

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - FEBRUARI 2008
NUMMER 1 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

Henk Viscaal

Wat bezielt een mens om gedurende meer dan drie weken de gezelligheid van huis en haard te verlaten?

Wat bezielt een mens om zich op diverse luchthavens handelingen te laten welgevallen die zonder meer het predicaat onbehoorlijk kunnen dragen?

Wat bezielt een mens om zich gedurende 11 uur op een toch wel minder comfortabele wijze door de lucht te laten vervoeren?

Wat bezielt een mens om zich ruim drie weken over soms goede, soms slechte wegen van de ene naar de andere plaats te laten vervoeren?

Wat bezielt een mens om telkens weer genoeg te nemen met minder comfortabele slaapplekken?

Wat bezielt een mens om uit te varen met het risico om zwemmend weer de veilige wal te bereiken?

Wat bezielt een mens om iedere dag weer al sjouwende bij verschillende temperaturen plaatjes te schieten van de meest uiteenlopende aard, waarbij er toch een bepaalde voorkeur uitgaat naar cactussen en vetplanten?

Wat bezielt een mens om dagelijks voedsel te nuttigen dat hij over het algemeen thuis niet krijgt en dat een verhoogde kans op welk ongemak dan ook geeft?

Wat bezielt een mens om dit allemaal op te schrijven?

Misschien is het de bezieling, misschien is het een ziekte, misschien is het de drang om te ontdekken wat er, ondanks reisverslagen, prachtig fotowerk, schitterende artikelen enz. te ervaren is in de natuur zelf en hoe de ons zo geliefde planten zich daar staande weten te houden onder vaak bijzonder barre omstandigheden.

Het woord ontberingen zou in dit geval te ver voeren, maar de term 'ongemakken' is een vlag die deze lading heel goed kan dekken.

Door vaak de meest fraaie ontmoetingen in de natuur in de ruimste zin van het woord, is het regelmatig zo dat men over het algemeen een groot gevoel van welbehagen heeft. Tegenvallers worden hierbij op de koop toe genomen en deren absoluut niet.

Enmaal thuis gekomen worden de ervaringen vaak in superlatieven aan de thuisblijvers medegedeeld en aan de glans in de ogen zie je dan dat zij eigenlijk ook best wel deze ervaringen mee hadden willen maken.

Er is trouwens nog zo veel te ontdekken en te beleven, dat een vooruitblik op een volgende reis om al die nieuwe dingen weer te mogen aanschouwen, nu al uitermate tevreden stemt.

JONG GELEERD

HAEMANTHUS ALBIFLOS

Johanna Smit-Reesink

In de kas rondkijkend, zag ik plotseling onder het tablet iets roods. Het bleek één van een hele tros zaadbessen te zijn en wel van een Haemanthus albiflos.

Natuurlijk ben ik meteen in de boeken gedoken om meer gegevens te weten te komen.

Haemanthus albiflos wordt ook wel Olifantsoor of poederkwast genoemd. Het is een bolgewas, dat volgens het boek van Peter Knippels afkomstig is uit Kwazulu-Natal en de Oost-Kaap in Zuid Afrika. Het is een groenblijvend bolgewas met dikke, vlezige, echt als oren afhangende bladeren. De randen van de bladeren zijn behaard. De brede bladeren groeien paarsgewijs uit een grote, beetje platte bol. De bloemen zijn kogelvormig en zijn omhuld door schutbladeren. De ver uitstekende witte meeldraden zijn bezet met gele stuifmeelballetjes. Het is net een witgele scheerkwast als de plant bloeit. Bij mij bloeien ze in het zomerseizoen.

De planten kun je vermenigvuldigen door zijbollen af te splitsen en op te potten en ook door zaad (maar dat had ik nog nooit aan mijn plant gehad). De zaden vormen na kieming geen blad, zoals de meeste planten doen, maar ze vormen eerst een bol(letje) dat vervolgens een blad produceert.

Haemanthus albiflos is niet bladverliezend en de sterven niet af voor of tijdens de bloei. De planten bloeien voordat de bladeren uitgroeien en gaan daarna weer verder slapen.

Ze houden van licht, maar niet van te felle zon. Het is goed als je ze wat zandrijge vruchtbare grond geeft. Ze groeien bij 17-20 °C. Ook in de rustperiode mogen ze nu en dan een beetje water hebben.

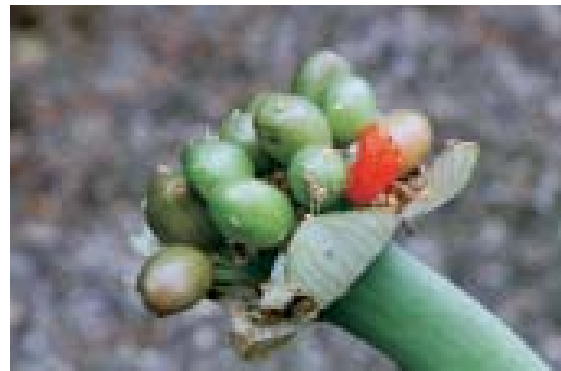
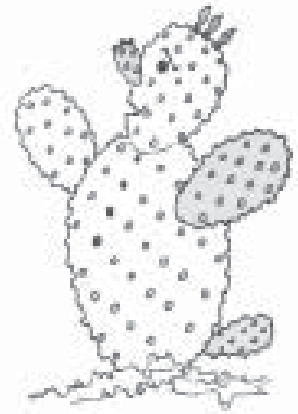
Andere Haemanthussoorten verliezen

wel hun blad. Die komen voor van Ethiopië tot in Zuid Afrika. De bladverliezende mogen in de rustperiode geen water hebben. Dus gewoon opletten of ze weer leven gaan vertonen en dan zachtjes aan wat water en wat mest gaan geven. Ik verheug me erop de zaden te winnen en daarna te zaaien. Eens kijken of er iets uit komt! Als er iets gebeurt laat ik het jullie weten!

Op succulentenbeurzen worden af en toe wel Haemanthusbollen aangeboden. En het is natuurlijk mooi om die ook eens uit te proberen!

Buiten het boek 'Kweken van bollen in kamer en kas' van Peter Knippels heb ik gegevens opgedaan uit 'Het grote kamerplantenboek van 1975' van Rob Herwig en Margot Schubert. Veel plezier en succes!

Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom.

Foto's Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

Gymnocactus beguinii

Dit opvallend witbedoornde plantje groeit van nature in centraal Mexico tot boven de 2000 meter op kale kalkachtige heuvels.

Hierdoor zijn ze niet erg kougevoelig en kunnen in de winter minimum temp. tot 5 °C verdragen mits ze goed droog staan.

Deze plantjes groeien eerst bolvormig en worden op latere leeftijd wat langgerekt tot 10 cm hoog. Op een zonnige plaats zullen er in het voorjaar meerdere bloemen verschijnen, na de bloei vormen zich gladde zaadbessen met zwarte

zaden. Deze planten zijn goed uit zaad te vermeerderen, zij het dat ze vrij langzaam groeien. Ideale plantjes voor mensen met te weinig ruimte dus.

Geënt groeien ze wel sneller maar worden dan ook veel groter. Daar deze planten niet spruiten kan er ook niet van gestekt worden.

Ze groeien het best in een grof mineraalrijk substraat wat snel opdroogt, met om de twee weken een matige watergift tijdens de groeiperiode.

Echinocereus chloranthus v. *rus-santhus*

Deze dichtbedoornde *Echinocereus* heeft opvallend kleine bloemen en wordt ook wel gezien als een variëteit van *E. viridiflorus*, wat qua bloemvorm aannemelijk is.

Het groeigebied van deze planten vinden we in het zuiden van Texas en noord Mexico. Deze kort zuilvormige planten kunnen 15 cm hoog worden en gaan later spruiten.

Na een droge koude winter-rust van minimaal 5 °C komen ze begin mei gemakkelijk in bloei, in de zomer regelmatig een matige

watergift.

Ze groeien het best in een goed doorlatend mineraalrijk grondmengsel, vermeerderen kan door zaaien en stekken, op eigen wortel zijn deze planten vrij moeilijk te houden, vaak worden ze geënt op *E. jusbertii*.

Mammillaria longiflora

Op vele plaatsen in de staat Durango van Mexico komen we dit mooie plantje tegen, vaak hoog in de bergen groeiend waar ze maar zo'n 5 cm groot worden.

Pas echt mooi worden ze als heel vroeg in het voorjaar de grote roze bloemen verschijnen die wel 4 cm groot worden en meerdere dagen open blijven.

Omdat deze plantjes nooit spruiten zijn ze enkel uit zaad te vermeerderen, deze zaden zijn overigens moeilijk te winnen omdat ze binnen het plantenlichaam blijven zitten.

Deze planten worden vaak geënt maar zijn op eigen wortel ook goed te kweken, als we maar zuinig zijn met water. We geven ze een luchtige en zonnige plaats hoog in de kas en planten ze in een kiezelachtig mineraalrijk substraat.

In de winter houden we ze droog bij een minimum temp. van 5 °C.

Cochiseia robbinsorum

Dit monotypische geslacht werd pas in 1976 beschreven en tegenwoordig komen we deze plant ook tegen onder het geslacht Escobaria. Dit plantje werd gevonden in zuid oost Arizona, dicht bij Mexico dus, waar de meeste escobaria's voorkomen.

Dit kleine plantje wordt maar 5 cm in doorsnede en vormt een grote penwortel. We planten ze daarom in een diepe pot en geven ze een mineraalrijk lemig substraat. Met watergeven dienen we erg matig te zijn.

In de winter houden we ze goed droog bij een minimum temperatuur van 5 °C.

In april verschijnen de 1 cm grote roze bloemen als we deze planten een zonnige luchtige plek in de kas geven.

Daar deze plantjes niet spruiten kunnen we ze alleen vermeerderen door te zaaien. Dit gaat prima, maar het zijn wel langzame groeiers. Ze hebben dus maar een klein plekje nodig.

Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borssele.

NIEUWBESCHRIJVING - GYMNOCALYCIUM INTERTEXTUM BACKBG. EX TILL FA. MOSERIANUM SCHÜTZ EX LAMBERT FORMA NOVA; EEN VAN OUDSHER BEKENDE VORM KRIJGT EINDELIJK EEN STATUUT

J. Lambert Ir. A.I.Gx.

Na een intensieve en zorgvuldige bestudering van de literatuur en het door mij verzamelde materiaal meen ik de twee vormen die het complex "intertextum-moserianum" uitmaken te kunnen onderscheiden als volgt:

1. *Gymnocalycium intertextum* Backbg. ex Till fa. *intertextum*

2. *Gymnocalycium intertextum* Backbg. ex Till fa. *moserianum* Schütz ex Lambert

Van de eerste vorm bestaat een basioniem, nl. *G. intertextum* Backbg. ex Till, *Kakt. and. Sukk.* 38(8), 191 (1987), waarvan een isotype in het Herbarium van de Universiteit in Wenen werd gedeponereerd.

Van de tweede vorm is een holotypus gedeponereerd in het Herbarium van de Universiteit in Utrecht onder nr. JL-412 (Salsacate, 19-11-1999).

De diagnose van *G. intertextum* fa. *moserianum* luidt als volgt:

A forma *intertextum* differt spinis non *intertextis* nec *recurvatis*, et *costis* magis *planis* *latisque*.

Beschrijving

De forma *moserianum* onderscheidt zich van de forma *intertextum* door de niet vervlochten noch teruggekromde doorns en de meer afgeplatte en bredere ribben.

Voor de verdere details verwijs ik naar de goede en uitvoerige, doch spijtig genoeg niet geldige, beschrijving van *G. moserianum* door Schütz in 1966 (*Kaktusy* 2, pp 28-30).

Ik moet bekennen dat de voorliggende

oplossing van het *intertextum-moserianum* complex voor mij niet volledig bevredigend is. Ik had zo dolgraag aan *G. moserianum* zijn verdiende eerste rang gegeven middels een hercombinatie. Helaas blijkt zulks niet aanvaardbaar volgens de regels van de nomenclatuur. Het is namelijk zo, dat vanaf het ogenblik dat een naam wordt vastgezet door validatie, die naam op papier een prioriteit verwerft, waaraan niet meer kan worden getornd.

Reeds in 1988 vond Piltz dat de validatie van *G. intertextum* door Till "een nogal ongelukkige zet" was, een mening die ik alleen maar kan beamen. Doch eenmaal gebeurd zit je zagezegd met de gebakken peren en dien je de regels van de nomenclatuur te volgen. Iets waarbij ik me, als wetenschapper, zonder meer moet neerleggen. *

Historiek

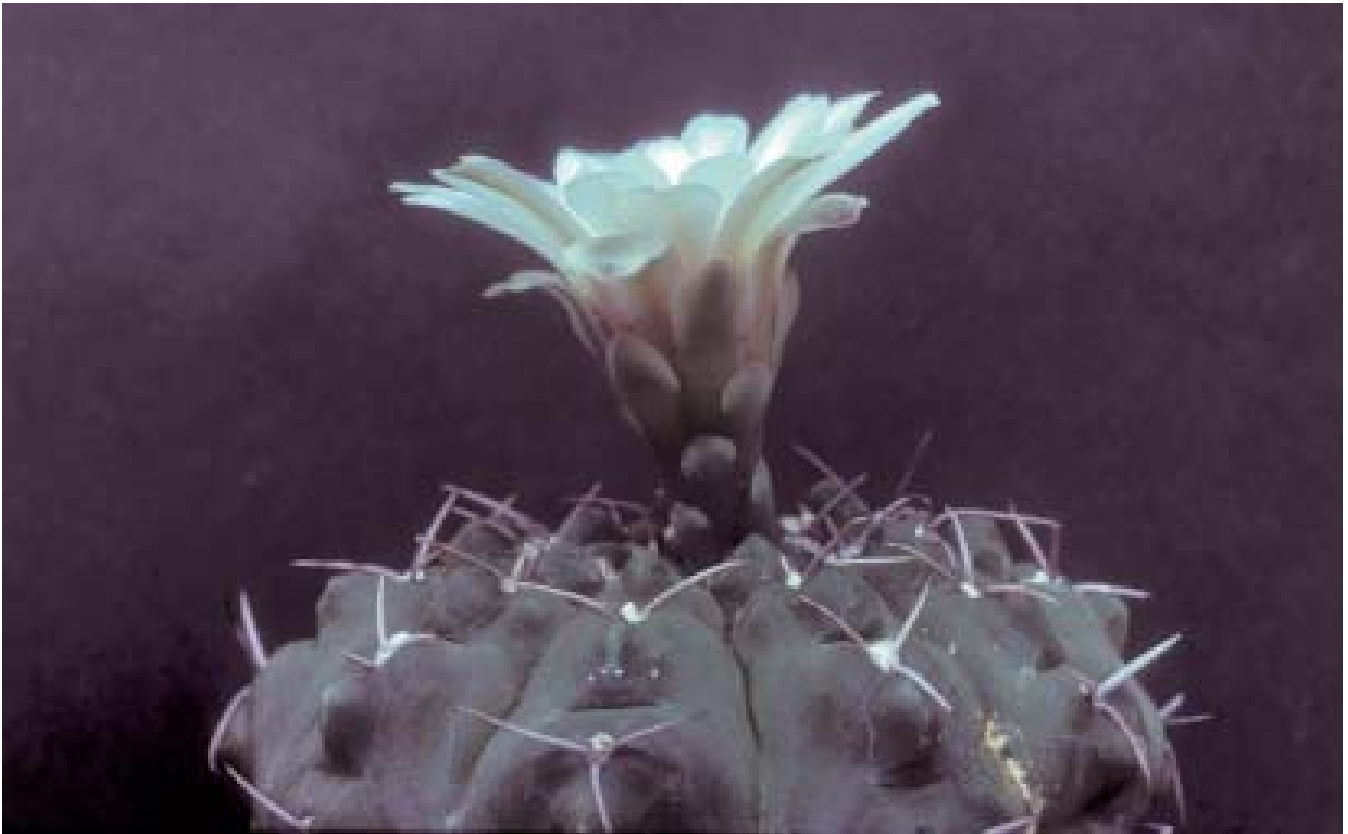
In 1966 beschreef Bohumil Schütz uitvoerig een *Gymnocalycium* die hij benoemde als *G. moserianum*. Spijtig genoeg werd er geen holotype in een herbarium gedeponereerd, zodat de naam ongeldig bleef, en dit ondanks het feit dat bij de liefhebbers vele planten onder deze naam bleven circuleren. Het materiaal waarop Schütz zijn beschrijving baseerde, was afkomstig uit het noorden van Cordoba, meer precies uit de omgeving van Serrezuela.

Afb.1: *G. intertextum* fa. *moserianum* JL 171 bij Los Patayes

Afb.2: Biotoop bij Los Patayes

Afb.3: *G. intertextum* fa. *moserianum* JL 412

Ongeveer gelijktijdig verscheen de (onvolledige) beschrijving van *G. intertextum* door Backeberg, kort na diens overlijden. Deze naam bleef eveneens ongeldig (om dezelfde reden!) tot hij gevalideerd werd door Till in 1987. De herkomst van het type-materiaal is hier niet zo duidelijk, daar het ging om planten verzameld door Fechser en hij nog al eens planten van verschillende oorsprong samenvoegde. Mogelijk komt het materiaal uit La Higuera, doch het kan evengoed Serrezuela zijn.

Daar Schütz zijn artikel in februari 1966 publiceerde, kon hij geen weet hebben van Backeberg's beschrijving, die kort erna verscheen. Vanzelfsprekend kon hij ook geen verband leggen tussen beide vormen. Het is echter hoogstwaarschijnlijk dat Schütz reeds de forma *intertextum* waarnam tussen zijn exemplaren, daar hij in het (Tsjechisch) commentaar in zijn artikel gewaagt van "een hoger geribde vorm", waarvan hij ook een foto afbeeldt. Gezien de zeer nauwe verwantschap met

de typische vorm achtte hij het, zo te zien, niet nuttig deze vorm een aparte status en naam te geven. Uiterst leerzaam is de foto van Schütz te vergelijken met de foto van Backeberg in diens Kakteenlexikon (afb. 138).

In 1988 stelt Piltz zich tenslotte de vraag: "*G. moserianum* Schütz und *G. intertextum* Backbg. ex Till: eine Art?". Na grondig onderzoek van verschillende criteria concludeert hij uiteindelijk, dat "zwei Taxa im Artrang innerhalb dieses Verwandtschaftskreises nicht vertretbar (sind)". Dat wil zeggen dat reeds vanaf 1988 het behoren tot één en dezelfde soort van *G. moserianum* en *G. intertextum* werd vastgesteld. Tot het nader definiëren van een ondergeschikte rang (var. of fa.) werd nog niet overgegaan, daar Piltz moeilijkheden had met de grote variabiliteit in de natuur, die hem (vooralsnog) niet toeliet ergens een scheidingslijn te trekken. Na bestudering van planten in en uit vele populaties stelde ik vast dat de fa. mose-

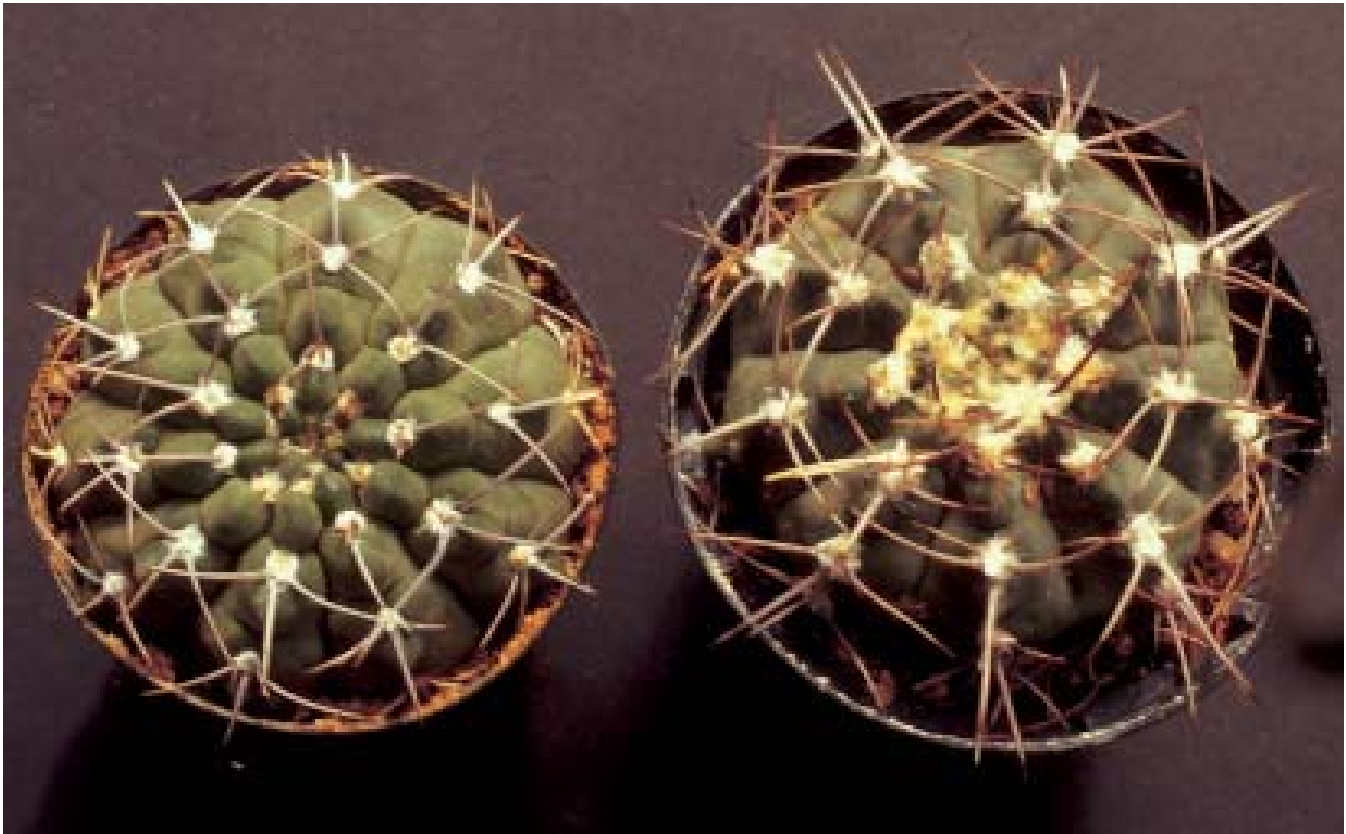

Afb. 4: *G. intertextum* fa. *intertextum* JL 413

rianum met zijn afgeplatte ribben en open bedoorning zo goed als stabiel blijft. De planten van de forma *intertextum* daarentegen maken in de loop van hun bestaan een ontwikkeling door vooraleer ze hun uiteindelijke uiterlijk bereiken. Daar waar jonge planten (zaailingen) van de fa. *intertextum* zich slechts van de fa. *moserianum* onderscheiden door een ietwat sterkere bedoorning, evolueert dat bij de eerste tot een sterk gespecialiseerde vorm in het volwassen stadium (zie de afbeeldingen). Mijns inziens is dit niets anders dan de uiting van een welgekend verschijnsel, nl. dat de ontogenese (individuele ontwikkeling) van een bepaald organisme een samenvatting is van zijn fylogenese (ontwikkeling van de soort). Dat het hier zo sterk naar voren komt is waarschijnlijk gelegen in het feit dat de forma *intertextum* nog maar recent is ontstaan (op de geologische tijdschaal!).

Eigen bevindingen

Mijn eerste ontmoeting met *G. moserianum* dateert van 2 december 1986 (JL 171) bij Los Patayes, dat is een twaalf kilometer ten oosten van Villa de Soto. De planten groeiden er op een lichte helling met wat struiken in een bodem met flink wat stenen. De begeleidende cactusflora bestond uit *G. bicolor*, *G. stellatum*, *Trichocereus lamprochlorus* en een niet nader geïdentificeerde *Opuntia* (afb.2). De tweede waarneming gebeurde op 27 november 1989 (JL 268) langs de weg van Salsacate naar Cañada de Salas. Het biotoop was goed vergelijkbaar met de eerste, een steenachtige helling met struikgewas. Wel werd genoteerd dat de soort in overvloed voorkwam langs gans de weg tot in Cañada de Salas en dus, zoals de Duitsers dat uitdrukken, een omvangrijke populatie vormde. In beide gevallen stemden de planten goed overeen met de beschrijving van Schütz. Er werd niets bijzonders genoteerd, uitgezonderd misschien dat de planten van Los Patayes een penwortel vertoonden, terwijl de planten uit de om-

Afb. 5: *G. intertextum* fa. *intertextum* (rechts) en fa. *moserianum* (links); bij jonge planten blijft het verschil zeer gering

geving van Salsacate zich tevreden stelden met een diffuus wortelstelsel. Zoiets kan echter samenhangen met de structuur van de bodem, waarin ze groeiden (hoeveelheid stenig materiaal).

Toen vond echter, op 19 november 1999, de laatste confrontatie plaats met de soort (JL 412) en wel in Salsacate zelf. De biotoop, gelegen aan de oever van een riviertje dat de stad doorkruist, vlak voorbij een rijke woonwijk, was een braakliggend terrein met weinig reliëf. De bodem bevatte eveneens veel stenen, doch er werd genoteerd dat de aarde tussen de stenen er zwart (= humusrijker) uitzag, dat de omgeving iets rijker aan bomen en struiken was en dat er ook meer grasachtige begroeiing aanwezig was. Al gauw bleek dat deze vondst doorslaggevend zou zijn in de onderhavige materie. Niet alleen was de plek bezaaid met *Gymno's*, doch het werd snel evident dat daar twee verschillende vormen samen (= sympatrisch) gedijen.

Daar ik ondertussen ook al iets meer afwist van *G. intertextum*, besloot ik voorlopig de twee vormen met etiketten *G. moserianum* dan wel *G. intertextum* te voorzien om de kwestie later nader uit te zoeken. Dit nadere onderzoek nam een ganse periode in beslag, onder andere voor het kweken van zaailingen van de beide vormen, wat een reeks aan interessante zaken verduidelijkte, zoals de uitleg van het eerder genoemde grote aantal van tussenvormen.

Onlangs deed zich de gelegenheid voor de problematiek te bespreken met Hans Till. Mede op basis van het door mij getoonde fotografische materiaal was hij onmiddellijk accoord dat er twee verschillende vormen bestaan. Echter inzake de taxonomische status van beide vormen waren onze meningen zodanig uiteenlopend dat we niet tot een vergelijk konden komen. Till was van mening dat het vormen moesten worden van *G. ochoteranae* subsp. *intertextum*, dus een fa. *intertextum*

en een fa. moserianum. (De toewijzing van intertextum/moserianum tot een subspecies van *G. ochoterenae* kon ik niet aanvaarden; een aggregaat-verwantschap is aannemelijk, maar het gaat mij te ver intertextum/moserianum daarbinnen niet de status van aparte soort te verlenen). Het zou echter intertextum fa. intertextum en fa. moserianum moeten worden omdat intertextum de voorrang had gekregen bij Till's validatie in 1987.

Op basis van de onderstaande drie punten, te weten:

1. het is niet verantwoord, zoals Piltz reeds vaststelde, de twee vormen op soort-rang te onderscheiden dan wel te handhaven,
2. van variëteiten kan men ook moeilijk gewagen, gezien het ontbreken van voldoende selectieve criteria en het feit dat ze sympatrisch groeien op bepaalde vindplaatsen,
3. het verschil vrijwel uitsluitend tot uiting komt in de bedoorning en maar in mindere mate in de hoogte van de ribben, schijnt een onderscheid op forma-niveau de juiste.

Dit vastgesteld hebbende eist *G. intertextum* zijn prioriteit op en worden de forma's dus resp. *G. intertextum* fa. *intertextum* en *G. intertextum* fa. *moserianum*. Ik blijf het spijtig vinden dat deze benamingen in schrijnende tegenstelling staan met de op het einde van de historiek waargenomen evolutie van de planten. Het is algemeen bekend, dat bij het ontstaan van nieuwe vormen deze zich gewoonlijk ontwikkelen uit bestaande, meer eenvoudige vormen naar meer gespecialiseerde individualiteiten en niet andersom. In het onderhavige geval meen ik dat er niet de minste twijfel bestaat dat het proces zich afspeelde van fa. *moserianum* (de meer eenvoudige vorm) naar fa. *intertextum* (meer vervolmaakte versie). Deze zienswijze vind ik gestaafd door mijn waarnemingen aan de

individuele ontwikkeling bij de fa. *intertextum* (zie boven).

* Met dank aan Rob Bregman voor het deskundige advies.

Literatuur

- Metzing, D. (1987), *Gymnocalycium vatteri* – *G. moserianum*, *Gymnos* 4(7), 37-43
- Piltz, J. (1988), *Gymnocalycium moserianum* Schütz und *G. intertextum* Backeberg ex Till, eine Art?, *Gymnos* 5(10), 49-51

Passendalestraat 84
8980 Passendale
België

Afb. 6: *G. intertextum* fa. *intertextum* JL 413, volgroeid exemplaar bij Salsacate

Foto's van de schrijver

ALOE POLYPHYLLA

Cok Grootscholten

De soortnaam polyphylla betekent 'met veel bladeren'. In Zuid-Afrika wordt deze plant

Spiral Aloe of Draaiaalwijn genoemd.

In de natuur groeit deze plant in de hoge Malutibergen van Lesotho, op steile basalthellingen op 2000 tot 2500 m hoogte. De plant komt ook voor in de Drakensbergen op de grens van Lesotho en de Zuid-Afrikaanse provincies Vrijstaat en Kwazulu-Natal. De plant wordt dan ook wel de 'Gem of the Drakensberg' genoemd.

Op de groeiplaatsen valt meer dan 1000 mm regen per jaar, er treedt ook veelvuldig mist op.

Hier in Honselersdijk groeit deze aloë nu 4 jaar buiten, de plant is nu \pm 15 jaar oud. Het zaad komt uit Australië en is gezaaid in Zweden, zo in het water op \pm 20 graden (!). Na het ontkiemen werden

de kiemplantjes verspeend in de grond. Van de 10 zaden verkreeg men 10 planten, waarvan er 5 naar Honselersdijk zijn gekomen. Vorig jaar bloeide hij voor de eerste keer en dit is uniek in dit deel van Europa, want het is hier een lastige plant om in leven te houden. Jonge planten gaan bij de meeste mensen jammer genoeg dood na 3 of 4 jaar. De oorzaak daarvan ligt in de grond. Als die aan de zure kant is, is dat probleem voor een groot deel opgelost. Je kunt eikenblad door de grond mengen maar dan moet je wel weten hoeveel, dus een EC meter is dan nodig. Veel eenvoudiger is het om orchideeëngrond te gebruiken die een beetje zuur is. Als ze groter zijn is de grond niet

Links:

Afb. 1: Inzet van de bloeistengel

Rechts:

Afb. 2: Aloe polyphylla in volle glorie

meer zo belangrijk. Eén van de 5 aloë's is aan Arboretum Trompenburg in Rotterdam gegeven en één aan de Botanic Garden van Mallorca.

Meer foto's zijn te vinden op mijn website: www.succulenta-kwekerij.nl :Aloe polyphylla Album.

Vijverberglaan 5
2675 LC Honselersdijk
info@succulenta-kwekerij.nl

Literatuur:
Zonneveld, B.J.M. (2002) Succulenta 81 (1), 8-11

Foto's van de schrijver

Afb. 3: Aloe polyphylla, al 4 jaar een buitenplant

OP DE VINDPLAATS VAN DISCOCACTUS HORSTII

Werner van Heek

Voor cactusvrienden is zonder twijfel *Discocactus horstii* de diamant onder de edelstenen. Hij kan vanwege zijn aparte uiterlijk op veel belangstelling rekenen. In de meeste verzamelingen vindt men dan ook ten minste een exemplaar van deze kleine maar wonderschone soort, al dan niet geënt.

Op alle cactusbeurzen kan men ze wel met redelijke zekerheid vinden. In de kas is het elke keer weer een vreugde de zoete geur van de bloemen in de warme zomernachten op te snuiven. De eerste planten werden in 1971 door Leopoldo Horst gevonden in de Serra do Barao in de Braziliaanse staat Minas Gerais. Ze kregen het veldnummer HU 360. Twee jaar later,

in 1973, werd ze onder de naam *D. horstii* door Buining en Brederoo beschreven in Krainz, *Die Kakteen*.

Talrijke mythen over de vindplaats van *D. horstii* blijven tot op de dag van vandaag hardnekkig voortbestaan: "men moet hoog de bergen in en het kost vele uren alvorens je de eerste horstii gevonden hebt". In de loop der jaren is het kleine stadje

Afb. 1: Biotoop van *Discocactus horstii*

Grao Mogol in het noorden van Minas Gerais als groeiplaats van *D. horstii* bekend geworden. Verschillende keren zijn wij op onze talrijke Brazilië-reizen naar dit plaatsje gereisd om deze cactus te vinden, maar op de eerste reizen steeds vergeefs. Urenlang hebben we hoog in de heuvels de vele kwartsvelden op onze knieën of op de buik afgezocht, helaas steeds zonder resultaat. Maar er was gelukkig wel een positief neveneffect. In de struiken vonden we in 1981 toevallig een onbekende, sierlijke *Arrojadoa*, die in 1982 door ons beschreven werd als *A. eriocaulis* var. *albicoronata* Van Heek, Paul et al. (Kakt. and. Succ. 33(11), 224). In recente bewerkingen beschouwt Braun deze plant als zelfstandige soort dan wel als ondersoort (Cact. Succ. J. (USA) 2007).

Pas in 1991, twee Brazilië-reizen verder hadden we eindelijk het geluk aan onze zijde bij onze inspanningen om de horstii te vinden. Op een late namiddag kwamen we na een stoffige reis over de zandwegen moe en bezweet in Grao Mogol aan. Zoals op de reizen ervoor

Van boven naar beneden
 Afb. 2: Op de vindplaats groeien de planten dicht op elkaar
 Afb. 3: *Discocactus horstii*
 Afb. 4: Een cristaatvorm van *Discocactus horstii*

had de benzinepomphouder bij het tonen van foto's van *D. horstii* geen idee waar deze planten zouden kunnen groeien. Ook in het hotel kregen we bij navraag van de aanwezigen een collectief schouderophalen. Maar toen werden we verwezen naar een Franse edelsteenzoeker, die niet ver weg woonde en die de omgeving zeer goed zou kennen. Het waren maar enkele passen naar zijn onderkomen en hij was gelukkig thuis. Hij keek slechts kort naar onze foto's en knikte toen. De vindplaats zou maar enkele minuten verwijderd liggen en we zouden er direct heen kunnen. Verbazing en ongeloof was er bij ons, want op eerdere reizen waren we al vaak door de plaatselijke bevolking naar de groeiplaats van de goedbekende *D. insignis* gebracht, die hier overvloedig groeit, maar nooit een spoor van *D. horstii*. Echter, deze keer geschiedde het kleine wonder. Slechts een tiental minuten van de straat verwijderd, midden in een dicht loofbos, waar we ons een weg moesten slaan met onze macheta's,

Van boven naar beneden
 Afb. 5: *Discocactus insignis* op dezelfde vindplaats
 Afb. 6: Nogmaals *Discocactus insignis* op de vindplaats
 Afb. 7: *Micranthocereus auriazureus* op dezelfde vindplaats

Afb. 12: Discocactus horstii in cultuur.

bracht onze mineiro ons naar een klein kwartsveld van zo'n 100 bij 100 meter. Wij konden onze ogen nauwelijks geloven: duizenden *D. horstii*, gemakkelijk te vinden, mannetje aan mannetje. Het was vrijwel onmogelijk het kwartsveld te betreden zonder op de disco's te trappen. Ook een zeer gezonde cristaat konden we na enige tijd zoeken ontdekken. Regelmatig hebben op latere reizen deze kleine, verscholen groeiplaats weer opgezocht. Nog steeds ziet deze plek er onberoerd uit en is het aantal planten stabiel gebleven.

Behalve *D. horstii* vindt men op deze

Op de linkerpagina

Afb. 8: *Micranthocereus auriazureus*

Afb. 9: *Brasilicactus markgrafii* op dezelfde vindplaats

Afb. 10: *Pilosocereus fulvilanatus*, de plant begint een monstruouse vorm aan te ontwikkelen

Afb. 11: *Pilosocereus* bloeiend in cultuur

vindplaats de zeer decoratieve, tot 3 m hoog wordende, *Pilosocereus fulvilanatus* (Buining & Brederoo) Ritter, meerkoppige groepen van *Micranthocereus auriazureus* Buining & Brederoo met zijn goudgele beooring en blauwe epidermis, *Melocactus ammotrophus* Buining & Brederoo ex Bercht & Brederoo (HU 353), *Brasilicactus markgrafii* Backbg. & Voll en *D. insignis* Pfeiffer. Deze disco wordt met een diameter van tot 25 cm aanzienlijk groter dan *D. horstii*. Alhoewel we in onze kassen zonder problemen kruisingen kunnen bewerkstelligen tussen *D. horstii* en *D. insignis* – ze bloeien ook nog eens gelijktijdig – hebben wij ondanks vele uren zoeken op de groeiplaats geen hybriden kunnen vinden, terwijl toch aan de rand van het kwartsveld de planten slechts op enkele centimeters van elkaar voorkomen. Dit is verbluffend, want onder de experts wordt *D. woutersianus* gezien als een (natuurlijke) kruising van *D. horstii* en *D. insignis*.

Afb. 13: Melocactus ammotrophus op dezelfde vindplaats

Afb. 14: Arrojadoa eriocaulis var. albicoronata op dezelfde vindplaats

Zoals in de nieuwbeschrijving aangegeven wordt *D. horstii* maximaal 5 tot 6 cm diameter en ongeveer 2 cm hoog. De planten groeien op kwartsvelden, diep zittend tussen het kwartsgrind van 1 tot 10 cm grootte. Het kleine cephalium is witwollig met ongeveer 1,5 lange, donkere borstels, waaruit de nachtelijke, tot 7,5 cm lange en ongeveer 6 cm brede, zuiver witte bloemen zich ontwikkelen.

In de cultuur is *D. horstii* een dankbare plant en de nachtelijke bloemen verschijnen talrijk en meerdere malen per jaar. De na kunstmatige bestuiving gevormde zaden zijn goed kiemkrachtig. Een groei op eigen wortel is evenwel af te raden. Zaailingentingen op *Echinopsis* of *jusbertyi* leiden tot uitgesproken dankbare en probleemloze planten. De overwinteringstemperatuur niet onder de 10 °C laten komen. *D. horstii* planten schijnen geen lang leven beschoren te zijn. Na ongeveer 10 tot 15 jaar loopt blijkbaar de biologische klok af; men moet dan gezorgd hebben voor voldoende nakomelingen.

Am Scherfenbrand 165
D 31375 Leverkusen
Duitsland

(Vert.: Ludwig Bercht)

Afb. 15: *Discocactus horstii* in cultuur

MAMMILLARIA HAHNIANA SSP. WOODSII

Ton Pullen

Mammillaria woodsii wordt in 1943 beschreven door Dr Robert T. Craig uit California, USA. Hij vernoemde deze plant, die hij samen met een aantal andere *mammillaria*'s ontving van Ferdinand Schmoll, naar Mr. Robert S. Woods, een andere cactusenthousiast uit California.

Craig merkt op, dat hij deze plant ontving, samen met enkele exemplaren van *M. hahniana*, en haar variëteiten *giselana*, *werdermanniana* en *M. bravoae*. Deze planten kunnen in één en dezelfde groep geplaatst worden, hebben veel kenmerken gemeen, maar laten toch kleine verschillen zien. Het is lastig deze planten als aparte soorten af te grenzen.

David Hunt (1997) heeft *M. woodsii* in

eerste instantie tot het niveau van subspecies teruggebracht. De plant heet nu *M. hahniana* ssp. *woodsii* (Craig) Hunt. Pilbeam (1999) sluit zich hierbij aan. In het *New Cactus Lexicon* (Hunt, 2001) wordt de plant geheel opgenomen in *M. hahniana*.

Ook de beide variëteiten van *M. hahniana*, *M. mendeliana* en *M. bravoae* zijn nu ondergebracht bij *M. hahniana*.

Afb. 1: *Mammillaria hahniana* ssp. *woodsii*

Beschrijving

Deze mammillaria is platbolvormig, met een ingezonken schedel, 5 cm hoog en 8 cm in diameter. Bij de beschrijving wordt opgemerkt, dat cultuurplanten een veel groter formaat kunnen bereiken. De axillen zijn dicht-wollig en voorzien van veel witte beharing. Er zijn 2 – 4 middendoorns, die ongeveer 15 mm lang zijn, roze, met zwarte punt. Randdoorns 25 – 30, wit, 4 – mm lang. De bloemen zijn roze-rood. De vrucht is donker roze-rood, de zaden zijn dofbruin.

De plant bloeit in onze collecties in het voorjaar, april-mei.

Verspreiding

Deze soort komt van nature voor in de Mexicaanse deelstaat Guanajuato. De typevindplaats is Hacienda de Tarajeas.

Cultuur

De plant op de foto staat in mijn collectie, is ongeveer 15 jaar oud en heeft een doorsnede bereikt van 13 cm. Hij staat

in een 13 cm vierkante pot. Net als mijn andere cactusplanten groeit ook deze soort in lavagruis. Hij staat in het volle licht, krijgt 's zomers normaal water, met nu en dan wat voeding. 's Winters staan de planten droog, bij een minimum temperatuur van 6 °C.

Deze soort is goed uit zaad te vermeerderen.

Literatuur:

Craig, R.T. (1945): The Mammillaria Handbook. Pasadena. p.112.

Hunt, D. (1997): Mamm. Postscripts 6: 19.

Hunt, D. (2006): The New Cactus Lexicon. Milborne Port. p.159.

Pilbeam, J. (1981): Mammillaria, a collector's guide. London. p.62.

Pilbeam, J. (1999): Mammillaria. Southampton. p. 130.

Rinkslag 19,
7711 MX Nieuwleusen.

Afb. 2: Mammillaria hahniana ssp. woodsii

Foto's van de schrijver

VETPLANTEN VAN DE KAROO

Frans Noltee

BULBINE MESEMBRYANTHOIDES EN BULBINE TORTA

Het geslacht *Bulbine* telt iets meer dan 70 soorten, die een grote variatie aan verschijningsvormen vertonen. Het geslacht is een onderdeel van de *Asphodelaceae*, samen met *Bulbinella*, *Kniphofia* en *Trachyandra*. Sommige auteurs rekenen ook *Aloe*, *Astroloba*, *Gasteria* en *Haworthia* tot deze familie, terwijl anderen van mening zijn dat deze 4 geslachten een eigen familie - de *Aloaceae*- vormen.

De meeste bulbines zijn geofyten met een knol of een wortelstok. De knollen zijn zeer variabel, van afgeplat tot min of meer rond en dikwijls gelobd.

Sommige soorten vormen struikjes, wat o.a het geval is bij de meest bekende soort,

B. frutescens, die daaraan zelfs zijn naam te danken heeft (*frutescens* = struikachtig).

De bladeren staan meestal in een rozet en zijn zeer variabel, van rolrond tot min of meer plat, stevig tot zachtvlezig, groen tot berijpt, soms met doorschijnende lijnen of

Afb. 1: *Bulbine mesembryanthoides*

Afb. 2: Bulbine mesembryanthoides

vensters en al dan niet harig.

Tijdens de bloei zijn de bladeren soms volledig ontwikkeld maar ze kunnen ook afwezig zijn of juist beginnen te groeien.

De bloemen staan met weinige tot vele bijeen in een tros en zijn veelzijdig symmetrisch. De onderste bloemen gaan het eerst open. Ze hebben 6 bloembekledselen ofwel tepalen^{***}, die vrijwel altijd stervormig uitgespreid zijn, in 2 rijen staan en niet vergroeid zijn; ze zijn meestal geel van kleur, een enkele keer wit, roze of oranje. Ook de 6 meeldraden zijn meestal geel (zelden oranje). Ze zijn voorzien van opvallend lange haren, waardoor bulbinebloemen altijd makkelijk als zodanig te herkennen zijn.

De vruchten hebben 3 hokken die bij het rijp worden open springen en zwarte tot donkerbruine zaden bevatten die kunnen variëren van plat of hoekig tot rond.

Zes soorten Bulbine komen voor in

Australië, de overige soorten in zuidelijk Afrika met enkele uitschieters naar tropisch Afrika. Het grootste aantal wordt aangetroffen in het zuidwesten van het Kaapgebied, waar de meeste soorten bladverliezende geofyten zijn.

De twee soorten die ik deze keer aan u wil voorstellen hebben een totaal verschillend uiterlijk, maar de bloemen maken direct duidelijk dat ze nauw verwant zijn.

Bulbine mesembryanthoides* is een echt dwergje, met een bolronde tot driehoekige knol, die afgeplat is, 3-5 lobben heeft en ongeveer 1,2-2 cm in doorsnee en 1 cm hoog wordt.

Er zijn 1-4 rechtopstaande, roze-achtig grijsgroene bladeren, die ongelijk van grootte zijn. Het grootste blad is 1-3 cm lang en 1-2 cm breed, langwerpig met een scherpe tot afgeknotte of zelfs holle, doorschijnende** top, voorzien van lijntjes en met een gegroefde bovenkant. De jongere bladeren zijn heel smal tot lan-

Afb. 3: Bulbine torta

cetvormig, 1,5 cm lang en 3 mm breed, bijna rolrond; ze hebben eerst een scherpe punt, die later van de top af verdroogt en daarbij of scherp blijft of afgeknot wordt. In de cultuur worden de plantjes al gauw wat minder compact, waardoor veel van de charme verloren gaat.

De bloeiwijze wordt tot 20 cm lang, met 1-7 bloemen, en kan zowel overhangen als rechtop staan.

De bloemen zijn stervormig en 8-10 mm in doorsnee, met de buitenste tepalen*** lancetvormig en de binnenste lancetvormig tot eirond. Ze verschijnen van augustus tot en met november.

Deze soort heeft een vrij groot verspreidingsgebied van Namaqualand tot in de Westelijke en Oostelijke Kaapprovincie en komt voor op rotsachtige hellingen en vlaktes, zowel op klei als op zandsteen.

In 1999 beschreef Williamson een ssp. namaquensis waarbij de bladeren wat

afwijken en de meeldraden een dubbele in plaats van een enkele toef haren dragen.

Bulbine torta is een knolvormende geofyt van 6-30 cm hoog (in bloei). De knol is afgeplat en ongeveer 2 cm in doorsnee.

De bladeren zijn talrijk, 3,5-12 cm lang en slechts 1 mm dik. Door hun kronkelige uiterlijk**** doen ze denken aan een bosje spaghetti; ze zijn volledig ontwikkeld wanneer de plant bloeit. Het ineenkrullen van de bladeren is te beschouwen als een middel om de verdamping te beperken. Het grappige effect ervan gaat in de cultuur dan ook helaas makkelijk verloren.

De gele of licht oranje bloemen staan in een losse of dichte tros en verschijnen in winter en voorjaar (juli tot en met oktober). Ze zijn stervormig en 13-14 mm in doorsnee. Na bestuiving ontwikkelen ze zich tot bolronde, min of meer rechtopstaande vruchtjes.

Volgens de literatuur komt de soort voor

Afb. 4: Bloem van *Bulbine mesembryanthoides*

op hoogtes van 230-1000 m in droog fijnbos op zandsteenaders van Namaqualand tot de Cederbergen en het dal van de Olifantsrivier.

Tja, Aasvoelbos ligt heel wat zuidelijker, er komt weinig of geen droog fijnbos voor en ook de zandsteenaders zijn dun gezaaid, maar desondanks zijn er heel wat planten van *B. torta* te vinden.

Beide soorten moeten vooral in de winter zoveel mogelijk licht krijgen om hun kenmerkende uiterlijk te kunnen behouden.

Afb. 5: *Bulbine torta*

Foto's van de schrijver

Noten:

* Soms komen we de soort tegen onder de benaming *B. mesembryanthemoides*, maar dat is een ongeldige naam.

** De Afrikaanse namen waterglasie en waterkannetje voor deze soort hebben daarop betrekking.

*** De term die gebruikt wordt als er in een bloem geen onderscheid te maken is tussen kroonbladeren en kelkbladeren.

**** *torta*=gedraaid.

Postbus 35,
6660 Calitzdorp
South Africa

EUPHORBIA MULTICEPS

Rikus van Veldhuisen

Euphorbia multiceps is één van de weinige *Euphorbia*-soorten die niet gemakkelijk met andere soorten te verwisselen is. De opvallend kegelvormige groeiwijze is sowieso bijzonder in de gehele plantenwereld. Daarom is het niet verwonderlijk dat ze met enige regelmaat in de succulentenliteratuur voor het voetlicht wordt gebracht. Dat *Euphorbia multiceps* in de natuur zeer variabel is en er soms van een kegelvormige groeiwijze geen sprake is, is echter nimmer beschreven.

Historie

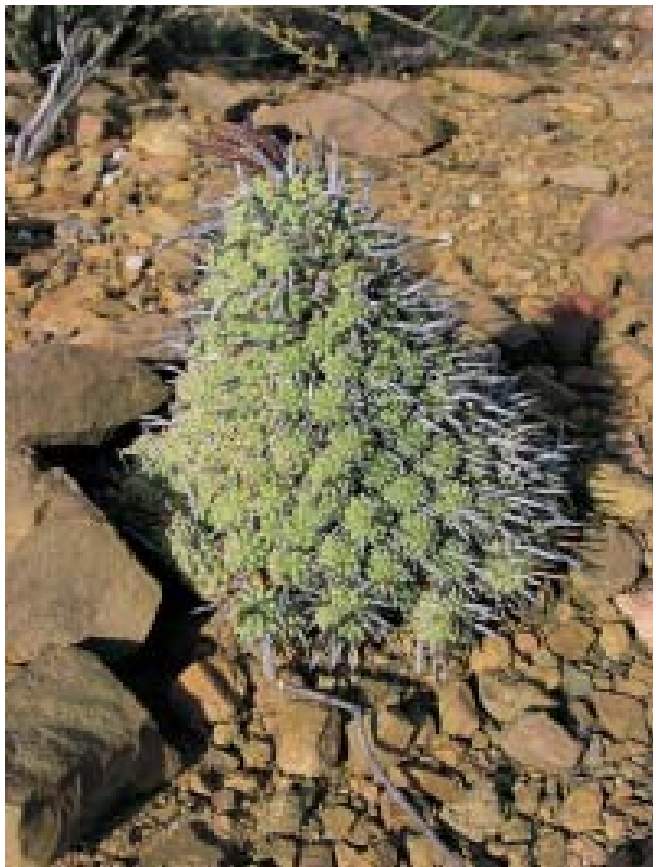
In 1904 is *Euphorbia multiceps* door Dr. Marloth nabij Matjiesfontein in het Laingsburg District voor het eerst gevonden. Dr. Marloth zond enkele planten naar de botanische tuin van La Mortola, nabij Ventimiglia, Italië, waar Alwin Berger ze beschreef als de veelhoofdige (*multiceps*) *euphorbia* in 1905.

Op de typevindplaats komt nog een andere *euphorbia* voor, namelijk *Euphorbia eustacei*. Deze laatste soort groeit in de natuur uit tot zwaar bedoornde kussens. Eén van de doelen tijdens onze laatste Zuid-Afrikareis was om juist deze *Euphorbia eustacei* in de natuur te aanschouwen. De vermeende schaarsheid bleek onjuist, want eenmaal in het juiste gebied aangekomen, troffen we *Euphorbia eustacei* op de top van vrijwel elk koppie in overvloed aan. *Euphorbia multiceps* groeit daarentegen vooral op vlaktes.

Verwante soorten:

Zoals al in de inleiding vermeld, is *Euphorbia multiceps* een goed herkenbare soort. Naast de opmerkelijke kegelvormige groeiwijze, bezit ze echter nog enkele opvallende eigenschappen. Als eerste wil ik de stekels noemen. De onvruchtbare

bloemstelen zijn tot puntige stekels gevormd. Op de zijkopjes geeft dit bij sommige individuen een doorsnee bestekeling

Afb. 1: *Euphorbia multiceps* in al zijn glorie. De meest bekende vorm; de kegel van zo'n 20 centimeter hoog. Ten oosten van Laingsburg J&R 275

(zie afbeelding 2). Echter op de top van de hoofdspruit worden vaak stekels gevormd die qua grofheid meer weg hebben van hele zijtakken (zie afbeelding 7). Deze opvallend grove stekels geven deze planten een zeer woest uiterlijk. We kennen nog enkele soorten met dergelijk woeste bestekeling, namelijk *Euphorbia multiramosa*, en in mindere mate haar kleinere zusje *Euphorbia melanohyratha* en ook *Euphorbia schoenlandii*. Bovendien hebben al deze soorten nog een ander opvallend kenmerk gemeen, de bloeiwijzen ontstaan op korte bloemstelen langs de gehele zijkant van de plant, vaak zelfs net boven het maaiveld op het oude plantlichaam. In de literatuur is in de loop der jaren meerdere keren gespeculeerd over welke soorten verwant zouden zijn met *Euphorbia multiceps*, echter nimmer met de bovengenoemde soorten, terwijl de genoemde kenmerken toch opvallend te noemen zijn.

Groot groeigebied in de natuur

Euphorbia multiceps is een van de weinige soorten die zowel in de Kleine Karoo als in de Grote Karoo groeit. In het zuiden vonden wij de typische groeivorm noordelijk van Barrydale in de Kleine Karoo. De noordelijkste vindplaats die wij be-

Afb. 2: Soms staan de kegels van *Euphorbia multiceps* helemaal scheef. Let op de zware bedoorning van deze plant. Even eens ten oosten Laingsburg "J&R 275"

Afb. 3: Tussen de typische Karoovegetatie voelt *Euphorbia multiceps* zich thuis

zochten was in het Khamieskroon gebergte en Graham Williamson (1996) bericht zelfs over een groeiplaats nabij Springbok, bijna 70 kilometer noordelijker.

White, Dyer & Sloane maken trouwens nog een erg interessante opmerking over in cultuur in omloop zijnde planten met de ongeldige naam *Euphorbia wilhelmi*. Deze planten zouden afkomstig zijn geweest uit Zuid-West-Afrika, het tegenwoordige Namibië. Deze planten hadden geen kenmerken, verschillend van die van *Euphorbia multiceps*. Bij mijn weten is *Euphorbia multiceps* nooit terug gevonden in Namibië. Het vinden van groeiplaatsen van *Euphorbia multiceps* in Namibië zou op zijn minst opmerkelijk te noemen zijn. Er zijn weinig euphorbia's uit deze verwantschapsgroep bekend uit Namibië, zoals *Euphorbia namibensis*, *E. rudis*, *E. melanohydratha* en *E. friedrichiae*. Er zijn wel een behoorlijk aantal soorten beschreven, die nooit teruggevonden zijn of waarvan weinig bekend is, zoals *Euphorbia baliola*, *E. argillicola*, *E. orabensis*, *E. pseudoduseimata*, *E. marientalii* en *E. rangeana*. De genoemde *Euphorbia wilhelmi* zou ook wel eens in dit rijtje thuis kunnen horen of identiek met één ervan zijn. De algemene mening is trouwens dat de laatste twee genoemde soorten synoniemen zijn van *Euphorbia rudis*. Ik trap een open deur in als ik stel dat we hier nog lang niet alle stukjes van de puzzel kennen.

In het zuiden van de Grote Karoo treffen we de meeste groeiplaatsen aan van *Euphorbia multiceps* en hier is ze zelfs algemeen te noemen.

Grote variatie tussen diverse standplaatsen:

De eerste keer dat wij *Euphorbia multiceps* in de natuur aantreffen, was westelijk van Laingsburg (J&R 275) in het zuiden van de Grote Karoo en hier betrof het de meest

Van boven naar beneden

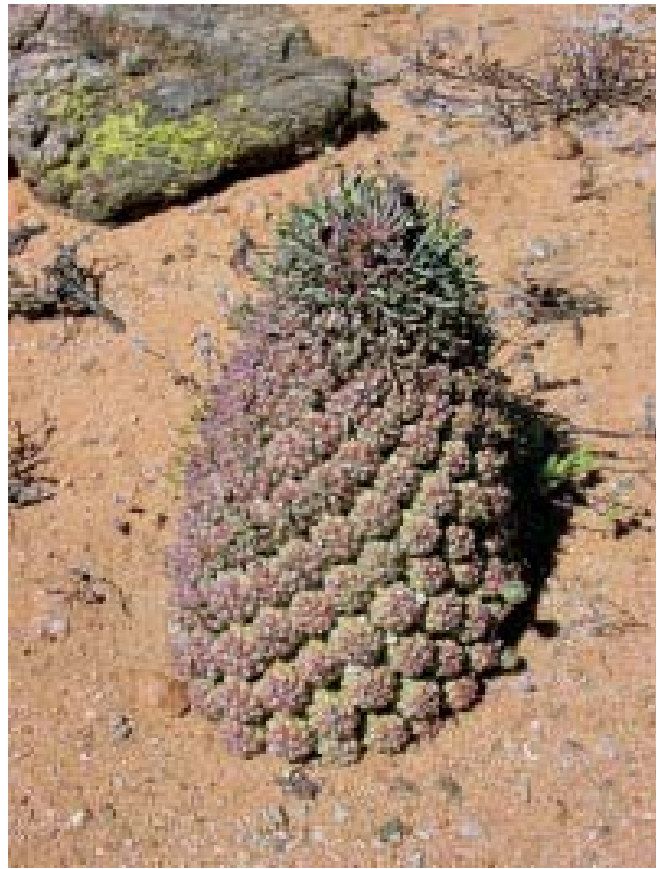
Afb. 4: Ten noorden van Barrydale in de Kleine Karoo, de ons meest zuidelijk bekende vindplaats, groeien ook de typisch kegelvormige planten van *Euphorbia multiceps* R&W 445, echter de bestekeling is minder zwaar

Afb. 5: De reuzen van de soort *Euphorbia multiceps* "J&R 311" groeien in het Khamieskroon Gebergte, tot bijna een meter hoog. Opvallend is dat de oudere planten geen bestekeling hebben

Afb. 6: Bij deze plant moet ik denken aan de overeenkomst met mensen. Krom en gebukt door de last van een lang leven

Afb. 7: Jonge planten van *Euphorbia multiceps* "J&R 311", oostelijk van Khamieskroon, vormen wel degelijk een forse bestekeling

Afb. 8: In de kracht van haar leven, *Euphorbia multiceps* "J&R 311", volop aan de groei. Let ook op de enkele vruchten onderaan de plant

Afb. 9: Ten oosten van Khamieskroon vonden we ook enkele planten zonder de typische hoofdspruit, hetgeen de plant een totaal ander uiterlijk geeft

Afb. 10: De meest voorkomende groeivorm van *Euphorbia multiceps* "R&W 433", zuidelijk van Sutherland, is een open vertakt struikje tot zo'n 25 centimeter hoog

Afb. 11: *Euphorbia eustacei* groeit in de natuur uit tot indrukwekkende grote en robuust bestekelde pollen en altijd op of nabij de top van koppies

Afb. 12: Sommige planten van *Euphorbia multiceps* "R&W 433" op de vindplaats ten zuiden van Sutherland hebben de gangbare kegelvormige groeiwijze, maar toch is nog goed te zien dat de zijden van de plant veel opener zijn

bekende groeivorm. Mooie symmetrische kegels, soms zwaar bestekeld en tot ongeveer 20 centimeter hoog. Over een groot vlak terrein met in het zuiden de eerste hellingen van de Swartbergen staan de planten verspreid en nooit met veel tegelijk bij elkaar.

Noordelijk van Barrydale langs de weg naar Ladismith is de zuidelijkste ons bekende vindplaats van *Euphorbia multiceps* (R&W 445). Op deze vindplaats in de Kleine Karoo verschillen de planten niet of nauwelijks van de eerst genoemde vindplaats.

Ten oosten van Khamieskroon (J&R 311) ligt de noordelijkste vindplaats die wij bezochten. Hemelsbreed is de afstand met de vorige vindplaats bijna 500 kilometer. Hier zijn de planten opvallend anders, wat vooral komt door de enorme afmetingen, meer dan 20 centimeter dik en tot een meter hoog, sommige scheef gezakt of zo krom als een banaan. Verder valt op dat de oudere planten nauwelijks de grove stekels hebben die wel aanwezig zijn bij kleinere planten. Ook groeien hier enkele planten zonder een hoofdspruit en deze zijn dientengevolge meer bolvormig, slechts

Afb. 13: Ook vonden wij ten zuiden van Sutherland sommige planten zonder een duidelijk herkenbare hoofdspruit

bestaande uit kleine kopjes. Of deze afwijking genetisch is of ontstaan door een beschadiging op jonge leeftijd konden wij niet vaststellen.

Een afwijkende vorm van *Euphorbia multiceps*, welke een veel opener vertakt struikje vormt, vonden wij ten zuiden van Sutherland (R&W 433). Op deze vindplaats groeit ook *Euphorbia eustacei* in grote kussenvormige struiken in de onmiddellijke nabijheid. Ook vonden we hier *Haworthia venosa* ssp. *granulata*.

Opvallend is dat de bolvormige zijkopjes uitgroeien tot langere gewone zijarmen en meer een losser vertakt struikje vormen. Sutherland, bekend van het sterren-observatorium, heeft een extreem klimaat in het centrum van de Grote Karoo met grote temperatuurverschillen gepaard met zeer weinig neerslag. Als er hier een afwijkende groeivorm voor zou komen, dan verwacht je hier juist een grotere en compactere variatie.

Afb. 15: De meeste planten van *Euphorbia multiceps* "R&W 439" nabij Perdekraal waren nog kleiner dan de plant op afbeelding 14 en zagen er uit zoals deze plant

Afb. 14: Nabij Perdekraal, noord-westelijk van Matjiesfontein blijft *Euphorbia multiceps* "R&W 439" juist klein en gedrongen met weinig zijtakken, zoals goed te zien is bij deze al wat oudere plant

Ook vonden we een aantal planten zonder de typische hoofdspruit, waardoor deze planten opvallend veel leken op *Euphorbia braunsii*.

Eveneens in de Grote Karoo op de farm Perdekraal op ongeveer 50 kilometer naar het zuidwesten van de vorige vindplaats vonden we een geheel andere vorm van *Euphorbia multiceps* (R&W 439). De planten blijven hier vrij klein tot iets meer dan 10 centimeter hoog, zeer gedrongen en met slechts weinige zeer korte zijspruiten.

De begeleidende flora op deze plaats kan met recht interessant genoemd worden: *Pelargonium hystrix*, *Lithops comptonii*, *Tanquana prismatica*, *Didymaotus lapidiformis* en *Crassula barbata* om slechts een deel te noemen.

Ten zuiden van Laingsburg op een vlakte in de Klein Swartbergen groeit een grote populatie van *Euphorbia multiceps*. Hoewel de planten hier de normale typische groeivorm bezitten vallen ze op door de forse afmetingen. De koppen van de planten ste-

Van boven naar beneden

Afb. 16: Ten zuiden van Laingsburg groeit *Euphorbia multiceps* in grote aantallen met opvallend grote planten

Foto: Gerhard Marx.

Afb. 17: In een gootje bovenin de kas doet *Euphorbia multiceps* het goed, maar bloeien, ho maar. Van links naar rechts *Euphorbia multiceps*, *E. multiramosa* twee maal, *E. versicolores*, 2 zeer grote planten uit de verzameling van Leo van der Hoeven en helemaal rechts een pot met zaailingen van *Euphorbia multiceps* in de verzameling van de schrijver

Afb. 18: *Euphorbia multiceps* kan wel degelijk overdadig bloeien, zoals hier in de verzameling van Gerhard Marx in de Kleine Karoo, Zuid Afrika

Foto: Gerhard Marx.

ken boven het bushveld uit waardoor de planten zeer gemakkelijk te vinden zijn. Opvallend is bovendien dat de grootste planten in deze populatie een brede basis combineren met een dunnere en opvallend gebogen top. Op afbeelding 16 kunt u dit goed zien. Eén plant stak er wat afmetingen betreft echt bovenuit, vier hoofdspruiten en een diameter van minstens één meter en een hoogte van meer dan een halve meter, met recht een indrukwekkende plant.

Opvallend genoeg groeide hier ook *Gibbaeum cryptopodium*, een geslacht dat normaal gesproken thuishoort in de Kleine Karoo.

Cultuur

In onze verzamelingen komen we *Euphorbia multiceps* slechts incidenteel tegen. Dit is zeker niet omdat er geen belangstelling voor is, want velen zoeken juist opvallende groeivormen. Het in leven houden van *Euphorbia multiceps* over een langere periode is niet eenvoudig. De oorzaak hiervan ligt mijns inziens in een groeiritme, dat afwijkt van dat van doorsnee succulenten. Hoewel de meeste vindplaatsen

Afb. 19: Eveneens in de verzameling van Gerhard Marx toont *Euphorbia multiramosa* diverse overeenkomstige kenmerken met de hoofdpersoon uit dit artikel

Foto: Gerhard Marx.

Tenzij anders vermeld: foto's van de schrijver.

van *Euphorbia multiceps* in de winter-regen gebieden liggen is ze ook geen echte wintergroeier, zoals bijvoorbeeld *Euphorbia eustacei*. Volwassen planten

van deze laatste soort geven tenminste in mijn verzameling geen problemen als er in de zomer maar een rustperiode in acht genomen wordt en in de winter juist een zo licht mogelijk plekje gevonden wordt en ze met spaarzaam water geven aan de groei gehouden worden. Garanties voor het succesvol kweken van *Euphorbia multiceps* kan ik niet geven, maar het lijkt erop dat de voornaamste groeiperiode in het najaar valt en zelfs dan heeft ze maar weinig water nodig. Verder houd ik ze dieper in de winter weer echt droog. In het voorjaar lijken ze dan weer op gang te komen, maar als men ze dan in de zomer aan de groei wil houden, verrotten ze, juist terwijl ze op het oog zo mooi groeien. Sinds een paar jaar laat ik ze, net als *Euphorbia schoenlandii*, *E. multiramosa* en *E. restituta*, alleen in het najaar groeien. Dit lijkt bij mij goed te werken, echter over een jaar of tien hoop ik u hierover uitsluitsel te kunnen geven. Wel staan mijn planten het hele jaar hoog in de kas op een zo licht mogelijke plaats. Ondanks het feit dat ik al meer dan tien jaar enkele planten van *Euphorbia multiceps* in mijn verzameling heb, heb ik nog nooit één bloemetje bij deze soort in cultuur mogen aanschouwen. Bovendien blijkt dat ze in de natuur vroeger bloeit dan de meeste andere euphorbias, zodat ik deze soort nog nooit in bloei gezien heb. Ik kan u zeggen dat er niet veel euphorbias zijn waarbij dit het geval is.

De zeer langzame groei van *Euphorbia multiceps* in cultuur en het weigeren van bloei maken het vermeerderen van deze soort er niet eenvoudiger op. Heel soms worden er toch planten aangeboden door kwekers of op beurzen. Dit betreft dan planten, gekweekt in de (sub)tropen of op farms in Zuid-Afrika. Deze importen hebben vaak de nodige aanpassingsproblemen in onze kassen in Nederland.

Samenvattend

Na het bezoeken van meerdere vindplaatsen in een zeer groot gebied is de

conclusie gerechtvaardigd dat *Euphorbia multiceps* een zeer variabele soort is. De verschillen zijn per vindplaats redelijk stabiel, alhoewel er altijd wel een paar planten zijn die naar de bekende kegelvormige groeiwijze toe gaan.

Euphorbia multiramosa blijkt verwant te zijn aan *Euphorbia multiceps* vanwege het hebben van enkele opvallende overeenkomstige kenmerken.

In cultuur is *Euphorbia multiceps* een moeilijke klant, waarbij er bovendien vindplaatsen zijn waarvan de planten nog weer lastiger te kweken lijken te zijn.

Een echte uitdaging voor de enthousiasteling is *Euphorbia multiceps* zeker en de variatie binnen de soort verdient meer aandacht dan ze tot heden heeft gekregen.

Literatuur

- White, A., Dyer, R. A. & Sloane, B. L. (1941), *The Succulent Euphorbiae (Southern Africa)*, 2 vols.
- Williamson, G. (1996), *The most northern distribution of Euphorbia multiceps* Berger, *Aloe* 33 (1).
- Zimmerman, N. F. A. D., (1996), *Notes on succulent euphorbias of the Little Karoo: 2. E. multiceps* Berger and supplement to *E. susannae* Marloth, *E. S. G.* 9 (3).

Samuel Gerssenlaan 63,
3861 HB Nijkerk.
www.euphorbia.eu
Rikus@u4ba.nl

FRAILEA'S OOK IN PARAGUAY

Ludwig Bercht & Volker Schädlich

De niet specifiek geïnteresseerde cactusliefhebber denkt bij het horen van Frailea dat deze planten slechts in Uruguay en Zuid-Brazilië (Rio Grande do Sul) voorkomen. De meer ingewijden weten dat ook buiten deze gebieden frailea's gevonden zijn. Het is zelfs zeer interessant op te merken dat de typesoort van het geslacht niet uit Uruguay of Zuid-Brazilië komt, maar uit Paraguay.

Het geslacht is door Britton en Rose opgesteld en vernoemd naar Manuel Fraile, een man van Spaanse afkomst die de zorg had voor de cactuscollectie van het US Department of Agriculture in Washington.

De bedoeling van dit artikel dan wel overzicht is u kennis te laten maken met de in Paraguay (en even over de grens naar een stukje Brazilië) voorkomende frailea's en de schoonheid ervan. In een ander artikel zal nader worden ingegaan op de juistheid van de benamingen en de taxonomie.

De grenzen van het land Paraguay, samen met Bolivia de enige twee landen in Zuid-Amerika die niet aan de oceaan liggen, zijn in de loop der tijden regelmatig onder invloed van oorlogen gewijzigd. Het huidige Paraguay is met zijn bijna 407.000 km² meer dan 10 keer zo groot als Nederland. Het inwoneraantal wordt thans geschat op zo'n 6 miljoen, waarvan een-zesde woont in de agglomeratie Asuncion, de hoofdstad van het land. Misschien aardig te vermelden is dat de nationale vlag, afgezien van een nationaal embleem in de witte band, volledig identiek is met de Nederlandse driekleur; bij goedkopere en ook bij kleine uitvoeringen van de vlag wordt het embleem weggelaten en zo liep de eerste auteur eens door Asuncion op een feestdag en was de stad volledig versierd met de "Nederlandse" driekleur.

Door de Rio Paraguay en zijn overstro-

mingsgebied wordt het land in vele opzichten in tweeën verdeeld; ten westen ligt de uitermate dunbevolkte, onvruchtbare Gran Chaco en ten oosten het oorspronkelijk bosrijke heuvellandschap, doortrokken met enkele rotsige gebergten (die slechts een paar honderd meter hoog zijn) en steenplaatformaties.

Het voorkomen van vertegenwoordigers van het geslacht Frailea in Paraguay is al heel lang bekend. In 1897 beschreef Haage jr. *Echinocactus schilinzkyanus*, een soort die thans is opgenomen in het geslacht Frailea. Na de Tweede Wereldoorlog en vooral door de inspanningen van Adolfo Friedrich uit Asuncion en Günther Moser uit Kufstein (Oostenrijk) is de kennis rond het voorkomen in met name het oostelijke deel van Paraguay aanzienlijk uitgebreid. Verschillende nieuwbeschrijvingen verschenen ook in onze Succulenta.

Op onze reis in 2006 hadden de auteurs het geluk de meeste taxa in hun natuurlijke omgeving te kunnen bestuderen en fotograferen. Gaarne maken wij u deelgenoot van deze vondsten. Allereerst de planten die voorkomen in het oostelijke deel van Paraguay.

F. cataphracta var. *cataphracta*, de typesoort van het geslacht en beschreven door Dams in 1904, komt voor ten zuidoosten van Asuncion; plaatsnamen uit dat gebied zijn Piribebuy, Pirareta, Ita Moroti en Valenzuela. De planten groeien

Afb. 1: *F. cataphracta* var. *cataphracta* LB 3098/VoS 298

Afb. 2: *F. cataphracta* var. *cataphracta* LB 3098/VoS 298

Afb. 3: *F. cataphracta* var. *duchii* LB 3102/VoS 301 (foto V. Schädlich)

Afb. 4: *F. cataphracta* var. *tuyensis* LB 3111/VoS 309

Afb. 5: *F. cataphracta* var. *tuyensis* LB 3111/VoS 309 (foto V. Schädlich)

Afb. 6: *F. matoana* LB 3088/VoS 292(foto Walter Mucher)

Afb. 7: *F. matoana* LB 3088/VoS 292(foto Walter Mucher)

Afb. 8: *F. melitae* LB 3076/VoS 285 (foto V. Schädlich)
Afb. 9: *F. melitae* LB 3076/VoS 285 (foto V. Schädlich)
Afb.10: *F. cataphracta* var. noord Concepcion LB 3092/VoS 295
Afb.11: *F. cataphracta* var. noord Concepcion LB 3092/VoS 295
Afb.12: *F. knippeliana* LB 3104/VoS 303
Afb.13: *F. knippeliana* LB 3104/VoS 303 (foto V. Schädlich)
Afb.14: *F. concepcionensis* LB 3089/VoS 293

- Afb. 15: *F. conceptionensis* LB 3089/VoS 293
Afb. 16: *F. moseriana/ybatense* LB 3105/VoS 305
Afb. 17: *F. moseriana/ybatense* LB 3105/VoS 305 (foto V. Schädlich)
Afb. 18: *F. grahliana* LB 3106/VoS 306
Afb. 19: *F. grahliana* LB 3106/VoS 306
Afb. 20: *F. friedrichii* LB 3099/Vos 299 (foto V. Schädlich)
Afb. 21: *F. friedrichii* LB 3099/VoS 299

in een leemachtige bodem. In hetzelfde verspreidingsgebied en onder dezelfde groeiomstandigheden komen populaties voor, die als belangrijkste verschil hebben dat de doorns van de planten niet geel zijn maar donkerbruin tot bijna zwart. Deze zijn beschreven als *F. cataphracta* var. *duchii* Moser. Duidelijk afwijkende populaties vindt men bij Capilla Tuya; deze planten zijn beschreven als *F. cataphracta* var. *tuyensis* Buin. & Moser en onlangs ombenoemd tot *F. pygmaea* ssp. *tuyensis* (Buin. & Moser) Metz. Net over de grens met Brazilië, ten westen van Antonio Joao vond Leopoldo Horst planten die bekend geworden zijn als *F. matoana* Buin. & Bred. (HU 192). Duidelijk is de verwantschap met *F. cataphracta* te zien en dit leidde onlangs dan ook tot een ombenoeming tot *F. cataphracta* ssp. *matoana*. Een vergelijkbare ombenoeming onderging *F. melitae* Buin. & Bred., dit werd *F. cataphracta* ssp. *melitae* (Buin. & Bred.) P.J. Braun & Esteves. Deze planten werden door Buining en Horst gevonden ten oosten van Porto Murtinho op 30 mei 1972 en kregen het veldnummer HU 376. Zeer interessant was onze vondst van een vertegenwoordiger uit deze verwantschapsgroep ten noorden van Concepcion.

Duidelijk te onderscheiden van alle andere frailea's in Paraguay is de enig zuilvormig groeiende soort, nl. *F. knippeliana* (Quehl) Br. & R. Metzinger meent dat deze beschrijving een dubbelbeschrijving is van *F. pumila* (naar mijn mening een dwaling) en herbeschrijft de zuilvormige, geelbedoornde planten als *F. alexanderi* Metzinger. De planten hebben geen groot verspreidingsgebied en zijn gevonden in de omgeving van Valenzuela. Het zijn solitaire plantjes die op latere leeftijd enkele spruiten krijgen.

Soorten met een sterke neiging tot spruiten zijn *F. grahliana* en *F. concepcionensis*. *F. grahliana* (KSch.) Br. & R. is beschreven in 1899 met als vindplaats nabij Paraguari. De in omloop zijnde planten hebben hun

oorsprong bij Nueva Italia, hemelsbreed zo'n 40 km van Paraguari verwijderd. *F. concepcionensis* Buin. & Moser komt, zoals al is af te leiden uit de naam, voor in de omgeving van Concepcion. Toen wij de planten daar vonden, was het zeer nat en vele planten stonden vrijwel onder water. Braun en Esteves hebben *F. concepcionensis* ombenoemd tot een subspecies van *F. schilinzkyana*, hetgeen instemming vond bij Hunt et al. *F. grahliana* en alle hierna te noemen en uit het oostelijke deel van Paraguay afkomstige soorten worden door Hunt et al. beschouwd als behorende tot *F. schilinzkyana* ssp. *schilinzkyana*.

F. schilinzkyana ssp. *schilinzkyana* (Haage jr.) Br. & R. werd al in 1897 beschreven aan de hand van planten afkomstig uit de omgeving van Paraguari. Als je de beschrijvingen van *F. grahliana* en *F. schilinzkyana*, beide afkomstig van Haage jr., met elkaar vergelijkt dan zit het verschil voornamelijk in de doorns. Bij de eerste aanliggend, 12 tot 14, zwart en bij de tweede afstaand, 9 tot 11 en gelig.

Met als vindplaats Yta-Ybaté worden zowel *F. ybatense* Buin. & Moser als *F. moseriana* Buin. & Bred. in 1972 vastgelegd. Van wat verder zuidelijk, bij San Ignacio, komt *F. ignacionensis* Buin. & Moser. De verschillen in de nieuwbeschrijvingen tezamen met bekend materiaal en de hernieuwde kennis in de natuur, waarbij de veldkennis van onze vriend Alexander Arzberger uit Asuncion onontbeerlijk is, moeten uitsluitel geven of Hunt et al. gelijk hebben.

Een voor mij duidelijk herkenbare plant is *F. friedrichii* Buin. & Moser. Deze planten groeien aan de randen van rotsplaten die optreden in het gebied oostelijk van Asuncion. Vindplaatsen zijn Chololo en Itacurubi. Ook deze verdwijnt bij Hunt et al. in de synonymie van *F. schilinzkyana* ssp. *schilinzkyana*.

Ter afsluiting van de frailea's gevonden ten oosten van de Rio Paraguay moet de vondst gemeld worden van een nog niet

22

26

23

27

24

28

25

Afb. 22: *F. friedrichii* en *F. cataphracta* var. *cataphracta* (foto Walter Mucher)

Afb. 23: *F. schilinzkyana* LB 87/P 441 Cambyreta

Afb. 24: *F. schilinzkyana* LB 87/P 441 Cambyreta

Afb. 25: *F. ignacionensis* LB 3112/VoS 310

Afb. 26: *F. species nova* LB 3080/VoS 287 bij Porto Murtinho (foto Walter Mucher)

Afb. 27: *F. piltzii* n.p. LB 3034/VoS 254 (foto V. Schädlich)

Afb. 28: *F. piltzii* n.p. LB 3034/VoS 254

Afb. 29: *F. spec.* Islas de las Palmas LB 3041/VoS 259
(foto V. Schädlich)

Afb. 30: *F. spec.* Islas de las Palmas LB 3041/VoS 259
(foto V. Schädlich)

Afb. 31: *F. spec.* Agua Dulce LB 3061/VoS 275

Afb. 32: *F. spec.* Agua Dulce LB 3069/VoS 279

Tenzij anders vermeld, foto's L. Bercht

nader geïdentificeerde frailea uit het gebied ten oosten van Porto Murtinho.

Tot 1988 waren er geen frailea's uit het Chaco-gebied van Paraguay bekend. Wel kenden we enkele soorten uit het aangrenzende gebied in Bolivia zoals *F. chiquitana* Cardenas, *F. uhligiana* Backbg. en *F. klingleriana* n.n. Groot was dan ook de sensatie toen Bercht, Piltz en Metzinger op hun reis in 1988 onder het struikgewas van de Chaco-vegetatie tussen de militaire posten Americo Picco en Cruce 4 de Mayo kleine, solitaire plantjes vonden die onder-tussen hun weg in vele collecties hebben gevonden als *F. piltzii* n.p. Intussen hebben wij en ook anderen in daaropvolgende jaren meer frailea-populaties gevonden.

Een verwerking moet nog plaatsvinden en daarbij moet zeker ook over de grens met Bolivia gekeken worden. U ziet, er valt nog steeds iets te ontdekken en er is gelukkig nog veel om uit te pluizen.

Veerweg 18
4024 BP Eck en Wiel
ludwigbercht@hetnet.nl

Heinrichstrasse 8
D 03130 Spremberg
Duitsland
www.gymnos.de

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Australian Succulent Plants, an introduction door Attila Kapitany.
Uitgave Kapitany Concepts, Boronia (Vict., Austr.), 2007.
ISBN 0 646 46381 0.
Formaat 223 x 286 mm. 240 pp. Taal: Engels.

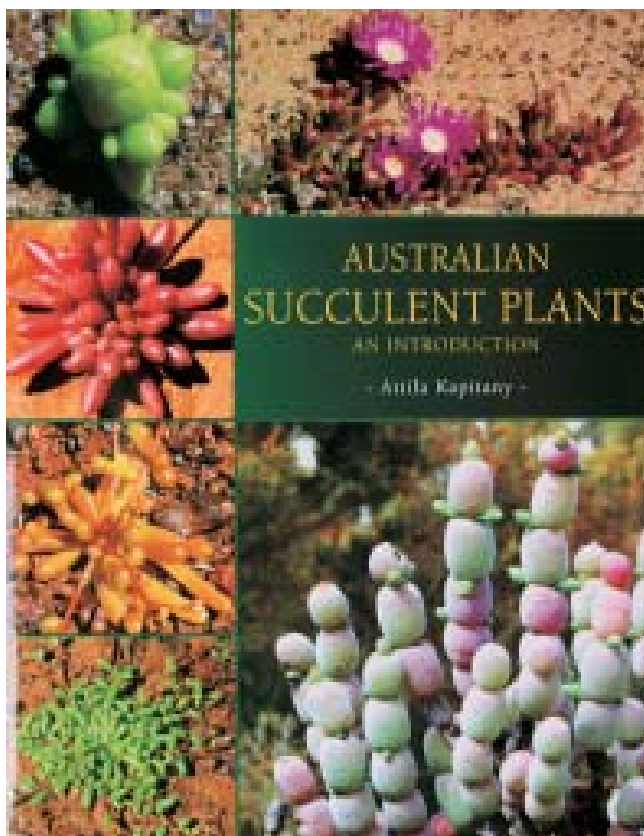
Toeval bestaat! In dezelfde week als die waarin wij onze eerste Australië-reis boeken krijg ik ook dit boek over de succulente flora van dat land in handen.

In zijn inleiding vertelt de auteur, dat in Australië ongeveer 20.000 soorten vaatplanten voorkomen, waarvan zo'n 400 soorten als succulent te beschouwen zijn. Een selectie daarvan wordt in dit boek gepresenteerd.

Het begrip succulent wordt hier erg ruim genomen: niet alleen echte succulenten worden in dit boek behandeld, ook soorten die wij xerofyten (aan droogte aangepaste planten zonder sapsparende weefsels) zouden noemen komen aan bod. Daartoe behoren geofyten (planten, die overleven op ondergrondse delen, bollen of knollen), halofyten (zoutplanten), epifyten (op bomen groeiend) en lithofyten (op rotsen groeiend). Dat levert een selectie, waarin planten voorkomen uit de ons bekende succulente families zoals Aizoaceae (de mesems) en Crassulaceae, maar ook planten als Calandrina, Brachychiton, Zygophyllum, Hoya en Dischidia, "mierenplanten" als Hydnophytum en Myrmecodia en veel Chenopodiaceae en epifytische orchideeën.

De indeling, die de auteur kiest is er een op basis van groeiwijze:

Hoofdstuk 1 behandelt de bodembewonende planten, H.2 de planten, die op bomen of rotsen groeien, H.3 de struikachtige soorten en H. 4. de bomen.

Het nadeel van deze indeling is, dat er soms planten uit dezelfde familie in verschillende hoofdstukken besproken worden. Zo worden de meeste Aizoaceae behandeld bij de bodembewoners, terwijl enkele andere soorten als struik benoemd worden. Deze indeling vind ik nogal arbitrair.

Van elke soort wordt een korte beschrijving gegeven, er wordt iets verteld over de habitat en er is een verspreidingskaartje bijgevoegd. Van elke besproken soort is een aantal foto's opgenomen, veelal standplaatsopnamen. De foto's zijn van goede kwaliteit.

In Hoofdstuk 5 wordt een aantal interessante weetjes samengebracht, zoals specifieke relaties met dieren, eetbare succulenten, ingevoerde planten, cultuur en natuurbescherming. Een lijst met kwekerijen en botanische tuinen, waar deze planten te verkrijgen of te bezichtigen zijn, sluit het boek af.

Een goed boek voor liefhebbers met een brede belangstelling in succulenten. Het is te koop via de Boekenbeurs van Succulenta (Wim Alsemgeest) voor € 60.

Copiapoa in their environment 2006,
door Rudolf Schulz.
Uitgave Schulz Publishing, Teesdale (Vic.
Austr.) 2006.
ISBN 0 958516 782.
Formaat 223 x 286 mm. 240 pp. Taal:
Engels.

De auteur van dit boek publiceerde in 1996, samen met A. Kapitany, een soortgelijk boek over Copiapoa. Daarin hielden zij zich vooral bezig met de soorten uit de noordelijke groeigebieden, terwijl dit nieuwe boek alle soorten uit het gehele areaal behandelt.

Het concept van dit werk is niet taxonomisch maar biogeografisch, dat wil zeggen, dat de planten behandeld worden aan de hand van de verspreidingsgebieden, waarin zij voorkomen.

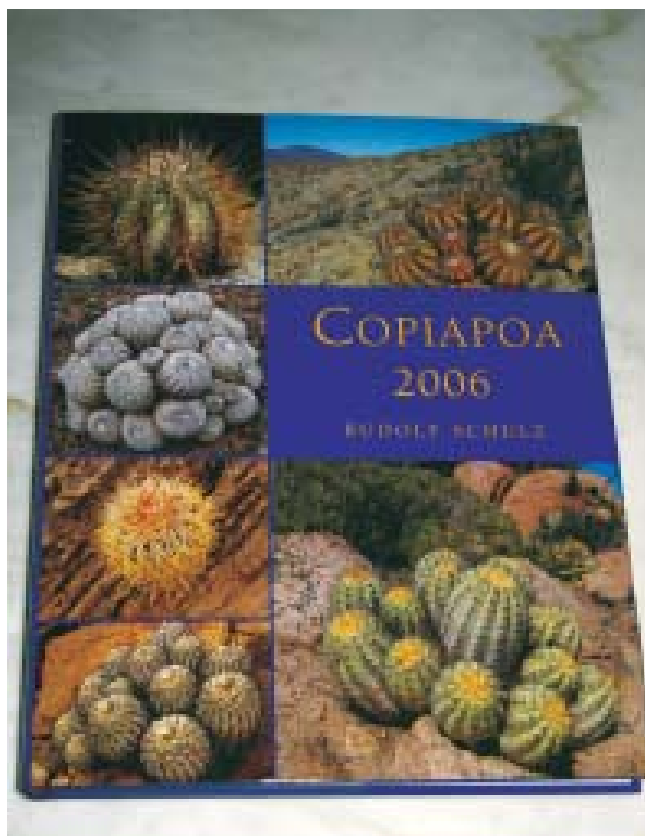
Na een inleiding worden hoofdstukken gewijd aan de planten uit 6 verschillende arealen. Jammer is, dat de hoofdstukken niet duidelijk genummerd zijn. Alleen in een klein lettertje onder aan de bladzijde kan men zien in welk hoofdstuk men bezig is. Per groeigebied worden de daarin voorkomende soorten besproken. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal verduidelijkende voetnoten. Ook verspreidingskaartjes zijn opgenomen.

Aardig is een hoofdstuk waarin steeds twee foto's van dezelfde standplaats, die gemaakt zijn met een tussentijd van soms vele jaren, afgedrukt zijn.

Daarna volgt een hoofdstuk over de bloeiende woestijn na een natte winter. Goed te zien dat er op zo'n moment veel prachtige niet-succulente planten tussen de cactussen groeien.

Als vervolg hierop wordt een aantal foto's opgenomen van favoriete planten of locaties van de schrijver. Een kort hoofdstukje volgt met beelden van copiapoa's in cultuur.

In een appendix komt (eindelijk) de taxonomie aan bod. De auteur houdt er zo zijn eigen mening op na. Hij gebruikt

bijvoorbeeld bewust een aantal namen die ooit door Ritter zijn geïntroduceerd. In een apart hoofdstukje besteedt hij aandacht aan Ritters opvattingen. Gelukkig heeft hij ook een tabel opgenomen, waarin de oorspronkelijke naam van een taxon vergeleken kan worden met de naam, die Schulz in zijn boek gebruikt en de naam, zoals die voor komt in The New Cactus Lexicon.

Tenslotte de constatering, dat veel copiapoa's in onze verzamelingen hybriden zijn, terwijl ook op de natuurlijke groeiplaatsen een aantal hybriden is aangetroffen.

De meeste foto's zijn van behoorlijke kwaliteit, een aantal foto's vertoont jammer genoeg een zekere matheid.

Dit boek lijkt me een must voor botanisch geïnteresseerde Chili-reizigers, terwijl ook andere cactofielen er veel plezier aan kunnen beleven. Het boek is verkrijgbaar via de Boekenbeurs van Succulenta (Wim Alsemgeest) voor de prijs van € 55.

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Deze aflevering begin ik met het noemen van een paar nieuw verschenen boeken:

Socotra, Sukkulentenparadies im Indischen Ozean, geschreven door Franziska & Richard Wolf. Een beschrijving van een reis naar dit plantenparadijs. Tekst in Engels en Duits. Formaat 24 x 17 cm., 204 pp., 385 foto's. Prijs geb. € 58,--.

Chihuahua, Kakteenreise durchs Tarahumara-Land door W. Rischer. Ook dit is een reisverslag. Tekst in Engels en Duits. Formaat 17 x 24 cm, 412 pp., 530 foto's. Prijs € 49,90.

Aloe [44 – 1, 2007], het tijdschrift van de Zuid-Afrikaanse Vetplantenvereniging, is voor een groot deel gewijd aan haworthia's. Gildenhuys publiceert de nieuwbeschrijving van *Haworthia marxii*. Marx himself wijdt een bespreking aan de vormengroep rond *Haworthia bayeri*, terwijl Craib zich onledig houdt met *Haworthia koelmanniorum* var. *mcmurtryi*. Frandsen schrijft over *Synaptophyllum juttae* en *Mesembryanthemum guerichianum*, twee weinig bekende soorten uit Namibia. Fritz onderscheidt twee duidelijke vormen van de monotypische *Chortolirion angolense*.

Het volgende nummer van dit tijdschrift [Aloe 44 – 2, 2007] opent met een bijdrage van Gildenhuys over *Huernia kirkii*. Marx schrijft over de naar hem vernoemde *Haworthia marxii*. Kirkel brengt *Frithia* voor het voetlicht. Fritz heeft het deze keer over de aloes van Limpopo en Mpumalanga. McCoy en Lavranos beschrijven liefst vier nieuwe aloes uit Tanzania: *Aloe kwasimbana*, *A. ruvuensis*, *A. latens* en *A. cataractarum*.

Bruyns beschrijft *Brachystelma nutans* uit Mozambique als nieuwe soort in Novon [16, 2006].

Klak, Bruyns & Hedderson brengen in Taxon [56 – 3, 2007] een groot deel van de soorten uit de subfamilie Mesembryanthemoidae (Aizoaceae) bijeen in het geslacht *Mesembryanthemum*, dat nu 101 soorten omvat. Een groot aantal nieuwe naamscombinaties is het gevolg.

Metzing & Kiesling zetten uiteen waarom *Winterocereus* (in hun opvatting) de juiste naam zou moeten zijn voor *Hildewintera*.

In het Duitstalige Kakteen und andere Sukkulenten [58 – 8, augustus 2007] is een artikel te vinden van Braun, Esteves & Hofacker over *Coleocephalocereus uebelmanniorum*. Deze naam is een 'upgrade' van *C. pluricostatus* ssp. *uebelmanniorum*.

De auteurs bieden ook een vergelijkingstabel voor beide soorten. Eckert wijdt een bijdrage aan de bloembouw bij *Asclepiadaceae*.

De volgende aflevering van dit periodiek [K.u.a.S. 58 – 9, sept. 2007] opent met een bijdrage van Frank over *Echinocereus bonatzii* en verwante soorten.

Linzen & Schumacher publiceren *Mammillaria sinforosensis* met haar subspecies *marionae* en *cobrensis* als nieuwe taxa. Tevens brengen zij *M. lindsayi* var. *rubriflorus* onder bij deze nieuwe soort als *M. sinforosensis* fa. *rubriflora*. Beckers & Albers houden zich bezig met de bijna vergeten soort *Pelargonium dasycaulon*.

Het volgende nummer [K.u.a.S 58 – 10, okt. 2007] bevat de nieuwbeschrijving van *Aloe zakamisyi*, een nieuwe soort uit Madagaskar, door McCoy & Lavranos.

Kohla schrijft over de zuilcactussen van Isla Magdalena. Kleszewski & Hoock

besteden aandacht aan de verschillende groeivormen van *Astrophytum myriostigma* ssp. *tulense*.

In de volgende aflevering [K.u.a.S. 58 – 11, nov. 2007] vinden we de nieuwbeschrijving door McCoy & Lavranos van een tweetal nieuwe Aloe-soorten uit Jemen, te weten *Aloe lanata* en *A. haggeherensis*. Van Heek stelt *Coleocephalocereus goebelianus* in woord en beeld voor. Niemeier vertelt van zijn entproeven met planten uit de familie Crassulaceae.

Het volgende nummer [K.u.a.S 58-12, dec.2007] opent met een artikel van Hofmann over de coryphanthasoorten uit het zuiden van Mexico, met determinatiesleutel. Niestadt schrijft over *Winterocereus*. *Orbea semota* is het onderwerp van Schmied. Dezelfde auteur geeft cultuuraanwijzingen voor de soorten uit het genus *Pterodiscus*. Wittner behandelt *Cereus lamprospermus* ssp. *colosseus*.

Bruyns & Klak presenteren een studie van het genus *Fockea* in: *Annals of the Missouri Bot.Garden* 93, 2006.

In het Franstalige periodiek *Succulentas* [No.4, nov. 2007] publiceert Castillon *Aloe acutissima* var. *fiherenensis* en var. *isolonana* als nieuwe taxa. Rebmann schrijft over de succulente flora van het Canarische eiland La Palma.

International Cactus Adventures [76 - okt. 2007] opent met een artikel van Audissou over de flora van Madagaskar. Lodé schrijft over de *mammillaria's* uit de *microcarpa*-groep. Stephenson behandelt *Sedum creticum*. Hofacker brengt *Pilosocereus bohlei* voor het voetlicht.

Rischer & Felix houden zich in *Echinocereenfreund* [19 – 3, 2006] bezig met de vormgroep rond *Echinocereus santaritensis*. *E. salmdyckianus* ssp. *bacoranensis* wordt omgecombineerd tot subspecies van *E. santaritensis*.

Lobivia acchaensis, een nieuwe soort uit Peru, wordt voorgesteld door Scholz, Kral & Wittau in *Echinopseen* [3 – 1, 2006].

Het Italiaanse *Piante Grasse* [27 – 2, april 2007] brengt een overzichtsartikel over het geslacht *Manfreda*, door Ivana Richter. De tekst is in het Italiaans en in het Duits. D'Arcangeli publiceert een tabel, waarin de mate van winterhardheid van cactussen valt af te lezen.

Cactus & Co.[11 – 3, 2007] komt met deel 3 van de *Sulcorebutia*-revisie, door Gertel & de Vries. In dit artikel worden enkele nieuwe naamscombinaties voorgesteld.

Tavormina houdt zich bezig met de succulenten uit de Barranca de Masca, Tenerife. Hij beschrijft een natuurhybride tussen *Aeonium sedifolium* x *A. spathulatum* en noemt deze *Aeonium* x *loartei*. Ettelt wijdt een uitvoerig artikel aan *Hamatocactus bicolor*.

Bothalia [36 – 1, 2006] bevat de nieuwbeschrijvingen van *Aloe vanrooyenii* Smith & Crouch en *Aloe kaokoensis* van Jaarsveld, Swanepoel & van Wyk.

Alsterworthia International [7 – 3, nov. 2007] opent met een bijdrage van Craib over rotsbewonende gras-aloës. Hij concludeert dat de onlangs nieuw beschreven *Aloe challisii* slechts een ecotype van *A. woolliana* is. Hayashi stelt een nieuw 'species-concept' voor *Haworthia* voor. Bayer geeft commentaar op Breuer's beschrijving van *Haworthia mertonii*.

SUMMARY

Rob Bregman

Editor Henk Viscaal opens this first 2008 issue with considering what he has been through before he could finally see cacti in their natural environment.

In her column for children, Johanna Smit-Reesink deals with the well-known bulbous plant *Haemanthus albiflos* (Amaryllidaceae).

Bertus Spee shows another four succulents in his collection, viz. *Gymnocactus* (*Turbinicarpus*) *beguinii*, *Mammillaria longiflora*, *Echinocereus* (*chloranthus* var.) *russanthus* and *Cochisea* (*Escobaria*) *robbinsorum*.

J. Lambert discusses the *Gymnocalycium intertextum*-*moserianum* complex. *G. moserianum* is transferred to the rank of forma within *G. intertextum*. Because of nomenclatural rules the specific epithet has to be *intertextum* rather than *moserianum*. Both taxa differ in spination and rib height.

Aloe polyphylla, a leaf succulent native to the Lesotho area in South Africa, flowered for the first time in the garden of Cok Grootsholten.

It was not easy for Werner van Heek to find the beautiful *Discocactus horstii* in the Brazilian state of Minas Gerais. Only with the information provided by a local person he was able to discover a large population in a quartz field.

Ton Pullen presents *Mammillaria hahniana* ssp. *woodsii*.

In his series on succulents from the Karoo region, South Africa, Frans Noltee deals with *Bulbine mesembryanthoides* and *B. torta*.

Rikus van Veldhuisen went to South Africa to study *Euphorbia multiceps* in the field. He describes the great variability in this cone-shaped multi-headed plants; sometimes they may reach up to 1 meter in height.

Ludwig Bercht and Volker Shädlich report about fraileas in Paraguay. Most species occur east of the Rio Paraguay; only one species (*F. piltzii*) is known from the other side of the river (the Chaco) but the authors collected promising new plant material that could possibly contain new taxa. 32 Habitat-taken pictures of these small cacti are included.

Ton Pullen reviews two books that recently appeared. First, a book by Attila Kapitany on the succulent plants of Australia. Second, a new book on the genus *Copiapoa* by Rudolf Schulz.

The final contribution by Ton Pullen is the regular review of other journals on succulent plants.

Hector Petersenstraat 7,
1112 LJ Diemen.

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
E-mail: hviscaal@hetnet.nl
C.A.L. Bercht
E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl
R. Bregman
E-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
E-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
E-mail: abpullen@home.nl
B.J.M. Zonneveld; E-mail:
B.J.M.Zonneveld@biology.
leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Dudleya brittonii

Foto André van Zijl

Henk Viscaal	Redactioneel.....	2
Joop Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Haemanthus albiflos	3
Bertus Spee	Voor het voetlicht	4
J.Lambert Ir.A.I.Gx	Nieuwbeschrijving - Gymnocalycium intertextum fa moserianum.....	6
Cok Grootsholten	Aloe polyphylla.....	12
Werner van Heek	Op de vindplaatsen van Discocactus horstii ...	15
Ton Pullen	Mammillaria hahniana ssp. woodsii.....	21
Frans Noltee	Vetplanten van de Karoo Bulbine mesembryanthoides en Bulbine torta	23
Rikus van Veldhuisen	Euphorbia multiceps	27
Ludwig Bercht &		
Volker Schädlich	Frailea's ook in Paraguay.....	36
Ton Pullen	Boekbespreking.....	43
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	45
Rob Bregman	Summary.....	47

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - APRIL 2008
NUMMER 2 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

KLIMAATNEUTRAAL

Ton Pullen

Een van de vele nieuwe woorden, die vorig jaar de Nederlandse taal binnensloep, is klimaatneutraal.

Er wordt natuurlijk mee bedoeld, dat men bij het verstoken van fossiele brandstoffen, zoals olie of aardgas, de geproduceerde broeikasgassen, zoals CO₂, compenseert door bijvoorbeeld bomen te planten, die deze CO₂ weer vastleggen.

Intussen heeft de commercie zich meester gemaakt van deze term. Je komt het te pas en te onpas tegen, in advertenties en commercials en er is bijna geen actie meer mogelijk in onze maatschappij waarbij dit begrip ongenoemd blijft. Er is zelfs een levendige handel ontstaan in de zgn. emissierechten. Sommige mensen zien overal handel in!

De zorg om de uitputting van grondstoffen en het effect van het versneld opmaken van de wereldvoorraad aan fossiele brandstoffen is natuurlijk niet nieuw. Al aan het einde van de achttiende eeuw postuleert Thomas Malthus, dat de beschikbaarheid van natuurlijke hulpbronnen geen gelijke tred zal houden met de ontwikkeling van de wereldbevolking. In de zeventiger jaren van de vorige eeuw slaat de 'Club van Rome' alarm vanwege het dreigende tekort aan grond- en brandstoffen. Allerlei onzekerheden zorgen ervoor, dat er onderzoek gepleegd wordt naar de effecten ervan, maar behalve onder wetenschappers en milieuactivisten is er nauwelijks aandacht aan geschonken. Het is dan ook de verdienste van mensen als Nobelprijswinnaar Al Gore dat het probleem (weer) kamerbreed in de publiciteit is gekomen.

Langzamerhand heeft al die aandacht ervoor gezorgd dat de politiek –te laat en te weinig- met maatregelen is gekomen. Soms is daar goed over nagedacht, dikwijls heeft dit soort maatregelen een omgekeerd effect.

Allerwegen is men het erover eens dat de oplossing van de dreigende klimaatsproblemen ligt in technologische vernieuwingen. In de tuinbouw heeft nieuwe technologie al gezorgd voor de ontwikkeling van energiearme kassen en zelfs zijn er tuinders, die energie aan het net terug kunnen leveren. Windenergie, zonne-energie, geothermische energie, na de industriële en de digitale revolutie staan we nu aan de vooravond van een energetische revolutie.

En wij?

Wat doen wij, cactusliefhebbers, om 'klimaatneutraal' bezig te zijn? Graadje lager stoken, verwarming met verbeterd rendement? Nog meer noppenfolie aanbrengen? Het zijn slechts tijdelijke lapmiddelen.

En de prijs? Hoe lang kunnen wij als liefhebbers het ons nog permitteren om onze kasjes te verwarmen met het snel oprakende aardgas, de alsmaar duurder wordende olie of elektriciteit? In de oorlog was het gebruik van brandstof voor het verwarmen van hobbykasjes een tijd verboden. Staat ons binnenkort weer zo'n soort maatregel te wachten? En wat zal onze reactie dan zijn? Alleen winterharde planten kweken? Of de illegaliteit in?

Vragen te over. Ik formuleer deze vragen niet om als doemdenker de geschiedenis van Succulenta in te gaan. Problemen vragen om een oplossing en hoe meer vragen er zijn, des te harder zal er aan oplossingen gewerkt moeten worden. Er ligt een mooie taak te wachten in de komende jaren voor het bestuur van Succulenta. De taak om actief op zoek te gaan naar oplossingen, studeren op mogelijkheden om dat wat mogelijk is in de beroepstuinbouw, op aangepaste schaal mogelijk te maken voor hobbyisten.

Alleen dan kan ook onze hobby klimaatneutraal worden.

JONG GELEERD

AGAVE POTATORUM SSP. VERSCHAFFELTII

Johanna Smit-Reesink

Agaven zijn een uitgebreid geslacht van stamloze, of bijna stamloze vetplanten. De bladeren hebben een scherpe punt en vaak hebben ze langs de bladeren ook scherpe stekels. Ze komen voor op groeiplaatsen in een gebied dat reikt van midden Amerika tot in West Indië van de kust tot in de bergen. Er zijn ongeveer 450 soorten en ze zijn dol op de zon. Er zijn er met rozetten van 5cm tot 5m doorsnee! In een kouder klimaat zijn ze gewoonlijk donkergroen en in een warmer klimaat zijn er veel zacht grijsgroen.

Als de rozetten eenmaal volwassen zijn (dat gebeurt bij de kleine in ongeveer vijf jaar en bij de heel grote in wel 40 jaar) dan ontwikkelt zich in het groeipunt een grote bloemsteel met veel langdurig bloeiende, klokvormige bloemen. De bloemen bloeien meestal in tinten van wit, geel of groen. Na de bloei sterft de rozet af, nadat hij kleine droge peulen heeft geproduceerd (met zaden natuurlijk). Er ontstaan dan soms ook meerdere jonge scheuten.

Vandaag laten we jullie een foto zien van *Agave potatorum* ssp. *verschaffeltii*. Deze komt voor in Mexico; in Oaxaca, Puebla (zuid oost van Mexico Stad). Ze hebben blauw-grijze bladeren met korte rood- of geelbruine stekels. De bladeren zijn kort en breed, echt zo'n kleintje met bladeren van ongeveer 5 cm lang en 1 cm breed.

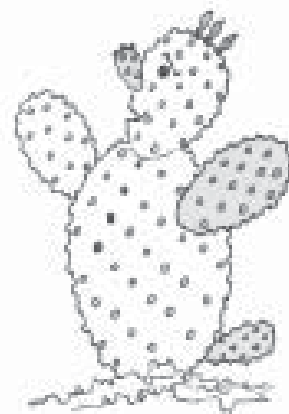
Deze agave is genoemd

naar A.C.A. Verschaffelt, een Belg die leefde van 1825 tot 1886.

De planten kunnen, mits goed gedraineerd, in de zomer heel goed buiten staan en sommige kunnen op een heel droge plaats zelfs buiten overwinteren. Geef ze anders maar een licht, koel plekje in huis. Ze houden van een grondmengsel van zand met wat klei en als het kan met b.v. bimskies. De grond afdekken met kleine grindjes! In de winter moet je ze droog en koel houden en in het zomerseizoen als ze dorst hebben regelmatig water geven!

P.S. Kijk vooral ook op de voorpagina van *Succulenta* 5 van 2003! Henk Viscaal: weer bedankt voor het mooie plaatje!

Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom.

Agave potatorum ssp. *verschaffeltii*

Foto: Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

zijn daarom niet kougevoelig en kunnen in de winter temperaturen tot 5 °C verdragen als ze maar droog staan. In de zomer een zonnige en luchtige plaats met regelmatig een redelijke watergift. Ze groeien het best in een lemig, goed doorlatend grondmengsel. Vermeerderen gaat heel goed door zaaien, enten is niet nodig. Kijk regelmatig tussen de smalle ribben of er geen wolluizen tussen zitten of spuit preventief met een bestrijdingsmiddel. Dit voorkomt veel ongemak.

mest. In de winter laten we de temperatuur niet onder de 10 °C komen. Dit om lelijke kouvlekken op de takken te voorkomen en geven af en toe een klein beetje water om de potkluit niet uit te laten drogen. De talrijke roze bloemen verschijnen in mei. Deze worden ook vaak gebruikt om kruisingen met epiphyllums te maken. Deze planten zijn prima door stekken te vermeerderen. Zaaien kan ook maar dan duurt het veel langer om bloeibare planten te krijgen.

Stenocactus ochoterenanus

Stenocactussen, voorheen Echinofossulocactus, zijn de laatste jaren wat uit de mode geraakt. Zo lijkt het, maar als we van Mexicaanse planten houden, kunnen we er toch niet omheen.

Het zijn makkelijke groeiers en bloeiers, die al vroeg in het voorjaar hun knoppen laten zien.

Dit kan al in maart als het zonnig weer is. Begin april kunnen ze dan al uitbundig bloeien.

Deze planten komen van nature voor in centraal Mexico, tot hoog in de bergen en hebben een groot verspreidingsgebied. Ze

Disocactus phyllantoides (*Nopalxochia*)

De oude naam van dit geslacht verwijst naar de oorspronkelijke bewoners van Mexico, de Azteken. In de natuur vinden we deze planten vaak in bomen groeiend. Ze behoren tot de epifyten. Begin 1800 werden deze planten ontdekt in de deelstaat Vera Cruz.

Ze groeien prima in een flinke hangpot in een humusrijk grondmengsel. In de zomer kunnen we ze ook buiten hangen bijvoorbeeld onder een boom. We geven ze regelmatig flink water en ook wat

Pediocactus knowltonii

Een plantje dat we niet vaak tegenkomen in verzamelingen en bij kwekers. De oorzaak is dat ze niet zo makkelijk te kweken zijn. De grote harde zaden kiemen moeilijk en hebben een speciale behandeling nodig. Als ze vervolgens wel kiemen, groeien de planten het eerste jaar best snel. Deze soort wordt echter niet groter dan 4 cm in doorsnede. Als ze na enkele jaren bloeibaar zijn, verschijnen de geelwitte bloemen al vroeg in het voorjaar.

We planten ze in een grof mineraalrijk substraat en geven maar matig water. Een zonnige plaats met veel frisse lucht is aan te raden. Ze kunnen ook goed buiten gekweekt worden.

In de winter houden we ze goed droog. Ze kunnen dan temperaturen van 0 °C verdragen. Ze groeien best goed op eigen wortel, maar worden ook vaak geënt. Dit gaat het best op een onderstam van *pereskioopsis* of *jusbertia*, ze worden dan wel wat groter. Het groeigebied van deze mooie plantjes vinden we in Colorado en Nieuw Mexico, USA, waar ze in de winter vaak met sneeuw bedekt zijn.

Pereskia grandifolia

Dit is een plant die op het eerste gezicht helemaal niet op een cactus lijkt, maar er wel degelijk een is, onder de grote bladeren zitten flinke doorns. Ze zijn afkomstig uit Brazilië en ook wel bekend als *Rhodocactus*. Ze groeien dus in een warm en vochtig klimaat. De planten groeien struikvormig en kunnen in de volle grond wel 5 meter hoog worden. Wij planten ze bij voorkeur in een flinke pot in een humusrijk grondmengsel. Na de bloeitijd in de zomer kunnen we deze planten flink terugsnijden.

Op een beschutte plaats kunnen we ze dan ook buiten houden tot eind september.

In de winter plaatsen we ze niet onder de 10 °C en houden de potkluit licht vochtig. Als ze te koud staan, laten ze al snel hun blad vallen, maar in het voorjaar lopen ze snel weer uit. Vermeerderen gaat goed door stekken van 20 cm lang af te nemen en te laten wortelen in vochtige turf of potgrond. Zaaien is ook mogelijk als dit verkrijgbaar is, maar zaad wordt echter weinig aangeboden.

Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borssele

WOESTIJNTUIN ONDER BESCHERMENDE DAKGOOT IN TWELLO

Jan Lubbers

De aanleiding voor deze bijdrage is een redactioneel schrijven van Rob Bregman in het decembernummer 2007, waarin de zachte winter van 2006/2007 ter sprake kwam, over de mogelijkheid om succulenten onverwarmd door de winter te krijgen. Als succulentenliefhebber droom je ervan om eens de rotstuijn vol te zetten met de mooiste cactussen en vetplanten, zoals in de beroemde tuinen rond de Middellandse zee.

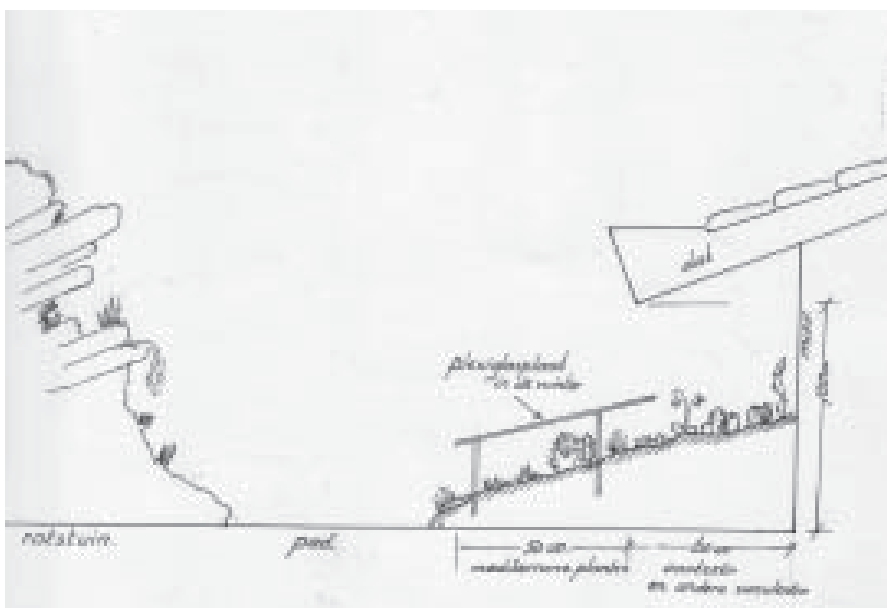
Tien jaar geleden had ik nog een braak liggende strook grond ter breedte van 60 cm en een lengte van 5 m, gelegen tegen de zuidwest-muur van de woning, onder een laag overhangende dakgoot. De grond bleef zomer en winter kurkdroog en de temperatuur kon in warme dagen behoorlijk oplopen, mede door de reflectie van de muur. Van deze strook grond werd druk gebruik gemaakt door de kat van de bureu; het was haar kattenbak.

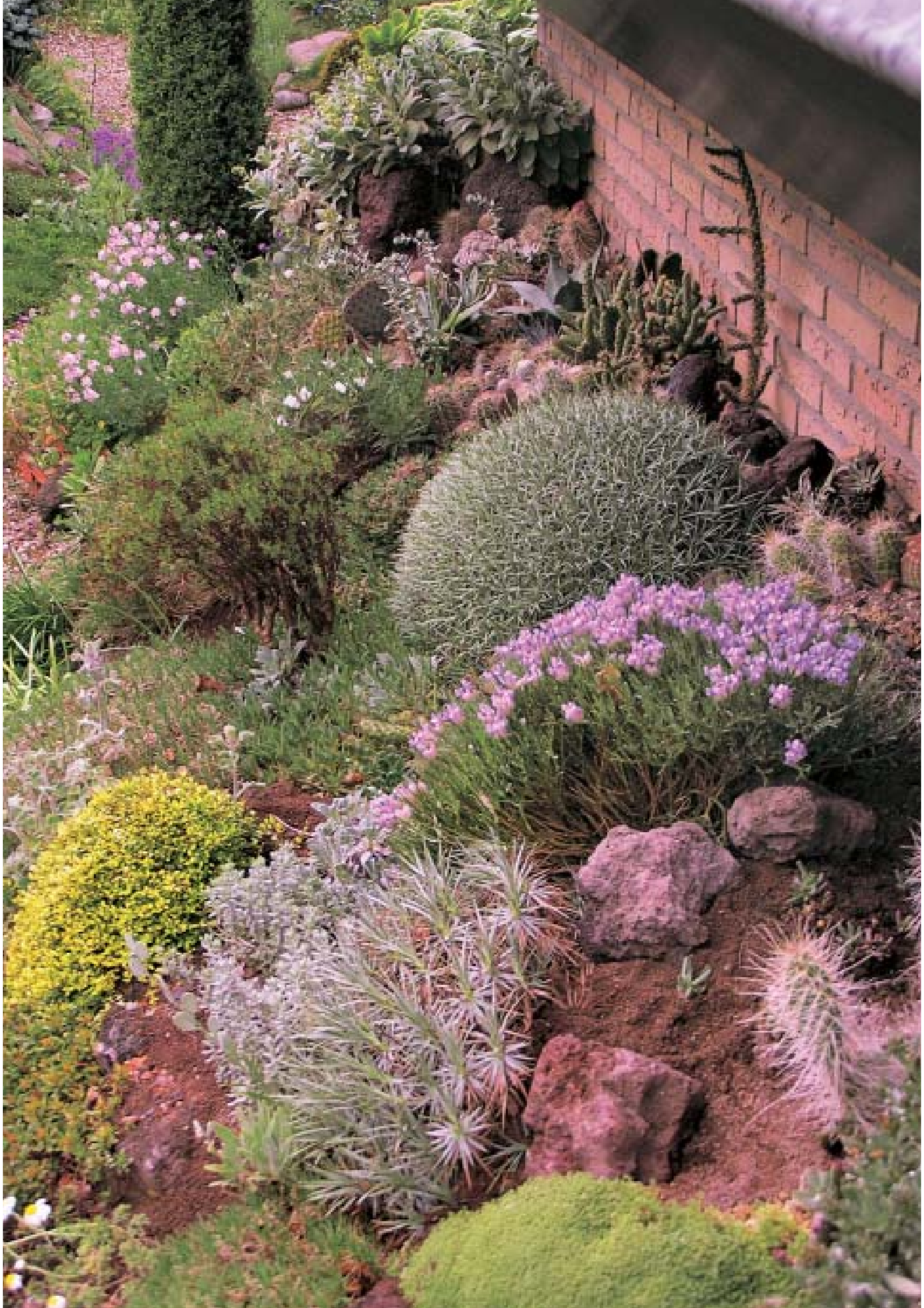
In die tijd bezocht ik een Duitse liefhebber in de buurt van Kerkrade. Hij verzamelde alleen cactussen afkomstig uit koude streken van Noord Amerika. Hij hield ze in potten, die ingegraven waren in een platte

bak. Bij veel regen en gedurende de winter werden ze afgedekt door éénruiters. Bij strenge vorst werd er nog een rietmat overheen gerold, maar er werd niet verwamd. Toen ontstond bij mij het idee om cactussen en andere succulenten uit o.a. Zuid-Afrika een plaatsje te geven onder de dakgoot. Het was me namelijk opgevallen dat bij hevige wind en regen uit het zuidwesten die strook grond toch droog bleef. Van deze Duitse liefhebber kon ik diverse jonge planten kopen en thuis gekomen werd de strook omgewerkt tot een miniwoestijn met lavabrokken. Als grond werd bestratingszand gemengd met lavaliet, met toevoeging van wat tuingrond. Van alle planten werden de wortels schoon gespoeld en in dit mineraalrijke mengsel gezet.

De meeste cactussen uit koude streken die ik in mijn succulentenkas heb staan zijn geënt op een niet-winterharde onderstam, dus ongeschikt voor buitencultuur. De strook grond buiten de bescherming van de dakgoot krijgt wel regen en die strook scherm ik in de wintermaanden (van december t/m februari) af met een plexiglasplaat

Afb. 1: Tekening van de woestijntuin
Afb. 2: De woestijntuin

Afb. 3: Austrocyllindropuntia verschaffeltii

van 50 cm bij 5 m. Ik heb ontdekt dat zonder deze plexiplaat in de winter het vocht uit de natte grond buiten de dakgoot d.m.v. capillaire werking doorgegeven wordt aan de droge grond onder de dakgoot en dat is niet de bedoeling. Het is namelijk een must dat de grond kurkdroog blijft in de winter voor het buiten houden van cactussen. In deze tweede zone buiten de dakgoot staan o.a. planten uit de omgeving van de Middellandse Zee, die dus in de winter een afdak krijgen. Deze combinatie van cacteen en stekelige planten, afkomstig uit de gehele wereld, gaat goed samen en vormt een bijzonder en boeiend geheel in onze rotstuijn. Veel tuinbezoekers zijn leken op het gebied van cactussen en vetplanten en staan met open mond te kijken wat er zo al

mogelijk is in een Nederlands klimaat.

In de maand mei worden de planten onder de dakgoot voor het eerst gegoten en dit wordt bij warm weer elke maand herhaald. Diverse soorten uit Noord en Zuid Amerika van de geslachten Echinocereus, Coryphantha, Pediocactus, Opuntia, Tephrocactus en Oreocereus, waarvan bekend was dat ze niet koudegevoelig waren, heb ik gezaaid. De meeste zaden bestelde ik bij het Clichéfonds. Na 1 jaar oud werden ze in de woestijntuin gezet. Door de zeer trage groei van deze planten (niet geënt en in erg schrale grond) worden ze beter winterhard dan dat ze worden opgejaagd met bemesting. Van een liefhebber die ermee opgehouden was, kon ik 10 soorten coryphantha's overnemen waar-

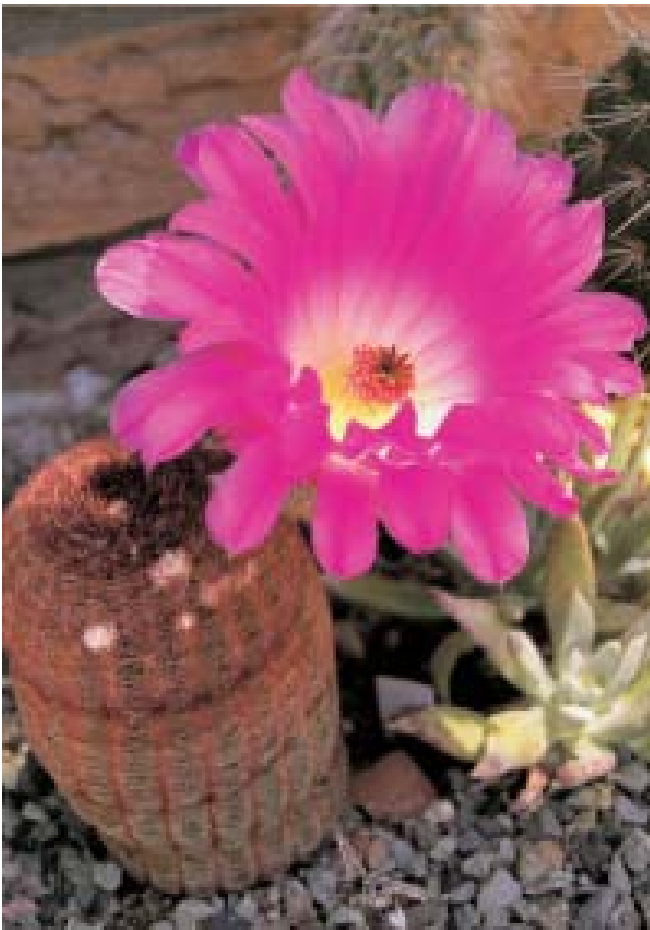
Afb. 4: *Opuntia erinacea*

Afb. 5: *Escobaria laredoi*

Afb. 6: *Echinocereus rigidissimus* ssp. *rubispinus*

Afb. 7: *Echinocereus nivosus*

Afb. 8: De woestijntuin

onder *Coryphantha vivipara*, een totaal niet-kougevoelige soort. De andere coryphantha's waren niet benaamd; ze hadden een boldoorsnede van 5 tot 10 cm. De kleinste soorten kregen buiten een plaats want ik had het gevoel dat ze uit wat noordelijke streken van de VS kwamen. Ik heb goed gegokt want ze leven nog en geven elk jaar een zee van zachtpaarse bloemen.

De zaailingen van *Agave utahensis* en *A. parryi* groeien veel sneller dan die van de cacteeën, maar door ze in arme grond te houden blijven ze gedrongen. Beide soorten komen uit de USA en Mexico en staan bekend als vrij harde soorten die niet te groot worden. Wel merk ik dat ze nogal wat ondergrondse uitlopers maken en zich zo vegetatief vermeerderen, vooral *A. utahensis* heeft deze eigenschap.

De opuntia's zijn zeer bloeiwillig maar je

moet ze nog wel eens wat 'inkorten'. Ik heb me beperkt tot *O. robusta*, *O. polyacantha*, *O. basilaris* en *O. erinacea* var. *ursina*, waarvan de laatste een mooie gedrongen vorm heeft en de schijven bedekt zijn met een 7 cm lange witte bedoorning, wat ons weer doet terugverlangen naar het woestijngebied van Monument Valley, waar we temidden van deze juweeltjes ons broodje verorberden.

De lilliputters onder de *Opuntia*'s, *O. fragilis*, *O. nigrispinus* en *O. rhodantha* verdienen zeker een plaatsje buiten. De mooie paarse kleur op de schijven van *O. basilaris* maakt deze tot een gewilde plant, maar hij is lang niet gemakkelijk mooi te houden, althans bij mij niet. Ik heb hem al drie keer vervangen door een nieuw exemplaar, maar het blijft sukkelen. De mooie *O. floccosus* uit de Andes in Peru heeft bij ons

Afb. 9: *Gymnocalycium bruchii*

een plaatsje gekregen. Hij zal wel niet zo'n enorme witte mat maken als in de natuur, want daar is hij een plaatje.

Opuntia clavarioides, oftewel het negerhandje, verdient zeker een buitenplek. De leden van deze plant hebben de eigenaardige tendens om een cristaat te vormen. Hij groeit op hoge ontoegankelijke plaatsen nabij de grens van Chili met Argentinië. Bij de meeste liefhebbers staat hij op een entstam in de kas omdat hij dikke kegelvormige wortels heeft die bij te veel gieten snel wegrotten, maar buiten groeit hij bij ons erg langzaam op eigen wortel.

Goede buitenervaring heb ik met de volgende *Echinocereus*-soorten: *E. oklahomensis*, *E. andustus*, *E. trichlochidiatus*, *E. stramineus*, *E. otacanthus*, *E. engelmannii* en de groen bloeiende *E. viridiflorus*. Van de zeer rijk bloeiende *E. pectinatus*, ook

bekend als de regenboogcactus vanwege de mooie roodverkleuring in de bedooring, heb ik er 10 in een groep aangeplant. Nooit vergeet je de eerste aanblik van een *E. trichlochidiatus* in de natuur als hij in bloei staat. We beklommen het Colorado-plateau boven Flagstaff en zagen de bloedrode trompetcactus, zoals de plant daar genoemd wordt, voor de eerste keer. De intens rode kleur blijft voor altijd op je netvlies staan. Houd er wel rekening mee dat deze planten later in bloei komen dan in de kas. Meestal is in augustus de hoofdbloei en die gaat soms door tot oktober. De buitentemperatuur remt enorm het rijpen van de bloemknoppen als het lang koud blijft.

Mijn trots was een oude *E. dasyacanthus* die ik al 25 jaar in de kas had staan. Toen ik op een mooie zomeravond nog laat even door de tuin liep, zag ik een grote

Afb. 10: *Gymnocalycium bruchii*

haas vlak voor mijn voeten wegsprinten. Tot mijn verbazing had hij de *E. dasycanthus* met doornen en al opgegeten. Er stond nog een klein stompje met daarin de knaagsporen van zijn beide voortanden. Intussen is dat stompje weer uitgelopen met een ring van spruiten, wat ook zijn charme heeft. De mooiste plant zonder bloei vindt ik *Echinocereus nivosus* met een prachtige witte bedoorning, die een cluster vormt maar in cultuur een schuwe bloeier blijkt.

Denmoza rhodacantha uit berggebieden van Argentinië heeft een mooie zware bedoorning. Helaas verschijnen de zeven cm lange buisbloemen pas aan oudere planten na 20 jaar. Uit Chili en Argentinië is *Maihuenia poeppigii* afkomstig en vormt daar in Patagonië dichte matten, in een bar klimaat op grote hoogte. Het is de meest

zuidelijkste cactus (47 graden zuiderbreedte). Ze zijn totaal niet koudegevoelig en in de natuur een plaatje als je ze in bloei ziet. Deze plant staat er nu al 10 jaar en vormt een mat van 25 cm, alleen de bloei ontbreekt. Het schijnt dat deze plant hier niet wil bloeien. Ik heb ook *Maihuenia patagonica* uitgeplant, maar de groei is wat losser, dus de eerste soort oogt beter. *Austrocactus patagonicus* blijft bij mij vrij klein, maar wel mooi. Ik heb geen idee hoe deze plant in de natuur in Zuid Argentinië groeit.

Ook uit Zuid Amerika afkomstig is *Austrocylindropuntia verschaffeltii*, een hele mond vol maar zeker de moeite waard. Deze plant groeit in Bolivia op grote hoogte in de Andes en vormt daar een zeer gedrongen kogelvormige groei. Buiten in ons klimaat worden de 1 cm dikke mat-

groene kogels wat langgerechter, tot 2.5 cm lang. In de kas worden de leden veel langer en ook dunner en is de groei te los. De bedoorning is nietig en door harde kweek in de open lucht blijven de leden toch kort en bloeien prachtig rood met wijd geopende bloemen tot 5 cm doorsnede. Ook dit jaar mocht ik weer genieten van 25 bloemen in juli. De leden van deze plant zijn makkelijk te stekken maar kunnen ook in de zomer snel weggroten als ze een tijdje in te natte grond staan, dus verlangt deze plant een maximum aan drainage. Hij staat bij ons dicht tegen de zuidmuur aan en heeft een doorsnede van 25 cm.

Op onze reis door de Atacama-woestijn in Noord Chili kwamen we op 4500 m hoogte veel *Oreocereus celsianus* tegen, die uitgegroeid waren tot enorme klusters van 3 m doorsnede. Vaak zaten deze planten vol met vogelnesten, bij gebrek aan bomen in dit gebied. De nachttemperatuur kan hier zo maar zakken tot 15 graden onder nul, dus de kou is geen probleem. Nu ik dit gezien heb wil ik enige oude exemplaren uit de kas een plaatsje onder de dakgoot geven; zo ook de witbehaarde *O. trollii*. Laatst genoemde groeit net over de grens van Chili naar Bolivia. Helaas mochten we met onze huurauto de grens niet over. Ik had graag 'de oude man van de Andes', zoals hij daar genoemd wordt, willen ontmoeten.

Veel *Rebutia*-soorten leven in Bolivia op een hoogte van 3000 m. Daar ze in de kas nogal spintgevoelig zijn, hebben ze ook een verhuizing moeten meemaken naar buiten. Het spintprobleem is nu opgelost en van schrik hebben ze dit jaar zeer rijkelijk gebloeid. De *Lobivia ferox* schijnt 50 cm hoog en 25 cm breed te kunnen worden, waarbij de bedoorning een lengte van 15 cm kan krijgen. Ik ben benieuwd of dat bij ons ook lukt.

Van het geslacht *Gymnocalycium* heb ik twee soorten buiten groeien, waarvan *G. bruchii* al tien jaar. Het is een cluster van wel 50 spruiten heel dicht tegen elkaar met

een doorsnede van 20 cm. Deze Argentijnse soort komt uit het Sierra de Cordoba-massief op 2000 m. Dit is één van mijn beste planten; prachtig zijn de rose bloemen met de gele helmknoppen. De tweede is *G. spegazzinii*, een prachtige platbolle plant afkomstig van grote hoogtes in Argentinië. Deze soort staat er nog niet zo lang, dus afwachten maar.

Escobaria leei en *E. lazadensis* zijn ook al oudgedienden, waarvan de eerste een cluster van zo'n 100 kleine witbedoornde bolletjes vormt maar nog nooit een bloem heeft laten zien. *E. lazadensis* daarentegen is een 10 cm hoge witbedoornde zuilvormige plant met elk jaar een kring van rode bloemen rond het hart. Hun verspreidingsgebied is de staat New Mexico in het zuiden van de VS.

Vorig jaar heb ik *Ferocactus wislizeni* aangeschaft. In gedachten projecteer ik het beeld uit de Sonora-woestijn, waar hij 1,5 m hoog en 80 cm breed ons pad kruiste, al onder de dakgoot, maar dat kan nog wel een paar honderd jaar duren. Als het zover is, laat ik het u weten.

De bekende *Sclerocactus whipplei* uit Arizona gaf vorig jaar de geest. Totaal verdroogd stond hij als een mummie tussen de andere planten. Een makkelijke kostganger is de uit Mexico afkomstige *Mammillaria longimamma*. De lage kussenvormende loten worden zeer compact op een platte stam, een heel verschil met eenzelfde plant in de kas die veel losser groeit. De grote gele bloemen laten zich elk jaar bewonderen.

Vetplanten uit Noord Amerika

Ik heb indertijd *Dudleya saxosa*, *D. cymosa*, *D. greenii* en *D. brittonii* uit Californië gezaaid. Hiervan is alleen nog *D. greenii* in leven. De *Lewisia*-soorten blijven te klein en willen niet bloeien. Deze planten hebben veel meer voeding nodig. Ze gedijen beter in een verticale wand op het Oosten in de rotstuin. *Talinum brevifolium*, *T. okanoganense* en *T. spinescens* zijn

Afb. 11: *Mammillaria longimamma*

juist heel geschikt voor arme droge grond en staan al jaren buiten.

Vetplanten uit Zuid-Afrika

Bij de botanische tuin van Denver in de VS zijn veel mesems uit Lesotho en Zuid-Afrika uitgetest op winterhardheid. Uiteraard kun je de klimatologische omstandigheden in Denver niet vergelijken met ons land. De wintertemperatuur zakt daar tot ver onder de min 20 graden, terwijl de zomers heet en droog zijn. Maar de winterhardheid van veel mesems is zeer groot, mits ze volkomen droog gehouden worden in de winter. Een nadeel is wel dat ze laat in de herfst nog aan de groei en bloei zijn en de tijd van indrogen erg kort is, zodat bij een vroeg invallende winter er toch uitval te verwachten is. De volgende

soorten groeien al meer dan 5 jaar buiten: *Titanopsis calcarea*, *Aloinopsis spathulata*, *Aloinopsis orpeni*, *Rabiea lesliei*, *Bergeranthus jamesii*, *Ruschia pulvinaris*, *Ruschia crassa* en diverse *Delosperma*-soorten. In Zuid-Afrika groeit de mooi berijpte *Cotyledon orbiculata*, zowel in het binnenland als langs de kust tot ver in Namibië. Op 2000 m hoogte bij Lesotho hebben we 3 jaar geleden zaden gewonnen van een daar groeiende cotyledon en de zaden 3 maanden later in februari gezaaid in een koude bak, samen met de rotsplanten. De opgekomen zaailingen werden nog diezelfde zomer een plaatsje in de woestijntuin gegeven en nu maar afwachten wat ze doen bij een strenge winter. Dit uitproberen is erg leuk, maar natuurlijk gaat er ook elk jaar wel wat dood. Het is belangrijk dat na het inplanten

de planten een paar maanden de tijd krijgen om door te wortelen, dus eind mei is een goede tijd daarvoor. Bij strenge vorst houd ik een rol noppenfolie bij de hand, dat er makkelijk overheen te rollen is.

Van de mediterrane planten heb ik de keuze laten vallen op de volgende soorten: *Astragalus massiliensis*, *Erinacea anthyllis*, *Vella spinosa*, *Bupleurum spinosum*, *Teucrium subspinosum*, *Linum subfruticosum* *salsoides* en diverse *Acantholimon*-soorten uit Turkije, allemaal stekelige planten die mooi aansluiten bij de cacteeën. Ik ben ervan overtuigd dat er nog tientallen soorten zijn die ook een plaatsje onder onze dakgoot verdienen, maar ook hier is de ruimte beperkt en zul je keuzes moeten maken.

Kon. Wilhelminaweg 5
7391 ER Twello

INGEZONDEN

BLOEI VAN LITHOPS EN CONOPHYTUM

In het laatste nummer van *Succulenta*, december 2007, maakt Jan Jaap de Morree een vergissing die ik wel vaker heb zien maken. Het gaat over de bloei van *Lithops* en *Conophytum*, die hij in onze herfsttijd zag plaatsvinden. Hij vraagt zich letterlijk af: "Maakt een geheugen voor het tijdstip van het voorjaar aan de andere kant van de globe ze bloeiwillig? Hebben ze een tijdklok in hun genen?".

Natuurlijk zit er in de genen van planten geen tijdklok, er zijn wel genen die reageren op het korter of langer worden van dagen, op temperatuurveranderingen, op vocht aan de wortels enzovoorts. De planten die in Zuid Afrika groeien, reageren daar hetzelfde op deze prikkels als in Nederland. Het is erg eenvoudig: *Lithops* en *Conophytum* bloeien in Zuid Afrika niet in het voorjaar, maar overwegend in de herfst, daar van april tot juli. En in Nederland is dat in onze herfst, van september tot november. *Conophytum* gedraagt zich bovendien niet altijd als middagbloeier. Er zijn dag-, schemer- en nachtbloeiende *conophytums*.

Jacques van Thiel
jacquesvanthiel@home.nl

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Yucca & Co. door Thomas Boeuf, met foto's van Julia Etter & Martin Kristen. Uitgave: Medemia Verlag - Berlin. 2007. ISBN 978-3-940033-00-0. Formaat: 244 x 175 mm. 192 pp. Taal: Duits. Prijs geb. € 24,90.

Dit boek over Yucca en verwante genera is geen taxonomische monografie in de klassieke betekenis. De auteur benadert zijn onderwerp op een brede, originele manier. Niet alleen wordt er aandacht besteed aan de morfologie van de verschillende soorten, ook de omstandigheden op hun standplaats in de natuur, de geologie en het klimaat komen uitgebreid aan bod. Daaraan wordt de geschiktheid van deze planten voor openluchtcultuur in Midden Europa gekoppeld.

Na een voorwoord volgen hoofdstukken over de geschiedenis en het gebruik van Yucca's, de omstandigheden op de natuurlijke vindplaatsen en de morfologie van de planten. Daarna bespreekt de auteur de afzonderlijke soorten, vormen en hybriden. Van elke soort is er een beschrijving en een verspreidingskaartje, terwijl er veel aandacht is voor de ecologische omstandigheden op de groeiplaatsen. Met symbolen worden de vorstbestendigheid, de vochttolerantie en eigenschappen als groeivorm en groeisnelheid weergegeven. Deze parameters zijn voor 't gemak ook nog eens in een tabel samengevat.

Het praktische deel van het boek, dat als ondertitel "Winterharte Wüstengärten in Mitteleuropa anlegen und pflegen" heeft, brengt hoofdstukken over cultuur en vermeerdering, de klimaatfactoren in Midden-Europa, de tuincultuur en de verzorging en het onderhoud van deze planten. Daarna volgt een hoofdstuk over de aanleg van een woestijntuin. In een uitgebreid hoofdstuk over andere planten, die men onder

gelijke condities in de tuin kan kweken, bespreekt de auteur planten als Agave, Calibanus, Dasylirion, Furcraea, Hesperaloe, Nolina, Manfreda, vorstbestendige cactussoorten en andere in de tuin bruikbare succulenten. Ook een aantal bruikbare niet-succulenten als grassen, palmen en coniferen komt aan bod. Tenslotte is een hoofdstuk gewijd aan het voorkómen en bestrijden van ziektes en plagen.

Een literatuuroverzicht, een lijst met adressen van botanische tuinen en nationale parken, een verklarende termenlijst, een

fotoverantwoording en een index completeren dit boek.

De vele foto's zijn doorgaans van goede kwaliteit en ondersteunen de tekst in niet geringe mate.

Ik kan dit boek van harte aanbevelen voor alle liefhebbers van dit soort planten.

Het is in Nederland te verkrijgen via de boekenbeurs Succulenta, die beheerd wordt door Wim Alsemgeest (zie elders in dit blad).

Rinkslag19,
7711 MX Nieuwleusen.

STAPELIA-ACHTIGEN, DE ORCHIDEEËN VAN DE SUCCULENTENWERELD!

“Carrionflowers don't stink, they smell unpleasantly, at most”

Adri van Liere

Enkele jaren geleden nog groepeerde men de stapelia-achtigen of Stapelieae en een aantal verwante geslachten in de familie Asclepiadaceae, of de zijdeplantenfamilie. Pas in 2003 werd deze familie, op basis van wetenschappelijk onderzoek, als onderfamilie (Asclepiadoideae) ingedeeld bij de nauw verwante Apocynaceae of maagdenpalmfamilie. Eigenlijk behoren de stapelia-achtigen nu dus tot de Apocynaceae en deze verandering zal voor vele liefhebbers wel even wennen zijn. Bij de onderfamilie van de Asclepiadoideae onderscheidt men gewoonlijk een vijf- à zestal groepen of supergeslachten. Hiervan zijn de ceropegia-achtigen of de Ceropegieae en de stapelia-achtigen ongetwijfeld het meest bekend bij de succulentenliefhebbers.

In het kader van dit artikel zal ik me echter beperken tot de Stapelieae. De bij liefhebbers meest bekende geslachten uit deze groep zijn *Stapelia*, *Huernia*, *Orbea*, *Caralluma*, *Duvalia*, *Echidnopsis*, *Tavareasia* en *Hoodia*. *Trichocaulon* hoorde hier voorheen ook bij maar dit genus werd een 15-tal jaren geleden opgesplitst in *Larryleachia* en *Hoodia*.

Wat minder bekend, maar ook de moeite van verzamelen waard, zijn de geslachten: *Stapelianthus*, *Edithcolea*, *Stapeliopsis*, *Lavrania* en nog vele andere.

De indeling werd en wordt, net als in de cactuswereld, regelmatig gewijzigd. Dit veroorzaakte een ware chaos waardoor men regelmatig oude en nieuwe namen door elkaar gebruikt (b.v. *Orbea lugardii* hoorde niet zo lang geleden bij *Caralluma* en *Diplociatha ciliata* werd in 1978 door Leach bij *Orbea* ondergebracht.) Om

verwarring te vermijden geven vele liefhebbers er de voorkeur aan om de oude namen te blijven gebruiken.

Het verspreidingsgebied van de Stapelieae is zeer omvangrijk. In het algemeen genomen komen de voor ons meest interessante soorten voor in een gebied dat zich uitstrekt vanaf India, via het Arabisch schiereiland naar Afrika tot in Zuid-Europa, met name Zuid-Spanje (*Caralluma europaea*).

De bloemen zijn zeer fraai en vaak van een bizarre schoonheid, vandaar dat men deze planten ook wel de orchideeën van de succulentenwereld noemt.

Ze zien er bovendien heel typisch uit. De kroon bestaat niet uit gescheiden blaadjes die elk afzonderlijk afvallen (na de bloei), maar daarentegen uit een geheel van vergroeide kroonbladen. Het basaal vergroeide deel van de bloemkroon vormt

Afb. 1: Aasvliegen in een stapeliabloem
Foto's van de schrijver

Afb. 2: Aasvlieg legt eitjes tegen de corona van een stapeliabloem

een korte tot lange buis die aan de top zelden meer dan vijf, kleine tot grote slippen draagt. De meeldraden zijn vergroeid tot een zuil die zich vanuit het centrum van de bloem verheft. Dit verklaart een ander specifiek kenmerk, nl. het ontbreken van meeldraden. Van bovenaf gezien zitten aan de zuil meestal twee soorten aanhangsels vast. Eerst zien we vijf lobben die tegen de bodem zijn aangedrukt en een krans vormen, de zgn. buitencorona. Bij bepaalde soorten kan de buitencorona echter ontbreken. Dan volgt de binnencorona

die op haar beurt ingeplant is dichtbij de top van de meeldradenzuil. Binnen in die zuil bevinden zich de stempels en de twee vruchtbladen. Er bovenop rusten de helmknoppen waarvan het stuifmeel samengepakt blijft in een soort zakje (de pollinia, pollinia etende vlieg, zie voorpagina).

De corolla is dik en taai, men zou die zelfs succulent kunnen noemen. De bloemen kunnen daardoor enkele dagen zonder te verwelken in de volle zon staan zonder veel water aan de plant te onttrekken. De grootte ervan kan variëren van

Afb. 3: Zich openende knop van *Orbea ciliatata*

Afb. 4: *Stapelia erectiflora*

Afb. 5: *Huernia quinta*

Afb. 6: *Duvalia sulcata*

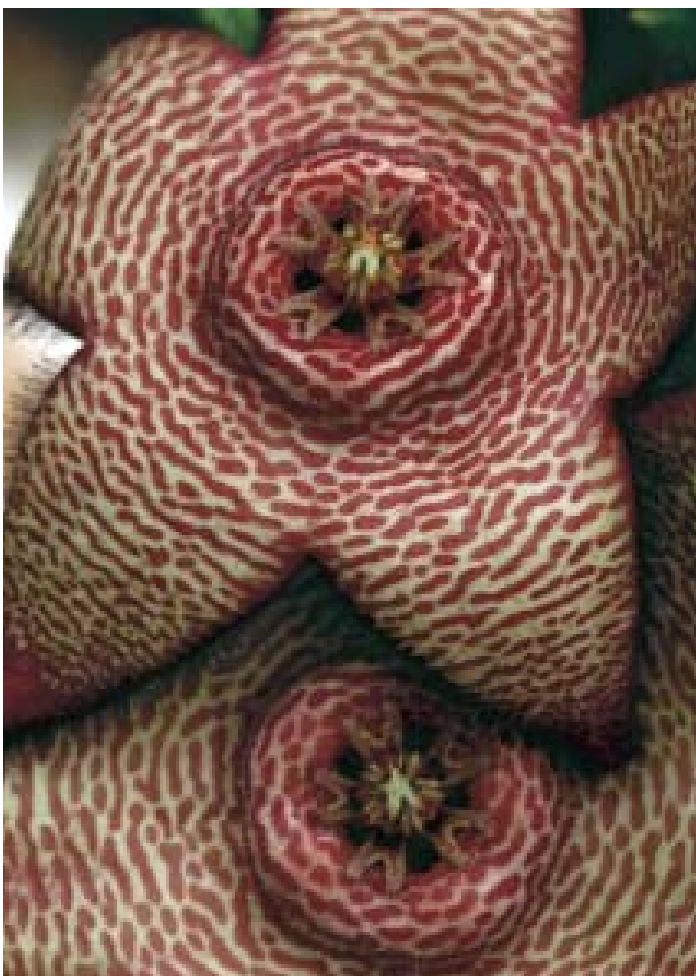
enkele mm bij geslachten als *Echidnopsis* en *Rhytidocaulon* tot ca. 35 cm bij *Stapelia gigantea*. Ze danken de naam 'aasbloemen' aan de soms doordringende aasgeur die sommige bloemen verspreiden. In het ergste geval stinken ze net zo erg als een defecte riolering (b.v. *Orbea lugardii*), maar soms geuren ze niet of nauwelijks. *Stapelia flavo-purpurea* geurt zelfs licht aangenaam.

Die aasgeur is geen overbodige luxe, aangezien hij een grote rol speelt in het aantrekken van de aasvliegen, die een onmisbare rol spelen bij de bestuiving. De

pollinia of stuifmeelklompjes kunnen zich via een ingenieus klemorgaantje aan de poten of de slurf van deze bezoekers hechten, en worden vervolgens naar een andere bloeiende plant getransporteerd, waardoor mogelijk bestuiving kan plaatsvinden.

Vaak leggen de vliegen bij hun bezoek, in verwarring gebracht door de geur van rottend vlees, eitjes in de aasbloem. Voor de bestuiving is dit echter nadelig, omdat de massa eitjes en zelfs de aanwezigheid van levende maden de toegang voor andere vliegen tot de bestuivingsorganen van

Afb. 7: *Stapelia mutabilis*

Afb. 8: *Stapelianthus decaryi*

Afb. 9: Stapeliaspec. of Stapelia gariensis?

de bloem flink kan belemmeren.

Bij bestuiving ontwikkelen zich in het algemeen het volgende jaar de typische vruchten die opgebouwd zijn uit dubbele zaadhoorns. Wanneer deze bij rijpheid openbarsten, worden de zaden, die typisch zijn voorzien van een zijdeachtig pluis, door de wind verspreid.

Onder gunstige omstandigheden kunnen ze binnen 24 uur kiemen. Let wel, cultuurzaden uit onze kassen blijken in het algemeen relatief snel hun kiemkracht te verliezen; het wordt aanbevolen deze koel te bewaren en binnen het jaar uit te zaaien.

Stapelia en Huernia

Stapelia en Huernia behoren tot de omvangrijkste geslachten en komen voornamelijk voor in zuidelijk Afrika.

Het geslacht Stapelia werd genoemd naar de Amsterdamse doctor Johannes Bodaeus van Stapel. Zijn levenswerk, de heruitgave van 'De Historia Plantarum

Libri Decem' van Eresus Theophrastos, liet hij na aan zijn vader die het 8 jaar na zijn overlijden in 1644 publiceerde.

De naam Huernia verwijst naar Justus Heurnius, een Nederlandse missionaris uit Leiden, die Kaap de Goede Hoop aandeed op zijn reis naar Nederlands-Indië. Hij maakte er nauwkeurige tekeningen van Stapelia variegata. Vanwege de zeer goede beschrijving en afbeelding die hij gaf van deze plant werd een der geslachten naar hem genoemd. Helaas met omzetting van één van de letters wat zo gebleven is, nl. Huernia i.p.v Heurnia.

Stapelia's vormen rechtop groeiende tot soms kruipende, vlezige stammetjes, die vrij groot kunnen worden. De kleur ervan kan variëren van groen naar roodbruin tot witgrijs. Ze stoelen uit naar buiten en hebben een beperkte levensduur (d.w.z. enkele jaren). De bloemknoppen verschijnen steeds op de nieuwgroei.

De stervormige, vaak behaarde bloe-

Afb. 10: *Orbea semota* f. *lutea*

men verschijnen gewoonlijk aan de basis op een soms vrij lange steel. Dit geslacht herbergt ook de soort met één van de grootste bloemen onder de succulenten nl. *Stapelia gigantea*; ze kan een doorsnede bereiken van ca. 35 cm.

Stapelia variegata (tegenwoordig bij het geslacht *Orbea* ingedeeld) is misschien wel de bekendste soort; ze wordt ook wel eens in tuincentra aangeboden. De basis-kleur van de gevlekte bloem kan variëren van geelbruin tot donkergeel-bruinpaars. Ondanks het feit dat de bloem behoorlijk kan stinken is deze plant een plaats in een succulentenverzameling meer dan waard.

Huernia's blijven doorgaans kleiner en vormen kortere stammetjes.

Ook hier zijn er uitzonderingen zoals o.a. de tropische *H. leachii*, die dunne half-opgerichte, soms kruipende stammetjes voortbrengt. In de natuur kunnen ze een lengte halen van meer dan een meter, in culturomstandigheden blijven ze aanzien-

lijk korter.

Net als bij stapelia's verschijnen de bloemen hier aan de basis van de nieuwe stammetjes, maar ze zijn klokvormig en meestal veel kleiner. De huerniabloem vertoont bovendien een specifiek kenmerk, tussen de vijf corollaslippen bevinden zich steeds vijf kleinere slippen.

In het midden van de bloem bevindt zich de zgn. corona. Meestal onderscheiden we een binnen- en een buitencorona. De vorm van de binnen corona werd ooit gebruikt voor de determinatie van de diverse soorten. Wegens de te grote variabiliteit leverde dit geen betrouwbare resultaten op zodat men er tegenwoordig niet te veel belang meer aan hecht. Enkele zeer mooie soorten die ik speciaal wil noemen zijn o.a. *H. zebrina*, *H. barbata*, *H. guttata* en *H. quinta*. Huernia's zijn over het algemeen heel bloeiwillig; de niet stinkende bloemen verschijnen meestal vanaf de zomer tot in het najaar.

Afb. 11: *Huernia guttata*

Afb. 12: *Huernia zebrina*

Afb. 13: *Caralluma sprengeri*

Afb. 14: *Huernia barbata*

Binnen de groep van stapelia-achtigen behoren *Stapelia* en *Huernia* tot de geslachten die de minste cultuurproblemen geven.

De cultuur van stapelia-achtigen

Wie het kweken van cactussen goed onder de knie heeft vindt bij de Asclepiadoideae een hele uitdaging. In tegenstelling tot cactussen kunnen de stapelia-achtigen snel groeien, soms kunnen ze zelfs het jaar na uitzaai bloeien. In theorie lijkt dus alles heel eenvoudig, maar de praktijk is soms heel anders!

Tot de belangrijke factoren voor een succesvolle cultuur behoren de (overwinterings)temperatuur, de waterdosering, de

grondsamenstelling en de standplaats in de kas.

Vele stapelia-achtigen kan men overwinteren bij een temperatuur tussen 7 °C en 10 °C. Er bestaan echter soorten die een aanzienlijk hogere temperatuur nodig hebben zoals o.m. die van *Tavaresia*, *Edithcolea* en *Pseudolithos*. Ook bij *caralluma*'s (tegenwoordig zijn er veel bij *Orbea* ingedeeld, zoals *Caralluma dummerii*) komen veel koukleumen voor.

In tegenstelling tot cactussen kunnen stapelia-achtigen geen vijf maanden zonder water en daar ligt in de winter juist het probleem. De planten schrompelen ineen, vervolgens verdrogen de haarwortels en uiteindelijk de grotere wortels. Het kan nadien zeer lastig zijn om ze in het

Afb. 15: *Huernia confusa*

Afb. 16: *Orbea ciliata*

Afb. 17: *Orbea dummeri*

Afb. 18: *Stapelia flavopurpurea*

voorjaar te bewortelen en aan de groei te krijgen. Hoodia en Larryleachia (vroeger *Trichocaulon*) zijn niet of zeer moeilijk te bewortelen. Het is dus gewenst om begin januari de planten (langs onder!!!) een beetje lauwwarm water te geven zodat de wortels wat vocht kunnen opnemen. Geef net zoveel water dat uitsluitend de grond in de potjes vanonder vochtig wordt en niet de gehele pot. Men doet dit het best op een dag dat de temperatuur in de kas wat hoger oploopt, of men neemt de planten tijdelijk mee naar binnen tot de grond niet meer nat is. Sommige soorten kunnen onvoorstelbaar snel rotten na het geven van teveel koud water of tengevolge van een schimmel (zwartrot). Om die reden besloten reeds vele liefhebbers na één of

twee winters zich maar tot de cactussen te beperken.

Wanneer zwarte vlekken op de planten verschijnen, moet men deze zo snel mogelijk wegsnijden tot op het gezonde plantenweefsel. Licht nevelen op een zonnige dag is zeker bevorderlijk, maar zorg dan wel dat de planten opgedroogd zijn voor de avond in valt.

De samenstelling van het substraat is afhankelijk van het microklimaat van de kas. Er zijn zelfs liefhebbers met 30 jaar ervaring die nog steeds experimenteren.

Een mening die iedereen deelt is dat de grond luchtig en goed waterdoorlatend moet zijn. Een geschikt grondmengsel kan bestaan uit goed gezeefde potgrond, grof zand, klei of leem en bims. Bims maakt de

grond zeer luchtig, maar bij warm zomerweer droogt het substraat er soms te snel door uit. Uit eigen ervaring bleek dat toevoeging van ca. 20 % bims (voor de geslachten *Stapelia* en *Huernia*) voldoende is, maar er zijn ook liefhebbers die een veel hoger percentage toevoegen.

Klei is zeer nuttig omdat de wortels de kleibolletjes, die iets langer vochtig blijven, opzoeken.

Het geven van water is afhankelijk van de doorlaatbaarheid van de grond en de temperatuur.

Regenwater is licht zuur en verdient aanbeveling boven leidingwater. Planten die aan de groei zijn moeten enkele keren gedurende de groeiperiode bijgemest worden. Bloemen verschijnen aan de nieuwgroei, dit betekent dus 'groeien is bloeien'. Laat de planten bij warm zomerweer niet te lang droog staan, omdat anders de haarwortels daardoor kunnen afsterven, met als gevolg dat de groei daardoor stagneert. Als het substraat echter te lang nat blijft is de kans groot dat de planten zullen rotten. Het is zeker voor de beginnende liefhebber moeilijk om hier het goede evenwicht in te vinden. Bij koud, regenachtig en donker weer is het beter geen water te geven.

De grond afdekken met lava is niet alleen decoratief maar ook nuttig omdat men zo de wortelhals vrij van de grond houdt.

De meeste stapelia-achtigen verlangen een zo licht mogelijke plaats in halfschaduw. Maar weinig soorten kunnen de hele dag de zomerzon verdragen. Een vuistregel is, hoe bleker de kleur van de stammetjes des te beter kunnen ze tegen de zon. Dit is het geval bij *Hoodia* en veel *caralluma*'s.

Net als cactussen kunnen stapelia-achtigen aangetast worden door wolluis. Vaak valt het pas op bij het verpotten of wanneer de plant slecht wil groeien. De aantasting is dan vaak massaal en tot overmaat van ramp verbreid onder de naburige planten. Direct ingrijpen is noodzakelijk. Naast biologische bestrijdingsmiddelen bestaan er ook uitstekende systemische

insecticiden die ook bij lagere temperaturen werken. Als de wortels van een plant afgerot zijn, kan men proberen de overgebleven gezonde stukken te bewortelen of te enten. Afgesneden plantendelen moet men eerst enkele dagen in de schaduw laten drogen, daarna kunnen ze recht op in grof zand worden gezet, waarna pas water moet worden gegeven bij beginnende wortelvorming. Indien men wil enten zijn de grotere stapeliasoorten, waaronder vooral *S. gigantea*, het meest geschikt als onderstam.

Vele soorten zijn eenvoudig te vermeerderen, zowel door te stekken of door te zaaien. Het zaaien levert wat meer problemen op. Opletten bij zaaien onder gespannen lucht; zodra de zaden gekiemd zijn, moet men ze wat luchten omdat anders schimmels het zaaisel te gronde zullen richten. In frisse lucht, schaduw en in vochtige grond kunnen zaailingen snel groeien en met een beetje geluk reeds het volgende jaar bloeien.

Omdat stapelia-achtigen gedurende de zomermaanden veel water moeten krijgen, is het van belang om minimaal een keer per jaar te verpotten wegens uitzouting van het substraat. De bodem is dan basisch (hoge pH) waardoor de plant zal stoppen met groeien. Kleine potjes moet men om het jaar en grote potten om de twee jaar verpotten (bij voorkeur in het voorjaar).

Bovenstaande cultuurtips zijn gebaseerd op eigen ervaring, maar ongetwijfeld zullen liefhebbers met andere cultuurinzichten ook goede resultaten kunnen behalen.

Helaas treffen we deze interessante planten veel te weinig aan in onze verzamelingen.

Literatuur

Diverse artikelen van Louis Van de Meuter

Schippersweg 28,
4455 VP Nieuwdorp.

E-mail: dendrobaat@zeelandnet.nl

VETPLANTEN VAN DE KAROO

CRASSULA DELTOIDEA

Frans Noltee

Ik kan me nog goed de opwindning herinneren toen ik voor de eerste keer deze soort in het wild tegenkwam. Nou ja, zo erg wild was het niet, de planten stonden op een kale vlakte achter een draadheining ergens in de buurt van Graaff-Reinet in het oosten van de Grote Karoo. Misschien gaf juist het feit dat er behalve deze plantjes verder weinig of niets groeide, een extra glans aan deze ontmoeting.

Hoe dan ook, sindsdien heb ik een zwak voor deze soort en telkens als ik hem ergens tegenkom, moet ik me zelf tegenhouden om er voor de zoveelste keer een foto van te maken. Want fotogeniek zijn de planten zonder meer en bovendien ziet ieder plantje er weer een beetje anders uit.

Helaas is het een van de succulenten die in de cultuur niet makkelijk tot hun recht komen; maar al te vaak verliezen ze hun kleur en groeien ze uit elkaar, waardoor ze het meeste van hun aantrekkingskracht verliezen.

Bij het opzoeken van gegevens uit de literatuur keek ik o.a. het boekje "Crassulas in cultivation" door van Vera Higgins

(1964, Blandford Press, London). Ze geeft daarin een tekening van de soort; doordat die in zwartwit is, krijgen we geen indruk van de kleur, maar wat we wel zien is een plant met lange slappe stengels.

De soort werd al in 1778 beschreven door de Zweedse botanicus Thunberg, die vanaf 1772 bijna drie jaar lang door Zuid Afrika trok. Hij publiceerde een uitgebreid verslag van zijn wederwaardigheden en later een Flora Capensis in drie delen, die hem de eretitel "Vader van de Zuidafrikaanse plantkunde" opleverde.

Zonder bloemen lijkt *C. deltoidea* erg op soorten uit de sectie *arta* (*columella*,

Afb. 1: Crassula deltoidea

Afb. 2: Crassula deltoidea

Afb. 3: *Crassula deltoidea* op de vindplaats

deceptor, elegans, grisea, plegmatoides), maar de bladeren zijn ruw en niet bedekt met haren of papillen.

De planten vormen een laag kussentje, met stengels die rechtop staan of zich uitspreiden. Deze stengels zijn (in de natuur) zelden meer dan 8 cm lang en tot 1 cm dik aan de voet; ze lopen uit in een verdikte wortel.

De bladeren staan kruisgewijs tegenover elkaar, ze zijn ruitvormig tot omgekeerd lancetvormig, 1-1,5 (-2) cm lang en 0,4-1 (-1,5) cm breed, met een min of meer scherpe punt.

Doordat ze elkaar gedeeltelijk overlappen maken ze een driehoekige indruk, hetgeen de naam *deltoidea* verklaart. Aan de bovenkant zijn de bladeren vlak tot hol en aan de onderkant sterk verdikt en dikwijls

voorzien van een kiel; gewoonlijk zijn ze bedekt met een grijze, afbladderende waslaag en grijsgroen tot zilverwit van kleur. Onder droge zonnige omstandigheden krijgen de bladeren een roodbruine gloed (zie foto). De vorm en grootte van de bladeren verschilt aanmerkelijk van de ene tot de andere groeiplaats, maar in het algemeen zijn ze tamelijk breed op groeiplaatsen in het zuidoosten en veel langer en smaller naar het noorden.

C. deltoidea bloeit in oktober en november met bloemen die bijeen staan in een eindstandige, ronde, vertakte bloeiwijze met een korte bloemstengel van hoogstens 1,5 cm lang. De bloemen zijn urnvormig en hebben grijsgroene, breed driehoekige kelkbladeren van 0,5-2 mm lang met afgeronde toppen. De bloemblaadjes zijn

Afb. 4: *Crassula deltoidea* op de vindplaats

langwerpig-elliptisch tot omgekeerd lancetvormig, 3,5-5 mm lang, rechtopstaand en een beetje terugbuigend aan de afgeronde top, roomkleurig of heel licht roze, zelden wit. De helmhokjes zijn zwart.

De soort komt voor van de oostkant van de kleine Karoo via de Grote Karoo tot in Bushmanland en het zuidoosten van Namibië. Gewoonlijk groeien de planten op stenige grond of open hellingen; dikwijls op plaatsen waar bij regenval het overvloedige water wegl loopt.

Afb. 5: De bloeiwijze van *Crassula deltoidea*

Foto's van de schrijver

P.O.Box 35
Calitzdorp 6660
Zuid Afrika

OP DE VINDPLAATS VAN ... (3)

MAMMILLARIA SCHIEDEANA (EHRENBERG)

André van Zuijlen

In het voorjaar van 2006, tijdens een cactusreis door Zuid-Mexico, troffen we in de Barranca de Metztitlan na veel zoeken uiteindelijk één plantje aan van *Mammillaria schiedeana*. Waarom dan een artikel over dit plantje, zult u zich afvragen?

Het antwoord is eenvoudig. Dit is slechts een aanleiding om opnieuw iets te schrijven over en te laten zien van deze prachtige barranca. Een van de mooiere plekken in Mexico wat betreft succulenten en met een enorme rijkdom aan soorten, zoals u in dit artikel opnieuw zult zien.

In februari 2006 waren we met een groep van zes mensen op cactusjacht

in Mexico, waarbij vooral het gebied ten zuiden van Mexico-Stad werd bezocht. Van de voorlaatste dag van deze reis verscheen reeds een artikel in *Succulenta*, en wel over een bezoek aan de vindplaats van *Mammillaria magnifica* (*Succulenta* 86(2) pag. 79).

Om deze reis rustig te beginnen en te wennen aan het Mexicaanse klimaat en

Afb. 1: Uitzicht over de vallei vanaf de bezochte vindplaats

Afb. 2: Enorme groep van *Mammillaria geminispina*

omdat sommige mensen deze barranca (nog eens) wilden zien, werd besloten de eerste twee dagen door te brengen in de Barranca van Metztitlan. Ikzelf was er in 2003 ook al eens en was zo onder de indruk van dit gebied, dat ik er eens eerder een artikel aan heb gewijd in *Succulenta* 84 (6) pag 261. Hierbij zijn toen foto's geplaatst van een aantal daar voorkomende indrukwekkende planten, zoals *Cephalocereus senilis*, *Echinocactus platyacanthus*, *Mammillaria geminispina*, *Ferocactus glaucescens* en *Astrophytum ornatum*.

Op de tweede dag (12 februari) was een rit gepland vanuit Metztitlan in noordelijke richting naar Hualula en dan om de Lagune Metztitlan heen naar Gilo en er voorbij richting Almolon.

De eerste stop voor planten was gepland een stuk voor Gilo bij een bekende vindplaats van *Mammillaria glochidiata* var. *xyloensis*. Deze planten werden dan ook zonder al te veel moeite gevonden. De mooiste groepen groeiden echter vooral

verticaal en hoog tegen de rotsen en dus alleen maar bereikbaar met de telelens. Op dezelfde rotsen vonden we ook nog een tweede *mammillaria* en wel *Mammillaria centralifera* met soms hele lange doorns. Een tweede stop werd gemaakt net vóór Gilo en deze was voor *Agave garciae-mendozae*. Deze agaves stonden redelijk dicht langs de weg en waren daarom bedekt onder een dikke laag wit stof, wat het maken van mooie foto's niet echt bevorderde.

Daarna ging de rit verder naar Gilo en een eindje er voorbij werd gestopt bij een helling, vlakbij een paar huizen. Hier klommen we tegen de helling omhoog en hebben het achterliggend terrein onderzocht en hier werd uiteindelijk dan die ene *Mammillaria schiedeana* gevonden. Afb. 1 geeft een overzicht vanaf de helling in een dal, met op de voorgrond *Agave xylonacantha*.

Zoals bijna overal in de barranca was ook de plantenrijkdom op deze plaats erg groot. Al direct nadat we bovenop de helling waren stuitten we op een gigantische

Afb. 3: Meer dan 30 koppen op deze
Coryphantha octacantha

groep *Mammillaria geminispina*. Nu tref je deze soort vaak aan in de barranca en daarbij ook regelmatig grotere groepen, maar deze was echt enorm met een diameter van meer dan één meter (zie Afb. 2).

Verder wandelend over deze helling was de volgende plant die hier te zien was *Coryphantha octacantha*. Ook dit was een vrij grote groep, met meer dan 30 koppen (Afb. 3). Na opnieuw wat *M. geminispina* te hebben gezien, was de volgende soort er een die we al op de vindplaats van *Mammillaria glochidiata* var. *xyloensis* hadden gezien, namelijk *Mammillaria seitziana*. De planten van deze locatie werden door Reppenhuizen van deze naam voorzien, naar de in 1837 door Martius beschreven soort. Die planten echter kwamen waarschijnlijk uit Oaxaca en dus is dit later gecorrigeerd. De planten die we dankzij Reppenhuizen nu als *M. seitziana* kennen, zijn sterk gerelateerd aan *Mammillaria magnimamma* of *Mammillaria compressa*. De plant die op Afb. 4 staat, ziet er in elk geval precies hetzelfde uit als een plant die ik thuis in de kas heb staan onder *Mammillaria compressa longispina*.

Al zoekend en steeds meer planten vindend wordt je steeds kritischer wat je wel en niet op de foto vastlegt. Maar als liefhebber van mammillaria's vond ik het toch nodig om een plaatje te maken van een stukje terrein waar op één vierkante meter maar liefst drie mammillaria's groeiden

Afb. 4: Mooie langbedoorde *Mammillaria seitziana*

(Afb. 5). Eén ervan had ik op deze plaats nog niet gevonden en wel de middelste op de foto, namelijk *Dolichothele longimamma*. Ik was nog bezig mijn statief op te ruimen, toen een van mijn reisgenoten kwam kijken wat er zo interessant was om te fotograferen. Hij loopt naar de planten en wijst op iets onder het struikgewas en vraagt; "Is dat niet *Mammillaria schiedeana*?". En inderdaad (bedankt Marcel), dat was inderdaad *M. schiedeana* (Afb. 6). Het is onbegrijpelijk dat je bijna bovenop een plant staat, zelfs deze al op de foto hebt staan, maar dat je die niet ziet. Nu zijn dit niet zulke grote planten, van het hier gevonden exemplaar was de diameter van het grootste kopje slechts een vijftal centimeters, maar toch!

Even iets meer over *Mammillaria schiedeana*. De plant werd al ontdekt in 1837 bij Puente de Dios in de Barranca van Metztlán en werd door Ehrenberg in 1838 vernoemd naar de Duitse reiziger Wilhelm Schiede uit Kassel. Ondanks deze respectabele leeftijd, is er over deze soort in *Succulenta* nauwelijks iets gepubliceerd. Pas tussen 1976 en 1978 vermeldt de heer Th. Neutelings deze planten in zijn rubriek "Van Maand tot Maand". In 1983 verschijnt er dan van dezelfde auteur een mooie foto met een vrucht van *M. schiedeana* (var. *plumosa*), waarbij hij opmerkt dat hierin geen zaad werd aangetroffen.

Pas in 1989 staat er inhoudelijk iets meer

Afb. 5: Opname van in eerste instantie drie, maar naar iets later bleek van vier verschillende mammillaria's

informatie over *M. schiedeana* in Succulenta. Dit is slechts een summier stukje van een zekere Peter Mansfeld met een zwart-wit foto, dat door Ludwig Bercht werd vertaald. Dat is alles wat er over deze soort was te vinden. De gebruikelijke handboeken en internet geven wat meer informatie over hoe de planten er uit zien en waar ze groeien.

Mammillaria schiedeana groeit meestal in platte, bolvormige groepjes. Het plantenlichaam is donkergroen en de individuele kopjes zijn 5 tot 10 cm hoog en hebben een diameter van 8 tot 10 cm. De tuberkels lopen taps toe naar de punt. In de axillen zit wit, wollig haar, maar dit kan ook afwezig zijn. Er zijn geen centrale doorns, wel zijn er heel veel, tot 120, randdoorns. Deze zijn fijn, doorschijnend wit tot geel, of goudgeel aan de basis. Ze zijn 2 tot 5 mm lang en haarvormig aan de punten. Deze soort bloeit vroeg in het jaar, in februari, en

de bloemen zijn wit en slechts 1 tot 1,5 cm groot. De vruchten zijn helder karmijnrood en de zaden zijn zwart.

M. schiedeana is eenvoudig uit zaad op te kweken, maar groeit wel langzaam. De planten ontwikkelen dikke penwortels en vooral deze kunnen voor problemen zorgen. In elk geval moet voorzichtig worden overgepot, om beschadiging te voorkomen.

De typevindplaats van deze soort ligt bij het eerder genoemde Puente de Dios in Hidalgo. Planten zijn verder gevonden in de barranca's rond Metztitlan en in Queretaro onder meer bij Landa de Matamoros.

Bij het doorlezen van de literatuur kom je altijd wel weer enkele bijzondere wetenswaardigheden tegen. Britton & Rose beschrijven in hun tweede editie van *The Cactaceae* een *Mammillaria schiedeana* en noemen als vindplaats Puente de Dios. Backeberg beschrijft eveneens de soort in zijn Band V van *Die Cactaceae* als een zeer

Afb. 6: *Mammillaria schiedeana*, 3 kopjes, waarvan de grootste ongeveer 5 cm is

variabele soort met vrij veel kleine, goudgele kopjes. Hij constateert dat ten tijde van het schrijven er wel meer planten met grotere koppen in omloop komen. Hij neemt ook *Mammillaria dumetorum* op in zijn werk en stelt dat Britton & Rose vermoedelijk deze plant hebben gebruikt voor hun beschrijving van *M. schiedeana*. Dit baseert hij op het noemen van aanwezige middendoorns. Britton en Rose beschouwden *M. dumetorum* als synoniem van *M. schiedeana*, maar Backeberg vond de bloemen en vruchten te afwijkend en handhaafde *M. dumetorum* als aparte soort. De foto die Britton & Rose bij hun beschrijving toevoegen is afkomstig van een plant die Dr. C.A. Purpus in 1910 bij San Rafael in Mexico verzamelde. Niet toevallig is het dat

deze Purpus twee jaar later *M. dumetorum* zou beschrijven. Hij beschouwde deze planten als een subspecies vanwege het veel geringere aantal doorns (40 tot 50) en de veel kleinere kopjes (tot 7,5 cm) dan bij *M. schiedeana*. Wel komen bloemen, vruchten en zaden met elkaar overeen. *M. dumetorum* werd gevonden in San Luis Potosi en in Queretaro.

In het meest recente boek over *mammillaria's* van Pilbeam wordt *M. dumetorum* weer als subspecies onder *M. schiedeana* teruggebracht. Pilbeam constateert ook dat er twee duidelijk verschillende vormen van *M. schiedeana* in cultuur voorkomen. De ene vorm heeft goudgele doorns, wat grotere individuele kopjes (8 tot 10 cm) en spruit onregelmatig. De andere vorm heeft crèmewitte doorns, plattere en kleinere kopjes (3 tot 4 cm) en spruit regelmatig, dus met kopjes van dezelfde grootte. Aan deze laatste vorm wordt wel de naam *M. schiedeana* var. *plumosa* toegekend.

Verder noemt Pilbeam nog een tweede subspecies, namelijk ssp. *giselae*. Deze vormt kleine groepjes met 15 tot 35 kopjes, spruitend vanaf dezelfde basis. Er zijn minder vaalgele tot oranje randdoorns (16 tot 21), maar net als bij *M. dumetorum* wel 1 of 2, of tot 5 centrale doorns. De bloem is duidelijk anders, namelijk bleekrose met een donkerdere middenstreep. De vruchten zijn vaalrood en de zaden zwart. Deze *M. giselae*, die voorkomt in Tamaulipas, moet misschien toch als een aparte soort worden gezien.

Reppenhagen heeft *M. schiedeana* gezien en beschreven bij Tlatepech, ook in Hidalgo. Hij beschrijft de vindplaats op ca. 1500 m hoogte in kalkgebergte als zeer dicht begroeid met struiken, vele cactussen en andere succulenten. Hij noemt in zijn monografie het voorkomen van vier soorten agaves en maar

Afb. 7: Mooie groep Ferocactus echidne van ca. 1 meter

Afb. 9: Helemaal groene, ca. 80 cm hoge Astrophytum ornatum

Afb. 8: Een cristaat in Mammillaria geminispina

Afb. 10: Prachtig gekleurde Hechtia

liefst 16 soorten cactussen. *M. schiedeana* zelf wordt meestal alleen of slechts met enkele exemplaren tegelijk aangetroffen en ze zijn niet bepaald massaal aanwezig. Op hun groeiplaats krijgen ze vaak nauwelijks direct zonlicht.

Alles wat hier wordt geconstateerd is van

toepassing op onze waarneming ter plaatse op die 12e april in 2007. Ondanks zoeken met zes man hebben we slechts één plant gevonden. Deze stond ook nog eens verscholen onder een struikje, waardoor van direct zonlicht geen sprake kan zijn. Dat verklaart dan wel het mooie groene uiter-

Afb. 11: *Agave xylonacantha* met uitgebloeide bloemstengel

Foto's van de schrijver

lijk van de plant.

Ook zijn andere waarneming wat betreft het aantal daar voorkomende cactussen kan door ons worden bevestigd. Naast de al eerder genoemde soorten in het begin van dit artikel werden nog vele mooie succulente planten gevonden op deze prachtige helling. Daaronder was een mooie groep *Ferocactus echidne*, een soort met een redelijk groot verspreidingsgebied, maar vooral veel voorkomend in Hidalgo (Afb. 7). Slechts enkele meters daar

vandaan werd een cristaat in *Mammillaria geminispina* gezien en ondanks dat deze soort hier erg veel voorkomt, was dit de eerste en enige cristaat (Afb. 8). Sommige mensen uit onze groep waren voor het eerst in de barranca en wilden o.a. graag *Astrophytum ornatum* zien (Afb. 9). Zij werden eveneens op deze vindplaats op hun wenken bediend. Er werden een aantal fraaie, tot 80 cm hoge planten gevonden, waarbij opviel dat op deze vrij donkere helling de planten extreem groen waren, soms zelfs geheel zonder de ons zo bekende witte vlokjes.

Naast cactussen werden er nog diverse andere succulenten aangetroffen, waaronder fraai gevormde exemplaren van *Bursera morelensis*, mooie gekleurde hechtia's (Afb. 10) en enkele agaves, waarvan *Agave xylonacantha* verreweg het meest voorkwam (Afb. 11).

Opnieuw een indrukwekkend bezoek aan een stukje van de Barranca de Metztilan, dat we vooral door de vondst van die ene *Mammillaria schiedeana* niet snel zullen vergeten. Mocht u ooit in Mexico komen, neem dan de tijd om enkele dagen door te brengen in deze barranca en te genieten van een volstrekt unieke natuur met vele, indrukwekkende planten.

Literatuur

- Britton & Rose. (2nd ed. 1920). *The Cactaceae*.
 Backeberg, C. (1960). *Die Cactaceae*, Band V.
 Purpus, J.A. (1912). *Monatschr. Kakteenk.* 22, pag 149.
 Reppenhagen, W. (1992). *Die Gattung Mammillaria*. Band 1, pag. 292.
 Pilbeam, J. (1999). *Mammillaria, The Cactus File Handbook* (6).
 Internet via "Mammillarias.net"

Hoefstraat 9,
 5345 AM Oss.

OVER CHROMOSOMEN BIJ CACTUSSEN – TER HERINNERING AAN ALBERT BUINING (I)

Lothar Diers

Alle hoger ontwikkelde levensvormen, of het nu planten, dieren of de mens zijn, bezitten chromosomen in de cellen waaruit hun lichaam is opgebouwd. Door een speciale techniek kan men de chromosomen tijdens de deling van de cellen, hetgeen onontbeerlijk is voor de groei van het lichaam, kleuren en ze zijn dan zichtbaar onder de lichtmicroscopie. In de chromosomen is het overgrote deel, bijna 100%, van het erfelijke materiaal verankerd, om precies te zijn in de gedraaide DNA-dubbelstrengen. Men zegt dan ook wel dat de chromosomen de lichtmicroscopisch zichtbare dragers van het genetische materiaal zijn.

Elke soort heeft een bepaald aantal chromosomen. De mens heeft in zijn lichaamscellen 46 chromosomen, de aardappel (*Solanum tuberosum*) 24, tarwe (*Triticum aestivum*) 42 en veel cactussen 22. Het is niet zo moeilijk voor te stellen dat bij de vorming van de voortplantingscellen (geslachtscellen) dit aantal gehalveerd wordt. Zo bevat dus elke voortplantingscel bij de mens (dus zowel de eicel als de zaadcel) slechts 23 chromosomen. Bij de bevruchting, het samensmelten van de eicel en de zaadcel in ons voorbeeld van de mens, komen van elk de 23 chromosomen weer samen, zodat in de cellen van het embryo weer de vertrouwde 46 chromosomen aanwezig zijn. Men spreekt dan van een diploid aantal $2n = 46$, dat gereduceerd werd tot het haploide getal $n = 23$. Dit haploide getal wordt ook aangeduid als het basisgetal. Bij cactussen is het basisgetal 11.

Omdat van veel cactussoorten het aantal chromosomen nog onbekend was, is hiernaar bij een groot aantal soorten onderzoek verricht. In dit artikel

zijn de onderzoeken en resultaten samengebracht die in het kader van hun (Duitse) staatsexamen onder leiding van de auteur door Bleckmann (1970), Schröder (1980) en Borkenhagen (1981) zijn uitgevoerd (de oorspronkelijke volledige onderzoeken zijn bij de auteur in te zien). Het materiaal dat voor deze onderzoeken werd gebruikt, en zonder uitzondering in elk geval dat met betrekking tot de Braziliaanse taxa, was afkomstig van Albert Buining, vele jaren voorzitter en later ere-voorzitter van Succulenta. Hij was het die door zijn betrokkenheid, zijn reizen, zijn artikelen en nieuwbeschrijvingen vanaf het midden van de jaren zestig tot het midden van de jaren zeventig, min of meer als eerste na het werk van Werdermann (1933), een nieuwe impuls gaf aan het onderzoek naar de cactusflora van Brazilië en het aangrenzende Uruguay en Paraguay. Steun en ondersteuning kreeg hij van Werner Uebelmann, Zwitserland; bij het veldwerk was de kennis en kunde van Leopoldo Horst onontbeerlijk. Daarom wordt deze publicatie opgedragen ter ere van en ter herinnering aan Albert Buining voor zijn verdiensten bij

het doorvorsen van een belangrijk deel van de Zuidamerikaanse cactussen.

Materiaal en methode

De herkomst van de onderzochte planten, die voor het merendeel uit in de natuur verzamelde zaden werden opgekweekt, wordt bij de besproken soorten en variëteiten vermeld. Een onderzoek zonder deze vermeldingen kan nauwelijks als wetenschappelijk worden aangeduid. De namen met een HU-veldnummer, waarvan verschillende nog steeds een provisorische naam dragen, zijn overwegend gebaseerd op Uebelmann (1972). Tevens werd bij de nomenclatuur de visies van Braun en Esteves Pereira (2002) betrokken, als ook voor een deel die van Anderson (2005) en Hunt et al. (2006).

Het tellen van de chromosomen werd gedaan in zich delende cellen uit groeiende wortelpunten. De wortelpunten werden gefixeerd met het zogenaamde mengsel van Carnoy (3 delen ethanol 96% en 1 deel ijsazijn). Na kleuring met karmijnazijnzuur volgens Belling (1926) werd het materiaal met de zogenaamde platdrukmethode op een objectglas tot een vrijwel monocellulaire laag uit elkaar gedrukt. De preparaten werden microscopisch

doorzocht. Geschikte onderdelen met overzichtelijke chromosomenconfiguraties werden overgetekend met een microscopisch tekenapparaat of gefotografeerd. De vergrotingsmaatstaf is bij de tekeningen aangegeven.

In enkele gevallen kon het diploïde chromosomenaantal niet eenduidig worden vastgesteld. Bij enkele taxa was het getal niet met zekerheid te bepalen. Reden daarvoor was dat er te weinig celdelingen in het materiaal aanwezig was; een andere reden was dat de chromosomen te dicht op elkaar gepakt lagen, zodat een juist tellen bemoeilijkt werd. Dat laatste vooral bij hoge chromosomenaantallen. Een en ander is bij de resultaten aangegeven.

Resultaten

De volgende afkortingen zijn gebruikt: Arg. = Argentinië, Bol. = Bolivia, Bras. = Brazilië, cfr. = confere, vergelijk, dep. = departement, herk. = herkomst, Mex. = Mexico, Prov. = provincie, HU = veldnummer Horst-Uebelmann, L = veldnummer Alfred Lau, WR = veldnummer Walter Rausch.

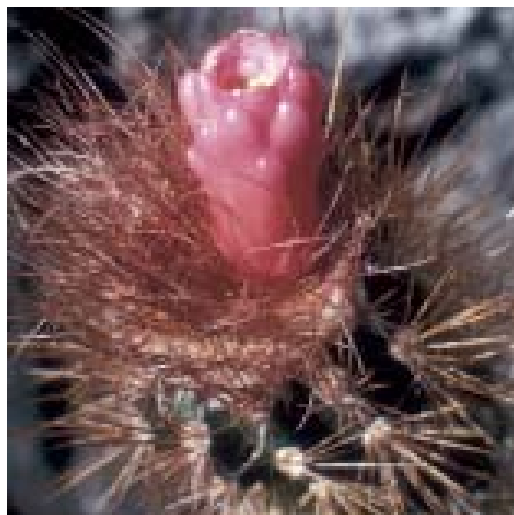
(1) verwijst naar het onderzoek van Bleckmann, (2) naar dat van Schröder en (3) naar dat van Borkenhagen.

Naam	Herkomst	DNA
<i>Acanthocalycium violaceum</i> (Werd.) Backbg.	Städt. Sukk. Sammlg. Zürich; cultuurplant; groeigebied prov. Cordoba, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Arequipa erectocylindrica</i> Rauh & Backbg.	Hoffmann onder Hoffm. 777, natuurzaden uit het typegebied aan de voet van de Chachani, dep. Arequipa, Peru	2n = 22 (1)
<i>Arrojadoa canudosensis</i> Buin. & Bred. (syn. <i>A. rhodantha</i> ssp. <i>canudoensis</i> (Buin. & Bred.) P.J. Braun)	Buining onder HU 251, natuurzaad verzameld bij Canudos, noord Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Arrojadoa</i> aff. <i>canudosensis</i>	Buining, natuurzaad uit de verdere omgeving van Canudos, niet van de typevindplaats van HU 251	2n = 22 (3)
<i>Arrojadoa eriocaulis</i> Buin. & Bred.	Buining onder HU 349, natuurzaad van de typevindplaats bij Mato Verde, noord Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)

Afb. 1: *Acanthocalycium violaceum*, vindplaats Nono

Foto Buining

Afb. 2: *Arrojadoa canudoensis* HU 251 op de vindplaats

Foto Buining

Afb. 3: *Arrojadoa segredensis* n.p. HU 216 op de vindplaats

Foto Buining

Afb. 4: *Austrocephalocereus purpureus* HU 133 met Leopoldo Horst

Foto Buining

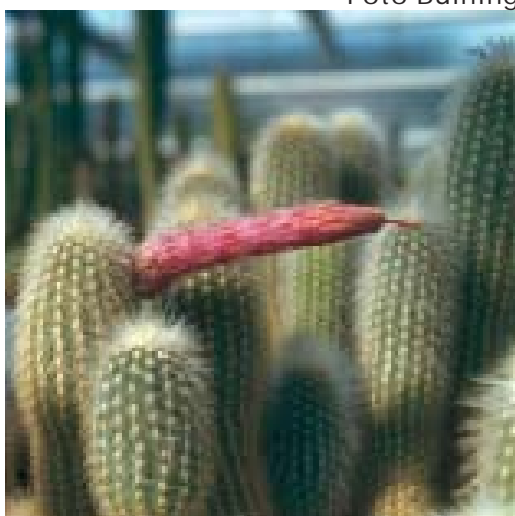
Afb. 5: *Bolivocereus samaipatanus*

Foto Diers

Afb. 6: *Buiningia brevicylindrica* HU 167 op de vindplaats

Foto Buining

Afb. 7: *Cleistocactus strausii*

Foto Diers

Afb. 8: *Coleocephalocereus buxbaumianus* HU 379 met Albert Buining

Foto Horst

Afb. 9: Kopstukken van *Coleocephalocereus pluricostatus* HU 245

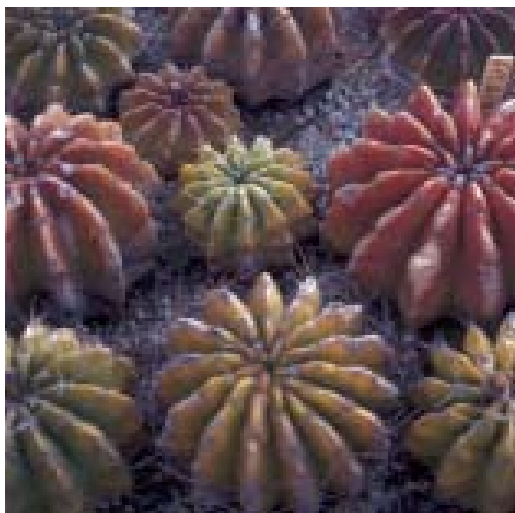
Foto Buining

Naam	Herkomst	DNA
Arrojadoa species uit de verwantschap <i>A. penicillata</i> (Gürke) Br. & R.	Esteves Pereira onder E 42, natuurzaad van de vindplaats in het grensgebied van Bahia – Pernambuco, Bras. Volgens Braun waarschijnlijk een goede, nog onbeschreven soort.	2n = 22 (3)
<i>Arrojadoa rhodantha</i> (Gürke) Br. & R.	Buining onder HU 225, natuurzaad verzameld bij Porteirinha, noord Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Arrojadoa segredensis</i> nom. prov.	Buining onder HU 216, natuurzaad verzameld bij Carfarnaum, Bahia, Bras.	2n = 22 (3) *
<i>Arrojadoa</i> species HU 364	Buining, natuurzaad, Mato Verde, noord Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (onze-ker) (3) **
<i>Arthrocerus campos-portoi</i> (Werd.) Backbg.	Buining onder HU 228, natuurzaad verzameld ongeveer 10 km ten zuiden van Belo Horizonte, Minas Gerais, Bras	2n = 22 (1)
<i>Arthrocerus spinosissimus</i> (Buin. & Bred.) Ritt. (syn. <i>Eriocereus spinosissimus</i> Buin. & Bred.)	Buining onder HU 328, natuurzaad van de typevindplaats bij Cuiaba, Mato Grosso, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Austrocephalocereus albicephalus</i> Buin. & Bred. (syn. <i>Micranthocereus albicephalus</i> (Buin. & Bred.) Ritt.)	Buining onder HU 348, natuurzaden van de typevindplaats Mato Verde, noord Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Austrocephalocereus dolichospermaticus</i> Buin. & Bred.	Buining onder HU 395, natuurzaad van de typevindplaats Porto Novo, west. van Bom Jesus da Lapa, Bahia, Bras	2n = 22 (3). ***
<i>Austrocephalocereus purpureus</i> (Gürke) Backbg. (syn. <i>Micranthocereus purpureus</i> (Gürke) Ritt.)	Buining onder HU 133, natuurzaad uit de omgeving van Palmeiras, midden Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Azureocereus hertlingianus</i> (Werd.) Backbg. (syn. <i>Browningia hertlingiana</i> (Backbg.) Buxb.)	onder FR 149 uit het Mantaro-dal zuidelijk van Mejorada, Peru	2n = 22 (1)
<i>Bolivocereus samaipatanus</i> Card.	herk. zaden van Cardenas, bij Samaipata, prov. Florida Bol	2n = 22 (1)
<i>Brasilocereus phaeacanthus</i> (Gürke) Backbg.	Buining onder HU 212, natuurzaad uit het gebied rond Maracas, zuid Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Browningia candelaris</i> (Meyen) Br. & R.	onder FR 192, omgeving van Chala, zuidelijk Peru	2n = 22 (1)
<i>Buiningia brevicylindrica</i> Buin. (syn. <i>Coleocephalocereus brevicylindricus</i> (Buin.) P.J. Braun)	Buining onder HU 167, natuurzaad van de typevindplaats in het gebied van de Rio Jequitinhonha, noordoostelijk Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (1,3)

* Behoort volgens Braun tot *A. rhodantha* (Gürke) Br. & R

** Volgens Braun (pers. meded.) hoort dit taxon in de verwantschap van *A. rhodantha* en niet in die van *A. horstiana* P.J. Braun & Heimen.

*** Deze soort werd door Ritter in 1979 ombenoemd tot *Micranthocereus*; Braun en Esteves Pereira (2002) kozen deze soort als type voor het door hen nieuw opgestelde geslacht *Siccobaccatus*

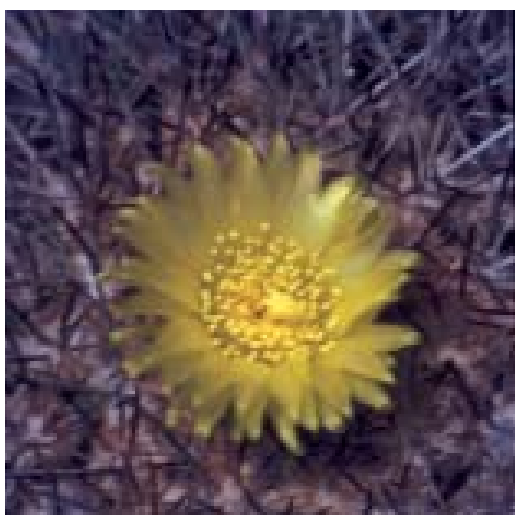
Afb. 10: *Echinopsis coronata* WR 613 in collectie Rausch
Foto Bercht

Afb. 11: *Espostoopsis dybowskii* bij Flamingo met Albert Buining
Foto Horst

Afb. 12: *Facheiroa ulei* bij S. Inacio
Foto Buining

Afb. 13: *Islaya grandiflorens* L 167.
Van deze plant werd het chromosomenaantal bepaald
Foto Diers

Afb. 14: *Leocereus bahiensis* HU 159
Foto Buining

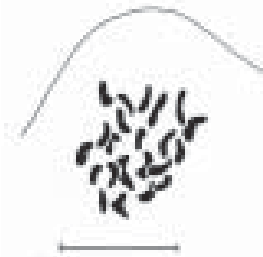

Afb. 15: *Lobivia (haematantha var.) amblayensis* WR 19
Foto Diers

Afb. 16: *Lobivia maximiliana* WR 202 in collectie Rausch
Foto Buining

Naam	Herkomst	DNA
<i>Buiningia purpurea</i> Buin. & Bred. (syn. <i>Coleocephalocereus purpureus</i> (Buin. & Bred.) Ritt.)	Buining onder HU 359, natuurzaad van de Rio Jequitinhonha, noordoostelijk Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Cereus bicolor</i> Rizzini & Mattoa	Esteves Pereira onder E 24, natuurzaad van Edeia, zuidelijk Goias, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Cereus jamacaru</i> DC.	Buining onder HU 164, natuurzaad van Petrolina, Pernambuco, Bras	2n = 22 (3)
<i>Cereus repandus</i> (L.) Mill. (syn. <i>Subpilocereus repandus</i> (L.) Backbg.)	Hilberath, natuurzaad, Curacao	2n = 22 (3)
<i>Cereus xanthocarpus</i> Schum. (syn. <i>Cereus hildmannianus</i> ssp. <i>xanthocarpus</i> (Schum.) Braun & Esteves)	Buining onder HU 189, natuurzaad uit het gebied rond Porto Verde, zuidelijk Mato Grosso, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Cereus species</i> cfr. <i>euchlorus</i> Weber	Buining onder HU 196, natuurzaad verzameld bij Corumba, Mato Grosso, Bras	2n = 22 (3)
<i>Cleistocactus ayopayanus</i> Card.	Cardenas, natuurzaad verzameld tussen Morocheta en Independencia, prov. Ayopaya, Bol.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Cleistocactus baumannii</i> Lem. aff.	Botanische Tuin München, cultuurplant, vindplaats prov. Tucuman, Arg.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Cleistocactus strausii</i> (Heese) Backbg.	Botanische Tuin München, cultuurplant, vindplaats prov. Tarija, Bol.	2n = 44 (1)
<i>Coleocephalocereus buxbaumianus</i> Buin. & Bred.	Buining onder HU 379, natuurzaad van typevindplaats zuidelijk van Teofilo Otoni, oostelijk Minas Gerais	2n = 22 (3)
<i>Coleocephalocereus fluminensis</i> (Miq.) Backbg	Buining onder HU 173, natuurzaad verzameld tussen Leopoldina en Além Paraíba, zuidoostelijk Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Coleocephalocereus goebelianus</i> (Vpl.) Buin.	Buining onder HU 150, natuurzaad verzameld nabij Pic das Almas, zuid Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Coleocephalocereus pluricostatus</i> Buin. & Bred.	Buining onder HU 245, natuurzaad uit het oostelijke deel van Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Copiapoa krainziana</i> Ritt.	onder FR 210, natuurzaad verzameld ten noorden van Taltal, prov. Antofagasta, Chili	2n = 22 (1)
<i>Corryocactus ayopayanus</i> Card.	ardenas, natuurzaad van Tiquirpaya, prov. Ayopaya, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Discocactus alteolens</i> Lem. emend. Buin. & Bred.	via Buining van Uebelmann onder HU 232, natuurplant verzameld tussen Mendanha en Couto de Magelhaes, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (1)
<i>Discocacatus crystallophilus</i> Diers & Esteves	Esteves onder E 84, zaden van het typemateriaal uit het gebied Tres Marias, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (Borkenhagen 1981)

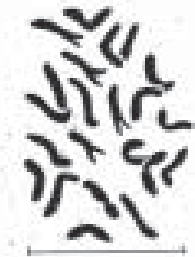
Tek. 1: *Arequipa erectocylindrica* Rauh & Backbg., Hoffmann 777 $2n = 22$

Tek. 2: *Arrojadoa canudosensis* Buin. & Bred., HU 251 $2n = 22$

Tek. 3: *Arthroce-reus campos-portoi* (Werd.) Backbg., HU 228 $2n = 22$

Tek. 4: *Austrocephalocereus dolichosperma-ticus* Buin. & Bred., HU 395 $2n = 22$

Tek. 5: *Austrocephalocereus purpureus* (Gürke) Backbg., HU 133 $2n = 22$. De chromosomen zijn in dit stadium extreem verkort.

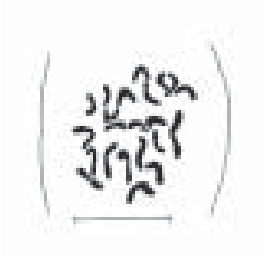
Tek. 6: *Cleistocactus strausii* (Heese) Backbg $2n = 44$

Tek. 7: *Coleocephalocereus buxbaumianus* Buin. & Bred., HU 379 $2n = 22$. De chromosomen zijn in dit stadium sterk verkort

Tek. 8: *Copiapoa krainziana* Ritt., FR 210 $2n = 22$

Tek. 9: *Echinopsis coronata* Card. $2n = 22$

Tek. 10: *Eulychnia aricensis* Ritt., FR 197 $2n = 22$

Tek. 11: *Islaya grandiflorens* Rauh & Backbg., L 167 $2n = 22$

Tek. 12: *Lobivia cylindrica* Backbg. $2n = 22$

Tek. 13: *Lobivia jajoiana* Backbg., WR 213 $2n = 44$. Deze tetraploide soort heeft duidelijk kleinere chromosomen als de diploide *L. cylindrica*

Tek. 14: *Lobivia wrightiana* Backbg. $2n = 44$

Tek. 15: *Matucana blancii* Backbg. aff., L 117 $2n = 22$

Bij alle tekeningen is het aangegeven staafje 0,01 mm groot

Naam	Herkomst	DNA
<i>Echinopsis calochlora</i> Schum.	Botanische Tuin München, cultuurplant, groeigebied West-Brazilië	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis cochabambensis</i> Backbg.	Cardenas, natuurplant van de Cerro San Pedro bij Cochabamba, Bol.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Echinopsis coronata</i> Card.	Cardenas, natuurplant uit het typegebied bij Valle Abajo, Dep. Santa Cruz, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis eyriesii</i> (Turp.) Zucc.	Botanische Tuin München, cultuurplant, groeigebied Uruguay	2n = 22(1)
<i>Echinopsis klingleriana</i> Card.	Cardenas, natuurplant uit de Salinas de San José, prov. Chiquitos, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis obrepanda</i> (SD) Schum.	Cardenas, natuurplant van nabij Cochabamba, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis pereziensis</i> Card.	Cardenas verzameld bij Perez, Dep. Santa Cruz, Bol.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Echinopsis rojasii</i> Card.	Krainz uit de Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, plant uit natuurzaad van Cardenas, verzameld bij Samaipata, Dep. Santa Cruz, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis tubiflora</i> (Pfeiff.) Zucc.	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeiplaats prov. Tucuman, Salta, Catamarca, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Echinopsis turbinata</i> (Pfeiff.) Zucc.	Botanische Tuin München, cultuurplant, groeigebied prov. Entre Rios, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Eriocactus leninghausii</i> (Haage sen.) Backbg. (syn. <i>Notocactus leninghausii</i> (Haage sen.) Berger ex Krainz)	Uebelmann onder HU 53, natuurplant verzameld bij Montenegro, prov. Rio Grande do Sul, Bras.	2n = 44? Onzeker (1)
<i>Espostopsis dybowskii</i> [(Goss.) Buxb. (syn. <i>Austrocephalocereus dybowskii</i> (Goss.) Backbg.)	Buining, natuurzaad verzameld bij Itumirin, prov. Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Espostoa lanata</i> (HBK) Br. & R.	Botanische Tuin van Heidelberg, natuurplant uit de omgeving van Huancabamba, Dep. Piura, Peru	2n = 44? Onzeker (1)
<i>Espostoa laticornua</i> Rauh & Backbg.	Hoffmann, natuurplant verzameld tussen Olmos en Huancabamba, Dep. Piura, Peru	2n = 44? Onzeker (1)
<i>Espostoa melanostele</i> (Vaup.) Borg	Hoffmann, natuurplant uit het Rimacdal, Dep. Lima, Peru	2n = 22 (1)
<i>Eulychnia aricensis</i> Ritt.	onder FR 197, natuurzaad verzameld bij Camaraca ten zuiden van Arica, Noord-Chili	2n = 22 (1)
<i>Facheiroa ulei</i> (Gürke) Werd.	Buining onder HU 265, natuurzaad verzameld bij Caitité, zuidelijk Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Floribunda pusilliflora</i> Ritt. (syn. <i>Cipocereus pusilliflorus</i> (Ritt.) Zappi & Taylor)	Buining onder HU 400, natuurzaad van de typegroeiplaats Monte Azul, noordelijk Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)

Naam	Herkomst	DNA
<i>Gymnocalycium andreae</i> (Böd.) Backbg.	Rausch onder WR 108, natuurplant verzameld bij El Condor, prov. Codoba, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium baldianum</i> Speg.	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeigebied prov. Catamarca, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium chiquitanum</i> Card.	Cardenas, natuurplant verzameld bij San José de Chiquitos, Bol. (op ca. 600 m hoogte)	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium damsii</i> (Schum.) Br. & R.	Cardenas, natuurplanten van Chiquitos, dept. Santa Cruz, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium denudatum</i> (Lk. & O.) Pfeiff.	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeigebied Rio Grande do Sul, Bras.	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium mihanovichii</i> (Fric & Gürke) Br. & R.	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeigebied Paraguay	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium pflanzii</i> ssp. <i>paraguayense</i> Till & Amerhauser	Hoffmann, natuurplanten verzameld bij Garapatal, West-Paraguay	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium saglionis</i> (Cels) Br. & R.	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeigebied Arg.	2n = 22 (1)
<i>Gymnocalycium tudae</i> var. <i>bolivianum</i> Ritt.	onder FR 1333, natuurzaden verzameld bij Boyuibe, Dept. Santa Cruz, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Islaya grandiflorens</i> Rauh & Backbg.	Lau onder L 167, natuurplant verzameld bij Chala, Dep. Arequipa, Peru	2n = 22 (1)
<i>Leocereus bahiensis</i> Br. & R.	Buining onder HU 159, natuurzaden verzameld bij Flamengo, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Lobivia amblayensis</i> Rausch, (door Rausch thans aangemerkt als var. van <i>L. haematantha</i>)	onder WR 19, natuurplant uit de typeverzameling ten oosten van Amblayo, prov. Salta, Arg	2n = 22 (1)
<i>Lobivia amblayensis</i> var. <i>albispina</i> Rausch	Rausch onder WR 239, natuurplant uit de typeverzameling, ten zuiden van Amblayo, Arg.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Lobivia bruchii</i> Br. & R. (syn. <i>Soehrensia bruchii</i> (Br. & R.) Backbg.)	Türpe, Instituto Lillo, Tucuman, natuurzaad verzameld bij Tafi del Valle, Tucuman, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia cylindracea</i> Backbg.	Schiel, plant afkomstig van Backeberg, groeiplaats Catamarca, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia grandiflora</i> Br. & R. (syn. <i>Helianthocereus grandiflorus</i> (Br. & R.) Backbg.)	Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant, groeigebied Catamarca, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia huascha</i> (Web.) Marsh. (syn. <i>Helianthocereus huascha</i> (Web.) Backbg.)	Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, cultuurplant, groeigebied Catamarca, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia jajoiana</i> Backbg.	Rausch onder WR 213, natuurplant uit de omgeving van Volcan, prov. Jujuy, Arg.	2n = 44 (1)

Naam	Herkomst	DNA
<i>Lobivia maximiliana</i> (Hyd.) Backbg	Rausch onder WR 202, natuurplant verzameld bij Copacabana, Titicacameer, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia nealeana</i> Backbg.	Schiel, plant afkomstig van Backeberg, groeigebied prov. Salta, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia pectinifera</i> Wessn.	Rausch onder WR 27, natuurplant verzameld bij Tilcara, prov. Jujuy, Arg.	2n = 22 (1). *
<i>Lobivia pseudocinnabarina</i> Backbg.	Hoffmann, natuurplant van de typevindplaats, km 60 weg Cochabamba naar Santa Cruz, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Lobivia tegeleriana</i> Backbg.	Schiel, plant afkomstig van Backeberg, groeiplaats het Huancayo-gebied in centraal Peru	2n = 22 (1)
<i>Lobivia wrightiana</i> Backbg.	Hoffmann, natuurplant van La Mejorada, dep. Huancavelica, Peru	2n = 44 (1)
<i>Matucana blancii</i> Backbg.	Lau onder L 117, natuurplant uit de omgeving van de Casma-pas, dep. Ancash, Peru	2n = 22 (1)
<i>Matucana haynii</i> (Otto) Br. & R.	Buining, natuurplant verzameld boven Matucana, dep. Lima, Peru	2n = 22 (1)
<i>Matucana ritteri</i> Buin.	Ritter onder FR 299, natuurzaad van Otuzco, prov. La Libertad, Peru	2n = 22 (1)
<i>Matucana variabilis</i> Rauh & Backbg. (syn. <i>M. supertexta</i> Ritt.)	Lau onder L 179, natuurzaad uit het Churindal, dep. Lima, Peru	2n = 22 (1)
<i>Matucana yanganucensis</i> Rauh & Backbg.	Lau onder L 189, natuurplant verzameld bij Catac, dep. Ancash, Peru	2n = 22 (1)

* Wordt thans gerekend tot *L. haematantha* var. *rebutioides* (Backbg.) Rausch

(Wordt vervolgd)

Prof. Dr. Lothar Diers
 Universiteit van Köln
 C/o Brunnenstrasse 60
 D 53474 Bad Neuenahr
 Duitsland

(Vert.: Ludwig Bercht)

GASTERIA BAYLISSIANA

Ton Pullen

In mijn kas staat een tweetal plantjes van deze soort, beide afkomstig van een bekende Nederlandse vetplantenkwekerij. Deze plantjes staan tussen een flink aantal andere gasteriasoorten. De meeste planten bloeien in het voorjaar, tussen maart en mei. Dat geldt ook voor beide exemplaren van *Gasteria baylissiana*, met hun relatief kleine buikige bloempjes.

Gasteria baylissiana werd in 1960 ontdekt en in 1977 beschreven door Werner Rauh (1913-2000), hoogleraar in de botanie in Heidelberg. Hij vernoemt deze soort ter ere van Roy Bayliss (1909-1993), een bekend Zuid-Afrikaans plantenverzamelaar.

De planten groeien van nature op een oosthelling van de Suurberg, in de Zuid-

Afrikaanse provincie Oostkaap, ten noorden van Port Elisabeth, op een hoogte tussen 750 – 800 meter boven zeeniveau, in kwartsiet. De planten schijnen moeilijk te vinden te zijn, omdat de groeiplaats gedeeltelijk overgroeid is met subtropische vegetatie en in diepe schaduw ligt.

Afb. 1: *Gasteria baylissiana*.

Afb. 2: *Gasteria baylissiana*, detail van de bloeiwijze

Foto's van de schrijver

Beschrijving

De plant is stengelloos, groeit rechtop tot liggend, spruitend vanaf de basis. Zodoende vormt de plant kleine groepjes. De bladeren zijn 3 – 6 cm lang bij een breedte van 2-3 cm. De grijsgroene epidermis is bezet met kleine, kraakbeenachtige knobeltjes. Ook de bladrand heeft een kraakbeenachtig karakter.

De bloeiwijze is racemeus, heeft dus één hoofdas, waaraan de kort gesteelde bloemetjes zitten, die van onder naar boven rijpen. Zij is 80- 350 mm lang, eerst rechtop groeiend, later zijwaarts neerbuigend, weinig vertakkend. Het aantal bloemetjes bedraagt 15 – 25. De bloemetjes zijn typische 'buikvormige' gasteriabloemen, oranje-rood. Zie afbeelding 2, het plaatje zegt meer dan duizend woorden.

In haar natuurlijke habitat bloeien deze plantjes in het voorjaar, dus in september-oktober.

Cultuur:

Gezien de herkomst zal een enigszins beschaduwde standplaats de voorkeur verdienen. Gedurende onze winter blijven mijn planten droog. Vroeg in het voorjaar, als de temperaturen in de kas wat oplopen, wordt de watergift geleidelijk opgevoerd. Tijdens de zomer kunnen we een milde vochtigheid handhaven. Na september verminderen we de watergift, zodat de planten eind oktober weer droog staan. Als substraat kiezen we een goed doorlatend grondmengsel, met veel grof zand, fijn grind, bims of lavagruis. Nu en dan een lichte bemesting wordt op prijs gesteld.

Literatuur

Jaarsveld, E.J. van (1994): *Gasterias of South Africa*. Vlaeberg.

Jaarsveld, E.J. van (2001): in Egli, U. (ed.): *Illustrated Handbook of Succulent Plants. Monocotyledons*. Berlin.

Rinkslag 19,
7711 MX Nieuwleusen.

SUMMARY

Rob Bregman

In his editorial, Ton Pullen discusses the consequences for us succulent plant lovers if prices of natural gas and electricity keep on going up. He raises the question what we have to do to cultivate our plants in a 'climate-neutral' way.

In her column for kids, Johanna Smit-Reesink deals with *Agave potatorum* ssp. *verschaffeltii*.

Bertus Spee shows us again four flowering cacti in his collection. This time he presents *Stenocactus* (*Echinofossulocactus*) *ochoterrenus*, *Disocactus* (*Nopalxochia*) *phyllanthoides*, *Pediocactus* *knowltonii* and *Pereskia grandifolia*.

Jan Lubbers cultivates succulent plants all year long in his rock garden, only protected from precipitation by the roof edge of his house. He mentions a number of species which can survive under such circumstances.

Some other succulents suited for out-door cultivation in central Europe, such as several yuccas, are dealt with in a new book by Julia Etter and Martin Kristen. This book, entitled 'Yucca & Co.', is reviewed by Ton Pullen.

A contribution by Adri van Liere is about the *Stapelia* group in the *Asclepiadaceae* (now *Apocynaceae*) family. He describes the great flower diversity that is met within this popular group. A pollen collecting fly adorns the cover of this *Succulenta* issue.

In his ongoing series on the succulents of the Karoo (South Africa), Frans Noltee draws our attention to *Crassula deltoidea*.

André van Zuijlen takes us to the Barranca de Metztitlan in Mexico, where many different species of cacti can be found. Special attention is being paid to *Mammillaria schiedeana*.

Professor Lothar Diers presents the results of chromosome counts in South American cacti, conducted by three of his students. The material used was for the greater part collected by Albert Buining. So, as the title indicates, Diers dedicates his article to Buining's memory. Most species possess the diploid number of 22 chromosomes, but in several species tetraploid numbers (44) were found. A complete list of all species examined is included.

The final article is by Ton Pullen who presents the South African leaf succulent *Gasteria baylissiana*.

Hector Petersenstraat 7,
1112 LJ Diemen.

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
E-mail: hviscaal@hetnet.nl
C.A.L. Bercht
E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl
R. Bregman
E-mail: bregman@science.uva.nl
J.J. de Morree
E-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
E-mail: abpullen@home.nl
B.J.M. Zonneveld; E-mail:
B.J.M.Zonneveld@biology.
leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Pollinia etende vlieg

Foto: Adri van Liere

Ton Pullen	Redactioneel.....	50
Joop Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Agave potatorum var. verschaffeltii.....	51
Bertus Spee	Voor het Voetlicht.....	52
Jan Lubbers	Woestijn onder beschermende dakgoot in Twello.....	54
Jacques van Thiel	Ingezonden	63
Ton Pullen	Boekbespreking.....	64
Adri van Liere	Stapelia-achtigen, de orchideeën van de succulentenwereld	65
Frans Noltee	Vetplanten van de Karoo Crassula deltoidea.....	73
André van Zuijlen	Op de vindplaats van (3) Mammillaria schiedeana.....	76
Lothar Diers	Over chromosomen bij cactussen Ter herinnering aan Albert Buining (1).....	83
Ton Pullen	Gasteria baylissiana	93
Rob Bregman	Summary.....	95

SUCCULENTA

A cluster of bright orange succulent flowers with green stems against a black background. The flowers are bell-shaped and hang from a central point, creating a cascading effect. The lighting highlights the texture of the petals and the smooth surface of the stems.

ISSN 0039-4467 - JUNI 2008
NUMMER 3 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

Jan Jaap de Morree

In juni zijn de succulente planten voor het grootste deel al stevig aan de groei. Dit jaar was het na het beetje vorst in de geïsoleerde kas in maart als zo groeizaam dat ik besloot om veel eerder dan ik gewend was water te gaan geven. Ik hield me altijd in tot begin mei. De zaailingen stonden echter zo te kwijnen dat ik ze vroegtijdig te hulp ben geschoten. Ook de coryphanthas en de thelocactussen hebben het met een watergift vanaf midden maart erg naar hun zin. De nuance wil ik dan nog wel eens uit het oog verliezen. Als ik eenmaal begin met gieteren is de verleiding groot om dan ook steeds alle andere soorten wat mee te laten profiteren. Dat profiteren gaat niet altijd even goed. Zo zag ik tot mijn ergernis en schaamte dat een Cynthia knizei op eigen wortel en twee jonge planten van Lophophora diffusa zijdelings waren opengebarsten. Met zo'n cynthia was me dat twee jaar eerder ook al overkomen. Dat doet mijn watergeven wel weer wat temperen.

Ik weet uit ervaring dat dit plotselinge volzuigen ook tot schade kan leiden bij turbini-carpussen en een Coryphantha hesteri heb ik ook eens gespleten aangetroffen. Bij goed nadenken ging het ook wel eens mis bij conophytums van de groep ophthalmophyllum en bij argyroderma. De planten groeien er overigens wel doorheen, maar mooi is het niet. Vrijgevigheid met water wordt dus niet alleen door rotting, maar ook met te woeste groeistuipe beantwoord. In het volle groeiseizoen treedt dat fenomeen niet op.

Het blijft elk voorjaar een dilemma. Geef je geen water dan verbranden de planten bij het wegnemen van de noppenfolie omdat ze niet kunnen verdampen. Geef je wel water dan knallen er een paar de grond uit.

Ik zal met de opstelling van de geslachten komend jaar een indeling in het tablet gaan maken met lastige geslachten gescheiden van gemakkelijk te kweken soorten.

Rebutia narvaecensis

JONG GELEERD

REBUTIA NARVAECENSIS

(wordt nu tot *R. fiebrigii* gerekend)

Johanna Smit-Reesink

Op het ogenblik (eind april) staan in de kas al verschillende *rebutia*'s in bloei. Een van de leukste is *Rebutia narvaecensis*. Het is een plant met heel veel hoofdjes en met heel fijn getekende, licht zalmkleurige bloemen met een witte stamper.

De hoofdjes zijn 3-3,5cm hoog en 2,5-3,5cm breed. Van boven zijn ze plat. Ze hebben wel 18 draaiende ribben en de areolen (doornkussentjes) hebben witte wol. Ze zijn afkomstig uit Bolivia, Taraya, waar ze voorkomen op een hoogte van ongeveer 2700m. In de natuur krijgen ze 's zomers veel zon en in de winter is het vooral 's nachts erg koud. De witte wol beschermt ze tegen teveel zon en kou!

Kijk maar eens op de computer of in een atlas om te zien waar ze vandaan komen. Dan kun je je goed indenken hoe de klimaatomstandigheden zijn. Het zijn dankbare bloeiers: als je ze elk jaar verpot geven ze veel meer bloemen dan wanneer je dat niet doet! Ze hebben zanderige, vruchtbare cactusgrond nodig met onderin wat gebakken kleikorreltjes voor de afwatering. Van boven kun je ze het beste "afstrooien" met een beetje aquariumgrind.

Verder kun je er heel goed stekken van nemen. Tijdens het verpotten trek je er een paar hoofdjes vanaf en laat die een dag of wat drogen, waarna je ze in stekpoeder "doopt" en in zanderige grond zet. Eerst moet je ze een paar dagen in de schaduw houden. Als ze er tevreden uitzien geef je ze gewoon wat water en houdt ze goed in de gaten!

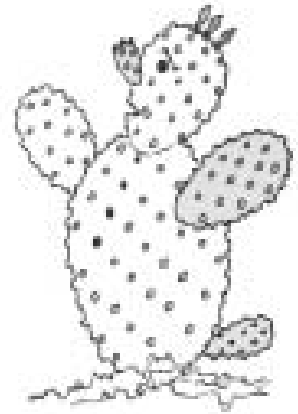
Langzamerhand geef je ze meer zon. De moederplant moet je eerst op eventuele wondplekjes ook met wat stekpoeder inwrijven (met een penseeltje),

zoiets als wanneer wij zelf een schaafplek hebben!

De planten moeten van eind september tot eind maart droog worden gehouden.

Als jullie meer over *rebutia*'s te weten willen komen en al wat engels kent moet je het *Cactus File Handbook*(je) van John Pilbeam eens lezen (een mooi verjaars- of Sintcadeautje!). Het is heel duidelijk en er staan mooie foto's in. Je kunt het waarschijnlijk via de Boekenbeurs van Wim Alsemgeest wel kopen.

Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom.

Rebutia narvaecensis

Foto: Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT SPECIAL

Bertus Spee

Afb. 1: Het nieuwe kapsel

De meeste lezers kennen Wim Alsemgeest wel van de boekenbeurs van Succulenta. Blijkbaar verkoopt hij naast een hoop onzin ook nog heel wat boeken, want de laatste jaren is hij regelmatig in Mexico te vinden.

Afb. 2: Ervaring als wegwachter

Als Wim de stoffige boeken even ontvlucht is komen we een heel andere persoon tegen. Iemand die enorm gepassioneerd is voor de natuur en alles wat groeit en bloeit, hierin gaat hij zo ver dat hij zich zelfs een nieuw kapsel heeft aangemeten.

Samen met Wim heb ik al menig leuk plekje bezocht en telkens als we ergens stoppen gaat hij op de eerste de beste steen zitten en geniet met volle teugen van de omgeving. Soms zelfs zo erg dat hij erbij gaat liggen (foto 2), dit zal nog wel een overblijfsel zijn van zijn baan bij de wegwacht. Deze mensen zie je ook altijd langs de weg liggen.

Dit heeft ook zijn voordelen gehad want Wim kan erg goed met mensen omgaan en weet ieder voor zich te winnen. Zo werden we eens aangehouden door een agent omdat we tegen het verkeer inreden. Iedereen die dit doet krijgt dan een bekeuring maar Wim niet. Hij nodigt de agent uit om een biertje te komen drinken. Deze weet hier geen antwoord op en stuurt ons lachend terug.

Enkele hoogtepunten tijdens de tripsjes waren o.a. het vinden van *Agave obscura*, *A. guiengola* en *A. isthmensis* diep in het zuiden van Oaxaca waarmee zijn passie voor agaven dik

beloond werd.

Als we 's avonds een restaurantje gevonden hebben kan het wel gebeuren dat Wim binnen 10 minuten met de serveersters aan het dansen is. Het wordt altijd een gezellige boel, vooral met een flesje vino tinto erbij. Zo snel als het niveau in de fles daalt, stijgt de stemming. Eenmaal hebben we Wim zelfs uit een kartonnen doos langs de weg moeten halen, deze zag hij voor ons hotel aan.

Befaamd is ook zijn manier van koffie zetten. Om 6 uur 's morgens begint dit ritueel met allerlei potjes en pannetjes, maar om half 8 hebben we dan uiteindelijk een prima bak koffie. Het gebeuren staat inmiddels bekend als de 6-uur show. Wij hebben helemaal geen TV nodig in Mexico.

Wanneer je met Wim mee gaat naar Mexico is het wel aan te raden om een extra verschooning mee te nemen want dit zal een bittere noodzaak blijken te zijn. Is het niet van het eten, dan is het wel van het lachen. Het is dan ook niet vreemd dat Wim altijd volle zalen trekt (foto 3).

Ik hoop dan ook nog vele malen met Wim op reis te gaan. Een betere reisgenoot vind je bijna niet en van Oaxaca tot aan Coahuila kennen ze deze bijzondere man al die elke ochtend trouw zijn oefeningen doet.

En men is opnieuw gewaarschuwd in Mexico want er zijn weer volop plannen

Afb. 3: Vier vrienden

voor een volgende trip door dit mooie en gastvrije land met als motto; met Wim achter het stuur, geniet je van uur tot uur.

Diepeneestraat 4,
4454 BJ Borssele.

Afb. 4: 20 Maal opdrukken

Foto's Bertus Spee

MALACOCARPUS: NOTOCACTUS OF WIGGINSIA?

Albert Goossens

Geen hoop voor hen die verloren rondlopen in de jungle van de taxonomie! Het is logisch dat de verzamelaar van cactussen zich tegenwoordig verbijsterd, gefrustreerd of benadeeld voelt gezien de talloze veranderingen van namen en classificaties door de "experts". Er is geen duidelijkheid meer in de warboel waarin sommige botanici met allerlei, vaak duistere argumenten hun gelijk trachten te halen. Of is het er hen alleen maar om te doen hun eigen naam achter zoveel mogelijk planten- en geslachtsnamen te krijgen?

Afb. 1: Malacocarpus sessiliflorus

U leest vermoedelijk toch ook iedere maand in uw cactusliteratuur: "is bij liefhebbers beter bekend als", "heeft nu een nieuwe naam", "deze plant is veel beter bekend als Lobivia (nu Echinopsis ...)", "Echinopsis, vroeger Trichocereus", "Stenocactus, vroeger Echinofossulocactus", "Echinocactus ingens, nu E. platyacanthus" enz. enz..

De laatste jaren stelde ik aan zoveel mogelijk liefhebbers de vraag: 'Wat denkt u van al die namen?' Bijna 100% antwoordde me er zich niets van aan te trekken en liet nog steeds de oude benamingen bij de planten staan. Ze hadden geen zin om vandaag nieuwe etiketten te schrijven in het vooruitzicht dat men morgen misschien de naam toch weer wijzigt. Aan de hand van het geslacht *Malacocarpus* kan ik u duidelijk een voorbeeld van de chaos illustreren die de (zogenaamde) specialist-taxonomen achter hun schrijftafel creëerden in de namen van onze cactussen.

Zo kreeg ik als geschenk een prachtig cactusboek, zeker een aanrader voor ieder beginnend liefhebber, met als titel "Cactussen geheel geïllustreerde encyclopedie" door Rod en Ken Preston-Mafham, uitgegeven in 1993 (Nederlands) met 1100 kleurenfoto's. Wat ik echter op p. 151 te zien kreeg, nl. *Notocactus erinaceus* met bijna alle *malacocarpus*soorten als synoniem, was werkelijk de druppel die bij mij de emmer deed overlopen. Weer kwam de vraag bij mij op: kennen die mensen iets van cactussen? Hebben ze ooit cactussen gezien? Botanici zouden toch heel wat wijzer moeten zijn dan wij!

Zo was ik in mijn beginnerjaren (1950 - 1980) bijzonder geïnteresseerd in *Notocactus*, *Malacocarpus*, *Eriocactus*, *Brasilicactus* en had daarover ook al eens opbouwende discussies met Dirk Jan Van Vliet. Gedurende meer dan 25 jaar zaaide ik ook alle jaren cactussen waaronder steeds *Malacocarpus erinaceus* en *M. fricii*. De zaailingen van iedere soort waren telkens uniform van uiterlijk, er was zeker geen

sprake van hybriden. Wel kan ik u vertellen dat *M. fricii* het drievoudige in omvang kan bereiken van *M. erinaceus*. Ik ben natuurlijk maar een leek en daarom was ik bijzonder opgetogen toen wij bij één van onze Argentinië-reizen op een groeiplaats van *Malacocarpus sessiliflorus* verzeilden. Geen afwijkingen, geen bastaarden, geen overgangsvormen, geen hybriden met andere soorten, bijv. met soorten uit het geslacht *Notocactus*, waren te bekennen. Het was als het ware of de Meester alle punten mooi gelijkmatig gebeeldhouwd had, uniek en zeker op een ander patroon dan *M. erinaceus* en *M. fricii*.

Ik verdiepte me ook in de literatuur en kwam tot het volgend historisch overzicht van het geslacht *Malacocarpus*.

1850 - Salm-Dyck richt het geslacht *Malacocarpus* op met als typesoort *Echinocactus corynodes*. Deze soort was in 1837 door Pfeiffer beschreven.

1892 - In "Sukkulenten" van Schumann vind ik al vier soorten die tot het geslacht gerekend worden: die van de typesoort plus *M. acuatus*, *M. martinii* en *M. sellowii*.

1899 - In "Gesamtbeschreibung der Kakteen" van Schumann wordt het geslacht gedegradeerd tot ondergeslacht van *Echinocactus* en worden drie soorten erkend: *E. sellowii*, *E. corynodes* en *E. erinaceus*.

1907 - In zijn "Handbuch der Kakteenkultur" grijpt G. Schelle eveneens terug naar *Echinocactus* en noemt *Malacocarpus* als synoniem. (de eerste lumpner?)

1920 - In "The Cactaceae" van Britton & Rose, deel III gebeurt een hele omschakeling. Deze auteurs brengen verschillende soorten uit het grote geslacht *Echinocactus* onder bij *Malacocarpus* waaronder ook soorten die later gerekend worden tot *Notocactus*, *Eriocactus*, *Brasilicactus*, *Parodia*, *Islaya* e.a. hoewel deze niet alle of helemaal niet de besvruchten typisch voor *Malacocarpus* vormen. Hoewel ze *E. corynodes* als typesoort erkennen, wordt het evenwel als synoniem aan *M. erinaceus*

Afb. 2: *Malacocarpus sesseliflorus*

gesteld.

1929 - In zijn werk "Kakteen" erkent Alwin Berger negen soorten, hij past ook de naam *Malacocarpus* toe als geslacht en neemt *Echinocactus corynodes* Otto als typesoort.

1959 - In "Die Cactaceae" deel III geeft Curt Backeberg een vrij goed overzicht van het geslacht *Malacocarpus* met 13 soorten plus 2 variëteiten.

1966 - In "Das Kakteenlexikon" vermeldt Backeberg op p. 222 het volgende: "In Taxon XIII: 210, 1964, werd de gedurende 115 jaar gebruikte benaming *Malacocarpus* van Salm-Dyck als homoniem*) van het *Zygophyllaceae*-genus

Malacocarpus (1843) Fischer en Meyer verworpen. Duncan M. Porter (Cambridge Mass) voerde ter vervanging de naam *Wigginsia***) in". Aangezien de druk van zijn lexicon reeds te ver gevorderd was beperkte Backeberg zich tot de toevoeging van de nieuwe geldige naam. Hij vond dit overigens geen probleem voor de lexicongebruikers vermits hij aanhaalt dat de verworpen naam *Malacocarpus* toch overwegend in gebruik was, maar erkende wel de noodzaak tot aanpassing.

Het duurde dus 115 jaar eer men tot de ontdekking kwam dat de genusnaam *Malacocarpus* reeds eerder werd benut bij een andere plantenfamilie. Wat de reden

is weet ik niet maar de naam *Wigginsia* werd of wordt door niemand gebruikt! En in recente publicaties komt nog steeds *Malacocarpus* voor. Ook oudere liefhebbers houden het bijna uitsluitend bij deze geslachtsnaam.

1966 - In het cactustijdschrift "Dodonaeus" (Lier) p. 143 neemt men een artikel over van Duncan M. Porter. Ik lees hierin het volgende: "De oude naam *Malacocarpus* is verdwenen en in de plaats is de nieuwe geslachtsnaam *Wigginsia* gekomen. Het staat iedereen vrij zijn planten te noemen zoals hij wil maar ik denk dat het sterk aanbevolen is de naam *Wigginsia* te gebruiken".

1967 - Ondertussen is Buxbaum tot een nieuwe indeling gekomen voor het geslacht *Notocactus*. Hij baseert zich hierbij op "Die Kakteen" van Krainz. De volwaardige door Backeberg beschreven geslachten *Brasilicactus*, *Eriocactus* en *Malacocarpus* worden door Buxbaum alle met *Notocactus* verenigd. Onvoorstelbaar! Het verwerpen van Backeberg's opvattingen motiveert hij met de voetnoot: "De omvang van het geslacht in de opvatting van Backeberg met de uitsluiting van de ondergeslachten *Malacocarpus*, *Eriocactus* en *Brasilicactus* kan niet gehandhaafd worden". Als dat een motivatie is! Ik denk dat het hemdje hier nader was dan het rokje. Maar ja Backeberg, net als Ritter een man van de praktijk met jaren ervaring, was geen bioloog, anders zou men hem zeker niet zo aangevochten hebben.

Wat is nu het verschil tussen *Notocactus* en *Malacocarpus*?

Malacocarpus betekent met zachte vruchten. Deze planten worden breder dan hoog, met uitzondering van *M. arachevalletii* die hoger dan breed is. De zaailingen ontwikkelen na enkele jaren een volledige schedel. Op latere leeftijd is de top volledig bedekt met zeer veel witte wol. Het is dan ook een hele belevenis als de donkerbruine bloemknoppen er doorheen hun kopje laten zien. De bloemen zijn geel,

betrekkelijk klein en hebben een rode stijl. Het groot verschil met *Notocactus* betreft natuurlijk de vrucht. Ze is weekvlezig, ontstaat binnen in de plant en wordt pas na afrijping naar buiten gestoten (dit is ook zo bij onze *mammillaria's*). De zaden blijven in het opdrogend vruchtomhulsel zitten. *Malacocarpussen* zijn sterke, zeer bloeiwillige planten. Ze bloeien vanaf juni regelmatig gedurende de hele zomer. *Notocactussen* daarentegen bloeien doorgaans slechts eenmaal per jaar. Het lichaam is hoger dan breed met in het algemeen een iets ingezonken kruin. De bloem is groter en heeft een geschubde, behaarde bloembuis. Ze is, op enkele uitzonderingen na, geel van kleur en heeft een rode stijl. De geborstelde, geschubde, behaarde vrucht ontstaat niet in de plant maar erbuiten (zoals bij *gymno's*). De zaden komen na rijping droog te voorschijn.

Zeer belangrijk is dat *notocactussen* en *malacocarpussen* niet hybridiseren. "Wat baten kaars en bril als de uil niet zien en wil? Mag ik aan de heren taxonomen vragen: doe volgende proef, stel een 20-tal *notocactussen* op met een 3-tal *malacocarpussen* ertussen. Liefhebbers zullen met één oogopslag de *malacocarpussen*, kunnen aanwijzen.

Natuurlijk kwamen er heel wat nieuwe namen bij maar we moeten als gulden regel aannemen dat de natuur geen scheidingslijnen trekt, de wetenschappers moeten echter trachten een zo eerlijke en logisch mogelijke indeling te maken. En aan diegenen die het over zaadonderzoek hebben vraag ik: wat doet u met *Astrophytum*, *Frailea*, *Thrixanthocereus*? Die kan men toch ook niet bij elkaar brengen!

De heren Hunt en Taylor hebben getracht de wildgroei van namen terug te brengen tot aanvaardbare proporties. Naar mijn gevoelen zijn ze hierin zeker niet geslaagd en door hun toedoen is de chaos tegenwoordig zelfs onoverzichtelijk geworden. Denken we in dit verband maar even aan de farce van *Notocactus* en *Parodia* in

Afb. 3: Notocactus species de Santa Clara de Olimar

Foto Ludwig Bercht

een veel grotere kloof dan een afwijkend haarpluisje of een supplementair stekeltje, laat staan de nog immensere kloof met Parodia!

Nog steeds is het zo dat liefhebbers, die een jarenlange ondervinding hebben en daarbij ook veel zaaien, net als zij die zorgvuldige veldstudies doen en als vaklieden kunnen beschouwd worden, net zo belangrijk zijn als zij die achter een microscoop of voor een schrijftafel zitten! Wat iedereen met het blote oog kan zien vraagt dus een rechtzetting.

Graag zou ik over dit alles ook eens de mening van andere cactusliefhebbers willen vernemen. Bent u het met mij eens of niet? Reageer met een artikel of laat het me' in ieder geval weten.

Mechelsebaan 134,
2570 Duffel (België)

overweging nemend dat men voorheen reeds "Interparodie" lachwekkend vond. Bij deze heren vallen de namen Malacocarpus dan wel Wigginsia weg in de synonymie van het alles omvattende geslacht Parodia

Ook verwijt men de liefhebbers dat ze veel te emotioneel hun planten benaderen en dat sommigen een mooi klinkende naam bedenken voor ieder afwijkend haarpluisje of bijkomend stekeltje. Wilt u a.u.b. eens goed aandachtig toekijken: tussen Notocactus en Malacocarpus gaapt

*) Is naam van een nieuwe taxonomische eenheid die achteraf reeds eerder voor een andere eenheid blijkt gebruikt te zijn. Volgens de nomenclatuurregels heeft dan de eerst wettig gepubliceerde naam voorrang en moet de andere gewijzigd worden.

***) Genoemd naar Dr. Ira Wiggins, wetenschappelijk bestuurder van het "Belvedere Fund of San Francisco", California, USA.

VIER STAMVORMENDE SEDUMS UIT MEXICO

Ben J. M. Zonneveld

De meeste mensen denken bij sedums aan grondbedekkende kruipers. In het algemeen klopt dat, maar er zijn, zoals altijd in de biologie, verschillende uitzonderingen. Dat is natuurlijk te verwachten met zo ongeveer 600 soorten. Volgens C. Uhl horen de sedums, sectie Pachysedum, uit voornamelijk Mexico, niet bij de sedums, maar bij de Echeveria-groep, tezamen met Echeveria, Graptopetalum (inclusief Tacitus) en Pachyphytum en ik denk dat hij gelijk heeft.

Deze vier genera zijn allen makkelijk onderling te kruisen. Ze kruisen niet zo eenvoudig met andere sedums, maar het is niet onmogelijk. Sedums variëren van mooie rozetvormende planten, zoals *S. suaveolens*, "hangplant" sedums zoals *S. morganianum* tot stamvormende sedums. Van die laatste groep wil ik vier soorten aan u voorstellen. Veel meer zijn er trouwens niet. Ze komen alle vier uit Mexico en Guatamala.

Sedum dendroideum, *Sedum praealtum*

De makkelijkst groeiende, maar tegelijk minst interessante soort is *S. dendroideum*. Hij wordt tot 2 m hoog en kan gele bloemen geven. Ik heb ze nog nooit gezien, maar dat kan komen doordat ik, voordat hij echt groot wordt en door de hele kas heen groeit, opnieuw begin met een stek. Er zijn 4 ondersoorten volgens 't Hart (in het boek van Eggli over Crassulaceae) en het aantal chromosomen is $2n=60$. Overigens blijkt bij nader bekijken dat de plant die ik heb geen *S. dendroideum* is maar *S. praealtum* met $2n=68$. Niet alleen verschillen ze in chromosoom aantal maar een goed verschil is ook dat *S. dendroideum* vaag zichtbare kliercellen langs de rand van het blad heeft. Deze rand kleurt ook rood in de volle zon. Ook groeit *S. praealtum* vrij slordig, terwijl *S. dendroideum* meer

recht op groeit. Ik denk dat *S. praealtum* een goede soort is en niet een subspecies van *S. dendroideum*. Als iemand een stek van de echte *Sedum dendroideum* heeft houd ik me aanbevolen.

Afb. 1: jonge stek van *Sedum praealtum*

Afb. 2: *Sedum frutescens*
 Rechts van boven naar beneden
 Afb. 3: de bast van *Sedum frutescens*
 Afb. 4: *Sedum oxypetalum*

Sedum frutescens

Een interessantere plant is *S. frutescens*. Deze vormt na verloop van tijd een mooie stam met afschilferende bast. De witte bloempjes zijn niet om over naar huis te schrijven maar de plantvorm vergoedt veel. Ook deze heeft $2n=60$ chromosomen.

Hij gaat naar verhouding snel slap hangen en heeft dus klaarblijkelijk iets meer water nodig in de zomer. 's Winters, droog gehouden bij 5 °C, verliest hij de meeste van zijn bladeren.

Sedum oxypetalum

Een derde soort, *S. oxypetalum* met roodachtige bloemetjes, lijkt interessanter, maar is het niet. Ik vind dat hij niet eenvoudig groeit en niet makkelijk een dikkere stam maakt. Hij lijkt het vooral goed te doen als je hem 's zomers buiten zet. Misschien heeft hij meer licht nodig dan hij bij mij in de kas krijgt. Hij heeft $2n=58$ chromosomen.

Sedum torulosum

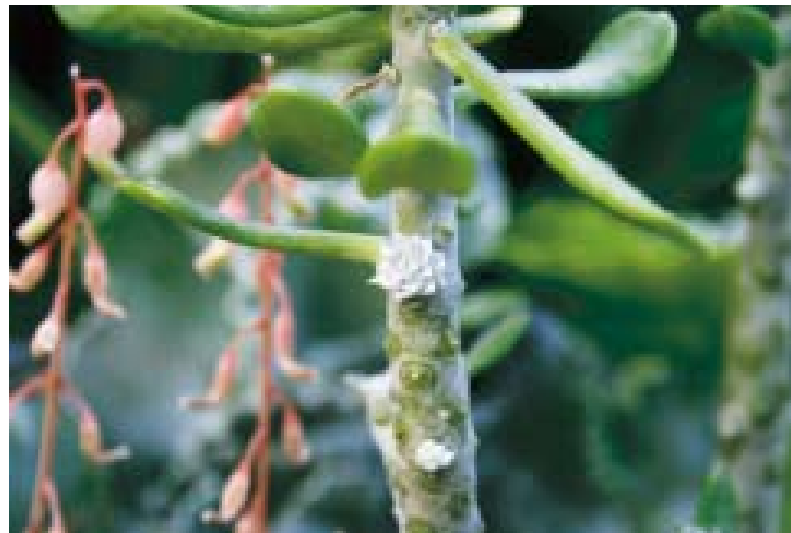
De vierde en meest zeldzame soort is *S. torulosum*. Deze is in 1946 beschreven en heeft $2n=68$. Ik heb hem nog niet in bloei gezien, maar volgens de beschrijving heeft hij lichtgele bloemen. Hij groeit snel en maakt dan een mooie stam. Meest opmerkelijk is de manier waarop er vaak nieuwe scheuten ontstaan. Deze barsten als het ware als een groepje bepoederde bladeren uit de kale stam, ongetwijfeld op de plaats waar vroeger een bladoksel zat.

De drie laatstgenoemde planten nemen, doordat ze op een stam staan, nauwelijks ruimte in bij mij in de kas omdat ze boven de andere planten (voornamelijk echeveria's etc.) uitsteken. Ze zijn makkelijk te stekken, hoewel men zegt dat de stek van *S. torulosum* minstens 3 cm lang moet zijn, anders wortelt hij niet. Ze lijken 's zomers meer water nodig te hebben dan de meeste vetplanten. Misschien hebben ze een stam ontwikkeld om boven het gras uit te komen? Ze kunnen vorstvrij bij minimaal 5 °C overwinteren. Ik zou zeggen: probeer het ook eens met deze vier "bomen".

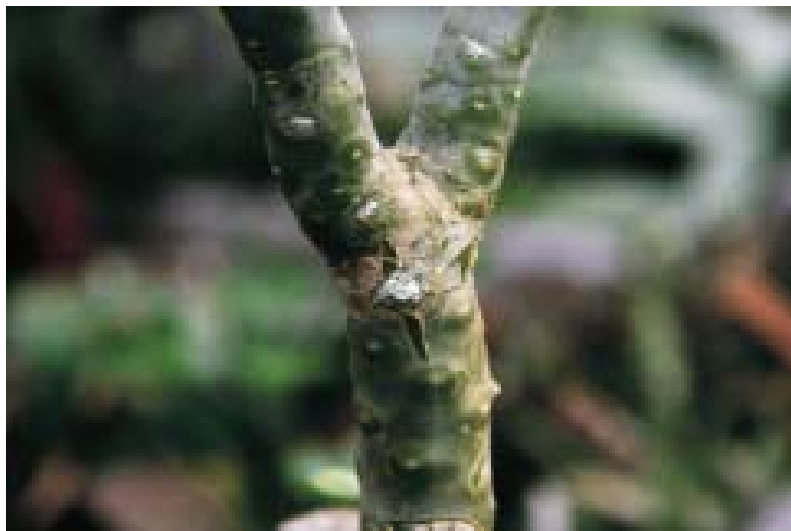
Schubertlaan 196,
2324 EC Leiden

Afb. 5: De bloem van *Sedum oxypetalum*.

Afb. 6: *Sedum torulosum*

Afb. 7: uitbottende knop van *Sedum torulosum*

Foto's van de schrijver

OP DE VINDPLAATSEN VAN HET GESLACHT UEBELMANNIA (7)

Werner van Heek

UEBELMANNIA PECTINIFERA SSP. HORRIDA (P.J. BRAUN) P.J. BRAUN & ESTEVES

Deze subspecies werd pas in 1982 door het echtpaar Uebelmann en L. Horst ten oosten van Engenheiro Dolabela, in de westelijke hellingen van de Serra Espinhaco, gevonden.

De nieuwbeschrijving volgde in 1984 (Kakt. and. Sukk. 35(12), 264-5) door P.J. Braun, eerst nog als variëteit van *U. pectinifera*; later volgde een ombenoeming tot de rang van subspecies.

U. pectinifera ssp. *horrida* groeit zo'n 70 tot 80 km noordelijk van Diamantina, tezamen met *Discocactus pulvinicapitatus* aff. en *Pilosocereus suphutianus* P.J. Braun. Ook groeit daar *Arrojadoa heimenii* Van Heek & Strecker.

Een dergelijke vindplaatsbeschrijving klinkt heel logisch en simpel, maar de werkelijkheid is totaal anders. Engenheiro Dolabela is een enorm landbouwgebied voor rietsuiker, die na de oogst vergist wordt tot ethylalcohol en hoogprocentig gedestil-

Afb. 1: Habitat *U. pectinifera* ssp. *horrida*

leerd wordt. Deze hoogprocentige alcohol wordt dan gebruikt als motorbrandstof ter vervanging van minerale brandstof. Brazilië is weliswaar rijk aan mineralen, maar arm aan aardolie. Om de alcoholproductie enigermate rendabel te maken, moeten werkelijk reusachtige velden worden verbouwd.

Op de asfaltweg BR 135, de weg van Corinto naar Montes Claros, buigt men bij Engenheiro Dolabela in oostelijke richting af. Urenlang rijdt men dan over nauwelijks passeerbare zandwegen te midden van rietsuikerplantages en men heeft moeite de oostelijke richting vast te houden. Heel af en toe zie je een landarbeider die je naar de weg kunt vragen. De laatste jaren worden in dit gebied ook grote arealen met eucalyptus-bomen aangeplant, die gebruikt worden voor de houtskoolproductie. Voor het winnen van ijzer uit de grote ijzerertsafzettingen in Minas Gerais – in 't bijzonder in het gebied Belo Horizonte – heeft men enorme hoeveelheden houtskool

nodig, daar in Brazilië noch steenkool noch bruinkool in noemenswaardige hoeveelheden zijn gevonden.

Na een uren lange rit over avontuurlijke wegen en een lange voettocht bereikt men dan de uitlopers van de Serra Espinhaco. Meestal moet men, voordat men het gebergte kan besteigen, een bijna ondoordringbaar bos doorkomen. Bij de hoge dagtemperaturen van meer dan 30 graden Celsius kost het veel moeite en veel zweetdruppels om zich met de macheta een weg door het struikgewas te slaan; hierbij kan men snel de oriëntatie verliezen. In de rotsige terreinen aan de voet van de heuvelketen groeit in de halfschaduw *Arrojadoa heimenii*. Dit is de typevindplaats en vormde de basis voor de latere nieuwbeschrijving (Kakt. and. Sukk. 1999, 50(6), 136). Ook hier wordt men door de arbeiders van de nabijgelegen fazienda's steeds weer gewaarschuwd voor onca's; deze roofkatten doden ook regelmatig een rund. *U. pectinifera* ssp. *horrida* komt al

Afb. 2: *U. pectinifera* ssp. *horrida* op de vindplaats

©Succulenta jaargang 87 (3) 2008

Afb. 3: *U. pectinifera* ssp. *horrida* en *D. pulvinicapitatus* en de auteur

Afb. 4: *U. pectinifera* ssp. *horrida* op de vindplaats

Afb.5: *U. pectinifera* ssp. *horrida* in bloei

halverwege de heuvels voor op rotsachtige plekken, tezamen met reusachtige, perfect uitzierende *D. pulvinicapitatus* aff., die hier een diameter van ongeveer 40 cm halen, en de ruim 2 m hoge *P. supthutianus*.

U. pectinifera ssp. *horrida* onderscheidt zich van het type door de meer dan 4 cm lange, donkere dorens (*horrida* betekent verschrikkelijk, ruw, stekelig), die ongeordend van het lichaam afstaan. De planten kunnen hier tot 1 m hoog worden. Aan de

voet van oudere planten vindt men ook hier dikwijls mossen en korstmossen; dit duidt op een hoge luchtvochtigheid gedurende lange periodes. De zeer kleine, gele bloemen ontstaan in de met gele wol bedekte schedel – die daarmee bijna als een cephalium uitziet – en schijnen zich tegen bevruchting te behoeden tussen de lange dorens. Opvallend is het verschil tussen de bedoorning van jonge en oude planten; jonge planten hebben meestal een wat lan-

Afb. 6: Jonge plant van *U. pectinifera* ssp. *horrida* met de lange dorens op de vindplaats

Afb. 7: *U. pectinifera* ssp. HU 1400 op de vindplaats (foto Conny Herm)

Afb. 8: *D. pulvinicapitatus* HU 425

gere bedoornig. *U. pectinifera* ssp. *horrida* vindt men over een lengte van enkele kilometers aan de westelijke hellingen van de Serra Espinhaco. Men kan vele exemplaren vinden. Deze populatie wordt beschermd door de natuurlijke omstandigheden en vanwege de moeilijke bereikbaarheid is vooralsnog van uitroeiing geen sprake. Zonder een goed functionerend navigatiesysteem heeft men moeite de vindplaatsen terug te vinden dan wel de weg terug te vinden naar de bewoonde wereld.

Afb. 9: *U. pectinifera* ssp. HU 1400 op de vindplaats (foto Conny Herm)

Van Bocaiuva – enkele kilometers ten noordoosten van Engenheiro Dolabela – loopt een weg in zuidoostelijke richting door reusachtige, onafzienbare eucalyptuswouden. Na enkele uren bereikt men ook hier de noordelijkste uitlopers van de Serra Espinhaco. Hier groeit een nog onbeschreven vorm van *U. pectinifera* aff. (HU 1400), nabij Vargem do Atoleiro. In tegenstelling tot *U. pectinifera* ssp. *horrida* zijn de planten kort bedoornd en worden slechts 15 cm hoog.

Het is met recht zeer avontuurlijk zulke afgelegen vindplaatsen te vinden en te bezoeken en de daar voorkomende flora en fauna aan den lijve te voelen. Als men dan weer gezond in de bewoonde wereld terugkeert, ontstaat een gevoel van grote dankbaarheid dat men deze uitzonderlijke schoonheid van de natuur mocht beleven.

Am Scherfenbrand 165
D 51375 Leverkusen
Duitsland
(Vert.: Ludwig Bercht)

Afb. 10: *P. supthutianus*
Tenzij anders vermeld foto's van de schrijver

VETPLANTEN VAN DE KAROO

Frans Noltee

SENECIO ABBREVIATUS

Toen deze soort in 1918 in het *Journal of Botany* werd beschreven door S. Moore merkte de auteur op : "Bij oppervlakkige beschouwing zou men kunnen denken dat het hier om een kortbladige vorm van *Kleinia* (*Senecio*) *radicans* gaat". Om die reden kreeg de plant de naam *abbreviatus*, hetgeen afgekort betekent.

Inderdaad is de gelijkenis zo groot dat het pas bij nadere beschouwing blijkt te gaan om een soort die niet eens in dezelfde groep als *S. radicans* thuishoort. In de cultuur komt de soort maar heel zelden

voor; ik kan me niet herinneren er ooit een plant van gezien te hebben tot ik ze op Aasvoelbos tegenkwam.

Zelfs in de bekende overzichtswerken van Jacobsen: "*Das Sukkulentenlexikon*"

(1981) en "Handbook of succulent plants" (1986) wordt de soort niet vermeld.

Het zijn planten die met behulp van uitlopers en kruipende bovengrondse stengels losse, slordige zoden vormen (althans wanneer de groeiplaats zich daartoe leent, want dikwijls groeien de planten in rotspleten). De stengels worden tot 20 cm of meer lang en zijn dun (ca 3 mm in doorsnee) en bros; ze zijn glimmend bruinachtig groen, fijn behaard en vormen soms wortels.

De bladeren, die 3-4 mm in doorsnee zijn en aanvankelijk min of meer in een rozet staan, zijn berijpt tot paarsachtig groen. Ze lopen uit in een scherp puntje en zijn voorzien van 1 duidelijk venster en

ongeveer 17 doorschijnende lijntjes in de lengterichting. Oudere bladeren zijn enigszins sikkelvormig.

De relatief grote bloemhoofdjes staan meestal afzonderlijk op paarsachtige bloemstelen van 8-10 centimeter hoog en verschijnen van juni tot en met augustus.

Zowel de rand- als de schijfbloempjes zijn geel.

De soort groeit op en tussen rotsblokken en onder struiken, vooral in de Westelijke Kaapprovincie van het dal van de Hex rivier tot Prins Albert en verder op enkele plaatsen in het zuiden van de Noordelijke Kaapprovincie.

In cultuur komen de planten maar moeilijk in bloei. Rowley merkt in zijn boek

Links: Afb. 1: *Senecio abbreviatus* in de droge tijd

Hieronder: Afb. 2: *Senecio abbreviatus*

“Succulent Compositae” op dat zijn planten in 20 jaar niet 1 keer bloeiden. Zelfs in Zuid Afrika lukt het niet erg. G. Smith schrijft in een artikel in Flowering plants of Africa* (FPA 56: pl. 2159, 1999) dat hij in Pretoria in 3 jaar maar 2 bloemhoofdjes te zien kreeg.

Vermeerderen uit zaad zal dus wel een probleem blijven, terwijl stekken ook niet al te goed gaat. Dat is jammer want het is zeker een interessante soort.

* Peter Bruyns was zo vriendelijk mij een kopie hiervan op te sturen, waarvoor ik graag mijn dank betuig.

Postbus 35,
6660 Calitzdorp.
South Africa.

Van boven naar beneden:

Afb. 3: *Senecio abbreviatus*

Afb. 4: *Senecio abbreviatus*

Afb. 5: *Senecio abbreviatus*

ETIKETTENPRINTERS

Henk Ruinaard

Er zijn mensen die een feilloos geheugen voor namen hebben. Ik was bijvoorbeeld een paar jaar geleden op bezoek bij een Duitse cactusliefhebber die bij zijn planten alleen kaartjes met een nummer had staan. Hij kon daar feilloos de geslacht- en soortnamen en vaak ook nog de groeiplaats bij noemen. Zo ken ik er nog wel een stuk of twee. Ik ben daar behoorlijk jaloers op want ik heb zelf een geheugen als een zeef als het op namen van personen en van cactussen aankomt. Ik moet me dan behelpen met aantekeningen, spiekbrieftjes en naamplaatjes.

Gelukkig ben ik niet de enige die aan dit gebrek lijdt en voor die mensen zijn de naametiketten uitgevonden. Als je de naam van een cactus of vetplant niet interesseert heb je die natuurlijk niet nodig.

Er zijn ook mensen die feilloos een plant herkennen als ze hem zien. Die kunnen bijvoorbeeld een *echinocereus coccineus* onderscheiden van een *echinocereus triglochidiatus*. Helaas bezit ik ook deze gave of kennis van zaken niet. Omdat ik ondanks deze gebreken toch de namen van mijn planten wil weten worstel ik dus al jaren met etiketten.

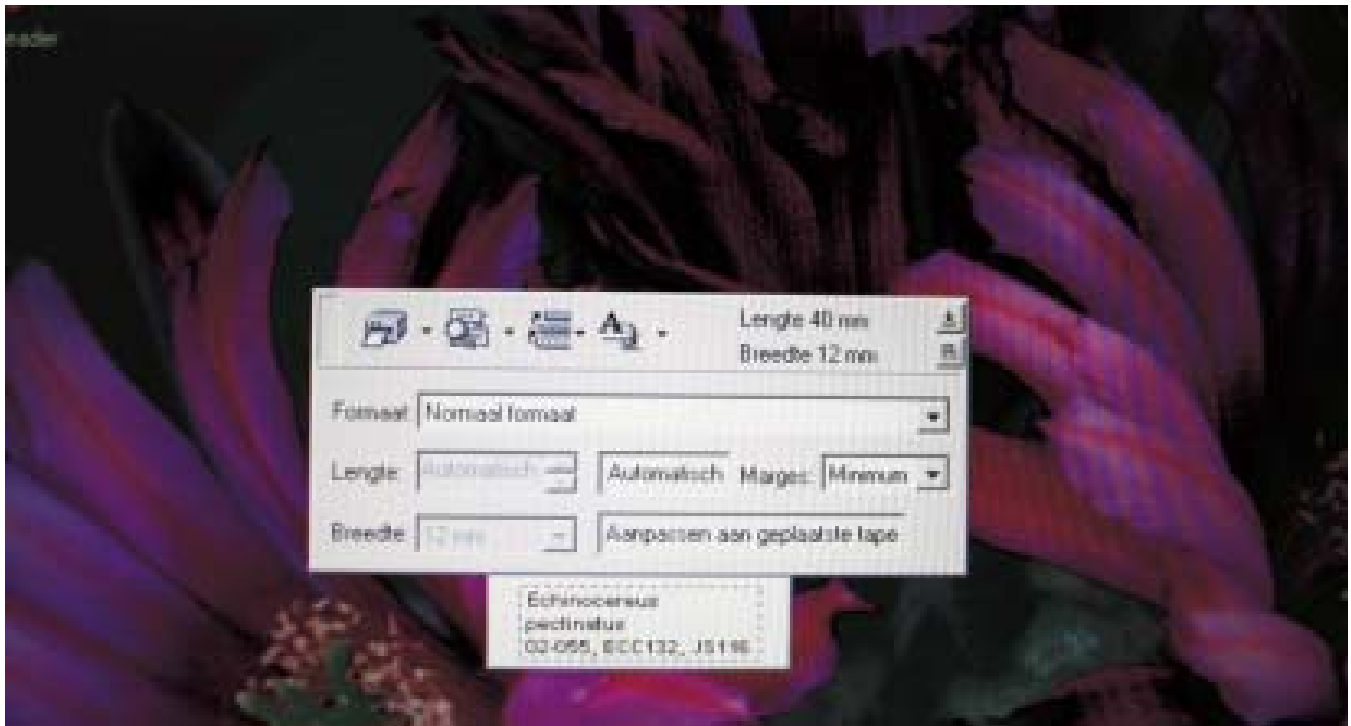
Iedere succulentieliefhebber heeft zo zijn eigen ervaringen met naametiketten. Iedereen kent dus wel het probleem van namen die niet meer leesbaar zijn of etiketten die verbrossen. Voor mij moet een etiket daarom aan 3 voorwaarden voldoen:

1. geen verbrossing (het etiket moet dus uit UV bestendig materiaal bestaan)
2. watervaste tekst (tekst mag niet vervagen door het water geven)
3. UV bestendige tekst (tekst mag niet vervagen t.g.v. UV straling)

De smalle witte etiketten (10 – 15 mm breed en 40 – 60 mm lang) die je kunt kopen bij kwekers of verzendhuizen zijn gemaakt van Poly Styreen (PS), Poly Propen (PP) of Poly Vinyl Chloride. Hiervan is PVC de beste keuze vanwege zijn goede beschrijfbaarheid (ook met potlood), zijn hoge stijfheid en zijn goede UV bestendigheid. Maar hoe weet je nu dat je PVC te pakken hebt? Daarvoor moet je 2 eenvoudige proefjes doen. PP drijft in water, PVC en PS zinken in water. Het verschil tussen PVC en PS is te zien in een brandproef (voorzichtig!!!, boven asbak). Als je PVC aansteekt met een lucifer of aansteker en deze daarna weghaalt dooft de vlam van het PVC etiket vanzelf (zelfdovend). PS blijft doorbranden met een sterk roetende vlam.

Veel liefhebbers maken hun etiketten zelf, b.v. uit verticale lamellen (= PVC) of uit horizontale lamellen (b.v. Luxaflex = geverfd aluminium).

Voor een watervaste UV bestendige tekst zijn er tegenwoordig 3 mogelijkheden n.l.: het ouderwetse potlood, de watervaste UV bestendige viltstift en de nieuwerwetse labelprinter.

Afb. 1: Het menu zoals het op de computer verschijnt

Jarenlang was PVC in combinatie met potlood bij mij favoriet. Die etiketten gaan vele jaren mee en blijven altijd leesbaar. Sinds ca. 1½ jaar ben ik overgeschakeld op PVC in combinatie met een labelprinter.

Labelprinters bestaan nog niet zo lang en zijn in feite een soort veredelde lettertangen. In plaats van het mechanisch indrukken van de letters in een zelfklevende PVC tape worden bij een labelprinter de letters in een zelfklevende papieren of kunststof tape ingebrand. De 2 grote merken op dit gebied zijn Dymo en Brother. Beide merken hebben draagbare apparaten (op batterijen) en apparaten die op een PC aangesloten moeten worden. De eerst genoemde hebben een toetsenbordje voor het intypen van de tekst en bij de laatst genoemde wordt de tekst op de PC of laptop ingetypt. Beide merken hebben een groot aanbod aan verschillende typen (zie www.brother.nl en www.dymo.nl), maar als je de eis stelt dat de tekst watervast en UV bestendig moet zijn vallen de meeste (en vooral de goedkoopste) typen af.

De populaire en goedkope labelprinter Brother QL-500A (ca. € 60) en zijn duur-

dere tegenhanger Dymo LabelWriter 400 (ca. € 120) zijn bijvoorbeeld niet bruikbaar omdat ze alleen zelfklevende papieren etiketten kunnen bedrukken. Voor duurzame zelfklevende tapes moet je bij Brother naar de P-Touch serie (gebruikt TZ tapes van 6 – 24 mm breedte) en bij Dymo naar de eenvoudige Letra Tag serie (gebruikt LT tapes van 12 mm breedte) of naar de LabelPoint serie (gebruikt D1, watervaste UV bestendige tapes van 6 – 19 mm). In de Brother PT serie zijn zowel draagbare als op de PC aansluitbare typen beschikbaar. De Dymo Letra Tag en LabelPoint serie bestaan alleen uit draagbare modellen. De goedkopere draagbare modellen van Dymo en Brother (€ 30 - € 70) kunnen tapes van maximaal 12 mm breedte aan en kunnen maximaal 2 regels onder elkaar printen. De goedkoopste modellen zijn ongetwijfeld de Dymo Tetra Tag LT-100H en LT-100T (beide ca. € 30). De duurdere Dymo LabelPoint 350 (€ 120) en de Brother draagbare en PC aansluitbare PT modellen (€ 110 - € 120) kunnen tapes aan van 6 – 24 mm breedte en kunnen maximaal 5 regels onder elkaar afdruk-

Afb. 2: Diverse vormen van etiketten

Foto's van de schrijver

ken. De draagbare modellen hebben een beperktere geheugencapaciteit dan de PC aansluitbare typen. Ook bij deze laatste is echter de geheugencapaciteit niet echt groot, d.w.z. dat ze maar maximaal 10 etiket-teksten kunnen onthouden.

De tapes van zowel Dymo als Brother zijn nogal prijzig, namelijk ca. € 6,80 voor de Dymo LT tapes (4 meter per cassette = ca. € 1,70/m), ca. € 14 voor de Dymo D1 tapes (7 meter per cassette = ca. € 2/m) en ca. € 16 voor de Brother TZ tapes (8 meter per cassette = ca. € 2/m).

Tot zover de theorie (deze korte opsomming is niet bedoeld als een soort vergelijkend waren-onderzoek zoals we gewend zijn van de Consumentengids). En nu dan de praktijk.

Na afweging van alle bovengenoemde mogelijkheden koos ik in oktober 2006 voor een Brother PT-2420PC. Doorslaggevend waren voor mij het aantal regels, de breedtes van de tapes en het gemak van het werken via de PC. Verder verwachtte ik met de labelprinter tijd te kunnen besparen (niet meer elk etiket met potlood op

een smal PVC strookje schrijven) en een duidelijker (permanent) leesbaar etiket. In plaats van het met de hand beschrijven van een kunststof etiket wordt nu een zelfklevende tape uitgeprint die vervolgens op het kunststof etiket wordt geplakt.

De PT-2420PC biedt, overigens net als de andere labelprinters, de mogelijkheid om verschillende lettertypen en lettergroottes in te stellen. Zelf gebruik ik bij voorkeur 3 regels op een tape van 12 mm breedte en dan moeten de letters uiteraard kleiner zijn dan bij 2 regels of 1 regel. Bij 4 regels op 12 mm breedte worden de letters vrij klein en daardoor moeilijker leesbaar. De lengte van het etiket kan automatisch of naar keuze handmatig worden ingesteld. Tussen 2 etiketten in is een open ruimte van 15mm als men 2 x hetzelfde etiket print of 30 mm als men steeds een nieuw etiket print. Voor zover ik heb kunnen nagaan kan dit niet kleiner ingesteld worden en daardoor gaat dus vrij veel tape verloren.

De TZ tapes zijn verkrijgbaar in breedtes van 6, 9, 12, 18 en 24 mm en in verschillende kleurcombinaties zoals b.v. een rode

tekst op een witte achtergrond. Andere mogelijkheden zijn b.v. wit op transparant, goud op zwart, wit op zwart, zwart op transparant en natuurlijk zwart op wit. Daar ik PVC etiketten snijdt uit witte verticale lamellen van 15 mm breedte heb ik gekozen voor zwart op witte tape van 12 mm breedte (TZ-231).

Toen ik aan dit experiment begon had ik mijn twijfels over de volgende onderwerpen:

1. is de tape inderdaad goed watervast?
2. is de hechting van de tape op het PVC etiket sterk genoeg?
3. is de UV bestendigheid van de tekst goed genoeg?
4. is er tijdwinst te behalen t.o.v. handmatig beschrijven van de PVC etiketten?
5. wat zijn de kosten per etiket?

Mijn ervaring met deze geprinte etiketten is nog maar 1 jaar oud, namelijk het groeiseizoen van 2007. Dat is echter wel voldoende om vast te stellen dat de tapes inderdaad zéér goed watervast zijn en zéér goed hechten op PVC. Na 1 jaar zijn de tapes vrijwel niet meer zonder beschadiging van de PVC etiketten af te krijgen. Tot nu toe is ook de UV bestendigheid van de tekst zéér goed. Na het groeiseizoen van 2007 is er nog geen enkele vervaging van de tekst vast te stellen. Hoe dat over 5 jaar is valt nu noch niet te zeggen.

Over de tijdwinst ben ik minder positief. Het intypen van de tekst, uitprinten, afsnijden, verwijderen van de bescherm laag van de tape en opplakken van de tape kost zeker zoveel, zo niet meer, tijd dan het beschrijven van een etiket. Van tijdwinst is pas sprake als er meerdere etiketten met dezelfde tekst uitgeprint moeten worden. Dat komt goed van pas bij het oppotten van zaailingen. Gemiddeld genomen hoef je voor de tijdwinst dus geen labelprinter aan te schaffen.

Tenslotte zijn deze geprinte etiketten vrij duur. Gemiddeld was bij mij de lengte van

een geprinte tekst, inclusief de tussenruimte, ca. 6 cm. Uit een cassette van 8 meter haal je dan ca. 130 etiketten. Bij een prijs per cassette van € 16 is dat ca. € 0,12/etiket.

Een voordeel is dan wel dat de geprinte etiketten veel duidelijker zijn dan een geschreven etiket. Het is me al vaak overkomen dat ik een plant kocht of kreeg waarvan ik het etiket ten gevolge van het slechte handschrift niet kon lezen. Dat gebeurt je met geprinte etiketten niet meer.

Ondanks de nadelen (prijs en tijd) ben ik tevreden over mijn labelprinter. Een duidelijk etiket is mij wel wat waard, maar dat zal beslist niet voor iedereen gelden.

Over een jaar wil ik nog wel eens melden hoe de etiketten het groeiseizoen 2008 doorstaan hebben met daarbij een vergelijking van commercieel verkrijgbare etiketten

Henk Ruinaard

Email: henk.ruinaard@tiscali.nl

ECHINOCEREUS LONGISETUS SSP. DELAETII

Ad van Zwienen

Geschiedenis

In 1908 werd deze echinocereus door Franz de Laet geïmporteerd uit noordoost Mexico. De doorns van deze cactus lijken op een dichte, witte beharing. Hierdoor zijn de stammetjes nauwelijks zichtbaar en dacht de Duitser Gürke begin deze eeuw te maken te hebben met een Cephalocereus-soort. Jonge planten lijken inderdaad veel op Cephalocereus senilis. Op basis van een bloeiende plant van Franz de Laet kwam Gürke echter op andere gedachten en beschreef de plant in 1909 als Echinocereus delaetii, vernoemd naar Franz de Laet.

Het is passend dat deze plant naar Franz de Laet is vernoemd. De heer de Laet had

FIRMA FR. DE LAET
CONTICH BIJ ANTWERPEN
(BELGIE)

*

GROOTSTE KWEKERIJ DER WERELD VAN
CACTUSSEN
(Specialiteit Phyllocactus)

en

SUCCULENTEN
(Specialiteit Mesembryanthemum)

IMPORT EXPORT

*

*Overdragen kortstelsel - Juiste cultuurmethode
Strog wetenschappelijke samenwerking
Flugge verzending en zorgvuldige verpakking
zijn waarborg voor allen tevredenheid*

VRAAGT PRÛSCOURANT

Boven:

Afb. 1: Uit het Verkade-album

Links:

Afb. 2: Een advertentie

Afb. 3: Een advertentie

begin 20ste eeuw een wereldberoemde kwekerij bij Contich, in de omgeving van Antwerpen. In het "Cactus-Album" van G.D. Duursma, een oud-redacteur van Succulenta, is te lezen dat de heer De Laet in 1887 met zijn collectie begon door zes planten te kopen op de Antwerpse bloemenmarkt. De collectie groeide gestaag en in 1931 was dit de "grootste Cactuskwekerij der Wereld".

Het is overigens interessant dat cactussen in die tijd erg populair waren. Zowel het Cactus-Album van Pette's Cacaofabrieken uit Wormerveer als het Verkade-album "Cactussen" werden in 1931 gepubliceerd en in beide albums wordt *E. delaetii* behandeld en geïllustreerd. De albums konden overigens zelf worden geïllustreerd door de hiervoor bestemde bonnetjes bij artikelen in te ruilen voor plaatjes. In het Verkade-album wordt deze echinocereus ook "Pruik-Dwergtoortscactus" genoemd, een duidelijke verwijzing naar de opvallende beharing! De soort wordt ook beschreven

Afb. 4: *Echinocereus longisetus* ssp. *delaetii* in bloei

en geïllustreerd in het boek "Onze Cactussen" van G.D. Duursma dat al drie jaar eerder, in 1928 werd gepubliceerd.

Hoewel *E. delaetii* in de jaren '30 dus redelijk bekend was in cultuur, lijkt het erop dat hierin in de loop der jaren verandering is gekomen. De soort heeft in ieder geval bepaald geen opmars in cactuscollecties gemaakt. De soort wordt zelden aangeboden maar zaden zijn tegenwoordig gelukkig wel te krijgen.

Echinocereus delaetii werd tot vrij recent als een zelfstandige soort beschouwd, ook in de in 1985 door Kew Gardens uitgegeven monografie "The Genus *Echinocereus*" werd deze *Echinocereus*-soort door Nigel Taylor nog als een soort opgevat. Nigel Taylor liet in deze monografie echter al duidelijk blijken dat aanvullend veldonderzoek hier wel eens verandering in zou kunnen brengen.

De vermoedens van Nigel Taylor bleken gegrond, want in 1997 is *Echinocereus delaetii* door hem als ondersoort van *Echinocereus longisetus* geclassificeerd. De verschillen tussen wat voorheen werd opgevat als *Echinocereus delaetii* en *Echinocereus longisetus* bleken inderdaad te

Afb. 5: De bloem van *Echinocereus longisetus* ssp. *delaetii*

klein om *E. delaetii* als soort te behouden. Aangezien de soortaanduiding *longisetus* een oudere is dan *delaetii* was dit het einde van *Echinocereus delaetii* als zelfstandige soort.

Kenmerken en andere *E. longisetus*-ondersoorten

Er zijn drie ondersoorten van *Echinocereus longisetus* beschreven. Zowel ssp. *delaetii* als ssp. *longistus* hebben stammetjes tot 8 cm diameter, hoofdzakelijk opgaand en tot 30 cm hoog. Nieuwe scheuten ontstaan aan de basis. Hoewel de stammetjes of scheuten enigszins kunnen kruipen zoals bij mijn plant, richten ze zich aan de top vaak weer op. De bloemen verschijnen meestal wat lager aan de stammetjes en

zijn roze-paars met een witte keel.

Subspecies *delaetii* wijkt echter af van ssp. *longisetus* doordat ssp. *delaetii* 17-24 ribben heeft en centrale, witte op haren lijkende doorns bezit. Deze doorns kunnen wel 10 cm lang worden. Door deze witte 'behaving' is deze ondersoort ook buiten de bloeiperiode een zeer attractieve *echinocereus*. Ssp. *longisetus* heeft 17 of minder ribben en de centrale doorns zijn bij deze ondersoort recht en korter, tot 5 cm lang.

Echinocereus freudenbergeri is in 1998 door Blum als een derde ondersoort van *Echinocereus longisetus* geclassificeerd: *E. longisetus* ssp. *freudenbergii*. De stammetjes van deze soort worden slechts 15 cm hoog en hebben een diameter tot 4-6 cm.

Afb. 6: Echinocereus longisetus ssp. delaettii inbloeit (links) en ssp. freudenbergii in bloei (rechts)

Verspreiding en groeiplaats

De klassieke groeiplaats van Echinocereus longisetus ssp. delaettii is de Sierra de la Paila. Hiervandaan werd deze plant oorspronkelijk geïntroduceerd. De soort komt echter ook voor in de Sierra de los Alamitos. Beide Sierras liggen in de Chihuahua-woestijn in centraal zuidelijk Coahuila, Mexico. Echinocereus longisetus ssp. delaettii groeit vanaf ongeveer 1800 m op kalkachtige ondergrond. Ssp. longisetus komt kennelijk niet in hetzelfde gebied als ssp. delaettii voor maar wel ten noorden en oosten hiervan:

- oostelijke hellingen van de Sierra Madre Oriental (op kalksteen);
- centraal noordelijk Coahuila, ten westen van Muzquiz, dit grenst aan het

noordoostelijk deel van de Chihuahua-woestijn;

- centraal westelijk Nuevo Leon.

Ssp. freudenbergii komt voor tussen Cuatrociénegas en Torreón, Coahuila, Mexico.

Cultuur

Volgens Rod & Ken Preston-Mafham in "Cacti – The illustrated Dictionary" bloeit deze soort in cultuur over het algemeen pas als redelijk oude plant. Dit komt overeen met mijn ervaringen. Ik heb in 1992 een geïntegreerde plant aangeschaft bij kwekerij Lakerveld. Ik denk dat de plant toen al een jaar of 10 oud was. Eind mei 2006 kwam deze plant voor het eerst tot bloei. Deze cactus is nu dus ongeveer 25 jaar oud, de langste scheut is nu 25 cm en de dikte is

Afb. 7: Links ssp. longisetus, rechts ssp. delaetii en daar achter ssp. freudenbergii

5,5 cm. De plant heeft nu vier stammetjes, maar in de loop der jaren zijn er ook enkele scheuten afgestorven. Dat laatste is overigens iets wat ik ook bij andere *E. longisetus*-planten heb meegemaakt. Zaailingen van *delaetii* uit 1998 hebben bij mij nog niet gebloeid. Ik kweek deze cactussen in een kas; de planten krijgen bij mij eigenlijk geen andere behandeling dan het overgrote deel van de collectie. Nigel Taylor meldt in zijn monografie uit 1985 dat de bloei van *E. delaetii* alleen betrouwbaar is bij planten die afkomstig zijn uit de natuur, in het jaar na het verzamelen! Ik hoop dat in het deel van noordoost Mexico waar deze cactussen voorkomen niet meer commercieel planten worden verzameld.

In het "Cactus-Album" van G.D. Duursma wordt aangeraden om kalksteen door de grond te mengen. Het is maar de vraag of dit op basis van ervaringen is of simpelweg vanwege het feit dat deze plant in de natuur ook op kalk groeit. Ik kwam dit advies eind 2006 overigens nog steeds tegen op een website!

Vermeerdering door zaaien levert geen problemen op. Omdat deze *Echinocereus* niet zo vaak als plant wordt aangeboden, is dat voor veel mensen wellicht ook de enige manier om aan een plant te komen. De jonge planten groeien vrij snel. Naast *Echinocereus longisetus* ssp. *delaetii* heb ik ook de ondersoorten *longisetus* en *freudenbergii* uit zaad gekweekt. In 2007 heeft één van de *freudenbergii*-zaailingen voor

het eerst gebloeid, overgens gelijktijdig met ssp. delaetii. De ondersoort *longisetus* heeft bij mij nog niet gebloeid. Alle ondersoorten vormen overigens ook uitlopers die gebruikt kunnen worden om te stekken of eventueel te enten.

E-mail: kjvzwieneen@tiscali.nl

Literatuur

- Alten, J. van (1999). *Echinocereus delaetii*. Succulenta 79 (6).
- Anderson, E. F. (2001). *The Cactus Family*. Timber Press, Portland (OR.).
- Duursma, G. D. (1928). *Onze Cactussen*. Kosmos, Amsterdam.
- Duursma, G. D. (1931). *Pette's Album voor cactus-liefhebbers en hen die het willen worden (Cactus-Album), Pette's cacao-fabrieken, Wormerveer*.
- Laren, A. J. van (1931). *Cactussen*. Verkade's Fabrieken N.V., Zaandam.
- Preston-Mafham, R. & K. (1991). *Cacti – The illustrated Dictionary*. Blandford, Londen.
- Taylor, N. P. (1985). *The Genus Echinocereus*. Kew Gardens, Londen.

P.S. Vandaag (14 mei 2008) zag ik dat er drie knoppen in mijn oude plant van *E. freudenbergii* ssp. *delaetii* zitten

Van boven naar beneden:

Afb. 8: *Echinocereus longisetus* ssp. *delaetii*

afb. 9: *Echinocereus longisetus* ssp. *delaetii*

Foto's van de schrijver

OVER CHROMOSOMEN BIJ CACTUSSEN – TER HERINNERING AAN ALBERT BUINING (2)

Lothar Diers

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus acunai Léon	J. Riha, natuurzaad van Punta Maisi, prov. Oriente, Cuba	2n = 22 (2)
Melocactus amazonicus n.n. *	De Herdt, natuurzaad uit dep. Amazonas Peru	2n = 22 (2).
Melocactus amethystinus Buin. & Bred.	Buining onder HU 270, natuurzaad verzameld ten noorden van Caitité, zuidelijk Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus ammotrophus Buin. & Bred. ex Bercht & Buin.	Buining onder HU 353, natuurzaad verzameld bij Grao Mogol, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus aracutuensis n.p., **	Buining onder HU 156, natuurzaad van Aracutu, zuidelijk Bahia, Bras.	2n = 22 (2).
Melocactus azulensis Buin. & Bred ***	Buining onder HU 168, natuurzaad verzameld bij Pedra Azul, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus cfr. azulensis Buin. & Bred.	Buining, natuurzaad verzameld 45 km oostelijk van Itoabim, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus azureus Buin. & Bred.	Buining onder HU 256, zaad van de typeplanten, noordoostelijk van Irecé, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus bahiensis (Br. & R.) Luetzelbg.,	Buining onder HU 387, natuurzaad verzameld bij Tamburi, ca. 60 km ten zuiden van Itaberaba, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus bahiensis (Br. & R.) Luetzelbg	Buining onder HU 388, natuurzaad verzameld bij Machado Portella, oostelijk Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus bellavistensis Rauh & Backbg.	Lau onder L 259, natuurzaad van Bagua Chica, dep. Amazonas, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus brumadoensis n.p. ****	Buining onder HU 155, natuurzaad verzameld bij Ibibira, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus caesius Wendl.	Eerkens, planten opgekweekt uit natuurzaad verzameld bij Ira Guayra, Venezuela	2n = 22 (2)

* Heeft niets te maken met Echinocactus amazonicus Witt.

** Volgens Braun (pers. meded.) is dit een zuidelijke populatie van *M. salvadorensis*.

*** Door Hunt et al (2006) opgenomen in de synoniemenlijst van *M. ernestii* Vpl.

**** Volgens Braun (pers. meded.) een zuidelijke vertegenwoordiger uit de verwantschapsgroep van .

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus caititensis n.p. *	Buining onder HU 124, vindplaats bij Caitité, Bahia	2n = 44 (2)
Melocactus cfr. caititensis n.p.	Buining, natuurzaad verzameld 10 km ten noorden van Jacaraci, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus canescens n.p. **	Buining onder HU 157, natuurzaad uit het gebied Aracutu, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus canudosensis n.p. ***	Buining onder HU 253, natuurzaad verzameld bij Canudos, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus caujerius n.n. ****	De Herdt, natuurzaad verzameld bij Caujeri, Cuba	2n = 22 (2)
Melocactus concinnus Buin. & Bred.	Buining onder HU 214, natuurzaad van de typevindplaats Rio de Contas, Bahia, Bras.	2n = 44? Onzeker (2)
Melocactus cfr. concinnus Buin. & Bred., *****	Buining, natuurzaad van Rio Pires – Ibiajara, Bahia, Bras	2n = 44 (2)
Melocactus conoideus Buin. & Bred.	Buining onder HU 183, zaad van de typeplant, verzameld bij Vitoria da Conquista, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus cremnophilus Buin. & Bred.	Buining onder HU 223, natuurzaad van de typevindplaats, Serra do Espinhaco, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus dawsonii H.Bravo,	Fittkau, natuurzaad uit het typegebied Tenacatita, Jalisco, Mex.	2n = 22 (1, 2)
Melocactus deinacanthus Buin. & Bred.	Buining onder HU 153, natuurzaad, noordwestelijk van Caitité, Bahia, Bras	2n = 22 (2)
Melocactus delessertianus Lem.	Lau onder L 1549, natuurzaad van Palma Sola, Vera Cruz, Mex.	2n = 22 (2)
Melocactus diersianus Buin. & Bred.	Buining onder HU 404, natuurzaad van de typevindplaats ten zuidwesten van Montes Claros, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus ernestii Vpl.	Buining onder HU 182, natuurzaad bij de Rio Contas ten westen van Jequié, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus erythracanthus Buin. & Bred.	Buining onder HU 220, natuurzaad verzameld westelijk van Morro do Chapéu, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus ferreophilus Buin. & Bred.	Buining onder HU 217, natuurzaad uit het gebied bij Irecé, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)

* Is verwant met *M. amethystinus*

** Volgens Braun (pers. meded.) zijn deze planten verwant met *M. salvadorensis* en zijn ze niet identiek met *M. canescens* Ritt.

*** Is verwant met *M. brederooianus* Buin.

**** Behoort tot de verwantschapsgroep van *M. harlowii* Br. & R.

***** De planten van deze populatie zijn duidelijk groter dan die onder HU 214

Afb. 1: Melocactus azureus HU 256

Foto Buining

Afb. 2: Melocactus aractuensis n.p. HU 156 (links) en M. canescens n.p. HU 157 ten oosten van Aracutu, foto Buining

Afb. 3: Melocactus schulzianus op Voltzberg 1

Foto Buining

Afb. 4: Micranthocereus auri-azureus HU 346 oostelijk van Grao Mogol

Foto Buining

Op pagina 131:

Afb. 5: Morawetzia doelziana, herkomst Hoffmann. Van deze plant werd het chromosomenaantal bepaald

Foto Diers

Hiernaast:

Afb. 6: Neoporteria wagenknechtii FR 715, natuurplant verzameld door Ritter

Foto Buining

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus fortalezensis Rauh & Backbg.,	Lau onder L 179, natuurzaad uit het typegebied aan de Rio Fortaleza, dep. Lima, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus glaucescens Buin. & Bred.,	Buining onder HU 219, natuurzaad, Morro do Chapéu, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus glauxianus Bred. & Bercht,	Buining onder HU 382, natuurzaad uit het gebied bij Itoabim aan de Rio Jequitinhonha, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus grisoleoviridis Buin. & Bred.,	Buining onder HU 405, natuurzaad verzameld noordoostelijk van Diamantina, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus guitartii Léon,	J. Riha, natuurzaad verzameld bij Boca Chica in de Sierra de Jatibonico del Sur, Cuba	2n = 22 (2)
Melocactus harlowii var. siguaensis n.n.	J. Riha als ook Eerkens, importzaad, groeiplaats in het mondingsgebied van de Rio Sigua in het oostelijke deel van de Sierra de la Gran Piedra, Cuba	2n = 22 bij beide (2)
Melocactus huallancaensis Rauh & Backbg.	Lau onder L 193, natuurzaad uit het typegebied Huallanca, dep. Ancash, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus aff. inconcinus Buin. & Bred.	Buining als zognaamd type B, natuurzaad uit de omgeving van Brumado, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus intortus (Mill.) Urban ssp. intortus	De Herdt, Caribische eilanden	2n = 22 (2)
Melocactus intortus (Mill.) Urban,	Eerkens, natuurzaad van Puerto Rico	2n = 22 (2)
Melocactus intortus (Mill.) Urban,	Eerkens, natuurplanten van St. Martin, oostelijk van Puerto Rico	2n = 22 (2)
Melocactus intortus ssp. domingensis Areces	De Herdt, importzaad uit de Dominicaanse Republiek	2n = 22 (2)
Melocactus jansenianus Backbg.	De Herdt, importzaad, groeiplaats nabij Trujillo, Peru	2n = 44 (1)
Melocactus levitestatus Buin. & Bred.,	Buining onder HU 397, natuurzaad verzameld ten westen van Bom Jesus da Lapa, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus longicarpus Buin. & Bred.	Buining onder HU 149, natuurzaad verzameld bij Porteirinha, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus macrocanthus Link & Otto,	De Herdt, importzaad van Curaçao	2n = 22 (2)
Melocactus macrodiscus Werd.	Buining onder HU 269, natuurzaad verzameld noordelijk van Caitité, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus matanzanus Léon,	J. Riha, natuurzaad, verzameld ten noorden van Corral Nuevo (Matanzas), Cuba	2n = 22 (2)

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus matanzanus Léon,	Eerkens, importzaad, noordelijk Corral Nuevo, Cuba	2n = 22 (2)
Melocactus maxonii (Rose) Gürke	Eerkens, importplanten uit Guatemala	2n = 22 (2)
Melocactus medinaensis n.p. *	Buining onder HU 140, natuurzaad uit het gebied bij Medina zuidwestelijk van Pedra Azul, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2).
Melocactus mulequensis Buin. & Bred.	Buining onder HU 122, typemateriaal, van Mulequé ten oosten van Caitité, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus multiceps n.p. **	Buining onder HU 112, natuurzaad uit de omgeving van Itoabim, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2).
Melocactus neglectus n.p. ***	Buining onder HU 174, natuurzaad van Mercedes de Diamantina, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus neryi Schum.	Krainz uit de Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, zaden van oud materiaal, groeiplaats Noord-Brazilië	2n = 44 (1)
Melocactus oaxacensis (Br. & R.) Backbg	Lau, natuurzaad Salinas Cruz, Oaxaca, Mex	2n = 22 (2)
Melocactus obtusipetalus Lem.	De Herdt, importzaad, groeigebied Columbia	2n = 44 (2)
Melocactus ocujalius n.n. (syn. M. nagyí Mészáros),	J. Riha, natuurzaad verzameld bij Ocujaal in het zuidelijke deel van de Sierra Maestra, prov. Oriente, Cuba	2n = 22 (2)
Melocactus onychacanthus Ritt	Lau onder L 173, natuurzaad van de typevindplaats Balsas aan de Rio Marañon, dep. Amazonas, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus onychacanthus var. albescens Ritt.	zaden van cultuurplanten die uit natuurzaad FR 700b waren opgekweekt, groeiplaats aan de Rio Crisnejas, dep. Cajamarca, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus oreas Miq.	Buining onder HU 300, natuurzaad van Sao Felix aan de Rio Paraguacu, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus cfr. oreas Miq.	Buining, natuurzaad verzameld 18 km ten westen van Jacobina, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus pachyacanthus Buin. & Bred.	Buining onder HU 407, natuurzaad verzameld ten oosten van Umbarana, Bahia, Bras	2n = 44 (2)
Melocactus peruvianus Vpl.	Lau onder L 170, natuurzaad verzameld op de typevindplaats bij Chosica, Rimac-dal, dep. Lima, Peru	2n = 22 (2)

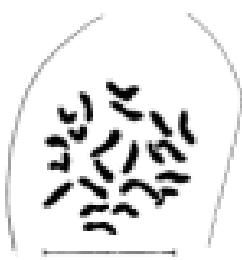
* Deze planten onderscheiden zich duidelijk van de eveneens daar voorkomende *M. amethystinus* Buin. & Bred.

**Behoort tot *M. azulensis* Buin. & Bred.

***Deze, in eerste instantie door Horst gevonden planten zijn verwant met *M. amethystinus* Buin. & Bred. en daarmee verschillend van *M. neglectus* n.n. van Ritter, die Ritter zelf tot *M. bahiensis* stelde.

Tek. 1: *Melocactus caujerius* nn. (verwantschapsgroep *M. harlowii* Br. & R.) $2n = 22$

Tek. 2: *Melocactus dawsonii* H.Bravo $2n = 22$

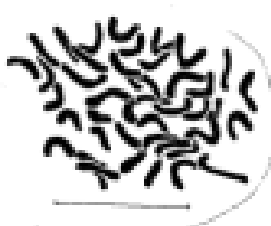
Tek. 3: *Melocactus glaucescens* Buin. & Bred. $2n = 44$

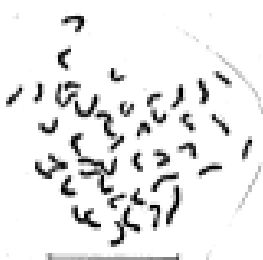
Tek. 4: *Melocactus longicarpus* Buin. & Bred. HU 327 $2n = 22$

Tek. 5: *Melocactus oaxacensis* (Br. & R.) Backbg. $2n = 22$

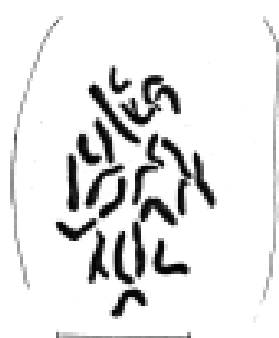
Tek. 6: *Melocactus schulzianus* Sepalivini-Savanne Buin. & Bred. $2n = 44$

Tek. 7: *Melocactus* cfr. *salvadorensis* Werd. HU 436 $2n = 44$

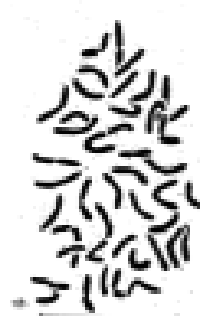
Tek. 8: *Micranthocereus auri-azureus* Buin. & Bred. HU 346 $2n = 22$

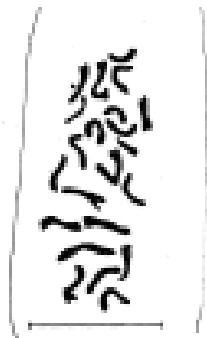
Tek. 9: *Neoporteria coimasensis* Ritt FR 473 $2n = 22$.

Tek. 10: *Oroya borcher sii* (Böd.) Backbg. L 114 $2n = 22$

Tek. 11: *Pilosocereus* aff. *floccosus* Byl. & Rowl. herkomst Buining $2n = 44$

Tek. 12: *Pilosocereus magnificus* (Buin. & Bred.) Ritt. FR 1345 $2n = 22$

Tek. 13: *Pilosocereus mucosiflorus* (Buin. & Bred.) Ritt. HU 443 $2n = 44$

Tek. 14: *Pilosocereus ruschianus* (Buin. & Bred.) P.J.Braun HU 243 $2n = 22$

Bij alle tekeningen is het aangegeven staafje 0,01 mm groot

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus peruvianus var. canetensis Rauh & Backbg.	Lau onder L 142, natuurzaad uit het typegebied in het Cañete-dal, dep. Lima, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus peruvianus var. lurinensis Rauh & Backbg,	Hoffmann onder Hoffm. 531, natuurzaad uit het typegebied in het Lurindal, dep. Lima Peru	2n = 22 (2)
Melocactus robustispinus Buin. & Bred.	Buining onder HU 403, natuurzaad van de typevindplaats oostelijk Mato Verde, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus rubrisaetosus Buin. & Bred.	Buining onder HU 137, natuurzaad van de typevindplaats bij Milagres, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus salinensis n.p *	Buining onder HU 273, natuurzaad van Salinas, Minas Gerais, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus salvadorensis Werd.	Buining onder HU 301, natuurzaad verzameld nabij Sao Felix aan de Rio Paraguaçu, Bahia, Bras.	2n = 22? Onzeker (2)
Melocactus cfr. salvadorensis Werd. **	Buining onder HU 436, natuurzaad van laçu, ca. 30 km ten zuiden van Itaberaba, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus schulzianus Buin. & Bred.	Buining, zaden van de planten verzameld in de Sepalivini savanne, Suriname	2n = 44 (2)
Melocactus schulzianus Buin. & Bred	Buining, zaden van de planten verzameld op Voltzberg 2 Suriname	2n = 44 (2)
Melocactus trujilloensis Rauh & Backbg.	Lau onder L 265, groeiplaats bij Trujillo, dep. La Libertad, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus trujilloensis var. schoenii Rauh & Backbg.	De Herdt, natuurzaad uit de bergen aan de kust bij Trujillo, dep. La Libertad, Peru	2n = 22 (2)
Melocactus violaceus Pfeiff.	Buining onder HU 239, natuurzaad verzameld bij Macaé aan de kust, Rio de Janeiro, Bras.	2n = 44? Onzeker (1), 2n = 44 (2)
Melocactus zehntneri (Br. & R.) Luetzelbg.	Buining onder HU 161, natuurzaad verzameld bij Juazeiro, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus zehntneri (Br. & R.) Luetzelbg.,	Buining onder HU 422, natuurzaad verzameld tussen Juazeiro en Sento Sé, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Melocactus zehntneri ssp. canescens (Ritt.) P.J.Braun,	Buining, natuurzaad verzameld als "type A Brumado" in de omgeving van Brumado, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus species ***	Buining, verzameld ten westen van Jequié, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)

* Behoort volgens Braun (pers. meded.) tot *M. amethystinus*

** Volgens Braun (pers. meded.) inderdaad een zuidelijke vertegenwoordiger van *M. salvadorensis*

*** De planten groeien te zamen met *M. ernestii* HU 182, de dorens zijn echter beduidend korter en ze doen meer denken aan *M. zehntneri*

Naam	Herkomst	DNA
Melocactus species, *	Buining, natuurzaad verzameld ten oosten van Ibitiara, Bahia, Bras.	2n = 44 (2)
Melocactus species, **	Buining, natuurzaad verzameld bij Andorinha, Bahia, Bras.	2n = 22 (2)
Micranthocereus auri-azureus Buin. & Bred.	Buining onder HU 346, natuurzaad uit de omgeving van Grao Mogol, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (1,3)
Micranthocereus polyanthus (Werd.) Backbg.	Buining onder HU 123, natuurzaad verzameld bij Caitité, Bahia, Bras.	2n = 22 (1,3)
Micranthocereus violaciflorus Buin.	Buining onder HU 275, natuurzaad verzameld ten westen van Salinas, Minas Gerais, Bras	2n = 22 (1,3)
Morawetzia doelziana Backbg.	Hoffmann, natuurplanten van La Mejorada in het Mantaro-dal, dep. Huancaavelica, Peru	2n = 22 (1)
Neoporteria coimasensis Ritt.	Ritter onder FR 473, natuurzaad van de typevindplaats Las Coimas, prov. Acongua, Chili	2n = 22 (1)
Neoporteria litoralis Ritt.	Ritter onder FR 219, natuurzaad van de typevindplaats bij Coquimbo, prov. Coquimbo, Chili	2n = 22 (1)
Neoporteria microsperma Ritt.	Ritter onder FR 535, natuurzaad van de typevindplaats oostelijk van La Serena, prov. Coquimbo, Chili	2n = 22 (1)
Neoporteria multicolor Ritt.,	Ritter onder FR 243, natuurzaad van de typevindplaats oostelijk Salamanca, prov. Coquimbo, Chili	2n = 22 (1)
Neoporteria wagenknechtii Ritt.	Ritter onder FR 715, natuurzaad van de typevindplaats in het ravijn Juan Soldado ten noorden van La Serena, prov. Coquimbo, Chili	2n = 22 (1)
Neoporteria wagenknechtii var. napina Ritt.	Ritter onder FR 714, natuurzaad van de typevindplaats in de Bergen van Choros Bajos, prov. Coquimbo, Chili	2n = 22 (1)
Notocactus floricomus var. velenowskyi (Fric ex Schelle) Krainz, ***	Krainz, uit de Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, zaden, groeigebied Uruguay	2n = 88? Onzeker (1)
Notocactus mammulosus (Lem.) Berger ex Backbg.	Krainz uit de Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, cultuurplant, groeigebied Uruguay	2n = 44 (1)
Oreocereus fossulatus var. gracilior (sch.) Backbg.	Hoffmann onder H 901, natuurzaad uit de omgeving van La Paz, Bol.	2n = 44 (1)

* Planten groeien tezamen met Stephanocereus leucostele en gelijken M. zehntneri

** Deze planten zijn duidelijk verschillend van de ook daar voorkomende M. brederooianus en M. canudosensis

*** Gerloff et al. (1994) geeft aan dat deze planten beter passen in de verwantschap van N. tabularis (Cels ex Sch.) Berger ex Backbg. en niet in die van N. floricomus

Naam	Herkomst	DNA
<i>Oroya borchersii</i> (Böd.) Backbg.	Lau onder L 114, natuurplant uit het gebied van de Casma-pas, dep. Ancash, Peru	2n = 22 (1)
<i>Parodia maxima</i> Ritt.,	Ritter onder FR 87, natuurzaad van de typevindplaats bij Cieneguillas, dep. Tarija, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Parodia</i> cfr. <i>microthele</i> Backbg.	Vervoorst, Instituto Lillo, groeigebied Quebrada de Lules bij Tucuman, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Parodia mutabilis</i> Backbg.	Botanische Tuin van Köln, cultuurplant, groeigebied prov. Salta, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Pilosocereus aureispinus</i> (Buin. & Bred.) Ritt. (syn. <i>Coleocephalocereus aureispinus</i> Buin. & Bred.)	Buining onder HU 391, natuurzaad uit de typeverzameling oostelijk Ibotirama, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus aureilanatus</i> Ritt	Buining onder HU 144, natuurzaad uit de omgeving van Joaquim Filicio, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus aurisetus</i> (Werd.) Byl. & Rowl.	Buining onder HU 110, natuurzaad verzameld bij Serro, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus bradei</i> (Backbg. & Voll) Byl. & Rowl.	Buining onder HU 143, natuurzaad uit het typegebied bij Conselheiro Mata, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus brasiliensis</i> (Br. & R.) Backbg.,	Buining, natuurzaad uit het typegebied bij Rio de Janeiro, Bras	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus catingicola</i> (Gürke) Byl. & Rowl.	Buining onder HU 249, natuurzaad verzameld bij Feira de Santana, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>catingicola</i> (Gürke) Byl. & Rowl. *	Buining onder HU 472, natuurzaad verzameld bij Anagé, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus cyaneus</i> Ritt. (syn. <i>Pseudopilocereus azureus</i> Buin. & Bred. **	Ritter onder FR 957, natuurzaad van het typemateriaal van Montes Claros, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus densiareolatus</i> Ritt.	Ritter onder FR 957, natuurzaad van het typemateriaal van Montes Claros, Minas Gerais, Bras	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus flavilanatus</i> n.p ***	Buining onder HU 194, natuurzaad uit het gebied bij Miranda, zuidwestelijk Mato Grosso, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>floccosus</i> Byl. & Rowl	Buining, natuurzaad verzameld zuid-oostelijk van Jequié, Bahia	2n = 44 (3)

* Deze planten behoren volgens Braun (pers. meded.) niet tot *P. superbus* var. *regius* Ritt.

** De geslachtsnaam *Pseudopilocereus* werd in 1968 door Buxbaum op basis van zijn onderzoeken voorgesteld en onder deze geslachtsnaam publiceerden zowel Buining & Brederoo als ook Diers & Esteves verschillende soorten, die thans in het geslacht *Pilosocereus* zijn ondergebracht.

*** Volgens Braun (pers. meded.) is dit een zuidelijke vertegenwoordiger van *P. juaruensis* (Buin. & Bred.) Braun

Afb. 7: *Parodia* cf. *microthele*, herkomst Vervoorst

Foto Diers

Naam	Herkomst	DNA
<i>Pilosocereus glaucochrous</i> (Werd.) Byl. & Rowl.	Buining, natuurzaad verzameld bij Jakobina, Bahia, Bras.	2n = 22 (1)
<i>Pilosocereus glaucochrous</i> (Werd.) Byl. & Rowl	Buining onder HU 257, natuurzaad verzameld bij Morro de Chapéu, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus gounellii</i> (Web.) Byl. & Rowl.	Buining onder HU 126, natuurzaad van Brumado, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus lanuginosus</i> (L.) Byl. & Rowl.	Buining, natuurzaad van Curaçao	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus luetzelburgii</i> (Vpl.) Byl. & Rowl. (syn. <i>Stephanocereus luetzelburgii</i> (Vpl.) Taylor & Eggl),	Buining onder HU 136, natuurzaad uit het gebied Morro do Chapéu, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus magnificus</i> (Buin. & Bred.) Ritt. (syn. <i>Pilosocereus supremus</i> Ritt., syn. <i>Pseudopilocereus magnificus</i> Buin. & Bred.),	Ritter onder FR 1345, natuurzaad van Itoabim, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (1)
<i>Pilosocereus magnificus</i> (Buin. & Bred.),	Buining onder HU 224, natuurzaad van het typemateriaal verzameld bij Rio Jequitinhonha, noordoostelijk Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus mucosiflorus</i> (Buin. & Bred.) Ritt *	Buining onder HU 443, zaden van het typemateriaal, groeiplaats Sao Joao do Piaui, Piaui, Bras	2n = 44 (3).
<i>Pilosocereus</i> (<i>Pseudopilocereus</i>) <i>nigrispinus</i> n.p.	Buining onder HU 380, natuurzaad van Teofilo Otoni, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus pachycladus</i> Ritt.	Buining, natuurzaad verzameld bij Brejinho das Ametistas ten noorden van Piata, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>pachycladus</i> Ritt.	Buining, natuurzaad verzameld bij Jacaraci, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>pachycladus</i> Ritt.	Buining, natuurzaad verzameld bij Barra de Mendes, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>pachycladus</i> Ritt.	Buining, natuurzaad uit het gebied Paramirim, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>pachycladus</i> Ritt.	Buining, natuurzaad verzameld ten westen van Morro do Chapéu, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus</i> aff. <i>pachycladus</i> Ritt.,	Buining, natuurzaad verzameld ten zuiden van Remedios, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)
<i>Pilosocereus pentaedrophorus</i> (Lab.) Byl. & Rowl	Buining, natuurzaad uit het gebied bij Caitité, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus pernambucoensis</i> var. <i>caesius</i> Ritt.	Buining onder HU 254, natuurzaad verzameld ten zuiden van Juazeiro, Bahia, Bras.	2n = 44 (3)

* Wordt door Braun (pers. meded.) gezien als subspecies van *P. piauhyensis* (Gürke) Byl. & Rowl., door Hunt et al. slechts als synoniem van *P. piauhyensis*.

Naam	Herkomst	DNA
<i>Pilosocereus quadricostatus</i> Ritt	Buining onder HU 171, natuurzaad van de typevindplaats Agua Vermelha, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus ruschianus</i> (Buin. & Bred.) P.J.Braun,	Buining onder HU 243, natuurzaad van de typevindplaats ten zuiden van Colatina, Espirito Santo, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus tuberculatus</i> (Werd.) Byl. & Rowl.	Buining onder HU 250, natuurzaad verzameld bij Euclides da Cunha, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus ulei</i> (Schum.) Byl. & Rowl.	Waras, natuurzaad uit het typegebied bij Cabo Frio, Rio de Janeiro, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus vilaboensis</i> (Diers & Esteves) P.J. Braun	Esteves Pereira onder E 53, zaad van een importplant, groeiplaats bij Parauna, Goias, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus werdermannianus</i> (Buin. & Bred.) Ritt.	Buining onder HU 227, natuurzaad van de typevindplaats bij Conceição do Mato Dentro, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Pilosocereus werdermannianus</i> var. <i>diamantinensis</i> Ritt. (syn. <i>P. saxatilis</i> var. <i>diamantinensis</i> n.n.)	Buining onder HU 103, natuurzaad uit het typegebied bij Diamantina, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (3)

Afb. 8: *Pilosocereus aureilanatus* HU 144
Foto Buining

Afb. 9: *Pilosocereus bradei* HU 143
Foto Buinig

Afb. 10: *Pilosocereus catingicola* HU 249 Noord
Feira de Santana

Foto Buining

Afb. 11: *Pilosocereus lluetzelbergii* HU 136

Foto Diers

Prof. Dr. Lothar Diers
Universiteit van Köln
C/o Brunnenstrasse 60
D 53474 Bad Neuenahr
Duitsland

(Vert.: Ludwig Bercht)

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Het Amerikaanse Cactus & Succulent Journal [79 – 6, nov./dec. 2007] opent met een bijdrage van Janeba & Kalas over *Acharagma aguirreanum*. Braun & Esteves houden zich bezig met de taxonomie van *Arrojadoa* subgenus *Albertbuiningia*. Zij maken een drietal nieuwe naamscombinaties: *Arrojadoa hofackeriana*, *A. rosenbergiana* en *A. albicoronata*. Stephenson schrijft over de succulenten uit Portugal.

McCoy publiceert een tweetal nieuwe aloesoorten uit Djibouti: *Aloe djiboutiensis* en *A. ericahenriettae*.

Cactus World [25 – 4, dec. 2007] opent met deel 1 van Green's Lithops scrapbook, een artikel waarin allerlei nieuwe soorten en vooral cultivars aan de lezer voorgesteld worden.

McCoy & Lavranos brengen al weer twee nieuwe aloësoorten uit Kenia: *Aloe doddsiorum* en *A. tartarensis*. Ostolaza et al. geven een overzicht van de cactusflora van Canete river basin, Lima, Peru. Rowley houdt zich bezig met de nomenclatuur van cultivars.

Cactus World [26 – 1, maart 2008] opent met een verslag van een reis door Tehuacan, door C. Davies. Green is toe aan deel 2 van zijn Lithops scrapbook. Zahra behandelt de Oost-Afrikaanse *aeonium*-soorten. *Aloe ambositrae* is een nieuwbeschreven soort van Madagaskar, gepresenteerd door Castillon.

Het Tsjechische tijdschrift *Kaktusy* [43 - 4, 2007] brengt de nieuwbeschrijving van *Sulcorebutia horacekii* Slaba. Hetzelfde blad komt weer met een 'special', deze keer gewijd aan het geslacht *Pediocactus*. Het is geschreven in het Duits, door G. Veres.

Het volgende nummer [*Kaktusy* 44 – 1, 2008] bevat een bespreking van *Echi-*

nocactus horizonthalonius door Zaruba. Mynar behandelt het geslacht *Acharagma*. Slaba vertelt over de cactusflora van de Yunchara Pas in Zuid-Bolivia. Ook bij dit nummer is weer een 'special' uitgebracht. De inhoud doet vermoeden, dat het over fotografie gaat, maar er staat niet één woord Duits of Engels in en mijn kennis van het Tsjechisch is ook niet meer wat het geweest is.

In *Avonia* [25 – 3, 2007] brengt Hartmann een bijdrage over de Aizoaceae van de Verenigde Arabische Emiraten, een artikel met de nadruk op de soorten uit het geslacht *Sesuvium*.

Het volgende nummer [*Avonia* 26 – 1, 2008] opent met een bijdrage van Ettelt over *Ceiba insignis*, de kapokboom. Chahinian brengt een overzichtsartikel over *Sansevieria*. Veste houdt zich onledig met de veranderingen, die plaatsvinden in de Zuid-Afrikaanse droogtegebieden en de gevolgen daarvan voor de biodiversiteit. Leiss bespreekt de biologische bestrijding van plagen onder kascondities.

In *Gymnocalycium* [20 – 2, 2007] publiceert Till de nieuwbeschrijving van *Gymnocalycium raineri*, afkomstig uit de Argentijnse provincie Catamarca.

International Cactus Adventures [No. 77, jan. 2008] brengt de nieuwbeschrijving van *Aloe rodolphei*. Deze nieuwe soort van Madagaskar wordt gepresenteerd door J-B. Castillon.

Lodé & Pino presenteren de nieuwbeschrijving van *Agave cordillerensis*, afkomstig uit Peru.

In het Italiaanse *Piante Grasse* [27 – 4, okt. 2007] is Ivana Richter toe aan deel IV

van haar bewerking van het genus *Manfreda*.

Huernia lopanthera uit Angola wordt als nieuwe soort gepresenteerd door Bruyns in *Bothalia* [37 – 1, 2007].

Euphorbia World [3 – 2, nov. 2007] opent met een artikel van Ewest over de geofytische euphorbia's uit Chili. Williamson wijdt een bijdrage aan *Euphorbia multiramosa* en verwante soorten. Forster schrijft over de zaadverspreiding in de subfamilie Euphorbieae.

De volgende aflevering *Euphorbia World* [3 – 3, dec. 2007] opent met een artikel van Veste over bloeiende parasieten op euphorbia's. Becker et al. houden zich bezig met *Euphorbia restricta*. Van Veldhuisen is toe aan deel 4 van zijn verhandeling over *Euphorbia* sectie *Triacanthium*. Lawant brengt deel 3 van zijn analyse van de Euphorbieae.

Cactus & Co. [11 – 4, 2007] is voor een belangrijk deel gewijd aan *Echinocactus grusonii*. Twee artikelen, van Anaya en Fitz-Maurice, handelen over deze soort. M. en A. Ohr schrijven over *Echinocereus primolanatus*. Rowley houdt zich bezig met de beschrijving en afbeelding van cultivars in het geslacht *Adromischus*.

In het Duitstalige *K.u.a.S.* [59 – 2, febr. 2008] presenteren Gertel & Lechner *Sulcorebutia tarvitaensis* als nieuwe soort. *Aloe albostriata* en *A. deinacantha* zijn twee nieuwe aloësoorten van Madagaskar, beschreven door het triumviraat McCoy, Rakouth en Lavranos.

Pyrenacantha malvifolia wordt voorgesteld door Seidelt.

Het volgende nummer [*K.u.a.S.* 59 – 3, maart 2008] brengt al weer een nieuwe *sulcorebutia* voor het voetlicht: Lechner & Draxler publiceren de nieuwbeschrijving van *Sulcorebutia heliosoides*. Graber

schrijft een aardig artikel over de winterhardheid van *escobaria*'s.

De volgende aflevering [*K.u.a.S.* 59 – 4, april 2008] opent met een artikel van Illert over de succulenten van Bonaire. Mordhorst beschrijft een *Chamaecereus*-hybride met tweekleurige bloemen. Wahl, Jucker & Gertel brengen de nieuwe *Aylostera mandingaensis* voor het voetlicht.

Aloe [44 – 3, 2007] bevat de nieuwbeschrijving van *Aloe tenuior* var. *viridiflora*, van de hand van Ernst van Jaarsveld. Dezelfde auteur bespreekt *Sceletium tortuosum*. Marx bezocht de groeiplaats van *Haworthia magnifica* var. *splendens* en bericht over zijn bevindingen.

Aloe pavelkae is een nieuwe, op rotsen groeiende aloë-soort uit Namibië. Van Jaarsveld, Swanepoel, van Wyk en Lavranos verzorgen de nieuwbeschrijving.

Het volgende nummer [*Aloe* 44 – 4, 2007] is geheel gewijd aan een 'review' van het geslacht *Gasteria* door van Jaarsveld. Hij erkent 23 goede soorten + een aantal variëteiten.

In *Alsterworthia International* [8 – 1, maart 2008] verschijnt de nieuwbeschrijving van *Aloe mossurilensis* door A. Ellert. In 2007 is deze soort reeds gepubliceerd in *Succulenta*, maar dan als nomen provisorium, vanwege het feit, dat er geen kenmerken van rijpe vruchten of zaden beschikbaar zijn. Ellert beschrijft dit taxon nu als *species nova*, nog steeds zonder bovengenoemde kenmerken. Verder in dit nummer een bijdrage van Capela over de flora van de bergen van Mozambique, een artikel van Rowley over het behoud van cultivarnamen en een verhaal van Scott over de planten van de Tradouwpas.

Rinkslag 19,
7711MX Nieuwleusen.

SUMMARY

Henk Viscaal

Jan Jaap de Morree opens this issue with his editorial. This time he has decided to water his plants earlier this year than usual. His plants were not damaged by this early watering.

For the youngsters Johanna Smit-Reesink tells about *Rebutia narvaecensis*. The plant is now known as *Rebutia fiebrigii*.

Bertus Spee is very hilariously about a trip to Mexico with his friend Wim Alsemgeest. They had a lot of fun staying there.

Albert Goossens, a Belgian member of Succulenta, asks in his article why the names of certain plants must be changed all the time. Especially the elder members know the plants under different names and they want to keep it that way.

Ben Zonneveld deals in his article with four sedums which are stemforming. The four species are: *Sedum dendroideum*, *S. frutescens*, *S. oxypetalum* and *S. torulosum*.

Werner van Heek's next contribution of the genus *Uebelmannia*. This time he gives a description of *Uebelmannia pectinifera* ssp. *horrida*.

The continuing serie of The succulents of the Karoo, by Frans Noltee, deals this time with *Senecio abbreviatus*. The Photographs are, as usual, excellent.

Henk Ruinaard gives a clear advise to people who want to print their own labels. He tells about the many practicle possibilities.

In the genus *Echinocereus* Ad van Zwienen tells us about the history of *Echinocereus longisetus* ssp. *delaeitii*.

In memory of Albert Buining prof. Lothar Diers continues his article of chromosomes counts by cacti. It is quite a list!

This issue ends with the revieww of various journals by Ton Pullen

Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo.

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

Jan Jaap de Morree	Redactioneel.....	98
Johanna Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Rebutia narvaecensis.....	99
Bertus Spee	Voor het voetlicht special.....	100
Albert Goossens	Malacocarpus: Notocactus of Wigginsia.....	102
Ben J.M. Zonneveld	Vier stamvormende Sedums uit Mexico	107
Werner van Heek	Op de vindplaats van het geslacht Uebelmannia7 Uebelmannia pectinifera ssp. horrida.....	110
Frans Noltee	Vetplanten van de Karoo Senecio abbreviatus.....	114
Henk Ruinaard	Etikettenprinters	117
Ad van Zwienen	Echinocereus longisetus ssp. delaetii.....	121
Lothar Diers	Over chromosomen bij cactussen Ter herinnering aan Albert Buining (2).....	127
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	141
Henk Viscaal	Summary.....	143

COLOFON

Http://www.succulenta.nl

e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)

E-mail: hviscaal@hetnet.nl

C.A.L. Bercht

E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl

R. Bregman

E-mail: bregman@science.uva.nl

J.J. de Morree

E-mail: Morree@wanadoo.nl

A.B. Pullen

E-mail: abpullen@home.nl

B.J.M. Zonneveld; E-mail:

B.J.M.Zonneveld@biology.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Gasteria

Foto: Jan Jaap de Morree

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - AUGUSTUS 2008
NUMMER 4 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

SUCCULENTA EN KWALITEIT

Rob Bregman

Bij het doorbladeren van buitenlandse tijdschriften, die wij als redactieleden elkaar mogen toesturen, kwam ik een nieuwbeschrijving tegen van een aloë uit Mozambique die mij bekend voorkwam. Het was dezelfde soort die vorig jaar al in *Succulenta* was gepubliceerd, waarin de plant niet als nieuwe soort maar als provisorisch nieuwe soort was beschreven omdat er enige belangrijke onderdelen in de beschrijving ontbraken. De beschrijving was namelijk gebaseerd op slechts één exemplaar en gegevens omtrent de vruchten en zaden ontbraken geheel omdat de auteur nog nooit rijpe vruchten en zaden aan zijn plant had waargenomen.

Wij hebben daar destijds in een redactievergadering uitvoerig over gesproken en waren na afloop unaniem van mening dat wij zulke onvolledige beschrijvingen niet konden accepteren. In overleg met de auteur is toen besloten om het artikel wel te plaatsen en de plantnaam als provisorische naam vast te leggen (“nom. prov.”) in plaats van “spec. nov.”, de toevoeging die nieuwe soorten krijgen als ze geldig beschreven worden. De auteur ging hiermee accoord en wij beloofden hem dat wij de plant direct alsnog als nieuwe soort zouden publiceren als hij de ontbrekende gegevens zou leveren.

Dat de auteur nu heeft besloten om dezelfde onvolledige beschrijving aan een ander tijdschrift aan te bieden, bevestigt mijn (toen al bestaande) donkerbruin vermoeden dat de gevraagde aanvullingen wel nooit zouden komen.

Helaas is het zo dat er geen nauw omschreven spelregels bestaan als het gaat om nieuwbeschrijvingen. Het tijdschrift in kwestie moet aan een aantal voorwaarden voldoen maar de auteur niet. Iedere halve zool mag een nieuwe soort beschrijven.

De voorwaarden waaraan nieuwbeschrijvingen moeten voldoen, beperken zich vooral tot nomenclatorische zaken. Wat er precies in de beschrijving moet staan, is niet vastgelegd. Dat kan ook moeilijk want dat hangt in hoge mate af van de plantengroep. Een cactus heeft heel andere kenmerken dan bv. een bruinwier. Wel zijn er, zeg maar, ongeschreven wetten en één daarvan is dat in nieuwbeschrijvingen van bloemplanten tenminste iets moet staan over de vier hoofdonderdelen, te weten: habitus, bloem, vrucht en zaad. Als één of meer van die onderdelen in een nieuwbeschrijving ontbreken, gaat voor de meeste taxonomen het feest niet door.

Veel nieuwe plantensoorten werden en worden nog steeds in wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd. De redakties van die bladen zijn doorgaans zeer kritisch want het bewaren van kwaliteit is een voorwaarde voor hun bestaan. *Succulenta* is weliswaar een hobbytijdschrift maar dat betekent niet dat wij onze kwaliteit te grabbel moeten gooien door het accepteren van gebrekkige manuscripten. Dat andere tijdschriften daar wat luchtiger mee omspringen, is alleen maar jammer.

Het gevolg is natuurlijk wel dat *Succulenta* steeds minder nieuwbeschrijvingen krijgt aangeboden. Dat proces is al een tijdje aan de gang omdat er sowieso nog maar weinig nieuwe soorten (met name cactussoorten) worden gevonden, maar door het beleid van andere tijdschriften zal dat helaas steeds minder worden. Het is niet anders. Maar de kwaliteit van een tijdschrift wordt gelukkig niet bepaald door nieuwbeschrijvingen maar door de totale inhoud. Gelukkig maar!

JONG GELEERD

GYMNOCALYCIUM SAGLIONIS

Johanna Smit-Reesink

In de tweede week van juni kwam onze hoofdredacteur Henk Viscaal weer bij mij om samen het augustusnummer van Succulenta samen te stellen. Zoals gewoonlijk zijn we begonnen met een kopje koffie en daarna zijn we de kas ingedoken om te zien welke planten mooi in bloei stonden, zodat er na het werk en de boterham nog wat foto's gemaakt konden worden. De dikke, ronde gymnocalyciums stonden volop in bloei, dus daar heeft Henk dankbaar gebruik van gemaakt.

Gymnocalyciums zijn rond van vorm, het plantenlichaam is groen, blauwgroen tot grijs of bruinig. Gymnos betekent naakt en calyx betekent kelk. Saglionis wil zeggen dat ze genoemd zijn naar meneer M. Saglion uit Frankrijk.

Er zijn ongeveer 80 soorten en ze bloeien al wanneer ze nog vrij jong zijn. Ze komen voor van Bolivia tot in Argentinië.

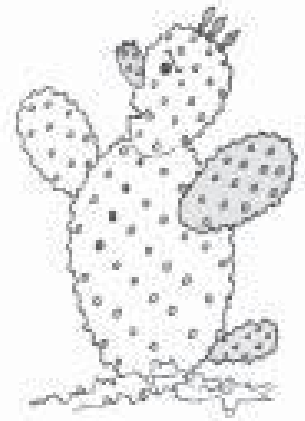
Gymnocalycium saglionis komt voor in het noorden van Argentinië in o.a. de provincies Catamarca, La Rioja, Salta en Tucuman. Ze groeien zowel in de volle zon als ook in de halfschaduw van andere planten, d.w.z. tussen droge bosjes en grassen.

Gymnocalycium saglionis is zilver- of olijfgroen en is van boven plat. Het plantenlichaam is verdeeld in duidelijke zeshoeken en de doorns zijn van zwart tot wit en roodbruin (Het lijkt wel of ze verkleuren in het zonlicht). De plant houdt van zon. Lichtrode vruchten verschijnen na de roze zomerbloemen. De planten kunnen flink groot worden: wel

50 cm in doorsnee. De planten houden van een goed doorlatend grondmengsel en in het zomerseizoen moet je ze regelmatig flink water geven. In de winter natuurlijk droog houden bij minimaal 9 °C. Strooi ze vooral af met aquariumgrind.

Als je ze wilt zaaien, raad ik je aan zaden te bestellen bij Gerard Rutten die ons zaadfonds beheert en de Gids voor de verzorging van Cactussen en Vetplanten van Ton Pullen te gebruiken. Verder kun je natuurlijk proberen er een op een beurs of bij een kweker te kopen. Veel plezier en tot de volgende keer!

Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom

Afb. 1: *Gymnocalycium saglionis*

Foto Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

lange bladeren spoedig af. De planten geven zelf aan als ze weer aan de groei gaan. Als er nieuwe bladeren verschijnen, beginnen we weer wat water te geven. Ze groeien prima in een zanderig doorlatend substraat en in de zomer kunnen ze ook prima buiten gekweekt worden op een zonnige plaats. In de winter de temperatuur voor deze planten niet onder de 12 °C laten komen, anders leggen ze het loodje. Vermeerderen gaat prima door middel van zaaien. Ook stekken gaat heel goed, maar die wel eerst goed laten drogen.

Pachypodium lamerei

Op het eiland Madagaskar komen veel inheemse planten voor. Een ervan is deze *Pachypodium lamerei*, die tot de familie *Apocynaceae* behoort. Veel soorten uit deze groep vormen een dikke gezwollen stam bezet met stekels. Deze soort kan in de natuur wel 8 meter hoog worden. De afgebeelde plant is 5 jaar geleden als stekje in de vlindertuin aangeplant en momenteel al 2.50 m hoog. Afgelopen zomer bloeide hij voor het eerst met meerdere bloemtrossen. De rusttijd van deze planten valt in onze winter en als we ze droog en koel houden, vallen de 25 cm

Wigginsia erinacea

Dit plantje werd ook als *Malacocarpus* en later als *Notocactus* beschreven. *Notocactus* valt tegenwoordig onder *Parodia*, dus namen genoeg voor deze mooie plant. Ze moeten maar eens grotere etiketten gaan maken, dan kunnen we alle namen erop zetten. Wigginsia's vinden we in de natuur in Argentinië, Uruguay en Brazilië, vaak in grasachtige gebieden. Een nadeel is dat ze aan de onderkant gaan verkurken. Het opvallendst zijn de grote kanariegele bloemen die prachtig glanzen in het zonlicht. Ze worden wel 5 cm in diameter. De planten zijn prima uit

zaad op te kweken. Van stekken zal weinig komen, aangezien ze nooit spruiten. We planten ze in een zanderig substraat met ook wat humus en geven regelmatig flink water in de groeitijd. 's Winters kunnen we ze droog houden bij een minimum temperatuur van 10 °C. Wat warmer mag ook, maar dan dienen we af en toe een klein beetje water te geven, zodat de wortels niet te veel indrogen.

Digitostigma caput-medusae

In Mexico worden nog regelmatig nieuwe cactussen ontdekt. Een sensatie was de vondst toen nog maar een paar jaren geleden deze wel heel aparte plant in Nuevo Leon gevonden werd. De grote gele bloemen hebben veel weg van een *Astrophytum*-bloem en al vlug gingen er stemmen op om deze plant bij dit geslacht onder te brengen. Mijn poging om deze planten onderling te bestuiven leverde wel zaden op maar deze waren niet kiemkrachtig. Er wordt nog steeds onderzoek gedaan of deze plan-

ten overeenkomsten hebben. De planten zijn heel makkelijk uit zaad te kweken, het zijn snelle groeiers, enten gaat ook goed, zodat ze al volop in de handel zijn. Ze groeien goed in een doorlatend mineraalrijk substraat, waar ook wat humus bij mag. In de zomer kunnen we regelmatig met tussenpozen water geven. Niet te veel zon en veel frisse lucht, in de winter niet onder de 12 °C. Geënte planten ook in de winter een beetje vocht blijven geven, anders trekt de plant de entstam leeg.

Mammillaria grahamii

Deze plant is misschien beter bekend als *Mammillaria microcarpa*. Hij groeit van nature over een heel groot gebied verspreid in de deelstaat Sonora en het zuiden van Arizona. Op sommige plaatsen staan ze zo dicht opeen dat je je voeten er niet tussen kunt zetten. Soms groeien ze solitair, maar ze kunnen ook flinke clusters vormen. Het is een feest als in het voorjaar de 4 cm grote roze bloemen verschijnen. Deze hebben een opvallende stempel. Na de bloei verschijnen de felrode zaadbessen,

die mooi afsteken tegen de dichte witte bedoorning. We planten ze in een mineraalrijk, goed doorlatend grondmengsel en geven in de groeiperiode met flinke tussenpozen matig water, een zonnige plaats en veel frisse lucht. In Sonora groeien deze planten tot vlak aan de kust van de zee van Cortez. In de winter houden we ze licht en droog. Ze kunnen dan makkelijk een minimumtemperatuur van 5 °C. verdragen. Af en toe nevelen doet deze planten ook goed. Vermeerderen gaat goed door zaaien, enten is niet echt nodig. Stekken gaat ook goed als de oudere planten gaan spruiten.

Diepeneestraat 4
4454 BJ Borssele

HET PAICHU-DAL IN BOLIVIA

Albert Goossens

Voor onze reis in 2006 naar Bolivia hadden we een tip gekregen om op zoek te gaan naar *Gymnocalycium armatum*. Op 27 november was het eindelijk zo ver.

G. armatum wordt soms gezien als synoniem met *G. cardenasianum*. Toch hing er al vele jaren enig mysterie rond deze plant omdat de vindplaats “verdwenen” leek te zijn. Ze werd door Ritter ontdekt in 1962 ten oosten van Paichu. De weg ernaar toe was toen echter zeer slecht en bijna niet berijdbaar. Ritter reed dan ook zijn auto stuk en zat verscheidene dagen vast. Het is bijna niet te geloven dat hij in die tijd daar geraakte. Paichu ligt op een 60-tal km van de hoofdweg die loopt van Camargo naar Iscayachi. Nabij San Antonio stond nu echter een stenen bord naast deze hoofdweg, met de vermelding dat de weg naar Paichu

sinds 2003 berijdbaar gemaakt was.

Die kans wilden we benutten en we trokken er een hele dag voor uit. De weg was aanvankelijk vrij vlak, nu en dan gedwarst door een waterloop, maar met een terreinwagen redelijk te berijden. We wilden op de kortst mogelijke tijd zo ver mogelijk komen. Het werd dan ook klimmen en dalen langs de bijbehorende smalle bochten. Ploegen arbeiders en arbeidsters waren nog aan de verbetering van het wegdek bezig. Onderweg merkten we grote aantallen *Parodia maxima* op. We lasten snel een stop in van een tiental minuten en bemerkten verder *Parodia culpinensis*, *Oreocereus*

Afb. 1: *Gymnocalycium armatum*

trollii en *O. celcianus*, *Weingartia cintiensis*, een *Cleistocactus* sp. met witte en gele bedoorning, *C. tupizensis*, trichocereussen en lobivia's.

Daarna reden we zo vlug mogelijk verder. Enkele kilometers voorbij Paichu vonden wij dan uiteindelijk *Gymnocalycium armatum*. De planten stonden heel droog en verscheidene ervan waren dood. De doorsnee bedroeg ongeveer 15 cm, hun scherpe doorns waren meer dan 10 cm lang. Ze stonden meestal diep teruggetrokken in de bodem. Deze vindplaats was niet omvangrijk. Ze strekte zich uit over een afstand van amper enkele honderden meters. We besloten nog verder te rijden maar na ca. 500 m eindigde de weg onverwacht. Nergens konden we nog aanwijzingen vinden dat men met een wagen verder kon. Toch waagden we het om in de droogstaande rivier verder te rijden maar na een 200 meter werd dit onmogelijk wegens te veel en te grote stenen.

We besloten dan maar terug naar de vindplaats te keren. Bij het verwijderen van enkele steentjes vond ik een oude zaadbes, ze was droog en de kenmerkende schubben waren haast niet meer te onderscheiden. Onmiddellijk stelden we ons enkele vragen. Was het zaad nog kiemkrachtig? Hoeveel zaden zouden erin zitten. We hoopten op een 12-tal opdat ieder van ons toch een 3-tal plantjes zou mogen verwachten. De zaadbes werd niet geopend en behandeld als een diamant. Na onze terugkeer in België vertrouwden we ze toe aan een Nederlandse kweker. Deze liet ons in het voorjaar 2007 weten dat de zaden aan de zaaigrond waren toevertrouwd. Twee weken later waren er meer dan 200 plantjes ontkiemd. Ze werden zorgvuldig opgekweekt en geënt op verschillende soorten onderstammen waarop ze zich momenteel goed ontwikkelen.

G. armatum lijkt wel op *G. cardenasianum*, maar dan enkel op de zwaarst

Afb. 2: *Gymnocalycium cardenasianum*

Afb. 3: *Gymnocalycium spegazzinii* v. major

bedoornde vorm ervan. De vindplaatsen van beide soorten zijn toch een 70 à 80 km van elkaar verwijderd en in het tussengebied merkten we in ieder geval nooit planten op met een dergelijk habitus. De doorns van *G. armatum* zijn sterker, stijver, langer en recht terwijl ze bij *G. cardenasianum* gebogen en rond het lichaam gevlochten zijn. Jammer dat Hunt er zelfs *G. spegazzinii* ssp. *cardenasianum* van maakt waarbij hij *G. armatum* als synoniem van deze laatste beschouwt. Bovendien groeit *G. spegazzinii* dan nog in Argentinië. Volgens mij vergelijkt hij hier dus appels met peren.

Op de terugweg bleef ons niet veel tijd meer over omdat we nog tot in Tarija moesten geraken. Plotseling bemerkten we vanuit de wagen één grote, roodachtige bol. Toen we even stopten bleek het een voor ons onbekende soehrensia te zijn. Mijn reisgezellen verzekerden me dat

Hunt nochtans geen enkele soehrensia-species voor Bolivia vermeldt. Wegens tijdsgebrek moesten we echter verder. Op de terugweg en 's avonds werd er nog druk gesproken over dit prachtig cactusparadijs dat zeker kon wedijveren met de gekende Cieneguillas-biotoop.

Twee dagen later trokken we er terug een volledige dag voor uit. We wilden andermaal de omgeving van de onbekende soehrensia onderzoeken en ook uitkijken naar sulco's. We ontdekten er toen nog meerdere exemplaren van deze soehrensia, de kleinste een 40-tal cm breed en hoog, de grootste ca. 1 m hoog en een 40-tal cm in doorsnee. Ze droegen zeer veel vlijmscherpe doorns van ca. 12 cm lang. De roodgele kleur van de jonge doorns ging bij het verouderen over in geel met een bruinrode waas, de oudste waren zelfs volledig grijs. De bloemen leken een paar dagen eerder uitgebloeid. Ze waren

Afb. 4: *Sulcorebutia tarijensis* ssp. *samaensis*

roodpaars van kleur. Nergens was er enig spoor van vruchtvorming te bekennen. Achteraf kwam ik te weten dat de naam ervan *S. randallii* is. Op een prachtig stukje boomstam groeide en bloeide een fraaie *Cylindropuntia vestita*. In de buurt gedijden nog veel andere fraaie planten.

Na een grondige inspectie besloten we verder te rijden. Een 20-tal km verder bemerkten we een enig mooi biotoop van duizenden *Parodia maxima*, oreocereussen en zoveel andere soorten. Ik vroeg aan mijn vrienden me daar achter te laten, zij konden dan verder op onderzoek en bij hun terugkeer zouden ze me dan weer oppikken. Deze biotoop van *P. maxima* degelijk beschrijven is onmogelijk, alle planten waren om het mooist. Ik merkte zelfs een exemplaar van 60 cm hoog op.

P. maxima werd in 1931 ontdekt door Ritter en samen met *P. commutans* en één andere soort door hem beschreven,

onder de kop “Nieuwe Parodia vondsten”, in *Succulenta* 1964 p. 23. Het geslacht *Parodia* is genoemd naar Dr. Domingo Parodi (1823-1893) uit Italië. Deze persoon was een van de eerste onderzoekers van de flora van Paraguay. De soortnaam maxima is niet verwonderlijk als men deze planten ziet; “maxima” betekent namelijk de grootste. *P. maxima* is in iedere verzameling wegens haar grote, lange doorns en veel wol steeds een mooie blikvanger, u moet dus zeker niet aarzelen om ze aan te schaffen indien u de kans heeft! Tijdens onze vorige reizen hadden we haar reeds kunnen bewonderen in Cieneguillas, in de provincie Mendez, gelegen op een hoogte van ca. 3000 m. Op een afstand van ca. 2 km vonden we daar duizenden planten en bovendien ook nog een enorme variatie van nog een 15-tal andere soorten.

Wat me bijzonder opviel op deze vindplaats was:

Afb. 5: Soehrensia spec.

- ≈ Vele van de planten waren tussen 20 en 30 cm hoog, maar er waren er ook van 30 tot 50 cm en zelfs één uitzondering tot 60 cm!
- ≈ De vier middendoorns waren vooral bij jonge exemplaren tot 10 cm groot, sterk gekromd in alle richtingen, 4 tot 11 cm. lang en een weinig haakvormig, de kleur was lichtbruin. Oudere planten droegen zuiver witte, bijna rechte doorns.
- ≈ De gele bloem was tot 4 cm lang maar bleef steeds tussen de doorns verstrengeld.
- ≈ Voor de zaadbes geeft men een lengte op van 2,5 cm, hier was het zeker 4 cm bij een doorsnee van 7 mm.
Ik vond het ook zeer eigenaardig dat de oudste zaadbes naar boven toe uitge-

duwd leek. Eerst dacht ik dat iemand zaad geoogst had maar bij nader inzien lagen de zaden nog op de plaats waar de zaadbes gestaan had en de rest zat er nog in. De bes droeg lange wollige haren en groenachtige tot roodbruine schubben. Jammer genoeg waren mijn vrienden inmiddels teruggekeerd en moesten we de terugweg aanvatten.

Toen we de meeste bochten achter de rug hadden gingen we nog op zoek naar een lokale vorm van *Sulcorebutia tarijensis*; we stopten verschillende malen, maar zonder resultaat.

De weersgesteldheid veranderde en de lucht betrok. Na een tijdje kwamen we op 3150 m aan op een open vlakte. Het weer was nu echter zeer onstuimig. Op deze hoogte was het koud en een vrij dichte mist hing laag over de vlakte. Vanuit de wagen merkten we plots rode bloemen op, ze waren wel gesloten. We besloten ons

Afb. 6: *Parodia maxima*

Foto's van de schrijver

goed aan te kleden. Hoeden moesten in de wagen blijven want alles vloog weg. Bij het fotograferen verkleumden onze handen van de koude. De plantjes hadden die dag nog gebloeid, ze stonden zeer nat. In dergelijke omstandigheden zouden ze bij ons zeker vlug wegrotten. Dit plantje zou begin dit jaar, 2008, beschreven worden als *Sulcorebutia tarijensis* subsp. *samaensis*.

Deze vindplaats was vlak, lemig en bezaaid met stenen. Ertussen groeiden hier en daar grassen en andere planten. Toch was er voldoende begroeiing voor de schapen. We zagen verscheidene kudde begeleid door honden en warm ingeduffelde vrouwen. Ze haastten zich met de wind in de rug naar de lager gelegen gebieden. Zulke schapen hebben natuurlijk ook trek in een bloempje of een sulco-top indien deze boven de grond uitsteekt.

Op het gehele traject van ca. 120 km lang kwamen we die dag geen enkele auto

tegen, we waren dan ook heel opgelucht toen we terug op de hoofdweg kwamen.

Indien ik ooit nog in Bolivia kom staat het Paichu-dal zeker bovenaan op mijn verlanglijst.

Mechelsebaan 134
2570 Duffel (België)

GEWOON – EN TOCH ZEER BIJZONDER

Ludwig Bercht

Min of meer heb ik een afspraak met mezelf. Omdat ik een redelijk grote kas heb, wil ik geen cactussen in huis hebben. Maar ja, op elke regel of afspraak bestaan uitzonderingen, ook bij mij.

In de vensterbank van mijn werk/studeerkamer staan vier succulenten: twee agaven gekregen van een afdelingslid en opgekweekt uit zaad afkomstig van Aruba, een normale kerstcactus gekregen van een collega op kantoor die met de VUT ging en er thuis geen plaats voor had en een “blad”cactus, waarvan ik echt niet meer weet hoe die daar verzeild is geraakt. Maar hij staat daar en geeft thans aanleiding voor dit verhaaltje.

De vier planten worden armetierig behandeld, liever gezegd ik vergeet ze meestal water te geven of verder in de gaten te houden. Zo ook deze zomer. Lekker in de zon voor het raam en zonder water begonnen ze al aardig rimpelverschijnselen te

vertonen en de kerstcactus lag zo’n beetje plat in de pot. Het is dan ook weer wonderlijk te zien hoe ze op water reageren. De kerstcactus heeft zich weer opgericht, glimt aan alle kanten en hangt nu bijna weer op de vensterbank, maar nu onder het gewicht van de vele bloemknoppen. De bladcactus kreeg natuurlijk ook weer water, de “bladeren” en vooral de nieuwgroei glimt je tegemoet.

Het moet al een tijdje aan de gang geweest zijn, maar opeens zag ik een knop zitten aan een van de takken van de bladcactus. Dat moest digitaal vastgelegd worden en leidde direct tot meer activiteiten. Nu wilde ik ook wel eens weten hoe dat ding heette. Daarbij kun je op je in je

Afb. 1: Knop in ontwikkeling

Afb. 2: "blad"

Afb. 3: Bloem gaat open

Afb. 4: Bloem verder open

Afb. 5: Bloem in volle anthese

hersens opgeslagen kennis afgaan, maar ik wilde het eens formeel doen. In dat oude en vertrouwde Das Kakteenlexikon van Curt Backeberg staat een determinatiesleutel voor de cactusgeslachten. Laten we even de determinatie volgen.

- Stap 1 wel of geen (echte) bladeren, geen dus naar de
onderfamilie *Cereoideae*
- Stap 2 met of zonder luchtwortels dan wel bodembewonend of niet, besloten met
 luchtwortels (weinige aan de voet van nieuwe takken) en klimmend
 groeiend, dus
 tribus *Hylocereeae*
- Stap 3 meestal hangende epiphyten met kleine bloemen of struikvormig-stande
 vlakbladige planten met overwegend grotere bloemen. Gekozen voor de
 laatste:
subtribus *Phyllocactinae*
- Stap 4 normale, trechtvormige bloemen of afwijkende bloemen. De eerste, dus
ondergroep *Euphyllocacti*
- Stap 5 bloemen trechtvormig of min of meer klok-trechtvormig. De eerste
 gekozen alhoewel ik op dat moment nog niet de bloem had gezien, maar
 de daarbij genoemde geslachten leken mij het beste in aanmerking te ko-
 men. Met de observatie dat het vruchtbeginsel kaal was, moest het dus
 een *Epiphyllum* zijn.

Vervolgens gegrepen naar het grote werk van Backeberg: Die Cactaceae, deel II en daar verder gegaan met de determinatiesleutel voor het geslacht *Epiphyllum* (en bewust niet gekeken naar de afbeeldingen van de verschillende soorten).

- Stap 6 hoofdtak hoekig of nooit hoekig; het laatste.
- Stap 7 de eindtakken puntig of min of meer afgerond; het laatste
- Stap 8 takken zaagvormig ingesneden, relatief normaal breed of zeer breed; de
 eerste.
- We zijn nu aangeland op de laatste stap, een differentiatie tussen nog
 twee soorten:
 E. darrahii (K.Sch.) Br. & R.
 E. anguliger (Lem.) G.Don.

Backeberg geeft van beide een beschrijving. Het enige wat duidelijk verschilt, is de kleur van de buitenste bloembladeren; bij *E. darrahii* citroengeel, bij *E. anguliger* bruinig geel of geel-vleeskleurig. Hier is de keuze ook niet moeilijk en het wordt dus *E. anguliger*. (NB. Backeberg twijfelde toch al of *darrahii* wel apart gezien moest worden; tot op dat moment was hij niet in de natuur (terug)gevonden). Hunt et al. maken in 2006 korte metten met *E. darrahii* en erkennen alleen *E. anguliger*).

Een beschrijving van de plant en haar onderdelen ga ik niet geven, die zijn eenvoudig op te zoeken.

En zo is een kleine zoektocht voltooid en kan er volop worden genoten van een prachtige bloem, die toen ze open ging een zeer indringende geur verspreidde.

Veerweg 18
4024 BP Eck en Wiel
ludwigbercht@hetnet.nl

Afb. 6: Bloem van voren

Foto's van de schrijver

CRASSULA ARBORESCENS

Ton Pullen

Elke zomer staat er een aantal kleine boompjes-in-pot op mijn terras. Het zijn crassula's, sterke planten, die gemakkelijk groeien en onze zomers buiten moeiteloos doorstaan.

Eén van die boomvormig groeiende crassula's wil ik hier graag aan u voorstellen, namelijk *Crassula arborescens*. Een goed gekozen naam, want arborescens betekent “groeiend

als een boom”. Ik vraag mij trouwens af of dat voorstellen eigenlijk nog wel nodig is, want veel liefhebbers van vetplanten maken al in het begin van hun hobby kennis met deze plant.

Dat komt omdat de plant overal in cultuur te vinden is. Er breken gemakkelijk takjes af, die dan weer als stekje kunnen worden gebruikt. Elke rechtgeaarde plantenliefhebber heeft er moeite mee om een plantje weg te gooien en dus vindt een groot deel van deze stekjes een nieuwe eigenaar.

Crassula arborescens is al een oude bekende. Volgens Rowley (2003) is deze soort al sinds 1730 in cultuur. Pas in 1768 wordt zij beschreven door Miller als *Cotyledon arborescens*.

Willdenow maakt er in 1798 *Crassula arborescens* (Mill.) Willd. van. Toelken onderscheidt een subspecies *undulatifolia*, met gegolfde bladranden.

Beschrijving

Deze plant maakt een veelvuldig vertakkend boompje van 1,5 m hoog; sommige exemplaren kunnen nog veel hoger worden, soms tot 4 m hoog. De takken zijn grijsgroen en vlezig. Oudere takken verliezen deels de bast, alsof zij vervellen. De stengelknopen zijn duidelijk zichtbaar. De bladeren zijn rond tot omgekeerd eivormig, met een smalle basis en een afgeronde top, grijsgroen met roodachtige spikkels, soms voorzien van een poederachtige substantie, de

Afb. 1: *Crassula arborescens*, in de Kogmans-kloof, 25 okt. 2006

Afb. 2: *C. arborescens*, in de Kogmanskloof.

bladrand is rood aangelopen.

De bloeiwijze is een 3 - 7 cm lange, afgeronde tros. De bloemen zijn kort gesteeld, stervormig, - 20 mm in doorsnede, wit, soms roze aangelopen, afzonderlijke bloemblaadjes 7 - 10 mm lang, meeldraden paars. Bloeitijd: voorjaar - mid-zomer.

Deze soort wordt nog wel eens verward met *Crassula ovata*, een soort, die een gelijke groeiwijze heeft en op identieke wijze verzorgd moet worden.

Verspreiding

Zuid-Afrika, provincies Westkaap, Oostkaap, Kwazulu Natal. De planten groeien op rotsachtige plekken op warme hellingen.

Cultuur

In onze omgeving hebben de planten de neiging om in onze winter te willen groeien en bloeien. Omdat de omstandigheden dan niet optimaal zijn (te koud, te donker) bloeien veel planten niet. Ook te jonge planten bloeien niet, een plant moet eerst een zeker volume bereiken. Om mooie bloeiende exemplaren te verkrijgen moeten we de planten dus licht en wat warmer kweken.

Indertijd heb ik enorme exemplaren gezien, in een brede vensterbank van een schoollokaal.

Deze planten bloeien rond de kerst. Mijn eigen plant is momenteel ongeveer 80 cm hoog en wordt als kuipplant behandeld. In het voorjaar gaat de plant naar buiten,

waar zij de gehele zomer in weer en wind staat. Eind september, begin oktober komt zij dan weer in de kas, maar moet daar vanwege het gebrek aan ruimte de winter onder een tablet doorbrengen. Sinds de plant een zekere grootte bereikt heeft bloeit zij daar ook ieder jaar, omstreeks januari/februari.

Jammer is, dat men dan niet optimaal van de bloei kan genieten. Slechts weinig enthousiastelingen zullen hartje winter in een koude en vaak vochtige kas onder een tablet op de grond gaan liggen om een bloeiende crassula te bezichtigen. Ook de succulentenliefhebberij kent zijn grenzen.

Verder moet nog worden opgemerkt, dat deze soort het snoeien goed verdraagt, zodoende kunnen we compact groeiende, goed vertakkende boompjes kweken. Het snoeien levert ook weer materiaal voor stekken. Laat een stuk stengel met een aantal bladeren een week drogen. Daarna kunnen we de stek oppotten in scherp zand of een goed drainerend grondmengsel voor vetplanten. Voorzichtig de grond bevochtigen, tot de plant duidelijk toont te willen groeien. Deze soort is verder weinig veeleisend, elk goed grondmengsel voor succulenten kan voldoen. Tijdig verpotten in een grotere pot verdient aanbeveling. Erg grote planten kunnen we in een speciekuip (verkrijgbaar bij elke bouwmarkt) zetten. Nu en dan wat bijmesten komt de plant ten goede. Ik maak daar geen probleem van: nu en dan een handje gedroogde koemest op de potgrond.

In verschillende boeken is de anekdote te vinden als zou *Crassula arborescens* in haar land van herkomst gebruikt worden als levende graftombe. Daarbij zou de stam worden uitgehold om het dode lichaam erin te kunnen stoppen, waarna de 'wond' weer gesloten wordt en geneest. Rowley merkt op, dat *Crassula arborescens* in dit verhaal hoogstwaarschijnlijk verward wordt

Afb. 3: *C. arborescens*, Rooibergpas, 4 okt. 2002

met de Baobab, *Adansonia digitata*, die wel de afmetingen heeft voor een dergelijke operatie.

Reizend door Zuid-Afrika komt men deze soort veelvuldig tegen. Vanwege de grotere hoeveelheid licht maken deze wilde planten een compacte indruk. Prachtige planten vonden we in de Kogmanskloof, bij Montagu. Dit is ook verder in alle opzichten een succulentenparadijs.

Literatuur

Jaarsveld, E. van. (2003): in Egli, U. (ed.): Illustrated Handbook of Succulent Plants: Crassulaceae. Berlin.

Jacobsen, H. (1960): A Handbook of Succulent Plants, Vol. I. London.

Rowley, G. (2003): Crassula, a grower's guide. Venegono.

Rinkslag 19

7711 MX Nieuwleusen

Afb. 4: *C. arborescens*, de bloeiwijze

Foto's van de schrijver

NEOPORTERIA LANICEPS, EEN TERECHTE SOORT

Martien van den Broek

Allereerst wil ik mijn bewondering en respect uitspreken voor die personen, die door hun enorme inzet en kennis van planten op hun natuurlijke groeiplaatsen de verschillen in zowel de planten als tussen de populaties herkennen; verschillen die ook in cultuur behouden blijven en aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Deze liefhebbers en ook enkele professionals hebben er voor gezorgd dat wij een prachtige hobby kunnen hebben die ieder op zijn eigen manier kan beleven met een keuze uit vele geslachten en soorten.

Minder respect kan ik opbrengen voor diegenen die alleen op theoretische gronden beschrijvingen van planten maken, of veranderen zonder misschien zelf ooit een

plantje gezaaid of opgekweekt te hebben. Maar wel naamsveranderingen doorvoeren door geslachten samen te voegen en duidelijk te onderscheiden soorten weg te

Afb. 1: Neoporteria villosa (links) en Neoporteria laniceps (rechts)

schrijven. Louter en alleen, naar mijn gevoel, om achter de plant hun naamvermelding te krijgen.

Op zaterdag 29 maart 2008 bracht ik samen met mijn vrouw en Robert Willems uit België een bezoek aan Brigitte en Jörg Piltz in Düren (Duitsland) om vooraf bestelde zaden van Chileense cactussen op te halen. Op zich niets bijzonders, daar Brigitte en Jörg zeer goede vrienden van ons zijn, gebaseerd op een jarenlange wederzijdse interesse voor cactussen. Hierbij zijn in de loop der jaren al heel veel ervaringen en planten uitgewisseld.

Bij de omzwerving die dag in de kas ontdekte ik wat mooie planten. Deze waren afkomstig uit een oude verzameling van een overleden hobbyist en waren in het bezit gekomen van de familie Piltz. Hieronder waren vele mooie, grote en kleine planten aanwezig, voornamelijk uit geslachten voorkomend in Chili. Dus *Copiapoa*'s, *neoporteria*'s, *horridocactussen*, *islaya*'s, *neochilenia*'s of *pyrrhocactussen*, het hangt er maar vanaf welk systeem men wil gebruiken. Ook kan men de zienswijze volgen waarbij alles op een (geslachts)hoop wordt geveegd en van al deze genoemde geslachten er dan slechts 2 overblijven. Al lumpende heeft Fred Kattermann met medewerking van een aantal gelijkgestemden uiteindelijk *Copiapoa* en *Eriosyce* als enig geldende geslachten overgehouden van de hier boven vermelde geslachten. Een ordening dus waarin vele geslachten maar ook vele oude en naar mijn mening goede soorten zonder overtuigend bewijs worden weggeschreven. Onder andere de zeer mooie soort die ik op deze gedenkwaardige dag plotseling weer als plant tegen kwam: *Neoporteria laniceps*. Deze soort wordt door Kattermann totaal weggeschreven en ondergebracht bij *Neoporteria villosa* zonder ook maar

Afb. 2: *Neoporteria laniceps*

een reden daarvoor aan te voeren.

Uit deze zelfde verzameling heb ik ook exemplaren van *Neoporteria villosa* meegenomen, die onder dezelfde extreme condities waren opgekweekt. (de gestorven persoon kweekte niet in aarde of bims, maar zonder enige toevoeging van organisch materiaal in kapot geslagen dakpannen). Deze planten waren dan ook zo gekweekt, zoals - uit mijn herinneringen puttend - de planten er uitzagen die ik kende ten tijde van toen de eerste planten bekend werden via mevrouw Winter, de zuster van Ritter, en door Ad Wouters uit Lent

Afb. 3: *Neoporteria villosa*

gezaaid en in omloop werden gebracht als kleine geënte planten.

Een bijkomstig probleem van een dergelijke synonymie is dat liefhebbers die de planten niet als aparte soorten (willen) erkennen aan de slag gaan met bestuiven van deze duidelijk verschillende planten die nu de naam zouden moeten dragen van *Neoporteria villosa*. Zij maken daardoor (gewild of) ongewild kruisingen tussen deze twee soorten met als gevolg dat het typische karakter van beide soorten verloren gaat en alleen nog als hybriden in onze

collecties verdergaan. Helaas constateer ik, als men veel soorten uitzaait, nu al steeds meer hybriden in de zaaisels.

Het boek *Eriosyce* van Kattermann wat verder onder de loep nemend komt men tot de ontdekking dat in het boek zeer mooie foto's zijn afgedrukt waar men in werkelijkheid niet veel mee kan. De foto's zijn zo te zien genomen van planten op de natuurlijke standplaatsen of natuurplanten al dan niet in een pot geplaatst. Voor liefhebbers van deze planten hier in Europa en elders

Afb. 4: Knopvorming in *Neoporteria laniceps*

hebben deze foto's weinig determinatie- of herkenningwaarde daar vaak de gelijkenis met onze gekweekte exemplaren ver te zoeken is. Nog steeds is het in veel gevallen niet tot schrijvers van boeken doorgedrongen, dat men naast natuurfoto's ook foto's van dezelfde plant in cultuur zou moeten afbeelden, zodat duidelijk wordt over welke planten men het heeft en hoe die er uitzien in cultuur.

Laten we om een voorbeeld te noemen en te blijven bij waar ik mee begonnen ben, het verschil tussen het opkweken

van de helaas samengevoegde soorten *Neoporteria laniceps* en *Neoporteria villosa* eens onder de loep nemen.

De meeste liefhebbers zullen er geen moeite mee hebben om *Neoporteria villosa* op te kweken uit zaad, maar wel met *Neoporteria laniceps*. Allereerst het verkrijgen van zaden. *Neoporteria villosa* (of hybriden hier van) komt men tegen in iedere zaadlijst, dit in tegenstelling tot *Neoporteria laniceps*. Het is een zeldzaamheid dat hier zaden van worden aangeboden. De kieming van *N. laniceps* is in

Afb. 5: Zaailing van *Neoporteria laniceps*

procenten uitgedrukt 20% tegenover *N. villosa*. En toch zegt men dat het een en dezelfde soort is. Alleen al dit gegeven zou de heren lumpers tot nadenken moeten brengen, maar helaas tevergeefs, neus omhoog en doorgaan waaraan men begonnen is: het terugdraaien van het aantal geslachten met maximaal 100 soorten, al dan niet via de vorming van subspecies.

Het verschil in het uiterlijk van onze twee soorten is groot. Van *N. villosa* zijn mij twee vormen bekend: FR 250 en FR 259. Het onderlinge verschil is niet groot: FR 259 heeft harde doorns zonder zachte randdoorns. De vorm FR 250 heeft naast deze harde doorns zachte horizontaal

lopende randdoorns tot ongeveer 20 per areool. Bij *N. laniceps* ontbreken deze harde en priemende doorns en zachte randdoorns in zijn geheel; die soort heeft tussen de 30 en 40 zeer lange, zachte en omhoog gerichte haarachtige doorns van tot wel 7cm lang. De bloemen van beide soorten zijn identiek en overeenkomstig alle bloemen bij neoportia's, met uitzondering van *N. coimasensis* die dan ook gezien wordt als een overgangsvorm tussen *Pyrrhocactus/Neochilenia* en *Neoporteria*. Maar goed, de ene persoon heeft het over DNA en de ander over het aantal chromosomen. Ik heb nogal wat planten staan en bekijk ze alle dagen van de week maar helaas kan ik alleen uiterlijke verschillen waarnemen. DNA of chromosomen-kennis kan ik niet zien en gebruiken.

Alleen al het tot ontkieming brengen van deze beide soorten is verschil-

lend. Nog groter is het verschil tussen de werkelijke eriosyce's en de hier onderhavige neoporteria's. Zaden van neoporteria's zijn veel zachter en ontkiemen het best bij een temperatuur tussen 22 en 26 °C, de echte eriosyce's zijn in werkelijkheid koudekiemers en worden het beste gezaaid zonder onderwarmte bij 15 tot 18 °C mits de zaden zeer vers zijn. Uitgeharde zaden van ouder dan een half jaar moet men om een redelijk resultaat te verkrijgen 48 uur weken en daarna uitzaaien. Of men moet de zaden ongeveer 45 minuten weken in zwavelzuur 60%, dan zeer goed afspoeien, afdrogen met keukenpapier en daarna zaaien bij een temperatuur tussen 26 en

28 °C overdag en 's nachts af laten koelen tot 15 °C.

Ondanks de samenvoeging door Fred Kattermann tot één soort, blijkt bij het opkweken dat we het hier wel degelijk over twee verschillende soorten hebben. Ik hoop met de bijgevoegde foto's die gemaakt zijn door onze hoofdredacteur (dus ze moeten wel goed zijn, hè Henk) aan te tonen dat het verschil in uiterlijk tussen deze twee soorten voldoende is voor hun eigen plaats. Dat de planten onderling iets met elkaar te doen hebben is niet vreemd. Zelfs

Afb. 6: *Neoporteria villosa*

Foto's Henk Viscaal

Ritter was hier al van overtuigd, daarom dragen ze beide de naam *Neoporteria* maar ook was hij ervan overtuigd dat de verschillen groot genoeg waren om als twee verschillende species beschreven te kunnen worden. In het vierdelige werk van Friedrich Ritter Kakteen in Südamerika deel drie Chili zijn twee zwart-wit foto's afgedrukt van *Neoporteria laniceps*, foto's die genomen zijn door dhr. Buining, een licht en een donker bedoornde plant, terwijl in Succulenta van maart 1966 op blz. 36 een complete beschrijving is afgedrukt met op de voorpagina de afbeelding van *Neoporteria laniceps*. In zijn totaliteit een bewijsvoering voor het aanvaarden van twee aparte soorten, een bewijsvoering die ten enenmale bij Kattermann ontbreekt.

EEN ERNSTIGE WAARSCHUWING:
DOE NOOIT WATER BIJ
GECONCENTREERD ZWAVELZUUR,
MAAR ALTIJD ZWAVELZUUR BIJ
WATER, ANDERS SPAT HET ALLE
KANTEN OP.
GEBRUIK BESCHERMENDE
KLEDING, VEILIGHEIDSBRIL EN EEN
GEZICHTSMASKER EN RUBBER
HANDSCHOENEN.

Rozenbloemstraat 27a
4921 KD Made

VETPLANTEN VAN DE KAROO

Frans Noltee

EEN BEZOEK AAN PERDEKRAAL

Dit is een verhaal over een valse start, over vergissingen, fouten en misverstanden.

Maar laten we bij het begin beginnen. Zo'n twee jaar geleden vertelde een plantenvriend me van een plek met de naam Perdewater, zo'n 30-40 km van Matjiesfontein vandaan, waar volgens hem allerlei interessante succulenten groeiden, onder andere *Didymaotus lapidiformis* waar ik al eerder vergeefs naar gezocht had en *Lithops comptonii*, de meest zuidwestelijk voorkomende lithops. Toen niet zo lang daarna enkele liefhebbers uit Israël op bezoek kwamen, leek dat een uitgezochte gelegenheid om een bezoek aan

Perdewater te brengen. Dat was in april vorig jaar, aan het begin van het regenseizoen en door de relatief grote hoeveelheid neerslag was de weg er naartoe helaas onbegaanbaar, zodat we onverrichterzake terug moesten keren. Door allerlei drukte kwam het er later steeds maar niet van de plek te bezoeken. Tijdens het planten zoeken op Aasvoelbos begon ik me intussen af te vragen of op de boerderij misschien niet ook een verdwaalde lithops te vinden zou zijn. De typevindplaats van *L. localis (terricolor)* is Grootfontein bij Laingsburg,

Afb. 1: Habitat van *Lithops comptonii* en *Didymaotus lapidiformis*

een afstand van maar 70 km. Aan de andere kant (letterlijk) ligt de oorspronkelijke vindplaats van *L. comptonii* maar ongeveer 40 km ten westen van Aasvoelbos. De verspreidingskaartjes in Cole's Lithopsboek doen helaas echter vrezen dat Aasvoelbos precies ligt in het gat tussen de gebieden waar deze twee soorten voorkomen.

In februari van dit jaar verscheen een artikel van Rikus van Veldhuisen over *Euphorbia multiceps*. Daarin noemt hij onder andere de farm Perdekraal op ongeveer 50 km ten zuidwesten van Sutherland. Die aanduiding gaf mij het idee dat er een weg van Sutherland naar Perdekraal loopt, maar dat is niet het geval. Althans op mijn topografische kaart is er geen te vinden.

Volgens diezelfde kaart is de afstand overigens zo'n 85 km. Dit in combinatie met de afwijkende naam maakte dat ik geen verband tussen Perdekraal en Perdewater legde. Vanuit een Nederlands perspectief lijkt dat waarschijnlijk vreemd, maar in

Zuid Afrika kom je erg veel dezelfde of bijna dezelfde plaatsaanduidingen tegen, soms zelfs op korte afstand van elkaar.

In verband met de voorbereidingen van het internationale succulentencongres van volgend jaar bracht ik kortgeleden een bezoek aan het befaamde Lord Milner Hotel in Matjiesfontein, samen met Alex Fick, die niet alleen een plaatsgenoot van mij is, maar ook voorzitter is van de Zuid-Afrikaanse vetplantenvereniging. Tijdens de rit kwam opnieuw de naam Perdewater naar voren en zijn aantekeningen over deze plaats deden mij besluiten om er nu toch eindelijk eens een bezoek aan te brengen. Helaas was er die dag geen tijd meer voor, want zijn terreinkennis zou me een hoop zoekwerk bespaard hebben. Maar goed, een paar dagen later was het dan toch zover en reden mijn vrouw en ik van de boerderij naar Perdewater. Bestudering van de kaart had me ondertussen geleerd dat er geen plaats met die naam in de

Afb. 2: *Lithops comptonii*

Afb. 3: *Euphorbia gentilis* ssp. *tanquana*
Afb. 4: *Lithops comptonii*

Afb. 5: *Tanquana prismatica*

Foto's van de schrijver

betreffende omgeving was, maar wel een Perdekraal. Het begon nu tot me door te dringen dat de twee namen naar dezelfde plaats verwezen.

De rit ernaartoe vanaf Matjiesfontein was niet erg opwindend. De weg is tamelijk recht, met weinig hoogteverschillen, terwijl de omgeving ook niet veel variatie vertoont. Weliswaar zijn er steeds bergen te zien, maar te ver weg om er zelfs maar een behoorlijke foto van te nemen. Eindelijk zagen we voor ons een aantal hoogspanningsmasten aan de horizon. Normaal is dat niet iets dat je graag in het landschap ziet, maar nu wisten we in ieder geval dat we in de buurt begonnen te komen. We hadden ondertussen al bijna 50 km afgelegd, heel wat meer dan wat ons was voorgespiegeld. Wat verderop zagen we een naambordje met de vermelding Perdekraal en kort daarop de beloofde afgraving. Het gebied waarover het gaat is namelijk wat

hier een 'road reserve' wordt genoemd. Ik weet daar geen Nederlandse term voor, maar het is een terrein langs een weg gelegen en in eigendom bij de wegbeheerder, die er zo nodig grond kan afgraven om de (onverharde) weg te herstellen.

Gewoonlijk is zo'n terrein niet erg groot, bijv. 50 x 50 m of daaromtrent.

(Wordt vervolgd)

Adres: Postbus 35
6660 Calitzdorp
South Africa

ONVERWACHTE ONTMOETINGEN

Bertus Spee

Wanneer je door Mexico reist, weet je nooit wie of wat je tegenkomt. Het befaamde dagboek van Speedy vertelt u hier meer over.

Om 7 uur loopt de wekker af. Het is zaterdag 8 oktober als we wakker worden in hotel Santa Rosa in het kleine stadje General Cepeda, dat is gelegen in het zuidoosten van de staat Coahuila. Goed geslapen en lekker uitgerust ondanks een Mexicaanse hond die vannacht het wereldrecord blaffen wilde verbeteren. Waarschijnlijk is dit gelukt, want tegen de ochtend werd hij stil. We springen uit onze bedden die gemaakt zijn van een blok beton met een matras er op, kunnen er tenminste geen enge beesten onder je bed kruipen. Als ik de douchekraan opendraai, valt het hele zaakje uit elkaar en spuit het water zo uit de muur.

Na enig fröbelen - gelukkig weet ik wat van loodgieteren - krijg ik het spul weer in elkaar met een lekkere warme douche als beloning.

Om 8 uur stappen we in onze VW-bus en rijden noordwaarts het nog stille stadje uit. De zon is net op en het is nog wat bewolkt. Vanochtend vroeg heeft het nog een beetje geregend.

Wat verderop komen we dan aan de MEX 40 bij La Rosa en gaan hier links de snelweg naar Torreon op. 12 Kilometer verder gaan we dan rechts in de richting van Hipolito. Nu rijden we enkele kilometers noordwaarts tot vlakbij een klein meertje onder aan de Sierra la Paila en stoppen hier om te ontbijten. Links van ons begint de grote, vrij kale vlakte van de Desierto de Mayran. Enkele jaren eerder hebben we hier ook al rondgekeken en dit is een heel interessant gebied.

Na een Spartaans ontbijt, droge boterhammen met iets wat op kaas lijkt, zijn we klaar om de wei in te gaan en de hele

Afb. 1: Een Zeeuwse bolus in Mexico?

kudde kruipt door het prikkeldraad op zoek naar mooie plantjes.

De vorige keer vonden we hier tientallen *Ariocarpus kotschoubeyanus* maar nu na flink zoeken maar twee armetierige plantjes. Het is hier erg droog en het heeft zo te zien lang niet geregend. Al rondwalend tussen de lage struikjes sta ik plots voor een flinke ratelslang, netjes opgerold en wachtend op de warme zonnestralen. Er is nog geen teken van leven te zien en dit is al de tweede in twee dagen (afb.1).

Verder rondspeurend vinden we hier nog *Echinocactus horzonthalonius*, *Thelocactus bicolor*, *Coryphantha poselgeriana*, *Astrophytum capricorne*, een roodbloeiende echeveria en ook talrijke *Lophophora williamsii*. Er moet hier ook ergens een grote cristaat van groeien en al spoedig vinden we die vlak bij het hek (afb. 2). Dan wordt het tijd om verder te rijden en als we instappen zie ik naast het voorwiel van de bus nog een kleine *Ancistrocactus scheerli*.

Nu rijden we verder noordwaarts en passeren Hipolito dat op onze kaarten als Ramos Arzipe aangegeven staat. Het komt in Mexico vaker voor dat een

plaatsnaam veranderd is. Een paar kilometer verderop stoppen we opnieuw bij enkele in de vlakte liggende tafelbergen en hier willen we nu naar toe lopen, een wandeling van 2500 meter.

Door een erg kaal en geërodeerd terrein lopen we oostwaarts en vinden hier onverwacht de zeldzame *Yucca endlichiana*, een heel klein blijvende soort (afb. 3) en een grote cluster van *Echinocereus enneacanthus* van 1 meter doorsnede. We moeten nog door twee flinke kloven heen en komen dan onder aan de 30 meter hoge tafelbergen, waarna we omhoog klimmen. Ook hier groeien talrijke mooie planten, o.a. *Epithelantha micromeris*, *Mammillaria heyderi* en *Coryphantha valida*. Hierboven heb je een mooi uitzicht over de enorme vlakte met op de achtergrond de Sierra la Paila (afb. 4).

Dan vangen we de terugtocht aan en komen onderweg nog enkele cowboys tegen op mooie kleine paardjes. Terug bij de auto gaan we noordwaarts. Even verder houdt de mooie asfaltweg op en gaan we onverhard verder over de slechte en erg stoffige weg. Er wordt wel aan een nieuwe weg gewerkt, dus de volgende keer kunnen we vlotter doorrijden. Uiteindelijk bereiken we de MEX 57 weer en gaan hier links tot bij La Paloma.

Afb. 2: Een cristaat van *Lophophora williamsii*

Afb. 3: *Yucca endlichiana* ten oosten van Hipolito

Hier draaien we weer links een onverharde weg op, die naar de Sierra la Paila loopt. We volgen deze weg tot onderaan de bergrug en nemen dan even tijd voor de lunch, droge boterhammen met kaas? een blikje sardines en een banaan. Zo kunnen we er weer een poosje tegen.

We kijken nu wat rond op de lage heuvels en in enkele kloven. Al vlug vinden we hier een flink aantal *Ariocarpus retusus* en *Echinocereus stramineus* (afb. 5), grote clusters *Epithelantha micromeris* en *Coryphantha valida*. Na al dit moois rijden we terug naar La Paloma en draaien de MEX 57 weer op, deze maal oostwaarts. Als deze weg verderop naar het zuiden afbuigt gaan we linksaf richting Paredon. Hier kijken we nog kort rond op een lage heuvel en vinden *Astrophytum capricorne*.

We volgen de alsmaar slechter wordende weg, meer gaten dan asfalt en onze chauffeur probeert met flinke snelheid de wielen vanonder de bus te rijden, wat alleen wat deuken in de velgen oplevert. Met een flinke steen slaan we deze weer wat in fatsoen. We rijden nu naar Icamole en stuiten hier weer op een militaire controlepost met de bekende vraag wat we hier doen. Bij het antwoord, foto's van cactussen maken wordt er wat gelachen en kunnen we weer verder (je ziet ze denken, rare mensen die buitenlanders). Voorbij Icamole gaan we zuidwaarts en neuzen nog wat rond op een kalkachtige heuvel naast de weg. Op de steile rotsrichels vinden we *Neolloydia conoidea*, *Coryphantha nickelsiae*, *Lophophora williamsii* en heel mooie *Epithelantha micromeris*.

Afb. 4: Uitzicht op de Sierra la Paila.

Nu rijden we verder naar Villa de Garcia en passeren de Sierra El Fraile, een heel hoge en steile bergrug. Na een paar kilometer komen we boven Villa de Garcia aan en rijden hier rechts een vallei in langs de spoorlijn. We volgen deze tot we over de brug van de Rio Pesqueria komen. Hier gaan we onder de spoorlijn door en rijden tot bij een steile heuvel van rode zandsteen. Deze gaan we maar eens onderzoeken. Op de steile bovenrand van deze heuvel vinden we volop flinke grote *Thelocactus rinconensis* v. *phymatothelos* (afb. 6, pag. 179), *Astrophytum capricorne* en *M. meiacantha*. Toch maar weer een interessant heuveltje. *M. plumosa* zou hier ook moeten groeien, maar we vinden er geen.

Het loopt al tegen de avond en we besluiten terug naar Villa de Garcia te rijden om

een hotel te zoeken. Als we weer onder de spoorlijn doorrijden, kijken we nog even op de berghelling aan de andere kant van de rivier. Deze ligt nog net mooi in de zon. Zo'n 30 meter hoger zie ik dan wat wits tussen de rotsen en hier kom ik de eerste *M. plumosa* tegen met 3 koppen. Ik klim nog wat verder naar een verticale rots en sta dan onverwacht voor een grote cluster plumosa's met wel 30 koppen (afb. 7). Prachtig uitgelicht door de ondergaande zon. Er komt nog wel wat acrobatiek aan te pas om dit juweeltje mooi op de foto te krijgen, maar als erkend berggeit geef je daar niet om.

Even later rijden we naar Villa de Garcia en zien al vlug een bordje Hotel. Hier maar even gaan kijken. Geheel onverwacht staan we voor een prachtig hotel

Afb. 5: *Echinocereus stramineus* in de omgeving van La Paloma
Afb. 7.: *Mammillaria plumosa* op de groeiplaats.

Afb. 6: *Thelocactus rinconensis* ssp. *phymatothelos*

Afb. 8: Hotel San Francisco; Villa de Garcia

“San Francisco” (afb. 8),
waar we ook nog 4 kamers kunnen krijgen. Er is ook een restaurant bij maar dit is bezet voor een bruiloft, dus bestelt de eigenaar van het hotel een flink aantal pizza's voor ons, om de hoek is een winkeltje waar we koud bier en fris halen en vervolgens dineren we buiten op het terras. De temperatuur is deze avond nog heerlijk. Naast het hotel is een flinke feestzaal en hierin wordt de grote bruiloft gevierd, dus hebben we tot diep in de nacht ook gratis Mexicaanse muziek. We vallen echter al snel in slaap na deze interessante en vooral vermoeiende dag en in plaats van schapen tellen we vannacht witte bolletjes.

Diepeneestraat 4
4454 BJ Borssele

Foto's van de schrijver

OVER CHROMOSOMEN BIJ CACTUSSEN – TER HERINNERING AAN ALBERT BUINING (3)

Lothar Diers

Naam	Herkomst	DNA
<i>Praecereus/Cereus</i> species	herk. Esteves Pereira onder E 32. natuurzaad verzameld noordoostelijk Rio Verde, Goias, Bras	2n = 22 (3)
<i>Pyrrhocactus paucicostatus</i> (Ritt.) Ritt.	herk. Ritter onder FR 521, natuurzaad van de typevindplaats noordelijk Paposo, prov. Antofagasta, Chili	2n = 22 (1)
<i>Quiabentia zehntneri</i> Br. & R.	herk. Buining onder HÜ 210, natuurplant via Buining van Uebelmann, vindplaats Bom Jesus da Lapa, Bahia, Bras.	2n = ca. 264 (1)
<i>Rebutia albiflora</i> Ritt. & Buin.	herk. Ritter onder FR 766a, natuurplant via Buining, verzameld bij Cajas, dep. Tarija, Bol	2n = 22 (1)
<i>Rebutia marsoneri</i> Werd.	herk. Bewerunge, zaden van vermeerdering van origineel materiaal van Werdermann, groeiplaats ten oosten van Volcan, prov. Jujuy, Arg.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Rebutia muscula</i> Ritt. & Thiele	herk. Ritter onder FR 753, plant afkomstig van Thiele verkregen via Schiel, vindplaats Narvaez, dep. Tarija, Bol.	2n = 44 (1)
<i>Rebutia pseudodeminuta</i> var. <i>schumanniana</i> Backbg.	plant van Backeberg via Schiel verkregen, groeiplaats prov. Salta, Arg.	2n = 44 (1)
<i>Rebutia senilis</i> var. <i>kesselringiana</i> Bewerunge	herk. Bewerunge, vermeerdering van typemateriaal afkomstig uit de omgeving van Escoipe, prov. Salta, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Setiechinopsis mirabilis</i> (Speg.) de Haas	herk Botanische Tuin van Keulen, cultuurplant	2n = 22 (1)
<i>Stephanocereus leucostele</i> (Gürke) Berger	herk. Buining onder HÜ 120, natuurzaad uit de omgeving van Caitité, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Sulcorebutia menesesii</i> (Card.) Backbg.	herk. Cardenas, natuurzaad van de typevindplaats bij Naranjito, prov. Ayopaya, Bol.	2n = 22 (1)
<i>Trichocereus chilensis</i> (Colla) Br. & R.	herk. onder FR 728 van Krainz, Städt. Sukk. Sammlung van Zürich, plant uit natuurzaad opgekweekt, groeiplaats prov. Santiago, Chili	2n = 22 (1)
<i>Trichocereus escayachensis</i> Card.	herk. Cardenas, natuurzaad verzameld bij Escayachi, dep. Tarija, Bol.	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Trichocereus fulvilanus</i> Ritt.	herk. Ritter onder FR 263, natuurzaad verzameld bij Chañaral, prov. Atacama, Chili	2n = 22 (1)

Naam	Herkomst	DNA
<i>Trichocereus spachianus</i> (Lem.) Ricc.	herk. Botanische Tuin van Köln, cultuurplant	2n = 22? Onzeker (1)
<i>Trichocereus terscheckii</i> (Parm.) Br. & R.	herk. Vervoorst, Instituto Lillo, natuurzaad verzameld noordoostelijk van Tucuman, Arg.	2n = 22 (1)
<i>Uebelmannia pectinifera</i> Buin.	herk. natuurplant van Uebelmann onder HU 106, verzameld ten noosten van Diamantina, Minas Gerais, Bras.	2n = 22 (1)
<i>Weberbauerocereus albus</i> Ritt.	herk. Ritter onder FR 571, natuurzaad verzameld beneden San Marco, dep. Ancash, Peru	2n = 44 (1)
<i>Weberbauerocereus johnsonii</i> Ritt.	herk. Ritter onder FR 570, natuurzaad verzameld bij Zangal, Cajamarca, Peru	2n = ca. 88 (1)
<i>Weberbauerocereus winterianus</i> var. <i>australis</i> Ritt.	herk. Ritter onder FR 1066, groeiplaats Huecocho-ravijn, dep. Ancash, Peru	2n = ca. 88 (1)
<i>Zehntnerella chaetacantha</i> Ritt. *	herk. Buining onder HU 152, natuurzaad verzameld bij Guanambi, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Zehntnerella rufispina</i> n.p.	herk. Buining onder HU 127, natuurzaad van Macaubas, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)
<i>Zehntnerella squamulosa</i> Br. & R. (syn. <i>Cereus squamosus</i> Gürke)	herk. Buining onder HU 268, natuurzaad verzameld ten oosten van Juazeiro, Bahia, Bras.	2n = 22 (3)

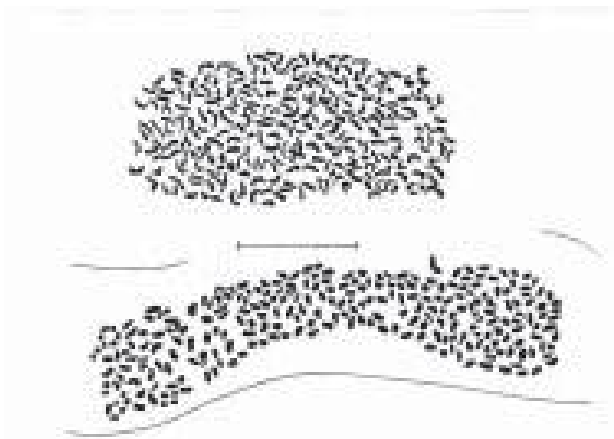
* De soorten van het geslacht *Zehntnerella* zijn thans overgeheveld naar *Facheiroa* (zie Braun & Esteves Pereira 2002)

Discussie

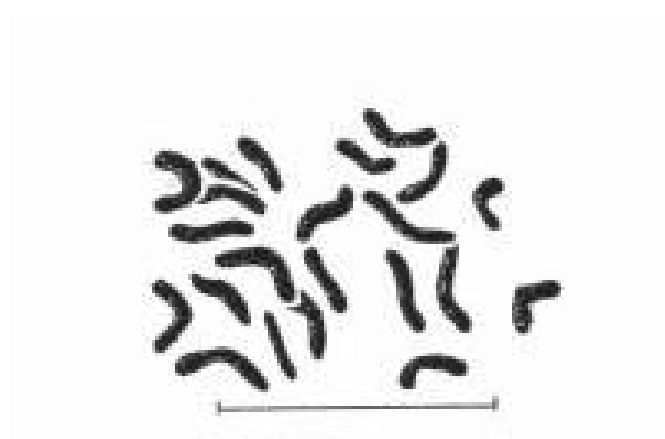
Bij de meeste onderzochte taxa werd een chromosomenaantal $2n = 22$ vastgesteld. Dat is in overeenstemming met het voor cactussen algemeen geldende basisgetal $x = 11$. Meervouden van 11, bijvoorbeeld $2n = 44$ (tetraploïd) werd minder geconstateerd. Wel is opvallend dat het tetraploïde karakter in bepaalde geslachten vaker voorkomt, bijv. bij *Espostoa*, *Lobivia*, *Melocactus*, *Notocactus*, *Oreocereus*, *Pilosocereus*, *Rebutia* en *Weberbauerocereus*. Echter, afgezien van *Melocactus* en *Pilosocereus* zijn er te weinig soorten van de aangegeven geslachten onderzocht op het chromosomenaantal om daaruit verdergaande conclusies te trekken. Desondanks blijft het opvallend, dat zelfs bij relatief weinig onderzochte populaties polyploïde planten meerdere keren werd gezien, bij *Espostoa*, *Rebutia* en *Notocactus*. Opmerkelijk is dat bij

twee geslachten in 't geheel geen diploïde populaties zijn gevonden, te weten *Oreocereus* met een tetraploïde soort en *Weberbauerocereus* waarbij een van de drie onderzochte populaties tetraploïd en twee zelfs octaploïd ($2n = 88$) bleken te zijn. Bij dat laatste is wel op te merken, dat *Weberbauerocereus* een klein geslacht is met weinig soorten: Backeberg (1977) en Ritter (1981) erkennen 10 soorten, Anderson (2005) 8 en Hunt et al. (2006) nog maar 7. In deze samenhang moet ook worden gewezen op *Quiabentia*, waar bij de soort *Q. zehntneri* $2n = ca. 264$ werd vastgesteld, dus hoog polyploïd, 24-voudig. *Quiabentia* is een klein geslacht met hoogstens twee soorten. Zeer interessant komen in het verwante geslacht *Pereskia* – volgens Leuenberger (1986) – alleen diploïde soorten voor.

Vergaande conclusies met betrekking tot

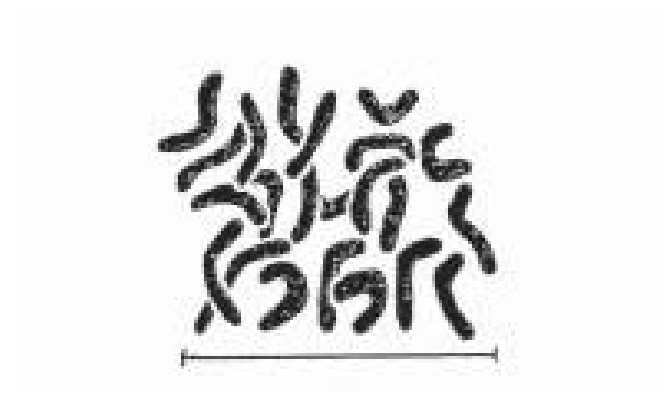
Tek. 1: *Quiabentia zehntneri* Br. & R., HU 210
2n = ca. 264

Tek. 2: *Stephanocereus leucostele* (Gürke)
Berger, HU 150 2n = 22

Tek. 3: *Weberbauerocereus johnsonii* Ritt., FR
570 2n = ca. 88

Afb. 33 *Zehntnerella chaetacantha* Ritt., HU
152 2n = 22

de verspreiding van diploïde en tetraploïde soorten kan men op basis van dit onderzoek alleen trekken bij *Pilosocereus* en *Melocactus*, omdat daarvan relatief veel materiaal is onderzocht.

Van 35 *Pilosocereus*-populaties, bijna alle afkomstig uit Brazilië, werd het chromosomenaantal vastgesteld; 23 taxa bleken diploïd te zijn en 12 (ca. 35%) tetraploïd. Bekijkt men de geografische herkomst dan komen de meeste tetraploïden (9) uit de staat Bahia; de andere drie tetraploïden komen uit Piauí, Rio de Janeiro en van Curaçao. Analyseert men het voorkomen van de tetraploïde populaties in Bahia, dan ziet men dat de meeste, namelijk 7, voorkomen in midden en zuid Bahia. Vooral het materiaal, verzameld op vijf verschillende plaatsen en behorend tot de verwantschapsgroep rond *P. pachyclad-*

us, dragen belangrijk bij aan dit tetraploïde voorkomen. Interessant is echter dat de planten uit het gebied ten noorden van Piata, het typegebied van *P. pachycladus*, diploïd zijn. Een verklaring kan zijn de aanname van twee verschillende chromosomenrassen, een diploïd ras in het gebied rond Piata en een tetraploïd ras in het aangrenzende grote gebied oostelijk, noordelijk en zuidelijk daarvan. Een andere verklaring kan zijn het aanwezig zijn van habitueel zeer op elkaar gelijkende maar toch verschillende plantensoorten, die dan meer verschillen zouden moeten hebben dan alleen het chromosomenaantal. Nader onderzoek, bij voorbeeld morfologisch-anatomische studies zouden uitsluitsel kunnen geven.

Zelfs als men de onderzochte taxa uit Bahia, die met elkaar verwant zijn of

Afb. 1: *Pyrrhocactus paucicostatus* FR 521

Foto L. Diers

kunnen zijn, samenvoegt, dus de twee *P. glaucochrous* taxa tot één, *P. catingicola* en aff. *catingicola* tot één en de vijf *P. aff. pachycladus* tot één, dan nog tellen we voor Bahia 7 diploïde en 4 tetraploïde soorten. Het aantal tetraploïde soorten is daarmee in de staat Bahia bovenproportioneel, want noch in de aanliggende staat Minas Gerais, noch in Goiás en Mato Grosso zijn tetraploïde soorten gevonden.

Van het geslacht *Melocactus* konden uit het gehele verspreidingsgebied 71 populaties worden onderzocht met als resultaat alleen diploïd of tetraploïd. Alle onderzochte soorten uit Mexico, Cuba, andere Caribische eilanden waaronder Curaçao tot aan het Venezolaanse kustgebied zijn

diploïd, alsook de soorten uit Peru met uitzondering van de tetraploïde *M. janseni-anus* (een nader onderzoek van gezekeerd materiaal van *M. jansensianus* ware op zijn plaats om dit te bevestigen). Alhoewel uit Colombia, Noord Brazilië en Suriname van elk land maar één soort werd onderzocht, zijn ze wel alle tetraploïd. Verreweg de meeste tetraploïde taxa komen uit de twee Oostbraziliaanse staten Bahia en Minas Gerais; van de 48 onderzochte populaties waren er 28 (= 60%) tetraploïd.

Bij de laatste, zeer rigide samenvoeging van de soorten binnen het geslacht *Melocactus* (Hunt et al. 2006) blijven er toch nog 37 over, de erkenning van subspecies buiten beschouwing gelaten. Van

deze 37 soorten komen er 21 uit Brazilië en daarvan weer 17 (dat is 45%) uit Bahia. Met recht kan men deze staat tezamen met Minas Gerais aanmerken als het centrum met de grootste verscheidenheid aan melo's. Het voorkomen van zoveel tetraploïde melocactussoorten in dit gebied is in goede overeenstemming met de resultaten van andere onderzochte cactusgeslachten uit dit gebied, waarbij ook vele polyplloïde populaties zijn vastgesteld.

Bij de twee wijd verspreide soorten *M. bahiensis* en *M. salvadorensis* werden bij beide twee diploïde en twee tetraploïde populaties gevonden. Ook hier kan men, net als bij *P. pachycladus*, denken aan twee verschillende chromosomenrassen binnen één soort. Bij een andere omvangrijke soort, *M. amethystinus*, waartoe men volgens Braun (pers. meded.) ook de soorten *M. ammotrophus*, *M. caititensis*, *M. glauxianus*, *M. griseoloviridis*, *M. salinensis* en *M. neglectus* sensu Buining kan rekenen, en die daarmee een uitgestrekt gebied van midden en zuid Bahia tot noord en noordoost Minas Gerais bewonen, komen alleen tetraploïde planten voor.

Geen overeenstemming qua chromosomenaantal vertonen de diploïde *M. levitestatus* en de tetraploïde *M. diersianus*, ofschoon Hunt et al. (2006) ze tot dezelfde soort rekenen. Ons resultaat bevestigt meer de zienswijze van Braun en Esteves Pereira (2002) die ze als aparte soorten beschouwen.

Een nadere, gedetailleerde vergelijking van de hier gegeven resultaten van het chromosomenonderzoek met de inzichten van zowel Anderson (2005) en Hunt et al. (2006) is op zijn plaats, maar voert hier wat te ver.

Dankzegging

Dr. Pierre J. Braun was vanwege zijn diepgaande kennis van de Braziliaanse cactusflora een grote hulp bij het beoordelen van het materiaal dat was opgekweekt uit de van Albert Buining verkregen

natuurzaden en waarover Buining indertijd geen eigen inzichten en waarderingen meer kon geven. Van grote waarde was ook dat Dr. Braun de nieuwste inzichten inzake de taxonomische herrangschikking mee kon laten wegen. Voor deze hulp dank ik Dr. Pierre J. Braun zeer hartelijk.

Bijzondere dank gaat uit naar Ludwig Bercht voor het vertalen van het manuscript, dat op de voor ons bekende en vertrouwde wijze werd gedaan.

Literatuur

- Anderson, E.F. (2005): Das grosse Kakteen-Lexikon, Ulmer, Stuttgart
- Belling, J. (1926): The iron-acetocarmine method of fixing and staining chromosomes, Biol. Bull. 50: 160
- Bleckmann, M. (1970): Übersicht über die Chromosomenzahlen der südamerikanischen Cactaceen, Staatsexamenarbeit, Köln
- Borkenhagen, R. (1981): Untersuchungen zu den Chromosomenzahlen einiger brasilianischer Cactaceen-Gattungen, Staatsexamenarbeit, Köln
- Braun, P.J. & Esteves Pereira, E. (2002): Kakteen und andere Sukkulenten in Brasilien, Schumanniana 3
- Buxbaum, F. (1968): Die Entwicklungslinien der Tribus Cereeae Br. & R. emend. F. Buxbaum, Beitr. Biol. Pfl. 44: 215-276, 389-433
- Gerloff, N., Neduchal, J. und Stuchlik, S. (1995): Notokakteen, Kvetenverlag, Ludwigsburg
- Hunt, D., Taylor, N. & Charles, G. (2006): The new Cactus Lexicon, DH Books, Milborne Port
- Leuenberger, B.F. (1986): Pereskia (Cactaceae), Mem. New York Bot. Gard. 41: 1-141
- Ritter, F. (1979-1981): Kakteen in Südamerika, Bd. 1-4, Selbstverlag, Spangenberg
- Schröder, P. (1980): Chromosomenuntersuchungen in der Gattung Melocactus, Staatsexamenarbeit, Köln
- Uebelmann, W. (1972): Feld-Nummern und beschriebene Arten der Sammler: Leopoldo Horst, Brasilien; Alfredo B. Lau, Mexico; Walter Rausch, Wien, Selbstverlag, Wohlen.

Op de rechterpagina

Afb. 2: *Rebutia muscula* FR 753

Foto L. Diers

Afb. 3: *Sulcorebutia menesesii* herk. Cardenas
Foto L. Diers

Afb. 4: *Uebelmannia pectinifera* HU 106
Foto Buining

Summary

Chromosome numbers are reported for 240 populations of cactaceae mainly of South-America. The numbers were determined by observations of acetocarmine squashes of root tips after fixing in the Carnoy-mixture (3 parts ethanol 96% and 1 part acetic acid 100%). The root tips were harvested from plants of reliable origin, mostly from younger plants grown from seeds which had been collected by Albert Buining during his expeditions in Brasil during the late sixties and the first years of the seventies, often collected on type-localities. Furthermore material, often type-material, collected by Alfred Lau, Walter Rausch and Friedrich Ritter, was available. The exact origin of each population is given, followed by the determined chromosome number.

Most populations proved to be diploid $2n=22$. Tetraploidy is occurring in the genera *Espostoa*, *Lobivia*, *Melocactus*, *Notocactus*, *Oreocereus*, *Pilosocereus* and *Rebutia*. Besides tetraploidy also octoploidy is present in the genus *Weberbaureocereus*. The highest ploidy has been found in *Quiabentia zehntneri* with $2n=ca. 264$. An accumulation of tetraploid *Pilosocereus*-populations occurs in the Brazilian State Bahia. *Melocactus*-populations of Mexico, Peru, Cuba and

other parts of the Caribbean area are diploid with the only exception of the tetraploid *M. jansenianus* of northern Peru. But in Brasil above all in the States Bahia and Minas Gerais many tetraploid populations have been found. The accumulations of polyploids populations have been discussed. Discrepancies are pointed out between the results presented here and the newer namings according to Anderson (2005) and Hunt et al. (2006).

Zusammenfassung

Die Chromosomenzahlen von 240 Cactaceen-Populationen vor allem aus Südamerika wurden in sich teilenden Zellen von wachsenden Wurzelspitzen bestimmt. Als Methode diente die Karmin-essigsäure-Quetschtechnik. Die Wurzelspitzen stammten von Material einwandfreier Herkunft, meistens von Jungpflanzen aus Samen gezogen, die in vielen Fällen Albert Buining auf seinen Reisen durch Brasilien am Fundort der Pflanzen, oft Typorten, Ende der 60er bis Anfang der 70er Jahre gesammelt hatte. Ausserdem konnte Original-Material von Alfred Lau, Walter Rausch und Friedrich Ritter, ebenfalls oft Typaufsammlungen, verwendet werden.

Die meisten Populationen erwiesen sich mit $2n=22$ als diploid. Tetraploidie zeigte sich in die Gattungen *Espostoa*, *Lobivia*,

Melocactus, *Notocactus*, *Oreocereus*, *Pilosocereus* und *Rebutia*. Ausser Tetraploidie wurde noch Octoploidie im Genus *Weberbaureocereus* gefunden. Hochpolyploid ist *Quiabentia zehntneri* mit $2n = \text{ca. } 264$. Bei *Pilosocereus* findet sich eine Häufung tetraploider Populationen im Staate Bahia, Brasilien. Die Gattung *Melocactus* ist in Mexico, Peru und in der Karibik fast nur mit diploiden Sippen vertreten, während in Brasilien vor allem in den Staaten Bahia und Minas Gerais besonders viele tetraploide Sippen vorkommen. Die Häufung von Polyploiden in bestimmten Regionen wird diskutiert. Auf Diskrepanzen zwischen den hier gebrachten karyologischen Befunden und den neueren Namensgebungen nach Anderson (2005) und Hunt et al. (2006) wird hingewiesen.

Afb. 5: Zehntnerella spec. HU 127

Prof. Dr. Lothar Diers
Universität van Köln
C/o Brunnenstrasse 60
D 53474 Bad Neuenahr
Duitsland

Foto Buining

(Vert.: Ludwig Bercht)

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

In het **Cactus & Succulent Journal** (U.S.) [80 – 1, jan./febr. 2008] bericht Gorelick over cristaatplanten uit Baja California. Hart wijdt een artikel aan de reuzen onder de succulenten: de baobabs. Braun & Esteves publiceren de nieuwe naam *Siccobaccatus insigniflorus*, een soort die eerder beschreven is als *Austrocephalocereus estevesii* ssp. *insigniflorus*. Roberts houdt zich bezig met de cultuur van *Corynopuntia* en *Pterocactus*.

Het volgende nummer [C. & S.J. (U.S.) 80 – 2, maart/april 2008] bevat de nieuwbeschrijving van *Dorstenia lavrani* McCoy & Massara, afkomstig uit Somalië. Craib schrijft over de weinig bekende *Erythrina zeyheri*, een caudiciforme plant uit de Zuid-Afrikaanse provincies Gauteng en Mpumalanga. Castillon brengt een nieuwe aloë van Madagaskar voor het voetlicht: **Aloe altimatsiatrae**.

In het derde nummer van deze jaargang [C. & S.J. (U.S.) 80 – 3, mei/juni 2008] is de nieuwbeschrijving opgenomen van *Aloe elegantissima* McCoy & Lavranos, afkomstig uit Somalië. Ribbens & Anderson berichten over het voorkomen van *Opuntia fragilis* in de Amerikaanse staat Illinois. Lüthy wijdt een artikel aan *Escobaria hesteri* ssp. *grata*. Hammer schrijft over schitterende haworthia-cultivars.

Haseltonia [Yearbook of the Cactus & Succulent Society of America 13, 2007, ISSN 1070-0048] bevat weer een groot aantal nieuw beschreven soorten: *Aloe weneri* en *Aloe ampefyana*, beide afkomstig van Madagaskar, worden voorgesteld door McCoy & Lavranos. *Aloe rubrodonta* en *A. kahinii*, uit Somalië, door Dioli & McCoy. *Aloe elkeriana*, ook een nieuwe soort uit Ethiopië, wordt ten tonele gevoerd door Klopper & Smith. *Echidnopsis uraiqa-*

tiana is een nieuwe soort uit Noord-Eritrea, die hier wordt gepresenteerd door Snyman.

Verder vinden we in dit nummer deel XI van het onderzoek naar chromosomen en hybriden in *Echeveria* door Charles Uhl.

Het Franse blad Succulentes [No 1, 2008] brengt een bijdrage van Guiggi over *Opuntia basilaris* en haar subspecies. Chalet behandelt *Echinocereus longisetus*, Bonnefand bespreekt *Coryphantha macromeris*. Marmier wijdt een uitgebreide bespreking aan *Tephrocactus articulatus* en diens variëteiten.

In het volgende nummer [Succulentes no.2, mei 2008] publiceren Castillon & Castillon een nieuwe aloësoort: *Aloe mandonae*. Delange schrijft een artikel over de Australische Xanthorrhoea-soorten. Een "Special" is geheel gewijd aan het geslacht *Lithops*, met artikelen van onder meer Desmond Cole en Uwe Beyer, en heel veel foto's.

Cactus & Co. [12 – 1, maart 2008] opent met een bijdrage van Cattabriga over het geslacht *Hoya*. Chalet houdt zich bezig met *Aztekium hintonii* en *Geohintonia mexicana*. Caceres et al. bespreken het medicinaal gebruik van cactussen in Peru. Cattabriga brengt een lijst met zgn. notospecies in *Ariocarpus*.

Het Duitstalige tijdschrift **Kakteen und andere Sukkulenten** [59 – 5, mei 2008] opent met een artikel van Van Heek over de natuurlijke groeiplaatsen van *Echinocactus texensis*. Braun & Esteves wijden een bijdrage aan de taxonomie van *Micranthocereus flaviflorus* ssp. *uillianus*, een nieuwe naamscombinatie. Linzen ontdekte een populatie van een mammillariasoort in Michoacan en vraagt zich af

of daarmee *Mammillaria multihamata* herontdekt is.

In het volgende nummer [K.u.a.S. 59 – 6, juni 2008] beschrijft Mordhorst een doornloze *Parodia scopa*-vorm met cristaatbloemen. Machado & Hofacker presenteren de nieuwbeschrijving van *Euphorbia teres* uit Brazilië. Een wetenschappelijk artikel door Ritz & Meckleburg beschrijft de fylogenie van *Rebutia* tegen de achtergrond van de geologische ontwikkeling van Zuid-Amerika.

Daarna volgt K.u.a.S. 59 - 7, juli 2008. Daarin vinden we de nieuwbeschrijving van *Aloe makayana*, door Lavranos, Rakouth & McCoy. Schmied stelt *Pelargonium boranense* uit Ethiopië in woord en beeld voor.

Lüthy behandelt *Coryphantha sulcata*. Braun & Esteves houden zich bezig met de taxonomie van *Discocactus bahiensis*.

In het Tsjechische tijdschrift **Kaktusy** [44 – 2, 2008] wordt *Discocactus pethal-fari* als nieuwe soort geïntroduceerd door Zachar. R. Krajca reisde 3 maanden per fiets door Brazilië, op zoek naar uebelmannia's en bericht over zijn bevindingen. "Special 2" van **Kaktusy** 2008 is gewijd aan een studie van de vormengroep rondom *Thelocactus rinconensis*. De auteurs, Sedivy, Pavlicek en Snicer, komen tot de slotsom, dat *T. nidulans*, *T. phymatothelos*, *T. freudenbergeri*, *T. hintonii*, *T. multicephalus*, *T. icamolensis* en *T. palomaensis* alle subspecies van *T. rinconensis* zijn. Van alle vormen is een goede selectie aan foto's afgedrukt en er is aandacht voor de geologie en geografische verspreiding van deze groep.

Het Italiaanse **Piante Grasse** [28 – 2, 2008] brengt de nieuwbeschrijving van *Sedum gypsicola* ssp. *trinacriae* Afferni. Trevisan & Miglioli brengen verslag uit over hun reis langs de copiapoa-vindplaatsen in Chili.

Schumannia [5, 2008] is het onregelmatig verschijnende 'Sonderheft' dat uitgegeven wordt door onze 3 zusterverenigingen uit Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland.

Het heeft als ondertitel "Beiträge zur Biologie und Kultur sukkulenter Pflanzen II" en heeft als doel artikelen te publiceren, die -om het populair te zeggen- te lang of te moeilijk zijn voor het gewone maandblad.

De voorliggende uitgave is op A4-formaat en omvat 208 pagina's. Alle artikelen zijn in het Duits geschreven, met steeds een uitgebreide Engelstalige samenvatting.

Het is uitgegeven door Aschenbeck & Isensee Universitätsverlag. ISSN 1437-2517.

Prijs: € 25.

En dan nu de inhoud:

Neeff schrijft een bijdrage over de taxonomie van het geslacht *Sempervivum*, met speciale aandacht voor de soorten uit Klein-Azië.

Cota-Sanchez & Crouch behandelen de bloembioologie van *Praecereus euchlorus* ssp. *euchlorus*.

Zimmer wijdt een artikel aan een aantal interessante Bryophyllum-soorten.

Kiefer, Fischer & Barthlott deden onderzoek naar de stand van zaken in de didieria-bossen van Tolanaro op Madagaskar en berichten over hun bevindingen.

Becker publiceert een nieuwe pelargoniumsoort uit zuidelijk Afrika: *Pelargonium albersii*. Becker & Albers houden zich vervolgens bezig met de taxonomie van de *P. crithmifolium*-groep, waarbij en passant nog een nieuwe soort wordt voorgesteld: *Pelargonium anauris*.

Becker, Schäper & Albers hebben de smaak te pakken en brengen nog twee nieuwe soorten voor het voetlicht: *Pelargonium keeromsbergense* en *P. laxum* ssp. *karooicum*.

Ursula Thiemer-Sachse besluit dit boekwerk op een vrolijke manier: zij schrijft over de uit agaven bereide alcoholische

drank pulque.

Tenslotte nog even dit: Nu en dan krijg ik naar aanleiding van deze rubriek verzoeken om artikelen of fotokopieën ervan. De gang van zaken is, dat de tijdschriften, na recensie, tenslotte allemaal terecht komen

in de bibliotheek van Succulenta. Het adres staat in elk nummer van ons tijdschrift. Daar kan men u verder helpen.

Rinkslag 19,
7711 MX Nieuwleussen.

WORKSHOP FOTOGRAFIE

Henk Viscaal

Met in mijn achterhoofd het vrij grote aantal deelnemers aan de workshop fotografie in Ruurlo had ik een workshop georganiseerd voor de succulentadagen in Appeltern.

Om het geheel een succes te laten worden, had ik vrij veel materialen bij me om de deelnemers met de diverse onderdelen van de fotografie kennis te laten maken.

Wie schetst mijn verbazing, of zoals misschien wel terecht opgemerkt kan worden, mijn teleurstelling dat ik over de hele dag drie deelnemers mocht begroeten.

Op zich iets waar je je niet op kunt voorbereiden, maar aan de andere kant kun je de deelnemers zo extra veel aandacht geven dat het voor hen alleen maar gunstig is.

Waar misschien de gezelligheid de boventoon voerde, werd er door de deelnemers erg veel opgestoken. Niet alleen de mogelijkheden, maar ook de onmogelijkheden met hun apparatuur werd grondig doorgenomen.

Na het lerende gedeelte werden de deelnemers de tuin ingestuurd met de opdracht om het behandelde in praktijk te brengen.

Een stel leverde de opdracht weer in met de mededeling dat ze thuis nu eerst eens de gebruiksaanwijzing van de camera goed door zouden nemen.

Een van de deelnemers wilde alleen maar weten welke camera voor haar de beste zou zijn. Hierbij kreeg ik sterk de indruk dat ze alleen maar bevestiging van haar keus wilde hebben.

Na enige tijd kwam de enige overgebleven deelnemer met een opname van de tuin weer terug.

Voor hem dus de in het vooruitzicht gestelde prijs die aan het geheel verbonden was.

Het is Henk Damsma,
Kanunnikensven 38,
5646 JE Eindhoven.

De winnende foto

SUMMARY

Rob Bregman

This issue opens with a contribution by myself about keeping the quality of our journal. It refers to the recent publication of an incompletely described new *Aloe* species in another journal. This plant has already been published in *Succulenta* as provisional new species because the description of certain important characters was missing.

Johanna Smit-Reesink tells our teenage members how to cultivate *Gymnocalycium saglionis*.

In his ongoing series, Bertus Spee deals with *Pachypodium lamerei*, *Malacocarpus* (*Notocactus*) *erinaceus*, *Digitostigma* (*Astrophytum*) *caput-medusae* and *Mammillaria grahamii*.

Albert Goossens reports about a trip he made to Bolivia, where he found several interesting cacti, among which an unknown eriosyce.

Ludwig Bercht used the old Backeberg books to identify an unknown plant as *Epiphyllum anguliger*. The plant flowered after he neglected it in his study.

Ton Pullen discusses the well-known *Crassula arborescens* from South Africa.

Martien van de Broek explains why *Neoporteria villosa* and *N. laniceps* should be considered different species. He criticizes the treatment by Fred Kattermann, who considers both plants conspecific, now named *Eriosyce villosa*. Lumping of different taxa may lead to hybridization, since the plants are being mutually pollinated. The illustrations show the differences in spination.

In his series of articles dealing with the succulents of the Karoo, South Africa, Frans Noltee went to the Perdenkraal area searching for *Lithops comptonii*. This article is to be continued.

In his second contribution, Bertus Spee reports about the cacti he came across in south east Coahuila, Mexico.

Prof. Lothar Diers presents part three of his work on chromosome counts in South American cacti. It turned out that especially in the Brazilian states of Bahia and Minas Gerais tetraploidy is a common phenomenon (60% of all populations examined). Extreme polyploidy was found in *Quiabentia* ($2n = 264$).

Ton Pullen reviews the contents of other succulent plant journals.

Finally, Henk Viscaal reports about a workshop photography, organized by him.

Hector Petersenstraat 7
1112 LJ Diemen

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

Rob Bregman	Redactioneel.....	146
Johanna Smit- Reesink	Jong geleerd Gymnocalycium saglionis.....	147
Bertus Spee	Voor het Voetlicht.....	148
Albert Goossens	Het Paichu-Dal in Bolivia.....	150
Ludwig Bercht	Gewoon - en toch zeer bijzonder.....	156
Ton Pullen	Crassula arborescens.....	160
Martien v.d. Broek	Neopteraria laniceps, een terechte soort.....	164
Frans Noltee	Vetplanten van de Karoo Een bezoek aan Perdekraal	170
Bertus Spee	Onverwachte ontmoetingen	174
Lothar Diers	Over chromosomen bij cactussen Ter herinnering aan Albert Buining	180
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	188
Henk Viscaal	Workshop fotografie.....	190
Rob Bregman	Summary.....	191

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
E-mail: hviscaal@hetnet.nl

C.A.L. Bercht

E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl

R. Bregman

E-mail: RBregman@uva.nl

J.J. de Morree

E-mail: Morree@wanadoo.nl

A.B. Pullen

E-mail: abpullen@home.nl

B.J.M. Zonneveld; E-mail:

B.J.M.Zonneveld@biology.
leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Mammillaria plumosa close up

Foto Bertus Spee.

SUCCULENTA

ISSN 0039-4467 - OKTOBER 2008
- NUMMER 5 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

Ben Zonneveld

BRAND !

Dit keer geen trieste berichten over het aantal leden van Succulenta of het teloor gaan van de groeiplaatsen van cactussen en vetplanten. Ik wil u mee laten genieten van de wederwaardigheden van een brandje in mijn aanleunkas. 's Ochtends om 7 uur, we lagen nog op één oor, wordt er nadrukkelijk gebeld. Mijn vrouw, als altijd het eerst reagerend, ging kijken maar zag niemand bij de deur staan. Onverrichterzake wilde ze weer de trap op gaan maar liep nog even de kamer in. Tot haar schrik sloegen de vlammen uit het dak van de kas. Na enig geroep stond ik ook op. Buiten pakte ik snel een volle gieter die er stond. Samen met de buurman die na het bellen gelijk was omgelopen met een emmer water werd de brand met een paar emmers geblust. In de hoek van de kas, waar de brand was uitgebroken, waren 4 planken van 80 cm lang boven elkaar tegen de achtermuur gemaakt. Daar stonden bakken met planten op. Nu, die plastic bakken waren verbrand en krom getrokken evenals de meeste potten. Samen met de planten en aarde vormde dat een paar flinke kluiten die zo de vuilnisbak in konden. Ik dacht er nog op tijd aan om eerst foto's te maken voor de verzekering. Wat was de schade? Bij de brand waren de ruiten gesprongen tot die van het dak aan toe. Verder bleek de hete (of ook giftige?) lucht bovenlangs door de hele kas getrokken. Vooral op de bovenste plank tegen de hele achtermuur waren de planten beschadigd. Zelfs tot achter in de kas. Echter bleken alle vetplanten veel meer schade te hebben dan de cactussen. Bladeren waren half zwart tot geheel gekookt. Bij een aantal verder weg ontstonden alleen witte plekken op het blad als bij verbranding door de zon. De cactussen waren voornamelijk alleen wat geblakerd. Ik heb zelfs de indruk dat ze beter hebben gebloeid dan andere jaren. Zelfs geldt dat voor enig aloë's zoals *A. sinketana* die na 5 jaar eindelijk bloeide. Van *A. thompsoniae* had ik het blad geheel afgesneden maar binnen een maand was er nieuw blad en weer een maand later bloemen. De planten die op tafel stonden, zowat 90%, hebben zo goed als geen schade geleden. Gelukkig dekde de verzekering de schade. Maar ja, daar krijg je soms 20 jaar oude planten niet mee terug, laat staan allerlei eigen kruisingen. Het grootste probleem was echter alles weer op orde te krijgen. Waar kon ik alles kopen? Nieuw glas, nieuwe klemmen, nieuwe electriciteit draden/dozen, nieuwe plastic bakken, nieuwe 9 x 9 cm potten etc. Het meeste kan alleen in grote hoeveelheden gekocht worden. Verder had ik nieuwe uitzetramen nodig en moest de kier tussen kas en schuur weer opgevuld worden en dat alles met twee linker handen. Gelukkig heeft mijn zoon geholpen. Nu alleen nog twee nieuwe kacheltjes kopen en een nieuwe thermostaat en we kunnen weer verder. Ik was zo onvoorzichtig geweest om de stekker van het elektrische kacheltje dit voorjaar er niet uit te trekken. Om onverklaarbare redenen is hij toen oververhit geraakt en in brand gevlogen.

Les: Laat 's zomers je kachel niet aan staan.

JONG GELEERD

BRASILOPUNTIA BRASILIENSIS

Johanna Smit-Reesink

Half juni stond in het vrije tablet in mijn kas de oude *Brasilopuntia brasiliensis* weer uitbundig te bloeien. Op het ogenblik is hij, na verscheidene keren snoeien, weer ongeveer 1 meter hoog. De planten komen voor in Midden-Brazilië, Argentinië, Oost-Bolivia, Oost-Peru en Paraguay. In de natuur kunnen ze wel 5 meter hoog worden! Aan de stam zitten tot ongeveer 50 cm hoog, netjes verspreid, areolen met 1 of 2 omhoog gerichte bruine doorns. Daarboven zitten ronde zijtakken, waaraan, net als onder aan de stam, ongeveer 12cm lange, platte, ovale schijven zitten en (om het lekker moeilijk te maken) daaraan groeien dan de ongeveer 5 cm bijna ronde, platte bladeren, en nu komt het: aan de zijkant van die platte schijven komen de knoppen en daaruit de gele bloemen en later de rode vruchten. Per vrucht zit er gewoonlijk maar 1 zaadje in. De planten zijn kougevoelig en hebben veel licht en ruimte nodig.

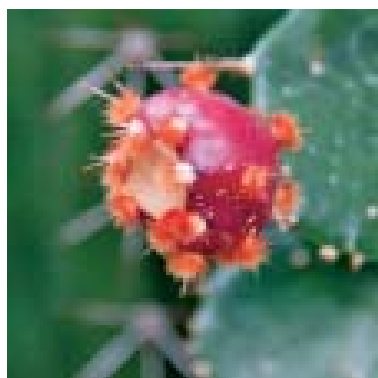
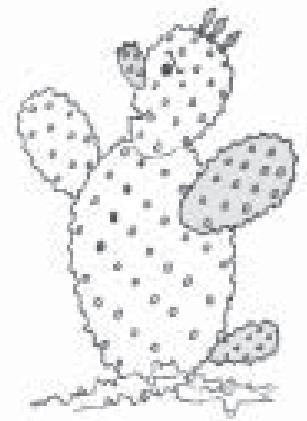
In de winter (het droge seizoen) verliezen ze gewoonlijk een paar takken en bladeren. Die kun je het beste met een tang wegnemen. In de lente kun je er op de gewone manier stekken van nemen.

Je gebruikt natuurlijk een gewoon goed doorlatend grondmengsel en in de zomer

geef je regelmatig water (d.w.z. water geven als de planten weer bijna droog zijn) en af en toe eens wat mest.

Probeer het maar eens. Veel plezier ermee!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom**

Afb. 1: De bloem

Afb. 2: De vrucht

Afb. 3: *Brasilopuntia brasiliensis*

Foto's Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

Echinocereus enneacanthus

Dit is een van de grootste worden de echinocereussen. Clusters van 1 m doorsnede met 100 koppen zijn geen uitzondering in de natuur. Het enorme groeigebied loopt van het zuiden van de USA tot ver in het noorden van Mexico. Hier vinden we deze planten meest op vlak terrein groeiend in een zanderig kiezelrijk substraat.

Het moet een ongelooflijk mooi gezicht zijn om deze planten in bloei te zien. Op onze vorige reis hebben we veel planten gezien met tientallen knoppen. Het was er ook ontzettend droog en ik denk dat het

eerst eens moet regenen willen ze gaan bloeien. Deze planten kunnen we vermeerderen door stekken en zaaien. Dit gaat probleemloos. In de zomer geven we regelmatig water, in de winter houden we ze droog bij een minimum temp. van 5 °C.

Astrophytum asterias

Een buitenbeentje binnen het geslacht *Astrophytum* is *A. asterias*. Het groeigebied van deze plant loopt van noordoost Mexico tot in Texas waar ze groeien in het vlakke gebied onder aan de Sierra Madre Oriental. Je moet heel goed zoeken wil je ze vinden omdat ze bijna helemaal in het zanderige lemige substraat verzonken zijn. Het is daar een vrij vochtig en warm gebied met een hoge luchtvochtigheid. In de zomer kunnen we dan ook redelijk wat water geven, in de winter houden we ze droog bij een minimum temperatuur van 12 °C.

De grote bloemen verschijnen in de zomer regelmatig zo om de 4 weken. Opvallend is dat dan alle *astrophytums* tegelijk bloeien, wellicht heeft dit met de maanstand te maken (volle maan).

Vermeerden doen we door te zaaien. Spruiten doen deze planten niet, het zijn geen snelle groeiers en ze worden dan ook vaak geënt op *pereskioopsis* of een *E. jusbertii*, ze kunnen dan na 3 jaar al bloeien. Van deze plant zijn ook veel hybriden en kruisingen in omloop, de Super Kabuto is hier wel de bekendste van.

Ceropegia stapeliiformis

Het moederland van deze opvallende plant is Zuid Afrika. De 15 mm dikke grijsbruin gevlekte stengels kunnen wel 1,5 meter lang worden. Ze worden het best in een hangpot geplant, zodat de stengels wat bijgestuurd kunnen worden.

We planten ze in een mengsel van half potgrond half scherp zand, want dit is goed doorlatend. Enkele malen per jaar wat voeding zal ook de bloei bevorderen. De bloeitijd valt in de maanden juni en juli waarbij er tientallen bloemen achter elkaar verschijnen, met name op de nieuwgroei.

Gedurende de groeiperiode geven we regelmatig water en na de bloei kunnen we dit afbouwen. In de winter kunnen we ze droog houden bij een temperatuur van 10 °C.

Vermeerderen kan door zaaien en ook stekken gaat prima. Hiertoe nemen we in het voorjaar 10 cm lange, vrij dikke stengeldelen en laten deze wortelen op vochtig grof zand. Hierna kunnen ze opgepot worden en zullen spoedig aan de groei gaan. Het volgende jaar kunnen ze dan al bloeien, mits ze een zonnige luchtige plaats krijgen.

Ferocactus disciformis

Willen we deze prachtige planten in bloei zien komen, dan is het een kwestie van geduld hebben. Het zijn erg langzame groeiers. Als ze zo'n 20 cm diameter bereikt hebben, kunnen we de mooie grote bloemen al vroeg in het voorjaar verwachten.

De planten komen op twee plaatsen voor in Mexico; in het midden in de omgeving van Xichu en in het zuiden in Oaxaca. Ook deze planten groeien op vrij vlak terrein tussen het dichte gras en zitten bijna helemaal in de grond verzonken.

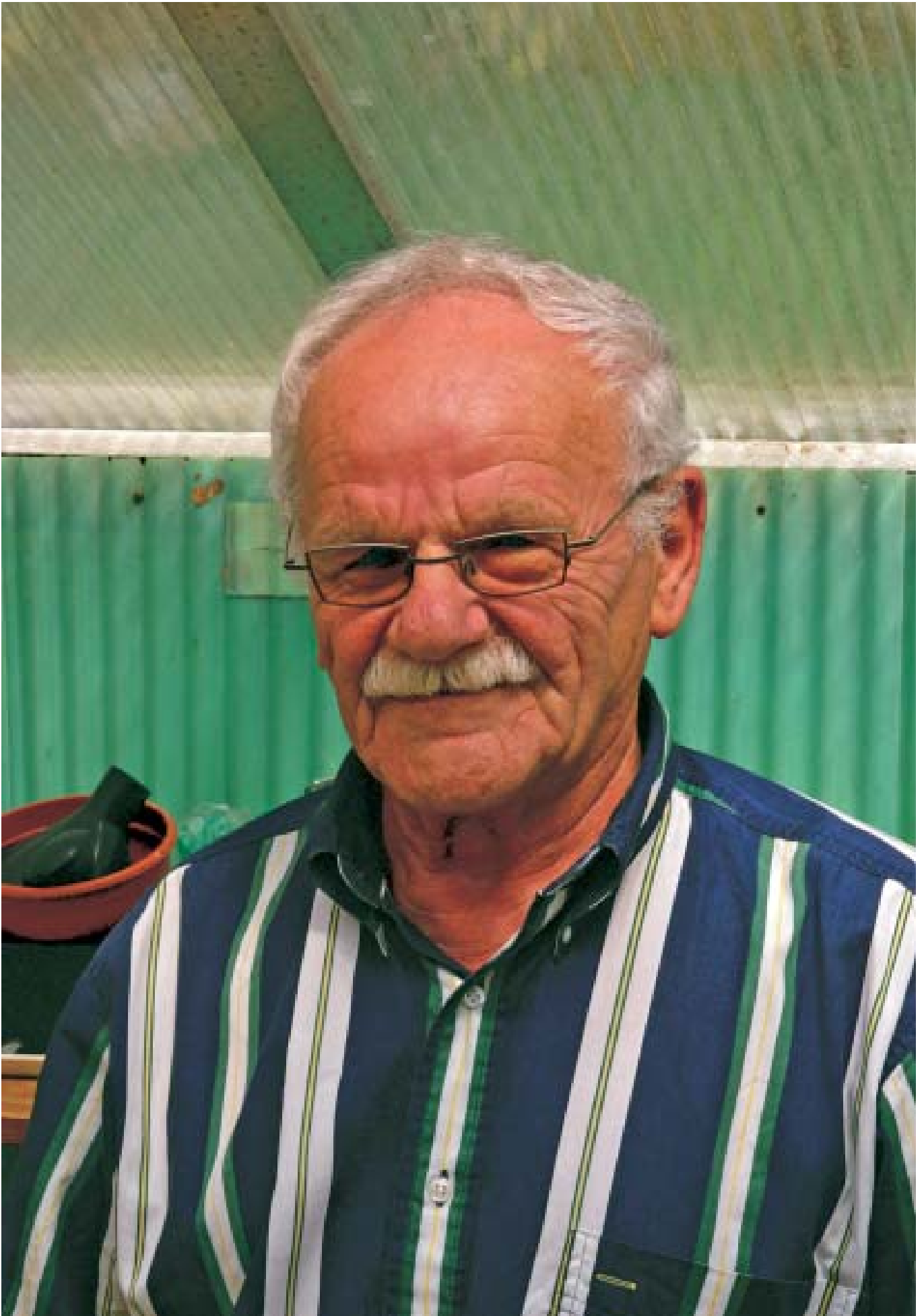
Ze zijn bijna niet te zien maar als

ze bloeien kun je ze niet missen. We planten ze in een goed doorlatend mineraalrijk substraat en geven in de zomer af en toe flink water en een zonnige plaats in de kas. 's Winters houden we ze droog bij een minimumtemperatuur van 10 °C. Vermeerderen gaat goed door zaaien, hoewel ze erg langzaam groeien op eigen wortel. Door te enten op een *E. jusbertii* zullen ze wat sneller groeien en bloeien.

**Diepenestraat 4
4454 BJ Borssele**

Foto's van de schrijver

EVEN VOORSTELLEN THEO NEUTELINGS

Ludwig Bercht

Ik zie u al denken, ik heb toch in het aprilnummer gelezen dat hij was overleden. Dat hebt u goed onthouden, maar gelukkig kan gemeld worden dat Theo nog steeds leeft en in blakende gezondheid is.

U kunt het een blunder van mij noemen, maar er zijn verzachtende omstandigheden. Ten eerste had de persoon genoemd in de overlijdensadvertentie, waarop het in memoriam was gebaseerd, dezelfde voornamen als “onze” Theo (plus nog een vierde “Maria”, maar ik ken talloze voorbeelden van mensen die een ongewenste voornaam weglaten) en de leeftijd was in de goede grootteorde. Ten tweede stond voor mij een interessante vakantie in Zuid-Amerika te beginnen. Dus toch snel een “In memoriam” geschreven zonder nauwgezet na te gaan of het inderdaad onze juiste persoon was.

Na publicatie werd ik erop geattendeerd dat “onze” Theo nog in leven is en dat de overleden persoon een volle neef van hem betrof. Er zat dus niets anders op het verkregen telefoonnummer (hij heeft een telefoonnummer zonder vermelding in de telefoongidsen) te draaien en contact op te nemen met Theo. Gelukkig nam hij alles sportief en vol humor op. Afspraak gemaakt om eens bij te praten. Bij mij kwam toen de idee op het in memoriam te rectificeren met een eerste aflevering in een nieuwe aanzet van “Even voorstellen”. Bij deze nodig ik alle lezers van Succulenta uit bij te dragen aan deze serie met een stukje over iemand die landelijk of regionaal zich ingezet heeft voor onze hobby.

Links:

Afb. 1: Theo Neutelings

Rechts:

Afb. 2: Gymnocalycium

De kwaliteiten van Theo Neutelings, geboren in 1935, zijn reeds uitvoerig in het in memoriam aangehaald. Vele jaren gaf

hij samen met Jan Defesche gestalte aan ons tijdschrift en bleef dat ook doen toen schrijver dezes het van Defesche overnam. Niet alleen bond het tijdschrift ons, ook de liefde voor de gymnocalyciums. Toch zal de lezer hem vooral kennen door zijn vele artikelen over mammillaria's. Toen de mammillaria's aan de kant werden gezet, bleef hij zich concentreren op gymno's. Hij was daarbij bovenal geïnteresseerd in wat uit gerichte hybridiseringen te voorschijn zou komen, natuurlijk alles zeer punctueel gedocumenteerd.

Helaas voor hem vond hij geen medestanders voor zijn experimenten en ging het grote vuur wat doven. Het overlijden van zijn goede vriend en kameraad Jan Defesche en het intense beleven van een andere hobby, brachten hem ertoe het lidmaatschap van Succulenta op te zeggen. Doch toen ik bij hem was, vertelde hij weer met veel elan over zijn kruisingen. Zijn kas was nog steeds gevuld met gymno's,

zowel de ouderplanten als de ontstane kruisingskinderen.

Mede door het verhaal van Theo ben ik er eens te meer van overtuigd, dat je het beleven van je hobby in gezamenlijkheid moet doen. Het wijst je op onvolkomenheden, maar ook geeft het je stimulansen.

Theo, ik ben blij dat ik dit artikeltje kon schrijven en hoop dat je naast je andere drukke hobby's de tijd kunt vinden eens iets te laten zien van je kruisingsproeven. Ik wens jou en je vrouw nog vele gezonde jaren en geniet nog volop van niet alleen je kleinkinderen, maar ook nog van je cactushobby.

Wilt u contact opnemen met Theo, zijn e-mail adres is:

Theo.neutelings@3gz.com

**Veerweg 18
4024 BP Eck en Wiel**

Afb. 3: Een gedeelte van de verzameling

Foto's Ludwig Bercht

SEDUM TROLLII

Ton Pullen

Een jaar geleden kocht ik bij een rotsplantenkwekerij een tweetal vetplanten. Op het etiket stond de naam *Rhodiola trollii*. Omdat deze naam mij onbekend was meende ik met iets bijzonders thuisgekomen te zijn. De cultuur was mij ook niet bekend, dus werden beide planten direct gescheurd, zodat ik een stuk of 6 planten had om mee te experimenteren.

2 Exemplaren werden in mijn rotstuin uitgeplant, één exemplaar in een grote schaal tussen andere rotsplanten en de rest in 9 cm potten, gevuld met een goed drainerend grondmengsel, zoals dat voor vetplanten gebruikelijk is.

Een jaartje later kan ik constateren, dat alle planten de natte winter 2006/07 zonder problemen overleefd hebben. Het exemplaar in de rotsplantenschaal heeft zich het mooiste ontwikkeld. De plant heeft een platte, compacte zode gevormd. De planten, die in potten gekweekt zijn, waren ook prima gegroeid, maar minder compact geworden. Het verschil is te verklaren in het feit, dat de opgepotte exemplaren op een half beschaduwde plek gestaan hebben, terwijl de rotsplantenschaal in de volle zon staat.

Om dit te toetsen heb ik twee opgepotte planten ook op een andere plek in de tuin gezet, zodat ook zij de volle zon ontvingen. Na twee maanden zie je het verschil duidelijk, ook deze planten ontwikkelen zich nu tot een compacte zode.

Intussen heeft de plant ook gebloeid en konden er foto's gemaakt worden.

Dat was een goede gelegenheid om eens naar de naamgeving te kijken.

Toen ik de naam invoerde in een internetzoekmachine, kwam ik terecht op de site van de kwekerij waar ik de planten gekocht had. Deze kweker maakt zelf de

notitie dat hij niet zeker is van de naam.

Dus nu maar even verder zoeken.

In *The Illustrated Handbook of Succulent Plants*, deel 3, Crassulaceae (ed. U. Eggli) wordt *Rhodiola* behandeld door H. Ohba. Ik vind er slechts de mededeling, dat *Sedum trollii* met het genus *Rhodiola* in verband gebracht kan worden. *Sedum trollii* is in 1939 door Werdermann beschreven. Maar ook onder *Sedum* wordt de soort niet verder besproken. Blijkbaar weet Ohba er niet goed raad mee.

In het boek van Ray Stephenson, *Sedum, cultivated stonecrops*, wordt *Rhodiola* als subgenus van *Sedum* erkend. Hij verdeelt dit subgenus vervolgens verder in 6 groepen. *Sedum trollii* hoort nu thuis in de groep *Primuloida*, tezamen met *S. pachyclados* (ook zo'n toppertje voor in de rotstuin!) en *S. primuloides*.

Merkwaardig blijft het, dat *Sedum trollii* in een aantal standaardwerken schittert door afwezigheid. Jacobsen noemt de plant niet, ook niet onder het synoniem *Rhodiola trollii*.

Vermeldingen in de literatuur blijven schaars, maar we kunnen dus zowel de naam *Sedum trollii* als *Rhodiola trollii* tegenkomen. Stephenson (1994) veronderstelt, dat de schaarse literatuurgegevens te wijten zijn aan het feit dat herbariummateriaal van Werdermann tijdens de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan is.

Afb. 1: Sedum trollii

Foto van de schrijver

Voor de volledigheid meld ik er nog even bij dat onze plant tot de familie van de Dikbladgewassen (*Crassulaceae*) behoort, maar dat had u al begrepen.

Beschrijving

Deze soort vormt groenblijvende rozetten, die een maximale diameter van 2 cm kunnen bereiken. De plant kan uitstoelen doordat kruipende stengels ondergronds verder groeien, ergens opnieuw bovengronds komen en nieuwe rozetten maken. De bloemen zijn relatief vrij groot, stervormig, wit, soms met groene puntjes aan de bloemblaadjes en rood aangelopen meeldraden. De plant schijnt een spaarzame bloeier te zijn, een verschijnsel dat ook geldt voor de nauwverwante *S. pachyclados*. Mijn plant bloeide eind mei, de kweker geeft als bloeitijd juli-augustus op.

De planten zijn afkomstig uit Pakistan en omgeving en groeien op een hoogte van 3200 m.

In een Engels tijdschrift vond ik deze plant vermeld in het verslag van een show. De auteur, Chris Brackell, noemt de plant "The seldom seen *Sedum (Rhodiola) trollii*..." Als vindplaats wordt westelijke Himalaya vermeld.

Cultuur

Uit bovenstaande blijkt wel, dat het een sterke plant is, die goed tegen de koude kan. Ook vocht in de winter deert hem weinig, gezien mijn ervaringen.

Kies een zonnige plek uit in de rotstuint, in een trog of plantenbak of ergens tussen stenen. Ook potcultuur is mogelijk. Het lijkt verstandig de goed drainerende grond te voorzien van een afdeklagje van fijn grind of split. Vermeerdering door deling of scheuren, ook afzonderlijke rozetten kunnen beworteld worden.

Literatuur

- Brackell, C. (2003): Bulletin of the Alpine Garden Society 71 (1), p.70.
- Jacobsen, H. (1960): A Handbook of Succulent plants. Vol. II. London.
- Ohba, H. (2003): Rhodiola in: Egli, U. (ed.) Illustrated Handbook of Succulent Plants. Crassulaceae. Berlin.
- Stephenson, R. (1994): Sedum, Cultivated Stonecrops. Portland.

**Adres: Rinkslag 19
7711 MX Nieuwleusen.**

DE ONDERSTAM VOOR DE BEGINNENDE LIEFHEBBER

Albert Goossens

Wat de keuze van onderstammen betreft zijn liefhebbers en ook schrijvers van artikelen het zelden met elkaar eens en spreken elkaar vaak tegen. Maar de alleenzigmakende of perfecte onderstam bestaat wellicht niet.

Voor de beginnende liefhebber is, naast *Echinopsis*, *Trichocereus schickendantzii* evenwel een ideale onderstam. Door zijn weekvlezige stam en zijn grote saprijkdom is hij zonder twijfel de gemakkelijkste om op te enten. De snijvlakken of wonden drogen vrij vlug op en de stam verhout niet, zelfs niet bij hogere ouderdom.

Kweken uit zaad gebeurt weinig daar hij gemakkelijk te vermeerderen is door stekken die zeer gewillig en overvloedig verschijnen aan de moederplant. Het bewortelen ervan levert niet de minste problemen op. Een bezwaar is wel dat de stam na het enten steeds blijft uitlopen, maar is dit voor een beginnende liefhebber net niet een groot voordeel? Zelfs in het najaar kan er gerust nog op geënt worden, zowel bij goed als slecht weer. Hij is goed bestand tegen infecties en behoorlijk ongevoelig voor de koude. Ook voor het inkrimpen na verloop van jaren van deze onderstam moet men niet bevreesd zijn. Een belangrijke troef is nog dat hij in het voorjaar veertien dagen vroeger aan de groei is dan de meeste andere onderstammen.

Wat kunnen we nu op deze onderstam enten? We zouden kunnen stellen: bijna alles. Hij is bijzonder geschikt voor planten die sterk ineengeschrompeld zijn of afkomstig van een andere onderstam die ter ziele ging, bv. door wegrotten. Hij is ook interessant voor planten die van nature veel stekken maken, zoals *rebutia*'s en *lobivia*'s. Eigenaardig is dat hij dan met dergelijke

enten minder stekken produceert. Daar de onderstam redelijk koudebestendig is, kunnen deze geënte soorten ook kouder overwinterd worden, wat de bloei bevordert.

Historisch overzicht van de soort.

T. schickendantzii werd voor het eerst beschreven in 1896 onder de naam *Echinopsis schickendantzii* door de Franse cactuskenner en legerarts Dr. Weber. Aan *Echinopsis* is hij zonder twijfel nauw verwant. De geschubde bloembuis is echter veel meer behaard. In 1903 bracht Schumann hem onder in het geslacht *Cereus*. De indeling bij *Echinopsis* scheen ook Weber niet in alle opzichten te bevredigen, aangezien ook hij nadien de plant als *Cereus schickendantzii* beschreef. Bij de splitsing van het oude verzamelgeslacht *Cereus* rangschikten zowel Alwin Berger, Britton & Rose als Backeberg hem bij *Trichocereus*.

T. schickendantzii spruit meestal rijkelijk aan de basis van de stam. Hij bereikt een hoogte van ca. 1 m bij een doorsnee van 6 cm. De epidermis is glad en helgroen. Het aantal ribben bedraagt 15 tot 18. Ze zijn slechts 5 mm hoog en tussen de areolen lichtjes ingedrukt.

De 5 à 10 mm lange doorns zijn geelachtig en buigzaam. Aanvankelijk zijn er 9 randdoorns maar dit aantal kan later toenemen. Het aantal middendoorns bedraagt 2 tot 8.

De bloem is 20 tot 22 cm lang. De

bloembuis en de buitenste bloembladeren zijn groen, de oksels van de schubben dragen zwarte haren, de binnenste bloembladeren zijn langwerpige-spits en wit van kleur. Volgens Schickendantz werden de aangenaam smakende vruchten door de plaatselijke bevolking gegeten. De soortnaam verwijst naar Schickendantz, een leraar, die deze soort ontdekte en aan Weber ter determinatie toezond.

Als vindplaats wordt vooral het noordwestelijk deel van Argentinië aangegeven. Hij komt er voor op berghellingen op hoogten tussen 1000 en 2500 m. Bij onze reis doorheen Bolivia merkten we hem op langs het grensgebied met Argentinië. Ook in het noorden van Argentinië groeit deze cactus in dergelijke biotopen. Op de vindplaatsen gedijt hij samen met onder andere *Cleistocactus strausii* en *Echinopsis mammillosa*.

Cultuur

T. schickendantzii groeit heel gemakkelijk maar wil niet te warm gekweekt worden. Tijdens de zomer verlangt hij tamelijk veel vocht. Bij te droge cultuur is hij zeer gevoelig voor wortelluis. In de winter moet men met gieten voorzichtig zijn om wortelrot te voorkomen.

Een goede raad, probeer ook eens deze vaak ten onrechte genegeerde onderstam!

**Mechelsebaan 134
2570 Duffel (België)**

Afb. 1: *Trichocereus schickendantzii*
Foto van de schrijver

DE STAPELIEAE VAN SOCOTRA

Louis van de Meutter

DE SOCOTRA-ARCHIPEL EN HET EILAND SOCOTRA

De Socotra-archipel ligt in de Indische Oceaan, aan de oostelijke ingang van de Golf van Aden (1).

Socotra, het grootste eiland, heeft een oppervlakte van 3625 km², de lengte bedraagt ongeveer 135 km bij een breedte van 40 km. Het ligt zowat 450 km van de kust van het Arabisch schiereiland en 250 km van de Somalische kust, telt circa 80.000 inwoners en behoort bij Jemen. De hoofdplaats Hadibu ligt aan de noordkust (zie kaart).

Men neemt aan dat de naam van het eiland afgeleid werd van het Sanskriet 'dvipa sakhadara' wat mogelijk vertaald kan worden als 'eiland van geluk'. In de oudheid was Socotra bekend als 'Dioscoridis Insula', in het Nederlands vertaald betekent dit 'Eiland van Dioscorides'. (2).

De andere eilanden zijn veel kleiner.

1 Aden is de op één na grootste stad van Jemen en het belangrijkste commerciële centrum.

2 Dioscorides was een beroemde Griekse dokter, plantkundige, farmacoloog en chirurg. Hij leefde in de eerste eeuw, meer precies van het jaar 40 tot 90 n.C. Hij reisde mee met de legers van de Romeinse keizer Nero. Dioscorides' belangrijkste werk is zijn vijfde boek 'De Materia Medica', de voorloper van alle moderne farmacopees (officiële handboeken met voorschriften voor de bereiding van geneesmiddelen en de vereisten waaraan zij moeten voldoen).

De belangrijkste zijn Abd al-Kuri en de Al-Ikhwan eilanden Samha en Darsa. Abd al-Kuri, het meest westelijke eiland, is 131 km² groot (35 km lang bij circa 3 - 5 km breed) en ligt slechts 100 km van de Somalische kust. Op 47 km ten zuidwesten van Socotra ligt Samha, het kleinste bewoonde eiland. De oppervlakte ervan bedraagt nauwelijks 40 km² (10 km lang en 5 km breed). Op 17 km ten oosten daarvan ligt het 16 km² grote Darsa. Verder zijn er nog 4 onbewoonde rotseilanden met oppervlakten van 1 tot 12 km².

Het noorden van Socotra is het dichtst bevolkt, de kustlijn is er ook het smalst. Zowel de noordelijke als de zuidelijke vlakten krijgen weinig regen, daardoor zijn deze gebieden minder geschikt voor landbouw.

De voornaamste bronnen van de lokale economie zijn visvangst, parelduiken en kleinschalige landbouw. De export gaat hoofdzakelijk naar Jemen en bestaat uit ghee (geklaarde boter), vis en wierook. Ondanks de kleine oppervlakte leven er op Socotra nomaden. Ze leven van hun runderen en geiten of doen soms in beperkte mate aan landbouw.

De infrastructuur is slecht ontwikkeld en de verbindingen met het moederland

Afb. 1: Edithcolea grandis

Jemen zijn zeer beperkt. De wekelijkse vluchten hebben bovendien gedurende 6 maanden per jaar te lijden onder onstabiel weer.

Socotra kan opgedeeld worden in drie hoofdzones; ten eerste de kustvlakten, vervolgens een door diepe ravijnen doorsneden kalksteenplateau dat zich uitstrekt over het grootste gedeelte van het eiland met hoogten van 300 - 700m en ten slotte centraal-oostelijk, het Hajhirgranietgebergte met pieken tot 1519 m.

Jaarlijks heersen er twee regenseizoenen. Het belangrijkste duurt van augustus tot oktober, de zuidwestmoessons zorgen dan soms voor zware regenbuien. Het andere valt van april tot mei. Wolken ver sluieren vaak de bergen en zware dauw is heel gewoon. De gemiddelde temperaturen van de koudste en de warmste maanden variëren van 23 °C tot 35 °C. Ze hangen

ook af van de hoogte, zo worden af en toe minima van 13°C geregistreerd in het Hajhirgebergte.

Socotra geraakte miljoenen jaren geleden geïsoleerd van het Afrikaanse vasteland waardoor ongeveer 1/3 van de dieren- en plantensoorten alleen hier voorkomen. Zo zijn 290 van de ca. 890 geïnterpreteerde plantensoorten endemisch. Bijzondere soorten zijn mirre (bevat welriekend hars), *Boswellia elongata* (voor wierookproductie) en *Dracaena cinnabari* (drakenbloedboom). Ooit was het sap van deze dracaena een belangrijk ingrediënt van diverse kleurstoffen, onder meer van vernis voor violen en voor de bereiding van inkt over de hele wereld.

Het eiland is zeer rijk aan succulenten en is befaamd omwille van zijn vreemde reuzen zoals *Adenium socotranum*, *Dendrosicyos socotrana* en *Dorstenia gigas*

Afb. 2: Edithcolea grandis (kloon met lichtere bloem)

die op vele plaatsen het landschap domineren. Naast euphorbia's en aloë's vallen ook opmerkelijke stapelia-achtigen te vermelden, zoals *Edithcolea sordida* (eigenlijk een endemische vorm van *E. grandis*), *Duvalandria dioscoridis*, *Echidnopsis socotrana*, *E. milleri*, *E. insularis* en *Caralluma (Sanguilluma, Monolluma) socotrana*.

Caralluma socotrana (Balfour fil.) N. E. Brown

Caralluma socotrana (3) behoort tot de merkwaardigste soorten van haar geslacht. Deze beoordeling is heel betekenisvol, omdat juist dit geslacht een aantal van de

meest bizarre soorten ter wereld herbergt.

Deze caralluma werd aangetroffen op het eiland Socotra door prof. Isaac Bayley Balfour in de winter van 1880-1881. Hij vond ze in grote aantallen verspreid op kalksteenvlakten en heuveltjes. In mei 1881 verzamelde prof. Schweinfurth de plant opnieuw in de nabijheid van Galonsir.

C. socotrana komt vrij algemeen voor op de noordelijke kustvlakten van Socotra net als op de lagere berghellingen tot op ca. 400 m hoogte. Hoewel ze het meest op kalksteen te vinden is, komt ze ook voor op het rotsgesteente aan de voet van het Hajhirgebergte. Buiten Socotra is de soort nog verspreid in de noordelijke gebieden van Somalië, tussen Hargesia en Erivago, waar ze gedijt op alluviale en gipshoudende bodems op 1700 m hoogte. Ook in Ethiopië (M. G. Gilbert) en in Kenia, nabij Lake Magadi, werd ze aangetroffen.

Beschrijving

De struikvormig vertakte plant haalt tot 30 cm doorsnee en een weinig minder

3 Het voorbije decennium ondergingen de Stapelieae heel wat naamwijzigingen. De hier besproken plant werd in 1995 ingedeeld als enige soort bij het nieuwe geslacht *Sanguilluma*. In 2002 kwam er opnieuw een wijziging en men transfereerde ze toen naar het in 1995 door Plowes opgericht geslacht *Monolluma*. Daar deze herhaalde wijzigingen vele liefhebbers in verwarring kunnen brengen gaf ik er in dit artikel de voorkeur aan de oudere, meer vertrouwde naam *Caralluma socotrana* te behouden.

in hoogte. De grijze tot soms lichtrood getinte stammetjes zijn 4-hoekig. De gegolfde ribben dragen doornachtige tandjes. De bovenkant van de stammetjes loopt uit op een vorkje of soms op een driedelige vertakking.

De meer dan 4 cm grote, donkerrode bloemen verschijnen in kleine groepen nabij de toppen. De bloembuis is 2 cm lang, de corolla-slippen zijn toegespitst. Net als bij vele andere vertegenwoordigers van de familie verspreiden ze een aasgeur en zorgen vliegen voor de bestuiving.

De plant vertoont bovendien nog een ander intrigerend geurkenmerk, de stammetjes geven een geur af bij aanraking. Het betreft in het geheel geen aasgeur zoals de bloemen maar eerder een geur van bladeren van datura's of doornappels. Misschien speelt de geurnabootsing van deze giftige planten wel een rol bij de bescherming tegen vraat door planteneters?

Giuseppe Orlando, die aan het einde van vorige eeuw een studiereis door Socotra maakte, vermeldde in zijn reisverslag heel interessante informatie over *C. socotrana*. Hij constateerde onder meer dat deze soort de meest algemeen voorkomende stapelia-achtige van het eiland is. Hij trof ze aan in zeer variabele biotopen en op verschillende hoogten. Hij vermeldde ook talrijke populaties met veel afgestorven oudere planten terwijl de kleinste exemplaren daarentegen meestal volop aan de groei waren. Opvallend was ook de enorme zaadproductie. Omdat op elke plant talrijke zaadpeulen rijpten leek elke struik duizenden zaden te produceren. Het kwam hem voor dat *C. socotrana* van nature een kortlevende plant is die daarom grote hoeveelheden zaad produceert en waarschijnlijk al het bloeibaar stadium bereikt na één of twee jaar.

Van boven naar beneden:

Afb. 3: *Caralluma socotrana*

Afb. 4: *Caralluma socotrana*

Afb. 5: Caralluma socotrana

Cultuur

In cultuur is het doorgaans uiterst moeilijk *C. socotrana* lange tijd gezond te houden. Ze is uiterst vatbaar voor verrotting, bijzonder in de winter. Dit is vermoedelijk deels te wijten aan haar grote behoefte aan warmte, maar mogelijk ook aan de van nature korte levensduur waarover onder meer Orlando berichtte.

In de winter worden de problemen nog in de hand gewerkt door de korte daglengte in onze noordelijke regionen en een onaangepaste vochthuishouding van het substraat.

Zaailingen, indien men ze niet ent, moet men zo snel mogelijk laten doorgroeien tijdens de zomermaanden, wanneer optimale condities voorhanden zijn van licht en warmte. Dit moet gepaard gaan met het toedienen van voldoende hoeveelheden vocht. Bij voldoende ontwikkeling mag men hopen op bloei tijdens het tweede jaar. Vooral bij wortelechte cultuur is de winter cruciaal, het komt er dan op aan om de planten te laten overleven door het wortelgestel niet te veel te laten uitdrogen. Humusrijke mengsels vormen een risico wegens de moeilijk te beheersen water-

huishouding en het gevaar van aantasting door schimmels. Het beste is waarschijnlijk een mineraalrijk substraat op basis van bims. Iets dergelijks wordt trouwens ook toegepast door de enige mij bekende kwekerij (Exotica) die deze soort soms in de aanbieding heeft.

Het is ook mogelijk de plant te vermeerderen door stekken, ofschoon het bewortelen heel moeizaam verloopt. Gelet op de gevoeligheid voor wortelrot is enten toch sterk aan te bevelen. *Stapelia gigantea* is hierbij heel geschikt als onderstam, ze is bovendien voldoende robuust om groter uitgegroeide geënte exemplaren te dragen.

In eigen verzameling was de cultuur van *C. socotrana* aanvankelijk geen succes, zelfs geënt verkommerde ze telkens gedurende de sombere maanden van het najaar. Uiteindelijk slaagde ik er dan toch de voorbije jaren in een geënt exemplaar met succes te overwinteren (tot nog toe vier jaar). Ondanks het feit, dat de stammetjes tijdens de winterperiode telkens zodanig ineenschrompelden dat ik het ergste vreesde, knapte de plant steeds probleemloos op in het voorjaar en bloeide ze in de nazomer.

Afb. 6: Caralluma socotrana

Foto's van de schrijver

Ik kweek ze in een hangpot in de volle zon. Omdat het substraat arm is aan humus wordt 2 x per week met kleine doses bijgemest. In de winter houd ik ze volledig droog bij een temperatuur van minimum 10 °C. Tot nu toe manifesteerde *C. socotrana* zich in mijn verzameling als een heel betrouwbare bloeier (augustus tot half september).

Vorig jaar (2007) stelde ik echter voor de eerste maal vast dat sporadisch jonge loten indroogden. Aanvankelijk schreef ik dit toe aan een verbranding door de zon, maar ook een meer beschaduwde plek in de kas bracht geen verbetering. In tegenstelling tot de vorige jaren bleef bovendien de bloei achterwege. Om op het ergste voorbereid te zijn trachtte ik enkele stekjes te enten. Ook bezorgde ik er enkele aan een bevriende liefhebber om het risico te spreiden. Zowel bij hem als bij mij mislukte echter alles, de enten verdroogden op de onderstammen. Bij het controleren van de verdroogde enten viel vaak een zwarte verkleuring op van het contactvlak met de onderstammen. Nochtans leken de geënte loten bij aanvang kerngezond. Mogelijk heeft dit alles te maken met de van nature

korte levensduur van de soort. 5 - 6 jaar, zoals mijn exemplaar, is waarschijnlijk al heel oud voor een dergelijke plant.

Duvalandria dioscoridis (Lavr.) M. G. Gilbert

Deze ongewone stapelia-achtige werd op 19 april 1967 ontdekt door John Lavranos op het eiland Socotra. Lavranos' eerste beschrijving onder de naam *Caralluma dioscoridis* verscheen zonder Latijnse diagnose in het Journal of the Cactus & Succulent Society of America vol. 42, 1970. In 1971 gaf hij een officiële versie in een speciaal nummer van Hooker's Icones Plantarum dat volledig gewijd was aan de Engelse expeditie van 1967 naar de Socotra-archipel. De soortnaam *dioscoridis* verwijst naar de naam 'Dioscoridis Insula', waaronder het eiland Socotra in de oudheid bekend stond.

Bijna 10 jaar later kwam M. G. Gilbert, na een vergelijkende morfologische studie, tot het besluit dat de overeenstemming van Lavranos' vondst met *Caralluma* eerder berustte op convergentie en dat er meer verwantschap was met *Orbea prognatha* of *Duvalia sulcata*. Omdat hij na verder

Afb. 7: Duvalandria dioscorides (close-up)

diepgaand onderzoek oordeelde dat de verschillen met elk van beide soorten toch te groot bleken, richtte hij er een nieuw geslacht voor op. Hij beschreef het als *Duvalandria* in *The Cactus and Succulent Journal of Great Britain*, vol. 42, 1980. De gekozen geslachtsnaam weerspiegelt de gelijkennis van de translators en de pollenmassa's (pollinaria) met die van *Duvalia*.

D. dioscoridis is endemisch in Socotra. Volgens Lavranos is ze er tamelijk zeldzaam. Hij trof ze slechts aan op één plaats, ten zuidwesten van de bergpas van Adho-di-Meleh. Ze groeide er op 900 m hoogte op met korstmossen bedekte, rode alkalische granietrotsen, het gesteente waaruit overigens het grootste gedeelte van het Hahjirgebergte bestaat.

Dit fascinerende gebergte rijst op vanuit

de noordelijke kustvlakte onder de gedaante van zeer steile, 1500 m hoge rotswanden. De zuidelijke hellingen van deze bergen zijn de helft van het jaar (maart tot september) blootgesteld aan uitdrogende zuidwestenwinden. Niettegenstaande de jaarlijkse regenval ca. 400 mm bedraagt en de bergen boven 600 m hoogte vaak in de mist gehuld zijn, veroorzaken deze uitdrogende winden er het xerofytische karakter van de begroeiing. De ontdekking van een stapelia-achtige in een dergelijke omgeving was voor Lavranos een grote verrassing. Bij Adho-di-Meleh vangt de reiziger die van de noordkust komt de eerste glimp op van het zuidelijk plateau en de zuidkust van Socotra. Volgens Lavranos' relaas is de omgeving er verrukkelijk, rotsige pieken wisselen af met grazige

weiden en dichte, bijna ondoordringbare struikbossen.

In haar rotsachtige habitat komt *D. dioscoridis* voor in associatie met *Kalanchoe farinacea*, *Aloe perryi*, *Pluchea obovata* en een zeer aromatische kleine boomsoort, *Commiphora (Balsamodendron) planifrons*.

In zijn verslag wijst Lavranos op de oppervlakkige gelijkenis van zijn vondst met enkele caralluma's met liggende groeiwijze van het noordelijk halfrond zoals *C. europaea* en *C. hexagona*. Deze caralluma's produceren echter hun bloemen in eindstandige of iets lager verschijnende trossen. Daardoor leek hem een nauwe verwantschap met deze soorten uitgesloten.

Ook Giuseppe Orlando, die omstreeks het einde van de vorige eeuw Socotra bezocht, merkte er *D. dioscoridis* op. Als vindplaats vermeldde hij de Hahjirbergen achter de hoofdplaats Hadibu. Vermoedelijk betreft het dezelfde omgeving als waar Lavranos de soort ontdekte. Hij vond ze in bloei op 900 m hoogte waar ze dichte groepen vormde op de naakte rotsen. De populatie, bestaande uit adulte planten en vele zaailingen, besloeg slechts een kleine oppervlakte. Hij onderscheidde er twee verschillende vormen die door elkaar groeiden: de bekende roodbruin bloeiende vorm en een afwijkende die opviel door de geelbruine bloemen. Beide werden onophoudelijk bezocht door glimmend blauwe vliegen. Ook waren talrijke zaadbessen aan het afrijpen. Het viel hem op dat de zaadpluizen extreem kort waren. Omdat zoiets een verspreiding van de zaden op grote afstanden beperkt concludeerde hij dat dit wellicht een adaptatie was aan de zeer beperkte en specifieke omgeving waar ze groeit.

Beschrijving

De stammetjes van deze dwergsucculent vormen dichte groepen. De zijdelingse uitlopers groeien liggend en wortelen bij contact met de grond. De afzonderlijke

stammetjes zijn 5 - 10 cm lang, 1 - 1,5 cm in doorsnee, 4-hoekig en bleekgroen of bruingeel. De samengedrukte ribben zijn gegolfd, de blaadjes worden snel afgestoten. De bloemen verschijnen solitair of zelden met twee samen vanuit de lagere zones van de stammetjes. De bloemkroon is 4 - 5 cm in doorsnee, zeer vlezig, aan de buitenzijde bleekgroen en bezet met kleine knobbeltjes. De binnenzijde van de ondiepe bloembuis is cremekleurig en kaal net als de uiteinden van de corollaslippen, de rest van de corolla is roodbruin van kleur en schaars bezet met lange knotsvormige, paarsbruine haren.

Cultuur

De cultuur van deze soort is wat eenvoudiger in vergelijking met die van de andere stapelia-achtigen van het eiland. Bijgevolg wordt het plantje af en toe in de handel aangeboden of is het soms te verkrijgen bij gespecialiseerde liefhebbers.

Toch duurde het meerdere jaren voordat ik dit plantje kon handhaven in eigen verzameling. De aanvankelijke pogingen met humushoudende substraten liepen steeds slecht af. Nochtans merkte ik af en toe gezonde exemplaren op bij andere verzamelaars die er gebruik van maakten. Ook entingen op *Stapelia gigantea* mislukten steeds, het leek net of de enten stelselmatig werden afgestoten door de onderstam. Sinds ik echter 3 - 4 jaar geleden overschakelde op bims kon ik de plant behoorlijk wortelecht houden. Vorig jaar (2007) vormde ze wat meer nieuwe loten dan gewoonlijk en ik werd dan eind augustus ook beloond met een bloem.

Toch moet men zelfs met poreuze substraten waakzaam blijven. Daar de plant op een gegeven tijdstip zodanig goed leek te gedijen, was ik iets te overmoedig met de watergift wat ik cash betaalde met verrotting van een aantal stammetjes. Het is nu eenmaal zo dat de groep van de stapelia-achtigen geen echt gemakkelijke soorten telt. Door het drastisch beperken van de

gietbeurten kon ik het verlies gelukkig beperken.

Mijn exemplaar is uitgeplant in een vierkant plastic potje van 8 x 8 cm. Het bevindt zich op een halfbeschaduwde plaats aan de zuidoost zijde van de kas. De overwintering gebeurt bij circa 10 °C. Tijdens de zomer wordt regelmatig met lage doses bijgemest. In mijn verzameling verliep de groei tot nu toe eerder traag, jaarlijks vormden er zich maar relatief weinig nieuwe stekjes.

Literatuur

- Berger, A. (1910). Stapelieen und Kleinien. Verlagsbuchhandlung Eugen Ulmer, Stuttgart.
- Gilbert, M. G. (1980). Duvalandria: A new genus of stapeliad. The Cactus and Succulent Journal of Great Britain, 42 (4): 99-101.
<http://lexiorient.com/e.o/socotra.htm>
http://www.lithops.net/caralluma_socotrana_detail.htm
- De Kock, D. & Meve, U. (2007). A checklist of Brachystelma, Ceropogia and the genera of the Stapeliads. International Asclepiad Society, Press Group, Slovakia.
- Jacobsen, H. (1970). Das Sukkulentenlexikon. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- Lavranos, J. J. (1970). The Stapelieae of Socotra. Journal of the Cactus and Succulent Society of America, 42: 133-138.
- Lavranos, J. J. (1971). Caralluma dioscoridis. Hooker's Icones Plantarum, 37: sub tabula 3687.
- Orlando, G. (2000). Field notes: Asclepiads of Socotra. Asklepios, 80: 23-25.
- White, A. & Sloane, B.L. (1937). The Stapelieae, ed. 2., Vol. I., Abbey San Encino Press, Pasadena.

Nachtegalenlaan 16

B-2820 Bonheiden

Belgie

VETPLANTEN VAN DE KAROO

Frans Noltee

EEN BEZOEK AAN PERDEKRAAL

(Vervolg)

Direct achter de afgraving zag het terrein er al heel veelbelovend uit, een lage open begroeiing met veel kleine stenen. Omdat de plantjes waar ik naar op zoek was klein en onopvallend zijn, besloot ik het zoeken systematisch aan te pakken: Van de weg naar de afrastering lopen, een paar meter langs de draad, terug naar de weg, een paar meter langs de weg, naar de afrastering enz. Na drie kwartier had ik wel wat interessante planten ontdekt, onder andere *Cephalophyllum curtophyllum* en een mooie kleine euphorbia (*E. gentilis* ssp. *tanquana*), maar nog niets van de planten waarvoor ik gekomen was. Omdat het terrein veel groter was dan verwacht, besloot ik te zien of ik op een andere plaats wat meer geluk zou hebben. Ongeveer een kilometer verderop bleek de terreingesteldheid heel anders te zijn: geen ronde stenen, maar scherpe brokken zoals die waartussen *Didymaotus* groeit volgens de plaatjes die ik ervan gezien had.

Behalve *Euphorbia multiceps* en *Pelargonium nervifolium* was ook hier echter niet zoveel interessants te vinden.

Omdat het 'road reserve' nog steeds een heel eind bleek door te lopen, reden we opnieuw een stuk verder, om na ongeveer een km tot onze verbazing een tweede "afgraving" tegen te komen. Men had het steeds over een 'quarry' gehad, wat ik als een afgraving had geïnterpreteerd. Het woord kan echter ook een steengroeve aanduiden en dat is precies wat we hier aantreffen. Op dit punt lag het reserve niet slechts aan de rechter- maar ook aan de linkerkant van de weg en het was daar waar ongeveer alles bleek te groeien wat

ons was beloofd. Dit terreingedeelte week helemaal af van de rest, heel zanderig en met op het eerste gezicht nauwelijks begroeiing.

Het eerste wat ik zag waren twee grote groepen van *Tanquana prismatica* en terwijl ik die fotografeerde, vond mijn vrouw een paar meter verderop een flink aantal grote en kleine planten van *Didymaotus lapidiformis*. Daarmee was een van de twee doelwitten van de tocht verwezenlijkt. *Didymaotus* is een van de iconen van de vetplantenwereld. Het is een plant die maar op een paar plaatsen in een klein gebied voorkomt en die dankzij zijn unieke verschijningsvorm in zijn eentje een apart geslacht vormt. Het unieke zit erin dat ieder bladpaar elk jaar niet 1 maar 2 bloemen produceert, een aan elke kant. Aan dit verschijnsel heeft de soort zowel zijn wetenschappelijke (*Didymaotus* = dubbele bloem) als zijn Afrikaanse benaming ("tweelingvygie") te danken. De bloemen verschijnen in oktober en zijn wit tot donker roze.

De meeste afbeeldingen die men van deze soort tegenkomt laten planten zien in de rusttijd, wanneer de bladparen gesloten zijn en grijsachtig tot bronskleurig. In die toestand zijn de planten waarschijnlijk moeilijk te vinden, maar in de groeiperiode vallen ze veel meer op.

Ik heb me de laatste jaren aangewend om dit soort kleine plantjes van een zo laag mogelijk standpunt te fotograferen. Dat betekent dat je op zijn minst op je knieën moet zitten en soms zelfs, afhankelijk van je apparatuur, op je buik moet gaan liggen. Voor oude knarren zoals ik is dat niet altijd

Afb. 1: Didymaotus lapidiformis

eenvoudig, maar het levert wel heel andere beelden op dan men gewoonlijk ziet. In dit geval was de beloning ook nog van andere aard. Tijdens het overeind krabbelen viel mijn oog op een paar zaailingen van *Lithops comptonii*, die verscholen zaten onder een struikje van *Salsola aphylla*. Deze plant wordt in het Afrikaans asbossie genoemd, verwijzend naar de asgrijze kleur van de struikjes, die gewoonlijk te vinden zijn op brakke terreinen.

De lithopsplanten die ik tot nu toe in de natuur gezien had groeiden allemaal op min of meer open plekken en min of meer automatisch had ik daardoor aangenomen dat dit altijd en overal zo was. Als ik mijn huiswerk beter had gedaan, zou ik in Hammers "Lithops, treasures of the veld"

een foto hebben gevonden van een lithops die onder een struik groeit. Blijkbaar is dit echter inderdaad een zeldzaam verschijnsel, gezien het onderschrift "*L. marmorata* growing untypically in the shade of a bush". Hoe het ook zij, alle exemplaren van *L. comptonii* die ik aantrof -inclusief de oude exemplaren- groeiden onder Salsolastruikjes.

In de onmiddellijke omgeving groeiden ook nog wat planten van *Bulbine succulenta*, *Duvalia caespitosa* v. *caespitosa* en een bloeiend exemplaar van *Othonna auriculifolia*.

Volgens anderen komen hier ook nog de volgende soorten voor:

Conophytum minimum, *Crassula barbata*, *C. deltoidea*, *C. tomentosa* en *Pelargonium*

Afb. 2: Bulbine succulenta

Foto's van de schrijver

hystrix. Dit zijn allemaal planten die ook op Aasvoelbos groeien, zodat het niet zo'n probleem was ze niet gevonden te hebben.

En zo kreeg dit verhaal dan toch een happy end, terwijl het intussen duidelijk zal zijn dat als u weer eens in de buurt bent, een bezoek aan Perdekraal zeer de moeite waard is.

**Postbus 35
6660 Calitzdorp.
South Africa.**

EEN NIEUWE VINDPLAATS VAN COCHEMIEA PONDII SSP. MARITIMA?

Marcel Stolk

Het geslacht *Cochemia* is een apart geslacht. Meestal is het terug te vinden onder *Mammillaria*. In een heleboel opzichten zijn er gelijkenissen, maar de bloem is wel heel erg anders. De meeste *mammillaria*'s bloeien met een krans kleine bloemetjes in de kop. De bloemen van de *cochemiea* zijn echter veel groter en zygomorf.

Het geslacht bestaat uit drie soorten waarvan één met twee subsoorten. Alle soorten zijn alleen te vinden op het schiereiland Baja California. *Cochemia pondii* groeit in een beperkt gebied in het zuiden van Baja Norte. *Cochemia pondii ssp. pondii* komt alleen voor op het eiland Isla Cedros. *Cochemia pondii ssp. maritima* komt alleen voor bij Santa Rosalita aan de kant van de oceaan. *Cochemia pondii ssp. setispina* groeit meer landinwaarts rond San Borja. *Cochemia poselgeri* is de meest verspreide soort en groeit bijna in heel zuidelijk Baja California. *Cochemia halei* is alleen te vinden op twee eilanden, namelijk Isla Magdalena en Isla Margarita.

In september 2007 gingen we met een groep op reis naar Mexico, met als doel het schiereiland Baja California, waar dus de *cochemiea*'s voorkomen. Ook groeien hier redelijk wat andere *mammillaria*'s, waarvan er een aantal in de kas niet zo gemakkelijk is. Verder zijn er vele andere cactussen te vinden, zoals *Pachycereus pringlei*, imposante *ferocactussen*, *wilcoxia*'s en *echinocereussen*. Natuurlijk groeit er, be-

Afb. 1: *Cochemia pondii ssp. setispina* bij Sierra de San Francisco

Afb. 2: Typische groei van *Cochemia poselgeri* in de natuur

halve cactussen, nog veel meer, waaronder prachtige pachycormussen.

De eerste *cochemiea*'s komen voor op ongeveer 130 km vóór de grens tussen noord en zuid Baja California bij Punta Prieta. Daar zou *Cochemiea pondii* ssp. *maritima* moeten groeien maar wij vonden hem daar niet. Deze plant is gedrongen met veel korte randdoorns en vier centrale doorns. Hij groeit wel wat zuilvormig maar niet zo erg als *Cochemiea poselgeri*. Zoals alle soorten in dit geslacht spruiten ook deze vanaf de basis. Sommige soorten doen dat al op jongere leeftijd en vormen compacte groepen, terwijl andere soorten, zoals *Cochemiea poselgeri*, langgerekt groeien.

We hebben wel *Cochemiea pondii* ssp. *setispina* gevonden. Deze vonden we toen we bij Guerro Negro de Viscaino-woestijn inreden en daar de doorgaande weg namen naar Sierra de San Francisco. De bedoeling was zo op de weg naar Loreto uit te kunnen komen. Die weg vonden we niet maar wel *Cochemiea pondii* ssp. *setispina* (afb. 1). De gevonden planten groeiden in een heel dicht begroeid gebied en waren erg compact. Vertakken doen ze op jonge leeftijd maar toch kunnen het best grote groepen worden. De bedoorning is erg variabel en kan variëren van wit tot geel en bruin. In de kas is deze soort mij alleen bekend met witte bedoorning. Het was door de begroeiing ter plaatse lastig om ze te fotograferen.

Het verspreidingsgebied van *Cochemiea pondii* ssp. *setispina* is ook niet erg groot, maar de soort die vrijwel in heel zuidelijk Baja California voorkomt is *Cochemiea poselgeri*. Deze plant ziet er in de natuur vrijwel hetzelfde uit als in de kas en is dus gemakkelijk te herkennen. Hij groeit langgerechter dan de andere *cochemiea*'s en is ook minder zwaar bedoornend (afb. 2). Ook vertakt hij pas wat later en groeit kruipend over de grond verder. We hebben deze

soort veel gevonden onder de beschutting van struiken of van cactussen. Een enkele keer groeiden ze op een onbeschutte vlakte maar dan zagen ze er veel minder mooi uit. De bloemen zijn vrijwel gelijk aan die van de andere *cochemiea*'s en dus even mooi.

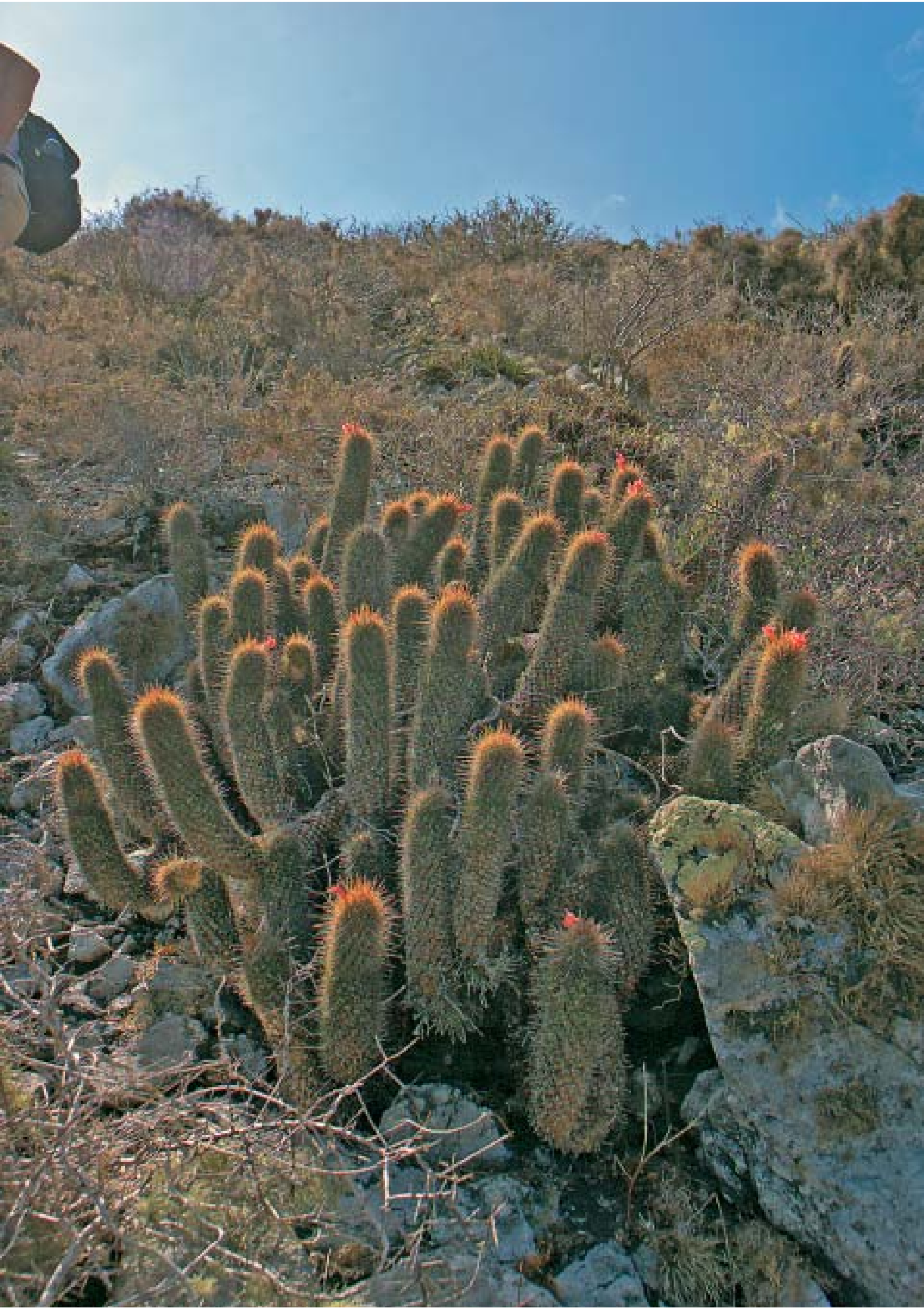
Cochemiea halei heeft geen groot verspreidingsgebied. Om deze plant te kunnen zien, moesten we overvaren naar Isla de Magdalena. Een Mexicaanse visser was bereid ons met een polyester bootje daarheen te brengen. Het was wel iets meer dan een uur varen en er waren behoorlijke golven. Een belevens was het zeker, net als de planten die we vonden.

Cochemiea halei groeit in grote groepen die wel 60 tot 70 cm in doorsnee waren (afb. 3). De bedoorning in cultuur is meestal geel maar in de natuur is dat alleen bij de jonge koppen die van onderen uit de plant komen. Verder was de oudere bedoorning bruin vanwege de scherpe zon, de hitte en de droogte, want hier had het al een jaar niet geregend. Zelfs de mensen op het eiland snakten naar regen. Toch stonden er planten in bloei en dat was heel mooi om te zien (afb. voorpagina). In de kas bloeit deze soort niet gemakkelijk en eigenlijk doet alleen *Cochemiea pondii* ssp. *pondii* dat wel. Persoonlijk vind ik *Cochemiea halei* een van de mooiste soorten uit dit geslacht.

Later tijdens de reis, toen we ten zuiden van Todos Santos een gebied aan het verkennen waren, deed ik een vreemde ontdekking. De enige *cochemiea* die daar in het zuidelijkste gebied groeit is *Cochemiea poselgeri*, terwijl op deze locatie ook nog *Mammillaria armillata* groeit. Bij Punta Gas Paragana (afb. 4) zag ik drie planten die zeker anders waren. Dit was beslist geen

Rechts:

Afb. 3: Grote groep *Cochemiea halei* op Isla Magdalena

Van boven naar beneden:

Afb. 4: Vindplaats van *Cochemiea pondii* ssp. *maritima* bij Punta Gas Paragana

Afb. 5: Uitzicht vanaf de vindplaats van *Cochemiea pondii* ssp. *maritima*

Cochemiea poselgeri, maar wel duidelijk een cochemiea (afb. 6). De berg waar deze planten op groeien ligt tegen de Grote Oceaan aan. Van bovenaf gezien had je een prachtig uitzicht over de kust (afb. 5).

Terug in Nederland heb ik de foto met André van Zuijlen bekeken en kwamen wij tot de ontdekking dat het waarschijnlijk *Cochemiea pondii* ssp. *maritima* moest zijn. De door Pilbeam aangegeven vindplaats

ligt echter hemelsbreed 800 km zuidelijker. De gevonden planten waren nog vrij jong en ongeveer 8 cm hoog. De op de plant aanwezige zaadbessen waren typisch voor *Cochemiea*. Verder was de populatie erg klein en heb ik niet meer dan een stuk of drie tot vier planten gezien.

Als deze laatste plant inderdaad *Cochemiea pondii* ssp. *maritima* is, dan hebben we tijdens onze reis van alle drie de soorten cochemiea's planten

gevonden. En mocht je ooit op Baja California komen, dan is het zeker de moeite waard om deze planten op te zoeken.

Literatuur

Pilbeam, J. (1981). *Mammillaria*, a collectors guide

**Nieuweweg 30
3248 BE Melissant**

Afb. 6: Is dit *Cochemiea pondii* ssp. *maritima*?

Foto's van de schrijver

Naschrift redactie:
Cochemiea valt sinds 1991 (Pilbeam) en 2006 (Hunt) als subgenus onder het geslacht *Mammillaria*. Een bloemvorm is weinig bepalend voor een geslachtsindeling en meer de specialisatie voor de bestuiver; het DNA is doorslaggevend. Cladistiek (ontwikkeling van organismen als een soort) van *Mammillaria* zet *M. pondii* en *M. poselgeri* naast de *ancistracanthae* (goed onderbouwd door Butterworth *Am. J. of Botany* (2004). p.1086-1098).

JJdM

MISSCHIEN WEL DE MOOISTE BOTANISCHE SUCCULENTENTUIN VAN ZUID-AMERIKA

Henk en Margreet Damsma

Trouwe lezers van een bepaald Nederlands dagblad zullen weten dat je nogal voorzichtig moet zijn met te schrijven “misschien wel de beste krant van Nederland”. Dat geldt dus zeker ook voor ons waar het de kop van dit artikel betreft; daarbij ook nog in aanmerking nemend dat wij tot nu toe slechts twee botanische tuinen (met succulenten) bezocht hebben op dit immense continent, nl. die van Buenos Aires en die in Chilecito.

Deze “misschien wel mooiste botanische succulententuin van Zuid-Amerika” vind je, zoals enige geografische kennis direct doet vermoeden, inderdaad in Argentinië en wel in het stadje Chilecito. Chilecito (Spaans voor “klein Chili”) dankt zijn naam aan de vele Chilenen die daar gewoond en gewerkt hebben in de tijd dat de mijnindustrie van grote betekenis was; florerend aan het eind van de 19e eeuw.

Chilecito is als tweede belangrijke stad in de provincie La Rioja tevens hoofdstad van het departement Chilecito. De stad ligt op een hoogte van ca. 1100 m en heeft meer dan 30.000 inwoners. Ze is gelegen aan de R40, de hoofdweg door de Cadena de Paimán. Het is een goede 200 km rijden vanuit de provinciehoofdstad La Rioja om de 70 km hemelsbreed tussen de twee steden te overbruggen.

Voor de vindplaats(be)zoekers van cactussen: het is in het gebied waar naast *Lobivia famatinensis**, *Lobivia rosarioana*, *Pyrrhocactus bulbocalyx*, *Pyrrhocactus catamarcensis*, *Blossfeldia liliputana*, *Tephrocactus articulatus*, *Tephrocactus alexanderi*, *Parodia fechseri* ook specifieke soorten van het geslacht *Gymnocalycium* te vinden zijn; o.a. *G. castellanosii*, *G. mazanense*, *G. hossei*, *G. stellatum*, *G. ritterianum* en tevens de meer verspreide

Afb. 1: Beschutting tegen langdurige, directe zonnewarmte van *Gymnocalycium hossei* var. *weissianum* door dor struikgewas (hier: *Prosopis alba*)

Afb. 2. Patricia en Sebastián met hun jongste kind temidden van nogal wat Aloe. Linksonder staat een *A. peglerae* Schönland, midden links *A. dewettii* Reynolds en op de achtergrond achter Patricia, *Aloe dichotoma* Masson. Midden rechts *A. aculeata* Pole-Evans en een *Euphorbia rowleyana*

soorten *G. schickendantzii* en *G. saglione*. Naast vooral Prosopis-bomen en struiken (in 't Spaans "algarrobo" geheten) en wat Jarilla-struiken (Spaans voor *Larrea divaricata*) kent de streek weinig of geen andere begroeiing, echter incidenteel vind je in deze streek ook wel *Echinopsis leucantha*, *Denmoza rhodacantha*, *Trichocereus candicans*, *Cleistocactus baumannii* en bijna onontkoombaar (vanwege de zichtbaarheid op grote afstand) *Trichocereus terscheckii* en *Trichocereus terscheckioides*. Bij rotsformaties zijn soms ook tillandsia's te vinden.

Jarilla-struiken zijn overigens niet onbelangrijk (en dat is in goed Engels echt een "understatement"): ze zijn vaak een (over) leefplek voor de gymnocalyciums vanwege de vaak langdurige droogte, waarbij zelfs dorre struiken nuttige beschutting bieden. Droog kan het zeker zijn, want in Chilecito bijvoorbeeld valt gemiddeld maar 200 tot

250 mm regen op jaarbasis.

Niet alleen de botanische tuin in Chilecito is geesteskind van señora Patricia Granillo, die al van kindsbeen af cactus- en verzamelt; maar ook het aanwezige archeologisch museum. Zij is de creatieve ontwerpster van de gehele tuin en een plantenliefhebster pur sang. Zo'n 10 jaar geleden kwam zij Sebastián Carod tegen, geboren in Buenos Aires, verzamelaar van archeologische voorwerpen maar ook van cactussen. Samen besloten zij niet alleen hun passie voor succulenten maar ook hun leven te delen. Het zijn jonge dertigers met inmiddels twee kinderen.

Deze unieke samenwerking werd het begin van "Chirau Mita" (wat in het Quechua, de inheemse, oorspronkelijke taal van Zuid-Amerika "tijd van licht en wedergeboorte", oftewel "lente" betekent).

Sinds ongeveer 7 jaar verleent ook Marcela Farelo López haar medewerking. Zij leidt vooral bezoek(st)ers rond, houdt het globale overzicht over de planten en oogst samen met Patricia de zaden.

Hoewel in Argentinië heel veel soorten cactussen groeien, lijkt het wel of veel kennis daarover vooral buiten Argentinië te vinden is. Veel soorten zijn in een andere levende taal beschreven dan het Spaans en Patricia en Sebastián zijn dan ook autodidact; dit in tegenstelling tot Marcela die biologie gestudeerd heeft. Door heel veel te lezen (zij hebben inmiddels een uitgebreide bibliotheek), met mensen te praten, zelf planten te zoeken, en vooral door eigen waarneming (waar gedijen de planten het best, hoeveel water hebben ze nodig, kunnen ze wel of niet tegen koude of felle zon) hebben ze zeer veel (praktijk) kennis opgedaan.

Alle drie kennen ze de namen van de meer dan 1500 soorten succulenten; ze weten waar ze vandaan komen (zelf gevonden, gezaaid, gekregen, gekocht) en hoe ze behandeld zijn. Ze proberen de planten in hun tuin een uitgekende plaats te geven, zoveel mogelijk gelijkend op het groeigebied waaruit de planten komen en de omstandigheden waaronder ze groeien. Zo worden planten soms dichtbij een muur gezet om de langdurende, nawerkende warmtestraling daarvan te benutten.

Een enorme schok voor alle drie was het effect op de planten in de winterperiode 2007, waarin gedurende twee weken de temperatuur enkele keren daalde tot -6°C met veel vorstschade aan hoodia, agaven en groeitoppen van cereus-soorten. Tot nu toe zeer uitzonderlijk; echter de vraag of dit klimaatverandering betekent, leeft inmiddels ook bij hen! Meestal kent de streek 's winters één of twee dagen lichte vorst en dat is normaliter niet erg: de omgeving heeft gewoonlijk genoeg warmtebuffer. Echter bij zo'n langdurende koudeperiode blijken nogal wat succulente planten daarvoor helaas te gevoelig te zijn.

Afb. 3. Marcela Farelo López (foto 18 nov. 2006)

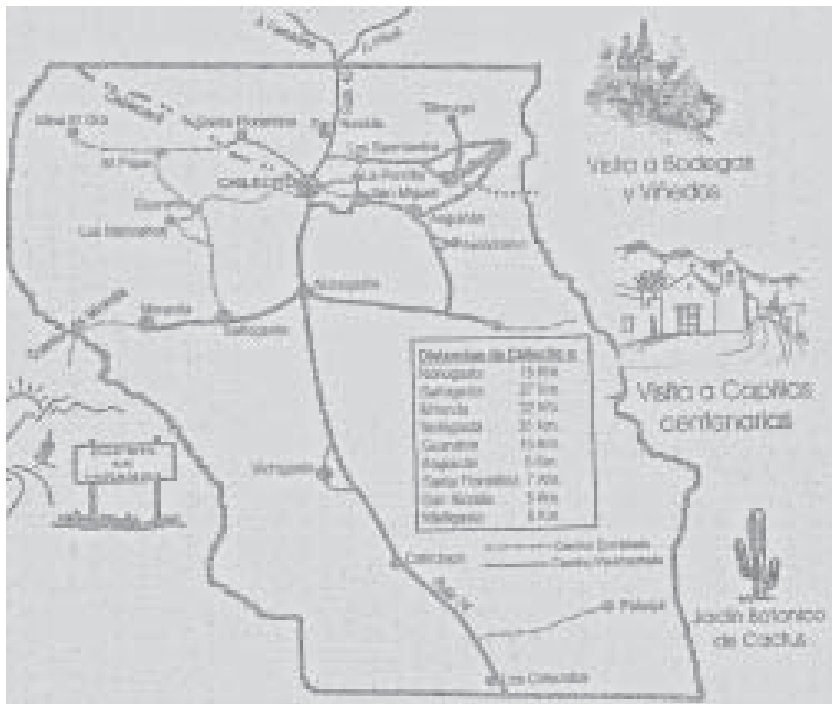
De eigenlijke tuin

De tuin ligt in het gehucht La Puntilla (zie plattegrond), net buiten Chilecito en heeft een oppervlakte van 10.000 m^2 , waarvan op dit moment ca. 5.000 m^2 beplant is.

Sinds de openstelling in 2003 zijn er meer dan 10.000 bezoekers geweest. Schoolklassen, dwz. kinderen vormen de favoriete doelgroep omdat Patricia, Sebastián en Marcela met name aan hen hun liefde voor planten willen overdragen.

Het woonhuis van Sebastián en Patricia is in een smal ravijn tegen een berg gebouwd en de enorme tuin is van daaruit vrijwel geheel te overzien.

De terrassen met succulenten vormen een prachtig labyrint, waardoor je als je beneden staat meteen een geweldig zicht op de enorme plantencollectie krijgt; echter meer naar boven is de aantrekkelijkheid van de aangelegde tuin pas echt goed te zien en inderdaad een lust voor het oog.

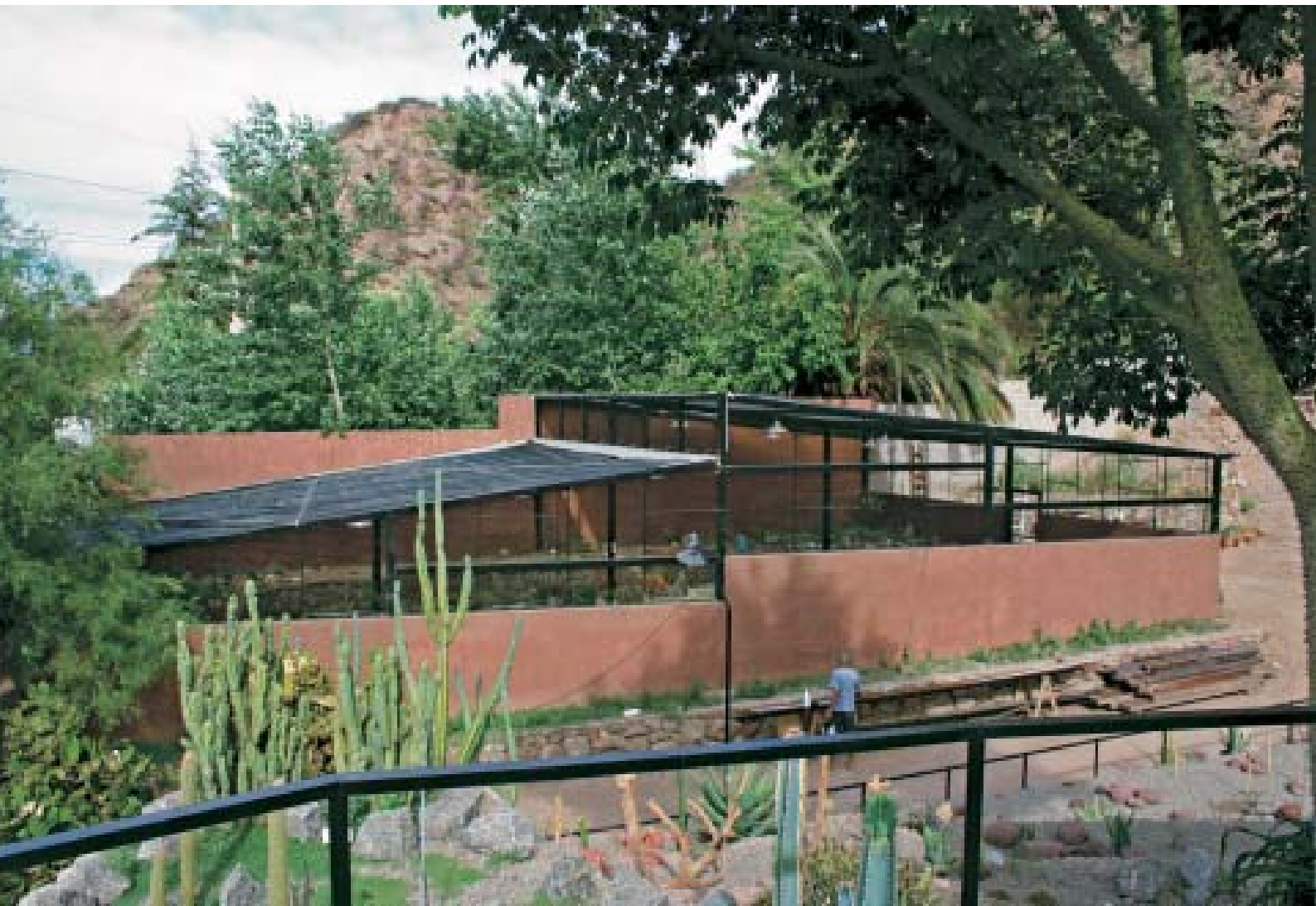

Afb. 4: Plattegrond rond Chilecito

Door letterlijk aan de bel te trekken, meld je je komst. Als je na een hartelijk welkom daarna via de trappetjes naar boven loopt, kom je langs terrasbedden met mooi gekweekte cactussen uit Mexico, Brazilië, Cuba, Peru, Paraguay etc. Prachtige zuilen van *Oreocereus*, *Espositoa*, *Neobuxbaumia polylopha*, *Pachycereus marginatus*, *Thrixanthocereus blossfeldiorum*, *Trichocereus*

Afb. 5. Uitzicht op archeologisch museum (links), woonhuis en een klein gedeelte van de terrassen met succulenten van de tuin, te zien vanaf de rijweg. Geheel links de trekbel

Afb. 6. Open “greenhouse” met vooral beschutting tegen teveel directe zonnewarmte en uitdroging

huascha en *Soehrensia*, teveel om op te noemen. Mexicaanse en Braziliaanse cactussen, die broederlijk (of zusterlijk) groeien naast de cactussen uit eigen streek en provincie: La Rioja. Opmaak en inrichting is een lust om te zien.

De Argentijnse cactussen en die uit andere delen van Midden- en Zuid-Amerika vormen wel de hoofdmoot. Bijna alle soorten zijn voorzien van bordjes waarop de geslachtsnaam, soortnaam (met eventueel var. naam), familienaam (bijv. Cactaceae of Agavaceae) en het oorspronkelijke land van herkomst vermeld staat. Soms is een tweede geslachtsnaam tussen haakjes vermeld, bijv. *Lobivia* (*Echinopsis*) of *Notocactus* (*Parodia*) om de onderlinge

verwantschap te tonen of te benadrukken. In het greenhouse worden daarnaast ook veel kleinere naamsetiketten gebruikt. Dit open greenhouse (zeg maar een kas zonder ramen, maar met een dak van gaas) is gebouwd in 2006 met een oppervlakte van ca. 200 m² voor de meest kwetsbare en kleinere planten.

Er staat verder nog een uitbreiding van de tuin op stapel van 3.000 m² met allerlei soorten yucca's en andere succulenten. Een uitbreiding met en voor 300 nieuwe soorten!

Afb. 7. Een stukje zijtablet in het green-house met o.a. *Notocactus paulus* H.Schloss.& Brederoo, *Parodia ayopayana* (Card.), *Gymnocalycium carminanthum* (Borth & Koop), *Pterocactus australis* (Web.)Backbg.,*Par. spgazziniana* Brandt, *Par. mairanana* (Card.), *Puna clavarioides* (Pfeiff.)R.Kiesling, *Cintia knizei* Řiha (midden rechts), *Sulcoreb. spec. etc.*

De plantenverzameling

Soorten

Veel planten komen uit de eigen kweekverzameling (via zaaien) van Patricia en Sebastián, maar ze krijgen en kopen er ook. Van een reis naar Namibië bracht Sebastián verschillende andere succulenten mee, maar hij heeft inmiddels ook veel planten uit Zuid-Afrika en Madagaskar. Hij vertelde dat hij zelfs planten heeft die in Madagaskar inmiddels niet meer te vinden zijn!

Er zijn zeer veel soorten cactussen aanwezig en wel van alle landen waar die inheems voorkomen. Er valt zoveel te

zien dat zeldzamere planten niet eens snel opvallen.

Van vrijwel alle bekende geslachten zijn meerdere vertegenwoordigers aanwezig en het is leuk ook groepjes te zien van bijv. *Cintia lecoriensis* n.n. (syn. *C. knizei* Řiha) en bijvoorbeeld *Tacinga braunii* Esteves. Beide soorten zijn niet veel voorkomend in verzamelingen.

[Juist in deze twee gevallen betreft het nogal verouderde naamgeving: echter het recente werk "The New Cactus Lexicon" van David Hunt heeft in hoge mate de belangstelling van Sebastian en de naamgeving zal dan ook zeker aangepast worden

Afb. 8. Een recentelijk nieuwe vondst uit het Famatina-gebergte: *Lobivia famatinensis var. *novum* voorkomend in het zuiden van La Rioja, uitgeplant in het greenhouse**

Foto's van de schrijvers

bij gewijzigd, breedgedragen inzicht door publicatie van een nieuwe uitgave van de Cites Cactaceae Checklist.]

Ook de andere succulenten zijn – waar het geslachten betreft – opvallend veel aanwezig.

Momenteel is de tuin en met name Patricia in het nieuws vanwege de daar eveneens (al jarenlang) groeiende *Jatropha macrocarpa* als bruikbaar alternatief voor de produktie van biobrandstof i.p.v. soja dat liever/beter als voedsel voor mens en dier gebruikt kan worden.

Jatropha macrocarpa is een inheemse plant uit de familie *Euphorbiaceae* en groeit in de provincies La Rioja,

Catamarca alsook in Santiago del Estero. Laboratoriumonderzoek geeft aan dat het extract van de zaden speciaal bij deze soort een hoog percentage olie oplevert. Recentelijk is ook eigen onderzoek gestart naar soorten die nog meer mogelijkheden bieden; een en ander los van allerlei (inter)nationale bedrijvigheid.

Wat verder ook sterk opvalt is dat de conditie van de planten overwegend zeer goed is waarbij van veel soorten grotere exemplaren aanwezig zijn met een regelmatig groeipatroon. En daarbij is er ook nog steeds ruimte voor en interesse in nieuwe soorten!

Afb. 9. Enkele “andere” succulenten in het green-house. Ransom *Haworthia truncata* Schönland zijn te zien *Aloe haworthioides* Baker, *Fenestraria rhopalophila* (Schltr. Et Diels) N.E.Br. , *Crassula tecta* (Thunb.), *Crassula hemispaerica* (Thunb.), *Lithops spec.* en ook *Conophytum saxetanum* (N.E.Br.), etc.

Bedreiging, zorg en perspectief

Net als bij andere succulentverzamelingen – zeker die in de openlucht – vormen mieren, onkruid, en droogte tot op zekere hoogte een bedreiging. Mieren slepen de zaden weg (er moet dus op tijd geoogst worden) en kunnen door nestvorming gezonde groei van planten nogal ontregelen. Bij droogteperiodes dient er regelmatig te worden bijgegoten terwijl ook onkruid op tijd verwijderd dient te worden. In het openlucht-greenhouse woekert op dit moment helaas een snelgroeiende bodembedekker. Niet echt bedreigend, maar wel ontsierend en het kost vrijwel zeker veel tijd om die blijvend te verwijderen.

Daarnaast wordt nu ook de winterperiode in Chilecito met enige zorg tegemoet gezien vanwege de vorstervaringen in 2006.

1500 Verschillende soorten (en vele in aantallen) succulenten goed verzorgen is geen sinecure, zelfs als je met z'n drieën bent. Dit vereist toegewijde zorg!! Dus blijft er voor Sebastián daarom te weinig tijd over om zijn ervaringen te publiceren, bijv. in het Argentijnse succulententijdschrift “Revista del Círculo de Coleccionistas de Cactus y Crasas de la Republica Argentina”. Niet onbelangrijk, omdat publiceren toch kan betekenen dat bruikbare ervaring wordt uitgewisseld.

Ook het commercieel uitbuiten van de collectie door bijv. de verkoop van planten en/of zaden heeft geen echt hoge prioriteit. De reden is vooral dat er teveel tijd nodig is om de planten aandacht te schenken en empirisch de juiste plaats te geven om ze op te laten groeien op die plek, die nodig en gewenst is gezien hun herkomst en de daarbij behorende groei-omstandigheden. Het gaat om de planten!

Waar vind je op deze schaal nog zulke liefhebber-hobbyisten ? In Chilecito!

Op andere (beperkte) schaal wordt aan liefhebbers wel zaad geleverd; te bestellen via www.chiraumita.com.ar/ en aanklikken "Catálogo de Semillas".

Slot

Voor elke succulentenliefhebber die Zuid-Amerika bezoekt is Chirau Mita zeker een omweg waard. De enorme kennis van de beheerders maakt hen tot gesprekspartners van formaat. En omdat Marcela en Patricia alleen Spaans spreken, is het een welkome bijkomstigheid dat Sebastian goed Engels spreekt.

Daarbij kan ook nog het archeologisch museum bezocht worden met uiterst bijzondere en zeldzame vondsten uit de directe omgeving en het Andesgebergte.

De tuin is het gehele jaar open. Van maandag t/m vrijdag van 08.00 – 12.00 uur en van 16.00 – 19.00 uur en 's zaterdags van 08.00 – 12.00 uur.

Literatuur

Reisverslag Argentinië van Albert Goossens, periode 22/11/2000 -12/12/2000.

Ritter, F. (1980). Kakteen in Südamerika; Band 2 Argentinien/Bolivien. F. Ritter Selbstverlag, Spangenberg.

Britton, N.L. and Rose, J.N. (1963): The Cactaceae, Vol. IV. Dover ed.

<http://www.elindependiente.com.ar/diario/archivo>

* L.Katinas, D.G. Gutiérrez & S.S.Torres Robles schrijven in Darwiniana 42(1-4): p.177-200 (2004)

” Spegazzini (1921: 118) beschreef deze soort, verzameld in de Sierra de Famatina, als “E. famatimensis”, wat duidelijk een typografische fout is . Spegazzini bleef deze orthographie (spelling) in volgende werken gebruiken. In artikel 60. 1 van de ICBN (Greuter et al., 2000) wordt voorgesteld om zulke spellingsfouten te corrigeren, zodat in dit specifieke geval de correcte naam is “famatinensis”. “

BRITTON & ROSE maakten een andere fout, want zij schrijven op blz. 286 van THE CACTACEAE:

” on page 59, vol. III, insert the following:

21. *Lobivia famatimensis* (Spegazzini) .
Echinocactus famatimensis Spegazzini,
Anal. Soc. Cient. Argentina 92: 44. 1921.

Type locality: Near Famatima, Argentina, altitude 2,000 to 3,000 meters.

Distribution: Province of La Rioja, Argentina.

Illustration: *Anal. Soc. Cient. Argentina* 92: f. 9, as *Echinocactus famatimensis*.”

Zij schrijven dus dat de soort bij Famatima gevonden kan worden; waarmee de naam *Echinocactus famatimensis* correct lijkt; echter Famatima is niet bekend in Argentinië.

Los hiervan kan worden opgemerkt dat ook in het recente werk “ The New Cactus Lexicon” van D.R.Hunt & N.Taylor de naam *Lobivia famatinensis* wordt gebruikt

Kanunnikensven 38
5646 JE Eindhoven

SUPEROL

Henk Ruinaard

Iedere succulentenliefhebber die wel eens zaait of gezaaid heeft kent waarschijnlijk wel het ontsmettingsmiddel Superol. In principe wordt Superol gebruikt als gorgel- of spoelmiddel bij beginnende keelpijn. Daarnaast worden deze tabletten al tientallen jaren door succulentenliefhebbers gebruikt als ontsmettingsmiddel tegen schimmels tijdens en na het zaaien. De gele tabletten bevatten 100 mg Superol en lossen vrij gemakkelijk op in warm water (aanbevolen hoeveelheid: 3 tabletten/liter). De resulterende gele ontsmettingsvloeistof kan dan met een gietertje of nevelspuit over de pas uitgezaaide zaden worden verdeeld. Ook na het ontkiemen van de zaden kan men deze ontsmettingsvloeistof blijven gebruiken.

Tot schrik van velen blijkt dat Superol gorgeltabletten sinds half vorig jaar niet meer bij apotheek en drogist verkrijgbaar zijn omdat de fabrikant (Chefaro) ze al sinds 2005 niet meer produceert.

Enig speurwerk op Internet leert dat de werkzame stof van de Superol gorgeltabletten

(oxychinolinesulfaat) nog wel als poeder verkrijgbaar is. Drogisterij Bik in Leiden verkoopt dit poeder in potjes van 3 gram (1 tablet bevatte 100 mg dus 1 potje poeder komt overeen met 30 tabletten) via zijn website: www.bik-bik.nl

Via de link: www.bik-bik.nl/shop/product/OX40230 kom je rechtstreeks bij Superol gorgel

terecht. Eén portie van 3 gram kost € 4,99 waar nog € 3,00 bijkomt indien verzending naar een huisadres nodig is. Je kunt het natuurlijk ook zelf in Leiden gaan halen bij drogisterij Bik (Doezastraat 4, 2311 HB Leiden, tel. 071 5126339).

In de Telegraaf van 12 juli 2008 is een artikel gewijd aan het verdwijnen en toch weer beschikbaar zijn van Superol. Hierin is als reden voor het verdwijnen vermeld dat het proces voor de fa. Chefaro erg ingewikkeld was en daardoor te duur werd. Wat niet is vermeld is dat de werkzame stof schadelijk kan zijn voor de gezondheid bij inname via de mond of huid. Dierproeven wijzen erop dat de stof kankerverwekkend zou kunnen zijn. Succulenten hebben daar geen last van, maar voorzichtigheid is dus wel geboden als men het als ontsmettingsmiddel wil gebruiken.

henk.ruinaard@tiscali.nl

DIDIERIA MADAGASCARIENSIS BAILLON

Jan Jaap de Morree

Laatst werd op een cactusbeurs mijn aandacht getrokken door een vreemde zuilvormige cactus die tussen zijn doorns lange grijsgroene blaadjes heeft. Een slank grijs zuiltje met zware bedoorning.

Bij nader inzien was er wel wat vreemds aan de hand. De doorns stonden in groepjes op steeltjes verspreid op de stam. Dat had ik bij cactussen nog nooit waargenomen. Daar komen ze tevoorschijn uit areolen direct op het plantenlichaam. Al snel kwam ik er achter dat er helemaal geen sprake was van een cactus. Het blijkt een succulent uit Madagaskar. Afgezien van een enkele rhipsalis leven daar geen cactussen, maar een grote groep droogte-tolererende plantensoorten zoals pachypodiums, alluaudia's, euphorbia's en didierea's. Tot dat laatste geslacht behoort de plant die ik onder ogen kreeg; *Didierea madagascariensis* Baillon. Naast de didierea die hier wordt beschreven is er nog een tweede soort; *Didierea trollii*. De familie *Didiereaceae* bestond tot sinds kort uit vier geslachten (*Alluaudia*, *Alluaudiopsis*, *Decarya* en *Didierea*) en 11 soorten. Ze zijn in Madagaskar endemisch, wat wil zeggen dat ze uitsluitend op dit grote eiland voorkomen. De meeste van deze merkwaardige planten komt slechts in een beperkt gebied in het zuidwesten van het eiland voor. Ze zijn heel kenmerkend voor de droogte-vegetatie, die door de aanwezigheid van veel doornige vetplanten (*Didiereaceae* en *Euphorbiaceae*) ook wel doornwoud (spiny forest) wordt genoemd. Het is een geïsoleerde plantengroep, die evenals andere exotische planten (bijvoorbeeld de vele planten uit het geslacht *Pachypodium*) en dieren (halfapen, zoals de vele lemuren) laat zien, dat Madagaskar zich reeds miljoenen jaren gescheiden van de rest van

Afrika heeft kunnen ontwikkelen.

Modern genetisch onderzoek aan het DNA van verschillende plantengeslachten heeft aangetoond dat de Afrikaanse geslachten *Calyptropeca*, *Ceraria* en *Portulacaria* ook tot deze familie gerekend moeten worden. Samen zijn ze in de orde *Caryophyllales* verwant aan de cactussen van de Nieuwe Wereld. Mijn eerste indruk was toch niet totaal onzinnig. (Afgezien van het eenvoudige feit dat je op een cactusbeurs verwacht cactussen aan te treffen).

Samen met alluaudia's behoren didierea's tot landschap-bepalende lang uitgroeïende soorten die in het droge deel van Madagaskar in de stekelvegetatie als slanke zwepen vele meters hoog de lucht in steken. In de groeiperiode zijn ze voorzien van kleine blaadjes. Deze vallen tijdens de droogteperiode af, maar komen in de volgende regentijd weer terug. Op afbeelding 1 is de jonge plant te zien in volle groei. Tussen de lange bladeren is zijn stekelige uiterlijk nog net waarneembaar. Als de plant wat droger staat en bladeren afvallen, is heel goed te zien dat de stam is bezet met zuilvormige tuberkels (podaria). Die ontstaan in de nieuwgroei met een lang lancetvormig blad aan hun onderzijde. Aan het uiteinde van de podaria staan een aantal stekels stervormig ingeplant, waarvan een of twee wel 4-5 cm lang worden. Op afbeelding 2

Afb. 1: Jonge *Didierea madagascariensis* in volle groei.

Afb. 2: De lange bladeren onder de podaria bij nieuwgroei (pijlen)

is in de top van de plant goed te zien dat behalve het blad onder een podarium, op de top van de podaria tussen de stekels steeds ook een groepje kleinere bladeren staat. Een vrij complexe groeivorm al met al. In de droogteperiode vallen de blaadjes successievelijk af. Op afbeelding 3 zijn de afdrucken van de inplanting van de lange bladeren nog te zien nadat ze zijn afgeval- len. Bij de nieuwe groeiperiode komen weer blaadjes op alle podaria, maar niet meer direct op de stam. Dit gebeurt ook bij de andere *Didiereaceae*, zodat ze in de groeiperiode lange groene zweepen worden

en niet alleen in de nieuwgroei bovenaan weer uitlopen. Pas op hoge leeftijd vertak- ken de planten zich om een struikvorm met lange takken op te leveren. Dat laatste zal de naam 'octopus tree' verklaren, die niet is af te leiden uit de lange solitaire zweepen bij jongere planten. In Nederland is de kans op bloei vrijwel nihil omdat de planten eerst een grote vertakte struik vormen. Zover komt het hier niet. Wat dat betreft bloeien succulenten met een verwante groeivorm zoals grote planten van *Pachypodium lamerei* uit Madagaskar wel gemakkelijker. Volgens de literatuur

Afb. 3: Ouder deel van de stam met littekens van afgevalen bladeren

Foto's van de schrijver

zijn de bloemen van didierea's overigens niet bijzonder.

Het is een plant die, net als pachypodiums en euphorbia's uit de tropen, niet gediend is van een koude overwintering. Onder de 10 °C zal het in de kas snel gedaan zijn met de plant die dan spoedig verslijmt en wegschimmelt. 's Winters binnenhalen dus.

Literatuur

Christophe A.(2008): Les Didiéréacées. Succulentés.
Nr 3 p.3-14. x
Rowley, G.D. (1992): Didiereaceae - Cacti of the Old

World. The British Cactus and Succulent Society, Rauh, W. (1995, 1998): Succulent and Xerophytic Plants of Madagascar. Volume 1 and 2. Mill Valley, CA: Strawberry Press,
<http://www.botaniewebsite.nl/didierea.html> de botanische website van Fred Triep

Koperwieklaan 19
2261 CL Leidschendam
morree@wanadoo.nl

BOEKBESPREKING

Ton Pullen

Cacti of Texas, a field guide, door A.M. Powell, J.F. Weedin & S.A. Powell.
Uitgave: Texas Tech University, Lubbock, Texas. 2008.
ISBN 978-089672-611-6. Paperback.
Formaat 15,5 x 23 cm. 383 pp.
Prijs \$ 24,95.

De Amerikaanse staat Texas is bijzonder rijk aan cactussen. In deze gids worden 132 soorten, ondersoorten en variëteiten besproken. De nadruk ligt op dat deel van de staat Texas, dat ten westen van de Pecos River ligt en dat grotendeels een voortzetting is van de Chihuahua-woestijn in Mexico. Binnen dit gebied ligt het Big Bend National Park, dat bekend is in kringen van cactusliefhebbers.

Na een inleiding, waarin de geologie en ecologie van dit gebied aan de orde komt en waarin veel plaats is ingeruimd voor de cactusmorfologie, volgt een hoofdstuk over de classificatie van cactussen, met een determinatiesleutel op de genera.

Het grootste deel van dit boek wordt ingenomen door de behandeling van de cactussoorten. Binnen elk geslacht volgt een sleutel op de soorten. Bij elke soort wordt een beschrijving gegeven, gegevens over de verspreiding, inclusief een verspreidingskaartje, en een overzicht van de nomenclatuur. Van elk taxon treft men meerdere foto's aan, meestal van planten in het wild, soms ook van cultuurplanten. De foto's zijn gemiddeld van redelijk tot goede kwaliteit, zelden briljant, maar meestal goed bruikbaar bij de identificatie van ter plaatse gevonden planten.

Het boek sluit af met een verkla-

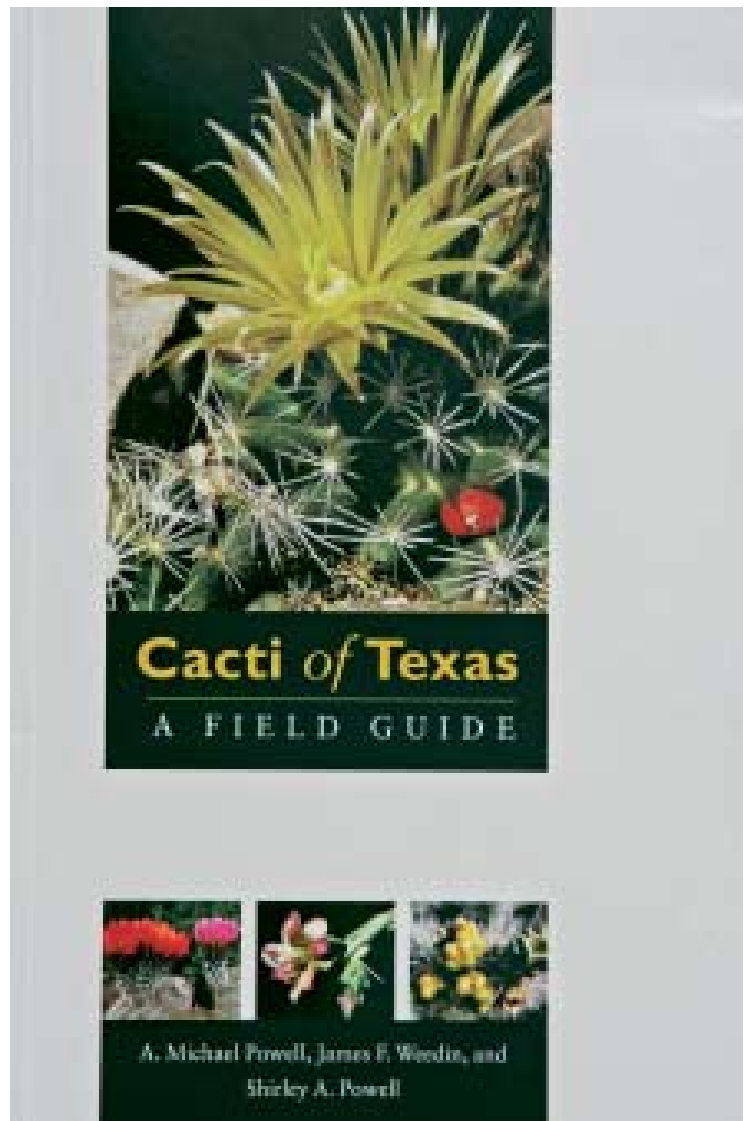
rende termenlijst, een literatuuroverzicht en een index.

Dit boek lijkt me een must voor die liefhebbers, die het betreffende gebied willen gaan bereizen, maar ook andere cactusliefhebbers kunnen er veel van hun gading in vinden. Het is uitstekend uitgevoerd.

De prijs is -in verhouding tot het gebodene- zeer schappelijk.

Rinkslag 19

7711 MX Nieuwleusen

SUMMARY

Rob Bregman

The editorial of this Succulenta issue is by Ben Zonneveld, who's glasshouse electrical heater caught fire last summer. He suggests not to leave the heater switched on during summer time.

In her column for youngsters, Johanna Smit-Reesink deals with *Brasiliopuntia brasiliensis*.

As usual, Bertus Spee discusses four plants in his collection, viz. *Echinocereus enneacanthus*, *Astrophytum asterias*, *Ceropegia stapeliiformis* and *Ferocactus disciformis*.

Ludwig Bercht presents Succulenta's previous editor Theo Neutelings.

Ton Pullen bought some specimens of *Sedum trollii*, a small leaf succulent from the western Himalaya. The plant appeared to do best on a sunny spot in his rock garden.

Albert Goossens found *Trichocereus schickendantzii* in northwest Argentina. He recommends the use of this species as a suitable stem to graft on.

A comprehensive and interesting article is about the island of Socotra in the Persian Gulf. Louis van de Meutter outlines the climate and vegetation zones of the island, which is known for its richness in endemic succulent species. He deals with the asclepiads *Caralluma socotrana*, *Edithcolea grandis* and *Duvalandria dioscoridis*.

Frans Noltee presents part two of his search for mesembs in the South African Perdekraal area. He focusses on the *Didymaotus lapidiformis* and *Lithops comptonii*.

Marcel Stolk visited the Baja California peninsula in northwest Mexico looking for cochineals in particular. He discovered a new locality of (probably) *C. pondii* ssp. *maritima* about 800 km further north than John Pilbeam stated in his *Mammillaria* book.

Henk and Margreet Damsma visited the botanic garden of Chilecita in the province of La Rioja, Argentina.

The fungicide Superol, widely used by hobbyists to disinfect seeds, is no longer available in the Netherlands. However, Henk Ruinaard found a store in Leiden where it is still being sold.

A contribution by Jan Jaap de Morree is about the stem succulent *Didierea madagascariensis*.

Ton Pullen reviews a new book by A. Powell, J. Weedon and S. Powell, entitled 'Cacti of Texas, a field guide'.

**Hector Petersenstraat 7
1112 LJ Diemen**

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

Ben Zonneveld	Brand.....	194
Johanna Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Brasilopuntia brasiliensis	195
Bertus Spee	Voor het voetlicht	196
Ludwig Bercht	Even voorstellen	
	Theo Neutelings.....	199
Ton Pullen	Sedum trollii	201
Albert Goossens	De onderstam voor de beginnende liefhebber	203
Louis van de Meutter	De Stapelieae van Socotra.....	206
Frans Noltee	Vetplanten van de Karoo	
	Een bezoek aan Peerdekraal (vervolg)	215
Marcel Stolk	Een nieuwe vindplaats van	
	Cochemiea pondii ssp. maritima?.....	218
Henk en Margreet	Misschien wel de mooiste botanische tuin	
Damsma	van Zuid-Amerika	224
Henk Ruinaard	Superol	233
Jan Jaap de Morree	Didierea madagascariensis Baillon.....	234
Ton Pullen	Boekbespreking	
	“Cacti of Texas”	238
Rob Bregman	Summary.....	239

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. J.M. Smit -Reesink,
Prins Willem Alexanderlaan 104,
6721 AE Bennekom
E-mail: j.smitreesink@upcmail.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofredacteur)
E-mail: hviscaal@hetnet.nl
C.A.L. Bercht
E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl
R. Bregman
E-mail: R.Bregman@uva.nl
J.J. de Morree
E-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
E-mail: abpullen@home.nl
B.J.M. Zonneveld
E-mail: B.J.M.Zonneveld@biology.leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Bloei van *Cochemiea halei*

Foto: Marcel Stolk

SUCCULENTA

The cover of the magazine 'Succulenta' features a close-up photograph of a succulent plant. The plant has several light purple, star-shaped flowers with many fine, feathery petals. The succulent leaves are green and have a characteristic diamond or triangular shape. The background is dark, making the flowers and leaves stand out. The title 'SUCCULENTA' is printed in large, bold, yellow letters at the top of the cover.

ISSN 0039-4467 - DECEMBER 2008
NUMMER 6 - JAARGANG 87

REDACTIONEEL

Ludwig Bercht

Normaal gesproken zou ik in het redactioneel van het decembernummer u aansporen om aandachtig het zaadaanbod van het Clichéfonds te bestuderen en daaruit uw keuze te maken. Immers, er staat altijd wel iets in dat u aantrekt en anderzijds, wat is mooier in onze hobby dan het zien kiemen van zaden. Ik vind het altijd weer een wonder hoe dat zaadje weet welk soort plantje eruit moet komen.

Maar deze keer wil ik het met u over iets geheel anders hebben. In de Algemene Ledenvergadering van 27 september jl. is mevr. J. Smit-Reesink benoemd tot erelid van de vereniging voor haar grote verdiensten voor Succulenta. Jarenlang was zij een drijvende kracht voor twee achtereenvolgende afdelingen, maar bovenal was zij actief in het landelijk bestuur en zeer vele jaren betrokken bij het werk van de redactie. Beste Joop, nogmaals namens de redactie onze hartelijke felicitaties voor het verkrijgen van het erelidmaatschap en onze grote dank voor het vele werk dat jij binnen de redactie hebt verricht. Het is evenwel ook het moment dat we als redactie afscheid van haar hebben genomen en in de persoon van mevr. Riet Maessen een waardig opvolgster hebben gevonden voor de functie van redactiesecretaresse. Ook is dit tevens het moment dat schrijver dezes andere verantwoordelijkheden op zich neemt binnen de redactie. Een goed moment om uiteen te zetten hoe de verantwoordelijkheden en werkzaamheden op dit moment in de redactie zijn verdeeld. De redactie zorgt ervoor dat elke twee maanden het tijdschrift Succulenta verschijnt. Achteraf is zij verantwoording schuldig aan het Bestuur. Met de nieuwe opzet heeft de redactie twee (hoofd)redacteuren, Henk Viscaal belast met de lay-out en de kwaliteit van foto's en druk en daarmee ook de contactpersoon met de drukker en mijn persoon verantwoordelijk voor de inhoudelijke kwaliteit van de artikelen en acquisitie van auteurs. Er is natuurlijk nog een derde (hoofd)redacteur, namelijk André van Zuijlen voor het "gele" gedeelte. Gedacht wordt over een nog optimalere samenwerking tussen beide redacties; dat hoort u later.

De redactie wordt verder gevormd door een kleine groep van uiterst vakbekwame mensen. Er is voor gezorgd dat expertise op velerlei terrein aanwezig is. Alle artikelen die gepubliceerd worden, zijn van tevoren door de volledige redactie doorgenomen. Een van de leden met de beste expertise voor een bepaald artikel staat centraal in de beoordeling. Na afhandeling door de redactie vindt een laatste screening door de hoofdredacteur plaats en wordt beoordeeld of het fotomateriaal voldoende en van voldoende kwaliteit is. Waar nodig vindt terugkoppeling met de auteur plaats. Ingrijpende veranderingen zullen nimmer zonder instemming van de auteur plaatsvinden. Centrale spil in de logistiek van binnenkomen van een artikel tot aan het publiceren is de redactiesecretaresse.

De redactie poogt een evenwichtige samenstelling van het tijdschrift te garanderen, enerzijds door zelf op zoek te gaan naar auteurs, maar anderzijds zijn we sterk afhankelijk van de schrijversbereidheid van onze lezers. Succulenta is bovenal een tijdschrift voor en door u.

Hebt u opmerkingen of kritiek, we horen het graag (het laatste hopelijk niet te veel). Alles kunt u e-mailen naar mevr. Maessen; haar e-mail adres vindt u wel in het tijdschrift.

Ik heb er zin in en hoop op veel bijval, zowel in woord als daad.

JONG GELEERD

MAMMILLARIA PROLIFERA

Johanna Smit-Reesink

Tijdens de oktober-ruilavond van mijn afdeling viel mijn oog op een mammillaria met heel veel kopjes en rode vruchtjes. Ik hoopte stilletjes dat ik hem te pakken zou kunnen krijgen! Ik werd er helemaal hebbertig van! En wat denk je? Hij stond er nog toen ik aan de beurt was om een plant te kiezen! Dus kan ik er nu voor jullie een stukje over schrijven.

Een paar dagen later heb ik de boeken open geslagen en heb ik gezocht op Google. De plant komt voor in Texas en op de Caraïbische Eilanden. Het is een plant die een groot aantal kopjes maakt (vandaar de naam prolifera). De kopjes zijn tot 6 cm lang en 3-5 cm dik en de planten zijn zodenvormend. De kopjes zijn kegelvormig en de areolen hebben gewoonlijk 20-40 witte doorns. De bloempjes zijn geel met witbruine streepjes en ze worden één tot anderhalve centimeter lang. De planten houden van volle zon. Na de bloei verschijnen er gele vruchtjes, die langzaam verkleuren naar rood. Het zijn net rode pepertjes. Je kunt ze eten. Ze smaken een beetje naar onrijpe aardbeien en ze zitten vol vitamine C!

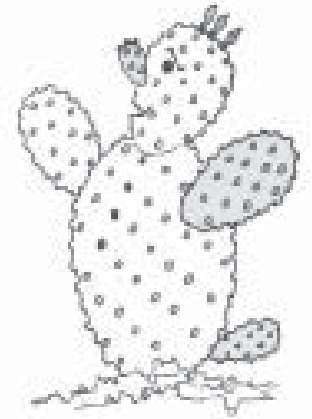
Om ze te vermeerderen is het voldoende de kopjes van elkaar te scheiden, die vaak zelf al wortels hebben. Je houdt ze enkele dagen droog voor je ze oppot in een mengsel van 1/3

grof zand, 1/3 tuingrond en 1/3 schone klei. Bovenop strooi je een beetje aquariumgrind. Ze groeien heel snel en je kunt na een paar maanden al stekjes aan je vrienden geven! Bij het water geven houd je natuurlijk onze regel aan van het houten prikkertje! Van eind september af kun je stoppen met water geven en eind maart begin je weer. 's Winters mogen ze koel staan, maar wel zo licht mogelijk.

Er zijn verschillende vormen van *M. prolifera*. De variëteit *mexicana* heeft gele doorns, de variëteit *texana* is bewapend met zwarte doorns en de variëteit *haitensis* is helemaal wit!

Veel plezier ermee en tot de volgende keer!

**Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom.
j.smitreesink@upcmail.nl**

Mammillaria prolifera

Foto Henk Viscaal

VOOR HET VOETLICHT

Bertus Spee

Mammillaria albilanata

Witte mammillaria's zijn blikvangers in elke verzameling; zo ook deze albilanata wat "met witte wol" betekent. Wanneer de kleine bloemen in een krans rond de top verschijnen is het extra genieten en als dan later de rode zaadbessen tevoorschijn komen is ook dit weer een prachtig gezicht. De planten groeien solitair tot zo'n 15 cm hoog en kunnen dan aan de basis gaan spruiten. Van oorsprong groeien ze in de deelstaten Guerrero en Oaxaca van mijn favoriete land Mexico, vaak op stenige hellingen.

We planten ze in een mineraalrijk substraat en geven tijdens de groei regelmatig water. Op een zonnige plaats komen ze het beste tot hun recht. In de winter houden we ze droog bij een minimum temperatuur van 5 °C. Vermeerderen doen we door te zaaien, want stekken vormen zich niet snel.

Echeveria setosa

Een echt Mexicaantje deze echeveria, die zijn wortels heeft in de deelstaat Puebla. De blaadjes van de 10 cm groot wordende rozetten zijn dichtbezet met korte haartjes. Setosa betekent dan ook borstelig behaard. Het zijn probleemloze planten, die het best groeien in een zanderig substraat. Ze hebben een heel fijn wortelgestel en binnen 2 jaar zit de hele pot vol met een viltige wortelkluit. Bij het verpotten kunnen we deze kluit grotendeels verwijderen en in verse grond groeien ze spoedig verder.

In de zomer kunnen we regelmatig flink water geven. De bloemstengels verschijnen in juni - juli. In de winter houden we de planten droog bij een minimumtemperatuur van 7 °C.

Vermeerderen kan door zaaien. Hoe verser het zaad, hoe beter het kiemt. Stekken kan ook door de jonge zijscheuten van de moederplant te halen en op vochtig zand te laten bewortelen. Je hebt zo veel vlugger bloeibare planten. Bladstekken gaat ook door onbeschadigde blaadjes op vochtig zand te leggen, maar ook hierbij duurt het lang eer je een behoorlijke plant hebt.

Rebutia albiflora

Dit is een van de weinige witbloeiende rebutia's. Deze uitbundig spruitende planten vormen talrijke kopjes van 1 cm doorsnede en zijn voorzien van een fijne witte bedoorning. We planten ze bij voorkeur in een ondiepe schaal, geven ze een mineraalrijk substraat en zetten ze op een zonnige en vooral luchtige plaats. De planten zijn nogal spintgevoelig. In de zomer kunnen we flink water geven en in de winter houden we ze droog bij een minimumtemperatuur van 5 °C.

Vermeerderen gaat prima door ze te zaaien. Vaak komen er ook zaailingen op naast de moederplant. Stekken geeft weinig tot geen problemen. Wanneer een plant te groot wordt, kunnen we deze gemakkelijk delen en opnieuw oppotten. De habitat van deze rijk bloeiende planten vinden we in Bolivia.

Trichodiadema densum

Dit opvallende plantje behoort tot de mesems, de middagbloemen. Het komt oorspronkelijk uit Zuid Afrika. Het vormt kleine, rijk vertakte struikjes, die ontspruiten aan een dikke penwortel. Bij het verpotten kunnen we deze telkens wat omhoog halen zodat er een mooie caudex ontstaat.

We planten ze in een mineraalrijk, doorlatend grondmengsel en geven matig water gedurende de groeitijd. De bloeiperiode valt in mei en ze kunnen zo uitbundig bloeien dat de hele plant overdekt is met karmijnrode bloemen. Deze openen zich pas na het middaguur.

Vermeerderen kan door te zaaien, maar ook stekken is mogelijk. We nemen de nodige takjes met meerdere kopjes van de moederplant als deze goed aan de groei is en laten ze wortelen op vochtig zand. Wanneer dit gelukt is, kunnen ze opgepot worden.

In de winter houden we ze op een temperatuur van 7 °C, waarbij we op zonnige dagen wat nevelen met lauw water. Als ze wat warmer gehouden worden, mogen ze af en toe ook een klein beetje water zodat ze niet te ver indrogen.

**Diepenestraat 4
4454 BJ Borssele.**

STAPELIA GLANDULIFLORA

Louis Van de Meutter

Deze bijzonder fraai bloeiende stapelia werd aan het einde van de 18e eeuw door Masson ontdekt en beschreven. Hij introduceerde haar nadien bij de botanische tuin van Kew waar ze in 1796 voor de eerste maal haar bloemen vertoonde.

Volgens Berger was ze in het begin van de 19e eeuw nog altijd in cultuur in Duitsland en Engeland en in de herbaria uit die tijd lang niet ongewoon. Jammer genoeg komt ze tegenwoordig vrijwel niet meer voor in onze verzamelingen.

Afb. 1: *Stapelia glanduliflora*

Beschrijving

De planten vormen kleine opgerichte groepen tot 20 cm hoog. De stammetjes zijn opstaand, grauwgroen, zacht behaard en worden 1 à 2 cm dik. Ze hebben meestal 4, zelden 5 of 6, iets samengedrukte ribben. Deze zijn voorzien van opvallende tandjes die elk een vroeg afvallend, duidelijk opstaand of naar binnen gebogen rudimentair blaadje van 1 à 2 mm lengte dragen.

De bloemen ontspringen enkel of met meerdere tegelijk uit een zogenaamde peduncle, een gemeenschappelijke korte stevige toegespitste steel aan de basis van de jonge stammetjes. Ze ontwikkelen zich één na één in korte opeenvolging en rusten op de bodem. Ze zijn bovendien reukloos. De bloemsteel is 5 à 7 cm lang, 1,5 mm dik, behaard en roodachtig van kleur. De eivormige bloemknop is zacht behaard. De geopende bloem bereikt 2,5 à 4 cm in doorsnee. Ze is vlak, aan de voorzijde zwak gerimpeld, bleek zwavelgeel van kleur en dicht bezet met lange uitstaande, knotsvormige, witte, doorschijnende haren die haar het uiterlijk van een juweel verlenen. Vandaar de soortnaam *glanduliflora*, glandula betekent in het Latijn klier. De corollaslippen worden 10 à 14 mm lang en 7 à 8 mm breed. Ze zijn ovaal tot lancetvormig, puntig, uitstaand met gebogen toppen. De bloemkroon is heel weinig variabel, de variaties blijven beperkt tot lichte kleurverschillen (soms een beetje groenachtig) en de lengte van de corollaslippen.

S. glanduliflora blijkt het meest verwant te zijn met de zeer variabele *S. erectiflora* en in mindere mate met *S. immelmanniae* en *S. paniculata*.

S. glanduliflora hoort thuis in de droge gebieden van de Kaapprovincie, in de woestijn aan de noordzijde van de Olifantsrivier en in het Clanwilliam- en het Vanrhynsdorp-district. Volgens Leach komt ze zelfs frequent voor in het Clanwilliam-Klavergebied. Schlechter vermeldt ook Namaqualand, bij een hoogte van 100 m boven de zeespiegel op rotsige bodem.

Berger beschreef ook nog de variëteiten

Afb. 2: Stapelia glanduliflora

Foto's van de schrijver

massonii en *haworthii* maar deze worden tegenwoordig als identiek met de typevorm beschouwd.

Cultuur

S. glanduliflora maakte omstreeks de eeuwwisseling een drietal jaren deel uit van de eigen verzameling. Mijn plant was afkomstig uit de succulentenkwekerij van Cock Grootscholten in Honselersdijk. In een hangpot groeide ze aanvankelijk heel voortreffelijk uit tot de hele pot (doorsnee 14 cm) volledig gevuld was. Jaarlijks bloeide ze gedurende een lange periode in het najaar en was dan getooid met talrijke, tegelijk geopende bloemen waardoor ze tot de blikvangers van de verzameling behoorde. Zoals gebruikelijk voor mijn stapelia's was het substraat heel poreus (puimsteen of bims met toevoeging van een weinig humus en leem). Tijdens de zomer werd ze afgeschermd tegen de middagzon. Na enkele jaren begonnen de stammetjes echter zonder meer aan de basis weg te

rotten. Pogingen om ze te stekken mislukten telkens. Ook het enten ging telkens mis zodat op den duur niets meer van de plant overbleef. Jammer genoeg wordt ze tegenwoordig, voor zover ik weet, nergens meer aangeboden. Mocht ze eventueel nog ergens te verkrijgen zijn, dan zou ik het in ieder geval heel graag vernemen.

Literatuur

- Berger, A. (1910). *Stapelien und Kleinien*. Verlagsbuchhandlung Eugen Ulmer, Stuttgart.
- Court, D. (1981). *Succulent flora of Southern Africa*. A.A. Balkema, Rotterdam.
- De Haas, T. (1940). *Stapelia glanduliflora*. *Succulenta*.
- Jacobsen, H. (1970). *Das Sukkulentenlexikon*. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- Leach, L.C. (1985). A Revision of *Stapelia* L. (Asclepiadaceae). *Excelsa Taxonomic series*, 3:129-131.

Nachtegalenlaan 16

B 2820 Bonheiden.

België.

E.mail: louisvandemeutter@hotmail.com

JOOP SMIT-REESINK, BEDANKT!

Henk Viscaal

Aan mij de eer om namens de redactie Joop Smit-Reesink in het zonnetje te zetten. Sinds medio 2000 werk ik met haar samen in de redactie en wanneer leer je iemand beter kennen dan door met hem of haar samen te werken. Je leert dan al heel snel de (eigen)aardigheden van de betreffende persoon. Joop was overigens al veel langer actief in de redactie van Succulenta en heeft heel wat hoofdredacteurs meegemaakt. Op de halfjaarlijkse redactievergaderingen in Utrecht zorgde zij regelmatig voor koekjes voor de vergadertijgers.

Op 21 september 1928 aanschouwde ze het levenslicht te Delft. Een vlug rekensommetje leert ons dat ze dus inmiddels 80 jaar is geworden. Toen ze 4 jaar was verhuisde ze met haar ouders naar Hengelo waar ze de lagere school bezocht. Later verhuisde de familie naar Delft en hier bezocht zij de H.B.S. Gedurende de schooltijd hier volgde zij al cursussen typen en correspondentie. Haar lievelingshobby's waren zwemmen en waterpolo. Het is dan ook in die tijd dat zij Ruud leerde kennen, we schrijven dan 1944.

Op 19-jarige leeftijd startte ze haar carrière bij een verftechnisch bureau om enige tijd later als directiesecretaresse te gaan werken bij de Hemaf te Hengelo.

Ruud studeerde intussen af in de technische natuurkunde en in 1952 stapten ze in het huwelijksbootje. Inmiddels dus een huwelijk van meer dan een halve eeuw.

Ruud's loopbaan bij de Hoogovens zorgde ervoor dat zij in de beginjaren nooit lang op een plaats woonden. Als woonplaatsen noem ik Driehuis, Delfzijl en weer naar Driehuis, dan Zwitserland en een tijdje Afrika. En nu 34 jaar in Bennekom.

Inmiddels is Joop al 43 jaar lid van Succulenta en de trouwe bezoekers van de jaarvergaderingen hebben dan ook mee

mogen maken dat ze een aantal jaren terug de bij het 40-jarig lidmaatschap behorende versierselen kreeg opgespeld.

Joop lijkt op veel van de liefhebbers in onze hobby; ze vindt alles mooi en haar verzameling is dan ook heel divers met een assortiment van allerlei cactussen en vetplantjes, ogenschijnlijk zonder veel systematiek. Als je bij haar in de kas bent, weet ze van alle plantjes wel wat te vertellen. Hiervan komt het een en ander terecht in de rubriek "jong geleerd".

Uit een grijs verleden wist ze me te vertellen dat ze in een afdeling geen bestuursfunctie kon krijgen omdat ze de vrouw van een directeur was. Maar in het Succulenta mei-nummer van 1979 kunnen we lezen dat zij algemeen bestuurslid is. Dit blijft zij tot 1985.

Haar naam is in die tijd al verbonden aan ons maandblad, want zij verzamelt de gegevens over vraag en aanbod en ook de advertenties komen bij haar terecht.

Na een tussenperiode van 6 jaar komen we haar naam weer tegen voor de rubrieken vraag en aanbod en de advertenties. In het augustusnummer van 1993 zien we haar naam weer verbonden met het secretariaat van ons tijdschrift. Dat zijn werkzaamheden die ze tot aan de laatste ledenvergadering van september 2008 is blijven vervullen. Tijdens deze vergadering werd zij tot erelid van Succulenta benoemd.

Haar werkzaamheden worden gekenmerkt door een gedrevenheid die zijn weerga niet kent. Ondanks haar leeftijd komt ze tot nu toe toch maar om de maand naar Ruurlo om de correctie van het tijdschrift in te voeren. Tussendoor kan ze soms op de vreemdste tijden bellen om informatie door te geven. Dank je wel Joop voor je inzet voor Succulenta.

Joop Smit-Reesink

Foto: André van Zuijlen

HET BEMESTEN VAN CACTUSSEN

Henk Ruinaard

In de “Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten” van Ton Pullen wordt er op blz. 18 op gewezen dat er veel te vertellen valt over bemesting. Dat is ook inderdaad zo en er is waarschijnlijk geen onderwerp in de succulentenwereld waarover zoveel tegenstrijdige meningen en ervaringen zijn als over bemesting. Dat er wel eens bemest moet worden is voor bijna iedereen wel duidelijk, maar over hoe vaak, hoeveel en waarmee verschillen de meningen aanzienlijk.

In de literatuur en in cactusboeken vind je wel wat algemene richtlijnen voor het bemesten van cactussen. Meestal beperkt zich dat tot de aanbeveling om 2 tot 4 keer per jaar (= groeiseizoen) een stikstof-arme meststof te gebruiken. Ook van Google en van Wikipedia word je niet echt veel wijzer.

Wat dit onderwerp ingewikkeld maakt is het feit dat er zo veel factoren zijn die de hoeveelheid, frequentie en samenstelling van de bemesting beïnvloeden.

Om enige orde te scheppen in deze onduidelijke situatie is het in de eerste plaats zinvol om uit te zoeken waar cactussen behoefte aan hebben om daarna een onderscheid in behandeling te maken aan de hand van het gebruikte substraat. Verder is het wel handig om te weten wat er zo al aan meststoffen wordt aangeboden en wat er aan recepten beschikbaar is.

Waar hebben cactussen behoefte aan?

Net als alle andere planten hebben cactussen behoefte aan stikstof (N), fosfor (P), kalium (K), magnesium (Mg) en zogenaamde sporenelementen o.a. ijzer (Fe). De gehalten van deze elementen in een meststof worden uitgedrukt in (gewicht) procenten, b.v. 6-12-36-3 = 6%N-12%P (als P_2O_5)-36%K (als

K_2O)-3%Mg (als MgO). De mate waarin cactussen deze elementen nodig hebben verschilt echter van die van andere planten. Een belangrijke vraag is daarom: wat doen cactussen met deze elementen (Niess 2004)?

Stikstof is het belangrijkste element voor de opbouw van eiwitverbindingen. Het zorgt voor de groei van de planten en is daarmee de drijvende kracht. Snelgroeiende voedselgewassen zoals aardappelen, suikerbieten en maïs hebben daarom een meststof met een hoog stikstofgehalte (nitraten) nodig. Het stikstofgehalte moet bij cactussen bij voorkeur laag zijn omdat het nu eenmaal langzaam groeiende planten zijn. Niemand wil uiteindelijk vette opgeblazen planten in zijn verzameling. Daarom moet het stikstofgehalte maximaal bij 10 % liggen. Bij oudere cactussen, die nog minder snel groeien dan jongere planten, is een lager gehalte dan 10% aan te bevelen.

Fosfor bevordert de wortelvorming, de bloei, de vruchtvorming en de stofwisseling (opbouw en afbraak van voedingsstoffen in het plantenlichaam). Verder bevordert het de vorming van zaden en een betere rijping van de vrucht. Fosfor is dus een belangrijk element waarvan het

aandeel hoger dan 10% moet bedragen.

Kalium maakt het plantenlichaam stevig en verhoogt de resistentie. Kalium draagt ook bij aan de vorming van zetmeel, suikers en cellulose. Dit zijn eigenschappen die de plant dikvlezig maakt (celopbouw, celwandstevigheid) en ertoe bijdraagt dat de planten een hogere weerstand tegen kou en ziektes krijgen. Daardoor zien de planten er gezonder en gedrongener uit zoals bij planten in het wild. Het kaliumgehalte moet beslist hoger dan 10% zijn.

Magnesium is een belangrijk bestanddeel waardoor de planten er groen en gezond uitzien. Magnesium is namelijk belangrijk voor de chlorofylvorming (bladgroen) en daarmee voor de assimilatie (gaswisseling en opbouw van suikers) van de plant. Dit element is ook noodzakelijk bij de celopbouw. Het magnesiumgehalte moet in een volwaardige meststof minstens 2% bedragen.

Calcium (Ca) komt in de normale N-P-K meststoffen niet voor, maar wordt wel eens toegevoegd in de vorm van kalksalpeter (calciumnitraat), kalk of krijt (calciumcarbonaat) of Dolocal (80% calciumcarbonaat + 20% magnesiumcarbonaat). De rol van calcium op de groei van cactussen is niet helemaal duidelijk. Bij mensen is het goed voor sterke botten. Bij landbouwgewassen wordt wel geclaimd dat het (in de vorm van kalk of Dolocal) de grondstructuur zou verbeteren, als pH-regelaar kan werken (neutralisatie van zuren) en een interactie kan aangaan met magnesium. Verder wordt calcium door de plant gebruikt

Afb. 1: Gebarsten Echinocereus pectinatus door overbesteding

voor de stevigheid en de opbouw van celwanden. Sommige cactussen groeien in de natuur in kalkrijke grond en onttelen daaraan mogelijk een deel van hun karakteristieke eigenschappen (b.v. zéér witte bedoorning?).

Sporenelementen zijn noodzakelijk voor een gezonde groei, maar deze elementen zijn slechts in zéér geringe hoeveelheden nodig. Sporenelementen zijn b.v. ijzer (Fe), borium (B), koper (Cu), mangaan (Mn) en zink (Zn). IJzer speelt een rol in de vorming van bladgroen en is daarom een belangrijk sporenelement. In verschillende recepturen wordt aangeraden om naast de reeds in de meststof aanwezige ijzer

Afb. 2: Bak met 5 jarige echinocereus-zaailingen

nog extra ijzer toe te voegen in de vorm van een zogenaamd ijzerchelaat (dit is een ijzerverbinding die voor de plant opneembaar is).

Er zijn verschillende meststoffen op de markt die deze sporenelementen reeds in voldoende mate (m.u.v. ijzer) bevatten.

Beschikbare meststoffen en recepten

Toen ik zo'n 15 jaar geleden voor het eerst begon met het bemesten van mijn cactussen, kreeg ik via een bevriende liefhebber de beschikking over de bekende combinatie van voedingstof A en B die apart van elkaar opgelost moesten worden en dan volgens een bepaalde verhouding verdund moesten worden. Je kon de vaste stoffen A en B kopen en daar zelf een geconcentreerde oplossing A en B van maken, maar diverse kwekers hebben deze geconcentreerde vloeistoffen A en B jarenlang verkocht in 1 liter flessen. Deze combinatie van A en B werd bij de teelt van komkommers en paprika's op steenwol met succes toegepast omdat deze meststoffen goed in water

oplossen en daardoor met het gietwater automatisch gedoseerd konden worden. Deze succesvolle combinatie is in de jaren tachtig van de vorige eeuw overgewaaid naar de cactuswereld.

Meststof A bleek te bestaan uit een mengmeststof genaamd Nutriflora T en meststof B was kalksalpeter. De samenstelling van Nutriflora T is: N-P-K-Mg = 2-11-40-5 en bevat alle benodigde sporenelementen. Kalksalpeter bestaat voor 22% uit stikstof. Daarnaast bestaat het voor ca.32% uit calcium.

Een populair recept uit die tijd voor het bereiden van vloeistof A was om 160 gram Nutriflora T op te lossen in 1 liter warm water en een beetje (theelepeltje = ca. 3 gram) ijzerchelaat toe te voegen. Het ijzerchelaat poeder is donkerpaars (donkere puntjes in mengsel van Nutriflora T en ijzerchelaat) en geeft aan de waterige oplossing een paarse kleur. Het recept voor de bereiding van vloeistof B was om 120 gram kalksalpeter op te lossen in 1 liter warm water. Voor het gebruik in het gietwater moest men dan van elk van

deze (geconcentreerde) oplossingen 20 ml mengen in 10 liter water. Dit gietwater bevat dan 0,32 gram/liter Nutriflora T en 0,24 gram/liter kalksalpeter, dus bij elkaar 0,56 gram/liter aan meststof.

Andere recepten uit die tijd, zoals b.v. van Hans van Wortel (Succulenta nr. 8, 1982, blz. 182 en 194) of van Piet van der Laken uit 2003 over het verzorgen van discocactussen (zie website: www.discocactus.nl/Verzorging/Gieten.htm) spreken over deze zelfde oplossingen A en B waarin kalksalpeter een belangrijke rol speelt. Gezien het feit dat cactussen eigenlijk weinig behoefte hebben aan stikstof is dit vreemd en zelfs onnodig (tenzij het wordt toegevoegd vanwege heilzame werking van calcium). Na jarenlang deze recepten toegepast te hebben, ben ik sinds begin dit jaar overgestapt op een recept zonder kalksalpeter. Ik gebruik nu alleen nog Nutriflora T met wat ijzerchelaat (0,02 gram/liter). Opm.: Nutriflora T is al enkele jaren niet meer in de handel, maar goede vervangers zijn b.v. Kristalon bruin (3-11-38 - 4) of Kristalon oranje (6-12-36 -3) of Albatros Hydro (7-17-35-3). Deze meststoffen zijn zéér geschikt voor het kweken op lava of Bims en kunnen het hele groeiseizoen gebruikt worden (zie "Grondmengsel of inert substraat?").

In het voorjaar, dus bij het begin van de

groei, wordt wel aanbevolen om eerst te gieten met een meststof die een zéér hoog fosforgehalte heeft ter bevordering van de wortelvorming b.v. Albatros Sprint (10-52-10). Verder wordt voor grondmengsels 2 maal per groeiseizoen ook wel een "zomermest" met sporenelementen gebruikt, b.v. Albatros Allround (20-20-20).

Een algemene richtlijn bij de gebruikte hoeveelheid van al deze meststoffen is: 1 gram/liter bij voorkeur in regenwater.

Bij het gebruik van leidingwater, dat vaak een pH heeft van ca. 8, moet er bij voorkeur met fosforzuur aangezuurd worden. Fosforzuur heeft het voordeel dat het nog wat extra fosfor aan de meststof toevoegt. Het is te koop in een 75%tige concentratie (zie www.bevepe.be/nl). Om de pH van 8,5 naar 6,0 te verlagen moet men 10 ml toevoegen aan 100 liter leidingwater (Van Wortel, 1982).

Grondmengsel of inert substraat?

De samenstelling van de meststof, de hoeveelheid die we ervan geven en hoe vaak we dat doen hangt, behalve van het feit dat het hier over cactussen gaat, ook af van het substraat waarin die cactussen staan. Als dat een speciaal voor cactussen samengesteld potgrondmengsel is waarin veel humus, leem, zand en extra toegevoegde meststoffen verwerkt zijn (b.v.

Pokon Cactus Grond, www.pokon.nl) moeten we heel anders te werk gaan dan bij inerte substraten zoals lava of Bims waarin nauwelijks voedingsstoffen aanwezig zijn.

Oudere liefhebbers herinneren zich waarschijnlijk dat in het verleden cactussen op grondmengsels nauwelijks

Afb. 3: Detail bedoorning van Echinocereus engelmannii ssp. fasciculatus (voorheen: boyce-thompsonii)

of niet bemest werden. Regelmatig verpotten werd voldoende bevonden en alleen oudere planten in grote potten, die niet meer verpot werden, kregen af en toe wat mest. Tegenwoordig worden ook grondmengsels in kleinere potten een paar keer per seizoen bemest. Dit is dan vooral in het voorjaar met een hoog fosforgehalte (10-52-10) en in de zomer twee keer met een hoger stikstofgehalte (20-20-20). Bij kleinere, sneller groeiende planten, mag het ook wel een keertje meer zijn.

Bij inerte substraten ligt dit heel anders. Ook hier zie je vaak dat aangeraden wordt om 2 tot 4 keer per groeiseizoen te bemesten. Wat mij betreft is dat beslist te weinig. Misschien geldt dit enigszins voor grotere potten die toch maar een paar keer per groeiseizoen water krijgen. Echter voor kleinere potten, die in mei t/m augustus soms 2 tot 3 keer per week water nodig hebben, is dit beslist te weinig. Men moet daarbij bedenken dat de meststoffen weer gemakkelijk uitgespoeld worden door schoon water. Na 2 keer water geven met schoon water kunnen de meststoffen alweer weg zijn. Mijns inziens is het daarom beter om bij elke watergift met een lage dosering (0,75 g/liter) te werken, of om afwisselend een hoge dosering (1,5 gram/liter) en schoon water te geven. Keiharde en exacte regels voor het bemesten van inerte substraten zijn er niet; je zult het zelf een beetje moeten leren uitgaande van de bovengenoemde algemene richtlijn. Je loopt dan het risico dat je zowel kunt overbemesten als onderbemesten en het kost enige ervaring om de verschijnselen daarvan aan de planten te zien. Overbemesting toont zich vooral door opgezwollen planten tot zelfs het openbarsten van de planten (zie afb. 1). Onderbemesting is veel moeilijker te herkennen. Geelverkleuring van de epidermis, een mat oppervlak van de epidermis en/of een slechte groei (ondanks voldoende water) kunnen tekenen van onderbemesting zijn. Als je

twijfelt aan de juiste dosering is het beter om te beginnen met een lage dosering en deze langzaam op te voeren als je het idee krijgt dat de groei nog wat te wensen overlaat.

Afgelopen groeiseizoen heb ik mijn echinocereussen, die op pure Bims of zeer Bims-rijke mengsels staan, bij elke watergift bemest met 1,0 gram/liter Nutriflora T (plus 0,02 gram/liter ijzerchelaat). Ik heb voor dit gehalte gekozen omdat ik relatief veel jonge planten in mijn verzameling heb. Mijn ervaringen hiermee zijn goed tot zéér goed. Veel beter dan voorgaande jaren toen ik nog 2 tot 4 keer per groeiseizoen met de combinatie van Nutriflora T (0,8 gram/liter) en kalksalpeter (0,7 gram/liter) werkte.

En waaraan kan je dan zien dat het beter gaat, zult u zich wellicht afvragen. Cactussen die voldoende zon, warmte, water en mest krijgen zien er gezond uit (glanzende epidermis) en ontwikkelen een sterkere bedoorning dan planten die een tekort aan voedingsstoffen hebben. Goed bemeste planten vertonen in de nieuwe groei dikkere en intensiever gekleurde doorns, zoals we dat bij planten in de natuur ook zien (zie afb. 2 en afb. 3).

Een keerzijde van het bemesten zijn de witte vlekken door afzetting van zouten die kunnen optreden indien men van bovenaf water geeft. Je kunt wel proberen om dat te vermijden door na het water met de meststoffen nog een keer na te gieten met schoon water, maar dat geeft wel een hoop extra werk. Zelf heb ik daar geen tijd of geduld voor en accepteer ik dan maar wat witte vlekken (zie afb. 4). In de praktijk valt dit echter best mee omdat het voornamelijk zichtbaar is bij soorten met weinig of geen bedoorning. Bovendien troost ik me met de gedachte dat je ook witte kalkvlekken krijgt als je voor het van bovenaf water geven leidingwater gebruikt i.p.v. regenwater.

**Afb. 4: “Witte vlekken” t.g.v. zoutafzetting op
Echinocereus viereckii ssp. morricallii**

Foto's van de schrijver

Waar zijn deze meststoffen te koop?

De in dit artikel genoemde meststoffen zijn allemaal speciale typen die niet bij een tuincentrum of bloemenwinkel te koop zijn. Soms zijn ze te bestellen bij een plaatselijke Boerenbond. Een alternatief is om te bestellen via internet b.v. bij Gebr. Eveleens BV (www.eveleensbv.nl), Fouragehandel G.J. Houtman BV (www.gjhoutman.nl) of bij Brinkman Agro BV (www.brinkman.nl). Een nadeel voor de cactusliefhebber is dat er alleen verpakkingen van 15 of 25 kg geleverd worden. Voor de meeste liefhebbers is dat wat te veel en ook vrij duur, want 15 kg kost al gauw € 70.

Dit kan in een Succulenta-afdeling opgevangen worden door een zak van 15 of 25 kg in te kopen en deze te verdelen in zakjes van 250 gram, 500 gram of 1 kg.

Bij de Succulenta PR stand wordt op beurzen ook altijd 3 soorten cactusmest in zakjes van 250 gram en 500 gram verkocht. Op die manier wordt het ook nog een beetje betaalbaar, want 1 zakje van

250 gram kost dan rond de € 2,00.

Er zijn ook wel minder speciale meststoffen met een laag stikstofgehalte te vinden die als geconcentreerde oplossing verkocht worden. Voorbeelden hiervan zijn b.v. Butler Terras & balkon (7-5-6) en Pokon Cactus.

Conclusie

Het bemesten van cactussen is eigenlijk best moeilijk. Naast enige kennis van de meststoffen (zoals beschreven in dit artikel) vergt het ook een flinke dosis eigen ervaring.

Je kunt er ook luchtiger tegenaan kijken. Dan is bemesten van cactussen heel eenvoudig.

Je kunt namelijk maar 2 dingen verkeerd doen: of je geeft te veel of je geeft te weinig.

Er zijn ongetwijfeld heel wat cactusliefhebbers die positieve of negatieve ervaringen hebben met het bemesten van cactussen. Hopelijk geeft dit artikel antwoord op vragen of problemen die men ondervonden heeft. Graag ontvang ik vragen of eigen ervaringen van lezers van dit artikel.

Literatuur

- Pullen, T.; Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten, 2002, blz. 18.
Niess, G.: Ecf 17 (1) 2004, blz. 27, Anmerkungen über Düngerszusammensetzungen für Echinocereen.
Wortel, H. van: 1982, Succulenta 61 (9) blz. 194, Ervaringen met het kweken van cactussen en andere succulenten in lava.

henk.ruinaard@tiscali.nl

AGAVE ATTENUATA SALM.

Albert Goossens

Bij de eenzaadlobbige planten onderscheiden de agaven zich door slechts eenmaal in hun leven uit de rozet te bloeien en zaad te vormen. Reeds vanaf 1561 werden ze vanuit N.-Amerika (Mexico) in Europa ingevoerd. Aanvankelijk betrof het steeds *A. americana*, daarna zouden nog ca. 250 soorten volgen. Heel wat succulentenliefhebbers koesteren vooral de enkele, zeer gevoelige, kleinblijvende soorten. Deze staan dan ook meestal als blikvangers in hun verzameling opgesteld. De grotere exemplaren verblijven in de zomer doorgaans buiten. In de winter verhuizen ze vaak, wegens plaatsgebrek, onder de tabletten, naar de garage of naar een schuurtje.

A. attenuata is een buitenbeentje in haar geslacht om twee redenen:

- a) door de bloeiwijze.
- b) omdat ze een stam vormt waarop de rozet zich ontwikkelt.

In 1834 bracht Galeotti deze soort vanuit Mexico mee naar Europa en schonk ze aan de botanische tuin van Kew. Daar bloeide ze in 1861, van de late herfst tot in de winter. De bloeistengel produceerde toen geen zaden maar wel een groot aantal jonge planten.

Mijn *A. attenuata* werd jarenlang tijdens de zomer buiten geïnstalleerd, naast een vijver waar ze half gebogen, min of meer neerliggend, overheen lag. Elke winter verhuisde ze terug naar de kas waar ze telkens onder een tablet van ca. 1 m hoog werd ingegraven. In 2006 had ik haar echter gedurende de zomerperiode, in volle zon, vlak tegen de kaswand rechtgezet (pot scheef ingegraven). In oktober, toen de plant zich al terug in de kas bevond om te overwinteren, merkte mijn vrouw op dat ze in bloei zou komen. Een wonderbare "staart" begon zich hierna te ontwikkelen. Als men jaarlijks minstens één agave in

bloei krijgt, is het natuurlijk niet al te moeilijk om het tijdstip van de bloei te voorzien. Toch lieten we ons ooit al eens verrassen door een *A. striata* die onverwacht op één nacht een bloeistengel produceerde van wel 40 cm, die vervolgens met een gemiddelde van 10 cm per 24 uur aangroeide. Ik liet me deze keer niet in de luren leggen en bleef heel alert de bloeistadia van mijn *A. attenuata* volgen. Ik observeerde alles nauwgezet en noteerde mijn waarnemingen. Daarvan geef ik u hier een samenvatting.

Met de jaren had mijn plant een gladde stam ontwikkeld van ca. 80 cm hoog bij een dikte van 8 cm, daarboven torende de machtige bladrozet uit. De afstaande elliptische bladeren waren 55 cm lang, in het midden slechts 13 cm breed en witachtig van kleur. Ze eindigden op een zachte top, dus niet op een gevaarlijke puntdoorn zoals bij de meeste agaven. De boven- en onderkant waren een weinig bepoederd, glad, groen, glansloos, de randen iets naar onder gebogen. De bloeistengel groeide uit tot een lengte van ca. 2,6 m bij een dikte van 4 á 5 cm, naar de top uitlopend tot een doorsnee van 2 cm. Bij het begin van de bloeistengel tot aan de eerste bloemknoppen waren de elliptische bladeren tot 25 cm lang, na 52 cm haalden ze slechts ca. 9 cm lengte bij een breedte aan de basis van 1,5 cm.

De bloemen ontwikkelden zich geleidelijk op de overhangende bloeistengel, de bloeitijd duurde dan ook tot 22-2-2007 (4 maanden). Per knop, die aanvankelijk verscholen lag achter de elliptische bladeren, kwamen steeds 2 bloemen te voorschijn. De bloemknoppen groeiden uit tot 5 cm lengte. De bloemen haalden een doorsnee van 3,5 cm en vertoonden 6 lichtgroene bloembladeren van 1,7 cm lengte bij een breedte van 4 mm. Alle 6 meeldraden

waren 6 cm lang, ze torsten mooie, gele, 1,5 cm lange helmknoppen. De stamper was bij het ontluiken ongeveer half zo lang als de meeldraden. In een later stadium groeide hij uit tot 9 cm, m.a.w. tot 3 cm boven de helmknoppen. Bijgevolg waren er meer bevruchtingen op het naar beneden hangende gedeelte van de bloeistengel. De tot 2 cm lange zaaddozen verkleurden bij rijpheid bruin en spleten in drie delen open. Ieder deel bevatte 2 rijen mooi gescheiden zaden die boven elkaar lagen. Een zaadbes bracht in totaal een 100-tal zaden voort. Deze waren afgeplat en tot 4 mm in doorsnee. Slechts de zwartkleurige zaden (ca. 20 %) waren kiemkrachtig, de overige witte tot lichtbruinkleurige waren steriel. Een dergelijk verschijnsel stelde ik trouwens al meerdere malen vast bij andere agavensoorten die ik ooit in bloei kreeg.

Na de vorming van de zaadbesen verscheen op de bloeistengel een groot aantal jonge planten (ca. 100), de kleinste 2 á 5 cm en de grootste tot 15 cm lang.

De plant is nu geleidelijk aan het afsterven. Ze is reeds vervangen door een nieuw exemplaar dat haar plaats, eveneens buigend over de vijver, heeft ingenomen. Het is een bontbladerige variant met lichte gele randen aan de buitenkant. Zij vormt reeds een stam van 40 cm hoogte, toch zullen we nog meerdere jaren geduld moeten oefenen voordat de mooie “staart” opnieuw zal verschijnen. Zoals de vorige plant verhuist zij bij het naderen van de winter naar een lichte plaats onder het tablet en zal daar slechts enkele malen water krijgen tot begin mei.

Afb. 1: *Agave attenuata*

Foto: Louis Van de Meutter

Wie ooit op reis ging naar de Canarische eilanden of Madeira zal er ongetwijfeld versteld gestaan hebben bij de aanblik van de prachtige bloeistengels van deze agaven.

**Mechelsebaan 134
2570 Duffel
België**

EEN PLEK IN ARGENTINIË OM LIEF TE HEBBEN

Mariusz Mieczakowski

Argentinië is een fascinerend land; je kunt er bijna elk landschapstype ontdekken, bijna alle klimaatstypen ondergaan en bijna alle ontwikkelingsstadia van de huidige mensheid – van nog zeer middeleeuws tot modern – meebeleven.

Daarnaast zijn er ook verschillende cactusgebieden die door verschillende cactusjagers en –liefhebbers worden bereisd. Sommigen zullen naar het Mesopotamia gebied gaan om te zoeken naar notocactussen en frailea's, Anderen prefereren de regenwouden met epifytische cactussen, maar de meesten zullen de provincies La Rioja, Catamarca, Cordoba, Tucuman en San Juan bezoeken waar

zo'n beetje het gymnocalycium-paradijs is gesitueerd. Dan zijn er enkelen die zich thuis voelen in de bergen met hoogten boven de 2000 m (tot meer dan 4500 m) waar je letterlijk in de wolken en soms erboven bent. Dit laatste is vooral mogelijk in Salta en Jujuy, de meest noordelijke provincies van Argentinië. Deze provincies bestaan deels uit hoge, droge bergen, deels uit puna, ook wel altiplano genoemd;

Afb. 1: Rio Santa Victoria

hoge plateau's op 3000 m of meer met het hele jaar door veel wind, tamelijk koud in de nacht en overdag zeer zonnig.

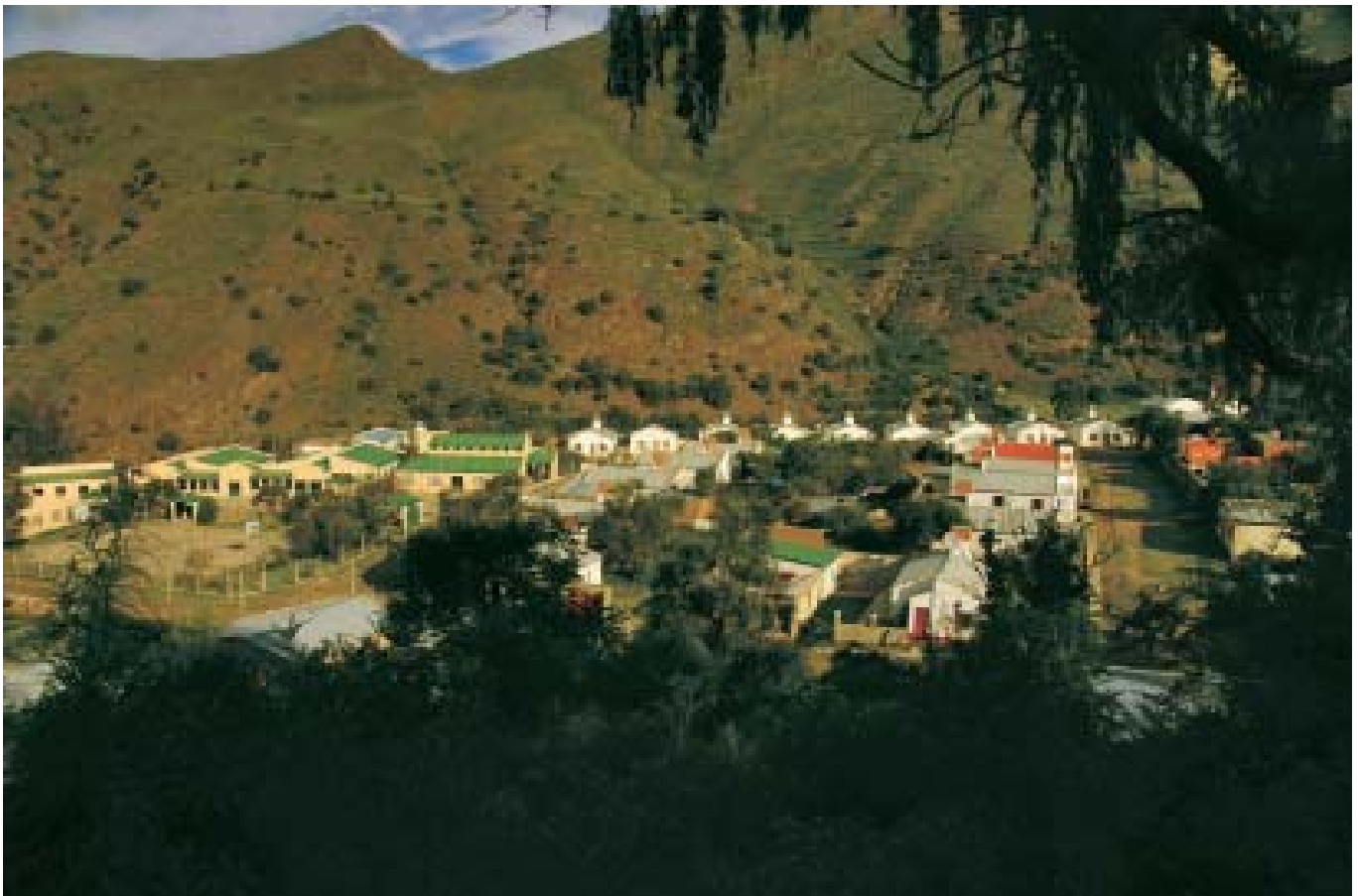
Maar er is een vrij unieke plek, waar je een mix hebt van dit alles: Santa Victoria. De stad is in de hoge bergen gelegen en ondanks dat het op de oostelijke hellingen van de Andes ligt, krijgt het behoorlijk wat neerslag, ten minste in de zomer. De wolken komen dan van de Atlantische Oceaan en hebben nog voldoende regen bij zich. Het gevolg is dat het er van december tot en met februari groen en nat is. Bijna Hollands, nietwaar!

Vanuit geografisch oogpunt gezien ligt Santa Victoria op de grens van twee zones, de puna en de zogenaamde Sierras subandinas. Deze subandiene bergketens zijn niet zo hoog als de Andes en lopen noord-zuid (van de boliviaanse grens tot de provincie Tucuman) met aan de westelijke zijde de Sierra Oriental en oostelijk de Gran Chaco. De morfologische structuur

van dit gebied is zeer uiteenlopend met zijn aaneenschakeling van heuvels, van elkaar gescheiden door diepe rivierdalen en ravijnen die zowel landbouw als het bestaan bemoeilijken. Aan de andere kant is er de overvloedige regen in de zomer die weer positief uitwerkt op het leven en werken voor de ongeveer 20.000 mensen die in de stad en op de omliggende boerderijen wonen.

Om naar Santa Victoria te komen neem je in de stad La Quiaca aan de grens met Bolivia de oostwaarts lopende Ruta nr. 7. De ene mogelijkheid is dat te doen met een gehuurde auto (let wel op, in La Quiaca kan men geen auto huren) of het te doen op de lokale wijze: ga om ongeveer 11 uur in de morgen naar een hoek van een straat in het centrum tegenover het marktplein en wacht op 4x4 voertuigen die de mensen heen en weer naar Santa Victoria brengen. Het is een goedkope manier van vervoer, maar het nadeel is dat

Afb. 2: De stad Santa Victoria

deze auto's 10 tot 12 mensen inclusief hun bagage vervoeren, waar eigenlijk maar plaats is voor zes personen. Een derde mogelijkheid om in Santa Victoria te komen is het huren van een auto met chauffeur. Enig geluk moet je hierbij wel hebben. De reis duurt ongeveer vijf uur, ten minste als de auto heel blijft.

In november 2005 kreeg ik de eerste gelegenheid de stad te bezoeken. Ons reisgezelschap bestond uit 8 personen. We bezochten gebieden aan beide kanten van de grens, dus zowel in Argentinië als in Bolivia. Het was echter niet aan mij te beslissen waar we heen gingen en voor hoe lang. Ondanks dat ik dat wist, was ik toch totaal verrast dat we maar twee uur in Santa Victoria en naaste omgeving bleven en daarna weer verder reden naar de stad Salta. In januari 2008 was ik de leider van een reisgroep en had besloten een week door te brengen in deze schitterende stad. We konden gelukkig iemand met een oude (beter gezegd antieke) Peugeot vinden. De eigenaar, een ontzettend aardige en vriendelijke Indio, plaatste drie van onze koffers in de bagageruimte en sjoerde de rest vast op het dak van de auto. Zo vertrokken we rond 12 uur in de middag vanuit een warm en zeer zonnig (zoals bijna altijd) La Quiaca. Echter, hoe verder oostwaarts we kwamen, hoe meer de wolken zich samentrokken en de eerste regendruppels tikten spoedig op het dak van de auto. Even later

Van boven naar beneden

Afb. 3: *Cleistocactus jujuyensis*

Afb. 4: *Aylostera jujuyana* in een kussen van *Abromeitiella* (samen met *E. mamillosa*)

Afb. 5: *Aylostera jujuyana* met de robuuste doorns (2548 m)

goot het. We moesten een aantal zeer snel stromende beken en riviertjes door en waren soms genoodzaakt allen uit te stappen zodat de auto lichter was bij het passeren van de steenbeddingen. Het was een echte stortbui toen we in de stad aankwamen, echt hondenweer. De chauffeur zette ons af bij het enige (neem ik aan) hostel van de stad. Voordat we al onze bagage naar binnen hadden gebracht, waren we al doornat evenals de koffers die op het dak van de auto waren vastgesjord. Vanuit het hostel keek ik naar het omringende landschap en ik zag hoge, steile bergen met fris groen gras, struiken en enkele bomen.

Bij het binnenrijden van Santa Victoria hadden we een bord gezien met de tekst “welkom in de vallei van de stilte”. Maar nu (en misschien wel zeer vaak) werd alles overstemd door het enorme lawaai van een bergrivier. Er zijn hier twee bergrivieren, de Acoyte en de La Huerta, die zich bij Santa Victoria verenigen en dan samengaan in de Rio Santa Victoria. In de regenperiodes betekent dat een grote hoeveelheid water. Alles bij elkaar genomen dacht ik bij mezelf: “Is dit wel een gebied voor cactussen?” Want het is niet nodig te zeggen dat je vanuit het hostel en zeker onder de huidige omstandigheden, geen cactus kon zien. Natuurlijk wist ik dat hier cactussen groeien – ik had ze toch al op de vorige reis gezien – maar je zou het bijna niet geloven bij het horen en zien van zoveel watergeweld. Het deed

Van boven naar beneden

Afb. 6: *Trichocereus volcanensis* bij Santa Victoria

Afb. 7: *Mediolobivia atrovirens* var. *ritteri*

Afb. 8: *Echinopsis obrepanda*

me weer aan Holland denken, vindt u ook niet?

Na enige tijd hield het bijna op met regenen en gingen we de stad een beetje verkennen. Spoedig zagen we de eerste cactussen. Het waren glazig-witbedoornde *Cleistocactus jujuyensis*, die op een stenige omheining groeiden. Dit is een wijdverbreide soort, van het zuiden van Bolivia tot in het zuiden van de provincie Salta. De zuidelijke vorm is meer bruin tot honingkleurig bedoord en bekend onder de naam *C. hyalacanthus*, de oudste en dus in feite de geldige naam voor deze soort. Helaas zagen we maar één bloeiende plant (de bloem is niet opzienbarend), maar wel vonden we veel vruchten, donkerrood, ongeveer 1 cm diameter, en opengebarsten als ze rijp waren met de zaden in een taaie massa. Wel of geen bloemen, sommige heuvels waren zeer fotogeniek vanwege grote kandelaberachtige groepen van deze cleistocactus.

Toen we onze plannen maakten om onze reis naar Argentinië in januari te doen, wisten we dat we maar weinig bloeiende planten zouden zien. We hoopten echter wel dat we veel rijpe vruchten zouden vinden en dat bleek zo te zijn. Planten met kleurige bloemen zijn natuurlijk makkelijker te vinden, maar dank zij het vele water in deze periode waren de planten volgezogen en waren misschien nog wel beter te zien dan in de droge periode als ze teruggetrokken zitten

Van boven naar beneden

Afb. 9: *Lobivia chrysochete* var. *minutiflora* uit de Sierra Santa Victoria

Afb. 10: *L. chrysochete* var. *minutiflora* met rijpe vruchten en ijs

Afb. 11: *L. chrysochete* var. *minutiflora* met bloemen in november

(foto Tomasz Blaczkowski)

in de aarde en tussen de rotsen. Een van deze voorbeelden is een aylostera. Alhoewel je het bij een eerste blik niet zou zeggen, staan de heuvels rond de stad er vol mee. Het is *Aylostera jujuyana* Rausch, witte bollen tot 4 cm (volgens Rausch 3,5 cm) diameter en min of meer gele middendorens met een donkere punt. Bloemen zouden oranje-rood moeten zijn, maar zoals gezegd we zaten in de verkeerde tijd (of toch niet); wel vonden we een aantal donkerrode vruchten. Momenteel wordt dit taxon als synoniem van *Rebutia fiebrigii* (Gürke) Bailey gezien. De verschillen ten opzichte van *fiebrigii* typus zijn de kleinere diameter, dichtere en meer gele bedoorning en de meer oranjekleurige bloemen. Later had ik het geluk om toch nog een bloeiende (!) plant te vinden. De bruinige middendoorns waren extreem lang en de randdoorns leken meer open, misschien wel omdat de plant “dronken” was van het vele water. Op basis van de bloem en de doorns dacht ik eerder aan *A. robustispina*. Weer thuis vroeg ik de mening van twee experts. Ladislav Fischer (een Tsjech met wie ik onderweg was in 2005 door Argentinië en Bolivia) bevestigde mijn vermoeden; volgens Ralf Hillmann uit Zwitserland was het een *R. jujuyana*, weliswaar met lange dorens. Hillmann had *A. robustispina* wat meer oostelijk gevonden. De doorns van *robustispina* zouden wat dikker en meer robuust moeten zijn. Tien meter hoger dan de *jujuyana*'s en op dezelfde berg vonden we planten die er zeer “*robustispina*” uitzagen. Maken die tien meter zoveel uit.....?

Net voor de stadspoort, op een extreem steile helling zagen we een plant die we ter plekke niet konden identificeren. Thuisgekomen hielpen vrienden ons uit de brand. Het is *Trichocereus volcanensis* Ritter, een relatief kleine plant met stammen tot 40 cm hoog en 10 cm dik. De epidermis is blauwachtig groen en de stijve dorens zijn goudbruin. De bloemen zijn wit

(volgens Hillmann), maar in januari hebben de planten noch bloemen noch vruchten. We vonden na lang zoeken slechts vier planten. Ik wist dat *T. volcanensis* voorkomt in de Quebrada de Humahuaca, speciaal rond Volcan (vandaar de soortnaam), maar had de planten hier in het verre noorden van Argentinië niet verwacht. Volgens de nieuwste taxonomische inzichten is de soort gelijk aan *Echinopsis (Trichocereus) schickendantzii* Weber.

Bijna overal waar we aylostera's tegenkwamen vonden we ook mooie kleine groenbruine plantjes van *Mediolobivia atrovirens* var. *ritteri*. Deze planten zijn oorspronkelijk door Wessner als eigen soort beschreven onder *Lobivia* en later door Rausch als variëteit van *L. atrovirens* gesteld. In het boek van Hunt et al., *The New Cactus Lexicon*, wordt *Mediolobivia* tot *Rebutia* gerekend, waarbij de soort *atrovirens* vooralsnog niet wordt erkend. Het was een plezier de planten onder deze vochtige condities te zien; ze glommen je toe tussen de moskussens. Op zich is het opmerkelijk hier op zo'n laag niveau *mediolobivia*'s te vinden, normaliter prefereren ze grotere hoogten. Min of meer is de omgeving van Santa Victoria met een hoogte van 2500 m de ondergrens van het verspreidingsgebied van deze planten. Als je meer westwaarts reist richting de Sierra Santa Victoria (Sierra Oriental) en er doorheen, kun je deze planten daar ook vinden. De hoogste plek waar ik ze vond was op 4400 m. Het is thans geen geheim meer dat de meeste planten die in onze collecties staan als var. *ritteri* onjuist geëtiketteerd zijn en behoren tot de var. *pseudoritteri*. Het is waarschijnlijk een fout van Ritter geweest die planten, die hij nabij Iscayachi in Bolivia verzamelde, aanzag voor Wessner's *ritteri*. De echte *ritteri* vond Rausch aan de weg van La Quiaca naar Santa Victoria. Zo zie je maar, iedereen kan een foutje maken, zelfs Friedrich Ritter met een plant die naar hemzelf vernoemd was. De epidermis van de var. *ritteri* is

Afb. 12: Lobivia sanguiniflora in de Sierra Santa Victoria

Afb. 13: Rebutia margarethae in de Sierra Santa Victoria

grijsgroen en de doorns hebben een zwarte basis en een zwarte punt, terwijl de var. *pesudoritteri* een meer geelgroene epidermis heeft en de doorns geelbruin zijn.

Op plaatsen waar tussen de rotsen meer aarde aanwezig was, kon je grote koppen van *Echinopsis mamillosa* var. *kermesina* (Krainz) Krainz aantreffen, vele met rijpe vruchten. Ook vonden we grote planten van *E. obrepanda* K.Schum., soms gewoon midden in het weiland. Sommige *kermesina*'s bloeiden met

grote tot 10 cm brede, karmijnkleurige bloemen. Van *L. obrepanda* vonden we één plant met zijn witte bloem; hiervoor moesten we wel een riviertje over en een hoge, steile heuvel op. De bergketen waarin Santa Victoria ligt, loopt naar het zuiden tot aan het beroemde Iruya, even ten oosten van de Quabrada de Humahuaca. Dit schijnt het meest zuidelijke voorkomen te zijn van *E. obrepanda*; naar het noorden toe loopt het verspreidingsgebied tot ver in Bolivia. Ik heb horen vertellen dat *E. obrepanda* in Bolivia in vele kleurvariëteiten bloeit, maar heb het zelf helaas nooit mogen aanschouwen. Hier, in Santa Victoria, heb ik geen idee of er ook andere kleuren voorkomen dan alleen wit. We hebben echter zaden kunnen oogsten en die zijn inmiddels uitgezaaid, maar wacht nog even met informeren, want zo snel groeien de zaailingen ook weer niet. Ondanks mijn idee dat *E. obrepanda* pas gaat bloeien bij een redelijke afmeting, vonden we ook vruchten op een slechts 4 cm grote plant. Dus kunnen ze toch al bij een kleinere omvang bloeien. *E. obrepanda* is vrijwel altijd een solitaire plant, terwijl *E. mamillosa* vaak een veelkoppige plant is. Ze zijn ongeveer even groot in diameter maar niet gelijk van vorm. *E. mamillosa* is meer bolrond terwijl *E. obrepanda* meer platgedrukt is. Bij de *obrepanda* kan men de ribben duidelijk onderscheiden, ze zijn vrij scherp. De doorns

(5, 7 of 9) zijn kort, dik en geelbruin van kleur; bij veroudering worden de doorns langer en grijzer. Onder struiken of in de schaduw van rotsen kunnen de planten, vooral oude exemplaren, bijna doornloos zijn. *E. mamillosa* heeft bredere en vlakke ribben. De doorns zijn talrijker en vervlochten, citroengeel aan de basis en verder bruinig die later vergrijzen. Jonge zaailingen van *mamillosa* lijken bij een eerste oogopslag veel op die van *aylostera*. Door ze aan te raken merk je het verschil; als het pijn doet is het een *echinopsis*.

De weg van Santa Victoria naar La Quiaca, de enige weg van en naar Santa Victoria (het oude pad naar Bermejo in Bolivia wordt al sinds vele jaren niet meer gebruikt), loopt over de hoogste bergen van de Cordillera Oriental tot boven 4500 m hoogte. Daar kan men nog steeds cactussen vinden. Dat gebied krijgt dikwijls zijn vocht direct vanuit de wolken en dat is ook de reden dat men hier vaak sneeuw en ijs op de rotsen en in het gras kan zien. Om daar te komen huurden we een auto met de eigenaar als chauffeur, alhoewel het eerst niet gemakkelijk was er een te huren. Ze dachten dat wij, blanke Europeanen, elke prijs zouden betalen ongeacht de hoogte ervan. Het eerste aanbod sloegen we af. De volgende dag, met hulp van een vriendelijke inwoner, kwamen we in contact met een heel aardige man die ons voor een redelijke prijs naar de bergen en terug wilden rijden. Twee van ons moesten achterop in de laadruimte zitten met als zetel het reservewiel. Een paar uur later reden we weg. Op een hoogte van 4350 m zagen we honderden en honderden *lobivia*'s. Het is een van de mooiste van dit geslacht, *L. chrysochete* var. *minutiflora* Rausch. Geweldige planten met een diameter van 20 cm en meer, bedekt met gouden of roodbruine dorens. Bloemen waren niet te zien, want ze bloeien in november (twee jaar geleden was ik zo gelukkig ze in bloei te zien). De bloemen zijn vuurrood, klein (de naam *minutiflora*

betekent kleinbloemig) en verschijnen vaak in een cirkel rond de schedel zoals bij *mammillaria*'s. Van een afstand doen ze denken aan een brandende bol hooi met kleine vlammetjes. Doordat het aantal randdoorns vaak meer dan 30 bedraagt en daarbij nog 3 tot 5 middendoorns, is de epidermis volledig aan het oog onttrokken. Het is een magnifiek gezicht als boven de wolken de zon door de doorns schijnt en speelt met de water- en ijsdruppels. Geloof me, het is hiervoor al de moeite waard de 12.000 km te reizen!

Er komt nog een andere *lobivia* in deze bergen als ook aan de andere (oostelijke) kant van Santa Victoria voor, namelijk *L. sanguiniflora* Backbg. In tegenstelling tot de vorige soort zijn ze niet zo gemakkelijk te vinden. Ik heb geen idee wanneer deze soort bloeit. Ik bezocht de vindplaats zowel in november als in januari en in beide gevallen geen spoor van bloemen, vruchten of zaden. Het is erg spijtig, want gezien de naam moeten de bloemen zo rood als bloed zijn (en dat zijn ze in mijn collectie dan ook) en het moet een mooi gezicht zijn hoe deze bloemen zich kunnen openen tussen de lange en gewonden doorns.

Op de locatie waar *L. sanguiniflora* groeit, komt nog een cactus voor die mijn hart heeft gestolen. Het is *Rebutia margarethae* Rausch, door Rausch vernoemd naar zijn vrouw Margaretha. Een plek op ongeveer 3500 m boven zeeniveau lijkt een beetje hoog voor een *rebutia* (ik bedoel hier de echte *Rebutia*, subgenus *Rebutia*, waarin soorten als *R. senilis* en *R. xanthocarpa*) en daarbij komt nog dat deze soort geen gelijkenis vertoont met de meeste (of alle?) *rebutia*'s. De planten zijn bijna naakt, dat wil zeggen dat de violetbruine (groen als de plant in de schaduw groeit) epidermis gemakkelijk te zien is tussen de bedorning (ongeveer 10 rand- en 1 middendoorn) door. De doorns zijn gewoonlijk 1 tot 1,5 cm lang maar een paar planten hadden

Afb. 14: Lobivia chrysochete var. minutiflora cristata

Foto's van de schrijver

fantastische doorns van meer dan 2 cm. In alle gevallen zijn de nieuwe doorns bruin met een gele basis; bij ouderdom worden ze grijs. Volgens de beschrijving worden de planten niet groter dan 6 cm, maar vooral in het regenseizoen kunnen ze deze diameter wel eens overschrijden. De bloemen zijn rood van buiten en oranje van binnen. Volgens de nieuwste inzichten wordt deze soort als synoniem gezien van *R. padcayensis*, typegroeiplaats bij Padcaya in Bolivia. Ze lijken veel op elkaar, maar bij het padcayensis-type zijn de bloemen donkerder van kleur en geheel rood. Vanwege de hoogte waar de planten groeien, de verdikte wortel en het uiterlijk worden ze ook wel in verband gebracht met *Medioblobivia*. De bloemen en de vruchten doen weer denken aan *Sulcorebutia*. Echter, volgens Rausch zijn de zaden typisch voor *Rebutia*. Het is werkelijk een overgangsoort die staat op de kruising van deze drie geslachten.

We brachten bij elkaar een week door in Santa Victoria, liepen in de bergen, vonden de planten die ik hier heb voorgesteld en nog enkele andere, waaronder misschien iets nieuws (de tijd zal het leren), spraken met de plaatselijke bevolking en sloten vriendschap met een leraarsgezin gezegend met twee meisjes (tweeling). We snoeven de lucht op van een oneindige vrijheid, een vrijheid die alleen maar tot je komt tussen de reusachtige bergen of op zee. Ik weet zeker dat ik hier weer zal terugkeren. Viva Santa Victoria.

(vert.: Ludwig Bercht)
Karlowicza 6
PL 48-340 Glucholazy
Polen

TURBINICARPUS PSEUDOMACROCHELE SSP. LAUSSERI

Ton Pullen

In 2002 heb ik zaden van dit leuke kleine cactusplantje besteld.

De zaden kiemen voorspoedig, maar daarna is de groei van de zaailingen vrij langzaam, zodat zij hun gehele eerste levensjaar doorbrengen in het zaaiptje. In het volgend voorjaar worden de zaailingen verspeend. Zij komen met z'n vijven tegelijk 'dobbelsestegewijs' in vierkante 7cm potten.

In het voorjaar van 2004 zien we de eerste knoppen verschijnen en sindsdien bloeien de plantjes, net als zoveel andere juweeltjes uit dit geslacht, 4 of 5 maal per jaar.

Deze kleine, maar o zo mooie cactusplant wordt in 1991 als nieuwe variëteit beschreven door Diers en Frank in ons Duitse zusterijdschrift. De plant heet dan *Turbinicarpus pseudomacrolele* var. *lausseri* Diers & Frank.

Uit deze nieuwbeschrijving leren we, dat dit plantje in 1986 gevonden werd door de cactuskweker Alfons Lausser, naar wie het plantje vernoemd is. Ook de fraaie *Thelocactus lausseri* is naar deze kweker vernoemd.

Natuurlijke groeiplaats

Lausser (1999) beschrijft hoe hij met enkele metgezellen en een lokale gids een tocht maakt door de Mexicaanse Sierra del Doctor, in het grensgebied van de staten Queretaro en Hidalgo, waar hij op 2200 m hoogte de groeiplaats van dit plantje vindt. Uit zijn beschrijving blijkt dat de groeiplaats maar enkele tientallen vierkante meters groot is. De planten groeien in rotsspleten, waarin zich wat humus verzameld heeft, vaak in

gezelschap van *Selaginella* sp.

Ook *Astrophytum ornatum*, een witbedoornde mammillaria en een coryphantha komen in deze omgeving voor.

Taxonomie

Charles Glass heeft in 1997 voorgesteld om dit als variëteit beschreven taxon om te dopen tot subspecies. Onze plant heet nu dus *Turbinicarpus pseudomacrolele* ssp. *lausseri* (Diers & Frank) Glass. Andere synoniemen zijn: *T. pseudomacrolele* var. *sphacellatus* Diers & Frank, *T. pseudomacrolele* fa. *lausseri* (Diers & Frank) Panarotto, *Pediocactus pseudomacrolele* var. *lausseri* Halda, *Kadenicarpus pseudomacrolele* var. *lausseri* Doweld, *Kadenicarpus pseudomacrolele* ssp. *lausseri* (Diers & Frank) Doweld.

Donati & Zanovello (2005) erkennen bovenstaande naamgeving niet en brengen onze plant als synoniem onder bij *Turbinicarpus krainzianus*. In een fotobijdschrift van de typisch rozebloeiende plant (foto 262) wordt de plant aangeduid als *Turbinicarpus krainzianus* ssp. *lausseri*.

Beschrijving

Het kleine plantje blijft meestal enkelvoudig, soms kan het spruiten. Uit de 10 zaailingen die ik opgekweekt heb kwamen twee driekoppige planten tevoorschijn. De planten worden zo'n 3 cm in diameter bij een hoogte van 2 cm. Onder het bovengrondse deel van de plant zit een vrij dikke penwortel. De spiraalsgewijs verlopende ribben zijn in kleine knobbels opgelost. De areolen zijn

Afb. 1: Turbinicarpus pseudomacrochele ssp. lausseri

Foto van de schrijver

voorzien van witte wol, later worden ze kaal. De 8-12 randdoorns zijn 2-4 mm lang, nabij de schedel wat langer. De bloemen zijn zo'n 25 mm in doorsnede, roze van kleur.

Sommige turbinicarpussoorten – ook de hier besproken plant – vertonen als jonge plant een typische jeugdbedoorning, die afwijkt van de bedoorning van een volwassen plant.

Cultuur

Mijn planten zijn gezaaid in fijn lavagruis en daarna in hetzelfde materiaal verspeend. Ze groeien langzaam maar gestaag. Op het moment dat ik dit schrijf zijn de plantjes ongeveer 3 cm in diameter. 's Zomers krijgen zij matig water toegediend, met enkele malen per zomer wat verdunde vloeibare meststoffen. Na september wordt het water geven gestopt en blijven de planten droog tot het volgende voorjaar.

Literatuur

- Diers, L. & Frank, G. (1991): *Turbinicarpus pseudomacrochele* var. *lausseri* Diers & Frank var. nov. *K.u.a.S.* 42 (5): 106.
- Donati, D. & Zanovello, C. (2005): Knowing, understanding, growing *Turbinicarpus* – *Rapicactus*, *Cactus Trentino Sudtirolo*.
- Glass, C. (1997): *Guia Ident.Cact. Amanzadas Mexico* vol. I.
- Hunt, D. (2006): *The New Cactus Lexicon*. Milborne Port.
- Lausser, A. (1999): Die Entdeckung des *Turbinicarpus pseudomacrochele* var. *lausseri* Diers & Frank. *Turbi-Now* 06: 10-11.
- Zachar, M. (2004): *The Genus Turbinicarpus*. Bratislava.

Rinkslag 19

7711 MX Nieuwleusen

AEONIUMS OP MADEIRA

Jan Jaap de Morree

Bij het artikel over *Mesembryanthemum cristallinum* op Madeira (Succulenta augustus 2004) beschreef ik een soort die oorspronkelijk niet op de eilandengroep van Macaronesië in de Atlantische oceaan voorkomt.

Met aeoniums is dat wel het geval. Op de Canarische Eilanden wist ik al de nodige grote aeoniums te groeien, waaronder de grote platte rozetten van *A. tabulaeforme*. Joop Smit-Reesink heeft in het Succulentanummer van juni 2000 in de serie 'jong geleerd' al eens aandacht aan deze plant besteed.

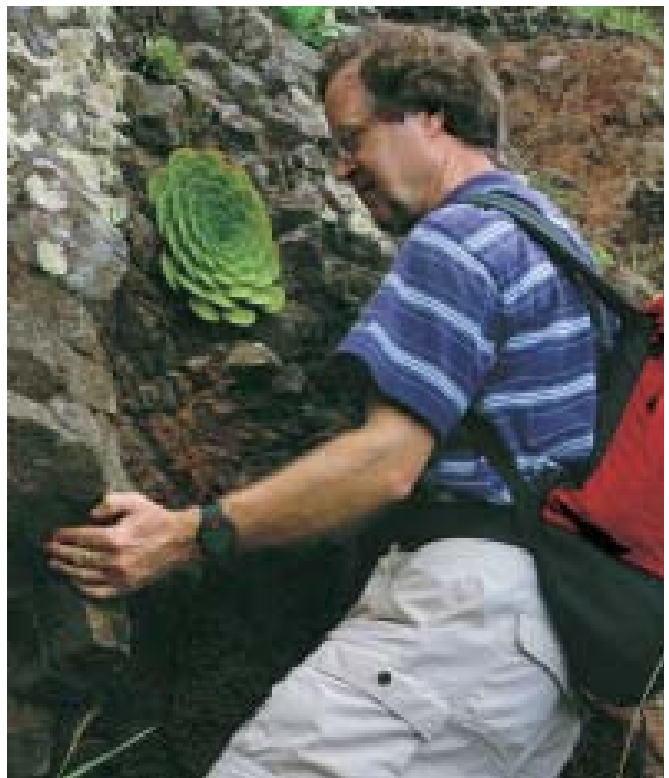
Deze indrukwekkende platte schijven dacht ik ook te herkennen op Madeira. Na een paar levadawandelingen waar ik nogal vaak aichrysons in bloei zag (zie Succulenta augustus 2006), kwam ik in het nonnendal op weg naar Curral das Freiras ineens meerdere soorten aeoniums tegen.

Het is een prachtige wandeling vanaf de parkeerplaats Eira do Serrado. Het is de plaats waar de bus stopt en toeristen een goed uitzicht hebben. Vanaf een restaurant loopt een steil paadje naar beneden. Op die afdaling is geen toerist te bekennen, want die nemen allemaal de auto of de bus. Dit hooggelegen punt is overigens zeer de moeite waard om van een weids panorama te genieten (Miradouro). Over een smal pad vanaf ongeveer 1095 m hoogte daal je naar beneden tot op 500 m om daarna weer een stukje van 150 m te stijgen naar het dorpje Curral. Het pad begint in een tamme kastanjebos, maar al snel heb je van bovenaf een fantastisch uitzicht op omringende hoge wanden met terrasvormige veldjes. Met een beetje nevel erbij waan je je in een tropisch gebied.

Afb. 1: *Aeonium glandulosum* op ooghoogte

Diep beneden ligt het dorpje. Wonderlijk is dat het pad volledig bestraat is met kleine stenen. Een gigantisch werk moet dat geweest zijn vroeger, maar het was dan ook een verbinding met de kustroute. Aan het einde van de middag maken we via hetzelfde pad ook weer de klim terug.

In de zijwanden zag ik op de heenweg in de schaduw meerdere soorten vetplanten waarin sedums, aeoniums en – op het eerste gezicht - crassula's waren te onderscheiden. De aeoniums groeiden niet in het dal bij Curral, maar tussen de 600 en 900 m hoogte (afb.1). Toen ik daar liep wist ik nog niet dat op deze wandeling alle op het eiland voorkomende aeoniums en

aichrysons te zien zijn. Dat werd echter pas thuis duidelijk toen ik op internet de zoektermen *Madeira* en *Aeonium* intypte. Gelijk raak en met foto's en botanische tekst.

De aeoniums die ik op de rotswand zag groeien, bleken de twee bekende endemische soorten van het eiland. Endemisch betekent dat de soort specifiek hier groeit en nergens anders ter wereld in het wild wordt aangetroffen. De Canarische Eilanden in de buurt hebben elk weer andere soorten te bieden.

Een opvallende factor van de succulente flora op Madeira is het gemis van de in Zuid-Europa overvloedig op muurtjes voorkomende sedums. Overal in Zuid Frankrijk, Zwitserland en Italië barst het op droge muurtjes van de vetplantjes met witte bloemetjes. Zo niet op Madeira. Toch moeten ze er wel zijn, want in een artikel over de geneeskrachtig nuttig geachte planten van Madeira worden, naast aeoniums, ook 3 sedums genoemd die ook door lokale genezers werden toegepast. Ik

ga er ooit nog eens verder zoeken en kom daar hopelijk later nog op terug.

Hieronder staat vermeld dat er een geneeskrachtige werking aan vetplanten op Madeira wordt toegeschreven.

“The ethnopharmacology of Madeira and Porto Santo Islands is extremely interesting because of the cultural and biogeographic features of this region, which make it a centre of medicinal plant diversity (richness of endemic flora, geographical isolation in the Atlantic sea, crosscultural influences, and past abundance of local healers). The medicinal flora of Madeira is composed of 259 species. Some noteworthy medicinal taxa, endemic or locally relevant, are:..... *Aeonium glandulosum*, *Aeonium glutinosum*, *Sedum brissemoretii*, *Sedum farinosum*, *Sedum nudum*,.....

De eerste aeoniums, die ik zag, waren van die platte schijfvormige planten als *A. tabulaeforme* van Tenerife. Ze groeiden in vrijwel verticale wanden overwegend in de schaduw (afb. 2 en 3). Daardoor worden ze niet bedekt door afvallende bladeren van de omringende bomen. Veel planten hebben in het voorjaar een rode kleur, terwijl ik me *A. tabulaeforme* in Nederland herinnerde als groene planten. Tijdens de tocht had ik steeds maar *A. tabulaeforme* als naam in gedachten, maar de naam blijkt na enig zoeken in een boekje over bloeiende planten op Madeira echter niet *tabulaeforme* te zijn, maar *Aeonium glandulosum* en in de botanische indeling *Aeonium glandulosum* (W.T. Aiton) P.B. Webb & S. Berthelot (1836).

Aeonium glandulosum van Madeira heeft een voor fotografen heel hinderlijke gewoonte. Veel vetplanten zijn uitbundig bloeiend in de volle zon op muurtjes en zuidhellingen te vinden. Zo niet deze planten. Speurend naar mooie exemplaren van *A. glandulosum* met hun platte

Afb. 2: Groep *Aeonium glandulosum* met beginnende vorming van bloemstengels naast het pad naar Curral das Freiras

tafelvorm, groeiden ze steeds in de schaduw van werkelijk verticale rotswanden op het noordwesten tot noorden. Blijkbaar is er een redelijk koele beschaduwde plaats nodig voor hun groei. De planten vertonen wel overeenkomst met de grote platte *A. tabulaeforme* van Tenerife, met het verschil dat de planten van Madeira zijscheuten zouden vormen, wat bij *A. tabulaeforme* niet voorkomt. Ze behoren tot het subgenus *Canariensae*. Hoe vaak ik ook zocht, ik heb zelf nooit zijscheuten kunnen ontdekken, terwijl bij mij thuis *A. tabulaeforme* wel zijscheuten produceert. Een beetje verwarrend die literatuur.

Tijdens mijn wandeling in het voorjaar bloeiden de planten niet.

Wel waren er in het centrum van de plant verhevenheden te zien met steeds kleiner wordende bladeren (afb. 2). Dit zal uiteindelijk wel de bloemstengel worden. Een bloem is dan ook bij dit artikel niet aanwezig. Het voordeel van nietbloeiende planten is, dat door het ontbreken van die bloemtros de mooie vlakke structuur het beste uitkwam. In het boekje met de flora van Madeira zijn de bloemen wel te zien. Boven de platte rozet staat een grote uitstralende en dichte

Afb. 3: Verticale wand met vele *Aeonium glandulosum* bij de Pico de Torres

toef gele bloemen. Een prachtig gezicht. Niet verwonderlijk dat ik nu thuis een paar jonge glandulosums op de plank heb staan in afwachting van de bloei.

Omdat de eerste planten zo in de schaduw groeiden, besloot ik pas foto's te nemen verderop tijdens de afdaling. Dat bleek geen verkeerde keuze, want pas aan het einde van de dag, op de terugweg, scheen de zon zo op de steile rotshellingen dat de planten goed uitgelicht werden. Dit

Afb. 4: Door donkere groeiplaats uitgerekte *Aeonium glandulosum*

was in het nonnendal een constante factor. *A. glandulosum* groeit alleen op kale brokkelige rotswanden. Zo gauw als er andere vegetatie kon groeien en grassen de kans kregen, was er geen *glandulosum* meer te bekennen.

Wat me toen niet opviel was waarom de planten de naam *glandulosum* dragen. In het boekje 'Wat betekent die naam' uit ons Succulentafonds staat als vertaling; vol klieren, met klieren bezet. Dan denk ik aan een kleverige boel, maar zo voelden de bladeren niet aan. Een beetje ruw, dat wel. Met de macrolens zijn in de kas thuis wel allemaal kleine druppeltjes te onderscheiden.

Gelukkig hoefde ik de grote schijven van *A. glandulosum* op de terugweg niet uit te graven om ze in de zon te fotograferen.

Zoals boven al aangekondigd, was de aardbol tijdens de wandeling voldoende gedraaid om de planten in het zonlicht te laten koesteren en mij de kans te geven een contrastrijke prent te schieten.

Tijdens de herfstvakantie een jaar later zocht ik nog verder naar *A. glandulosum*. Het bleek dat de verspreiding verder de hoogte ingaat dan tot 900 meter. Op een wandeling rond de vulkanische rotsen van de Pico de Ruivo en de Pico de Torres was op loodrechte wanden rond de 1700 meter een grote hoeveelheid rozetten aanwezig (afb.3). Dat doet het vermoeden rijzen dat deze soort toch wel redelijk winterhard moet zijn, want op die hoogte kan het op Madeira ook vriezen en sneeuwen. Niet dat ze op de loodrechte wanden onder een sneeuwlaag terecht kunnen komen. Deze winter zal ik thuis eens een rozet

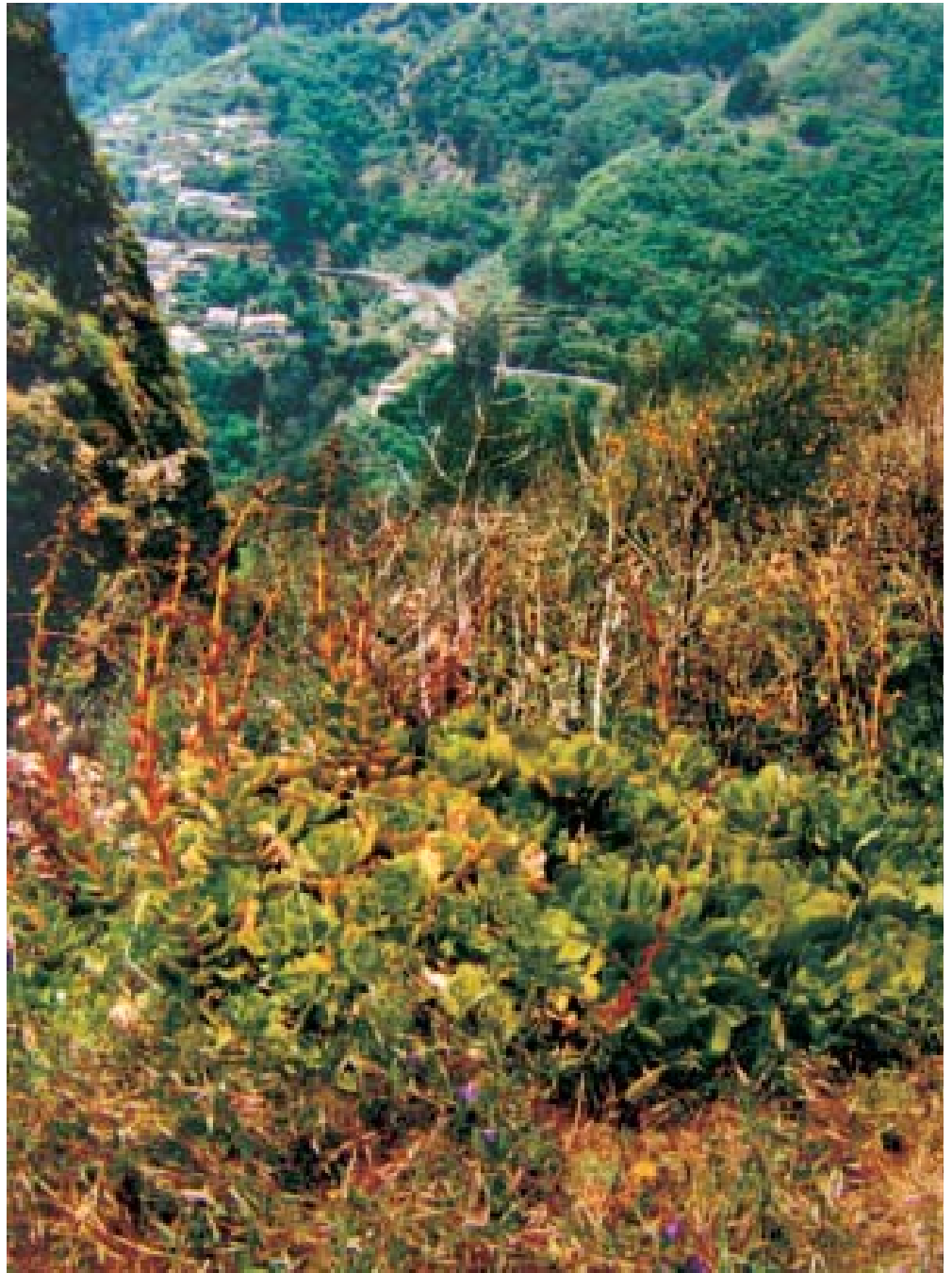
in verticale positie op het balkon onder de overhangende dakrand testen op vorstgevoeligheid.

De planten op de Pico de Torres groeiden veel meer in de middagzon. In de herfst zijn geen bloemen te bekennen en zelfs geen aanzet tot bloemvorming.

Op het lage erg geëxponeerde kustpad tussen Porta da Cruz en Machico groeiden de grote rozetten tussen de 200 en 300 meter boven zeeniveau, waarbij ze wel weer op noordwanden zaten. Ook in de schaduw vonden ze wel een plek, waarbij ze hun bladstengels verlengen en daardoor meer bladoppervlak tonen voor de fotosynthese (afb. 4).

In het nonnendal groeit op de grond een tweede aoniumsoort.

Deze plant heeft een voor de verzamelaar heel slordige groeiwijze. De tweede soort *Aeonium* is *A. glutinosum*, die een forse struikvorm kan aannemen. Deze trof ik ook al aan tot op zeeniveau bij Ribeira Brava, waar hij al uitbundig bloeide terwijl er op 600 m bij Curral nog geen sprake van bloei was (afb. 5). Ik probeerde voor het artikel wel een foto te maken van de bloei, maar de wijdvertakkende bloemstengels met maar sporadisch een gele bloem erop levert geen fotogeniek plaatje op. Het is een warrige, sterk

Afb. 5: *Aeonium glutinosum* bij Curral das Freiras

vertakkende plant die niet zijn best doet er op zijn voordeligst uit te zien. Ik vraag me dan ook steeds weer af wat me bezielt om toch een stekje mee te nemen voor thuis. Als ik de plant van iemand cadeau kreeg, dan zou ik proberen om hem achter zijn rug om weer door te spelen naar een liefhebber die gaat voor alle soorten vetplanten op aarde. Leuk voor in een subtropische tuin, maar niet voor in een klein kasje. Maar omdat ik er thuis altijd nog even naar wil kijken, staat er toch weer een beginnende reus in een potje

Afb. 6: Rozet van een *Aeonium glutinosum* op het noordelijke kustpad bij Porto da Cruz

in mijn tablet.

Hij oogt een beetje crassula-achtig, maar dat geslacht houdt de vorm meestal beter op orde. De bladeren voelen wat ruw aan, waardoor mijns inziens hier ook de naam *glutinosum* maar ten dele te verklaren is (voor degenen die de

kleuterschool al vele decennia achter zich hebben, denk even terug aan de pot gluton, dat witte plakspul voor het inplakken van plaatjes op werkstukjes.) Op afbeelding 6 zijn de bladeren glad en glanzend. *Aeonium glutinosum* is volgens literatuurgegevens verwant met *Aeonium nobile* van La Palma, maar de planten zijn mijns inziens qua habitus totaal verschillend. Het zal wellicht op basis van DNA te verklaren zijn, maar *A. nobile* is solitair groeiend met een platte rozet met dikke bladeren en ooit een enorme bos rode bloemen. (Zie een later artikel over aeoniums op La Palma)

De sterk vertakkende struikjes

Afb. 7: Twee soorten aeoniums op het kustpad bij Porta da Cruz. Links twee *Aeonium glandulosum* en rechts een *Aeonium glutinosum* (of een hybridevorm)

van *A. glutinosum* hebben veel meer groeimogelijkheden. Tussen grassen en op rotsplaten vormen ze grote clusters. De bladeren op lange stengels zijn veel losser gesteld, smal en vaak bezitten de bladeren los verspreide bruinrode strepen.

Op de wanden van het kustpad aan de noordzijde van het eiland vond ik ook *glutinosum*-planten met de lossere groei. Deze groeien net als *A. glandulosum* verticaal en spruiten niet. Ik vermoed dat het een hybridevorm betreft tussen de twee genoemde soorten (afb.7).

Tussen de vetplanten bij Curral das Freiras vond ik onverwacht een prachtige plant, die Maurits Escher ooit als ets heeft vereeuwigd. Ik kende de plant onmiddellijk van de strakke ets, waarvan ik me altijd had afgevraagd of het een bestaande plant betrof of een symmetrische constructie, waar Escher altijd zo goed in was. Beneden in een klein dorpscafé tijdens het wachten op kastanjetaart en koffie kon ik uit de wind dit fraaie bloempje met de macrolens vereeuwigen (afb.8a en 8b). In het veld staat er altijd wel een hinderlijk beetje wind die je

gebogen, leunende op een pijnlijke knie, elk geduld uiteindelijk ontnemt. Brullend van ergernis pluk ik dan zo'n bloem af met de verzuchting: 'Dan maar geen echte natuuroopname'.

Literatuur

Franquinho, L. de O. (1975): Plantas e flores da Madeira. Edição da delegação de turismo de Madeira

Dahle, W. und Leyerer, W. (1996): Wanderungen auf Madeira Bruckmann

Rivera, D and Obon, C. (1995): The ethnopharmacology of Madeira and Porto Santo Islands, a review. J Ethnopharmacol. 46(2):73-93

Foto's van de schrijver

Koperwieklaan 19

2261 CL Leidschendam

Morree@wanadoo.nl

Afb. 8a: Eschers originele grafische uitwerking

Afb. 8b: Een bloemvorm die Maurits Escher inspireerde

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

CactusWorld, Journal of the British Cactus & Succulent Society [26 – 2, juni 2008] opent met een artikel door Shawyer over de cactusflora van het Big Bend National Park, Texas, USA.

Cornelia Klak presenteert een nieuwe classificatie voor de subfamilie mesembryanthemoideae (*Aizoaceae*). Alle soorten uit deze subfamilie, die tot nu toe in 12 verschillende genera waren ondergebracht, worden nu weer teruggebracht in het geslacht *Mesembryanthemum*.

Green is toe aan deel 3 van zijn Lithops scrapbook. Jonkers wijdt een bijdrage aan *Aeonium nobile*. Mays geeft een overzicht van de activiteiten van de Haworthia Society van Japan, met vele foto's van schitterende Japanse cultivars. Plowes publiceert een nieuw geslacht *Pleuralluma*, waarin hij de soort *Caralluma lamellosa* onderbrengt. Deze soort heet nu dus *Pleuralluma lamellosa*. Hochstätter heeft een nieuwe sectie binnen het geslacht *Yucca* opgesteld: *Endlichiana*, speciaal bedoeld voor de soort *Yucca endlichiana*. Hij geeft tevens een sleutel op de secties binnen het geslacht *Yucca*. Castillon brengt de nieuwbeschrijving van *Aloe aureliinii*, een nieuwe soort van Madagaskar.

In **Internoto** [29 – 2, mei 2008] publiceert Gerloff *Notocactus rutilans* fa. *robustior* als een nieuw taxon.

Alsterworthia International [8 – 2, juli 2008] brengt een artikel van Hayashi over het correct benamen van sommige oudere Haworthia-soorten. Hij gebruikt daarbij een aantal vergelijkingstabellen, waarin men de namen, die door verschillende auteurs gebruikt zijn voor een bepaald taxon, kan vergelijken. De chaos in de nomencla-

tuur van dit genus wordt zodoende aardig geïllustreerd. Verder in deze aflevering een lijst van veldnummers van Bruce Bayer en al weer de publicatie van een flink aantal cultivars.

In dit nummer ook de aankondiging van de verschijning van *Haworthia Update* vol. 4 door Bruce Bayer. Het telt 108 pagina's A4 en bevat 340 kleurenfoto's. Prijs £ 38,50.

Het **Cactus & Succulent Journal** (U.S.) [80 – 4, 2008] bevat een bijdrage van Starr, Kemble & Nixon over *Agave pelona* en *A. zebra*. Terry begint een artikel over het voorkomen van *Lophophora* in het wild. Lüthy schrijft over de witbloeiende pachypodiums van Madagaskar en beschrijft een nieuw subspecies: *Pachypodium brevicaulis* ssp. *leucoxanthum*.

Een interessant artikel over de vegetatieve vermeerdering van *Operculicarya* komt uit de pen van Houston & Stead. *Graptopetalum glassii* is een weinig bekende soort uit Colima, Mexico. Chazaro & Acevedo besteden nu aandacht aan deze soort. Gorelick houdt zich bezig met *Fouquieria burragei*, een zeldzame soort uit Baja-California. Craib presenteert *Commiphora gracilifrons* in woord en beeld.

Cactus Adventures [79, juli 2008] opent met een bijdrage van Rebmann, waarin hij 3 nieuwe aloësoorten van Madagaskar publiceert: *Aloe edouardii*, *A. estevei* en *A. richaudii*. Bugaret behandelt het geslacht *Orbeopsis*. Veliz bericht over een nieuwe vondst van *Myrtillocactus schenkii* in Guatemala.

In het Franstalige tijdschrift **Succulentes**

[No.3, aug. 2008] brengt Christophe een uitgebreid verhaal over de Didiereaceae, met determinatiesleutel op genera en soorten. Bonnefond houdt zich onledig met *Escobaria minima*.

Kakteen und andere Sukkulanten [59 – 8, aug. 2008] brengt de nieuwbeschrijving van *Discocactus placentiformis* ssp. *multicolorispinus* Braun & Esteves. Köhres schrijft over de herontdekking van *Agave ellemeetiana* in Oaxaca. Mordhorst behandelt het ontstaan en de ontwikkeling van chlorotische planten.

In de volgende aflevering [**K.u.a.S.** 59 – 9, sept. 2008] brengt Rausch de nieuwbeschrijving van *Rebutia dutineana* en haar variëteit *gracilior*. Kiessling houdt zich bezig met de cultuur van *Pterocactus*. Bollinger bespreekt *Sedum booleanum*. *Strophocactus wittii* wordt voorgesteld door Frohning.

Cactus & Co. [12 – 2, juni 2008] opent met een uitvoerig artikel van Papsch, Wick & Hold over *Gymnocalycium castellanosii*. Snicer, Bohata & Mysak publiceren de nieuwe soort *Lophophora alberto-vojtechii*, gevonden in de Mexicaanse deelstaat San Luis Potosi.

Bradleya, Yearbook of the British Cactus & Succulent Society Vol. 26 (2008) bevat 8 artikelen, in totaal 128 pagina's.

Machado houdt zich bezig met de vraag wat de rol van hybridisatie is in de evolutie van de *Cactaceae*.

Cornelia Klak publiceert 8 nieuwe namen in de familie *Aizoaceae*: *Phiambola longifolia*, *Ph.similis*, *Ruschiella cedrontamna*, *Ruschia albida*, *R.magnifica*, *Leipoldtia gigantea*, *Hemmeria cedarbergensis* en *Mesembryanthemum bulletrapense*. Nieuwe namen zijn: *Mesembryanthemum flavum* (was *Aridaria congesta*), *M.oubergense* (was *Aridaria oubergensis*) en *M. rhizophorum* (was *Aridaria radicans*).

Smith et al. schrijven over de agavesoorten, die ingeburgerd zijn in de Provincie Oost-Kaap (RSA).

Heidrun Hartmann brengt een synopsis van het genus *Delosperma*, voor zover dat voorkomt in NO Afrika en ZW Arabië. Een determinatiesleutel is bijgevoegd. *Delosperma sawdahense* is als nieuwe soort beschreven.

Een tweede artikel van deze auteur handelt over *Drosanthemum* subg. *Speciosa*. Ook hier een determinatiesleutel, een overzicht van de soorten en veel aandacht voor de veelkleurigheid van de bloemen.

Graham Charles schrijft over de soorten van het geslacht *Maihueniopsis*. Hij erkent 8 soorten en een aantal ondersoorten. *Maihueniopsis glomerata* ssp. *hypogaea* is een nieuwe naamscombinatie.

Gideon Smith et al. brengen ook het project 'Aloes of the World' onder onze aandacht. Het is een internationaal project via internet met als doel meer studie naar het geslacht *Aloe* te bevorderen.

Helmut Walter houdt zich bezig met de bloembioologie, fyto geografie en systematiek van *Eriosyce* subg. *Neoporteria*.

SUMMARY

Rob Bregman

In his editorial, Ludwig Bercht says goodbye to our secretary Mrs. Johanna ("Joop") Smit-Reesink, who retired after many years of work for our journal. For that she was appointed honorary member of Succulenta this year. Elsewhere in this issue, on page 248, Henk Viscaal looks back at her life and her work. She is replaced by Mrs. Riet Maessen. Furthermore, Ludwig outlines the new structure of our editorial board.

Mrs. Smit-Reesink continues writing for Succulenta with her column for our young members. This time she deals with *Mammillaria prolifera*.

Bertus Spee discusses another 4 succulents in his collection, viz. *Mammillaria albilana*, *Echeveria setosa*, *Rebutia albiflora* and *Trichodiadema densum*.

Louis van de Meutter reports about *Stapelia glandulifera* from the Cape Province, South Africa. This species seems to be difficult to cultivate and is therefore very rare in collections.

The use of fertilizers in the cultivation of cacti is the subject of a contribution by Henk Ruinaard. He explains the function of major chemical elements in plants in general and in cacti in particular. Several different commercially available fertilizers are listed.

Albert Goossens reports about the flower development of his *Agave attenuata*.

Mariusz Mieczakowski visited the area of Santa Victoria in Northern Argentina close to the Bolivian border. In this relatively moist area he found several species of *Echinopsis*, *Rebutia*, *Trichocereus*, *Cleistocactus*, and others.

Ton Pullen presents *Turbinicarpus pseudomacrochele* ssp. *lausseri*.

On the Atlantic island of Madeira, 2 endemic *Aeonium* species occur, viz. *A. glandulosum* and *A. glutinosum*. The first-mentioned species grows predominantly on steep north-facing slopes, whereas the other prefers more sunny spots. Jan Jaap de Morree found both species and reports about them.

Ton Pullen reviews the latest issues of other journals on succulent plants.

The last pages of this December issue are of course devoted to alphabetical arranged lists of all authors, articles and plant names, published in Succulenta over the year 2008.

Hector Petersenstraat 7

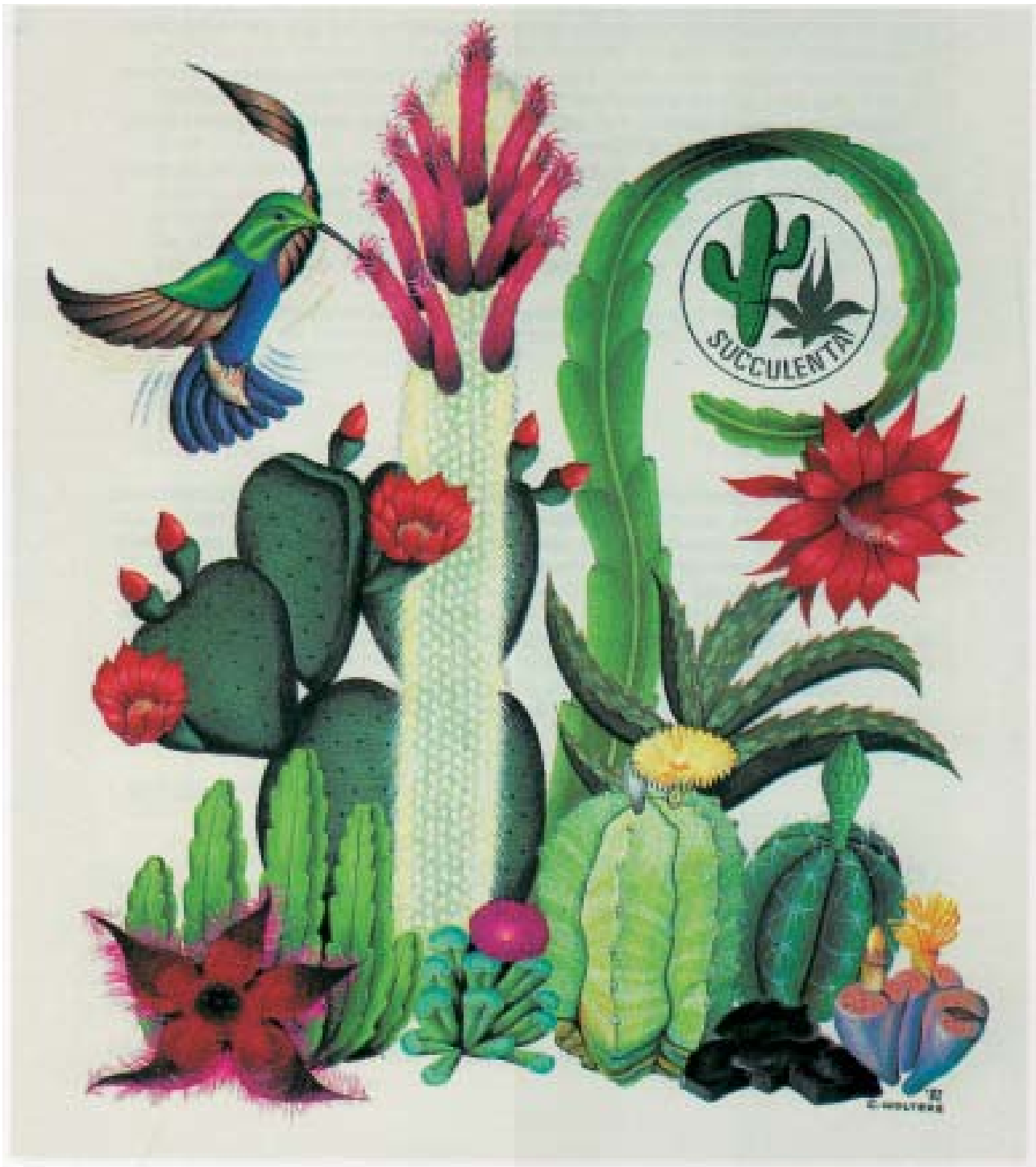
1112 LJ Diemen

RECTIFICATIE EN AANVULLING

In het artikel van Marcel Stolk in nr. 5 pag 218 moet bij de afbeelding de correcte schrijfwijze van de vindplaatsaanduiding Punta Gaspareno zijn.

Het vraagteken bij afb. 6 is correct. Dit is namelijk geen *cochemiea* maar een *mammillaria* uit het dioica-complex.

Voor een echte afbeelding van *Cochemiea pondii* ssp. *maritima* verwijzen we naar het boek van het echtpaar Wolf over Baja California op pagina 255 en 256.

**BESTUUR EN REDACTIE VAN
SUCCULENTA
WENSEN U PRETTIGE FEESTDAGEN
EN EEN VOORSPOEDIG 2009**

INDEX AUTEURS

2008

Bercht, Ludwig	36, 156, 199, 242
Bregman, Rob	47, 95, 146, 191, 239, 278
Broek, Martien van den	164
Damsma, Henk en Margreet	224
Diers, Lothar	83, 127, 180
Goossens, Albert	102, 150, 203, 256
Grootscholten, Cok	12
Heek, Werner van	15, 110
Lambert, J. Ir. A.I.Gx.	6
Liere, Adri van	65
Lubbers, Jan	54
Meutter, Louis van de	206, 246
Mieczakowski, Mariusz	258
Morree, Jan Jaap de	9, 98, 234, 26
Noltee, Frans	23, 73, 114, 170, 215
Pullen, Ton	21, 43, 45, 50, 64, 93, 141, 160, 188, 201, 238, 267, 276
Ruinaard, Henk	117, 233, 250
Schädlich, Volker	36
Smit-Reesink, Johanna	3, 51, 99, 147, 195, 243
Spee, Bertus	4, 52, 100, 148, 174, 196, 244
Stolk, Marcel	218
Veldhuisen, Rikus van	27
Viscaal, Henk	2, 143, 190, 248
Zonneveld, Ben J. M.	107, 194
Zuijlen, André van	76
Zwienen, Ad van	121

REGISTER JAARGANG 87 (2007)

ARTIKELEN

BOEKBESPREKING

Australian succulent plants, an introduction.	43
Cacti of Texas, a field guide.	238
Copiapoa in their environment.	44
Yucca & Co	64

INFORMATIEF

Bloei van Lithops en Conophytum	63
De onderstam voor de beginnende liefhebber.	203
De Stapelieae van Socotra.	206
Een nieuwe vindplaats van <i>Cochemia pondii</i> ssp. <i>maritima</i> ?	218
Etikettenprinters	117
Even voorstellen Theo Neutelings.	99
Gewoon – en toch zeer bijzonder	56
Het bemesten van cactussen	250
Joop Smit-Reesink bedankt.	248
Malacocarpus: <i>Notocactus</i> of <i>Wigginsia</i> ?	102
Misschien wel de mooiste botanische succulententuin van Zuid-Amerika . . .	224
<i>Neoporteria laniceps</i> , een terechte soort	164
Over chromosomen bij cactussen – ter herinnering aan Albert Buining (I) . . .	83
Over chromosomen bij cactussen – ter herinnering aan Albert Buining (2) . .	127
Over chromosomen bij cactussen – ter herinnering aan Albert Buining (3) . .	180
<i>Stapelia</i> -achtigen, de orchideeën van de succulentenwereld!.	65
Succulentennieuwtjes	45, 141, 188, 276
Superol	233
Vier stamvormende sedums uit Mexico.	107
Voor het voetlicht	4, 52, 100, 148, 196, 244
Woestijntuin onder beschermende dakgoot in Twello	54
Workshop fotografie	190

JONG GELEERD

Agave	
<i>potatorum</i> ssp. <i>verschaffeltii</i>	51
Brasilopuntia	
<i>brasiliensis</i>	195
Gymnocalycium	
<i>saglioni</i>	147
Haemanthus	
<i>albiflos</i>	3
Mammillaria	
<i>prolifera</i>	243

Rebutia	
narvaecensis	99

NIEUWBESCHRIJVING

Gymnocalycium intertextum Backbg. ex Till fa. moserianum Schütz ex Lambert forma nova	6
--	---

PLANTEN

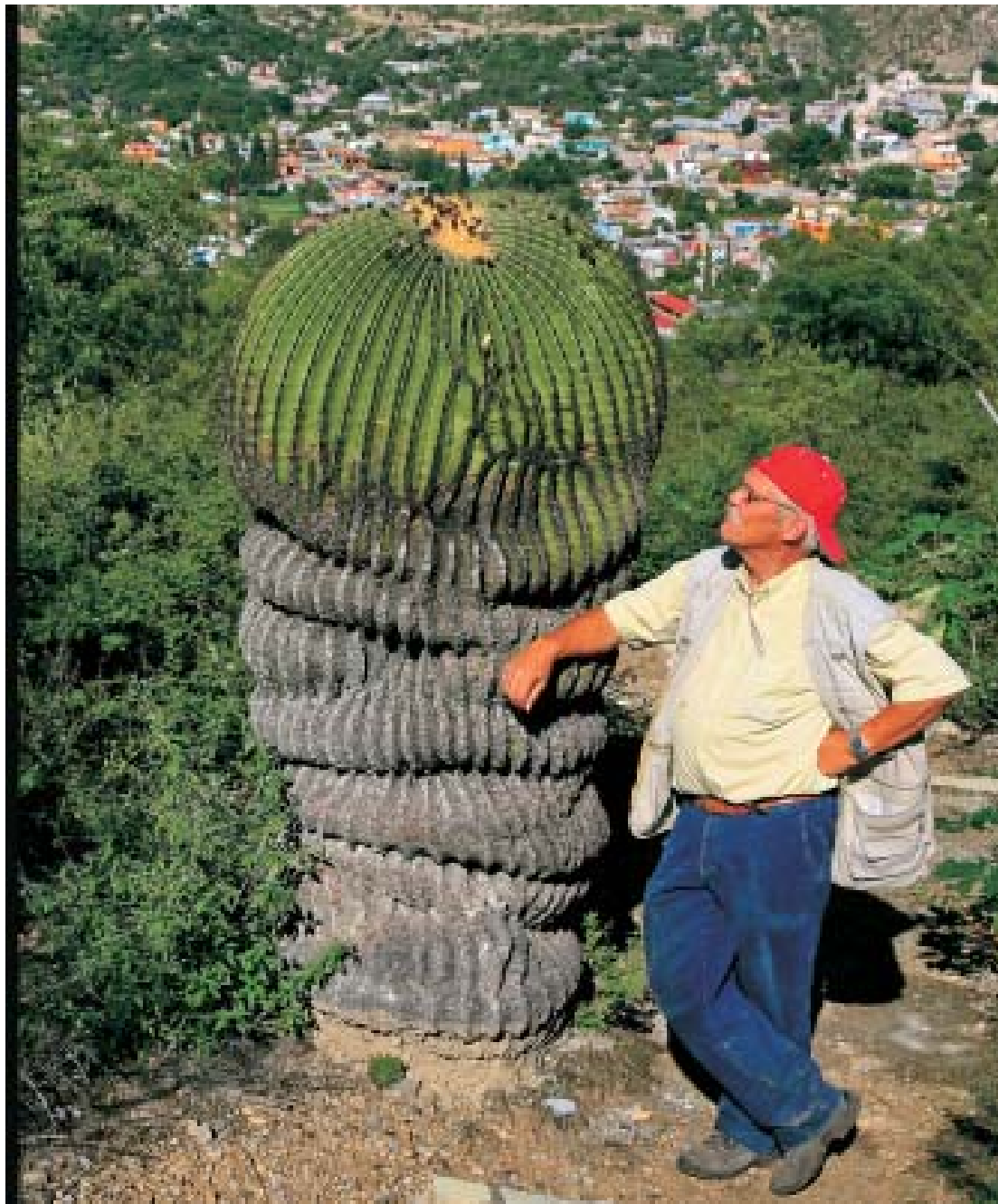
Agave	
attenuata	256
Aloe	
polyphylla	12
Bulbine	
mesembryanthoides	23
torta	23
Crassula	
arborescens	160
deltoidea	73
Didierea	
madagascariensis	234
Echinocereus	
longisetus ssp. delaetii	121
Euphorbia	
multiceps	27
Gasteria	
baylissiana	93
Mammillaria	
hahniana ssp. woodsii	21
Sedum	
trollii	201
Senecio	
abbreviatus	114
Stapelia	
glanduliflora	246
Turbinicarpus	
pseudomacroechele ssp. lausseri	267

REDACTIONEEL

Brand	194
Klimaatneutraal	50
Opzet	242
Reizen	2
Succulenta en kwaliteit	146
Summary	47, 95, 143, 191, 239, 278
Verzorging	98

REISVERHALEN

Aeoniums op Madeira.	269
Een bezoek aan Perdekraal	170, 215
Een plek in Argentinië om lief te hebben	258
Frailea's ook in Paraguay	36
Het Paichu-dal in Bolivia	150
Onverwachte ontmoetingen.	174
Op de vindplaatsen van het geslacht Uebelmannia (7)	110
Op de vindplaats van (3) Mammillaria schiedeana	76
Op de vindplaats van Discocactus horstii.	15

Wie verre reizen doet...

INDEX VAN AFBEELDINGEN VAN PLANTEN 2007

- A**
- Acanthocalycium**
violaceum 85
- Aeonium**
glandulosum 269, 270, 271, 272, 274
glutinosum..... 273, 274
- Agave**
attenuata 257
potatorum ssp. verschaffeltii 51
- Aloe**
haworthioides 231
polyphylla 12, 14
- Arrojadoa**
canudoensis 85
eriocaulis var. albicoronata 20
segredensis 85
- Astrophytum**
asterias 196
ornatum..... 81
- Austrocephalocereus**
purpureus 85
- Austrocylindropuntia**
verschaffeltii 56
- Aylostera**
jujuyana..... 260
- B**
- Bolivicereus**
samaipatanus 85
- Brasilicactus**
markgrafii 19
- Brasilopuntia**
brasiliensis..... 195
- Buiningia**
brevicylindrica..... 85
- Bulbine**
mesembryanthoides 23, 24, 26
succulenta 217
torta 25, 26
- C**
- Caralluma**
socotrana..... 209, 210, 211
- sprengerii..... 70
- Ceropegia**
stapeliiformis..... 197
- Cintia**
knizei 229
- Cleistocactus**
jujuyensis..... 260
strausii..... 85
- Cochemia**
halei..... 220, 240
pondii ssp. setispina 218
poselgeri 218
- Cochisea**
robbinsorum 5
- Coleocephalocereus**
buxbaumianus..... 85
pluricostatus 85
- Conophytum**
saxetanum..... 231
- Coryphantha**
octacantha..... 78
- Crassula**
arborescens..... 160, 161, 163
deltoidea 73, 74, 75
hemispaerica..... 231
tecta..... 231
- D**
- Didierea**
madagascariensis 234
- Didymaotus**
lapidiformis 216
- Digitostigma**
caput-medusae 149
- Discocactus**
horstii..... 15, 16, 19, 20
insignis..... 17
pulvinicapitatus..... 111, 113
- Disocactus**
phyllantoides..... 52
- Dudleya**
brittonii 48

- Duvalandria**
 dioscorides 212
- Duvalia**
 sulcata 67
- E**
- Echeveria**
 setosa 244
- Echinocereus**
 chloranthus v. russanthus 4
 engelmannii ssp. fasciculatus 253
 enneacanthus 196
 longisetus ssp. delaetii 121, 122,
 123, 124, 125, 126
 longisetus ssp. freudenbergii .. 124, 125
 longisetus ssp. longisetus 125
 nivosus 57
 pectinatus 251
 rigidissimus ssp. rubispinus 57
 viereckii ssp. morricalii 255
 zaailingen 252
- Echinopsis**
 coronata 87
 obrepanda 261
- Edithcolea**
 grandis 207, 208
- Escobaria**
 laredoi 57
- Espositoopsis**
 dybowskii 87
- Euphorbia**
 eustacei 31
 gentilis ssp. tanquana 172
 multiceps 27, 28, 29, 30, 32, 33
 multiramosa 33, 34
 versicolores 33
- F**
- Facheiroa**
 ulei 87
- Fenestraria**
 rhopalophylla 231
- Ferocactus**
 disciformis 197
 echidne 81
- G**
- Gasteria**
 baylissiana 93, 94
- Gymnocactus**
 beguinii 4
- Gymnocalycium**
 armatum 150
 bruchii 59
 cardenasianum 151
 carminanthum 229
 hossei var. weissianum 224
 intertextum fa. intertextum ... 9, 10, 11
 intertextum fa. moserianum ... 7, 8, 10
 saglionis 147
 spegazzinii v. major 152
- H**
- Haemanthus**
 albiflos 3
- Haworthia**
 truncata 231
- Huernia**
 barbata 70
 confusa 71
 guttata 70
 quinta 67
 zebrina 70
- I**
- Islaya**
 grandiflorens 87
- L**
- Leocereus**
 bahiensis 87
- Lithops**
 comptonii 170, 171, 172
- Lobivia**
 chrysochete var. minutiflora .. 262, 266
 famatinensis 230
 (haematantha var.) amblayensis 87
 maximiliana 87
 sanguiniflora 264
- Lophophora**
 williamsii 175
- M**
- Malacocarpus**
 sessiliflorus 102, 104
- Mammillaria**

- albilanata 244
geminispina 77, 81
grahamii 149
hahniana ssp. woodsii 21, 22
longiflora 5
longimamma 62
plumosa 178, 192
prolifera 243
schiedeana 80
seitziana 78
- Mediolobivia**
atrovirens var. ritteri 261
- Melocactus**
ammotrophus 20
aracutuensis 129
azureus 129
canescens 129
schulzianus 129
- Micranthocereus**
auri-azureus 17, 19, 129
- Morawetzia**
doelziana 129
- N**
- Neoporteria**
laniceps 164, 165, 167, 168
villosa 164, 166, 169
wagenknechtii 129
- Notocactus**
paulus 229
species de Santa Clara de Olimar . . 106
- O**
- Opuntia**
erinacea 57
- Orbea**
ciliata 66, 71
dummeri 71
semota fa. lutea 69
- P**
- Pachypodium**
lamerei 148
- Parodia**
ayopayana 229
cf. microthele 137
mairanana 229
maxima 155
- spiegazziniana 229
- Pediocactus**
knowltonii 53
- Pereskia**
grandifolia 53
- Pilosocereus**
aureilanatus 139
bradei 139
catingicola 140
fulvilanatus 19
luetzelbergii 140
supthutianus 113
- Pterocactus**
australis 229
- Puna**
clavarioides 229
- Pyrrhocactus**
paucicostatus 183
- R**
- Rebutia**
albiflora 245
margarethae 264
muscula 184
narvaecensis 98, 99
- S**
- Sedum**
frutescens 108
oxypetalum 108, 109
praealtum 107
torulosum 109
trollii 202
- Senecio**
abbreviatus 114, 115, 116
- Soehrensia**
spec 154
- Stapelia**
erectiflora 66
flavopurpurea 71
gariopensis 68
glanduliflora 246, 247, 288
mutabilis 67
- Stapelianthus**
decaryi 67
- Stenocactus**
ochoterenanus 52
- Sulcorebutia**

menesesii.	186
tarijensis ssp. samaensis	153
T	
Tanquana	
prismatica	173
Thelocactus	
rinconensis ssp. phymatothelos.	179
Trichocereus	
schickendantzii	204
volcanensis	261
Trichodiadema	
densum	245
Turbinicarpus	
pseudomacrochele ssp. lausseri	268
U	
Uebelmannia	
pectinifera	186
pectinifera ssp. horrida.	110, 111, 112
pectinifera ssp. HU 1400.	112, 113
W	
Wigginsia	
erinacea.	148
Y	
Yucca	
endlichiana	176
Z	
Zehntnerella	
spec. HU 127	187

Inlichtingen over het lidmaatschap en ontvangst van nummers;
adreswijzigingen aan:
Inquiries about membership and receipt of issues; address changes
to:

D.H.Roozegaarde,
Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo (Gld),
Tel.: +31 (0)575 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

Ludwig Bercht	Redactioneel.....	242
Johanna Smit-	Jong geleerd	
Reesink	Mammillaria prolifera	243
Bertus Spee	Voor het voetlicht	244
Louis Van de Meutter	Stapelia glanduliflora.....	246
Henk Viscaal	Joop Smit Reesink bedankt.....	248
Henk Ruinaard	Het bemesten van cactussen.....	250
Albert Goossens	Agave attenuata.....	256
Mariusz Mieczakowski	Een plek in Argentinië om lief te hebben....	258
Ton Pullen	Turbinicarpus pseudomacrochele ssp. lausseri.....	267
Jan Jaap de Morree	Aeoniums op Madeira	269
Ton Pullen	Succulentennieuwtjes.....	276
Rob Bregman	Summary.....	278

COLOFON

Http://www.succulenta.nl
e-mail: info@succulenta.nl

Auteursrecht:

gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen toestemming van de auteur/illustrator en met een duidelijke bronvermelding.

Redactiesecretariaat:

Mevr. R. Maessen,
Weezenhof 1232,
6536 EZ Nijmegen,
E-mail: rietmaessen@xs4all.nl

Redactie:

H.W. Viscaal (hoofdredacteur)
E-mail: hviscaal@hetnet.nl
C.A.L. Bercht
E-mail: ludwigbercht@hetnet.nl
R. Bregman
E-mail: R.Bregman@uva.nl
J.J. de Morree
E-mail: Morree@wanadoo.nl
A.B. Pullen
E-mail: abpullen@home.nl
B.J.M. Zonneveld; E-mail:
B.J.M.Zonneveld@biology.
leidenuniv.nl

Vormgeving: H.W. Viscaal

Druk: PlantijnCasparie, Almere

Bij de voorplaat:

Stapelia glanduliflora

Foto: Louis Van de Meutter

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

Februari 2008

In dit nummer:

Adressen	2
Bestuurlijk	3
Algemene Ledenvergadering 12 - 4 - 2008	4
Succulentendagen in 2008	5
Nieuwe leden november / december 2007	6
Ubink Succulentendag 7- 6 - 2008	7
Aanvullingen zaadlijst	8
Evenementen / Infomap	9
Instellingen	10
Afdelingsactiviteiten	11
Verslag van de ELK 2007	12
Advertenties	14 t/m 16

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:
A. van Zijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.
E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

J.E.F. Dekeling, Dr. van Ledestraat 67,
2265 BR Leidschendam
Tel. 070 - 3201530
E-mail: j.dekeling@casema.nl

PR & Promotie:

Mevr. M. van der Pieterman - van den Berge
Vredenburg 146, 3328 DL Dordrecht
Tel. 078 - 6178978
E-mail: marjadvp@planet.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

Bestuurslid

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen
lidmaatschap, adreswijzigingen en
opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk
bij de ledenadministrateur:
D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België € 27,-
Ned./België jeugdleden € 13,50
Europa € 35,-
Buiten Europa € 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden € 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids
voor de verzorging van cactussen en
vetplanten" door Ton Pullen ter waarde
van € 5,-

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van
Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties
voor de infomap zenden naar:
Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:
Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag	€ 29,50
1/4 pag	€ 45,50
1/2 pag	€ 72,50
1/1 pag	€ 125,00

BESTUURLIJK

Tussen Kerst en Nieuwjaar houden onze planten zich erg rustig. Behalve het af en toe controleren van de temperatuur is er voor de liefhebber niet veel in de kas te doen. Een voordeel van de lage temperaturen in de kas is het feit, dat de belagers van onze planten ook een winterslaap houden. Wanneer de temperatuur beneden ca. 10 graden blijft hebben we weinig last van wolluis, spint en dergelijke. Helaas worden deze diertjes over enige tijd weer wakker, als de temperatuur in de kas stijgt en dan zullen we weer paraat moeten zijn.

Maar kom, dat zijn zorgen voor later. Op de Algemene Vergadering in Naaldwijk werd ondergetekende voor een termijn van vier jaar herbenoemd als voorzitter van Succulenta. Ik ben daar dankbaar voor, want het geeft me de gelegenheid mijn beleid van vriendschap en verdraagzaamheid nog enige tijd voort te zetten. Mogelijk leidt dat ertoe dat men deze onderlinge vriendschap en verdraagzaamheid tegenover 'andersdenkenden' als vanzelfsprekend gaat ervaren. De meeste mensen zijn kennelijk niet in staat om vriendschap te voelen voor alle andere mensen. Dat is ook niet nodig. Het is voldoende om in de andere een gelijkwaardige te zien en hem met het nodige respect te bejegenen. Alleen dan is het mogelijk om voor iedereen de vereniging aantrekkelijk te houden of te maken. En geloof me, op dat gebied valt er nog wel wat te verbeteren. Ik heb al vaker geschreven,

dat de liefhebbers van succulenten te vaak besmet worden met een van de naarste eigenschappen van onze planten: stekeligheid. En evenmin als onze planten zijn we zelf immuun voor deze stekeligheden; soms denk ik zelfs, dat we er nog gevoeliger voor zijn dan de gemiddelde mens. En het leven wordt zoveel eenvoudiger en aangenamer als we leren wat minder gevoelig te worden voor prikjes en er zelf niet teveel uitdelen. Na het overlijden van Jan Wouters, de eerdere voorzitter van Succulenta Brabant België, ontstond er binnen die groep een groot probleem. Het bleek namelijk zeer moeilijk een opvolger te vinden voor hem. Uiteindelijk besloot Willy Wuyts, tot dan toe penningmeester van deze groep, dan toch maar het voorzitterschap op zich te nemen. Hij werd met applaus beloond voor zijn besluit, dat het voortbestaan van onze enige Belgische afdeling voorlopig veilig stelt. Ik hoop dat 2008 voor U en de Uwen veel voorspoed mag brengen. Wat Succulenta betreft zou ik willen wensen, dat de daling van het ledental in 2008 wordt omgezet in een stijging. Om dat te bevorderen zullen minstens twee manifestaties plaatsvinden, namelijk in mei in Appeltern en op de eerste zaterdag van juni in Kudelstaart. En nogmaals: als Succulenta echt bestaat uit positief met elkaar omgaande mensen komen er vanzelf meer leden!

Jack Schraets

BESTUURSGEGEVENS

De afdelingen wordt verzocht om het jaarverslag over 2007, het financiële verslag over 2007, en de ledenlijst per 1-1-2008 naar ondergetekende te zenden (per post of per e-mail). Deze bescheiden ontvangt ondergetekende graag zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval voor 1 april 2008. Het niet inleveren van de gegevens kan tot

gevolg hebben dat een afdeling niet stemgerechtigd is op een algemene ledenvergadering. Controleert u s.v.p ook de afdelingsgegevens in de infomap (ter inzage op de website van Succulenta).

W. ten Hoeve, secretaris Succulenta
Vreebergen 2, 9403 ES Assen

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op zaterdag 12 april 2008 zal de Algemene Leden Vergadering plaatsvinden in Schimmert. De vergadering wordt georganiseerd door afdeling Zuid-Limburg en zal worden gehouden in het Gemeenschapshuis van Schimmert, Hoofdstraat 12, 6333 BJ Schimmert, Tel.: 045 4042504.

Het voorlopige programma is als volgt:

9.30 uur	Ontvangst met koffie en thee
10.00 uur	Plantenverkoop door cactuskwekerij Piltz
	Boekenbeurs van Willem Alsemgeest / Succulenta PR-stand
10.45 – 12.15 uur	Lezing door Henk Ruinaard over “De Echinocereus-soorten van Arizona”
12.15 – 13.45 uur	Lunch
14.00 – 16.30 uur	Algemene Ledenvergadering

Lunch:

De kosten voor deelname aan de lunch bedragen € 11,-. Opgave voor de lunch bij W. Thissen, Hekstraat 23, 6235 NK Ulestraten, tel. 043 3644612,

Email: wimthissen@gmail.com . Dit bedrag kan bij voorkeur worden gestort op bankrekening 12.92.92.095 Rabobank Sittard t.n.v. H.P. Ruinaard inzake Cactusvereniging

Parkeergelegenheid:

Op het Oranjeplein op ca. 100 meter afstand van het Gemeenschapshuis

Routebeschrijving:

Komende van de A2 richting Maastricht bij knooppunt Kehrensheide naar A76 richting Heerlen/Aken. Meteen eerste afslag nemen Beek/Geleen. Richting Beek aanhouden. In Beek bij stoplichten linksaf slaan richting Genhout. Weg blijven volgen (ca. 5,3 km) tot op rotonde in Schimmert. Het Oranjeplein ligt aan de linkerkant bij de rotonde.

Het definitieve programma en de agenda voor de Algemene Ledenvergadering zullen in het aprilnummer van Succulenta geplaatst worden.

Voor meereizende huisgenoten is het wellicht interessant om te weten dat Schimmert vlak bij Valkenburg ligt.

SUCCULENTENDAGEN 2008

zaterdag 24 en zondag 25 mei

DE TUINEN VAN APPELTERN

De landelijke activiteitendagen van Succulenta zullen dit jaar worden georganiseerd in de Tuinen van Appeltern. Net als in het jaar 2005 zal e.e.a. voornamelijk plaatsvinden op het centrale plein in de "Tuinen".

De tuinen omvatten een groot terrein met schitterend aangelegde showtuinen die zeker in de tweede helft van mei volop in bloei zullen staan. Ook voor diegenen die wat minder geïnteresseerd zijn in succulenten zal het daarom zeer de moeite waard zijn om op deze dagen een bezoek aan de "Tuinen" te brengen.

Centraal op het terrein ligt een groot en ruim rechthoekig plein met, aansluitend aan het plein, een restaurant met terras.

Op dit plein zullen tijdens deze dagen ongeveer 25 kramen komen te staan. Kramen waar u veel informatie over de hobby zult kunnen vinden en natuurlijk kramen waar u volop planten kunt kopen van gespecialiseerde en wat minder gespecialiseerde succulentenkwekers. Ook hobbybenodigdheden en kasaccessoires zullen worden aangeboden en vanzelfsprekend zal de boekenmarkt van Wim Alsemgeest niet ontbreken.

Omdat mei de bloeimaand is van veel succulenten en andere bloeiende planten, is er voor deze dagen voor het thema "digitale fotografie" gekozen.

Het ligt in de bedoeling om over dit onderwerp één of meerdere workshops te organiseren. En er zal het hele weekend een deskundige aanwezig zijn bij wie u met al uw vragen over digitale fotografie terecht kunt en die u graag zal willen adviseren.

De mogelijkheden voor een foto-expositie, een eventuele fotowedstrijd en het geven van lezingen worden nog onderzocht.

In het restaurant van de "Tuinen" zullen Mexicaanse hapjes te krijgen zijn en kunt u uw dorst lessen met een cactusdrankje.

Op vertoon van uw lidmaatschapskaart zult u toegangskaarten kunnen kopen tegen het gereduceerde tarief van € 5 (maximaal 2 kaarten). Normaal tarief € 10.

Het belooft een gezellig, informatief en bloeiend Succulenta weekend te worden, met een groot aanbod van cactussen en vetplanten en waarop u zeker uw fototoestel niet moet vergeten. Noteert u het weekend van 24 en 25 mei vast in uw agenda.

Oproep aan vrijwilligers die één of allebei de dagen willen assisteren om dit weekend tot een succes te maken. Wij hebben uw hulp dringend nodig. Vrijwilligers hebben vrij entree en krijgen hun reiskosten vergoed.

Informatie voor kraamhuurders: Er zijn nog een beperkt aantal kramen te huur. Wees er snel bij. Op is op. De kramen worden bij voorkeur verhuurd voor 2 dagen, huur voor slechts één dag is alleen dan mogelijk, wanneer er een vervangende huurder gevonden kan worden.

Informatie huur kramen en opgeven van vrijwilligers:
 Marja van der Pieterman : +31 (0)78-6178978 marjavdp@planet.nl
 Arend Biewenga: +31 (0) 50-4042754 a.w.biewenga@home.nl (bij voorkeur per e-mail)

Organisatie Succulentendagen 2008:
 Pr werkgroep Succulenta

NIEUWE LEDEN NOV. - DEC. 2007

Nederland

111208	Ham, Dhr. M. ten	Varkensmarkt 2	4101 CL	Culemborg
111210	Minnaard, Dhr. P.J.	Sportlaan 73	4491 GK	Wissenkerke
111209	Janssen, M.	Wittenhorststraat 27	5961 XL	Horst

Belgie

111207	Minart, Andre	Keizershoek 58	B-2550	Kontich
--------	---------------	----------------	--------	---------

Bericht van overlijden ontvangen van:

A. Fase te Uithoorn
 J.H. Geurts te Utrecht
 G.A.W. Faessen te Numansdorp
 A.A.V. Diest-Vermeij te Oudewater

UBINK SUCCULENTENDAG 7 JUNI 2008

Op de opendag bij Handelskwekerij Ubink bv. wordt er een beurs georganiseerd door de samenwerkende afdelingen Amsterdam, Gouda, Haarlem, Zaanstreek Waterland, Den Haag en Gooi & Eemland.

Een succulentenbeurs met een ruim en gevarieerd aanbod van cactussen en andere succulenten. Handelskwekerij Ubink is ruim 50.000 m² groot en daar worden ±500 verschillende soorten planten gekweekt van klein tot groot. Op deze dag is er ook gelegenheid tot bezichtiging van de kwekerij en het kopen van planten.

In plaats van diazelingen is er een doorlopende beamer presentatie over het bedrijf Ubink en er zijn prachtige plaatjes te zien van succulenten. Net zoals voorgaande jaren zal koffie en thee u weer gratis aangeboden worden door Ubink.

De plantenkeuring wordt dit jaar anders van opzet. Er kan ingezonden worden in een groep van 3 succulenten met cactussen en/of vetplanten. De mooiste combinaties komen in aanmerking voor een beker en een geldprijs. Deze prijzen worden beschikbaar gesteld door Gert Ubink en Klaas Edelman. Wij hopen zo, op een nog grotere inzending. In het aprilnummer kunt u het reglement ervan lezen.

's Middags zal de Mexicaanse zangeres Linda Hernandez weer een optreden verzorgen. Natuurlijk zal ook de boekenmarkt van Wim Alsemgeest niet ontbreken. De zes organiserende afdelingen zullen aanwezig zijn met een kraam om zich te presenteren en het verkopen van planten en hobby artikelen.

Succulenta Public Relations zal een kraam bemannen om onze hobby te promoten. Wij besteden veel aandacht en voorlichting aan enten, zaaien, verpotten en andere demonstraties.

Nadere informatie kunt u verwachten in het aprilnummer van Succulenta.

Kraamhuurders kunnen zich inschrijven bij Gerard Koerhuis. Tel. + 31(0) 23-5262624 of via e-mail: g.koerhuis@planet.nl
Kraamhuur juni 2008 t/m 2 meter €3.00 per meter en vanaf 2 meter € 5.00 per meter.

Namens de organiserende afdelingen,
Fons Arens

AANVULLINGEN ZAADLIJST 2007

Inmiddels zijn alle bestellingen verzonden. Niet in alle gevallen kon de bestelling volledig worden uitgevoerd, de vraag naar sommige soorten overtrof het aanbod. Een te houden enquête in 2008 moet een beter beeld geven voor het samenstellen van de volgende zaadlijst.

Onderstaande soorten waren door verschillende oorzaken niet opgenomen in de zaadlijst, deze kunt u alsnog bestellen, minimum bestelling geldt niet voor deze bestellingen evenals de bijdrage in de portokosten. Van sommige soorten is het aanbod beperkt, indien deze op zijn hoort u hier niets meer van.

AST 33	H	1	ornatum niveum	20 zpp	niveum dicht, sneeuwwit bevlakt
AST 34	H	1	myriostigma	20 zpp	fa. de San Antonio, half bevlakt
COP 22	H	1	decorticans	20 zpp	
COP 23	H	1	paposoensis	20 zpp	
ECA 3	H	4	grusonii	20 zpp	de "schoonmoederstoel"
ECC 72	H	1	bonatzii	20zpp	jonge doorns donkerbruin
ECC 73	H	1	chlorantus	20 zpp	gelige doorns; groenachtige bloemen
ECF 25	H	1	spec.	20 zpp	van Aguascalientes
ECN 4	H	1	aurea dobeana	20 zpp	doorschijnende bloedrode bloemen
ECN 5	H	1	aurea fallax	20 zpp	lange gele bloemen
ECN 6	H	1	aurea leucomalla	20 zpp	korte rode middendoorns
ECN 7	H	1	aurea quinesenesis	20 zpp	lange witte doorns
ESC 12	L	1	missouriensis	20 zpp	groenachtig geel tot geel en paars
MAL 60	L	1	gummosa	20 zpp	
MAL 61	L	1	carnea	20 zpp	
MAT 13	L	1	intertexta	20 zpp	
MEL 95	L	1	spec. Seabracensis	20 zpp	
MEL 96	L	1	spec. Permutabilis	20 zpp	
NEP 15	L	1	litoralis	20 zpp	
PAR 23	L	1	suprema	20 zpp	
PAR 24	L	1	pseudostueneri	20 zpp	
REB 32	H	1	blossfeldiana	20 zpp	
REB 32	H	1	xanthocarpa costata	20 zpp	
TUR 28	H	1	jauernigii	10 zpp	
WEI 4	H	1	spec.de Lagar Pampa	20 zpp	
WEI 5	H	1	spec. deTuna Pampa	20 zpp	
AV 13	JT	2	recurvata recurvata	20 zpp	Banksvlei, O. Pofadder
LI 59	HN	1	aucampiae	20 zpp	f. Danielskuil
LI 60	HN	1	swantesii gebseri	20 zpp	

Het is nu ook mogelijk om onderstaande gemengde zaden te bestellen a € 5,60 per 1000 zaden. Voor deze bestellingen worden wel de portokosten in rekening gebracht.

MIX Cactus en MIX Lithops

Correcties zaadlijst: Inzenders van zaden: J. Roesen, Wateringen

AV 8 niet Banksvlei O. Pofadder maar Houmoedseberge Z Pofadder

Namens het Clichefonds, Gerard Rutten

EVENEMENTEN

Zondag 27 april

Op 27 april houdt Zaanstad- Waterland weer zijn grote en gezellige beurs.

Er is nog een beperkt aantal tafels te huur.

Inlichtingen bij: P.Steyn tel:0251-313009

De beurs wordt gehouden in school "De Brug" aan de Saenredamstraat in Assendelft (Zaanstad) De beurs is geopend van 10.00 tot 16.00 uur. Toegang is gratis.

De route wordt met pijlen aangegeven.

Zaterdag 3 mei 2008

De jaarlijkse cactusbeurs van de afdeling Gorinchem-'s-Hertogenbosch zal volgend jaar niet op de eerste zondag, maar op de eerste zaterdag in mei plaatsvinden.

Locatie Wijkcentrum De Hille, Looveltlaan 25 te Oss. Entree is gratis

Inlichtingen bij Andre van Zuijlen

E-mail: succulenta@home.nl

Tel. 0412-630733

8 en 9 mei 2008

Dit jaar is er geen beurs van de afdeling Haarlem

17 mei 2008

Succulentenbeurs van de afdeling Gouda in Reeuwijk. Inlichtingen bij J. van Tilborg Cronestein 17, 2804 EK Gouda

Tel. 0182-534093

17 en 18 mei

Op zaterdag 17 en zondag 18 mei worden er weer Open Kasdagen georganiseerd door de vereniging Succulenta Zaanstreek-Waterland. De privé-kassen en rotstuin van de voorzitter, die hij voor deze gelegenheid ook open stelt, zijn ook zeker het bezichtigen waard. Op beide dagen zijn de kassen van 10.00 tot 17.00 uur open op de Dorpsstraat 714 in Assendelft.

Inlichtingen:Fons Arens Tel:075-6873062

6 t/m 13 juni

Met de cactusexpress naar Hongarije.

Een cactusreis naar Hongarije georganiseerd door Jan Mondelears. Er zullen diverse verzamelingen worden bezocht, waaronder eentje in Oostenrijk.

Aanmeldingen bij Jan Mondelaers, Kattestraat 16 Laakdal B. Tel. 013-664068

Zondag 15 juni 2008

De 31e Internationale cactus- en vetplantenmarkt vindt plaats op zondag 15 juni van 10.00 tot 15.30 uur.

Locatie: Kolpinghuis, Smetiusstraat 1, 6511 ER te Nijmegen. Entree € 1,-

Inlichtingen bij Theo Heijnsdijk

E-mail: thd@roc.a12.nl

Tel. 0487-880096.

12, 13 en 14 september

Ook in 2008 is er weer een Europese Landenkonferentie in de Duinse Polders te Blankenberge in België.

Kijk voor meer informatie op onze website www.elkcactus.be daar vindt u ook het aanmeldingsformulier voor overnachtingen en/of deelname aan de beurs of neem contact op met Jan en Anny Linden, tel: 045-5220966 of per e-mail annylinden@home.nl.

INFOMAP

Aanvullingen/wijzigingen infomap:

Nieuw e-mail adres secretaris Gooi en Eemland: gh.veenendaal@hetnet.nl

Spreekerslijst:

Reiskosten Leo van den Wyngaert: € 0,25 per km.

SPREKERSLIJST

Aan de sprekers wordt verzocht om hun gegevens te controleren en eventuele wijzigingen aan de secretaris door te geven. Nieuwe sprekers zijn meer dan welkom!

INSTELLINGEN

VERENIGINGSARTIKELEN

- * **Bewaarband voor Succulenta**
Nieuw € 6,75 per stuk.
- * **Wat betekent die naam?**
Een verklarend woordenboek: € 5,-
- * **Beginnersgids**
Tweede geheel herziene druk (2002)
Prijs € 5,-
- * **Oude jaargangen** (backnumbers of Succulenta)
1955 tot 2000 € 5,- per jaargang
2000 t/m 2006 € 9,- per jaargang

Buitenlandse tijdschriften

- * Asclepiadaceae, 1 t/m 16 en Asklepios
38, 39 en 45 t/m 52
€ 2,50 per boekje
- * C&S Journal USA 1977 t/m 1986
€ 10,- per jaargang
- * Kakteen und andere Sukkulenten
t/m 1995 voor € 9,- per jaargang
- * The National Cactus and Succulent
Journal (Engeland). 1970 t/m 1982
€ 5,- per jaargang
- * Belgisch tijdschrift 1969 t/m 1973,
1978 t/m 1984 en 1988 t/m 1991,
1994, 1996 en 1999 € 5,- per jaargang
- * Informationsbrief DDR, 1980 t/m
1986 voor € 5,- per jaargang
- * Tsjechisch tijdschrift Kaktusy, 1986
t/m 2003 voor € 5,- per jaargang

*CD-Roms

- * Succulenta 1919 t/m 1943 voor € 10,-
- * Lobivimania van Clazien Bouwman,
€ 30,-

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.

W. Alsemgeest, Succulenta Boekenbeurs.
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

Gironummer Boekenbeurs:

199176 t.n.v. W.A. Alsemgeest.

Succulenta boeken te Montfoort

Tel. (00 31) (0)348 - 471083

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

PR, PROMOTIE & EVENEMENTEN

De werkgroep PR heeft diverse artikelen om u bij evenementen etc. te helpen bij uw promotie-activiteiten. Bestellingen, vragen en suggesties betreffende de promotie aan:
Marja van der Pieterman - van den Berge
Vredenburg 146, 3328 DL Dordrecht
Tel. 078 - 6178978
E-mail: marjavdp@planet.nl

BIBLIOTHEEK SUCCULENTA

Bibliothecaris
J. Keizer-Zinsmeester, Westeind 96,
9636 CE Zuidbroek. Tel. 0598-395128
E-mail: anjo.keizer@planet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl
Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen kopij voor de homepage aanleveren bij:
Paul C. Laney, Graaf Floris 37
1276 XA Huizen. Tel. 035 - 5268618
E-mail: info@succulenta.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

Hoofdredacteur

Henk Viscaal, Brinklaan 31
7261 JH Ruurlo. Tel. 0573 - 452005
E-mail: hviscaal@hetnet.nl

Redactiesecretariaat

Mevr. J.M. Smit-Reesink
Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom. Tel. 0318 - 430099
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

AFDELINGSACTIVITEITEN 2007/2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	14 feb	Jaarvergadering	A. Heijnen
	13 mrt	Lezing door dhr. Willemsen	0543-564314
Dordrecht	14 feb	Jaarvergadering + planten	S. Schorsbergen
	6 mrt	Lezing over euphorbia's	010-5060456
Drenthe	6 feb	Dia-avond door P. Ende	H. Mecklenfeld
	5 mrt	Dia-avond door H. Nijmeijer	0593-331107
Gorinchem- 's-Hertogenbosch	11 feb	Lezing door Andre van Zuijlen	A. van Zuijlen
	10 mrt	Lezing door Martien Senders	0412-630733
's Gravenhage e.o.	12 feb	Ledenvergadering	T. v't. Walderveen
	11 mrt	Lezing door gastspreker	070-3864916
Groningen en Ommelanden	21 feb	Lezing door Jan Lubbers	W. ten Hoeve
	20 mrt	Thema-avond + zaden uitdelen	0592-341660
Maas en Peel	26 feb	Jaarvergadering	M. Senders
	25 mrt	Lezing door Henk Ruinaard	0492-546646
Nijmegen	5 feb	Jaarvergadering bij Riet Maessen	R. Maessen
	4 mrt	Verzorgd door eigen leden	024-3440425
Voorne-Putten en Rozenburg	feb	Lezing door Johan de Vries	L. Stolk
	mrt	Lezing door Marcel Stolk	0187-601059
West-Brabant	9 feb	Lezing door Bertus Spee	H. Schippers
	8 mrt	Plantenveiling + lezing	0164-257905
Zaanstreek-Waterland	1 feb	Jaarvergadering	P. Steyn
	2 mrt	Lezing Nico Uittenbroek	0251-313009
Zeeland	29 feb	Voordracht Corne Hopstaken	H. Weezepeel
	28 mrt	Bijeenkomst en fotowedstrijd	0113-231067
Zuid-Limburg	12 feb	Lezing door Jaques Baltis	A. van Vlodrop
	4 mrt	Lezing door Evert Smienk	045-5690266
Zwolle	19 feb	Lezing door Coby en Anjo Keizer	H. Huizing
	11 mrt	Lezing door Henk Viscaal	0522-440717

VERSLAG VAN DE ELK 2007

Opnieuw, in het tweede weekeinde van september, is inmiddels voor de 42e keer de Europese Landen Conferentie georganiseerd in Blankenberge België.

Dit jaar hebben we helaas weer mensen moeten missen, zoals Jan Wouters en Eric J.M. Piens. Ze zijn ons helaas overleden. Er zijn enkele mensen aan het organiserend comité toegevoegd, in de personen van: Ludo Semeels met zijn echtgenote, Danielle Vermant, Magda Verbeeren, de echtgenote van secretaris Ronald Fonteyne, Albert Pritchard de echtgenoot van Daphne Pritchard en Ave Vigneron de echtgenote van Jean Vigneron. Opvallend is dus dat ook de echtgenoten volop betrokken worden bij de organisatie van de ELK.

We kunnen wel een helpende hand gebruiken, want vooral bij het opengaan van de beurs is het even een hectisch gebeuren. De organisatie heeft zich dit jaar erg gestoord aan de standhouders die voor de opening van de beurs al aan het verkopen waren op de parkeerplaats. Er was zelfs iemand met een Duitse kentekenplaat die zijn aanhangwagen er kennelijk al volledig op had ingericht door deze simpel open te klappen; klaar voor de verkoop!

Nog even en dan komt er iemand een partytent opzetten met een bar en lekkere hapjes. U zult begrijpen dat als dat niet teruggedrongen wordt het volledig uit de hand kan lopen.

De organisatie organiseert een beurs met tent en al, wat echt niet goedkoop is, om daar een fantastisch evenement van te maken. Als men dan vervolgens op de parkeerplaats al begint te verkopen wordt dit evenement volledig ondergraven. Het is niet eerlijk! Op een gegeven moment hoeft men dan zelfs geen tafel meer te huren.

De verkopers mogen pas de verkoopruimte in als ze de batch in bezit hebben. Deze kon men ophalen bij de dames Georchette Geets en Danielle Serneels, die bij de deur

aan de achterkant van de verkoopzaal zitten. Helaas vond een enkeling het toch nodig om zonder batch door te lopen met een kar vol planten.

Opnieuw is het aantal verkoopmeters van de tafels gegroeid van 423 naar 463 meter. De tent kan nog één keer worden uitgebreid zodat het er naar uit ziet dat we volgend jaar de halve kilometer halen. Het kleine zaaltje wil men dan niet meer gebruiken. In de nachten en bij het sluiten van de beurs is er voor bewaking gezorgd door de zoon van Ludo Serneels en zijn vriend. Het waren kille nachten, wat moeten zij het koud hebben gehad.

Wat de propagandastand en de boekenbeurs van Succulenta betreft heb ik dank zij de hulp van Wil de Boer en Bertus Spee dit jaar wat meer tijd gehad om ook eens rond te neuzen. Verder hebben we twee nieuwe leden kunnen inschrijven.

Wat dit weekeinde tot een happening maakt, is toch het ontmoeten van de vele vrienden en bekenden uit binnen- en buitenland. Want er komen er ook zeer veel bezoekers, die helaas niet kunnen worden geteld. Velen rijden een of twee dagen heen en weer. Feit is dat het gehele verblijf ieder jaar wordt volgeboekt, maar daarnaast verblijven vele bezoekers en standhouders ook in hotels en campings in de omgeving.

Wim Alsemgeest, lid organiserend comité.

VERSLAG LEZINGEN.

Vrijdagavond vond de eerste lezing van de E.L.K.2007 in een digitale uitvoering plaats. In tegenstelling tot vorig jaar verliep alles zowel analoog als digitaal goed. Nu de akoestiek nog en het is perfect, maar hier treft de organisatie geen blaam.

Rivera Guillermo uit Argentinië, hield een voordracht over het noordwesten van Argentinië. Hij gaf een overzicht van geslachten en soorten die voorkomen in Mexico,

Bolivia en Brazilië. We zagen prachtige plaatjes van cactussen die tot op grote hoogte te vinden waren. Hij beperkte zich wel tot *Trichocereus*, *Lobivia*, enkele *Parodia*'s en *Gymnocalidium*. Dat dit laatste geslacht erg variabel is liet hij ook zien. Zelfs in éénzelfde populatie vind je verschillende planten met een ander uiterlijk. .

De ochtendlezing op zaterdag werd gehouden door Petr. Pavelka uit Tsjechië, met opmerkelijk veel belangstelling. Pavelka nam ons mee naar Chili. De kustwoestijn van Chili herbergt veel *Copiapoa*'s. We zagen beelden van in de morgen met veel mist van zee en daarin schitterende clusters van o.a. *C. dealbata* (*malletiana*). Van *Copiapoa columna-alba* zagen we er duizenden in het landschap staan, die hier duidelijk een droog en hard bestaan hebben. Zonder GPS. is het moeilijk is om soorten die bijna onder de grond zitten te lokaliseren, tenzij je zaadbessen ziet. Hij vertelde dat er per dag wel gemiddeld 5 à 6 cristaten van *Copiapoa*'s te vinden waren. We zagen een desolaat landschap met daarin prachtige *Eriosyce*'s. Na de *Copiapoa*'s nam hij ons mee middels prachtige beelden naar landschappen en hun flora in de Atacama Desert. We zagen besneeuwde toppen op de achtergrond met *Oreocereus*, *Echinopsis*

en *Soehrensia* die groeiden tot zo'n 3000 mtr. hoogte, en dus allemaal cactussen die heel goed tegen kou kunnen.

In de middaglezing nam Ton Pullen ons mee naar de succulenten in Zuid-Afrika. Een bekend gebied zoals de Karoo, bevat een ongekeerde hoeveelheid aan *Mesembryanthemaceae* en *Crassulaceae*. Het zoeken naar *Lithops*, vooral als ze niet bloeien, was erg moeilijk. De grotere succulenten zoals *Othonna*, *Tylecodon*, *Cotyledon*, *Hoodia* en *Aloe* om er enkele te noemen, ging een stuk gemakkelijker. Een interessant plaatje vond ik de gebroken gelaagde stenen zoals die in een rotstuint vaak nagemaakt wordt met daarin veel geslachten. Graag had ik in deze serie wat meer opnames gezien.

De avondlezing werd gehouden door Ernst Specks uit Duitsland in goed verstaanbaar Engels. Hij liet dia's zien van Namibie. Nooit geweten dat dit land zo veilig en zo mooi is. We zagen mensen van een plaatselijke stam die ondanks dat zij hun haar nooit wassen, niet stinken. Ook zagen we een uitgeholde boom waarin 15 mensen konden plaatsnemen. Hij toonde ons ook een grote *Welwitschia* en vertelde er bij dat er een gebied is waar zo'n miljoen planten groeien. Verder zagen we beelden van wilde dieren, bizarre rotsformaties en heel veel mooie planten. Hij heeft duidelijk niet alleen oog voor de succulenten.

De afsluitende lezing op zondag werd gehouden door Albert Goossens, geassisteerd door zijn vrouw. In een overvloeiprojectie werden we meegenomen

De heer en mevrouw Goossens tijdens hun laatste lezing

vervolg op pag. 15

**Handelskwekerij
Ubink bv.**

Gespecialiseerd in cactussen

50.000 m2 met succulenten van 5 cm to 5

Open dag

**Zaterdag 7 juni 2008
van 09.00 tot 16.00 uur**

**Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart
Tel. 0297 - 326880
Fax. 0297 - 343089**

**Er is op deze open dag een beamerpresentatie,
verloting, Mexicaanse zangeres, plantenkeuring,
nieuwe en tweedehandse boekenmarkt en enkele
afdelingen van Succulenta houden er hun beurs**

Kwekerij Kemkas

Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen

Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht

Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl

Open kas op 31-5 en 30-8-2008

Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht

Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak

Boeken en tijdschriften

Te koop gevraagd:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten

Aanbiedingen aan:

W. Alsemgeest
Stadhouderslaan 3
3417 TT Montfoort
Tel. 0348 - 471083

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Telefoon: 0346 - 213366

naar Bolivia. Hij startte met beelden van een stad en de plaatselijke bevolking. Altijd goed om te weten waar het is en wie er wonen, vind ik. Beelden van drie reizen naar dit mooie gebied werden op een vlaamse manier gezellig aan elkaar gepraat. Ik kon weinig aantekeningen maken omdat het pikdonker in de zaal was. Ik herinner me wel de mooie dia's, waarin we enkele bijzondere planten zagen. Jammer dat ook deze spreker wegens zijn leeftijd er mee

stopt. Albert, zo oud ben je toch nog niet, maar je laatste voordracht hier op de ELK was een waardig afscheid. Gelukkig kon ik wel een foto van het echtpaar Goossens maken.

Ik denk dat er nu al velen zijn die uitkijken naar de 43ste ELK in 2008 op 12,13 en 14 september.

Nico Littenbroek.

British Cactus & Succulent Society

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt *Bradleya* gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief *Bradleya* is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief *Bradleya*. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenthwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 - D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 - Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de - www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUKJE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?

Denk dan eens aan een EUOKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

Graafland
VLEUTEN

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

April 2008

In dit nummer:

Adressen	18
Bestuurlijk	19
Agenda Algemene Ledenvergadering	20
Jaarverslag secretaris	21
Financieel jaaroverzicht	22
Succulentendagen in Appeltern	23
Ubink Succulentendag 7 juni	25
Evenementen	26
Afdelingsactiviteiten 2008	27
In memoriam / Introductie	28
Open-deur-dagen	29
Advertenties	29 t/m 32

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:

A. van Zuijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.

E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

J.E.F. Dekeling, Dr. van Ledestraat 67,
2265 BR Leidschendam
Tel. 070 - 3201530
E-mail: j.dekeling@casema.nl

PR & Promotie:

Mevr. M. van der Pieterman - van den Berge
Vredenburg 146, 3328 DL Dordrecht
Tel. 078 - 6178978
E-mail: marjavdp@planet.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

Bestuurslid

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen
lidmaatschap, adreswijzigingen en
opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk
bij de ledenadministrateur:
D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België € 27,-
Ned./België jeugdleden € 13,50
Europa € 35,-
Buiten Europa € 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden € 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids
voor de verzorging van cactussen en
vetplanten" door Ton Pullen ter waarde
van € 5,-

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van
Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties
voor de infomap zenden naar:
Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:
Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag € 29,50
1/4 pag € 45,50
1/2 pag € 72,50
1/1 pag € 125,00

BESTUURLIJK

Onze succulentenhobby beperkt zich niet alleen tot het verzorgen van cactussen en/of vetplanten in de vensterbank, platte bak of kas, maar ook tot het uitwisselen van ideeën met en het leren van andere liefhebbers. Voor dit laatste bieden de bijeenkomsten van de afdelingen en het bezoeken van beurzen een goede gelegenheid.

Bovendien organiseert het bestuur van Succulenta ieder jaar een aantal evenementen waar de leden elkaar kunnen ontmoeten.

Daartoe behoren de Succulentendagen, dit jaar in Appeltern op zaterdag 24 en zondag 25 mei, maar ook de Algemene Ledenvergadering. Op dit soort dagen kan men niet alleen genieten van wat er getoond wordt, maar kan men ook kennis maken met andere leden en zo men wil met het bestuur. De Algemene Ledenvergadering is bij uitstek de plaats waar men letterlijk zijn stem kan laten horen over het wel en wee van de vereniging.

Er is het bestuur dan ook veel aan gelegen om zoveel mogelijk leden gebruik te laten maken van dit recht op inspraak. Om het de leden gemakkelijker te maken aanwezig te kunnen zijn komt de Algemene Ledenvergadering naar de leden toe. Dat wil zeggen de Algemene Ledenvergadering wordt steeds op verschillende plaatsen in het land georganiseerd.

Hoewel er ook wat voor te zeggen is om de Algemene Ledenvergadering steeds op dezelfde plaats te organiseren, in het

midden van het land bijvoorbeeld in Driebergen, geeft het bestuur al vele jaren de voorkeur aan een spreidingsbeleid.

Dit beleid geldt zowel voor de Algemene Ledenvergadering als voor de Succulentendagen.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 27 oktober 2007 is in het kader van de pr-activiteiten kort gediscussieerd over de locatie van de Succulentendagen. Uit de vergadering zijn geen signalen gekomen dat de leden het niet eens zijn met het organiseren van de Succulentendagen op wisselende locaties.

Na twee jaar Kudelstaart (bij Ubink) is dit jaar voor de tweede keer Appeltern aan de beurt. Voor de komende jaren kan worden gedacht aan Noord Nederland (Drente?) en Zuidwest Nederland (Zeeland?).

Vorig jaar werd de Algemene Ledenvergadering gehouden in Oost Nederland (Ruurlo) en West Nederland (Naaldwijk). Dit jaar is Zuid Nederland (Schimmert) aan de beurt. Voor leden uit Drente is dat ver weg, maar voor leden uit Zuid-Limburg en Groningen is Naaldwijk ook ver weg. Er zijn dus altijd wel leden die ver moeten reizen om een Algemene Ledenvergadering bij te wonen. Dankzij het spreidingsbeleid zijn dat echter niet altijd dezelfde leden. Wij hopen dan ook veel Succulentaleden in Schimmert te mogen ontmoeten.

Henk Ruinaard

VRAAG & AANBOD

Te koop:

Gewortelde stekken, één- en tweejarige zaailingen van Aylostera, Digitorebutia, Rebutia en Sulcorebutia. Alles met veldnummer. Verkooplijst te verkrijgen per e-mail. Cor Noorman, Venus 17, 2651 HR Berkel en Rodenrijs. Tel. 010 - 5120120. E-mail: corilona@hotmail.com

REIZEN

Zijn er mensen die zin hebben in een reis naar Zuid Afrika in het najaar van 2008 en of naar Mexico in het voorjaar van 2009?

Inlichtingen W.A.alsemgeest.

Tel. 0348-471083.

E-mail. HYPERLINK "mailto:

W.A.alsemgeest@hetnet.nl"

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op zaterdag 12 april 2008 zal de Algemene Ledenvergadering plaatsvinden in het Gemeenschapshuis in Schimmert. De organisatie berust bij de afdeling Zuid-Limburg. Het ochtendprogramma, de routebeschrijving en de details met betrekking tot de lunch, zijn in het februarinumnummer van Succulenta gepubliceerd.

De ledenvergadering begint om 14.00 uur.

De agenda van deze ALV is als volgt:

1. Opening.
2. Agenda.
3. Mededelingen.
4. Ingekomen en uitgegane stukken.
5. Verslag Algemene Ledenvergadering d.d. 27 oktober 2007 (verenigingsnieuws december 2007).
6. Secretarieel jaarverslag 2007.
7. Financieel jaarverslag 2007.
8. Verslag kascommissie.
9. Verkiezing leden kascommissie.
10. Jubilarissen.
11. Instellingen (o.a. voorstel tot opheffen van de plantencentrale).
12. Pr-activiteiten.
13. Bestuursverkiezing. Aftredend en niet herkiesbaar is mevrouw M. van der Pieterman. Als kandidaat voor de functie pr & promotie heeft de heer A. Biewenga zich beschikbaar gesteld.
14. Vaststellen datum en plaats Algemene Ledenvergadering najaar 2008.
15. Rondvraag.
16. Sluiting.

NIEUWE LEDEN JANUARI - FEBRUARI 2007

Nederland

111212 Jong, Gerda de Hoge Haer 16 8431 HK Oosterwolde

België

111213 Desender-Bruneel, M. Mechelsesteenweg 235 B-2860 Sint Katelijne Waver

111211 Vandamme, Prof. Dr.Ir. P.Meetstraat 68 B-9000 Gent

Bericht van overlijden ontvangen van:

J. Reus te Hoogkarspel

Henri Berton te Zepperen (B)

JAARVERSLAG SECRETARIS 2007

Op bestuurlijk gebied zijn er in 2007 geen veranderingen geweest. De voorzitter, Jack Schraets, was weliswaar aftredend, maar ook herkiesbaar. Het gevolg: De heer Schraets zal de komende 4 jaar opnieuw voorzitter van Succulenta zijn.

Het bestuur heeft in 2007 zes keer vergaderd. Tijdens twee van deze vergaderingen zijn gasten aanwezig geweest, namelijk de heren Koerhuis (plantencentrale) en Rutten (beoogd beheerder van het Clichéfonds). In het vorige jaarverslag is vermeld dat de plantencentrale en het Clichéfonds extra aandacht nodig hebben. Het lijkt er op dat de plantencentrale het einde van haar bestaan nadert. De heer Rutten heeft zich bereid verklaard om het Clichéfonds draaiende te houden en daar is het bestuur erg blij mee. Ondanks de zeer korte voorbereidingstijd is er in december 2007 toch weer een zaadlijst verschenen.

Een thema dat binnen het bestuur flink wat aandacht gekregen heeft, is de toekomst van Succulenta. De toenemende vergrijzing en het afnemende ledental zijn factoren die van belang zijn. Daaraan gekoppeld is er zorg over de toekomst van sommige afdelingen. Een commissie, bestaande uit de heren Dekeling, Roozegaarde en Ruinaard heeft gebrainstormd over de toekomst van Succulenta. De commissie heeft als naam gekregen "Visie Succulenta". Een enquête zal waarschijnlijk de eerste activiteit zijn waar de Succulenta-leden mee te maken krijgen.

Infobrieven zijn er in 2007 niet verstuurd, allereerst omdat er geen zaken waren waarvan de afdelingen op zeer korte termijn op de hoogte gesteld moesten worden. Daarnaast werkt het niet bemoedigend wanneer de praktijk uitwijst dat de inhoud van de infobrieven slecht naar de afdelingsleden gecommuniceerd wordt. Een andere factor die een rol speelt is dat de niet-afdelingsleden

geen kennis kunnen nemen van de inhoud van de infobrieven. Daarom zal getracht worden om voortaan alle informatie, zowel voor afdelingsleden als niet-afdelingsleden, in het verenigingsnieuws te plaatsen.

In 2007 is er voor het eerst een ledenpas uitgebracht. Aan een verbetering van deze pas wordt gewerkt, evenals aan de eraan gekoppelde faciliteiten. Het is verheugend om te kunnen melden dat leden van Succulenta met hun ledenpas profijt kunnen trekken van een bezoek aan de Cactus-Oase in Ruurlo en de Vlindertuin in Borssele.

De voorjaarsvergadering van Succulenta vond plaats in Ruurlo. De afdeling Achterhoek had deze ALV georganiseerd. Voorafgaand aan de vergadering kon men de Cactus-Oase bezoeken. De middag werd in beslag genomen door de ledenvergadering. De najaarsvergadering werd in Naaldwijk gehouden, de organisatie berustte bij de afdeling 's-Gravenhage. Het ochtendprogramma bestond hier uit een bezoek aan een orchideeënkwekerij en aan de cactuskwekerij van Aad Vijverberg. Naast de standaardpunten kwam op de ALV een contributieverhoging aan de orde en er werd uitgebreid gesproken over het pr-werk. Vooral de succulentendagen werden besproken. Voor de tweede opeenvolgende keer werd de succulentendag in 2007 tegelijk met de open dag van Ubink gehouden. Ondanks de grote tevredenheid over deze succulentendag, is besloten om deze dag een grotere landelijke spreiding te geven. Voor de succulentendag van 2008 is gekozen voor Appellern als locatie. Samenvattend kan gezegd worden dat de vereniging Succulenta een rustig jaar beleefd heeft. De toekomst van Succulenta is een onderwerp dat in de nabije toekomst hoge prioriteit verdient.

Wolter ten Hoeve.

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2007

Staat van lasten en baten 2007

		Werkelijk 2007	Begroting 2007	Werkelijk 2006
Inkomsten	Contributie	47595	45500	47652
	Clichéfonds	1713	2000	1152
	Boekenfonds	1381	700	770
	Rente	1684	1000	872
	Diversen	<u>372</u>		<u>1077</u>
		52745	49200	51523
Uitgaven	Tijdschrift	37908	39000	38085
	Ledenadministratie	758	850	1017
	Bibliotheek	1000	1000	977
	Website	531	500	367
	Alg. vergaderingen	1969	2700	2073
	Promotiekosten	1565		836
	Bestuurskosten	<u>8173</u>	<u>7500</u>	<u>5861</u>
		51904	51550	49216
	Saldo	841	-2350	2307

Tijdens de vergadering zal een aantal posten door middel van een beamerpresentatie nader worden toegelicht.

Balans per 31 december 2007

		2007	2006
Activa	Clichéfonds	4426	7598
	Boekenmarkt en verenigingsartikelen	6640	6015
	Promotie	0	500
	Vorderingen/Vooruit betaalde kosten	2523	3650
	Liquide middelen	80444	75902
	Bibliotheek	<u>0</u>	<u>523</u>
		94033	94188
Passiva	Eigen vermogen	54396	53555
	Vooruit ontvangen	30493	30375
	Schulden te betalen kosten	<u>9144</u>	<u>10258</u>
		94033	94188
Eigen vermogen	Algemene reserve		
	Stand begin boekjaar	49890	
	Bij voordelig saldo	841	
	Bestemmingsreserve	<u>3665</u>	
	Eigen vermogen per 31 december	54396	

SUCCULENTENDAGEN 2008

DE TUINEN VAN APPELTERN Zaterdag 24 en zondag 25 mei

Een gezellig Succulenta-weekend, speciaal voor succulentenliefhebbers en hun familie

“De Tuinen” zijn open van 10.00 tot 18.00 uur. Op vertoon van uw lidmaatschapskaart kunt u toegangskaarten kopen tegen het gereduceerde tarief van € 5,00 (max. 2 kaarten). Normaal tarief € 10,00. Kinderen: tot 6 jaar gratis, 6 t/m 12 jaar € 5,00
Adres: Walstraat 2a, 6629 AD Appelteren. Tel: 0487-541732

PROGRAMMA

Beide dagen zal er op het centrale plein in “De Tuinen” een grote Succulentenmarkt zijn, waar gespecialiseerde kwekers van o.a. Euphorbia's, Agaven, Conophytums (alleen op zondag), Crassula's, Asclepiadaceae en cactussen én wat minder gespecialiseerde succulentenkwekers hun planten aan zullen bieden. De boekenmarkt is aanwezig en vanzelfsprekend ook de Succulenta-stand, waar u uitgebreide informatie over de hobby kunt krijgen (ondermeer over bestrijdingsmiddelen) en waar u allerlei hobbyartikelen kunt kopen.

Zaterdag 24 mei:

1. 13.00 – 13.30 uur: Lezing door Wolter ten Hoeve over Mexico.
2. Workshop digitale fotografie. Deelname is gratis.

Deze workshop wordt gegeven door Henk Viscaal. Deelnemers dienen zich te melden om 10.30 uur in de Bernardzaal. Aan te bevelen is zelf een statief mee te nemen.

10.30 uur - 11.30 uur: Technische basisinformatie digitale fotografie.

11.30 uur - 14.00 uur: Vrije opgave. Het maken van foto's in de tuin of van ter plaatse opgestelde succulenten.

14.00 uur - 15.00 uur: Inleveren van twee foto's.

15.00 uur - 18.00 uur: Bespreken van de foto's met behulp van een beamer.

Er is een programma voor mooi en wat minder mooi weer.

Natuurlijk is iedereen van harte welkom bij deze workshop, maar mocht u van plan zijn om deel te nemen en u bent in de gelegenheid om dit van te voren te melden aan Henk Viscaal, dan stelt hij dat op prijs. Dit i.v.m. een ruwe inschatting van het te verwachten aantal deelnemers.

VERENIGINGSNIEUWS

Zondag 25 mei:

1. 10.30-11.00 uur: Lezing door Bertus Spee over Baja California.
2. 15.00-15.30 uur: Lezing door Bertus Spee over het Sonora-gebied.
3. Workshop digitale/analoge fotografie. Aanvang 12.00 uur. Deelname is gratis.

Deze workshop zal worden gegeven door Leen Stolk.

Belangstellenden dienen zich om 12.00 uur te melden in de Bernardzaal.

Deze workshop bestaat uit het maken van foto's van opgestelde cactussen met aansluitend een fotowandeling door "De Tuinen". Dit alles onder begeleiding en met technische aanwijzingen door Leen Stolk. Aan te bevelen is zelf een statief mee te nemen.

Deelnemers van beide workshops kunnen hun twee mooiste foto's inleveren bij of opsturen naar Henk Viscaal: Brinklaan 31, 7261 JH Ruurlo. Tel: 0573-452005. E-mail: hviscaal@hetnet.nl. Bij analoge fotografie moet u een foto-afdruk opsturen.

Uit de ingezonden foto's worden drie prijswinnaars geselecteerd.

Beoordeling van de foto's door leden van de fotoclub Creashot, Oost-Achterhoek.

De prijzen bestaan uit een uitvergroting van de winnende foto's op A3-formaat (42 x 29,7 cm). Deze prijzen worden uitgereikt op de najaarsvergadering van Succulenta. Tevens worden de winnende foto's afgedrukt in het augustusnummer van Succulenta.

De directie van "De Tuinen van Appeltern" stelt een extra prijs ter beschikking voor de mooiste foto van "De Tuinen". De beoordeling gebeurt door de directie.

Deze prijs bestaat uit twee gratis toegangskarten en een cadeaubon voor koffie/thee met appelgebak voor twee personen.

In dit Lenteweekend, waarin u naast het bezoeken van de Succulentenmarkt, één of meerdere lezingen kunt bezoeken, of een workshop fotografie kunt bijwonen, zal het in deze bloemaand bijzonder de moeite waard zijn om een wandeling door "De Tuinen" te maken. Voor kinderen zijn er meerdere speeltuinen, waar zij zich kunnen vermaken. Bent u vermoeid en dorstig van al dat stekelig en bloeiend schoons, dan kunt u terecht op het terras van- of in de Oranjerie. In het grote restaurant, De Wintertuin, van "De Tuinen" zult u deze dagen naast een normale lunch, ook een pittig Mexicaans hapje en een cactusdrankje kunnen nuttigen. Het belooft, net als in 2005, een druk, gezellig en informatief succulentenweekend te worden. Gezellig bijpraten, wat mooie, bijzondere plantjes voor de verzameling kopen en genieten van "De Tuinen". En vergeet u vooral niet een grote tas voor de aangekochte plantjes en een fototoestel plus statief mee te nemen.

Een plattegrond van "De Tuinen" en een routekaartje kunt u vinden op de bijgevoegde folder of op de website: www.appeltern.nl, E-mail: info@appeltern.nl

Oproep aan vrijwilligers die één of beide dagen willen assisteren om dit weekend tot een succes te maken: Wij hebben uw hulp dringend nodig! (vergoeding reiskosten).

Informatie huur kramen (er zijn nog enkele kramen te huur) en opgeven van vrijwilligers:

M. v.d. Pieterman: +31 (0)78-6178978, marjavdp@planet.nl

A. Biewenga: a.w.biewenga@home.nl

UBINK SUCCULENTENDAG 7 JUNI 2008

Net als voorgaande jaren belooft de Open Dag bij Handelskwekerij Ubink bv. weer een succulentenhappening te worden waar nu al naar uitgekeken wordt.

Er zijn verschillende activiteiten voor liefhebbers/sters waaronder een demonstratie succulentenlandscaping en dit kan variëren van kleine pot tot grote container. Hierbij worden planten getoond zoals ze in de natuurlijke habitat voorkomen.

Er is ook een verrassende manier van enten te zien. Volgens bronnen, zelfs door mensen te gebruiken met twee linkerhanden. Aan de eerste 10 mensen die zich aanmelden op de dag zelf, wordt gratis materiaal beschikbaar gesteld om de handeling uit te voeren.

Er kan op deze manier snel, gemakkelijk en betrouwbaar in een groot gedeelte van het jaar worden geënt. Een tafel met koubestendige en winterharde succulenten zal niet ontbreken. Hier kunt u ideeën opdoen en/of vragen stellen.

De plantenkeuring wordt dit jaar anders van opzet. Het doel ervan is dat we een mooie verzameling van succulenten bij elkaar krijgen die ook niet-succulentenliefhebbers kan bekoren. Er worden 3 bekens beschikbaar gesteld en er zijn geldprijzen te verdienen voor de mooiste groepen. Dit wordt beschikbaar gesteld door Klaas Edelman en Gert Ubink. U kunt tot 11.00 uur uw planten aanbieden. Hoewel we de planten graag de gehele dag in de show willen houden, bent u vrij om ze na 13.30 uur weer op te halen. Hierna vindt er om 14.00 uur een optreden van een Mexicaanse zangeres plaats.

U wordt verzocht drie succulenten, hetzij cactus en/of vetplant in een mooie combinatie aan te bieden. De kunst is om drie planten mee te nemen die samen een mooie, interessante compositie vormen. Dit mag van één geslacht, maar mag ook uit verschillende geslachten bestaan. Als advies lijkt het handig om dezelfde potmaat per inzending aan te houden, omdat dit uit esthetisch oogpunt beter oogt. Er kan in drie groepen ingezonden worden: 3 cactussen of 3 (andere) vetplanten of een combinatie daarvan in potmaat 7 t/m 12 cm, een combinatie tussen 12 t/m 20 cm, of een combinatie 20 t/m 30 cm. U mag met meerdere inzendingen meedoen. Er wordt gekeurd naar compositie, uiterlijk van de plant (ziektenvrij), moeilijkheidsgraad van het kweken en algehele verzorging. De planten moeten ten minste een jaar in uw bezit zijn. Geen natuurimporten! Deze plantenshow is nu voor iedere liefhebber/ster toegankelijk, schroom dus niet om uw mooiste planten mee te brengen. Zie ook Succulenta van februari blz.7.

Er zijn nog enkele tafels te reserveren bij Gerard Koerhuis. Tel. +31(0) 23-5262624 of via e-mail: g.koerhuis@planet.nl. Tafelhuur t/m 2 meter € 3,00 per meter en vanaf 2 meter €5,00 per meter. Meer dan 100 meter aan tafels met een grote keuze aan cactussen en vetplanten.

Namens de organiserende afdelingen,
Nico Littenbroek

EVENEMENTEN 2008

5 en 6 april

Speciale verkoopdagen Kwekerij Het Zuiden. Berkvenseweg 17a Duizel (Eersel.)
Tel. 06-33704693.

Zondag 27 april

De beurs van Zaanstad-Waterland.
Inlichtingen bij: P. Steyn, tel: 0251-313009.
De beurs wordt gehouden in school "De Brug" aan de Saenredamstraat in Assendelft (Zaanstad) en is geopend van 10.00 tot 16.00 uur. Toegang is gratis.

Zaterdag 3 mei

De cactusbeurs van de afdeling Gorinchem-'s-Hertogenbosch. Locatie Wijkcentrum De Hille, Looveltlaan 25 te Oss. Open van 10.00 tot 16.00 uur. Entree is gratis.
Inlichtingen bij Andre van Zuijlen, E-mail: succulenta@home.nl, tel. 0412-630733

3 mei

Ruil- en verkoopbeurs ter gelegenheid van 25 jaar Cactussen en Vetplanten v.z.w. Geopend van 10.00 tot 16.00 uur, de toegang is gratis. Locatie: gemeenschapscentrum 't Gasthuis, Turnhoutsebaan 199, 2110 Wijnegem. Tel. 03.353.72.58 en <http://users.online.be/cactusvetplant>.

3 en 4 mei

De beurs op Hemelvaartsdag van de afdeling De Achterhoek gaat vanaf 2008 niet meer door. Wel zal deze afdeling op 3 en 4 mei deelnemen aan het Lenteweekend in de "Kruidenhof te Mallem" in Eibergen.

8 en 9 mei

Er is dit jaar geen beurs van de afdeling Haarlem

17 mei

Succulentenbeurs van de afdeling Gouda in Reeuwijk. Inlichtingen bij J. van Tilborg Cronestein 17, 2804 EK Gouda, tel. 0182-534093.

30 mei t/m 1 juni

Internationale cactusshow met meer dan 40.000 planten in serre en openlucht. Speciale aandacht voor zelf zaaien met demonstraties. Inkom gratis en open van 10.00 tot 18.00 uur
Kasteellei 111 te Wijnegem (nabij Antwerpen). Info 03.353.72.58 en <http://users.online.be/cactusvetplant>

31 mei

Groenmarkt in Oostvoorne waar namens Succulenta de afdeling Voorne-Putten en Rozenburg met een stand vertegenwoordigd is.

17 en 18 mei

Open-Kas-dagen georganiseerd door de afdeling Zaanstreek-Waterland. De privé-kassen en rotstuinten van de voorzitter aan de Dorpsstraat 714 in Assendelft zijn op beide dagen open van 10.00 tot 17.00 uur.
Info bij Fons Arens, tel. 075-6873062

24 mei

Beurs van de Grusonia in zaal De Bosgalm-Don Bosco, Pastoriestraat in Torhout B. Open 09.00 uur, gratis toegang
Info bij Willy Vanacker, tel. +3251566753

6 t/m 13 juni

Met de cactusexpres naar Hongarije. Een cactusreis naar Hongarije georganiseerd door Jan Mondelaers. Er zullen diverse verzamelingen worden bezocht, waaronder eentje in Oostenrijk.
Aanmeldingen bij Jan Mondelaers, Kattestraat 16 Laakdal B, tel. 013-664068

Zondag 15 juni

De 31e Internationale cactus- en vetplantenmarkt van Nijmegen. Locatie: Kolpinghuis, Smetiusstraat 1, 6511 ER te Nijmegen. Entree € 1,- Open van 10.00 tot 15.30 uur.
Inlichtingen bij Theo Heijnsdijk
E-mail: thd@roc.a12.nl, tel. 0487-880096.

AFDELINGSACTIVITEITEN 2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	10 april	Praktijkavond	A. Heijnen
	8 mei	Lezing door Wim Alsemgeest	0543-564314
Amsterdam	18 april	Eigen leden of mystery guest	E. Verveen
	mei	Excursie	020-6851052
Arnhem	10 april	Voorjaarsverloting	E. van Die - v. Wijnen
	8 mei	Lezing door Nico Uittenbroek	0318-483579
Dordrecht	10 april	Caudexplanten door Sjaan en Ada	S. Storsbergen
	mei	Geen bijeenkomst	010-5060456
Drenthe	2 april	Kasbezoek bij N.S. Ritsma	H. Mecklenfeld
	7 mei	Kasbezoek bij H. Nijmeijer	0593-331107
Eindhoven	14 april	Lezing door Martien Senders	W. Duijnhouwer
	19 mei	Plantenavond	040-2426174
Fryslan	8 april	Beamerpresentatie eigen leden	H. Sleifer
	17 mei	Cactusreisje Gouda/westland	0512-372750
Gorinchem- `s-Hertogenbosch	14 april	Gezellige avond	A. van Zuijlen
	17 mei	Cactusreisje naar Turnhout	0412-630733
Gouda e.o.	17 april	Ben Zonneveld over vetplanten	J. Schouten
	15 mei	Paul Shirley over mijn planten	0182-393029
's Gravenhage e.o.	8 april	Lezing door Herman Geers	T. v't. Walderveen
	13 mei	Praktijkavond door eigen leden	070-3864916
Groningen en Ommelanden	17 april	Onderlinge verkoop	W. ten Hoeve
	15 mei	Plantenkeuring, zaaiedstrijd	0592-341660
Maas en Peel	22 april	Lezing door Werner van Heek	M. Senders
	27 mei	Doe-avond	0492-546646
Nijmegen	1 april	Henk Viscaal over fotografie	R. Maessen
	17 mei	Excursie naar Duitsland	024-3440425
Tilburg	14 april	Lezing door Paul Shirley	H. van Helderer
	5 mei	Dia's van Jos Vrenken	013-5352747
Voorne-Putten en Rozenburg	april	Lezing door Marcel Stolk	L. Stolk
	mrt	Lezing door Ludwig Bercht	0187-601059
West-Brabant	12 april	Doe-avond o.l.v. Kees Goorden	H. Schippers
	10 mei	Wim Alsemgeest over Zuid-Afrika	0164-257905
IJsselstraek-Twente	7 april	Lezing door Chel Jamin	G. Koelemeijer
	25 mei	Busreis naar Appeltorn	0572-301414
Zaanstreek-Waterland	4 april	Wiebe Bosma over rotsplanten	P. Steyn
	2 mei	Lezing door Ben Zonneveld	0251-313009
Zeeland	25 april	Feestavond in "De Berkenhof"	H. Weezepoel
	30 mei	Bijeenkomst	0113-231067
Zuid-Limburg	12 april	Ledenvergadering	A. van Vlodrop
	6 mei	Lezing door Werner van Heek	045-5690266
Zwolle	8 april	Paul Laney over Argentinië	H. Huizing
	13 mei	Plantenkeuring/Helene Derkx	0522-440717

IN MEMORIAM THEO NEUTELINGS

Op 20 januari 2008 overleed Theodoor Maria Wilhelmus Antoon (Theo) Neutelings in de leeftijd van bijna 71 jaar. Vele jaren was zijn naam verbonden met ons tijdschrift.

In het aprilnummer van 1976 startte Theo met een serie artikelen "Van maand tot maand". Als men de jaargangen uit die tijd doorbladert, dan blijkt al gauw de enorme brede interesse die Theo aan de dag legde. Toch ging zijn hart uit naar de mammillaria's en de gymno's. Het kon bijna niet anders dan dat hij toetrad tot de redactie van Succulenta. In oktober 1977 wordt hij voor het eerst genoemd als waarnemend redacteur naast Jan Defesche. Zijn pen bleef vruchtbaar, soms wel eens een beetje

veel in sommige ogen. Maar het was altijd weer Theo die zorgde voor "bladvulling" als er weer eens weinig artikelen waren binnengekomen.

Begin 1984 nam ondergetekende het hoofdredacteurschap van Jan Defesche over. Samen met Theo en ondersteund door een redactieraad hebben we vele jaren het maandblad samengesteld. In de loop van 1989 stopte Theo met het redactiewerk. Met veel plezier denk ik echter terug aan de maandelijkse plakavonden bij Theo thuis. Toen moest het nog zonder computer; uitmeten en plakken. Altijd onvermoeibaar. Succulenta is Theo daarvoor veel dank verschuldigd.

Ludwig Bercht

INTRODUCTIE KANDIDAAT BESTUURSLID

Arend W. Biewenga

Mijn naam is Arend Biewenga, 46 jaar, getrouwd en twee jongens.

In 1983 ben ik voor het eerst met cactussen in aanraking gekomen op een kwekerij in Canada waar ik een jaar werkzaam ben geweest, hier is mijn liefde voor cactussen ontstaan. Terug in Nederland is de hobby blijven sluimeren.

Vanaf 1998 kreeg ik meer tijd en ben ik volledig gevallen voor het ons bekende virus en lid geworden van Succulenta en de afdeling Groningen en Ommelanden. In de afdeling ben ik actief met gedeeltelijk de redactie van ons krantje de 'GSP' (Grunneger Succulentenproat), webmaster van de website van de afdeling en sinds 2004 bestuurslid.

In 2006 ben ik gevraagd om deel te nemen aan de door Marja van der Pieterman

opgerichte pr-werkgroep als regiovertegenwoordiger voor noord-oost Nederland. Een voor mij volledig onbekend terrein, maar al doende leert men.

Nadat ik gevraagd ben om Marja haar functie over te nemen, wil ik mij hiervoor inzetten om haar werk voort te zetten en verder te ontwikkelen.

Vanwege het vele werk zal Mireille Riesenbeek mij met enkele pr-werkaamheden assisteren. Natuurlijk met hulp en inzet van de leden in de pr-werkgroep en met de vele actieve leden die regelmatig een helpende hand bieden bij bijvoorbeeld het organiseren van de Succulentendag/beurs.

Ik hoop op een prettige en succesvolle samenwerking. Ik zal mijn best doen om naast de pr-werkaamheden ook een waardevolle aanvulling te zijn in het bestuur.

Arend Biewenga

OPEN-DEUR-DAGEN

26 april

11 tot 17 uur

2 mei t/m 10 mei

17 en 18 mei

17 en 18 mei

10 tot 18 uur

31 mei en 1 juni

10 tot 18 uur

31 mei en 1 juni

31 mei en 1 juni

10 tot 17 uur

21 en 22 juni

10 tot 19 uur

Sjaan Storsbergen (Sjaculenta), Limes 102, 3176 TE Poortugaal.

Tel. 010-5060456, email: sjaculenta@versatel.nl.

Jan Mondelaers. Kattestraat 16 2430 Laakdal (Klein Vorst Meerlaar). Tel. 013-664068. België.

Frank en Diane Thys-Brant, Antwerpsedreef 30, 2980 Zoersel

Sabine Vleminckx en Maria Swings, Ganzemansberg 27 en 13 te 3020 VELTEM-BEISEM (België) Info: 0476/96.62.69

Cactusvereniging Leuchtenbergia vzw, bij voorzitter Frans

Hofkens, Sint Jobse steenweg, 93, B 2930 Brasschaat, Maria-ter-Heide. België. Info: leuchtenbergia@scarlet.be

of tel. 00323/663.37.95.

Frank en Diane Thys-Brant, Antwerpsedreef 30, 2980 Zoersel

Koos de Meij, Mauritsstraat 13, Kapelle

Herman Weezepoel, Vlaamseweg 5, 's Heer Arendskerke

Bertus Spee, Diepeneestraat 4, Borssele

Tonnie de Rijke, Noordweg 444, Middelburg

Piet v.d. Vrede, Braamstraat 34, Oost-Souburg

Jef Verhaegen, Schoolstraat 26, Turnhout

Maurits Huygaerts, Stwg. op Oosthoven 39, Turnhout

Eddy Woestenburg, Overlaar 2, Poppel

Jacques Jeunen, Eikenstraat 49 Beerse.

E.P.R.I.C.

OPENING 4 APRIL

Vanaf 4 April kunt u bij ons terecht voor aankoop van leuke cactussen en vetplanten waaronder onze bladcactussen, kerstcactussen en Rhipsalis. Daarnaast hebben we ook andere interessante planten zoals bromelia's, vleesetende plantjes en orchideeën.

OPENINGSTIJDEN:
wo. t/m za. van 10-16 uur

OPEN DAGEN:
17 & 18 Mei 2008
10-16 uur

Epic Stichting
Nieuwediep 9a
6851 GB Huissen
Tel: 024-3235345
epic@telfort.nl

www.epric.org

Internationale Cactusshow 2008

Meer dan 40.000 planten in serre en openlucht

30 mei - 1 juni
5-7 september

Van 10 tot 18 uur - gratis inkom

Kasteellei 111 Wijnegem (bij Antwerpen)
Van 10 tot 18 uur - gratis inkom
Org. : Cactussen en Vetplanten v.z.w.
Inlichtingen : 0032 (0)3.353.72.58
<http://user.online.be/cactusvetplant>
E-mail : cactusvetplant@online.be

- uitgebreide planten- en materiaalstand
- zaadlijst met 800 soorten
- vakblad in kleur en kringblad
- informatie en antwoord op al uw vragen
- koffiebar met broodjes en warme en koude dranken

Ruilbeurs op 3 mei van 10 tot 16 uur
't Gasthuis, Turnhoutsebaan 199, Wijnegem

**Handelskwekerij
Ubink bv.**

Gespecialiseerd in cactussen

50.000 m2 met succulenten van 5 cm to 5 m

Open dag

**Zaterdag 7 juni 2008
van 09.00 tot 16.00 uur**

**Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart
Tel. 0297 - 326880
Fax. 0297 - 343089**

**Er is op deze open dag een beamerpresentatie,
verloting, Mexicaanse zangeres, plantenkeuring,
nieuwe en tweedehandse boekenmarkt en enkele
afdelingen van Succulenta houden er hun beurs**

Kwekerij Kemkas

Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen

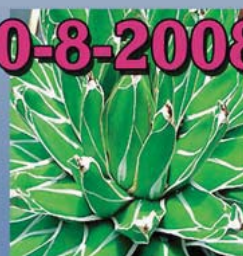
Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht

Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl

Open kas op 31-5 en 30-8-2008

Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht

Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak

Cactuskwekerij Het Zuiden

Berkvenseweg 17A Duizel
Eersel Nederland
Tel. 0633704693

SPECIALE VERKOOPDAGEN OP:
Zaterdag 5 en zondag 6 april 2008
Vele zeldzame cactussen en andere succulenten
Het hele jaar geopend van dinsdag t/m zondag van
10.00 tot 17.00 uur
ROUTE : A67 Venlo-Turnhout. Afrit 32 Eersel-
Reuzel, de N284 volgen. Bij 3e verkeerslicht links
en direct rechts, einde straat links. Na 200 m links
de kwekerij

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook
uw cactusverzameling van de hand te doen,
neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Telefoon: 0346 - 213366

Cactuskwekerij Lakerveld

Nu het voorjaar nadert, zijn we weer paraat
met een mooi gevarieerd assortiment, van
Ariocarpus tot Zygocactus, van klein tot
groot.
Ook cristaten, variegata en monstreuose
vormen tegen een redelijke prijs.
Kijk ook eens op www.cactuskwekerij.eu en
bezoek ons eens, je vindt allicht wat.

Lakerveld 89, Lexmond, tel. 0347-341718 of 0612791922
Geopend vrijdag en zaterdag van 8 tot 16 uur

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt *Bradleya* gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief *Bradleya* is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief *Bradleya*. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenthwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 · Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de · www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUKJE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?

Denk dan eens aan een EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

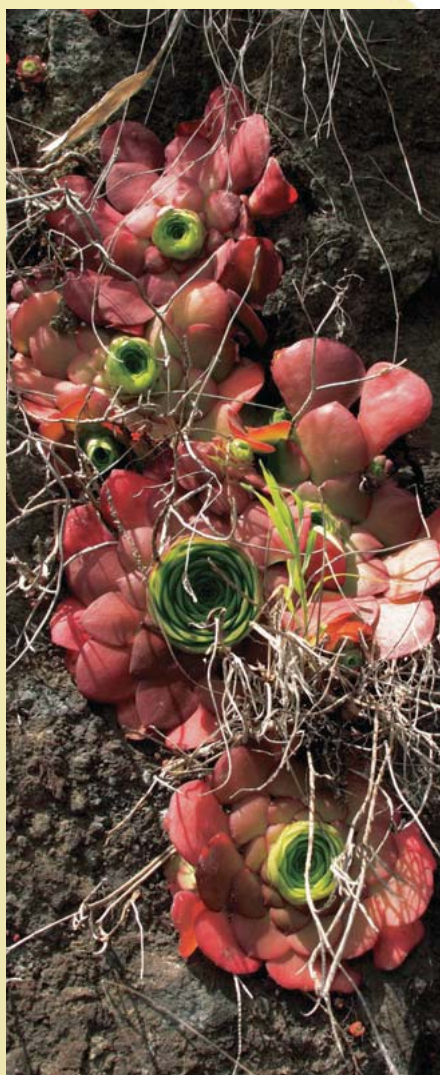

Graafland
VLEUTEN

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

Juni 2008

In dit nummer:

Adressen	34
Visie Succulenta	35
Algemene Ledenvergadering 12-4-08 (deel 1)	36
Succulentendagen 7 juni 2008	38
Evenementen 2008	39
Veertig jaar afdeling Zeeland	40
Instellingen / Bestuursverkiezingen	42
Afdelingsactiviteiten 2008	43
Open-deur-dagen / Nieuwe leden	44
Advertenties	45 t/m 48

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:
A. van Zuijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.
E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

J.E.F. Dekeling, Dr. van Ledestraat 67,
2265 BR Leidschendam
Tel. 070 - 3201530
E-mail: j.dekeling@casema.nl

PR & Promotie:

Mevr. M. van der Pieterman - van den Berge
Vredenburg 146, 3328 DL Dordrecht
Tel. 078 - 6178978
E-mail: marjavdp@planet.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

Bestuurslid

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen
lidmaatschap, adreswijzigingen en
opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk
bij de ledenadministrateur:
D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België € 27,-
Ned./België jeugdleden € 13,50
Europa € 35,-
Buiten Europa € 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden € 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids
voor de verzorging van cactussen en
vetplanten" door Ton Pullen ter waarde
van € 5,-

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van
Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties
voor de infomap zenden naar:
Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:
Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag € 29,50
1/4 pag € 45,50
1/2 pag € 72,50
1/1 pag € 125,00

VISIE SUCCULENTA

Veel SUCCULENTA leden weten het al wel, maar voor diegenen die het nog niet weten: het gaat niet goed met SUCCULENTA. Het ledental loopt al jaren lang terug, het ledenbestand vergrijsst en steeds meer afdelingen komen in bestuurlijke problemen en/of worden zelfs opgeheven. Eind 2007 was het ledental aangeland op een voorlopig dieptepunt van 1700.

Je kunt je afvragen of dat nu wel zo erg is. Dan maar een wat kleinere vereniging met toegewijde leden. Je kunt ook daarvoor kiezen. Tenslotte is dat bij vrijwel alle andere verenigingen ook zo. De tijden zijn veranderd. De moderne mens is niet meer geïnteresseerd in stoffige clubjes en is meer op zoek naar spannende bezigheden. Men besteedt zijn vrije tijd liever aan verre reizen, meerdere korte vakanties, internet, computer spelletjes, uitgaan of sporten. Je kunt je als vereniging gewoon daarbij neerleggen en maar lijdzaam afwachten hoe het verder gaat. Dat heeft echter wel tot gevolg dat de afname van het ledental blijft doorgaan en er dus minder geld binnen komt. Bij SUCCULENTA gaat het meeste geld dat binnenkomt naar ons tijdschrift. Als er minder geld binnenkomt is er dus ook minder geld beschikbaar voor het maken van ons tijdschrift. Je kunt wel proberen om daar iets aan te doen door kosten te besparen. Voorbeelden daarvan zijn: minder pagina's, goedkopere drukker, goedkoper papier en minder foto's. Op den duur gaat dat onherroepelijk ten koste van de kwaliteit van het blad. Nu blijkt uit de cijfers van de ledenadministrateur dat ca. 40% van de leden lid is van een afdeling en 60% niet (ook wel aangeduid als verspreid wonende leden). Die 60% krijgen dus alleen ons tijdschrift en bezoekt hopelijk af en toe een beurs, een Succulentendag of een Algemene Leden Vergadering. Voor die leden is het tijdschrift blijkbaar belangrijk en een afname van de kwaliteit zou kunnen leiden tot het opzeggen van het lidmaat-

schap. Verder blijkt ook uit de cijfers van de ledenadministrateur dat we de laatste paar jaar ca. 140 leden/jaar verliezen, waarvan 70% niet-afdelingsleden. De afdelingsleden zijn blijkbaar trouwer aan de vereniging dan de niet-afdelingsleden. Tegenover het verlies van ca. 140 leden/jaar staat een aanwinst van nieuwe leden van 70 - 80 leden/jaar. Dat levert een achteruitgang van 60 - 70 leden/jaar op. Van die nieuwe leden was in 2006 nog maar 32% lid van een afdeling en in 2007 was dit zelfs maar 23%. Blijkbaar vind er een verschuiving plaats naar leden die geen lid van een afdeling zijn. Dat maakt het belang van een aantrekkelijk tijdschrift en interessante landelijke evenementen des te groter.

Wat de oorzaak van deze verschuiving is, wat de leden van de SUCCULENTA verwachten en waarom mensen hun lidmaatschap opzeggen weten we eigenlijk niet. Hoe je het tij van teruglopend ledental zou moeten keren weten we eigenlijk ook niet zo goed. Het is wel duidelijk dat als we willen overleven er een andere visie en/of een aanpassing van het beleid moet komen. Het bestuur heeft in 2007 het initiatief genomen om een commissie in het leven te roepen die deze toekomstvisie gestalte moet geven. Deze commissie "Visie SUCCULENTA" heeft een inventarisatie gemaakt van mogelijke maatregelen om meer bekendheid aan onze hobby te geven, meer leden te werven, meer inkomsten te genereren en meer geld te besparen. Eén van de voorgestelde acties is het houden van een enquête onder de leden om de bovengenoemde vragen, over wat de leden van hun vereniging SUCCULENTA verwachten, te kunnen beantwoorden. Over deze enquête en de voortgang van de commissie "Visie SUCCULENTA" zult U in de volgende afleveringen van het Verenigingsnieuws nader geïnformeerd worden.

Henk Ruinaard
Commissie "Visie SUCCULENTA"

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Verslag Algemene Ledenvergadering 12 april 2008

1. Opening

De ledenvergadering wordt geopend door de heer Jack Schraets. Hij heet allen welkom en bedankt de afdeling Zuid-Limburg voor de heerlijke lunch en de door de heer Ruinaard verzorgde lezing. Het bestuurslid mevrouw Van der Pieterman is om gezondheidsredenen afwezig. De presentielijst is door 41 personen getekend.

2. Agenda

De punten 12 en 13 worden omgewisseld. Aan punt 10 wordt 'lid van verdienste' toegevoegd.

3. Mededelingen

Er zijn afmeldingen ontvangen van de afdelingen Amsterdam, Drenthe, Frys lân, Gooi en Eemland, Gouda, Zwolle.

4. Ingekomen en uitgegane stukken

- De heer Van Thiel (individueel lid) heeft aangegeven de opmerking over de heer Sabelis in de notulen van de vorige ALV nogal cryptisch te vinden. Voorts is hij van mening dat infobrieven aan alle leden gestuurd zouden moeten worden en niet alleen aan de afdelingen. Na correspondentie hierover heeft het bestuur besloten om alle informatie via het verenigingsnieuws te laten lopen. Een door de

heer Van Thiel geopperd idee om via de website een nieuwsbrief te publiceren blijft voorlopig in de ijskast omdat niet alle leden toegang tot internet hebben.

- De heer Roozegaarde heeft schriftelijk aangegeven dat hij slecht geïnformeerd is over de correspondentie met de heer Sabelis. De heer Ten Hoeve geeft een chronologisch overzicht met betrekking tot deze correspondentie. De heer Sabelis heeft in oktober 2006 zijn ideeën omtrent veranderingen in het tijdschrift aan de heer Schraets doen toekomen. Deze ideeën zijn begin november in het bestuur besproken en begin december is een e-mail naar de heer Sabelis verzonden. Vrijwel tegelijk is vanuit de redactie een bericht naar Sabelis gestuurd. Op de ALV in april 2007 heeft de heer Sabelis zijn verder uitgewerkte voorstellen aan het bestuur en aan de redactie overhandigd. Deze voorstellen zijn op 12 mei binnen het bestuur besproken (de eerste vergadering na de ALV). Op 6 mei heeft de redactie een afwijzend antwoord naar Sabelis gestuurd. Enkele dagen later heeft Sabelis de afdelingsbesturen uitgebreid ingelicht en tevens verklaard te bedanken als lid. Het antwoord van het bestuur aan de heer Sabelis

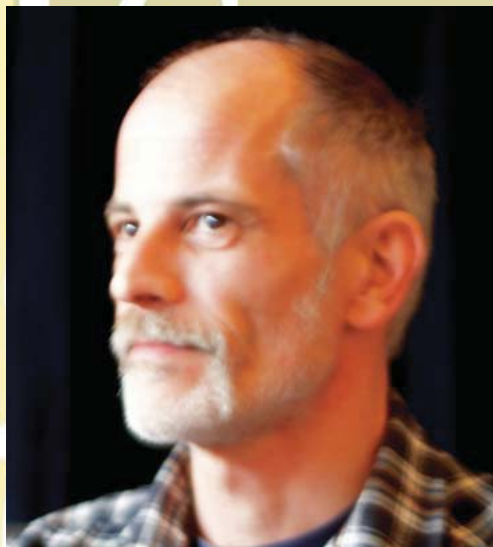
is op 20 mei naar hem, naar de redactie en naar de afdelingen verzonden. In een later stadium heeft nog een nuttig gesprek plaatsgevonden tussen enkele bestuursleden en de heer Sabelis.

- Het ministerie van LNV heeft ons, als een bij de CITES-materie betrokken maatschappelijke organisatie, geïnformeerd over de op 23 april te houden consultatiebijeenkomst Naleving en Handhaving CITES-regelgeving. Geen van de bestuursleden kan of wil naar deze bijeenkomst. Er ontstaat een discussie over dit onderwerp, waarbij punten naar voren komen als "Het kan zijn dat je de bron van de zaden moet aangeven", "Als vereniging hebben wij geen standpunt, wij zijn maar een heel klein spelertje", "De deskundigheid ontbreekt bij de overheid om na te gaan waar een plant vandaan komt". Geen van de aanwezigen meldt zich om namens Succulenta deze bijeenkomst te bezoeken.

- De afdeling Flevozoom heeft een brief gestuurd en daarin gemeld dat deze afdeling per 1 maart 2008 op houdt te bestaan. De overgebleven bezittingen zullen aan Succulenta overgedragen worden.

- De heer Roozegaarde heeft een vraag gesteld over de bezittingen van afdelingen die zich opheffen. Deze bezittingen dienen aan de landelijke vereniging overgedragen te worden. De afdeling Flevozoom mag als voorbeeld dienen van hoe de opheffing op een correcte manier afgehandeld behoort te worden.

- Het ICN (International Crassulaceae Network) heeft gevraagd of zij oude artikelen uit Succulenta op haar website mag plaatsen. Hierop is positief gereageerd.

Arend Biewenga, nieuw in het bestuur

- De heer Roozegaarde heeft gevraagd hoe het met het in 2004 geïnitieerde archief staat. De secretaris antwoordt dat hij eind 2005 voor het laatst een aantal bestanden aan de heer Melis gemaild heeft. Een probleem is dat voor een goede archivering een aantal trefwoorden per document nodig is. Gezien het tijdrovende karakter hiervan, het gebrek aan tijd bij de secretaris, en het in de afgelopen volledig ontbreken van interesse voor archiefstukken, heeft de secretaris aan dit initiatief geen aandacht besteed.

5. **Verslag Algemene Ledenvergadering d.d. 27 oktober 2007**

Dit verslag, gepubliceerd in het verenigingsnieuws van december 2007, geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

6. **Secretarieel jaarverslag 2007**

Ook over dit verslag (verenigingsnieuws april 2008) komen geen opmerkingen. De heer Ten Hoeve wordt bedankt voor beide verslagen.

Wordt vervolgd in augustus

SUCCULENTENDAGEN 7 JUNI 2008

Nog enkele dagen en wij, als organiserende afdelingen, hopen u massaal te mogen begroeten op de open dag bij Handelskwekerij Ubink BV. te Kudelstaart. Net als voorgaande jaren staat de koffie en/of thee die u gratis wordt aangeboden weer klaar.

Bijna 100 meter aan tafels met interessante planten van hobbyisten die voor u als liefhebber/ster ter beschikking staan. Zorg dus dat u met een lege kofferbak komt want ongetwijfeld vindt u er bijzondere plantjes. Trek daarna uw wandelschoenen aan want er zijn ook nog eens 50.000 m2 aan kassen te bezichtigen met hierin veel succulenten die tegen handelsprijs te koop zijn. Ook is de succulentencollectie van Ubink te bezichtigen.

De plantenkeuring is dit jaar anders van opzet zodat een ieder nu mee kan doen. Wij hopen op veel inzendingen met verrassende combinaties.

Er is een publieksprijs en er zijn 3 bekertjes voor de 3 mooiste combinaties van succulenten in één van de drie groepen. Dit wordt gesponsord door Ubink BV. Zie ook het februari-nummer blz. 7 en aprilnummer blz. 25 nummer er op na. Tegelijkertijd zijn er geldprijzen te verdienen. Deze worden beschikbaar gesteld door K.Edelman. Een reden dus om uw mooiste combinaties mee naar Kudelstaart te nemen.

De keuring wordt gedaan door Gerard Ubink, Joost van Tilborg en Nico Uittenbroek.

Deze Ubink Open Dag moet een ontmoetings plaats worden voor liefhebbers/sters van succulenten planten waar jaarlijks naar uitgezien gaat worden.

Er is voldoende tijd om met elkaar van gedachten te wisselen, showplanten te bekijken en met een drankje de beamerpresentatie te volgen.

Om 14.00 uur treedt een Mexicaanse zangeres op en kunt u genieten van haar prachtige stem en tegelijkertijd uw benen even laten rusten.

Gaat u liever met een boek in een hoekje? Wim Alsemgeest is er ook met zijn boekenstand. Zelf breng ik enkele van mijn mooiste winterharde succulenten mee.

Vergeet de entdemonstratie niet en enkele vormen van landschaping die geshowd worden. Mocht u om wat voor reden nog een tafel willen hebben, bel Gerard Koerhuis of er plaats is. Tel. 023-5262624

Tot ziens op zaterdag 7 juni van 9.00 tot 16.00 uur.

Namens de organiserende afdelingen,
Nico Uittenbroek

EVENEMENTEN 2008

14 en 15 juni

Ter gelegenheid van de Landelijke Gilden stelt Cactusclub Aylostera Aalst zijn clubserre open op 14 en 15 juni van 10 tot 18 uur. De serre is 300 m² groot en bevat vele duizende cactussen en vetplanten. Op 15 juni is er tevens een plantenbeurs van 10 to 17 uur. Adres: Noenstraat 7a (via losweg) te 938 Hofstade- Aalst.

Inlichtingen bij Bob de Brouwer, tel 045-339574 of per e-mail: bob.debrouwer18@yucom.be.

15 juni

De 31e Internationale cactus- en vetplantenmarkt van Nijmegen. Locatie: Kolpinghuis, Smetiusstraat 1, 6511 ER te Nijmegen. Entree € 1,- Open van 10.00 tot 15.30 uur. Inlichtingen bij Theo Heijnsdijk E-mail: thd@roc.a12.nl, tel. 0487-880096.

15, 16 en 17 augustus

Ter gelegenheid van de 51 ste Lichtfeesten, een Cactussen- en succulentenshow, ingericht door Cactusweelde Antwerpen op vrijdag 15 augustus (van 19.00h. tot 24.00h.), zaterdag 16 en zondag 17 augustus 2008 (van 15.00h. tot 24.00h.) in de wijk Kleine Landeigendom "Wijkschool-Groenlaar" Rozenlaan 50.

Voor meer informatie: G. Geet, tel. 03/383.67.36 of D. De Raeymaeker, tel. 03/844.51.76 of zie <http://www.cactusweelde-antwerpen.be>

31 augustus

De 40e cactussen- en vetplantenbeurs van Het Oosten. Plaats: Wijkgebouw 't Hovenhuis, Leliestraat 27 te Deventer
Openingstijden: Vanaf 08.30 uur zaal open voor deelnemers of standhouders met inschrijvingsbewijs en vanaf 09.30 tot 16.00 uur voor bezoekers.

Entree: € 1,50 voor bezoekers
Inlichtingen en reserveren bij Hr. J.H.Hilge,

Stokebrand 257, 7206 EE Zutphen, Tel. 0575-529610, e-mail f.hilge@chello.nl

31 augustus

De cactussen- en vetplantenbeurs van de afdeling West-Brabant
Bezoekers zijn welkom vanaf 10 uur en de entree is gratis. Standhouders betalen 5 Euro en de opbouw van de stand is van 09:00 tot 10:00 uur.

Informatie en stand bespreken bij Evert Smienk, tel. 06-52314805, maar liever per E-mail: evertsmienk@casema.nl

5 t/m 7 september

Internationale najaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en open lucht. Met info en vrijblijvende unieke materiaal- en plantenstand. Inkom gratis en open van 10.00 tot 18.00 uur.

Kasteellei 111 te Wijnegem (nabij Antwerpen). Info 03.353.72.58 en <http://users.online.be/cactusvetplant>.

12, 13 en 14 september

Ook in 2008 is er weer een Europese Landenkonferentie in de Duinse Polders te Blankenberge in België. Deze wordt gehouden van vrijdagmiddag tot zondagmiddag. De beurs, met 450 meter tafelruimte, is toegankelijk voor bezoekers op vrijdagmiddag van 16.00/17.00 uur tot 20.00 uur, op zaterdag van 8.30 uur tot 19.00 uur en op zondag van 8.30 uur tot 11.00 uur.

Over deze dagen verdeeld worden er vijf lezingen gegeven en is het mogelijk om op zaterdagmiddag onder leiding van een gids een bezoek te brengen aan de stad Brugge. Kijk voor meer informatie op onze web-site www.elkcactus.be daar vindt u ook het aanmeldingsformulier voor overnachtingen en/of deelname aan de beurs of neem contact op met Jan en Anny Linden, tel: 045-5220966 of per e-mail annylinden@home.nl.

40 JAAR AFDELING ZEELAND

Het is in het jaar 1968 dat een aantal bevriende cactusliefhebbers op het idee komen om in Zeeland een afdeling van Succulenta op te richten.

Op 12 maart wordt er vervolgens een oprichtingsvergadering georganiseerd en hier melden zich een 7-tal belangstellenden. Op deze vergadering wordt besloten om een nieuwe afdeling op te richten en omdat de hiervoor 10 benodigde leden nog niet gehaald worden, komt men tot een besluit om voor een half jaar de naam afdeling Zeeland in oprichting aan te nemen.

Voorzitter wordt de welbekende heer Frans Noltee, welke toen nog in Zeeland werkzaam was. Een half jaar later zijn er reeds 14 leden en kan er op 12 september overgegaan worden tot de officiële oprichting van Succulenta afdeling Zeeland, de contributie wordt vastgesteld op 7,50 gulden.

Het volgend jaar werd er flink aan de weg getimmerd en bleef het ledental stijgen. Eind van dat jaar werd er voor het eerst een

tentoonstelling gehouden samen met een vogelvereniging. Dit zou later uitgroeien tot een 2-jaarlijks evenement bekend als ViVoKa, (vissen, vogels en kaktussen). Dit leverde een flinke aanvulling op aan de clubkas en hierdoor konden er regelmatig bekende sprekers uitgenodigd worden zoals Buining, Prestle, Bonefaas en Bongaards. In 1974 passeert het ledenbestand de 50 en wordt het bestuur uitgebreid tot 7 personen, er komt een afdeling bibliotheek en er wordt een diaprojector aangeschaft met toebehoren. De afdeling blijft groeien en bereikt in 1980 een record met 78 leden. Dit blijft enkele jaren stabiel, waarna zich langzaam een dalende lijn inzet.

In 1982 beleven we een crisis als bijna het voltallige bestuur opstapt vanwege vele en voortdurende kritiek op het beleid. Een vijftal leden, waarbij ondergetekende, springen in de bres en nemen de vakante functies waar. Op de volgende bijeenkomst worden ze vervolgens met algemene stemmen gekozen, het vertrouwen in de vereniging is

niet verloren gegaan gezien de gemiddelde ledenopkomst van meer dan 50% op de bijeenkomsten. Ook wordt er een nieuwe vergaderlokatie gevonden in Middelburg.

In 1988 werd er voor de laatste maal deelgenomen aan ViVoKa, dit vanwege de teruglopende belangstelling en het vele en zware werk dat hierbij geleverd moest worden. Ook werd er dit jaar voor het eerst een open dag gehouden bij een aantal leden. Door goede publiciteit werd dit een groot succes en is het een jaarlijks evenement geworden. Dit heeft ook al heel wat nieuwe leden opgeleverd en vele liefhebbers uit Nederland en België weten Zeeland inmiddels te vinden. In 1989 wordt er samen met een Fuchsiavereniging een grote bloemen en plantenshow gehouden in de gemeentekassen te Goes met veel belangstelling.

Ons afdelingsblad "ZEECULENTA" ziet voor het eerst het licht in 1991 en hiervoor wordt een redaktieteam aangesteld. Aan de Floriade in Zoetermeer in 1992 wordt door de afdeling Zeeland ook op kleine schaal medewerking verleend. En in 1993 en 1994 staan we op de voorjaarsbeurs in de Zeelandhallen te Goes met een hele grote

show en infostand om onze hobby te promoten. Veel leden verlenen hieraan hun medewerking, helaas gaat het volgende jaar deze beurs niet door wegens te weinig standhouders. Hiervoor in de plaats komt een jaarlijkse info en verkoopstand op de voorjaarsbeurs van Groei en Bloei in Goes op de zater-

dag voor moederdag, en een stand op het jaarlijkse Lentefeest van een openbare tuin op Walcheren.

Het 30-jarig bestaan van de afdeling wordt gevierd in 1998 met een busreis naar een aantal liefhebbers in Limburg. Dit is goed bevallen, want vervolgens wordt er vanaf 2000 samen met de afdeling West Brabant een excursie georganiseerd en worden vele liefhebbers en kwekerijen bezocht. De twee afdelingen kunnen samen precies een bus vullen en zo de kosten delen.

In 2002 wordt er in vlindertuin "De Berkenhof" te Kwadendamme een grote cactustuin van 50 vierkante meter aangelegd (zie foto pag. 40). Dit wordt het visitekaartje van de afdeling Zeeland en hier wordt veel aan promotie van onze hobby gedaan.

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan wordt er op zaterdag 31 mei en zondag 1 juni een open weekend gehouden bij een vijftal leden op Walcheren en Zuid Beveland. Iedereen is hier welkom van 10.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie kijkt u op onze website; <http://clubnet.zeelandnet.nl/cactus/custum.html>

Namens het bestuur van afdeling Zeeland, Bertus Spee.

INSTELLINGEN

VERENIGINGSARTIKELEN

- * **Bewaarband voor Succulenta**
Nieuw € 6,75 per stuk.
- * **Wat betekent die naam?**
Een verklarend woordenboek: € 5,-
- * **Beginnersgids**
Tweede geheel herziene druk (2002)
Prijs € 5,-
- * **Oude jaargangen** (backnumbers of Succulenta)
1955 tot 2000 € 5,- per jaargang
2000 t/m 2006 € 9,- per jaargang
Losse nummers € 2,50 per stuk

Buitenlandse tijdschriften

- * Asclepiadaceae, 1 t/m 16 en Asklepios
38, 39 en 45 t/m 52
€ 2,50 per boekje
- * C&S Journal USA 1977 t/m 1986
€ 10,- per jaargang
- * Kakteen und andere Sukkulenten
t/m 1995 voor € 9,- per jaargang
- * The National Cactus and Succulent
Journal (Engeland). 1970 t/m 1982
€ 5,- per jaargang
- * Belgisch tijdschrift 1969 t/m 1973,
1978 t/m 1984 en 1988 t/m 1991,
1994, 1996 en 1999 € 5,- per jaargang
- * Informationsbrief DDR, 1980 t/m
1986 voor € 5,- per jaargang
- * Tsjechisch tijdschrift Kaktusy, 1986
t/m 2003 voor € 5,- per jaargang

CD-Roms

- * Succulenta 1919 t/m 1943 voor € 10,-
- * Lobivimania van Clazien Bouwman,
€ 30,-

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.

W. Alsemgeest, Succulenta Boekenbeurs.
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

Gironummer Boekenbeurs:

199176 t.n.v. W.A. Alsemgeest.

Succulenta boeken te Montfoort

Tel. (00 31) (0)348 - 471083

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

BESTUURS- VERKIEZINGEN

Op de najaarsvergadering in 2008 (op 27 september) eindigt de eerste zittingsperiode van de bestuursleden Fons Arens en Wolter ten Hoeve. Beide heren zijn herkiesbaar. Voorts eindigt op 27 september de tweede zittingsperiode van de penningmeester, de heer Hans Dekeling. Zijn functie zal worden overgenomen door de heer Henk Ruinaard, wiens positie derhalve beschikbaar komt. Tegenkandidaten voor de heren Arens en Ten Hoeve, alsmede kandidaten voor de vrijgekomen positie van de heer Ruinaard kunnen zich tot 27 juni 2008 schriftelijk aanmelden bij de secretaris, de heer Wolter ten Hoeve, met inachtneming van hetgeen in artikel 7 van het huishoudelijk reglement vermeld wordt.

Artikel 7, lid 1 en 2 luiden als volgt: Tot drie maanden voor de Algemene Ledenvergadering kunnen kandidaten voor een bestuursfunctie worden aangemeld. De aanmelding dient te worden ondertekend door de indiener(s) – het bestuur van een afdeling of tien gewone leden – en de kandidaat als teken dat hij of zij een eventuele benoeming zal aanvaarden.

CLICHÉFONDS

Gerard Rutten, Prins Hendrikstraat 15

2641 HK Pijnacker. Tel. 015-3610078

E-mail: gerardrutten51@hotmail.com

(moet hier een opmerking dat het Clichéfonds is opgeheven?)

BIBLIOTHEEK SUCCULENTA

Bibliothecaris

J. Keizer-Zinsmeester, Westeind 96,

9636 CE Zuidbroek. Tel. 0598-395128

E-mail: anjo.keizer@planet.nl

AFDELINGSACTIVITEITEN 2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	12 juni	Tuinbezoek	A. Heijnen
	10 juli	Tuinbezoek	0543-564314
Amsterdam	juni	Geen bijeenkomst	E. Verveen
	juli	Geen bijeenkomst	020-6851052
Arnhem	12 juni	Doe-avond met enten	E. van Die - v. Wijnen
	juli	Vakantie	0318-483579
Dordrecht	12 juni	Joop Schotmanm over Mexico	S. Storsbergen
	juli	Excursie (VU Amsterdam?)	010-5060456
Drenthe	4 juni	Kasbezoek bij T. Strik	H. Mecklenfeld
	juli	Vakantie	0593-331107
Eindhoven	9 juni	Karel Prestlé over Zuid-Brazië	H. Damsma
	juli	Geen bijeenkomst	040-2113595
Gorinchem-	9 juni	Open kas bij Andre van Zuijlen	A. van Zuijlen
's-Hertogenbosch	14 juli	Open kas bij Piet Broeren	0412-630733
Gouda e.o.	12 juni	Kasbezoek bij liefhebbers	N. Uittenbroek
	juli	Vakantie	0182-394068
's Gravenhage e.o.	10 juni	Ledenvergadering + ruilbeurs	T. v.t. Walderveen
	8 juli	Zomerprogramma	070-3864916
Groningen en	19 juni	Kasje kijken	W. ten Hoeve
Ommelanden	juli	Kasje kijken in Friesland	0592-341660
Maas en Peel	24 juni	Bijeenkomst Jochumshof Steyl	M. Senders
	juli	Vakantie	0492-546646
Nijmegen	3 juni	Kasbezoek	R. Maessen
	1 juli	Kasbezoek	024-3440425
Tilburg	9 juni	Lezing door Ludwig Bercht	J. van Veenendaal
	14 juli	Vergadering aan huis	013-5341079
Voorne-Putten en	juni	Kasbezoek bij fam. de Jong	L. Stolk
Rozenburg	juli	Vakantie	0187-601059
West-Brabant	7 juni	Afdelingsreisje met Zeeland	H. Schippers
	juli	Vakantie	0164-257905
Zaanstreek-Waterland	6 juni	Kasbezoek bij enkele leden	P. Steyn
	juli	Vakantie	0251-313009
Zeeland	27 juni	Bijeenkomst	H. Weezepeel
	juli	Vakantie	0113-231067
Zuid-Limburg	3 juni	Jan Linden over Namibië	A. van Vlodrop
	juli	Vakantie	045-5690266
Zwolle	14 juni	Jaarlijks uitstapje	H. Huizing
	juli	Vakantie	0522-440717

OPEN-DEUR-DAGEN

- 31 mei en 1 juni Cactusvereniging Leuchtenbergia vzw
van 10 tot 18 uur, bij voorzitter Frans Hofkens, Sint Jobse
steenweg, 93, B 2930 Brasschaat, Maria-ter-Heide. België.
Info: leuchtenbergia@scarlet.be of tel. 00323/663.37.95.
- 31 mei en 1 juni Frank en Diane Thys-Brant, Antwerpsedreef 30, 2980 Zoersel
- 21 en 22 juni van 10 tot 19uur. bij:
Maurits Huygaerts, Stwg. op Oosthoven 39, Turnhout
Jef Verhaegen, Schoolstraat 26, Turnhout
Eddy Woestenburg, Overlaar 2, Poppel
Jacques Jeunen, Eikenstraat 49 Beerse.
- 6 juli organiseert Cactusvereniging Grusonia van 9 tot 18 uur
haar jaarlijkse opendeurdag bij de volgende deelnemers:
Frieda Devriendt, Zuidstraat 54, 8680 Koekelare
Marleen Vansteenhuyse, Potelstwegel 14, 8680 Koekelare
Robert Declair, Lichterveldestraat 85, 8610 Kortemark
Patrick Vanhaerens, Tuinwijk 22, 8610 Kortemark
Jules Debusschere, Hazelstraat 111, 8810 Lichtervelde
Etienne Nachtegaelse, Kasteelstraat 62, 8810 Lichtervelde

NIEUWE LEDEN MAART - APRIL 2008

Nederland

111219	Daalen, Dhr. P.M. van	Hogevecht 184	1102 HJ	Amsterdam
111216	Moolenaar, Mw. G.F.	Ericaduin 1	2318 XP	Leiden
111214	Schreuder-Kiewiet, Mw. B.J.	Colorado 173	3315 WE	Dordrecht
111220	Evertzen, Dhr. G.	Kamelenspoor 300	3605 ES	Maarsse
111218	Ridderhof, Dhr. J.J.	Van der Biltlaan 20	4421 BC	Kapelle
111215	Beusekom, Dhr. J.W.M. van	Hoofdstraat 56	5473 AS	Heeswijk

Belgie

111217	Procureur, Jacky	Zwijnaardsesteenweg 710 B-9000	Gent
--------	------------------	--------------------------------	------

Bericht van overlijden ontvangen van:

F.E.S. Bente te Almelo

AANVULLINGEN INFOMAP

Diverse wijzigingen zijn in de infomap
aangebracht. De vernieuwde infomap is
per e-mail aan de voorzitters en secretaris-

sen van de afdelingen toegestuurd. Op de
website van Succulenta is altijd de meest
recente versie van de infomap te vinden.

Vlindertuin
Berkenhof

een tropisch dagje uit midden in
de "zak van Zuid-Beveland"

Bij Vlindertuin Berkenhof wandelt u langs honderden tropische vlinders en planten in de prachtigste kleuren

1200 m2 overdekte tropische vlindertuin

Gezellige koffieschenkerij waar u een keuze kunt maken uit onze lunchkaart

Prachtige cactustuin, aangelegd door Succulenta afdeling Zeeland

Kijk voor onze openingstijden of andere informatie ook eens op www.vlindertuindeberkenhof.nl

ons adres: Langeweegje 10a 4434 NE Kwadendamme Tel: 0113-649729

**Handelskwekerij
Ubink bv.**

Gespecialiseerd in cactussen

50.000 m² met succulenten van 5 cm to 5 m

Open dag

**Zaterdag 7 juni 2008
van 09.00 tot 16.00 uur**

**Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart
Tel. 0297 - 326880
Fax. 0297 - 343089**

**Er is op deze open dag een beamerpresentatie,
verloting, Mexicaanse zangeres, plantenkeuring,
nieuwe en tweedehandse boekenmarkt en enkele
afdelingen van Succulenta houden er hun beurs**

Kwekerij Kemkas

Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen

Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht

Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl

Open kas op 31-5 en 30-8-2008

Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht

Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak

Boeken en tijdschriften

Te koop gevraagd:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten

Aanbiedingen aan:
W. Alsemgeest
Stadhouderslaan 3
3417 TT Montfoort
Tel. 0348 - 471083

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Telefoon: 0346 - 213366

Sinds 2 jaar wordt een nieuwe ledenpas meegestuurd met het decembern timer. Deze ledenpas wordt aan u verstrekt om u enig voordeel te geven bij diverse gelegentheden, b.v. door middel van korting op de toegangsprijs of korting op de aanschaf van een plant.

Hieronder vindt u een lijst met deelnemers, deze lijst is ook op de website van Succulenta is deze te vinden. De komende jaren hopen we dat deze lijst verder uitgebreid

gaat worden en daar hebben we ook jullie hulp bij nodig. Is er bij jullie een gelegenheid bekend of wilt u als standhouder of organisator van een beurs ook een korting geven, meldt dit dan bij het bestuur of de werkgroep. Uw aanvullingen op deze lijst worden zo snel mogelijk gepubliceerd.

- * Familiepark Cactus Oase te Ruurlo: gratis toegang
- * Vlindertuin De Berkenhof, Kwadendamme (Zeeland): € 1,50 korting

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt *Bradleya* gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief *Bradleya* is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief *Bradleya*. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenthwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 · Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de · www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK-STUKJE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?

Denk dan eens aan een EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

Graafland
VLEUTEN

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

Augustus 2008

In dit nummer:

Adressen	49
Algemene ledenvergadering 27 - 9 - 2008	50
Algemene Ledenvergadering 12 april 2008	51
Evenementen 2008	55
Veertig jaar afdeling West-Brabant	56
Ubink Succulentendag	57
Instellingen	58
Afdelingsactiviteiten 2008	59
Open-deur-dagen / Nieuwe leden	60
Succulenta enquete 2008	61
Succulentadagen Appeltern	62
Advertenties	62 t/m 64

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:

A. van Zuijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.
E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

J.E.F. Dekeling, Dr. van Ledestraat 67,
2265 BR Leidschendam
Tel. 070 - 3201530
E-mail: j.dekeling@casema.nl

PR & Promotie:

A.W. Biewenga
Molenerf 20, 9617 BW Harkstede
Tel. 050 - 4042754
E-mail: a.w.biewenga@home.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

Bestuurslid

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen
lidmaatschap, adreswijzigingen en
opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk
bij de ledenadministrateur:
D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België € 27,-
Ned./België jeugdleden € 13,50
Europa € 35,-
Buiten Europa € 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden € 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids
voor de verzorging van cactussen en
vetplanten" door Ton Pullen ter waarde
van € 5,-

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van
Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties
voor de infomap zenden naar:
Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:
Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag € 29,50
1/4 pag € 45,50
1/2 pag € 72,50
1/1 pag € 125,00

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Op zaterdag 27 september zal de Algemene Ledenvergadering plaatsvinden in Oudenbosch. De vergadering wordt georganiseerd door de afdelingen Zeeland en West brabant. Deze afdelingen bestaan dit jaar 40 jaar.

De ontvangst is in het arboretum aan de Markt 46 in Oudenbosch (schuin tegenover de basiliek). Parkeren kan u op het terrein van het arboretum. De ingang ligt op loopafstand van het NS-station.

Het voorlopige programma is als volgt:

09:30 – 10:00 ontvangst met koffie en thee in het toegangsgebouw van het arboretum

10:00 – 11:00 a) Een rondleiding in de tuin met als afsluiting de succulentenkas

b) Een bezoek aan alleen de succulentenkas

c) de boekenbeurs van Wim Alsemgeest

In restaurant “De Kroon” markt 35 (schuin tegenover het arboretum)

11:00 – 12:15 Een lezing van Bertus Spee in het toegangsgebouw

12:15 – 13:45 Lunch in restaurant “De Kroon”

14:00 – 16:30 Algemene Ledenvergadering in restaurant “De Kroon”

Opgave voor de lunch bij Evert Smienk Pieterneel Koomansstraat 57, 4822 WC Breda.

Tel 06-52314805 e-mail evertsmienk@casema.nl

De kosten voor deelname aan de lunch zijn €12,25 te voldoen op 111945526 t.n.v. Evert Smienk Breda onder vermelding van ALV lunch (graag de betalingen voor 20 september binnen i.v.m. bestellen)

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING

Het bestuur van Succulenta nodigt u hierbij uit voor de Algemene Ledenvergadering op zaterdag 27 september 2008 in het toegangsgebouw van het arboretum in Oudenbosch. De vergadering begint om 14.00 uur. Er wordt naar gestreefd om de vergadering om 16.30 uur af te sluiten. De agenda van deze ALV is als volgt:

1. Opening
2. Agenda
3. Mededelingen
4. Ingekomen en uitgegane stukken
5. Verslag Algemene Ledenvergadering d.d. 12 april 2008 (verenigingsnieuws juni en augustus 2008)
6. Tijdschrift Succulenta
7. Begroting 2009. Er zal een voorlopige begroting met globale gegevens gepresenteerd worden. De gedetailleerde begroting zal in het decembernummer gepubliceerd worden en zal tijdens de voorjaarsvergadering van 2009 toegelicht worden.
8. Vaststelling contributie 2009. Het bestuur stelt voor om de contributie niet te wijzigen.
9. Bestuursverkiezing. Aftredend en niet herkiesbaar is de heer H. Dekeling. Aftredend en herkiesbaar zijn de heren F. Arens en W. ten Hoeve. Er hebben zich geen tegenkandidaten aangemeld
10. Afscheid van Succulenta-functionarissen
11. Pr-activiteiten
12. Vaststellen datum en plaats Algemene Ledenvergadering voorjaar 2009.
13. Rondvraag
14. Sluiting

ALGEMENE LEDENVERGADERING

7. Financieel jaarverslag 2007

De heer Dekeling geeft een toelichting op dit verslag (verenigingsnieuws april 2008). Door de heer Roozegaarde was namelijk geconstateerd dat de post contributie te hoog moest zijn. Bij onderzoek bleek dat er in de kolommenbalans van 2006 per abuis een post van ca. € 1100 toegevoegd was aan de contributie, waardoor het positieve saldo van 2006 feitelijk € 1100 lager had moeten zijn. De heer Dekeling deelt een nieuw overzicht uit, waarbij dit bedrag in de balans van 2007 verwerkt is, dit leidt tot een negatief saldo van € 259 over 2007. (Terzijde: Het onderzoeken van deze zaken valt buiten het bestek van de kascontrolecommissie). De heer Dekeling stelt voor om dit nieuwe overzicht te accorderen, en na publicatie in Succulenta, een definitieve goedkeuring te verlenen op de volgende ALV. Aldus wordt besloten. De hogere inkomsten uit rente worden vooral veroorzaakt doordat een groot bedrag gedurende enkele maanden in deposito gegeven is. De inkomsten uit de advertenties zijn marginaal wanneer deze afgezet worden tegen de gemaakte kosten. Het verbaast de heer Heijnsdijk dat de uitgaven van de bibliotheek precies € 1000 zijn. De verklaring is dat de afrekening ontvangen is toen de stukken al klaar waren, het werkelijke bedrag is ca. € 1000. De heer Bercht verbaast zich over de spectaculaire groei in de bestuurskosten. De heer Dekeling geeft aan dat bepaalde posten welke vroeger afzonderlijk geboekt werden, nu bij de bestuurskosten gevoegd zijn. Ook zijn de reiskosten in 2007 duidelijk hoger geweest. Voorts hebben het bestuur, de redactieleden en de instellingbeheerders een gezamenlijk etentje gehad om verenigingszaken te bespreken en om waardering uit te spreken voor het vele werk (tot 2006 kregen alleen de redactieleden en instellingbeheerders een cadeaubon, een post welke onder het tijdschrift geplaatst werd).

De heer Roozegaarde vindt de bestuurskosten nogal substantieel zeker wanneer dat vergeleken wordt met de Duitse DKG of de rotsplantenvereniging (in beide gevallen vormen de bestuurskosten 3% van de totale uitgaven).

De heer Roozegaarde zou graag een uitsplitsing willen zien van de uitgaven. De heer Ruinaard toont daarop de inkomsten en uitgaven, met een uitsplitsing (in procenten) van een aantal posten. Enkele voorbeelden: Tijdschrift (21 % redactiekosten, 14% porto, 65% drukkosten) en ALV (23% reiskosten, 64 % consumpties, 13% zaalhuur). Ook laat de heer Ruinaard het verloop zien van de diverse uitgaven over de periode 2002 -2007. Daarnaast worden enkele andere trends grafisch weergegeven, zoals het ledenverloop, de contributieopbrengst, inkomsten uit het clichéfonds. Een volgende vraag van de heer Roozegaarde betreft de Floriadefonds gelden, waarvan een deel voor pr en een deel voor de bibliotheek bestemd waren. Deze gelden zijn nog niet aangesproken omdat pr en bibliotheek uit de lopende rekening betaald konden worden. De heer Roozegaarde stelt voor om het Floriadefonds voor andere doeleinden te gebruiken, met name voor een onderzoek naar de toekomst van Succulenta. De heer Dekeling stelt voor om het bedrag toe te voegen aan het vermogen, en om uit dit vermogen € 2500 beschikbaar te stellen voor een enquête. Dit onderwerp zal eerst binnen het bestuur besproken worden alvorens hier een beslissing over genomen wordt. De heer Bercht vindt dat we zeker moeten onderzoeken hoe we het ledental omhoog kunnen krijgen. Ook moet er naar alle inkomsten en uitgaven gekeken worden, mogelijk zijn er uitgaven die niet ten behoeve zijn van voor de leden nuttige zaken. Mevrouw Schut verbaast zich erover dat een aanvraag om Floriadefonds geld te besteden aan pr-artikelen door het bestuur afgewezen is. Volgens de heer Dekeling

De heer Schraets feliciteert de 40-jarige jubilaris, de heer Chel Jamin en zijn vrouw, die hem voor deze gelegenheid vergezeld.

heeft de praktijk uitgewezen dat veel van deze artikelen niet verkocht worden.

8. Verslag kascommissie

De heer Backhuys brengt verslag uit en geeft aan dat de controle vooral een controle van de getallen is. De stukken bleken allemaal voortreffelijk in orde en de administratie was zeer zorgvuldig en nauwgezet uitgevoerd. Wel geeft hij aan dat hij graag vooraf geïnformeerd had willen worden over de wijzigingen in het financiële jaaroverzicht. Het is een voorrecht dat de vereniging leden heeft die zich belangeloos inzetten voor de vereniging. Het voorstel om de penningmeester te dechargeren wordt met applaus aangenomen. De heer Schraets bedankt de commissie voor haar werk.

9. Verkiezing leden kascommissie

Van de commissie, bestaande uit de heren Van Ankeren, Backhuys en Clement is de heer Van Ankeren aftredend. Hij wordt bedankt voor zijn werk in de kascommissie. Als reserve stelt de heer Senders zich beschikbaar.

10. Jubilarissen en lid van verdienste

Er zijn 18 jubilarissen (3 die 50 jaar lid zijn, 15 die 40 jaar lid zijn), maar slechts een enkeling kan in het zonnetje gezet worden want de meeste jubilarissen hebben

zich afgemeld. Die enkeling is de heer Jamin, hij is 40 jaar lid. De heer Jamin is jarenlang secretaris van Gorinchem - 's-Hertogenbosch geweest en hij heeft ook nog 2 termijnen in het landelijk bestuur gezeten. Hij is nog steeds zeer actief en is momenteel voorzitter van de afdeling Gorinchem - 's-Hertogenbosch. De heer Jamin wordt met een bloemetje en een speld geëerd. Door de afdeling Rotterdam is de heer Van Hoey Smith voorgedragen als lid van verdienste. De begeleidende brief met een opsomming van zijn verdiensten wordt door de heer Schraets voorgelezen. Vrijwel unaniem wordt de voordracht aangenomen. De oorkonde zal binnenkort aan de heer Van Hoey Smith overhandigd worden.

11. Instellingen

Het idee om de plantencentrale op te heffen is al in de vorige ALV besproken. De heer Koerhuis geeft nog een korte toelichting. Er blijkt een ruime meerderheid voor het opheffen te zijn, één persoon is van mening dat de plantencentrale moet blijven. Aan de heer Koerhuis worden een bloemetje en een envelop met inhoud overhandigd. De heer Koerhuis kan naar eigen bevinden handelen met de nog aanwezige plantjes. De heer Rutten vertelt iets over zijn eerste periode als beheerder van het Clichéfonds. De verhouding tussen de hoeveelheid inspanning en het aantal afnemers zou beter

kunnen, maar toch is het een leuke ervaring. Het resultaat zal hopelijk € 1000 tot € 1500 bedragen.

12. Bestuursverkiezing

Mevrouw Van der Pieterman is aftredend en niet herkiesbaar. Aangezien de heer Biewenga de enige kandidaat is en er geen bezwaren zijn ingediend, zal hij haar opvolgen. Mevrouw Van der Pieterman is om gezondheidsredenen afwezig. De aanwezigen bedanken haar met applaus voor het door haar verrichte werk.

13. Pr-activiteiten

De heer Biewenga meldt dat er bij de succulentendagen in Appeltern nog vrijwilligers nodig zijn. Er wordt uitgelegd wat er van de vrijwilligers verwacht wordt. De heer Heijnsdijk vindt het teleurstellend dat er een vrij grote cactusmarkt in Appeltern gehouden wordt, terwijl de toezegging gedaan is dat het een beperkte markt zou zijn. Mevr. Schut noemt de opname van de quiz van TV-Gelderland op 20 april in Ede, hier is nog publiek bij nodig, folders zijn bij haar verkrijgbaar. De heer Biewenga geeft aan dat wanneer men pr-materialen nodig heeft voor bv. beurzen, dat men dan contact op kan nemen met de pr-regiovertegenwoordiger (gegevens hierover zijn op de website van Succulenta te vinden).

14. Vaststellen datum en plaats ALV najaar 2008

De najaarsvergadering zal door de afdelingen West-Brabant en Zeeland georganiseerd worden in Oudenbosch, ter gelegenheid van beider 40-jarig bestaan. Na enige discussie wordt als datum 27 september gekozen.

15. Rondvraag

- De heer Van de Broek vraagt naar de mogelijkheden van een vlag voor de afdeling Tilburg. Binnen het bestuur is dit be-

sproken en daar is besloten dat Succulenta 33% zal bijdragen wanneer een afdeling een vlag aanschaft. Lenen van de bestaande vlag is ook mogelijk, toezending kan per post geschieden.

- De heer Van Zuijlen kaart het ruimteprobleem in het verenigingsnieuws aan. Stukken voor het verenigingsnieuws moeten ruim van tevoren aangeleverd worden met een duidelijke vermelding dat het stuk voor het verenigingsnieuws bestemd is. Door ruimtegebrek is het soms nodig om plaatsing van het stuk uit te stellen. Extra pagina's zijn relatief erg duur, daarom is dat geen oplossing.

- De heer Alsemgeest informeert naar de problemen binnen de afdeling 's-Gravenhage. Hier is een afsplitsing geweest, de heer Boelaars is nu tijdelijk voorzitter. De afgesplitste groep heeft zich nog niet aangemeld als afdeling van Succulenta.

- De heer Roozegaarde vraagt zich af hoe het zit met de commissie die in 2004 in het leven geroepen is voor de herstructurering van Succulenta. Dit initiatief is feitelijk doodgebloed, aldus de heer Schraets.

- De heer Viscaal roept de afdelingen op om hun e-mail adres door te geven, zodat het blad van De Achterhoek als pdf-bestand toegestuurd kan worden. Ook andere afdelingen roept hij op om hun blaadjes op deze manier te verzenden.

- De beurs van de afdeling Leiden gaat niet door, aldus de heer Zonneveld. Verder vraagt hij zich af waarom een ALV niet in arboretum Trompenburg gehouden wordt. De heer Schraets geeft aan dat dit komt doordat afdelingen zelf steeds de ALV organiseren.

16. Sluiting

Tegen vijven sluit de heer Schraets de vergadering, na de afdeling Zuid-Limburg bedankt te hebben voor het organiseren van deze dag.

Wolter ten Hoeve, secretaris.

EVENEMENTEN 2008

5 augustus

Van de afdeling Haag- en Westlandis er een inloopavond bij Leon van Zanten.

Er staan ca. 2 miljoen cactussen te kijk; komt dat zien, aanvang 19:15 uur.

Het adres van Leon van Zanten is Parallelweg 39, 's-Gravenzande

15, 16 en 17 augustus

Ter gelegenheid van de 51ste Lichtfeesten, een Cactus- en succulentenshow, ingericht door Cactusweelde Antwerpen op vrijdag 15 augustus (van 19.00. tot 24.00 uur), zaterdag 16 en zondag 17 augustus (van 15.00 tot 24.00 uur) in de wijk Kleine Landeigendom "Wijkschool-Groenlaar" Rozenlaan 50, Reet (Rumpst) België.

Voor meer informatie: G. Geet, tel. 03/383.67.36 of D. De Raeymaeker, tel. 03/844.51.76 of zie <http://www.cactusweelde-antwerpen.be>

24 augustus VERPLAATST VAN 31 NAAR 24 AUGUSTUS

De 40e cactus- en vetplantenbeurs van Het Oosten. Plaats: Wijkgebouw 't Hovenhuis, Leliestraat 27 te Deventer.

Openingstijden: Vanaf 08.30 uur is de zaal open voor deelnemers of standhouders met inschrijvingsbewijs en vanaf 09.30 tot 16.00 uur voor bezoekers.

Entree: €1,50 voor bezoekers

Inlichtingen en reserveren bij Hr. J.H. Hilge, Stokebrand 257, 7206 EE Zutphen, tel. 0575-529610, e-mail: f.hilge@chello.nl

28 t/m 31 augustus

Unieke show van cactussen en vetplanten door de afdeling Maa en Peel in de Jochumhof in Steyl. De show is deze dagen open van 10.00 tot 17.00 uur in de Jocumhof, Maashoek 2b in Steyl

31 augustus

De cactus - en vetplantenbeurs van de afdeling West-Brabant in café Marktzicht,

Markt 50 te Etten-Leur.

Bezoekers zijn welkom vanaf 10 uur en de entree is gratis. Standhouders betalen €5 en de opbouw van de stand is van 09.00 tot 10.00 uur.

Informatie en stand bespreken bij Evert Smienk, tel. 06-52314805, maar liever per E-mail: evertsmienk@casema.nl

5, 6 en 7 september

Internationale najaarsshow met meer dan 40.000 planten in serre en open lucht. Met info en vrijblijvende unieke materiaal- en plantenstand. Inkom gratis en open van 10.00 tot 18.00 uur.

Kasteellei 111 te Wijnegem (nabij Antwerpen). Info 03.353.72.58 en <http://users.online.be/cactusvetplant>.

5, 6 en 7 september

De 24e Internationale Gymnocalycium-dagen zullen worden gehouden in Hotel Hoogerd, Maasbandijk 10, 6606 KB in Niftrik. Inlichtingen en aanmelden bij Jan Reijnen, tel. 0031486473687 of per E-mail naar jan.reijn@versatel.nl

12, 13 en 14 september

Van vrijdagmiddag tot zondagmiddag is er weer de jaarlijkse Europese Landenkongres in de Duinse Polders te Blankenberge in België. De beurs, met 450 meter tafelruimte, is toegankelijk voor bezoekers op vrijdagmiddag van 16.00/17.00 tot 20.00 uur, op zaterdag van 8.30 tot 19.00 uur en op zondag van 8.30 tot 11.00 uur.

Er worden vijf lezingen gegeven en op zaterdagmiddag is een bezoek aan de stad Brugge mogelijk. Kijk voor meer informatie op onze web-site www.elkcactus.be. Daar vindt u ook het aanmeldingsformulier voor deelname aan de beurs. Of neem contact op met Jan en Anny Linden, tel. 045-5220966 of per e-mail: annylinden@home.nl.

VERENIGINGSNIEUWS

40 JAAR AFDELING WEST-BRABANT

Op zaterdag 28 september werd om 15:00 uur in café van Aalst in Oudenbosch het startschot gegeven voor de nieuwe afdeling. Al enige tijd daarvoor waren mevr. Bep van Looy, Bertus Jansen en Jan Defesche bezig geweest met het bezoeken van mogelijke leden. Met als resultaat de nieuwe afdeling.

Op deze eerste vergadering werd zelfs al een plantenverloting gehouden, de toen bekende cactuskweker Hoeckx uit Antwerpen had een plant beschikbaar gesteld.

De nieuwe afdeling telde toen 25 leden, de contributie bedroeg FL 7,50 en op de eerste verzonden convocatie's ging een postzegel van 12 cent

Een van onze leden, te weten Wim Kip, keek altijd rond als hij in Breda rond fietste

of er cactussen voor de ramen stonden. Als hij ze vond stopte hij altijd een briefje in de bus om de mensen er op te attenderen dat er een cactusclub is. Dit was zijn manier van nieuwe leden werven. Misschien geen gek idee om dat weer op te pakken.

In september 1969 verhuisde de vergaderlokatie naar hotel Merks in Roosendaal. Hier werd vergaderd en de ruilbeurs gehouden, met uitzondering als er een bruiloft te vieren viel, dan moest men snel een andere zaaltje vinden. Hier bleven we tot maart 1978. Daarna in de kantine van het Norbertus-college tot februari 1982. Om vervolgens naar Café Zeelandia in Roosendaal te gaan. In juni 1982 kwamen we in Etten Leur terecht bij café restaurant De Linden

om later (het jaartal weet ik niet) bij ons huidige café onderdak te vinden. Hier houden we 10 keer per jaar een vergadering en in augustus onze beurs

Deze beurs bestaat volgend jaar ook 40 jaar, de eerste ruilbeurs werd namelijk gehouden op 18 oktober 1969 in Roosendaal en de latere beurzen werden meestal rond 20 augustus gehouden. Dit jaar is de beurs op 31 augustus.

Het was de eerste jaren altijd een strijd tussen kopen of ruilen. De beurs was oorspronkelijk opgezet als een echte RUILbeurs. Om dat te behouden mocht er in de eerste jaren van de beurs het eerste uur alleen geruild worden.

Het ledenaantal van de afdeling heeft nogal veel

UBINK SUCCULEN- TENDAG

gewisseld, bij de oprichting hadden we dus 25 leden en dit aantal bleef groeien tot op ons hoogtepunt met 117 leden in 1982.

Momenteel hebben we 32 leden, het is voor onze vereniging nog steeds moeilijk om in het computertijdperk nieuwe leden te krijgen, de jonge liefhebbers zoeken het wel op internet op.

In 1973 is mede door Ser Mevissen op verzoek van het hoofdbestuur de landelijke diatheek opgezet.

De algemene ledenvergadering is al eerder door ons georganiseerd, namelijk in mei 1974. Hij werd toen gehouden in de Maria-mavo in Zundert.

De afdeling West Brabant en de afdeling Zeeland die hier hun 40 jarig bestaan vieren hebben al een jarenlange samenwerking achter de rug. We gaan namelijk al 8 jaar samen weg voor ons jaarlijkse busreisje naar kwekerijen en liefhebbers.

In de Succulenta van juni 2008 heeft Zeeland al eerder een stukje geschreven.

Onze afdeling heeft sinds 3 jaar de succulentenkas in het arboretum Oudenbosch geadopteerd. Zeven leden van de afdeling hebben daar de kas opnieuw ingericht en vele grote planten ingebracht. Zie het verenigingsnieuws van het augustusnummer van Succulenta 2007 en zie ook de foto's bij dit artikel.

Deze kas is vandaag te bezichtigen, met de nodige uitleg van de werkgroepleden.

De kas is natuurlijk altijd te bezichtigen als het arboretum open is

Tot slot onze voorzittershamer Die is ook 40 jaar oud, en was een geschenk van echtpaar Janssen- de Kok voor onze oprichtingsvergadering.

Namens het bestuur van de afdeling West brabant
Evert Smienk

Met vele honderden kwamen liefhebbers/sters en geïnteresseerden uit binnen- en buitenland naar Kudelstaart om bij de grootste succulentenkwekerij in Nederland een gezellige dag te beleven.

De organiserende afdelingen van Succulenta verdienen weer alle lof.

Dit alles had natuurlijk niet mogelijk geweest als Handelskwekerij Ubink BV. ons niet ter wille had gestaan met een schitterende accommodatie.

Een bedankje is dus op zijn plaats.

Gert Ubink sponsorde de bekertjes voor de plantenkeuring en de Mexicaanse zangeres. Uiteraard werden ook 140 meter tafels en de benodigde stoelen gehuurd.

Koffie en thee werden weer gratis verstrekt. Geweldig! Ook dank aan het personeel dat enthousiast achter de koffietafel behulpzaam was. In de kassen velen oranje shirts van het overige personeel die bezoekers met vragen konden helpen. Alles was weer goed geregeld door Ubink BV.

Speciaal dank aan Henk Viscaal voor zijn beamer en toebehoren, aan de sponsor van het prijzengeld Klaas Edelman uit Reeuwijk en aan Monique Vis voor haar steun met de buitenlandse advertenties.

Verder willen wij de volgende afdelingen bedanken die met behulpzame leden deze dag tot een succes maakten: Amsterdam, Den Haag, Gouda, Haarlem, Zaanstreek en de nieuwe afdeling Haag-en Westland.

Familie Ubink bedankt en tot 6 juni 2009

Namens de organisatiecommissie,
Nico Uittenbroek

INSTELLINGEN

VERENIGINGSARTIKELEN

- * **Bewaarband voor Succulenta**
Nieuw € 6,75 per stuk.
- * **Wat betekent die naam?**
Een verklarend woordenboek: € 5,-
- * **Beginnersgids**
Tweede geheel herziene druk (2002)
Prijs € 5,-
- * **Oude jaargangen** (backnumbers of Succulenta)
1955 tot 2000 € 5,- per jaargang
2000 t/m 2006 € 9,- per jaargang
Losse nummers € 2,50 per stuk

Buitenlandse tijdschriften

- * **Asclepiadaceae**, 1 t/m 16 en Asklepios
38, 39 en 45 t/m 52
€ 2,50 per boekje
- * **C&S Journal USA** 1977 t/m 1986
€ 10,- per jaargang
- * **Kakteen und andere Sukkulanten**
t/m 1995 voor € 9,- per jaargang
- * **The National Cactus and Succulent Journal** (Engeland). 1970 t/m 1982
€ 5,- per jaargang
- * **Belgisch tijdschrift** 1969 t/m 1973,
1978 t/m 1984 en 1988 t/m 1991,
1994, 1996 en 1999 € 5,- per jaargang
- * **Informationsbrief DDR**, 1980 t/m
1986 voor € 5,- per jaargang
- * **Tsjechisch tijdschrift Kaktusy**, 1986
t/m 2003 voor € 5,- per jaargang

CD-Roms

- * **Succulenta 1919 t/m 1943** voor € 10,-
- * **Lobivimania van Clazien Bouwman**,
€ 30,-

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.

W. Alsemgeest, Succulenta Boekenbeurs.
Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.
Gironummer Boekenbeurs:
199176 t.n.v. W.A. Alsemgeest.
Succulenta boeken te Montfoort
Tel. (00 31) (0)348 - 471083
E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

CLICHÉFONDS

Gerard Rutten, Prins Hendrikstraat 15
2641 HK Pijnacker. Tel. 015-3610078
E-mail: gerardrutten51@hotmail.com

BIBLIOTHEEK SUCCULENTA

Bibliothecaris
J. Keizer-Zinsmeester, Westeind 96,
9636 CE Zuidbroek. Tel. 0598-395128
E-mail: anjo.keizer@planet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl
Dit is het elektronische verenigingsnieuws
voor alle liefhebbers van cactussen en vet-
planten. De leden en de afdelingen kunnen
kopij voor de homepage aanleveren bij:
Paul C. Laney, Graaf Floris 37
1276 XA Huizen. Tel. 035 - 5268618
E-mail: info@succulenta.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

Hoofredacteur
Henk Viscaal, Brinklaan 31
7261 JH Ruurlo. Tel. 0573 - 452005
E-mail: hviscaal@hetnet.nl

Redactiesecretariaat

Mevr. J.M. Smit-Reesink
Prins Willem Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom. Tel. 0318 - 430099
E-mail: j-smit-reesink@hetnet.nl

VRAAG & AANBOD

TE KOOP

Kas Arkoo, type Keulen 39, afmetingen
8,50 x 3,06 m. verhoogd.
Met schuifdeur, twee extra ramen, twee
automatische raamopeners en twee alumi-
nium tafels van 3,73 x 1,90 m.
Prijs: t.e.a.b.
Reageren per E-mail naar:
doortje.meijer@kpnplanet.nl

AFDELINGSACTIVITEITEN 2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	aug	Vakantie	A. Heijnen
	11 sep	Praatje door Gert Ubink	0543-564314
Amsterdam	15 aug	Belevenissen uit het seizoen	E. Verveen
	19 sep	Paul Laney over Argentinië	020-6851052
Arnhem	aug	Vakantie	E. van Die - v. Wijnen
	11 sep	Gastspreker	0318-483579
Dordrecht	aug	Vakantie	S. Storsbergen
	11 sep	Bertus Spee over Baja California	010-5060456
Drenthe	9 aug	Kasbezoek bij J. H. Bosman	H. Mecklenfeld
	3 sep	Kasbezoek bij G. de Jong	0593-331107
Eindhoven	aug	Geen bijeenkomst	H. Damsma
	6 sep	bijeenkomst bij 'Het Zuiden'	040-2113595
Gooi en Eemland	? aug	Activiteit (kasbezoek/barbecue)	J. Ekkelboom
	9 sep	Paul Laney over Mexico	035-6951809
	6 sep	Bijeenkomst in Kwekerij Het Zuiden	040-2113595
Gorinchem- `s-Hertogenbosch	11 aug	Open kas bij Chel Jamin	A. van Zuijlen
	8 sep	Lezing door Wim Backhuys	0412-630733
Gouda e.o.	aug	Vakantie	N. Uittenbroek
	18 sep	Arie Vermeer over Zwitserland	0182-394068
's Gravenhage e.o.	12 aug	Kasbezoek bij Cok en Ine	T. v't. Walderveen
	9 sep	Lezing door gastspreker	070-3864916
Groningen en Ommelanden	aug	Vakantie	W. ten Hoeve
	18 sep	Wim Alsemgeest over Mexico	0592-341660
Maas en Peel	aug		M. Senders
	sep		0492-546646
Nijmegen	5 aug	Kasbezoek bij Kees van Elk	R. Maessen
	2 sep	Riet + Johanna: reisverslag Mexico	024-3440425
Tilburg	aug	Vakantie	J. van Veenendaal
	8 sep	Plant van de maand Copiapoa	013-5341079
Voorne-Putten en Rozenburg	aug	Bezoek in Zeeland (Vlindertuin)	L. Stolk
	sep	Geen bijeenkomst	0187-601059
West-Brabant	aug	Vakantie (wel beurs op 31-8)	H. Schippers
	20 sep	Paul Shirley: knolsucculenten	0164-257905
Zaanstreek-Waterland			P. Steyn
			0251-313009
Zeeland	29 aug	Lezing door Andre van Zuijlen	H. Weezepeel
	26 sep	Bijeenkomst	0113-231067
Zuid-Limburg	aug	Vakantie	A. van Vlodrop
	2 sep	Praatavond; planten en dia's	045-5690266
Zwolle	aug	Vakantie	H. Huizing
	9 sep	Kasbezoek bij één van de leden	0522-440717

OPEN-DEUR-DAGEN

- 6 en 7 september Frank en Diane Thys-Brant, Antwerpsedreef 30, 2980 Zoersel
Najaars-open-deur, telkens van 10 tot 18 uur.
- 20 en 21 september Open-deur-dagen bij Kwekerij Het Zuiden in Duizel/Eersel:
Er zullen diverse handelaren aanwezig zijn.
Daarnaast is er een doorlopende diashow
- 20 en 21 september Open deur van 9 tot 18 uur bij Francois Hoes, Begijnenwinning,
6A, 3980 Tessenderlo België

NIEUWE LEDEN MEI - JUNI 2008

Nederland

111221	Hesse, Dhr. J.F.G.	Tolstraat 4A	1073 SB	Amsterdam
111236	Kaper, Dhr. A.	Driekoningenhof 11	1483 XN	De Rijp
111237	Arend, Dhr. H. v.d.	Molenlaan 13	2641 PR	Pijnacker
111227	Houten, Mw. L. van den	Savelsbos 262	2716 HN	Zoetermeer
111226	Pijnappels, Dhr. H.	Groen v.Prinstererstr. 63D	2953 BC	Alblasserdam
111234	Willigen, Dhr. P. van	Scheidweekseweg 3A	3233 LT	Oostvoorne
111235	Beek, Dhr. N.M. van	Reigerstraat 21	3645 KW	Vinkeveen
111233	Quaars, Dhr. D.J.	Brouwerijstraat 27	4501 CM	Oostburg
111222	Mos, Dhr. P.	Verdistraat 10	4561 VR	Hulst
111225	Dronkers, Mevr. A.	Zeelandweg Oost 18	4651 SG	Steenbergen
111230	Bevers, Adrie	Guido Gezellestraat 13	5251 LK	Vlijmen
111229	Wijffelaars, Dhr. B.P.A.	Brouwhuis 8	5258 JZ	Berlicum
111224	Sonneveld, Mw. T.	Vossehol 13	5344 LA	Oss
111228	Weeda, Dhr. D.	Hopveld 28	5467 KB	Veghel
111232	Uden, C.J.N. van	Trambrugweg 32	5707 XZ	Helmond
111231	Meent, F. van de	De Bergkamp 35	5825 AE	Overloon

Belgie

111223	Allewaert, Simon	Stationstraat 22 bus 6	B-1861	Wolvertem
--------	------------------	------------------------	--------	-----------

Bericht van overlijden ontvangen van:

P.J. Cimmermans te Culemborg
H.T.G.M. Bosman te Hummelo

SUCCULENTA ENQUÊTE 2008

In het Verenigingsnieuws van juni 2008 heeft u kunnen lezen over de zorg die de vereniging SUCCULENTA heeft over het teruglopende ledental. Verder hebt u gelezen dat er door het bestuur een commissie "Visie SUCCULENTA" in het leven is geroepen. Deze commissie moet aanbevelingen doen om deze neerwaartse trend tot staan te brengen.

Inmiddels is het al augustus als u dit artikel leest. Uit de ledenadministratie blijkt dat het ledenverlies in 2008 gestaag doorgaat en groter zal zijn dan in de voorgaande jaren. Naar verwachting zal dit jaar het ledental met ca 75 afnemen en komen we aan het einde van dit jaar uit op ca. 1625 leden. Dit verlies van leden is het gevolg van een historisch laag aantal van ca 45 nieuwe leden en het beëindigen van het lidmaatschap door ca 120 leden. Van de "opzeggingen" voor het lidmaatschap zijn er ca 15 het gevolg van overlijden en ca 20 door het niet betalen van de contributie. De overige ca 85 zijn onder andere opzeggingen als gevolg van hoge leeftijd, interesse verloren en vertrokken met onbekende bestemming. Van de wanbetalers en afzeggingen weten we niet precies wat de reden was om het lidmaatschap te beëindigen. Mogelijk waren deze leden niet tevreden over het tijdschrift SUCCULENTA of hebben ze de interesse in cactussen en/of vetplanten verloren. Voor deze ex-leden is het te laat om daar nog iets aan te veranderen, maar ook van de bestaande leden weten we eigenlijk niet hoe geïnteresseerd of tevreden ze zijn in of over de vereniging, de afdelingen en het tijdschrift SUCCULENTA.

Om het tij te keren wil de commissie "Visie SUCCULENTA" graag de mening van de leden in zijn aanbevelingen laten meewegen. Het is belangrijk om te weten waarover de bestaande leden tevreden zijn of ontevreden zijn en wat ze nog meer verwachten van hun vereniging, hun afdeling en hun

tijdschrift. Ook voor het werven van nieuwe leden is het van belang om te weten waarin de gemiddelde cactussen- en vetplantenliefhebber geïnteresseerd is.

Voor het peilen van de tevredenheid en de interesse van de huidige leden heeft de commissie "Visie SUCCULENTA" een enquête, of eigenlijk meer een tevredenheidsonderzoek, samengesteld die met het oktobernummer van SUCCULENTA meegestuurd zal worden.

De enquête bestaat enerzijds uit een ledenprofiel met persoonlijke vragen (man of vrouw, leeftijd, cactussen of vetplanten etc.) en anderzijds uit een tevredenheidsonderzoek met vragen over de verenigingsactiviteiten, de afdelingen, de instellingen, de website en het tijdschrift.

Namens het bestuur en de commissie "Visie SUCCULENTA" doe ik een dringend beroep op alle leden om deze enquête in te vullen en terug te sturen. Dit kan via de post naar een nader te publiceren adres of via Email naar een nader te publiceren Email adres. Sommigen van U, of misschien wel velen, zullen zich herinneren dat er in 1994 ook een enquête gehouden is en dat er toen met de resultaten weinig gedaan is. In 1994 was het ledental echter nog ca. 2600 en de daling van het ledental was nog maar net begonnen. Ook was toen 60% van de leden nog lid van een afdeling terwijl dat nu 40% is.

De noodzaak om te luisteren naar de mening van de leden en het ledenverlies een halt toe te roepen is nu, na flinke maatschappelijke veranderingen en ca. 1000 leden minder, veel groter. Het bestuur en de commissie "Visie SUCCULENTA" wil zich daar graag voor inzetten. Wij hopen dat we daarbij op Uw hulp kunnen rekenen.

Henk Ruinaard
Commissie "Visie SUCCULENTA"

SUCCULENTENDAGEN APPELTERN

Misschien waren de weersvoorspellingen van te voren niet zo erg gunstig, maar dat heeft toch heel veel liefhebbers en Succulentaleden er niet van weerhouden om naar het Succulenta weekend op 23 en 24 mei in Appeltern te komen. Het was gezellig druk en we kunnen terugkijken op en geslaagd weekend.

Er werd veel bijgepraat. Men kocht wat plantjes, ook wat hobby materiaal en bezocht een lezing of een fotoworkshop. Vier nieuwe leden hebben zich bij het Pr team aangemeld, en meerdere voorbijgangers zijn door het team enthousiast gemaakt voor de hobby.

Enigszins teleurstellend was de belangstelling voor de fotoworkshops.

Pr Succulenta wil met nadruk bedanken:

1. Alle vrijwilligers die meegeholpen hebben om dit weekend te realiseren.
2. Bertus Spee en Wolter ten Hoeve, voor de interessante (gratis gegeven) lezingen

3. Henk Viscaal en Leen Stolk voor de voorbereidingen en het geven van de fotoworkshops.
4. De standhouders voor hun deelname, ondanks de voor sommigen matige verkoop.

Pr Succulenta

Boeken en tijdschriften

Te koop gevraagd:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten

Aanbiedingen aan: W. Alsemgeest
Stadhouderslaan 3
3417 TT Montfoort
Tel. 0348 - 471083

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Telefoon: 0346 - 213366

Kwekerij Kemkas

Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen

Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht

Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl

Open kas op 31-5 en 30-8-2008

Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht

Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak

Cono's Paradise

Gespecialiseerd in levende stenen

Open dagen

1 - 3 oktober 2008
van 8.00 tot 18.00 uur

Dorfstrasse 10, 56729 Nettehöfe Duitsland
Tel. 00492655-3614 / fax 00492655-941510
www.conos-paradise.com

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt *Bradleya* gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief *Bradleya* is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief *Bradleya*. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenthwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 - D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 - Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de - www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUJKE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?

Denk dan eens aan een EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

Graafland
VLEUTEN

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

Oktober 2008

In dit nummer:

Adressen	66
Bestuurlijk / Vraag en aanbod	67
Afdelingsactiviteiten 2008	68
International Crassulaceae Network	69
Abonnees Duitse tijdschriften / Ledenpas	69
Nieuwe leden	70
Plantenkeuring bij Ubink	70
Advertenties	70 t/m 72

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:

A. van Zuijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.

E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

J.E.F. Dekeling, Dr. van Ledestraat 67,
2265 BR Leidschendam
Tel. 070 - 3201530
E-mail: j.dekeling@casema.nl

PR & Promotie:

A.W. Biewenga
Molenerf 20, 9617 BW Harkstede
Tel. 050 - 4042754
E-mail: a.w.biewenga@home.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

Bestuurslid

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:
D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België	€ 27,-
Ned./België jeugdleden	€ 13,50
Europa	€ 35,-
Buiten Europa	€ 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden	€ 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten" door Ton Pullen ter waarde van € 5,-	

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:
Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:
Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag	€ 29,50
1/4 pag	€ 45,50
1/2 pag	€ 72,50
1/1 pag	€ 125,00

BESTUURLIJK

In de laatste jaren hebt u op deze plek nogal onregelmatig kunnen lezen over zaken die ondergetekende belangrijk vond. Het betrof dan vooral zaken die onze vereniging betroffen. Vaak ook ging het over de onderlinge contacten tussen de leden. Er is een onderwerp waarover ik nauwelijks schreef, namelijk over de planten. En in feite bestaat Succulenta toch, omdat er een aantal mensen liefhebber zijn van succulenten.

Ik moet u bekennen, dat de drijfveer voor mijn activiteiten binnen Succulenta zijn oorsprong vindt in de succulenten. Met andere woorden: mijn mooiste momenten zijn te vinden in de succulentenkassen en niet in de vergaderingen. Planten verrassen je vaak. Als men aan het eind van de winter in de kas rondkijkt, krijgt men het idee, dat er veel planten slecht aan toe zijn. Bij sommige planten vraag ik me af, of ik ze niet beter kan opruimen. Meestal gebeurt dat dan niet. En in een aantal gevallen zie je de verrassing dan een maand of zo later, wanneer de planten in volle glorie staan te bloeien. Vaak is de plant dan ook plotseling een ander wezen geworden: ze tintelt weer van leven.

Een ander aspect van de hobby is, dat je nooit raakt uitgekeken op de planten. Soms heb je planten al tientallen jaren en komen ze dan pas tot bloei. Dat gebeurde dit jaar met een *Espostoa*, een plant die ik al sinds 1980 bezit. En warempel er verschenen dit jaar twee bloemknoppen en de plant bloeide. Helaas maar één nacht per bloem. Zoiets voelt toch aan als een beloning voor vele jaren verzorging!

Vanmorgen was de eerste bloem geopend van een bijna twee meter hoge *Neobuxbaumia polylopha*. Ik had die bloem nog nooit gezien en heb ze dus uitvoerig bekeken en gefotografeerd. Een dorpsgenoot die langs kwam moet wel gedacht hebben dat er bij mij een steekje los was: om zo'n drukte te maken over een bloempje van twee centimeter doorsnede! Overigens is de bloem van binnen bijna wit en aan de buitenkant dieprood. Bijkomend voordeel is, dat het kennelijk een dagbloeier is. Overigens heb ik me al enige tijd afgevraagd, hoe een dergelijke plant ertoe komt om in ons klimaat (de plant staat al sinds mei buiten), in een relatief kleine pot, bij een dergelijke grootte te gaan bloeien. Dat alles neemt niet weg, dat mijn dag weer goed is!

Net als in het echte leven zijn er ook elk jaar drama's. Planten die al vele jaren gegroeid en gebloeid hebben, laten het plotseling afweten. Het feit, dat er daardoor plaats komt voor andere planten is voor mij dan een schrale troost.

Waarschijnlijk is dat een van de aantrekkelijkheden van onze hobby. Ook na vele jaren beoefening ervan kom je nog vaak voor verrassingen te staan. En de leuke verrassingen maken voor mij de hobby nog steeds zeer aantrekkelijk.

Het feit dat er anderen zijn die dezelfde hobby beoefenen maakt het nog fijner, want gezamenlijk genieten van mooie verschijnselen in de natuur begeestert meer dan het alleen waar te nemen.

Jack Schraets

VRAAG & AANBOD

Een Graafland muurkas van begin 2006. Kasmaat 3,09m lang, 1,59m diep, hoogte muurzijde 2,33m, hoogte voorzijde 2,00m. Kas met hardhouten fundering, tafel en gietgoten. Heeft in totaal € 3000 gekost,

maar mag weg voor € 2000 (afgehaald in Waddinxveen, in overleg).

Jan.Schouten, Regulus 24, 2743 MD Waddinxveen, tel. 0182-393029, e-mail jan.schouten@hetnet.nl

AFDELINGSACTIVITEITEN 2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	9 okt	Diapresentatie Jan Geerdink	A. Heijnen
	13 nov	Nieuwe lezing Jan Lubbers	0543-564314
Amsterdam	17 okt	Lezing Wim Alsemgeest	E. Verveen
	21 nov	Lezing door Ruud Tropper	020-6851052
Arnhem	9 okt	Najaarsverloting	E. van Die - v. Wijnen
	13 nov	Lezing door Jan Sevenster	0318-483579
Dordrecht	9 okt	Babelavond	S. Storsbergen
	13 nov	Lezing Leo van den Wijngaert	010-5060456
Drenthe	1 okt	Dia-avond door Aaltje Greydanes	H. Mecklenfeld
	12 nov	Lezing C. Keizer-Zinsmeester	0593-331107
Eindhoven	13 okt	Beamertest	H. Damsma
	10 nov	Lezing door Ben Zonneveld	040-2113595
Fryslan	14 okt	Lezing door Nico Uittenbroek	H. Sleifer
	11 nov	Digitale foto's van leden	0512-372750
Gooi en Eemland	14 okt	Lezing door Ton Pullen?	Gert Veenendaal
	11 nov	Ludwig Bercht over Paraguay	0346-212240
Gorinchem- 's-Hertogenbosch	13 okt	Lezing door Wiebe Bosma	A. van Zuijlen
	10 nov	Lezing door Andre van Zuijlen	0412-630733
Gouda e.o.	16 okt	Wiebe Bosma over Jemen/Socotra	N. Uittenbroek
	20 nov	Gastspreker	0182-394068
's Gravenhage e.o.	14 okt	Bertus Spee over Mexico	T. v.'t. Walderveen
	11 nov	Op de praktijk gerichte avond	070-3864916
Groningen en Ommelanden	16 okt	Henk Wolven en Rudolf Schwab	W. ten Hoeve
	20 nov	Lezing door Wiebe Bosma	0592-341660
Maas en Peel	28 okt	Diavoordracht M. Senders	M. Senders
	25 nov	Diavoordracht F. Thijs	0492-546646
Nijmegen	7 okt	Planten op naam brengen	R. Maessen
	4 nov	Quiz Ludwig Bercht	024-3440425
Tilburg	13 okt	Lezing door Frank Süplie	J. van Veenendaal
	10 nov	Lezing door Marja v.d. Pieterman	013-5341079
Voorne-Putten en Rozenburg	16 okt	Gastspreker	L. Stolk
	13 nov	Reisverslag Johan de Vries	0187-601059
West-Brabant	11 okt	Lezing Wim Olijrhook	H. Schippers
	15 nov	Jaarvergadering	0164-257905
Zeeland	31 okt	Bijeenkomst	H. Weezepeel
	28 nov	Bijeenkomst	0113-231067
Zuid-Limburg	7 okt	Lezing door Frank Hoste	A. van Vlodrop
	4 nov	Elisabeth en Norbert Sarnes	045-5690266
Zwolle	14 okt	Peter v. Steijn en René Machielsens	H. Huizing
	11 nov	Lezing door Hans Huizing	0522-440717

INTERNATIONAL CRASSULACEAE NETWORK

Het International Crassulaceae Network ICN is opgezet om onderlinge contacten tussen liefhebbers van Crassulaceae te vergemakkelijken. Tegenwoordig zijn de Crassulaceae een ietwat verwaarloosde plantenfamilie, en degenen die erin geïnteresseerd zijn, wonen verspreid over de hele wereld en vaak kennen ze elkaar niet. Omdat import van planten bijna onmogelijk is en omdat de habitat van planten in veel landen bedreigd wordt door menselijke activiteiten, is het noodzakelijk om maatregelen te nemen teneinde de planten die nu in privécollecties en in openbare collecties voorkomen te beschermen en om ervoor te zorgen dat deze plantensoorten ook in de toekomst zullen overleven. Dit kan het beste gedaan worden door planten onder zoveel mogelijk mensen te verspreiden, maar niet alleen planten en zaden, maar ook informatie, ervaringen, foto's, etc. om zo deze planten beter te leren kennen.

Het ICN groeit gestaag en heeft momenteel 90 deelnemers in Europa, Australië en de USA. Deelname is mogelijk voor elke Crassulaceae enthousiast (met of zonder privécollectie), voor botanische tuinen met hun

openbare collecties, voor kwekerijen en voor wetenschappers die gespecialiseerd zijn in deze succulenten. Geïnteresseerden kunnen een vragenformulier invullen en dat aan mij terugsturen. Ik verzamel alle formulieren en stuur ze terug naar alle deelnemers zodat iedereen zelf kan kiezen met wie hij/zij contact opneemt. Het ICN is geen vereniging en deelnemers betalen geen contributie.

Het ICN heeft ook een website: www.cras-sulaceae.net. Het doel van deze website is om zoveel mogelijk informatie en literatuur over Crassulaceae bekend te maken. Wij nodigen auteurs uit om hun artikelen op de website van het ICN te plaatsen. Auteurs die hun artikelen vroeger in tijdschriften geplaatst hebben, willen deze artikelen graag opnieuw op het internet publiceren wanneer de uitgevers daar toestemming voor geven. Op deze manier kunnen die artikelen opnieuw van nut zijn voor toekomstige lezers, in plaats van verloren te raken in bibliotheken.

Margrit Bischofberger, Zwitserland,
margrit.bischofberger@enersol.ch

ABONNEES DKG

De contributie voor 2009 van de DKG kan vóór 15 november weer bij mij worden betaald door € 35,50 over te maken op giro 1401427 t.n.v. J. Theunissen te Oud Gastel. Ik zorg dan voor tijdige betaling bij de DKG. Wilt u s.v.p. uw lidmaatschapsnummer (staat op de adressering) bij de betaling vermelden? Als u later wenst te betalen, dient u vóór 31 december 2008 € 40,50 op genoemde rekening over te maken. Ná 31 december kunt u alleen nog zelf rechtstreeks in Duitsland betalen.

Indien u vóór 15 november met uw creditkaart rechtstreeks bij de DKG betaalt, wordt het bedrag € 36,75.

LEDENPAS

Met uw ledenpas heb u toegang tot de volgende gelegenheden:

Familiepark Cactus Oase te Ruurlo, gratis toegang

Vlindertuin De Berkenhof, Kwadendamme (Zeeland), € 1,50 korting

Jochumhof, Steyl (Tegelen / Venlo, Limburg), gratis toegang in 2008

INFOMAP

Sprekerslijst:

Chel Jamin heeft aangegeven dat hij geen lezingen meer geeft.

NIEUWE LEDEN JULI - AUGUSTUS 2008

Nederland

111239 Plas, Dhr. L.A.	Kooimeerstraat 1	2131 AT	Hoofddorp
111242 Tulleken, Lilian	Vlietstroom 21	3891 EM	Zeewolde
111238 Roks, Josina	Zaaren 165	5122 GK	Rijen
111240 Nitert, Dhr. H.	Oude Deldensestraat 37A	7622 LN	Borne
111241 Greve, Iris	Van Maanenware 60	8014 PR	Zwolle

Bericht van overlijden ontvangen van:

Joh. v.d. Velden te Gouda
 Ir. J. van Oers te Lieshout
 D. de Gelder te Leiderdorp
 L. Mijnders te Dirksland

PLANTENKEURING BIJ UBINK

Als deelnemer aan de beurs bij Ubink had ik gedacht om ook een keer mee te doen aan de plantenkeuring.

Ik had 3, zelfgezaaide, mammillaria's meegenomen. Eén plant van 30 jaar, een plant van 20 jaar en een van 12 jaar oud.

Tot mijn grote verbazing werd mijn nauwelijks bekeken inzending de grond ingeboord door een keurmeesters met de uitroep: "Dit is geen goede compositie."

Ik dacht zelf een steentje bij te dragen aan de promotie van onze hobby. Het gaat mij niet om een beker of een envelop, alleen zuiver voor de aardigheid.

Ik vraag mij wel af of één persoon, die zelf ook planten heeft ingebracht, uit mag maken of de planten wel of niet mee mogen doen aan de keuring. Dat lijkt mij meer de taak van de keurmeesters. Het meest komische vond ik nog dat er iemand met briefjes liep te zwaaien en te roepen om mee te doen aan de plantenkeuring.

De opzet van de plantenkeuring is zo amateuristisch dat ik hier nooit meer aan mee wil doen.

Gerard Vroom

Cactuskwekerij Lakerveld

Op dit moment kunnen wij aanbieden een mooi assortiment van bloeibare Ariocarpussen op eigen wortel, Japanse Astrophytum en Lophophora in soorten van 7 cm potten tot 16 cm schalen.

Uiteraard staat er nog veel meer, dus kom maar eens kijken.

Cactuskwekerij Lakerveld, Lakerveld 89, Lexmond,
 tel. 0347-341718 / website www.cactuskwekerij.eu
 Geopend maandag, vrijdag en zaterdag van 8 tot 16 uur

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
 Telefoon: 0346 - 213366

Kwekerij Kemkas

Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen

Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht

Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl

Open dagen 2009: 30-5 en 29-8
laatste zaterdag in mei en augustus

Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht

Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak

BERCHT ZAADLIJST 2009

Voor velen van u al een begrip, voor anderen een nieuwe ontdekkingsreis. Vele zaden die u zoekt, zult u in deze zaadlijst vinden, waaronder een groot aantal voorzien van goede bekende vindplaatsen, c.q. onder veldnummer. U vindt soorten uit de geslachten Acanthocalycium, Ariocarpus, Astrophytum, Echinopsis, Frailea, Lobivia, Mammillaria, Sulcorebutia, Medioblobivia, Notocactus, Rebutia, Thelocactus, Turbinicarpus, Weingartia, Wigginsia, enz., enz., maar bovenal een vrijwel volledig assortiment Gymnocalycium. Kortom, meer dan 4000 soorten wachten op u.

De zaadlijst is uitsluitend te bestellen via het e-mailadres ludwigbercht@hetnet.nl. Hebt u vorig jaar ook besteld, dan ontvangt u de lijst in november automatisch op uw e-mailadres.

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt Bradleya gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten.

Het complete lidmaatschap inclusief Bradleya is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief Bradleya. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenthwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 - D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 - Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de - www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUKJE WOESTIJN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?
Denk dan eens aan een EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

Graafland
VLEUTEN

Nederlands Belgische vereniging van liefhebbers van
cactussen en andere vetplanten

Succulenta

December 2008

In dit nummer:

Adressen	73
Bestuurlijk	75
Algemene Ledenvergadering 27 sept. 2008	76
Begroting 2009	80
Correctie financieel jaarverslag 2007	81
Instellingen / Laatste oproep enquête	82
Afdelingsactiviteiten 2008	83
Evenementen 2009 / Jubilarissen 2008	84
Verloop ledenbestand 1998 - 2008	85
Nieuwe leden / Reactie plantenkeuring Ubink	86
Advertenties	86 t/m 88

Kopij voor het verenigingsnieuws voor de
1^e van de oneven maanden zenden naar:

A. van Zuijlen,
Hoefstraat 9,
5345 AM Oss.

E-mail: succulenta@home.nl

ADRESSEN

BESTUUR

Voorzitter:

J. A. Schraets, Geuldersedijk 2,
5944 NH Arcen. Tel. 077 - 4732913
E-mail: j.a.schraets@hccnet.nl

Secretaris:

W. ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

Penningmeester:

H. Ruinaard, Molenweg 29,
6133 XM Sittard
Tel. 046 - 4525044
E-mail: henk.ruinaard@tiscali.nl

PR & Promotie:

A.W. Biewenga
Molenerf 20, 9617 BW Harkstede
Tel. 050 - 4042754
E-mail: a.w.biewenga@home.nl

Tweede voorzitter:

A.J. Arens, Dorpsstraat 714,
1566 EP Assendelft
Tel. 075 - 6873062
E-mail: f.arens@hetnet.nl

LEDENADMINISTRATIE

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur:

D.H. Roozegaarde, Banninkstraat 5,
7255 AT Hengelo Gld. Tel. 0575 - 465270
E-mail: h.roozegaarde@planet.nl

LIDMAATSCHAP

Nederland/België	€ 27,-
Ned./België jeugdleden	€ 13,50
Europa	€ 35,-
Buiten Europa	€ 40,-
Inschrijfgeld nieuwe leden	€ 3,-
Nieuwe leden ontvangen gratis de "Gids voor de verzorging van cactussen en vetplanten" door Ton Pullen ter waarde van € 5,-	

FINANCIËLE ZAKEN

Betaling via de bankrekening van Succulenta te Leidschendam:

Nederland:

Postbank : 680596
IBAN : NL80PSTB0000680596
BIC : PSTBNL21

België:

Postgiro : 000.1141809-22

INFOMAP

Aanvullingen, wijzigingen en suggesties voor de infomap zenden naar:

Wolter ten Hoeve, Vreebergen 2,
9403 ES Assen. Tel. 0592 - 341660
E-mail: woltertenhoeve@hetnet.nl

ADVERTENTIES

Advertenties naar:

Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9,
5345 AM Oss. Tel 0412 - 630733
E-mail: succulenta@home.nl

Tarieven

1/8 pag	€ 29,50
1/4 pag	€ 45,50
1/2 pag	€ 72,50
1/1 pag	€ 125,00

BESTUURLIJK

Ook al merkt u er tot dusver niet zoveel van, toch heerst er binnen de vereniging behoorlijk wat activiteit. Enkele voorbeelden kan ik u noemen.

De inzendtermijn voor de enquête is inmiddels verstreken, dus is de commissie "visie Succulenta" ongetwijfeld druk doende om de gegevens, die hieruit gehaald kunnen worden, te bestuderen. Ik hoop dat veel leden eraan deelgenomen hebben, want daardoor worden de gegevens meer representatief. In het februarinummer kunt u de resultaten en conclusies uit deze enquête lezen.

De volgende jaargang begint met een nieuwe drukker van ons tijdschrift. Redactie en bestuur hebben er veel vertrouwen in, dat deze overgang zonder veel problemen zal verlopen. Het betekent toch weer extra werk, want drukker en redactie moeten op elkaar ingespeeld raken.

Ons tijdschrift is het boegbeeld van de vereniging. Naar mijn mening is het een boegbeeld waarmee we tevreden mogen zijn.

Dat betekent niet dat de redactie op zijn lauweren kan gaan rusten, want dan zullen we na enige tijd merken, dat we minder tevreden zijn op datzelfde tijdschrift. Daarom zal er steeds naar gestreefd moeten worden om het blad te verbeteren en in te richten naar de smaak van de lezers. En dat vereist veel overleg en de wil om er gezamenlijk iets moois van te blijven maken.

Topdrukke heerst op dit moment ongetwijfeld ook bij het Clichéfonds. We hopen allemaal op dat er een interessante zaadlijst

tevoorschijn wordt getoverd door Gerard Rutten, de beheerder.

Deze activiteiten worden uitgevoerd door enthousiaste leden van Succulenta. Wil een vereniging als de onze bloeien, dan is de inzet van leden noodzakelijk. Niet iedereen hoeft zoveel activiteit te ontwikkelen als de leden van de redactie of de mensen van het Clichéfonds. Het is ook mogelijk om anderen voor te lichten over onze hobby en als dat bij de juiste mensen met voldoende enthousiasme gebeurt, moet dat toch ook leiden tot nieuwe leden.

Ik vertel niets nieuws als ik u vertel, dat de leden van Succulenta een zeer respectabele gemiddelde leeftijd hebben. Uit eigen ervaring weet ik dat de energie vermindert, naarmate de leeftijd stijgt. Als de gemiddelde leeftijd van onze leden dus erg hoog wordt, wordt het steeds moeilijker om vanuit de vereniging voldoende activiteiten te laten plaatsvinden. En als we niet voldoende het aantrekkelijke van de succulentenkweek weten te verkondigen kan dat negatieve invloed hebben op de instroom van nieuwe liefhebbers. Dat begint verdacht veel op een vicieuze cirkel te lijken. En met z'n allen moeten we trachten uit die vicieuze cirkel te komen.

Tenslotte wens ik u allen een voorspoedig 2009 toe. De vereniging wens ik een stijging van het ledental toe. Als dit alles ook nog mogelijk is zonder gekrakeel, zou ik niet weten wat er nog meer te wensen valt.

Jack Schraets

INFOMAP

Afdeling Nijmegen.

E-mailadres secretaris:
rietmaessen@xs4all.nl.

Spreekerslijst. Nieuwe lezingen:

- Wim Alsemgeest: Mexico 2008,
busje 1-2-3.

- Wiebe Bosma: Socotra (en een beetje Jemen): Een beeldverslag van een reis naar het eiland Socotra met een bijzondere flora en fauna.
- Jan Lubbers: Flora en vulkanisme in het IJslandse landschap.

VERENIGINGSNIEUWS

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Verslag van 27 september 2008

1. Opening

De vergadering wordt geopend door de heer Jack Schraets. Hij heet allen welkom en feliciteert de organiserende afdelingen West-Brabant en Zeeland met hun 40-jarig jubileum. De presentielijst is door 46 personen getekend.

2. Agenda

Er zijn geen wijzigingen of aanvullingen. De heer Heijnsdijk vraagt of het accorderen van het financiële jaarverslag 2007 aan de orde komt. Dit zal onder punt 7 behandeld worden.

3. Mededelingen

Aan het oktobernummer van Succulenta is een enquête toegevoegd. De aanwezigen wordt verzocht om hun afdelingsleden aan te sporen om de enquête in te vullen. De beheerder van het Clichéfonds, de heer Rutten, is afwezig en kan geen verslag uitbrengen, maar volgens de heer Schraets wordt redelijk tevreden teruggekeken op het afgelopen seizoen.

4. Ingekomen en uitgegane stukken

- Verslagen van twee door het ministerie

van LNV georganiseerde consultatiebijeenkomsten betreffende de naleving en handhaving van de CITES-regelgeving. Succulenta is niet op deze bijeenkomsten aanwezig geweest.

- IOS nieuwsbrief.

- Bericht van de heer Senders met betrekking tot de (niet-)vermelding van open-deurdagen in het verenigingsnieuws. Dit onderwerp is in het bestuur besproken, de richtlijnen zullen in het verenigingsnieuws gepubliceerd worden.

5. Verslag Algemene Ledenvergadering d.d. 12 april 2008

Dit verslag, gepubliceerd in het verenigingsnieuws van juni en augustus 2008, geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

6. Tijdschrift Succulenta

Met ingang van 2009 zal het tijdschrift door Senefelder Misset in Doetinchem gedrukt worden. Dit brengt een aanzienlijke besparing met zich mee, terwijl de kwaliteit hetzelfde blijft. De heer Bercht wordt redacteur van het inhoudelijke gedeelte, terwijl de heer Viscaal opmaakredacteur wordt.

7. Financieel jaarverslag 2007

De heer Dekeling geeft een toelichting

Het bestuur bij aanvang van de vergadering, met v.l.n.r. de heren Ruinaard, ten Hoeve, Schraets, Arens, Dekeling en Biewenga.

op de voorlopige begroting voor 2009 aan de hand van een beamerpresentatie. Duidelijke cijfers zijn nog niet te geven omdat het jaar 2008 nog niet ten einde is. De inkomsten worden € 2200,- lager begroot dan in 2008. Dat heeft vooral te maken met de inkomsten uit contributie die €2500,- lager ingeschat worden. De rente-opbrengst wordt iets hoger begroot. Aan de uitgavenkant worden de kosten voor het tijdschrift veel lager begroot dan in 2008 door de overgang naar een andere drukker (€ 39500,- in 2008, € 33000,- in 2009, dit laatste bedrag is conservatief). Vanuit de zaal wordt gevraagd of we proefdrukken gezien hebben. Dit is niet het geval, maar we hebben wel diverse tijdschriften van Senefelder Misset bekeken die op hetzelfde papier gedrukt worden. De heer Viscaal geeft aan dat hij een zeer goede indruk heeft van Senefelder Misset. De promotiekosten worden in 2009 € 800,- hoger begroot dan in 2008, in de overige posten wordt globaal genomen weinig verandering verwacht. Volgens de heer Ruinaard zal uit de enquête blijken dat we meer moeten doen aan promotie om de daling van het ledental terug te dringen, vandaar de hogere kosten voor pr. De heer Van Toledo vraagt naar de oorzaken van de terugloop van het ledental. De heer Ruinaard antwoordt dat hier uitgebreid naar gekeken is, de grootste terugloop komt door het stoppen met de hobby, vooral door hoge leeftijd of overlijden. De heer Deke-ling deelt mee dat de bestuurskosten vrij hoog zijn omdat allerlei posten onder deze noemer gebracht zijn. Dit leidde echter tot allerlei vragen, mede daarom zal de nieuwe penningmeester, de heer Ruinaard, meer details tonen. De begroting wordt door de zaal met applaus goedgekeurd. De heer Heijnsdijk kaart aan dat het herziene financiële jaarverslag 2007 nog geaccordeerd moet worden. De heer Dekeling antwoordt dat dit verslag in het tijdschrift gepubliceerd had moeten worden,

maar dat dit vergeten is. Herstel zal volgen in het volgende nummer van Succulenta.

8. Vaststelling contributie 2009

Het bestuur stelt voor om de contributie niet te wijzigen. Er wordt gevraagd wie er voorstander van is om de contributie op het huidige niveau te handhaven. Zoals verwacht blijkt er niemand voor een wijziging te zijn.

9. Bestuursverkiezing

Voor de aftredende en herkiesbare bestuursleden Arens en Ten Hoeve hebben zich geen tegenkandidaten aangemeld en dat betekent dat beide heren een tweede periode van 4 jaar in het bestuur zitting zullen nemen. De heer Dekeling is gedurende 2 periodes van 4 jaar bestuurslid geweest en is daarmee niet herkiesbaar. Er hebben zich geen kandidaten aangemeld voor de vrijgekomen bestuursfunctie en dat betekent dat het bestuur voorlopig uit 5 leden zal bestaan. Het penningmeesterschap zal door de heer Ruinaard vervuld worden. Hij zal tevens vanuit het bestuur de contactpersoon met de redactie zijn. De heer Bercht merkt op dat de heer Ruinaard al enige tijd deel uitmaakt van het bestuur en dat hij dus minder dan 8 jaar penningmeester zal zijn. Dit is correct.

10. Afscheid Succulenta-functionarissen

Mevrouw Van der Pieterman is in het voorjaar van 2008 afgetreden, maar er kon toen niet officieel afscheid genomen worden. De heer Schraets bedankt haar nu voor het werk dat zij verricht heeft op pr-gebied, zoals het ontwerpen van de flyer, de lidmaatschapskaart, het opzetten van de succulentendagen. Verder bedankt de heer Schraets de heer Dekeling, het enige bestuurslid dat stamt uit de tijd voordat de heer Schraets voorzitter werd. De heer Dekeling verzorgde op kundige wijze de financiële zaken van de vereniging. Onder applaus wordt er

Hartelijk bedankt Marja

En ook hartelijk bedankt Hans

een bloemetje en een cadeau overhandigd. De heer Schraets brengt vervolgens een bijkans monumentaal aanspreekpunt van Succulenta ter sprake, namelijk mevrouw Smit-Reesink. Ook zij zal zo langzamerhand een punt zetten achter haar actieve carrière binnen Succulenta. De heer Schraets geeft een overzicht van de carrière van Joop Smit – Reesink, een carrière die tientallen

jaren in beslag genomen heeft en zowel bestuurlijk als redactioneel gebied besloeg. Het landelijk bestuur is, gezien deze imposante carrière, samen met de redactie en de besturen van de afdelingen Arnhem en Groningen en Ommelanden, van mening dat zij alleen goed gewaardeerd kan worden door haar te benoemen tot erelid. Zulks geschiedt middels het overhandigen van een boeket bloemen en een oorkonde en onder instemmend applaus van de aanwezigen. Hoe de overgang van de activiteiten van mevrouw Smit – Reesink naar haar beoogde opvolger, mevrouw Maessen, precies zal plaatsvinden is nog niet in detail bekend.

11. Lid van verdienste

Door de jubilerende afdeling Zeeland is één van haar oprichters voorgedragen tot benoeming van lid van verdienste. Het betreft de heer Mesu. Naast het (mede)oprichten van de afdeling promoot hij al vele jaren allerlei afdelingsactiviteiten. Onder applaus worden hem een oorkonde en een bloemetje overhandigd.

12. Pr-activiteiten

De heer Biewenga gaat in op dit agenda-punt. Appeltern is teleurstellend verlopen, vooral voor de standhouders. Alle vrijwilligers en standhouders worden nogmaals bedankt voor hun inzet. Aan degenen die een lezing of een fotoworkshop verzorgden (de heren Spee, Stolk, Ten Hoeve en Viscaal) wordt een fles wijn overhandigd. Er zijn intussen voorbereidingen getroffen met betrekking tot de succulentendagen van 2009, maar het bestuur is tot de conclusie gekomen dat de animo voor deze dagen (met name van standhouders) niet groot genoeg is om in 2009 de succulentendag te organiseren. De heer Van Toledo meldt dat op de laatste zaterdag van mei 2009 een groenmarkt in Oostvoorne gehouden wordt.

13. Vaststellen datum en plaats Algemene Ledenvergadering voorjaar 2009

Deze ALV zal door de afdeling Zaanstreek - Waterland georganiseerd worden op 18 april. Ook de afdeling Maas en Peel had geopteerd voor deze vergadering; gehoopt wordt dat deze afdeling bereid is om de najaarsvergadering te organiseren.

14. Rondvraag

- De heer Huesman zou het een goede zaak vinden als de vereniging weer een verzameling zou aanleggen, in het verleden is dit ook het geval geweest. Verder stelt hij voor om contact te zoeken met het Wereld Natuur Fonds. Bij het WNF ligt de nadruk meestal op bescherming van de fauna in natuurgebieden, maar meer aandacht voor de flora zou een goede zaak zijn. Beide ideeën zullen door de heer Huesman verder uitgewerkt worden. De heer Schraets plaatst als kanttekening dat er van oude verzamelingen (zoals het Succulentarium, de Buining collectie, de Rubingh collectie) vaak weinig overblijft.

- De heer Verveen vraagt zich af of het contract met de huidige drukker probleemloos opgezegd kan worden. De heer Schraets antwoordt dat de opzegging van

het contract op correcte wijze is uitgevoerd. - De heer Ten Hoeve deelt mee dat hij met de heer Melis gecorrespondeerd heeft over een digitaal archief. De conclusie van het bestuur is dat de voordelen van het digitaliseren van het oude archief niet opwegen tegen de moeite die dit met zich meebrengt. Gevraagd wordt of iemand er iets voor voelt om de oude archiefstukken te digitaliseren of om vanaf 2009 een digitaal archief bij te houden. Vanuit de zaal blijkt hiervoor geen interesse.

- De heer Laney meldt dat hij alle notities van Buining heeft gedigitaliseerd. Een CD met deze notities zal in de bibliotheek geplaatst worden, liefhebbers kunnen dan tegen een vergoeding een kopie verkrijgen. Paul Laney wordt met applaus bedankt voor het digitaliseren van de Buining-notities. De heer Zaunbrecher zou graag zien dat hierover een kort stukje in het verenigingsnieuws gepubliceerd wordt.

15. Sluiting

Iets voor half vijf sluit de heer Schraets de vergadering na de afdelingen West-Brabant en Zeeland bedankt te hebben.

Wolter ten Hoeve, secretaris.

Voor haar vele verdiensten wordt mevrouw Smit-Reesink benoemd tot erelid van Succulenta. De heer Schraets overhandigt haar de oorkonde.

BEGROTING 2009

Het is al jarenlang de gewoonte om op de Algemene Ledenvergadering in het najaar de begroting voor het komende jaar te presenteren. Volgens de statuten is dat ook de juiste manier van handelen. Voorafgaande aan deze presentatie wordt het begrotingsvoorstel gepubliceerd in het Verenigingsnieuws van het SUCCULENTA-nummer voorafgaande aan deze presentatie, normaal gesproken het oktobernummer. Dit jaar was de Ledenvergadering op 27 september en moest de begroting eigenlijk al in het augustusnummer gepubliceerd worden. Om dit te realiseren zou de begroting eind juli bij de redactie aangeboden moeten worden. Omdat het halverwege het jaar moeilijk is om een enigszins realistische begroting in elkaar te steken, is besloten om op de najaarsvergadering de begroting te presenteren en deze te publiceren in het decembernummer. Deze begroting ziet er als volgt uit:

	Begroting 2009	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Inkomsten			
Contributies	43.0000	45.500	46.495
Clichéfonds	500	€ 500	1.713
Ver.art.+ boekenfonds	700	€ 700	1.381
Rente	1.500	1.200	1.684
Diversen			372
	45.700	47.900	51.645
Uitgaven			
Tijdschrift	33.000	39.500	37.908
Ledenadministratie	800	800	758
Bibliotheek	1.000	750	1.000
Website	600	500	531
Algemene vergaderingen	1.800	2.000	1.969
Promotie	1.500	700	1.565
Bestuurskosten	6.500	6.500	8.173
	45.200	50.750	51.904
Saldo	500	- 2.850	- 259

Bij de presentatie van deze begroting op 27 september in Oudenbosch is de volgende toelichting gegeven:

- De inkomsten uit contributie gaan omlaag als gevolg van het dalende ledenaantal (dit jaar tot nu toe al een afname van 83 leden, wat een verlies is van € 2241).
- De inkomsten uit rente gaan iets omhoog door een hoger rentepercentage.
- De uitgaven voor het tijdschrift gaan aanzienlijk omlaag doordat we een contract hebben afgesloten met een andere drukker.
- Vooruitlopende op de resultaten van de enquête zijn de promotiekosten alvast iets verhoogd, omdat een toename van de promotieactiviteiten verwacht wordt.
- Dankzij de lagere kosten voor het tijdschrift wordt een positief saldo van € 500 verwacht. Hierdoor is het niet nodig om de contributie in 2009 te verhogen.

Henk Ruinaard

CORRECTIE FINANCIËEL JAARVERSLAG 2007

Zoals reeds door Hans Dekeling gemeld is tijdens de ALV van 12 april 2008 zijn door een vergissing bij de boeking van contributie en boekenbeurs de inkomsten door contributie € 1.100 te hoog uitgevallen. Deze inkomsten zijn in werkelijkheid € 46.495 i.p.v. de € 47.595 welke in het financieel jaarverslag 2007 vermeld staan (zie Verenigingsnieuws april 2008, blz. 22). Hierdoor gaat het werkelijke saldo omlaag van + € 841 naar - € 259. Onze excuses voor deze vergissing. Hier volgt de gecorrigeerde versie van het financieel jaarverslag van 2007 (gecorrigeerde cijfers staan cursief).

Henk Ruinaard

Staat van lasten en baten 2007

		Werkelijk 2007	Begroting 2007	Werkelijk 2006
Inkomsten	Contributie	46495	46500	47652
	Clichéfonds	1713	2000	1152
	Boekenfonds	1381	700	770
	Rente	1684	1000	872
	Diversen	372	-	1077
	Totaal	51645	50200	51523
	Uitgaven	Tijdschrift	37908	39000
Ledenadministratie		758	850	1017
Bibliotheek		1000	500	977
Website		531	500	367
Alg. Vergaderingen		1969	2700	2073
Promotie		1565	500	836
Bestuur		8173	7500	5861
Totaal		51904	51550	49216
Saldo		-259	-1350	2307

Balans per 31 december

		2007	2006
Activa	Clichéfonds	4426	7598
	Boekenmarkt en Ver. artikelen	5540	6015
	Promotie	0	500
	Vorderingen/voortuitbetaalde kosten	2523	3650
	Liquide middelen	80444	75902
	Bibliotheek	0	523
	Totaal	92933	94188
Passiva	Eigen vermogen	53296	53555
	Vooruit ontvangen	30493	30375
	Schulden/te betalen kosten	9144	10258
	Totaal	92933	94188
Eigen vermogen	Stand begin boekjaar	49890	
	Algemene reserve Bij: voordelig saldo	-259	
	Bestemmingsreserve	3665	
	Totaal eigen vermogen per 31 december	53296	

INSTELLINGEN

VERENIGINGSARTIKELEN

Bewaarband voor Succulenta:

Nieuw € 7,00 per stuk.

Wat betekent die naam?:

Een verklarend woordenboek: € 5,-

Beginnersgids:

Tweede druk (2002): € 5,-

Oude jaargangen Succulenta:

1955 tot 2000 € 5,- per jaargang

2000 t/m 2006 € 9,- per jaargang

Losse nummers € 2,50 per stuk

Buitenlandse tijdschriften:

Diverse jaargangen zijn verkrijgbaar.

Op de website van Succulenta is een volledig overzicht te vinden.

CD-Rom Succulenta 1919 t/m 1943, € 10,-

Lobivimania van Clazien Bouwman, € 30,-

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.

W. Alsemgeest, Succulenta Boekenbeurs.

Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

Gironummer Boekenbeurs: 199176 t.n.v.

W.A. Alsemgeest. Succulenta boeken te

Montfoort. Tel. (00 31) (0)348 - 471083

E-mail: w.a.alsemgeest@hetnet.nl

CLICHÉFONDS

Gerard Rutten, Prins Hendrikstraat 15

2641 HK Pijnacker. Tel. 015-3610078

E-mail: gerardrutten51@hotmail.com

BIBLIOTHEEK SUCCULENTA

Bibliothecaris

J. Keizer-Zinsmeester, Westeind 96,

9636 CE Zuidbroek. Tel. 0598-395128

E-mail: anjo.keizer@planet.nl

SUCCULENTA'S HOMEPAGE

www.succulenta.nl

Dit is het elektronische verenigingsnieuws voor alle liefhebbers van cactussen en vetplanten. De leden en de afdelingen kunnen kopij voor de homepage aanleveren bij:

Paul C. Laney, Graaf Floris 37

1276 XA Huizen. Tel. 035 - 5268618

E-mail: info@succulenta.nl

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

Hoofdredacteur

Henk Viscaal, Brinklaan 31

7261 JH Ruurlo. Tel. 0573 - 452005

E-mail: hviscaal@hetnet.nl

Redactiesecretariaat

Mevr. R. Maessen - Claessen

Weezenhof 1232

6536 EZ Nijmegen

Tel 024-3440425

E-mail: rietmaessen@xs4all.nl

LAATSTE OPROEP ENQUÊTE 2008

Tot en met eind oktober zijn er ca. 230 ingevulde enquêtes geretourneerd via de post en ca. 60 via E-mail.

Op ca. 1310 Nederlandse en ca. 220 Belgische leden is dat geen slechte respons (namelijk ca. 20%), maar het moet nog beter kunnen. Daarom hierbij nogmaals een vriendelijk verzoek om, voorzover dat al niet gebeurd is, alsnog de enquête in te vullen en op te sturen.

Het gaat om de toekomst van uw vereniging en uw tijdschrift, dus voor wie zijn mening wil geven is dit de laatste kans. Wie zwijgt stemt toe en kan dus achteraf niet zeggen dat er niet naar hem of haar geluisterd is.

Enquêtes die in december binnenkomen kunnen nog in de uitwerking meegenomen worden.

Bij voorbaat onze hartelijke dank voor uw medewerking.

Henk Ruinaard

Namens Commissie "Visie SUCCULENTA".

AFDELINGSACTIVITEITEN 2008

AFDELING	DATUM	ACTIVITEIT	INFORMATIE
De Achterhoek	11 dec	Foto- en praatavond	A. Heijnen
	8-1-09	Reisverslag Mexico Henk Viscaal	0543-564314
Amsterdam	19 dec	Eindejaarsquiz door Ronald	E. Verveen 020-6851052
Arnhem	11 dec	Quiz?	E. van Die - v. Wijnen
	8-1-09	Jaarvergadering	0318-483579
Dordrecht	11 dec	Thema-avond met hapjes	S. Storsbergen
	17-1-09	Excursie?	010-5060456
Drenthe	3 dec	Jaarvergadering	H. Mecklenfeld 0593-331107
Eindhoven	8 dec	Verrassingsavond/enquête	H. Damsma
	12-1-09	Jaarvergadering	040-2113595
Fryslân	9 dec	Coby en Anjo Keizer over Mexico	H. Schleifer
	13-1-09	Jaarvergadering + foto's	0512-372750
Gooi en Eemland	9 dec	Paul Laney over India	Gert Veenendaal 0346-212240
Gorinchem- `s-Hertogenbosch	8 dec	Lezing door Wim Alsemgeest	A. van Zuijlen
	8-1-09	Jaarvergadering	0412-630733
Gouda e.o.	11 dec	Traditionele bingo-avond	N. Littenbroek
	15-1-09	Thema-avond	0182-394068
's Gravenhage e.o.	9 dec	Digitale beelden eigen leden	T. v.'t. Walderveen
	13-1-09	Lezing door gastspreker	070-3864916
Groningen en Ommelanden	18 dec	Jaarvergadering	W. ten Hoeve
	15-1-09	Praktische avond	0592-341660
Maas en Peel	16 dec	Dia's van eigen leden/archief	M. Senders
	27-1-09	Lezing door spreker	0492-546646
Nijmegen	2 dec	Lezing door Mireille Riesenbeck	R. Maessen
	6-1-09	Nieuwjaarsborrel bij Johanna	024-3440425
Tilburg	8 dec	Plant van de maand Anacampseros	J. van Veenendaal
	12-1-09	Jaarvergadering/plant v.d. maand	013-5341079
Voorne-Putten en Rozenburg	11 dec	Reisverslag Johan de Vries (dl 2)	L. Stolk
	8-01-09	Jaarvergadering	0187-601059
West-Brabant	13 dec	Lezing door Frank Súpplie	H. Schippers 0164-257905
Zeeland	dec	Geen bijeenkomst	H. Weezepeol
	jan 09	Jaarvergadering	0113-231067
Zuid-Limburg	dec	Geen bijeenkomst	A. van Vlodrop
	6-1-09	Jaarvergadering	045-5690266
Zwolle	9 dec	Ludwig Bercht over Bolivia	H. Huizing
	jan 09	Jaarvergadering	0522-440717

EVENTEMENTEN 2009

4 april

Open ochtend bij Edelcactus

Mei

De afdeling Gorinchem - 's Hertogenbosch zal in 2009 geen cactusbeurs organiseren.

16 mei

De Goudse Cactusbeurs

Juni

De afdeling Haarlem heeft besloten om in 2009 geen eigen beurs te houden

9 t/m 13 juni

Cactusreis naar Tsjechië.

Busreis met een groep van ca. 45 personen, waarbij een zevental cactuscollecties bezocht in Tsjechië. Maar tussendoor worden ook toeristische plaatsjes en ook Praag bezocht.

Inlichtingen en opgave bij Jan Mondeaers, Kattestraat 16, B2430 Laakdal.

Tel. (032) 013-666814 of 0476401880

21 juni

De afdeling Nijmegen en omstreken organiseert op zondag 21 juni 2009 van 10.00 tot 16.00 uur in het Kolpinghuis, Smetiusstraat 1, 6511 ER te Nijmegen de 32e internationale cactus- en vetplantenmarkt. Inlichtingen en reserveren van tafels bij Theo Heijnsdijk, E-mail: thd@roc.a12.nl, Tel. 0487 - 880096 of 0642935996

Opendeurdagen:

Elk lid van Succulenta mag een opendeurdag aankondigen in het verenigingsnieuws. De mededeling dient kort te zijn en dient tijdig door het betreffende lid (of door zijn/haar afdelingssecretaris) aangeleverd te worden.

JUBILARISSEN 2008

50-jarig jubileum

Bosman, H

Erp Taalman Kip, F.M. van

Herenius, J.

Alblasserdam

Bussum

Wervershoof

40-jarig jubileum

Bekkers, J.

Braamhaar, B.J.H.

Elst, B.G. v.d.

Fallaux, E.W.

Grasman, J.

Groot, F.R. de

Jamin, M.

Langen, J. de

Linden, J.

Morree, J. de

Olde, K.

Veenendaal, J.H. van

Vermeulen-Kok, Mevr. M.A

Voshol, A.J.

Weber, C.

Wittenboer, C. v.d.

Amersfoort

Goor

Capelle a/d IJssel

Hoogkarspel

Haarlem

Lelystad

Ammerzoden

Vijfhuizen

Hoensbroek

Leidschendam

Stuifzand

Hilvarenbeek

Leiden

Barneveld

Aalst

Best

25-jarig jubileum

Bourgonje, W.K.

Carpels, Alfred

Haasen, P.P. van

Hendrikx, Mevr.

Huizer, Jos

Keersemeekers, J.L.

Lemaire, Gerard

Limpens-Goossens, Mevr. M.

Made, J. van der

Melissen, G.

Nabben, Th.

Pullens, P.

Puyt, P.P. v.d.

Rey, J.

Schellart, J.A.M.

Seynaeve, Jozef

Verbeek, J.

Verhaeg, Ger

Vervest, A.

Wellens, R.B.F.M.

Leeuwarden

Blankenberge (B)

Amsterdam

Arcen

Voorhout

Kesselt Lanaken (B)

Wavre (B)

Wijnandsrade

Meerkerk

Maartensdijk

Sevenum

Waalwijk

Den Burg

Doetinchem

Nieuwkoop

Heule (B)

Helmond

Horst

Tilburg

Sint Maartensdijk

VERLOOP LEDENBESTAND

Verloop ledenbestand SUCCULENTA 1998 – 2008 (aantallen)

Jaar	Neder-land	België	Overige	Totaal leden	Gratis	Totaal oplage	Afdelings leden	Leden bij	Leden af	Saldo bij/af
1998	1895	299	139	2333	76	2409	1003	104	158	-54
1999	1839	281	130	2250	79	2329	1002	136	219	-83
2000	1795	275	122	2192	80	2272	977	145	203	-58
2001	1772	269	125	2166	78	2244	956	131	157	-26
2002	1732	263	115	2110	77	2187	920	103	159	-56
2003	1664	251	112	2027	71	2098	871	78	161	-83
2004	1543	240	112	1895	69	1964	808	66	198	-132
2005	1482	230	112	1824	68	1892	746	66	137	-71
2006	1425	229	107	1761	68	1829	731	80	143	-63
2007	1384	217	99	1700	67	1767	709	73	134	-61
2008	1309	217	93	1619	64	1683	668	37	120	-83

Verloop ledenbestand SUCCULENTA 1998 – 2008 (procentueel)

Jaar	Neder-land	België	Overige	Totaal leden	Gratis	Totaal oplage	Afdelings leden	Leden bij	Leden af	Saldo bij/af
1998	81,2	12,8	6,0	100,0	3,3	103,3	43,0	4,5	6,8	-2,3
1999	81,7	12,5	5,8	100,0	3,5	103,5	44,5	6,0	9,7	-3,7
2000	81,9	12,5	5,6	100,0	3,6	103,6	44,6	6,6	9,3	-2,6
2001	81,8	12,4	5,8	100,0	3,6	103,6	44,1	6,0	7,2	-1,2
2002	82,1	12,5	5,5	100,0	3,6	103,6	43,6	4,9	7,5	-2,7
2003	82,1	12,4	5,5	100,0	3,5	103,5	43,0	3,8	7,9	-4,1
2004	81,4	12,7	5,9	100,0	3,6	103,6	42,6	3,5	10,4	-7,0
2005	81,3	12,6	6,1	100,0	3,7	103,7	40,9	3,6	7,5	-3,9
2006	80,9	13,0	6,1	100,0	3,8	103,8	41,3	4,5	8,1	-3,6
2007	81,4	12,8	5,8	100,0	3,9	103,9	41,7	4,3	7,9	-3,6
2008	81,1	13,4	5,7	100,0	4,0	104,0	41,3	2,3	7,4	-5,1

Toelichting:

- Het aantal leden in elk jaar is gemeten aan het einde van elk kalenderjaar bij het uitkomen van het decembernummer van Succulenta.
- De gratis leden betreffen de diverse bibliotheken van Succulenta en ruilabbonnementen.
- Het aantal afdelingsleden is bij benadering juist omdat niet van alle afdelingen jaarlijks een opgave van het ledenbestand is ontvangen.
- De aantallen leden bij en af in een kalenderjaar zijn resp. de nieuw ingeschreven leden en de uitgeschreven leden door bedanken, overlijden, niet betalen en vertrek met onbekende bestemming.

Henk Roozegaarde, ledenadministratie Succulenta

NIEUWE LEDEN

België

111243 Verlinden, Willy
Ekelstraat 15 B-2200 Herentals

Bericht van overlijden:

C. Schanssema te Appingedam
G.H. Dohmen te Geleen
P.K. Erkelens te Zeist

WIJZIGING

Met ingang van 1 januari 2009 wordt de naam van de afdeling "Arnhem" gewijzigd in "Wageningen e.o."

De reden is dat er altijd al in Wageningen werd vergaderd, vele leden in de regio Wageningen wonen en Wageningen de "groenstad" bij uitstek is. Namen het bestuur van Afdeling Arnhem, Cor Visser, voorzitter.

REACTIE PLANTENKEURING BIJ UBINK

Het artikeltje in het verenigingsnieuws van Succulenta oktober 2008 vraagt om een reactie.

Bij de plantenkeuring in 2007 mochten mensen planten inbrengen in 8 groepen. Dat was in 8 verschillende geslachten. Toen kwamen er nogal wat reacties in de sfeer van: "Ik heb die geslachten niet en kan dus niet meedoen". Daarom is besloten voor 2008 de keuze voor specifieke geslachten te laten vallen en de keuring in te richten op combinaties van drie willekeurige planten. Zowel cactussen als andere succulenten of een combinatie daarvan.

Die planten moesten gezamenlijk wel een mooie presentatie vormen. Alle drie planten moesten ook gezamenlijk passen binnen één van de drie groepen wat betreft de potmaat.

Er kon worden ingezonden met zo'n combinatie van drie planten voor de groep met

potmaten tussen 7 t/m 12 cm, een groep met potmaten tussen 12 t/m 20 cm en een groep met potmaten tussen 20 t/m 30 cm. In het verenigingsnieuws van april 2008 is deze regeling opgenomen. Het is jammer wanneer de uitleg dan toch klaarblijkelijk niet voor iedereen duidelijk is geweest en dat dit feit ook bij de aanbidding van de planten niet verholpen kon worden. Daarnaast en geheel los van de officiële plantenkeuring was er de publiekskeuring. Bezoekers van de beurs, waaronder specialisten, liefhebbers en toevallige passanten, mochten middels het invullen van dat briefje op voor hen moverende redenen de mooiste inzending kiezen. Die briefjes moesten natuurlijk wel onder de aandacht van het publiek worden gebracht. Enthousiaste vrijwilligers deden dat door ermee te zwaaien.

De organisatiecommissie

Boeken en tijdschriften

Te koop gevraagd:

Tweedehands boeken en tijdschriften over succulenten

Aanbiedingen aan:

W. Alsemgeest
Stadhouderslaan 3
3417 TT Montfoort
Tel. 0348 - 471083

Te koop gevraagd

Bent u genoodzaakt om welke reden dan ook uw cactusverzameling van de hand te doen, neem dan contact op met

Gerrit Melissen

Korenmolen 9, 3738 WL Maartensdijk
Telefoon: 0346 - 213366

**Handelskwekerij
Ubink bv.**

Gespecialiseerd in cactussen
Open dag

**Zaterdag 6 juni 2009
van 09.00 tot 16.00 uur**

**Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart
Tel. 0297 - 326880
Fax. 0297 - 343089**

Tijdens de open dag zal door een aantal afdelingen van Succulenta een succulentendag worden georganiseerd.

Via het Verenigingsnieuws wordt u hiervan op de hoogte gehouden.

Kwekerij Kemkas
**Voor al uw cactussen
vetplanten en
hulpmaterialen**

**Kees de Wolf
Pieter Zeemanlaan 40
3356 BS Papendrecht**

**Tel. 0626298345
Fax 0786429791
E-mail: info@kemkas.nl**

**Open dagen 2009: 30-5 en 29-8
laatste zaterdag in mei en augustus**

**Kwekerij: Lindeweg 120
3334 LA Zwijndrecht**

**Open: 1e zaterdag van de maand van 11.00 tot 16.00 uur
Bezoek kas na afspraak**

**British
Cactus &
Succulent
Society**

Het blad van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat artikelen van allerlei aard, beschrijvingen van planten en hun omgeving, aanwijzingen voor de cultuur, zaadlijsten, verenigingsnieuws en advertenties van kwekers uit de hele wereld.

Eenmaal per jaar wordt Bradleya gepubliceerd voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulente planten. Het complete lidmaatschap inclusief Bradleya is 37 pond in de EU en 20 pond exclusief Bradleya. Betalingen per cheque of creditkaart.

Verdere informatie bij:
Hon. Membership Secretary
Mr. D. V. Slade, 15 Brenhwood Crescent,
Hull Road, York YO1 5HU England
Tel. 00 44 (0) 1904 410512
E-mail: membership@bcss.org.uk

Postfach 1107 · D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151 / 4 18 91 · Fax 07151 / 4 67 28
uhlig-kakteen@t-online.de · www.uhlig-kakteen.com

- meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten
- zeldzame planten en zaden
- verzending over de gehele wereld
- bezoekers en groepen van harte welkom
- onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon

ANNY EN BERT VAN DER MEER
CACTUS OASE
EEN UNIEK STUURK WOESTUIN IN HET ACHTERHOEKSE RUURLO

OPENINGSTIJDEN CACTUS OASE
Het hele jaar geopend
ma t/m vr van 09.00 - 17.00 uur
za en zo van 10.00 - 17.00 uur
Van 1 november tot 28 februari
in het weekend graag vooraf
telefonisch aanmelden.

Jongermanssteeg 6, Ruurlo, Tel. 0573 - 451817, www.cactusoase.nl

Privé broeikassen

DENKT U AAN EEN KAS?
Denk dan eens aan een EUROKAS!

EURO-KASSEN zijn MOOIE, STERKE, SOLIDE, VEILIGE en STORMVASTE KASSEN die het aanzien méér dan waard zijn. Het assortiment STANDAARD-KASSEN is groot, MUURKASSEN zijn onze SPECIALITEIT en OP MAAT GEMAAKTE KASSEN worden door ons probleemloos geleverd. Luchtraam-automaten, tablettafels, verwarmingstoestellen, gietgoten, etc. behoren alle tot ons leveringsprogramma

Nu op internet:
www.graafland.nl
Utrechtseweg 37
3544 NA Utrecht-west
richting Vleuten

Bezoek onze demonstratietuin

Telefoon: (030) 677 12 67

Documentatie
op aanvraag
toegezonden

Eerst zien.
dan kopen
Een klasse apart

Graafland
VLEUTEN

Clichéfonds Zaadlijst 2008-2009

ZAADAANBIEDING

Na de start afgelopen jaar heb ik het genoegen de nieuwe zaadlijst voor 2008-2009 te presenteren. U treft een lijst aan met meer dan 825 nummers van zaden van cactussen en andere succulenten.

Het beschikbaar stellen van de zaadlijst op internet heeft afgelopen jaar in ieder geval geleid tot meerdere bestellingen van buitenlandse leden, het dit jaar ook beschikbaar stellen in de Engelse taal kan hier nog meer aan bijdragen. Inmiddels is het ook mogelijk om onder bepaalde voorwaarden geld zonder kosten binnen de E.U. over te maken, dit maakt het betalen van zaden een stuk eenvoudiger.

Afgelopen jaar ook de cactus checklist van David Hunt doorgenomen, de voorgestelde wijzingen worden, na overleg binnen de vereniging, mogelijk komend jaar ingevoerd. Ook nu is weer gekozen voor het Kakteenlexikon van Backeberg als basis voor de naamgeving van cactussen. Soorten die in dit werk niet voorkomen worden in het algemeen aangeduid met de naam die de leverancier eraan gaf. In sommige gevallen is aangegeven onder welke naam de soort bij andere auteurs bekend. Voor de andere succulenten wordt het Sukkulentenlexikon van Jacobsen als basis gebruikt. Aparte vermelding verdient het geslacht Lithops. De soorten met als leverancier HN zijn zaden afkomstig van planten uit de vroegere verzameling van Dr. de Boer. Hierbij is de benaming van Dr. de Boer aangehouden. Hierbij is afgezien van het vermelden van bijzonderheden van de soort.

Bij een aantal soorten zijn veldnummers vermeld. De afkortingen hebben betrekking op de volgende personen (alleen de ons bekende afkortingen zijn hier vermeld). De volgende afkortingen zijn gebruikt:

ABP = A.B. Pullen; B = Frau Muhr; BKS = B. & K. Schweitzer; C = D. Cole; FO = F. Otero; FR = F. Ritter; GN = G. Neuhuber; HDA = H. Damsma; HK = H. Kuenzler; HS = H. Swoboda; HU = Horst & Uebelmann; KK = K. Knize; L = A. Lau; LB = L. Bercht; OF = O. Ferrari; P = P. & J. Piltz; Rep = W. Reppenhagen; Rog = H. Rogozinski; SB = S. Brack; ST = Oostenrijkse groep; WM = W. Mächeler; WP = W. Papsch; WR = W. Rausch.

Bij de soorten zijn in de tweede kolom de namen van de leveranciers vermeld. Het symbool L wijst op zaden afkomstig van liefhebbers of van incidentele leveranciers. Eventueel kunt u hun namen opvragen.

De volgende symbolen zijn in de tweede kolom van de lijst gebruikt:

E = G. Eerkens, Commewijne, Suriname; H = Gebr. De Herdt, Rijkvorsel, België; HN = H. Nijmeijer, Stadskanaal; JT = J. van Thiel, Beek; L = Soorten afkomstig van liefhebbers of incidentele leveranciers; P = Brigitte & Jörg Piltz, Düren-Birgel, Duitsland

De lijst is verdeeld in de groepen Cactussen, Andere Succulenten (inclusief enkele tuin- en rotsplantensoorten).

Binnen de groepen zijn de geslachten alfabetisch gerangschikt. Binnen de geslachten zijn de soorten in volgorde van binnenkomst geplaatst.

Aan de geslachten is een éénduidige lettercombinatie gegeven, die in de lijst vóór de naam van het geslacht is vermeld. Meer dan 30% van de soorten is door liefhebbers geschonken en in het algemeen zelf schoongemaakt. Als u beseft hoeveel tijd dit hun alleen al heeft gekost is een woord van dank wederom op zijn plaats!

De zaden werden ingezonden door: W. Alsemgeest, Montfoort; H. Damsma, Eindhoven; G. Eerkens, Commewijne, Suriname; L van Erkel, Nieuwekerk a/d IJssel; J. Enderink, Borculo; H.B. Hensel, Vinkeveen; W. ten Hoeve, Assen; R. Mayer, Joure; H. Nijmeijer, Stadskanaal; P. van den Oever, De Lier; G. Olsthoorn, Holambra, Brazilië; G. Roest, Reusel; J.C. Roessen, Wateringen; J. Segers, Dilsen Stokkem (B); J. van Thiel, Beek; F. Veenman, Naaldwijk; J. de Vreede, Naaldwijk; P.R. de Zeeuw, Gouda; K. Zondervan, Aduard.

Het tellen van de zaden wordt onder ander gedaan door F. Veenman, en een aantal leden en niet leden die nog niet bekend waren bij het inleveren van deze kopij. Indien u ook mee wilt tellen, een ieder geval rustgevende bezigheid, kunt u mij bellen of een e-mail sturen.

De zaden worden verzonden in januari 2009, dit is mede afhankelijk van het tijdig inzenden per post van het bestelformulier.

U kunt ook een bestelling plaatsen door het toezenden van een e-mail, bij voorkeur een ingevuld Excel bestand met de soorten en aantallen.

We wensen u veel genoegen met het selecteren van uw bestelling uit de lijst en daarna veel succes met het zaaien. Berichten over de zaairesultaten zijn zeer welkom.

Namens het Clichéfonds,

G.A.P. Rutten

WIJZE VAN BESTELLEN

Bestel bij voorkeur via één van de bijgevoegde bestellijsten. Bestellen is ook mogelijk per e-mail naar gerardruten51@hotmail.com, bij voorkeur door een Excel bestand met soort en aantal. Bestel de soorten door bij de juiste prijsklasse de soorten te vermelden die U wenst te ontvangen. Geef van deze soorten de geslachtsaanduiding en het nummer van de soort op de volgende wijze: MAL 2, 14, 115; SUL 1 t/m 5, 12; AN 1, 3, 6 enz.

In de derde kolom zijn de bijzonderheden vermeld van de soorten wat betreft prijs en hoeveelheden waarin de soort verkrijgbaar is. De cijfers in deze kolom hebben de betekenis die onderaan deze pagina is aangegeven. Het minimum aantal zaden per portie is bij iedere soort aangegeven.

Het is ook mogelijk om 10 soorten van één geslacht of groep van geslachten te bestellen en de keuze van de soorten aan ons over te laten. In deze gevallen kosten deze 10 porties (verschillend en op naam) € 3, -. Deze pakketjes kunt U bestellen door in de daarvoor bestemde ruimte aan de achterzijde van het bestelformulier de gewenste pakketjes te omcirkelen. **Let op: deze pakketjes zijn alleen verkrijgbaar van de aangegeven geslachten en de keuze van de soorten wordt door ons gedaan!**

Indien U voor uitverkochte soorten vervangers wenst te ontvangen kunt U dat aangeven op de daarvoor bestemde plaatsen.

Leden van Succulenta

Vermeld bij het bestellen uw adm. Nr. (lidnr.) dat vermeld staat op het adrestrookje van het tijdschrift Succulenta. Wacht met de betaling van de zaden op de rekening, deze ontvangt U tegelijk met de zaden. Uw voordeel is, dat U alleen bestelde soorten ontvangt en geen vervangers, tenzij U dat uitdrukkelijk wenst.

Bestellers die geen lid van Succulenta zijn

Op het bestelformulier kunt U aangeven of U direct bij bestellen betaalt en op welke wijze. Geef wel voldoende vervangers op. Op verzoek zenden we U eerst een rekening tegen een vergoeding van € 2,-. In dit geval ontvangt U alleen bestelde soorten en geen vervangers. De zaden worden verzonden na ontvangst van het verschuldigde bedrag.

Minimumbestelling

Voor elke bestelling geldt een minimum bedrag van € 5,- per bestelling, exclusief de portokosten van € 1,20. Op kleinere bestellingen wordt door ons niet gereageerd. U hoort er niets meer over.

Bij een bedrag van de rekening boven € 17,- exclusief verzendkosten nemen wij de verzendkosten voor onze rekening. Indien U bestelt voor een bedrag dat vrijwel gelijk is hieraan, kan het bedrag lager uitkomen door het uitverkocht zijn van enkele soorten, waardoor de verzendkosten alsnog voor Uw rekening komen!

Wijze van betaling

In Nederland kunt U betalen door storting van het bedrag, onder vermelding van het notanummer, op Postrek. 14465 t.n.v. Beheerder Clichéfonds Succulenta.

Binnen de E.U. kunt u kosteloos geld over maken mits u de zogenaamde IBAN en BIC code correct heeft ingevuld en gekozen hebt voor gedeelde kosten (shared costs).

Postrekening: 14465 t.n.v. Beheerder Clichéfonds Succulenta

IBAN nr : **NL 71 PSTB 0000 014465**

BIC code : **PSTBNL21**.

Opmerking : Bij andere manieren van betalen uit het buitenland dient U rekening te houden met eventuele bankkosten. U gelieve zich hiervan zelf op de hoogte te stellen.

Zaadlijst

In de derde kolom van de lijst zijn gegevens vermeld omtrent de prijs van de zaden, waarbij de gebruikte cijfers de hieronder vermelde betekenis hebben.

1 = Prijs per portie € 0,35.

2 = Prijs per portie € 0,55.

3 = Prijs per portie € 1,40.

4 = Prijs per portie € 0,35; prijs per 5 porties € 1,40.

5 = Prijs per portie € 0,55; prijs per 5 porties € 2,20.

6 = Prijs per portie € 1,40; prijs per 5 porties € 5,60.

7 = Prijs per portie € 0,35; per 5 porties € 1,40; per 1000 zaden € 5,60.

Zpp = zaden per portie. De porties bevatten minimaal het aantal zaden dat bij de soort is aangegeven.

Vergeet niet bij Uw bestelling ook geslachtsaanduiding en nummer te vermelden!

Zaden van Cactussen

ACA *Acanthocalycium*

Gemakkelijk groeiende en bloeiende bolcactussen uit het noorden van Argentinië. Grote en bijzonder mooie bloemen. Geschikt voor beginners en niet kougevoelig.

- 1 P 1 aurantiacum (20 zpp) van Mina Capillitas; blauwgroen; oranje bloemen
- 2 P 1 ferrarii (20 zpp) plant donkergroen; grijze doorns; rode bloemen
- 3 P 1 glaucum (20 zpp) P394 Z. Hualfin; plant blauw; zwaardere doorns als P143
- 4 L 1 glaucum (20 zpp) zwaardere doorns
- 5 P 1 griseum (20 zpp) var. P49 Sta. Maria; grijze doorns; gele bloemen
- 6 P 1 munitum (20 zpp) DH10 Cerro Zorrito; stam blauwgroen; bloemen roodoranje
- 7 L 1 spec. Salsacate (20 zpp) verm. Thionanthum
- 8 P 1 thionanthum (20 zpp) BKS18 San Raphael, Noordelijk Cafayete
- 9 P 1 variiflorum (20 zpp) var. P48 O. Amaicha; bloemen geel
- 10 L 1 variiflorum (20 zpp) bloemen oranje tot rood
- 11 P 1 violaceum (20 zpp) Cordoba Arg.; bloemen wit
- 12 P 1 violaceum (20 zpp) P204 N-Cordoba; de dicht bedoornde

ARI *Ariocarpus*

Bizar gevormde planten uit Mexico. De soorten blijven vrij klein en groeien langzaam. Vaak worden deze soorten geënt. Niet kougevoelig, maar door de langzame groei en grote penwortel niet al te gemakkelijk.

- 1 H 2 confusus (10 zpp) van Aramberri/N.L.; meest purperen bloemen, zelden wit
- 2 H 2 furfuraceus (10 zpp) wollige kop; grote witte bloemen
- 3 H 2 retusus (10 zpp) scherpe driekantige tepels; grote bleekroze bloemen
- 4 H 2 trigonus (10 zpp) lange driehoekige tuberkels; grote gele bloemen in de herfst

ARR *Arrojadoa*

Slanke, klein blijvende zuilen uit noordelijk Brazilië met fraaie wasachtige bloemen. De planten zijn kougevoelig en daarom misschien beter te enten.

- 1 H 1 aureispina (20 zpp) goudgele doorns met bruine punten; bloemen donker roze
- 2 L 1 beatea (10 zpp) goudgele doorns met bruine punten; bloemen donker roze

AST *Astrophytum*

Zeer geliefde Mexicaanse bolcactussen. De planten zijn wat vochtgevoelig en daardoor behoren ze niet tot de gemakkelijke soorten. Rijke bloeiers in zomer en herfst. Niet kougevoelig.

- 1 L 1 asterias (20 zpp) doornloze plant; 8 vlakke rib-

- ben; gele bloemen
- 2 H 1 asterias (20 zpp) doornloze plant; 8 vlakke ribben; gele bloemen
- 3 H 1 asterias X capricorne (20 zpp) groen, zaden van puur groene planten; grote areolen
- 4 H 1 asterias X capricorne (20 zpp) zeer mooie vormen; veel grote bloemen
- 5 L 2 capricorne (20 zpp) cv "Crassispinoides" zachte doorns; zuiver gele bloemen; mooi!
- 6 H 2 capricorne (20 zpp) cv "Crassispinoides" zachte doorns; zuiver gele bloemen; mooi!
- 7 L 1 capricorne (20 zpp) og gebogen doorns
- 8 H 1 capricorne (20 zpp) major dicht bevlakt; lange, omhoog gebogen doorns
- 9 H 1 capricorne (20 zpp) minor
- 10 H 2 capricorne (20 zpp) minor fa. dicht wit bevlakt; zeer mooi
- 11 H 1 capricorne (20 zpp) niveum dicht, sneeuwwit bevlakt; lange priemende doorns
- 12 H 1 capricorne (20 zpp) niveum nudum vorm zonder vlokken; stevige doorns
- 13 L 3 caput-medusea (2 zpp)
- 14 H 1 coahuilense (20 zpp) dicht wit bevlakt; gele bloemen met rode keel
- 15 L 1 crassispinoides (20 zpp) dicht bevlakt; lange, omhoog gebogen doorns, bloem geel hart
- 16 H 2 cv "Super Kabuto" (20 zpp) streperige, grote wollige vlokken
- 17 H 2 Hybride ASCO F2 (20 zpp) zeer mooie vormen; fraai bevlakt
- 18 H 1 myriostigma (20 zpp) columnare slanke plant, tot 1 m hoog
- 19 L 1 myriostigma (20 zpp) columnare slanke plant, tot 1 m hoog
- 20 H 2 myriostigma (10 zpp) cv "Onzuka" areolen V-vormig gesierd; fraaie vlokken
- 21 H 2 myriostigma (10 zpp) fa. zaad van drieribbige planten
- 22 L 1 myriostigma (20 zpp) nudum geheel groene plant; grote gele bloemen
- 23 H 1 myriostigma (20 zpp) nudum geheel groene plant; grote gele bloemen
- 24 L 1 myriostigma (20 zpp) quadricostatum vorm met aanvankelijk steeds 4 ribben
- 25 H 1 myriostigma (20 zpp) quadricostatum vorm met aanvankelijk steeds 4 ribben
- 26 H 1 myriostigma (20 zpp) tulense dicht wit bevlakt; zeer scherpe ribben
- 27 L 1 myriostigma (20 zpp) de bisschopsmuts
- 28 L 1 myriostigma (20 zpp) de bisschopsmuts
- 29 L 1 myriostigma (20 zpp) de bisschopsmuts
- 30 L 1 myriostigma (20 zpp) de bisschopsmuts
- 31 L 1 ornatum (20 zpp) plant later slechts spaarzaam bevlakt
- 32 H 1 senile(20 zpp)aureum plant groen; zeer lange, zachte, gedraaide, goudgele doorns
- 33 H 1 senile(20 zpp)fa. plant ook later spaarzamer bevlakt
- 34 H 1 senile (20 zpp) fa. bloemen meer roze-achtig

35 H 1 senile (20 zpp) zonder vlokken; lange, zachte, gedraaide, donkere doorns

BLO Blossfeldia

De kleinste blijvende bolcactussen. Bloei is al mogelijk bij minder dan 1 cm doorsnede. De kweek uit zaad is moeilijk en enten is aan te bevelen. Niet kougevoelig.

- 1 P 4 spec. (20 zpp) KK2012
- 2 L 4 spec. Padcaya (20 zpp)
- 3 L 4 spec. Rio Camareo (20 zpp)
- 4 P 4 spec. Rio Chico Bol. (20 zpp) Bol.
- 5 P 4 tarabucoensis (20 zpp) van Tarabuco, Bol.
- 6 L 4 tomimensis (20 zpp)

CAR Carnegiea

Monotypisch geslacht van Noord Amerikaanse zuilen.

Jonge planten groeien traag. In vele western films vormen deze planten een typisch decor.

- 1 P 1 gigantea (20 zpp) de "saguaro", groeit als zaailing langzaam

CIN Cinthia

Monotypisch geslacht, plant met penwortel. Zeer grote gele bloemen. Niet kougevoelig.

- 1 L 2 knizei (5 zpp) penwortel, doornloos; grote gele bloemen

CLE Cleistocactus

Slanke zuilen, soms kruipend en soms rechtop groeiend. Rijk bloeiend met weinig openende buisvormige bloemen. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig.

- 1 L 1 baumannii (20 zpp)
- 2 P 1 buribuyensis (20 zpp) bloemen rood
- 3 P 1 smaragdiflorus (20 zpp) goudgeel bedoorn; bloemen groen met rode punt
- 4 H 1 strausii (20 zpp) dichte, witte, haarachtige bedoorning; bloemen wijnrood
- 5 H 1 X Espostoa (20 zpp) Hybride bloeit rijk karminkleurig uit wollige areolen

COA Cochemia

Korte zuiltjes met felrode zygomorfe bloemen, die verwant zijn met Mamillaria. De planten zijn niet kougevoelig en in verzamelingen niet zeer algemeen.

- 1 H 1 halei (20 zpp) roodbruine, rechte doorns; bloemen zygomorf en purper
- 2 H 1 maritima (20 zpp) plant blauwgroen; doorns roodbruin; grote scharlaken bloemen
- 3 H 1 pondii (20 zpp) blijft kleiner; dicht bedoorn; scharlaken bloemen
- 4 H 1 poselgeri (20 zpp) gehaakte doorns, lange, rode, zygomorfe bloemen
- 5 H 1 setispina (20 zpp) zeer lange, witte haakdoorns; vermiljoenrode bloemen

COE Coleocephalocereus

Braziliaans geslacht van aan Buiningia verwante zuilcactussen. De planten worden groter dan Buiningia. De soorten zijn warmteminnend.

- 1 L 1 estevesii (10 zpp) zuilvormige plant met op latere leeftijd witte wol en borstels
- 2 L 1 fluminensis (10 zpp) zuilvormige plant met op latere leeftijd witte wol en borstels

COP Copiapoa

Geel bloeiende, Chileense bolcactussen, die meestal langzaam groeien. Sommige soorten zijn vochtgevoelig door hun penwortel. De epidermis is vaak bijzonder aantrekkelijk van kleur en structuur. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 H 2 atacamensis (10 zpp) fa. KK655 van Mejillones; bredere en scherpere ribben
- 2 H 1 barquitenis (20 zpp) dwergsoort; witwollige schedel; bloeit rijkelijk
- 3 H 1 calderana (20 zpp) grijsgroene plant; dikwoltige areolen; zware bedoorning
- 4 H 1 cinerascens (20 zpp) applanata koppen iets groter dan type; witgrijze doorns
- 5 H 1 cinerascens (20 zpp) grijswitte schedel; kan rijkelijk spruiten
- 6 H 2 cinerea (10 zpp) later kort zuilvormig; prachtig berijpt
- 7 H 1 esmeraldana (20 zpp) wollige schedel; grote, gele bloemen; dwergsoort
- 8 H 2 grandiflora (10 zpp) priemende, bruineachtige doorns; grote gele bloemen
- 9 H 2 haseltoniana (10 zpp) plant grijsgroen; schedel wollig en oranjebruin
- 10 H 1 hornilloensis (20 zpp) plant helgroen; lange geelbruine doorns
- 11 H 1 humilis (20 zpp) dwergsoort met penwortel; rijk geel bloeiend
- 12 L 1 humilis (20 zpp) dwergsoort met penwortel; rijk geel bloeiend
- 13 H 2 hypogea (10 zpp) dwergsoort; bruingrijze en rimpelige epidermis
- 14 L 1 laui (20 zpp)
- 15 H 1 marginata (20 zpp) grote, donkerbruine, viltige areolen; doorns donkerbruin
- 16 H 1 mollicula (20 zpp) klein, grijsgroen lichaam; witwollige schedel
- 17 L 1 mollicula (20 zpp) klein, grijsgroen lichaam; witwollige schedel
- 18 H 1 montana (20 zpp) bloeit al rijkelijk als kleine plant; grote bloemen
- 19 H 1 paposoensis (20 zpp) met lange hals
- 20 H 1 pseudocoquimbana (20 zpp) plant groen; zodevo rmend; sterke bedoorning
- 21 H 1 tenuissima (20 zpp) dwergsoort; zwartgroene epidermis; nietige bedoorning

COY *Coryphantha*

Noordamerikaanse, niet kougevoelige bolcactussen. De bloemen verschijnen willig uit een groef boven het areool. Sterke planten die vaak vorst verdragen. Sommige Escobaria's en *Lepidocoryphantha* zijn hier vermeld.

- 1 P 1 andreae (20 zpp) stevige bruine doorns; witte schedelwol
- 2 P 1 connivens (20 zpp) hoornkleurige doorns; gele bloem, soms met rode keel
- 3 P 1 cornifera (20 zpp) maliterrarum PAN233 Pena Blanca
- 4 P 1 echinus (20 zpp) P277 Cuatro Cienegas; bloemen geel
- 5 L 1 odorata (20 zpp) Cumaria; vorm groepen; bloemen wit roomkleurig
- 6 P 1 voghterriana (20 zpp) donkergroene plant met heldergele bloemen

DEO *Denmoza*

Argentijns geslacht waarvan de soorten later kort zuilvormig worden. Tussen de stevige doorns ontstaan later haarachtige doorns. Niet kougevoelig.

- 1 P 1 rhodacantha (20 zpp) PV1979 Z. Uspallata Mendoza, zygomorfe, purperen bloemen; doorns roodachtig
- 2 L 1 rhodacantha (20 zpp) zygomorfe, purperen bloemen; doorns roodachtig

DIC *Discocactus*

Warmteminnende, cephaliumvormende bolcactussen met grote nachtelijke, witte, geurende bloemen. Als ent goed te kweken op voorwaarde dat de temperatuur hoog genoeg is in de winter.

- 1 L 2 albispinus (10 zpp) ribben 13 - 15; tot 8 doorns
- 2 L 2 horstii (10 zpp) klein; met aanliggende nietige witte doorns
- 3 L 2 mammillosus (10 zpp) ribben tot 22; meer dan 5 doorns

ECA *Echinocactus*

Groot wordende bolcactussen met krachtige bedoorning. Bloei is in cultuur zeldzaam. De bekendste soorten zijn gemakkelijk te kweken. Niet kougevoelig. Vroeger was dit een verzamelgeslacht van zeer vele bolcactussen.

- 1 L 1 grusonii (20 zpp) fa. zaden van witbedoornde planten
- 2 L 1 grusonii (20 zpp) de "schoonmoederstoel"

ECC *Echinocereus*

Kort zuilvormige planten uit Mexico en de U.S.A. De planten zijn veelal weekvlezig en een aantal soorten verdraagt vorst. Meest eenvoudig te kweken. De bloemen blijven lang open en zijn bijzonder mooi.

- 1 H 1 adustus (20 zpp) van Cosihuiriac, Chih.
- 2 H 2 amoenus (20 zpp) paarskleurige bloemen
- 3 H 2 apachensis (20 zpp) nieuwere soort, ontdekt 1998

- 4 H 2 armatus (20 zpp) zwarte doorns; paarse bloemen met witte stamper
- 5 H 2 bonatzii (10 zpp) helder en luchtig bedoorn; nieuwe doorns donkerbruin
- 6 H 2 carmenensis (10 zpp) geel- tot groenbruine bloemen
- 7 H 1 chloranthus (20 zpp) van Alpine/Tex.; planten kleiner; roodachtige doorns
- 8 L 1 coccineus (20 zpp)
- 9 L 1 davisii (20 zpp) zeer klein; doorns zwart; bloemen geelgroen
- 10 L 1 davisii (20 zpp) zeer klein; doorns zwart; bloemen geelgroen
- 11 L 1 fitchii (20 zpp)
- 12 H 1 floresii (20 zpp) plant cilindrisch met penwortel; helder purperen bloemen
- 13 H 1 gentryi (20 zpp) vrijwel doorns; lange roze bloemen
- 14 H 1 grandis (20 zpp) vorm met roze bloemen
- 15 H 1 huitcholensis (20 zpp) fa. L768 van Plomosos. Sin.; kleinere en slankere stam als typeplant
- 16 H 1 huitcholensis (20 zpp) L1082 lange, iets zygomorfe, steenrode bloemen
- 17 H 1 knippelianus (20 zpp) kruegeri de zachtroze bloemen verschijnen in de schedel
- 18 H 1 knippelianus (20 zpp) reyesii stevige, rechte, witachtige doorns; grote roze bloemen
- 19 H 1 knippelianus (20 zpp) roze bloemen zijwaarts
- 20 H 1 kuenzleri (20 zpp) meest witte doorns; grote purperen bloemen
- 21 H 1 lauii (20 zpp) witte zij- en rode middendoorns; wergsoort; roze bloemen
- 22 H 1 ledingii (20 zpp) zuilen tot 50 cm lang; purperrode bloemen
- 23 H 1 lindsayi (20 zpp) plant kogelvormig; lange, gekromde, zwarte doorns
- 24 H 2 mapimiensis (10 zpp) bloemen geelachtig magenta tot bruinachtig
- 25 H 1 melanocentrus (20 zpp) donkere doorns; grote violette bloemen
- 26 H 1 metornii (20 zpp) klein en tenger; fijne bedoorning; bloemen violet
- 27 H 1 nivosus (20 zpp) borstelige, sneeuw witte bedoorning; helder purperen bloemen
- 28 H 1 palmeri (20 zpp) blijft klein; purperen bloemen
- 29 H 1 pamanesiorum (20 zpp) variabele bedoorning; grote purperen bloemen
- 30 H 1 pectinatus (20 zpp) fa. van San Luis Potosi; compacter als de typeplant
- 31 H 2 pectinatus (10 zpp) wenigeri fa. vorm met gele bloemen
- 32 H 1 perbellus (20 zpp) fijn en dicht bedoorn; zeer grote purperen bloemen
- 33 H 1 pulchellus (20 zpp) sharpii meer en fijnere doorns; bloemen wit
- 34 H 2 pulchellus (10 zpp) kleine plant; weinig nietige bleke doorns; violetrode bloemen
- 35 L 1 reichenbachii (20 zpp) baileyi dicht wit tot bruin bedoorn; grote purperen bloemen
- 36 H 1 reichenbachii (20 zpp) fa. LAU1061 witte doorns

- 37 L 1 reichenbachii (20 zpp) perbellus fijne, dichte bedoorning
- 38 H 1 rigidissimus (20 zpp) de regenboogcactus; mooi!
- 39 H 1 roetteri (20 zpp) fraaie bloemen, variërend van roze over oranje tot purper
- 40 L 1 schmollii (20 zpp) tunnelvormige purperen bloemen
- 41 H 1 schwarzii (20 zpp) lange, zwarte midden-doorns; violette bloemen met witte stempels
- 42 H 1 scopulorum (20 zpp) grote, geurende bloemen
- 43 H 1 stoloniferus (20 zpp) LAU073 vormt groepen; grote gele bloemen
- 44 H 1 tayopensis (20 zpp) v. LAU095 van Agua Blanca/Son.; geelachtige doorns
- 45 H 1 triglochidiatus (20 zpp) gurneyi lang blijvende, zeer mooie bloemen
- 46 H 1 viereckii (20 zpp) huastecensis vrijwel wite doorns; diep purperviolette bloemen
- 47 H 1 viridiflorus (20 zpp) van Santa Fe/N.M.; dwergvorm met bloedrode doorns; zeer mooi
- 48 L 1 viridiflorus (20 zpp)
- 49 H 1 weinbergii (20 zpp) dwergsoort; korte, aanliggende, roze doorns; bloemen purperrood

ECF Echinofossulocactus

Veelribbige Mexicaanse bolcactussen met gegolfde ribben. Vroege en rijke bloeiers. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig. Ook wel Stenocactus genoemd.

- 1 H 1 albatius (20 zpp) wollige schedel; geel bedoornid
- 2 H 1 anfractuusus (20 zpp) klein, kogelvormig; kleine bloemen met karmijnrode middenstreep
- 3 H 1 coptonogonus (20 zpp) enige soort zonder golvende ribben; zware doorns
- 4 H 1 densispinus (20 zpp) dicht bedoornid; witte zijdoorns en lange bruine middendoorns
- 5 H 1 dichroacanthus (20 zpp) de stevige, afgevlakte, bovenste doorns zijn eerst robijnrood
- 6 H 1 guerraianus (20 zpp) kan een doorsnede van (20 zpp) cm bereiken
- 7 H 1 lamellosus (20 zpp) tot 10 cm hoog bij 5 cm doorsnee; rode bloemen
- 8 H 1 lloydii (20 zpp) veelribbig; zeer lange, bleke bovenste doorns
- 9 H 1 multicostatus (20 zpp) oudere planten kunnen meer dan 100 smalle, golvende ribben hebben
- 10 H 1 obvallatus (20 zpp) stevige, roodachtige bedoorning; bloem purperrood
- 11 H 1 ochoterenus (20 zpp) transparante, witte zij- en lange gele middendoorns
- 12 H 1 pentacanthus (20 zpp) plant blauwachtig groen; diepviolette bloemen
- 13 H 1 tricuspidatus (20 zpp) korte doorns; gele bloemen
- 14 H 1 vaupelianus (20 zpp) 1-2 zeer lange middendoorns
- 15 H 1 violaciflorus (20 zpp) naar boven gebogen bovenste doorns
- 16 H 1 zacatecasensis (20 zpp) smalle, golvende ribben; grote roze bloemen

ECN Echinopsis

Veel gekweekte en gemakkelijk te verzorgen planten met fraaie grote bloemen. Ook soorten van Pseudobolivia en Lobivia kunnen hier zijn opgenomen. Niet kougevoelig. Zeer onderschat geslacht.

- 1 H 1 aurea (20 zpp) dobeana smalle planten; glanzend bloedrode bloemen
- 2 H 1 calorubra (20 zpp) mizquensis Pseudolob.; platronsd; lange oranjerode bloemen
- 3 H 1 calorubra (20 zpp) pojoensis slanke witgroene bloemen
- 4 H 1 calorubra (20 zpp) Pseudolob.; platronsd; lange oranjerode bloemen
- 5 H 1 cardenasiana (20 zpp) Pseudolob.; platronde plant; grote magentarode bloemen
- 6 L 1 formosa (20 zpp) formosa gele bloemen
- 7 L 1 kermesina (20 zpp) Pseudolob.; lange rode bloemen
- 8 L 1 mirabilis (20 zpp) witte bloemen
- 9 H 1 obrepanda (20 zpp) purpurea Pseudolob.; zwaar bedoornid; enorme purperen bloemen
- 10 H 1 silvestrii (20 zpp) lange, reukloze, witte bloemen
- 11 L 1 spec. leucantha (20 zpp) randgebied Salinas Grandes; verm. Leucantha
- 12 H 1 subdenudata (20 zpp) vrijwel doornloos; goede entstam voor zaailingen
- 13 L 1 subdenudata (20 zpp) vrijwel doornloos; goede entstam voor zaailingen

EPT Epithelantha

Klein blijvende, veelal wit bedoornde bolletjes met zeer kleine maar leuke bloemen. De zaadbessen vormen daarna een sieraad op de plant. Moeilijk op eigen wortel, maar niet kougevoelig.

- 1 L 2 greggii (20 zpp) rufispinus
- 2 L 2 micromeris (20 zpp) plant verborgen onder fijne witte doorns
- 3 L 2 micromeris (20 zpp) plant verborgen onder fijne witte doorns
- 4 L 2 pachyrhiza (20 zpp) elongata

ERE Eriocereus

Slanke zuilen die gemakkelijk bloeien met grote nachtelijke, witte bloemen. Vaak gebruikt als entstam. Kweek gemakkelijk. Niet erg kougevoelig, maar minder sterk als Trichocereus.

- 1 L 4 jusbertii (20 zpp) slanke zuil; geliefde entstam

ERI Eriosyce

Groot wordende, maar langzaam groeiende bolcactussen uit Chili. Op eigen wortel moeilijk. De planten bloeien zelden in cultuur of ze worden er niet oud genoeg voor. Niet kougevoelig.

- 1 P 1 algarrobensis (20 zpp) mooie, zeldzame soort, die klein blijft
- 2 P 1 aurata (20 zpp) van Hurtado

- 3 P 1 ceratistes (20 zpp) Illapell PV1970 zware bruine doorns
 4 P 1 ceratistes (20 zpp) PV1963 van Vicuña; donkerbruine doorns
 5 P 1 sandillon (20 zpp) goedgele doorns; rode bloemen

ESC Escobaria

Prachtige, klein blijvende bolcactussen die rijkelijk bloeien en niet kougevoelig zijn. Sommige soorten kunnen voorkomen onder Coryphantha. Ideale planten voor liefhebbers met weinig ruimte.

- 1 H 1 chihuahuensis (20 zpp) dicht bruin bedoordnd; roze bloemen
 2 H 1 henricksonii (20 zpp) lijkt op *M. viperina*; bloemen roze
 3 L 1 laredoi (20 zpp) zodevormend;
 4 L 1 minima (20 zpp) ook wel *E. nelliae*; klein, spruitend; dieppurperen bloemen
 5 L 1 missouriensis (20 zpp) geen centrale doorns; bloemen groen geel tot geel of rose
 6 H 1 muehlbaueriana (20 zpp) witte doorns met bruine punt; groene bloemen met bruine strepen
 7 H 1 orcuttii (20 zpp) wit bedoordnd zuiltje; bloemen roze
 8 H 1 tuberculosa (20 zpp) dicht, porseleinwit bedoordnd; roze bloemen
 9 H 1 varicolor (20 zpp) variabele doornkleur; vrij zeldzaam
 10 L 1 vivipara (20 zpp) laramie witte doorns; paarse bloemen
 11 L 1 zilziana (20 zpp) lange donker gespitse witte doorns; groene bruine bloemen

ESP Espostoa

Prachtige wollige zuilen uit Peru. De planten zijn niet moeilijk te kweken en ze zijn niet kougevoelig. De groei is vrij traag en daardoor kunnen ze ook in kleine kasjes lang een sieraad vormen.

- 1 H 1 lanata (20 zpp) sericata lange witte haren; korte doorns
 2 H 1 lanianuligera (20 zpp) lange witte doorns met donkere punt
 3 H 1 ritteri (20 zpp) vertakt later, donker purperrood bedoordnd

FER Ferocactus

Groot wordende, schitterend bedoordnde bolcactussen. Bloei meestal pas op oudere leeftijd, maar zeer aantrekkelijk door de forse bedooring. Niet kougevoelig en meestal gemakkelijk te kweken. De groei is niet erg snel.

- 1 H 1 echidne (20 zpp) scherpe ribben; rechte, geelbruine doorns
 2 H 1 fordii (20 zpp) kleurig bedoordnd; violette bloemen al bij vrij kleine planten
 3 L 4 glaucescens (20 zpp) fraaie, blauwgroene plant; lange goudgele doorns
 4 L 1 glaucescens (20 zpp) fraaie, blauwgroene plant;

- lange goudgele doorns
 5 H 1 herrerae (20 zpp) bruine, gehaakte doorns
 6 L 1 latispinus (20 zpp) fraaie lichtgroene plant; gehaakte doorns
 7 H 1 schwarzii (20 zpp) weinige geelachtige zijdoorns; viltige schedel
 8 H 1 stainesii (20 zpp) rode of geelrode doorns
 9 H 1 viridescens (20 zpp) kan al klein bloeien; bloem groengeel

FRA Frailea

Kleine Zuidamerikaanse bolcactussen. De meeste soorten zetten zaad zonder dat de bloem open is geweest. Niet kougevoelig, maar door de penwortel wel vochtgevoelig.

- 1 L 4 altasensis (20 zpp) stamvorm; makkelijke bloeier
 2 L 4 angelesiae (20 zpp) plant bruin; goud bruine bedooring
 3 L 4 grahliana (20 zpp) zodevormend; fv 335
 4 L 4 grahliana (20 zpp) zodevormend; fv 512
 5 L 4 horstii (20 zpp) fecotrigensis (gracillima vormi8u) PR186 stamvorm
 6 L 4 itagori (20 zpp) pumilavorm; bolvormend
 7 L 4 meseta (20 zpp) pumila vorm goudgele bedooring
 8 L 4 perumblicata (20 zpp) PR1385 bolvorm
 9 L 4 pictzii (20 zpp) M21 bolvorm
 10 L 4 pumila (20 zpp) FS121 goudgele kortachtige bedooring
 11 L 4 pumila (20 zpp) FS122 goudgele bedooring
 12 L 4 pygmaea (20 zpp) rubella PR28 korte aanliggende doorns
 13 L 4 pygmaea (20 zpp) PR200 witte bedooring
 14 L 4 schlosserie (20 zpp) SCH60 pygmaea; korte aanliggende doorns
 15 L 4 spec. (20 zpp) GF881 korte bedooring; een van de mooiste species
 16 L 4 spec. (20 zpp) PR602 groene bol vormende plant

GLA Glandulicactus

Klein blijvende verwanten van *Ferocactus*. De planten bloeien in het vroege voorjaar. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 H 1 uncinatus (20 zpp) wrightiismallere ribben dan typeplant; lange, gehaakte middendoorns

GYC Gymnocactus

Mooie, kleine en gemakkelijk bloeiende bolcactussen. Niet kougevoelig. Sommige soorten zijn op eigen wortel moeilijk door hun vochtgevoeligheid. Bloei kan de hele zomer door plaatsvinden.

- 1 H 1 aguirreanus (20 zpp) kleine geelachtige bloemen
 2 H 1 beguinii (20 zpp) v. L1035 van Sierra de la Paila; verwant met *G. mandragora*
 3 H 1 beguinii (20 zpp) witte zij- en zwarte middendoorns; bloemen violet
 4 L 1 beguinii (20 zpp) witte zij- en zwarte midden-

- doorns; bloemen violet
- 5 H 3 booleanus (20 zpp) lijkt op *G. beguinii*
- 6 L 1 booleanus (20 zpp) lijkt op *G. beguinii*
- 7 H 1 gielsdorffianus (20 zpp) plant blauwgroen; wollige schedel; zwarte doorns
- 8 H 1 horripilus (20 zpp) lichtgekleurde doorns met donkere punten; violette bloemen
- 9 H 1 knuthianus (20 zpp) witte zij- en gele midden-doorns; bloemen roze
- 10 L 1 roseanus (20 zpp) SB277 klein; strokleurige doorns; geelachtige bloemen
- 11 H 1 roseanus (20 zpp) klein; strokleurige doorns; geelachtige bloemen
- 12 H 1 saueri (20 zpp) vlakke, blauwgroene plant; wollige schedel; bloemen purper
- 13 L 2 subterraneus (10 zpp) zaragosae P364 lichaam langwerpig, knotsvormig; bloemen purperroze
- 14 H 2 subterraneus (10 zpp) zaragosae lichaam langwerpig, knotsvormig; bloemen purperroze
- 15 H 2 subterraneus (10 zpp) klein; met wortelknol; purperen bloem
- 16 H 1 viereckii (20 zpp) lange witte zij- en zwarte middendoorns; purperen bloemen
- 17 H 2 ysabellae (10 zpp) platronde plant; witte bloemen
- 19 P 1 comarapense (20 zpp) veelribbig; bloem wit met roze keel
- 20 L 1 eroliesii (20 zpp)
- 21 P 1 eurypleurum (20 zpp) plant glanzend groen; rozewitte bloemen
- 22 P 1 fleischerianum (20 zpp) HU304 plant donkergroen; naaldvormige doorns
- 23 L 1 gibbosum (20 zpp) nigrum platronde; dicht bedoord
- 24 L 1 gibbosum (20 zpp) nigrum platronde; dicht bedoord
- 25 H 1 glaucum (20 zpp) grijsgroene plant; penwortel; witte bloemen
- 26 L 1 horridispinum (20 zpp) dicht en zwaar bedoord; roze bloemen
- 27 H 1 hybopleurum (20 zpp) ferocior stevige, grijze doorns
- 28 P 1 intertextum (20 zpp) platte plant; donkergroen tot grijsbruin; lange bloemen
- 29 P 1 kieslingii (20 zpp) castaneum P220 van La Rioja; lange witte bloemen
- 30 P 1 mazanense (20 zpp) polycephalum P223 Sa. de Velasco; roze bloemen
- 31 P 1 mihanovichii (20 zpp) stenogonum P242 Chaco ?Arg; bloemen geelgroen
- 32 L 1 monvillei (20 zpp) El Morro overgang monvillei en achirasense
- 33 L 1 monvillei (20 zpp) doorns geel; bloemen roze
- 34 P 1 mostii (20 zpp) grijze doorns; grote roze bloemen
- 35 L 1 ochoterenae (20 zpp) cinereum plant grijsgroen; doorns donkergrijs
- 36 L 1 ochoterenae (20 zpp) plant grijsgroen; doorns donkergrijs
- 37 L 1 ourselianum (10 zpp)
- 38 L 1 platense (20 zpp)
- 39 L 1 poeschlii (20 zpp) verzameld door F. Berger
- 40 L 4 saglione (20 zpp)
- 41 L 1 saglionis (20 zpp) uit het dal van de Rio Sta. Maria; zware roodachtige doorns
- 42 L 1 schickendantzii (20 zpp)
- 43 L 1 spec. Chelcos (20 zpp)
- 44 L 1 spec. Pampa de Pocho (20 zpp)
- 45 L 1 spec. Puerto Alegre (20 zpp)
- 46 L 1 stenopleurum (20 zpp) [ant grijs groen; grote witte bloemen
- 47 P 1 tudae (20 zpp) marsoneri P230 Salta, Campo Quijano
- 48 L 1 uruguense (20 zpp) plant grijsgroen; 3 tot 7 doorns; bloemen klokvormig
- 49 L 1 valniceckianum (20 zpp) omg. Capille del Monte
- 50 P 1 vatteri (20 zpp) plant grijsgroen; bloemen vuilwit tot roze

GYM *Gymnocalycium*

Groot Zuidamerikaans geslacht van bolcactussen die rijk en langdurig bloeien. De planten gedijen ook goed bij iets minder licht. Niet kougevoelig en in het algemeen gemakkelijk. De bloemknoppen zijn onbedoord.

- 1 L 1 achirasense (20 zpp) kainradliae
- 2 P 1 achirasense (20 zpp) GN123-499 La Quinta, S.L.
- 3 L 1 achirasense (20 zpp)
- 4 P 1 alboareolatum (20 zpp) P382A groeit samen met *G. kieslingii*
- 5 P 1 ambatoense (20 zpp) P22 Sierra Ambato; variabele soort met grijsroze doorns
- 6 L 1 andreae (20 zpp) fechseri gele bloemen
- 7 H 1 andreae (20 zpp) gele bloemen; gemakkelijke bloeier
- 8 P 1 anisitsii (20 zpp) bruin met bruingroen; gele doorns; bloemen roze met wit
- 9 L 1 baldianum (20 zpp) bekende roodbloeiende soort
- 10 P 1 bicolor (20 zpp) P116 tweekleurig bedoord; witte bloemen met rode keel
- 11 P 1 bodenbenderianum (20 zpp) P76 Carrizal; plant vlak kogelig; grijsbruin
- 12 H 1 borthii (20 zpp) fa. BO89 lijkt op *G. gibbosum*
- 13 L 1 bruchii (20 zpp)
- 14 P 1 capillaense (20 zpp) P5A kleine vorm uit Z. Cordoba; plant glanzend groen
- 15 H 1 cardenasianum (20 zpp) plant blauwgrijs; vlakke ribben; zeer lange, stevige doorns
- 16 L 1 carminanthum (20 zpp) karmijnkleurige bloemen
- 17 L 1 carolinense (10 zpp)
- 18 P 1 catamarcense (20 zpp) schmidianum P218 Z. van Tinogasta
- 1 H 4 hamatacanthus (20 zpp) één van de middendoorns tot 12 cm lang en gehaakt

HAM *Hamatocactus*

Aan *Ferocactus* verwante bolcactussen. Ze worden minder groot en bloeien zeer gemakkelijk met grote gele bloemen. Kweek is eenvoudig en ze zijn niet kougevoelig.

- 2 H 1 setispinus (20 zpp) orcuttii lange, goudgele doorns; gemakkelijke bloeier

HIL Hildewintera

Kleine kruipende en/of hangende zuilen die ook wel bij Borzicactus worden ingedeeld. Bloeit rijk gedurende de hele zomer. De planten zijn niet kougevoelig en worden niet zeer groot.

- 1 H 1 aureispina(20 zpp)dicht, zacht, goudgeel bedoorn; oranjerode bloemen
 2 L 1 colademononis(20 zpp)hangende soort, dicht wit behaard, zacht, rode bloemen
 3 L 2 colademononis(10 zpp)hangende soort, dicht wit behaard, zacht, rode bloemen

HOR Horridocactus

Zie ook Neochilenia, Neoporteria of Pyrrhocactus. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 H 1 choapensis (20 zpp) platrond; bloemen geel tot olijfgel
 2 H 1 horridus (20 zpp) = H. tuberisulcatus
 3 H 1 markisianus (20 zpp) vrij grote geelachtige bloemen

LEI Lepismium

Epifytisch groeiende, struikjes vormende cactussen. Nauw verwant met Rhipsalis.

- 1 L 1 ianthothele (20 zpp) 30-60 cm lange stengels; bloemen wit, geelachtig soms rozeachtig

LER Leuchtenbergia

Monotypisch geslacht van planten met penwortel en driekantige tepels. Zeer grote gele bloemen, die willig verschijnen bij oudere planten. In de zomer houden ze van veel water en in de winter van volkomen droogte. Niet kougevoelig.

- 1 L 1 principis (20 zpp) lange papierachtige doorns; enorme bloemen
 2 L 1 principis (20 zpp) lange papierachtige doorns; enorme bloemen

LOB Lobivia

Zie ook Echinopsis. Pseudolobivia is deels hier en deels bij Echinopsis ondergebracht. Schitterende bloeiers, maar helaas slechts enkele uren per bloei. De kweek is eenvoudig en de planten zijn niet kougevoelig. Voor mij de mooiste cactusbloemen!

- 1 H 1 acanthoplegma (20 zpp) oligotricha bloem bloedrood weinig behaard
 2 H 1 acanthoplegma (20 zpp) roseiflora bloem rozekarmijnkleurig met witte keel
 3 L 4 aurea (20 zpp) leucomalla centrale doorns lang en bruin; lange gele bloemen
 4 L 4 aurea (20 zpp) lange gele bloemen
 5 H 1 backebergii (20 zpp) larae lange, gebogen, buigzame doorns; purperviolette bloemen
 6 H 1 chrysochete (20 zpp) platrond; lange, iets

- gebogen, geelbruine doorns
 7 H 1 cinnabarina (20 zpp) grandiflora donkere geelbruine doorns; donkerrode bloemen met violette keel
 8 H 1 elongata (20 zpp) cilindrisch; lange, donkere doorns; grote gele bloemen
 9 L 1 huascha (20 zpp)
 10 H 1 jajoiana (20 zpp) nigrostoma gele of rode bloemen met zwartachtige keel
 11 L 1 kuehnrichii (20 zpp) pencopoma
 12 H 1 tarabucensis (20 zpp) tot 6cm donkerrode bloemen
 13 H 1 wrightiana (20 zpp) winteriana grote, lange, purperrode bloemen met een witte keel

LOP Lophophora

Kleine, soms groepen vormende bolcactussen. In de natuur bevat de wortelhals mescaline. De planten zijn onbedoorn en bezitten viltige areolen. Niet kou-, maar wel vochtgevoelig.

- 1 H 2 echinata (10 zpp) diffusa plant helder grijs-groen; vlakke ribben; wittachtige bloemen
 2 H 2 williamsii (10 zpp) decipiens grotere, langere, violetroze bloemen
 3 H 2 williamsii (10 zpp) doorloos; dikke viltige areolen
 4 L 2 williamsii (10 zpp) doorloos; dikke viltige areolen

MAL Mamillaria

Grootste en meest gekweekte geslacht van cactussen. Binnen het geslacht bestaat een grote schakering in vorm, grootte en bloemen. Bloei meestal in een krans om de schedel. Kweek bij veel soorten eenvoudig. Niet kougevoelig.

- 1 L 1 albicoma (20 zpp) veel witte, harige borstels, die de plant geheel verbergen
 2 L 1 albrechtiana (10 zpp) ML386 bloemen donker roze; M. rekoii var. rekoii
 3 L 1 amajacensis (10 zpp) Rog 419 wit roze bloemen met donkere middenstreep
 4 L 1 angelensis (20 zpp) grote witte bloemen
 5 L 1 anniani (20 zpp) zodevormend; middendoorn later gehaakt
 6 H 1 armillata (20 zpp) cilindrisch; geelbruine, gehaakte middendoorns
 7 H 1 baumii (20 zpp) Dol.; zwavelgele, geurende bloemen
 8 H 1 bella (20 zpp) lang, dicht, wit bedoorn; bloemen karmijnkleurig
 9 L 1 blossfeldiana (20 zpp) shurliana kleinere dwergsoort met grote rozekarmijnkleurige bloemen
 10 L 1 blossfeldiana (20 zpp) dwergsoort met grote rozekarmijnkleurige bloemen
 11 L 1 bombycina (20 zpp) glazig witt zij- en rode, gehaakte middendoorns
 12 L 4 boolii (20 zpp) dwergsoort met grote roze bloemen
 13 H 1 caerulea (20 zpp) plant blauwgroen; fijne witte

- 79 L 2 sphacelata (10 zpp) viperina SB836 meer randdoorns; smallere bloemen
- 80 H 1 sphaerica (20 zpp) Dol.; lange, vlakke tuberkels; grote bloemen
- 81 L 1 spinosissima (20 zpp) pilcayensis spruitend; rode bloemen
- 82 H 2 stella de tacubaya (20 zpp) bloem rood-wit met zalmrose tot olijfgroene strepen
- 83 L 1 surculosa (20 zpp) grote gele bloemen
- 84 H 2 tegelbergiana (10 zpp) dicht witachtig bedoorn; mooie, zeldzame soort
- 85 L 2 tepexicensis (20 zpp) bloem licht roze met paars roze streep
- 86 L 2 theresae (15 zpp) dwergsoort; grote roze bloemen
- 87 L 2 theresae (15 zpp) dwergsoort; grote roze bloemen
- 88 L 2 thornberi (10 zpp) yaquensis bloem wit rose met rose middenstreep; gehaakte midden-doorn
- 89 L 1 uncinata (20 zpp) zwarte, gehaakte midden-doorns; bleke bloemen met donkere strepen
- 90 L 1 voburnensis (20 zpp) eichlamii wollige gele axillen; gele bloemen

MAM Mamillopsis

Monotypisch geslacht. Dichte, witte bedoorning. Middendoorns gehaakt. Grote roodoranje bloemen, die helaas in cultuur niet al te vaak verschijnen. Niet kougevoelig.

- 1 H 2 senilis (10 zpp) fa. witbloeiende vorm
- 2 H 1 senilis (20 zpp) dicht, sneeuwwit bedoorn; grote rode bloemen

MAT Matucana

Zuidamerikaanse bolcactussen met grote, vaak zygomorfe bloemen. Hier zijn ook Submatucana en Eomatucana geplaatst. In cultuur zijn de meeste soorten niet kougevoelig. Over de naamgeving heerst nogal verwarring.

- 1 H 1 aureiflora (20 zpp) Subm.; lijkt op een Oroya; korte, rechte, gele bloemen
- 2 H 1 calliantha (20 zpp) Subm.; lange vervlochten doorns; grote bloemen
- 3 H 1 cereoides (20 zpp) veel witte zijdoorns; lange gele, omhoog gerichte middendoorns
- 4 H 1 crinifera (20 zpp) grote, iets zygomorfe bloemen; groeit later wat gerek
- 5 H 1 herzogiana (20 zpp) borstelige bedoorning
- 6 H 1 intertexta (20 zpp) Subm.; lange, zygomorfe, oranje bloemen
- 7 H 1 madisoniorum (20 zpp) pujupatii Subm.; plant grijsgroen; mooie donkerrode bloemen
- 8 L 1 madisoniorum (20 zpp) Subm.; vlakke ribben; vrijwel doornloos; oranjerode bloemen
- 9 H 1 paucicostata (20 zpp) Subm.; lange, gebogen grijze doorns; bloemen roodachtig
- 10 H 1 purpureoalba (20 zpp) purperroze bloemen
- 11 H 1 tuberculosa (20 zpp) Subm.; lange grijze doorns; rijkbloeiend
- 12 H 1 weberbaueri (20 zpp) flammae Subm.; dicht goudgeel bedoorn; bloemen oranje

MEL Melocactus

Cephalium vormende bolcactussen. In het algemeen zijn de planten willige groeiers, als de temperatuur 's winters voldoende hoog is. De planten bloeien pas na vorming van het cephalium, dus na 10 of meer jaren.

- 1 E 4 acispinosus (20 zpp) HU258A korte naaldvormige doorns
- 2 E 4 albicephalus (20 zpp) HU350 Zaaisel goed uniform; mooie bloem
- 3 E 1 azureus (20 zpp) hoge vorm
- 4 E 1 azureus (20 zpp) plant Ubink; plant donkerblauw; zwarte doorns
- 5 E 4 brongniartii (20 zpp) van Honduras
- 6 E 4 calderanus (20 zpp) HU465 pracht plant; mooi bedoorn
- 7 E 7 canescens (20 zpp) montealtoi FR1437 robuste variëteit
- 8 E 7 canescens (20 zpp) FR1333 van Ourives, Bahia; grote plant
- 9 E 4 coronatus (20 zpp) van Jamaica; kroonvormige bedoorning
- 10 E 1 dawsonii (20 zpp) WK24 van Puerto Maruata West Mexico
- 11 E 4 depressus (20 zpp) HU482 kleine roze vrucht
- 12 L 1 diersianus (20 zpp) Rodeador, Minas Gerais
- 13 E 4 ernestii (20 zpp) HU745 bekende soort met langste doorns
- 14 E 4 erythracanthus (20 zpp) HU220 goede bloeier
- 15 E 4 griseoloviridis (20 zpp) HU405 blauw-grijze groene plant
- 16 E 4 helvolilanatus (20 zpp) HU444 grote bolle plant van rond 15 cm
- 17 E 4 humilus (20 zpp) van Venezuela; zeer groene plant; grote bloem en vrucht
- 18 E 7 iacuensis (20 zpp) HU166 van Iacu Bahia; bruine naaldvormige doorns
- 19 E 4 lanssensianus (20 zpp) HU474 bloem blijft soms in het cephalium
- 20 E 1 lensselinkianus (20 zpp) HU381 bolvormige groene plant
- 21 E 1 lobelii. (20 zpp) BB99-388 mooie bedoorning
- 22 E 1 lobelii. (20 zpp) BB99-410 mooie bedoorning
- 23 E 1 lobelii. (20 zpp) BB99-418 mooie bedoorning
- 24 E 4 longispinus (20 zpp) RWB420 dicht roodbruin bedoorn; zeldzaam; zelfsteriel
- 25 E 1 macrodiscus (20 zpp) GD69 zeer zeldzaam; de echte soort
- 26 E 1 mantazanus (20 zpp) van Cuba; kleine soort; oranje-rood cephalium
- 27 E 4 maxonii (20 zpp) van Guatamala; grote bloem; grote vrucht
- 28 E 4 mulequensis (20 zpp) HU122 rode vrucht; zelffertil; jonge doorns roodachtig
- 29 E 4 nagyi (20 zpp) van Cuba; zeldzaam; zelfsteriel; enten!!
- 30 E 7 neglectus (20 zpp) FR1334 mooie soort; niet M. HU174
- 31 E 1 neryi (20 zpp) van Rio Araqa; zaden 1 mm rond
- 32 E 7 oreas (20 zpp) HU300 bruine naaldvormige doorns

- 33 E 4 pachyacanthus (20 zpp) HU407-1 bruine doorns; plant 25 cm hoog
- 34 E 1 pachyacanthus (20 zpp) HU407-2 blauwige plant; jonge doorn; plant (20 zpp) cm hoog
- 35 E 7 pescaderensis (20 zpp) S.00.1277 nieuwe soort; kale plant; Columbia
- 36 E 4 pruinus (20 zpp) HU635 lijkt veel op M. glaucescens
- 37 E 4 rubrispinus (20 zpp) FR1330=HU612 hele mooie plant
- 38 E 4 ruestii (20 zpp) van Honduras; grote witte vrucht van 35 mm en 12 mm dik
- 39 E 7 salvadorensis (20 zpp) HU301 mooi rood cephalium
- 40 E 4 schulzianus (20 zpp) AB1005 van Voltberg Suriname
- 41 E 1 spec. (20 zpp) BR390 zelfsteriel
- 42 E 4 spec. (20 zpp) GS24 van Quibor Venezuela
- 43 E 4 spec. (20 zpp) HB79 mooie bruine doorns; niet M. longicarpus
- 44 E 7 spec. (20 zpp) Hovens86-091 zuilvormige en bolle planten
- 45 E 4 spec. (20 zpp) HU155 mooie plant met rood-bruine doorns; HU155?
- 46 E 4 spec. (20 zpp) HU156-2 sterke bruine doorns
- 47 L 4 spec. (20 zpp) HU157 korte harde doorns; Aracantu Bahia
- 48 E 4 spec. (20 zpp) HU436=BB79 korte harde doorns; z. van Milagres Bahia
- 49 E 4 spec. (20 zpp) HU535 Jacaraci, Bahia; grote platronde plant
- 50 E 4 spec. (20 zpp) HU606 pracht bedoorning; zelfsteriel
- 51 E 4 spec. (20 zpp) HU736 bruine naaldvormige bedoorning
- 52 E 4 spec. (20 zpp) HU747 Porte Alegre, Bahia; grove ribben; zeer mooi
- 53 E 4 spec. (20 zpp) HU768 zeer mooie roodbruine bedoorning
- 54 E 1 spec. (20 zpp) bij Buiningia purpurea; korte bruine bedoorning
- 55 E 7 spec. Barquisimeto (20 zpp) van Barquisimeto Venezuela; kort dicht bedoorn
- 56 E 7 spec. Feira de Santana (20 zpp) Hovens81-157 naaldvormige bedoorning; bloeit goed
- 57 E 1 spec. Ibitiara (20 zpp) grote bolle plant; mooie bloem
- 58 E 4 spec. Quemadas Bahia (20 zpp) naaldvormige bedoorning
- 59 E 4 spec. Capitanejo Col. (20 zpp) van Estado Santander
- 60 E 4 spec. Serra Talhada Par. (20 zpp) bloem blijft in het cephalium steken
- 61 E 7 violaceus (20 zpp) depressus zeer rood bolvormige cephalium
- 62 E 1 violaceus (20 zpp) Hov.86002=HU239 van Macaé
- 63 E 7 zehntneri (20 zpp) HU165 grote plant met korte harde doorns
- 64 E 7 zehntneri (20 zpp) bij Ourives Bahia

MIA *Micranthocereus*

Klein blijvende, zeldzaam mooi behaarde en bedoornde zuilen. Ze bloeien met vele kleine bloemen in herfst en winter. De planten zijn warmteminnend.

- 1 L 1 densiflora (20 zpp) zuilvormige plant; smalle bloemen

NCH *Neochilenia*

Zie ook onder *Horridocactus*, *Neoporteria* en *Pyrrhocactus*. Vele van deze Chileense bolcactussen hebben een opvallend gekleurde epidermis. Niet kou-, maar op eigen wortel wel vochtgevoelig.

- 1 H 1 aerocarpa (20 zpp) fulva areolen dichter bij elkaar; doorns lichter
- 2 H 1 aerocarpa (20 zpp) dwergsoort; nietige, vosrode doorns; grote roodachtige bloemen
- 3 H 1 aspillagai (20 zpp) frisgroene plant; heldere doorns; heldergele bloemen
- 4 H 1 calderana (20 zpp) omhoog gebogen, donkere doorns; geelwitte bloemen
- 5 H 1 crispa (20 zpp) lichaam zwart grijsgroen; fijne, gewonden, pekwarte doorns
- 6 H 1 echinus (20 zpp) = *Pyrrhocactus echinus*
- 7 H 1 floccosa (20 zpp) dwergsoort; plant verborgen onder wolharen
- 8 H 1 glabrescens (20 zpp) kleine grijsgroene plant; nietige bedoorning
- 9 H 1 huascensis (20 zpp) donkere doorns; karmijnrode bloemen met witte rand
- 10 H 1 intermedia (20 zpp) lichaam donkergroen; zwarte doorns; rijk witachtig bloeiend
- 11 H 1 krausii (20 zpp) dwergsoort; wollige top; dichte, fijne, bruine bedoorning
- 12 H 1 lembckei (20 zpp) wollige schedel; geen middendoorns
- 13 H 1 neofusca (20 zpp) lijkt op N. deherdtiana; gele bloemen
- 14 H 1 neohankeana (20 zpp) plant frisgroen of grijsbruin; zwarte doorns; bleekgele bloemen
- 15 H 1 occulta (20 zpp) kleine, vrijwel doornloos lichaam; fraaie roze bloemen
- 16 H 1 pilispina (20 zpp) lange, zwarte, fijne doorns; bleekgele doorns
- 17 H 1 recondita (20 zpp) witviltige areolen; bloemen wit tot geelachtig
- 18 H 1 residua (20 zpp) kleine, heldergroene plant; bruinachtige doorns; gele bloemen
- 19 H 1 scoparia (20 zpp) kleine planten met zwarte doorns; witte bloemen met rode stempels
- 19 H 1 setosiflora (20 zpp) intermedia grote geelroze bloemen
- 21 H 1 simulans (20 zpp) lijkt op C. pseudocoquimbana; tweekleurige bloemen
- 22 H 1 taltalensis (20 zpp) lange, zware, zwarte doorns; bloemen violet
- 23 H 1 transitensis (20 zpp) roodbruine, gebogen doorns met zwarte punten
- 24 H 1 vallenarensis (20 zpp) veel gele bloemen met karmijnkleurige strepen
- 25 H 1 vexata (20 zpp) zeer variabele dwergsoort; zeldzaam

NEP Neoporteria

Zie ook Neochilenia, Horridocactus en Pyrrhocactus. Chileense bolcactussen die vaak in de winter bloeien. De planten vallen op door de vaak opvallend gekleurde epidermis en de afwisselende bedoorning. Niet kougevoelig.

- 1 H 1 atrispinosa (20 zpp) fijne, witte zij- en steviger pekwarte middendoorns
- 2 H 1 castaneoides (20 zpp) frisgroene plant; dicht goudgeel bedoorn
- 3 H 1 cephalophora (20 zpp) dwergsoort; dicht, geelachtig en haarchtig bedoorn
- 4 H 1 clavata (20 zpp) frisgroen; stevige doorns; violette bloemen
- 5 H 1 coimasensis (20 zpp) penwortel; purperroze bloemen
- 6 H 1 gerocephala (20 zpp) plant verborgen onder fijne, witte, gedraaide doorns
- 7 H 1 laniseps (20 zpp) gele of zwarte doorns
- 8 H 1 multicolor (20 zpp) zaden van zwart bedoornde planten
- 9 H 1 nigrihorrida (20 zpp) wordt groot; zware donkere doorns; bloemen karmijnkleurig
- 10 H 1 villosa (20 zpp) wollige areolen
- 11 H 1 wagenknechtii (20 zpp) stevige geelbruine bedoorning

NOR Normanbokea

Geslacht van kleine, bolvormige cactussen uit Mexico. De soorten worden ook wel ingedeeld bij Pelecyphora, Gymnocactus of Turbinicarpus, zie ook daar. Niet erg gemakkelijk, maar wel erg mooi.

- 1 H 2 pseudopectinata (10 zpp) rubriflora vorm met grote purperviolette bloemen
- 2 H 2 pseudopectinata (10 zpp) dicht pectinaat bedoorn
- 3 H 2 valdeziana (10 zpp) albiflora witte, gevederde, haarachtige doorns; bloemen witachtig

NOT Notocactus

Gemakkelijke en schitterend bloeiende bolcactussen, waarvan de meeste soorten niet erg groot worden. De planten kunnen toe met iets minder licht. Hier zijn ook soorten van Brasilicactus, Eriocactus en Wigginsia vermeld.

- 1 L 1 catharinae (20 zpp)
- 2 L 1 concinnus (20 zpp) grote gele bloemen
- 3 L 1 concinnus (20 zpp) grote gele bloemen
- 4 L 1 crassigibbus (20 zpp) vlakke, geronde ribben; zeer lange gele bloemen
- 5 L 1 eugeniae (20 zpp)
- 6 L 1 laetivirens (20 zpp)
- 7 L 1 mammulosus (20 zpp)
- 8 L 1 militaris (20 zpp)
- 9 L 1 ottonis (20 zpp)
- 10 L 1 roseoluteus (20 zpp) roze bloemen met een geel hart; zeer mooi!
- 11 L 1 roseoluteus (20 zpp) geelbruine doorns; roze bloemen met gele keel
- 12 L 1 rutilans (20 zpp) bloemen rozekarmijnkleurig

- met gele keel
- 13 L 1 rutilans (20 zpp) bloemen rozekarmijnkleurig met gele keel
- 14 L 1 rutilans (20 zpp) bloemen rozekarmijnkleurig met gele keel
- 15 L 1 schlosseri (20 zpp) dicht bedekt met fijne, lange, roodbruine doorns
- 16 L 1 scopa (20 zpp) ramos veel witte zijdoorns; roodachtige middendoorns; gele bloemen
- 17 L 1 securituberculatus (20 zpp) HU1386
- 18 L 1 submammulosus (20 zpp) fa. El Morro
- 19 L 1 submammulosus (20 zpp) KH89
- 20 L 1 tureczekianus (20 zpp)
- 21 L 1 uruguayes (20 zpp)
- 22 L 1 veenianus (20 zpp)
- 23 L 1 warasii (20 zpp) Erioc.; lijkt op N. magnificus, maar heeft minder ribben

OBR Obregonia

Monotypisch geslacht van platronde planten. De planten zijn gemakkelijker te kweken dan b.v. Ariocarpus. Ze zijn niet kougevoelig en bloeien willig uit de wollige schedel.

- 1 H 5 denegrii (10 zpp) eigenaardige, driekantige wratten; zeer wollige schedel

ORO Oroya

Peruaanse bolcactussen met vaak bijzonder mooie tweekleurige bloemen. De kweek is niet moeilijk en de planten zijn niet kougevoelig.

- 1 P 2 borchersii (20 zpp) doorns barnsteenkleurig; citroengele bloemen
- 2 P 2 laxiareolata (20 zpp) gele doorns met rode voet; karmijnkleurige bloem, binnenin geel
- 3 P 2 peruviana (20 zpp) plant donkergroen; karmijnkleurige bloem, binnenin geel

PAR Parodia

Geslacht van veelal vrij klein blijvende bolcactussen uit Zuid-Amerika. Kleurrijke en afwisselende bedoorning. Bloei gedurende de gehele zomer. Niet kougevoelig. Niet te warm zaaien geeft de beste resultaten.

- 1 H 1 aureicentra (20 zpp) stevige, geelbruine, gebogen middendoorns; bloemen bloedrood
- 2 L 4 cabracoralensis (20 zpp) P235
- 3 H 1 escayachensis (20 zpp) lange, zware, geelachtige haakdoorns; bloem scharlaken
- 4 H 1 lauii (20 zpp) roodbruine, gehaakte doorns; karmijnrode bloemen
- 5 H 1 maassii (20 zpp) albescens bleekbruine doorns; geelrode bloemen
- 6 H 1 rosealba (20 zpp) doorns in de schedel roze, later witter; gele bloemen
- 7 L 4 rubriflora (20 zpp)
- 8 H 1 schwebsiana (20 zpp) kleine roodachtige bloemen
- 9 L 4 spec. (20 zpp) L443
- 10 L 4 spgazziniana (20 zpp)
- 11 H 1 variicolor (20 zpp) zware middendoorns variërend van geelbruin tot zwart

PHE *Phellosperma*

- 1 H 2 tetrancistra (20 zpp) grote purperen bloemen; op eigen wortel moeilijk

PIL *Pilosocereus*

Geslacht van schitterend berijpte en behaarde zuilcactus. De meeste soorten zijn warmteminnend. De bloemen verschijnen pas op latere leeftijd en ruiken vaak onaangenaam.

- 1 L 1 catingicola (20 zpp) HU490 zuilvormige plant
2 L 1 fulvilanatus (20 zpp) zuilvormige plant; intense wax coating; areolen vrijwel doorlopend
3 L 1 fulvilanatusatus (20 zpp) van heckianus zuilvormige plant; intense wax coating; areolen vrijwel doorlopend

PYR *Pyrrhocactus*

Zie ook *Horridocactus*, *Neochilenia* en *Neoporteria*. Mooie zwaar bedoornde planten met fraaie klokvormige bloemen. De soorten zijn niet kougevoelig, maar men eet ze vaak.

- 1 H 1 andreaenus (20 zpp) lange, pekwarte doorns; rode bloem, van binnen geelachtig
2 H 1 bulbocalyx (20 zpp) stevige roodbruine doorns, naar boven gebogen
3 H 1 meglioli (20 zpp) grijsgroene plant; grijsviolet doorns; roze bloemen
4 H 1 strausianus (20 zpp) naar boven gebogen, roestkleurige, priemende doorns
5 H 1 vertongenii (20 zpp) dwergsoort; plant loodgrijs; zwarte doorns; bloemen geelachtig

REB *Rebutia*

Hieronder zijn ook de geslachten *Aylosteria* en *Mediolobivia* geplaatst. De planten bloeien vroeg in het voorjaar met relatief zeer grote bloemen. De soorten zijn zeer bloeiwillig, niet kougevoelig en gemakkelijk te kweken.

- 1 H 1 archibuiningiana (20 zpp) Ayl.; fijne geelachtige bedoorning; oranje bloemen
2 H 1 atrovirens (20 zpp) haefneriana *Mediolob.*; rode bloemen
3 P 1 christinae (20 zpp) WR492A *Mediolob.*; dicht bedoornd; orangerode bloemen
4 H 1 einsteinii (20 zpp) atropina L477 *Mediolob.*; lichaam ovaal; zwartachtige borsteldoorns
5 H 1 einsteinii (20 zpp) aureiflora *Mediolob.*
6 L 1 espinosae (20 zpp) KK1815
7 H 1 haagei (20 zpp) canacruzensis WR642 *Mediolob.*; witroze bloemen met roze keel
8 H 1 haagei (20 zpp) eos *Mediolob.*; plant bruinviolet; doorns bruin; bloemen roze tot rood
9 H 1 haagei (20 zpp) oruensis *Mediolob.*; plant bruinviolet; doorns bruin; paarsrode bloemen
10 H 1 jujuyana (20 zpp) Ayl.
11 H 1 kariusiana (20 zpp) fa. witbloeiend
12 H 1 kariusiana (20 zpp) bleek roze
13 H 1 kieslingii (20 zpp) Ayl.; fijne, witte zij- en sterkere, geelbruine middendoorns

- 14 H 1 krainziana (20 zpp) fa. vorm met witte bloemen
15 H 1 krainziana (20 zpp) fa. zaden van goudgeel bloeiende planten
16 H 1 krainziana (20 zpp) plant donkergroen; korte witte doorns; bloem scharlaken
17 H 1 kupperiana (20 zpp) Ayl.; zware, bruine middendoorns; kersenrode bloemen
18 H 1 marsoneri (20 zpp) dicht geelbruin bedoornd; grote kanariegele bloemen
19 H 1 muscula (20 zpp) Ayl.; verborgen onder zachte, witte borstels; oranje bloemen
20 H 1 narvaecense (20 zpp) Ayl.; nietige, witte doorns; veel roze-lila bloemen
21 H 1 nigricans (20 zpp) *Mediolob.*; vuurrode bloemen
22 H 1 pygmaea (20 zpp) friedrichiana rood oranje bloemen
23 H 1 pygmaea (20 zpp) iscayachensis bloemen rood, binnenzijde rose
24 H 1 pygmaea (20 zpp) *Mediolob.*; fijne, aanliggende, heldere doorns met donkere basis
25 H 1 sanguinea (20 zpp) Ayl.
26 H 1 steinmannii (20 zpp) christinae *Mediolob.*; dooreengevlochten, geelachtige bedoorning
27 H 1 steinmannii (20 zpp) parvula *Mediolob.*; geelwitte, zachte borstels; orangerode bloemen
28 H 1 violaciflora (20 zpp) geelachtige, borstelige bedoorning; bloemen violet
29 H 1 violascens (20 zpp) *Mediolob.*; plant grijsgroen; bloem roodachtig

ROC *Roseocactus*

Vaak bij *Ariocarpus* geplaatst geslacht. Beide geslachten zijn zeer nauw verwant. Zie ook bij *Ariocarpus*.

- 1 H 2 fissuratus (10 zpp) hintonii prachtige miniatuurvorm
2 L 2 fissuratus (10 zpp) hintonii prachtige miniatuurvorm
3 H 2 fissuratus (10 zpp) de "levende rots"; wollige schedel; grote violette bloemen
4 H 2 kotschoubeyanus (10 zpp) albiflorus vorm met witachtig roze bloemen
5 H 2 kotschoubeyanus (10 zpp) macdowellii klein; bloemen purper
6 H 2 kotschoubeyanus (10 zpp) kleine plantjes; grote violette bloemen in de herfst
7 H 2 lloydii (10 zpp) lijkt een levende rots; veel schedelwol; purperen bloemen

SEC *Selenicereus*

Slanke, klimmende zuilcactus met luchtwortels. De bloemen zijn vaak zeer groot en nachtelijk. Een aantal soorten wordt als entstam gebruikt. Sommige soorten zijn wat kougevoelig.

- 1 L 1 donkelaarii (20 zpp) plant stamvormig; nacht bloeier

STI *Stetsonia*

Zuidamerikaanse, groot wordende zuilcactussen met zeer stevige donkere doorns. Reeds zaailingen zijn zeer aantrekkelijk. De kweek is niet moeilijk en de planten zijn niet kougevoelig.

2 L 1 coryne (20 zpp) jonge planten blauwgrijs

THE *Thelocactus*

Noordamerikaanse bolcactussen met knobbelige ribben en vaak grote attractieve bloemen. De kweek is meestal gemakkelijk en de meeste soorten bloeien gemakkelijk en langdurig. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 H 1 bicolor (20 zpp) bolansii grote planten; dicht porseleinwit bedoornd
- 2 H 1 bicolor (20 zpp) pottsii afwaarts gebogen middendoorns
- 3 H 1 bicolor (20 zpp) texensis een der middendoorns extreem lang en papierachtig
- 4 H 1 bicolor (20 zpp) tricolor prachtige purperrode en gele doorns
- 5 H 2 bueckii (20 zpp) donkere epidermis; lange bruinachtige doorns; purperen bloemen
- 6 H 1 conothele (20 zpp) argenteus veel witte, priemende doorns; bloemen purperviolet
- 7 H 1 conothele (20 zpp) aurantiacus donkerder doorns; donker goudgele bloemen
- 8 H 1 conothele (20 zpp) maddowellii dicht, lang, wit bedoornd; purperviolette bloemen
- 9 H 1 conothele (20 zpp) witachtige doorns; purperviolette bloemen
- 10 H 1 flavidispinus (20 zpp) dicht goudgeel bedoornd; grote violette bloemen
- 11 H 2 freudenbergeri (15 zpp) grote tuberkels; lange doorns; violette bloemen
- 12 H 1 heterochromus (20 zpp) stevige, kleurige doorns; grote purperviolette bloemen
- 13 H 1 hexaedrophorus (20 zpp) fossulatus grijsgroen; grote zachtroze bloemen
- 14 L 1 hexaedrophorus (20 zpp) plant grijblauw; zware bedoorning; bloemen rozewit
- 15 H 2 lausseri (15 zpp) heeft als Echinofossulocactus gestreepte bloemen
- 16 H 1 leucacanthus (20 zpp) schmollii heldere bedoorning; zijdeachtige karmijnviolette bloemen
- 17 H 1 lloydii (20 zpp) ribben verdeeld in tuberkels; zware, kleurige bedoorning
- 18 L 1 maddowellii (20 zpp) dicht bedoornd; bloemen magenta
- 19 H 1 matudae (20 zpp) lange, zachte tuberkels; grote diepviolette bloemen
- 20 H 1 nidulans (20 zpp) grijsgroen; zeer lange, asbestachtige doorns
- 21 H 1 phymatothelos (20 zpp) grijsgroen; korte doorns; grote roze bloemen
- 22 H 1 saussieri (20 zpp) v. L1009 van Aramberri/NL.; vorm met goudgele bloemen
- 23 H 1 saussieri (20 zpp) platronde plant; lange priemende doorns; bloemen purper
- 24 H 1 schwarzii (20 zpp) bloeit de hele zomer met

- 25 H 1 zeeer mooie bloemen
tulensis (20 zpp) plant donkergroen; lange grijsbruine doorns; bloemen donkerroze
- 26 H 1 wagnerianus (20 zpp) nieuwe doorns rood, later goudgeel

THR *Thrixanthocereus*

Aan Espostoa verwante zuilen. De planten hebben een fijne dichte bedoorning. Bij oudere planten kunnen de nachtelijke, onaangenaam ruikende bloemen wel verschijnen.

- 1 P 1 senilis(20 zpp)witte zuil met bruin cephalium; purperrode bloemen

TRI *Trichocereus*

Groot geslacht van uiterlijk zeer verschillende zuilen uit Zuid-Amerika. Meestal gemakkelijke groeiers en niet kougevoelig. Vele soorten worden gebruikt als onderstam, hetgeen wijst op de sterkte van deze planten. Zeer grote witte bloemen.

- 1 L 1 spec. Pituil (20 zpp) verm.strigosus; prachtige roodbruine stekels

TUR *Turbincarpus*

Kleine, zeer bloeiwillige Mexicaanse bolcactussen. Het geslacht omvat een beperkt aantal soorten. De planten zijn niet kougevoelig, maar vaak is enten gewenst vanwege de vochtgevoeligheid.

- 1 H 1 alonsoi (20 zpp) breed afgevlakte tuberkels; purperen bloemen
- 2 L 1 alonsoi (20 zpp) breed afgevlakte tuberkels; purperen bloemen
- 3 H 1 dickisoniae (20 zpp) verwant met T. gracilis; veel zijdoorns
- 4 H 1 flaviflorus(20 zpp)klein; duidelijke ronde tuberkels; gele bloemen
- 5 H 1 gracilis(20 zpp)vervlochten, lange, zachte, afgevlakte, bruine doorns
- 6 H 1 hoferi(20 zpp)grijsgroen; weinige, zachte doorns; lijkt op Strombocactus
- 7 H 2 jauernigii (10 zpp) witwollige schedel; roze bloemen
- 8 L 1 klinkerianus (20 zpp) huizache zeer klein; zwarte, gebogen doorns; witte bloemen
- 9 H 1 klinkerianus (20 zpp) zeer klein; zwarte, gebogen doorns; witte bloemen
- 10 L 1 klinkerianus (20 zpp) zeer klein; zwarte, gebogen doorns; witte bloemen
- 11 H 2 krainzianus (10 zpp) lausseri lange in elkaar verwarde doorns; bloem helder purper
- 12 H 1 krainzianus (20 zpp) minimus kleiner; bloemen ook kleiner
- 13 H 1 krainzianus (20 zpp) fijne, krullende bedoorning; bleekgele of roze doorns
- 14 L 2 laui (15 zpp) glazig witte doorns met donkere punt; grote roze bloemen
- 15 H 2 lauii (15 zpp) glazig witte doorns met donkere punt; grote roze bloemen
- 16 H 1 lophophoroides (20 zpp) dwergsoort; wollige

- schedel; grote zachtroze bloemen
 17 H 1 macrochele (20 zpp) doorns dooreen gevlochten; roze bloemen
 18 L 1 macrochele (20 zpp) doorns dooreen gevlochten; roze bloemen
 19 L 1 macrochele (20 zpp) doorns dooreen gevlochten; roze bloemen
 20 H 1 polaskii (20 zpp) vlakke tuberkels; roze bloemen
 21 L 1 polaskii (20 zpp) vlakke tuberkels; roze bloemen
 22 H 1 pseudomacrochele (20 zpp) lange, zachte, geelbruine doorns; grote roze bloemen
 23 L 1 pseudopectinatus (10 zpp) klein, mooie niet gevederde bedoorning;
 24 H 2 rioverdensis (10 zpp) grijsgroene plant; weinig, naar boven gekromde doorns
 25 H 2 roseiflorus (10 zpp) witwollige schedel; zwarte middendoorns; purperroze bloemen
 26 H 2 schmiedickeanus (10 zpp) dooreen gevlochten, gebogen doorns
 27 H 1 schwarzii (20 zpp) ribben sterker in knobbels verdeeld; verder net T. polaskii
 28 L 1 spec. Huizache (20 zpp)
 29 L 1 spec. Matechula (20 zpp)
 30 H 1 swobodae (20 zpp) zachte, gedraaide, zwartachtige doorns; witachtige bloemen
 31 L 1 swobodae (20 zpp) zachte, gedraaide, zwartachtige doorns; witachtige bloemen
 32 L 1 swobodae (20 zpp) zachte, gedraaide, zwartachtige doorns; witachtige bloemen
 33 L 1 valdezianus (20 zpp) klein, mooie bedoorning; witte bloemen
 34 L 1 valdezianus (20 zpp) klein, mooie bedoorning; rode bloemen
 35 L 1 valdezianus (20 zpp) klein, mooie bedoorning; witte bloemen
 36 L 1 valdezianus (20 zpp) klein, mooie bedoorning; rode bloemen
 37 L 1 valdezianus (20 zpp) klein, mooie bedoorning; witte bloemen

WEI Weingartia

Kleine Zuidamerikaanse bolcactussen, die de hele zomer door bloeien. Probleemloze planten, die niet erg groot worden en zeker ook geschikt zijn voor beginners. De bloemen zijn vrijwel steeds geel. De planten zijn niet kougevoelig.

- 1 H 1 corroana (20 zpp) dikwollige areolen en priemende, gele doorns
 2 H 1 erinacea (20 zpp) vlakke plant; korte, rechte, geelwitte doorns
 3 H 1 lanata (20 zpp) grote, wollige areolen; gele doorns; rijke bloeier
 4 H 1 riograndensis (20 zpp) vormt clusters; gele gebogen doorns; veel gele bloemen
 5 H 1 spec. (20 zpp) van Presto/Bol.; wollige areolen; luchtig bedoornnd
 6 H 1 spec. (20 zpp) van Tuna Pampa/Bol; dicht bedoornnd

Zaden van Vetplanten

AD Adenium (Apocynaceae)

Afrikaanse stamsucculenten met zeer giftig melksap. Grote rode of rose bloemen. Kougevoelig.

- 1 L 1 obesum (10 zpp) stamsucculent met fraaie rose bloemen

AG Agave (Agavaceae)

Bladsucculenten met eindstandige enorme bloeiwijze. Enkele soorten verdragen nachtvorst. De planten zijn zeer geliefd en meest eenvoudig te kweken, maar ze nemen later veel plaats in. De laatste jaren zijn de zaden snel uitverkocht.

- 1 L 1 celsii (10 zpp) tot 30 cm; blauw groene tot groene dikke bladeren
- 2 L 1 celsii (10 zpp) tot 30 cm; blauw groene tot groene dikke bladeren
- 3 L 1 horrida (10 zpp) perotensis
- 4 L 1 macroacantha (10 zpp)
- 5 L 1 mitis (10 zpp) van Jalpa, Quaretai
- 6 L 1 parviflora (10 zpp) blijft klein; zeer mooi
- 7 L 1 parviflora (10 zpp) blijft klein; zeer mooi
- 8 L 1 scabra (10 zpp) omg. Caseanud

AO Aloe (Liliaceae)

Groot geslacht van Afrikaanse (blad)succulenten. De meeste soorten zijn gemakkelijk te kweken en ook geschikt voor beginners. Een aantal soorten wordt groot. Meestal niet kougevoelig.

- 1 L 1 clariflora (15 zpp) mooie grijs zilverenn rozet
- 2 L 1 dichotoma (15 zpp) Goliath onder de aloes; de kokerboom
- 3 L 1 imalotensis (15 zpp)
- 4 L 1 longistyla (15 zpp)
- 5 L 1 oculata (15 zpp) crouzianus mooie blauw zilveren rozet met witte doorns
- 6 L 1 parvula (15 zpp) donker groen tot rood getint
- 7 L 1 peglerae (15 zpp) mooie grijs groene tot blauwe rozetten; koraal aloë
- 8 L 1 reitzi (15 zpp) blauw grijs

AN Anacampseros (Portulacaceae)

Compacte dwergstruikjes met korte, dikke, vertakte stam en groen of rood verkleurd blad. Bloemen relatief groot, 1 dag geopend, kleur wit tot violet. Mits droog niet kougevoelig.

- 1 JT 1 arachnoides (20 zpp) 5 km N Kliprand
- 2 L 1 australiana (20 zpp) knolsoort
- 3 JT 1 baeseckeii (20 zpp) 11 km N Concordia
- 4 JT 1 crinita (20 zpp) Namies, W Pofadder
- 5 JT 2 decapitata (20 zpp) sp. nov. Magaliesberg, W Pretoria
- 6 JT 1 filamentosa (20 zpp) filamentosa 22 km O Colesberg
- 7 JT 1 karasmontana (20 zpp) 15 km ZO Pofadder
- 8 JT 1 lanceolata (20 zpp) 8 km NW Lekkersing

- 9 JT 1 pisina (20 zpp) 3 km N Seekoegat
- 10 JT 2 retusa (20 zpp) lanuginosa Quaggaskop, Knersvlakte
- 11 JT 1 retusa (20 zpp) 30 km ZW Loeriesfontein
- 12 JT 2 sp.nova (20 zpp) 30 km ZW Lady Grey
- 13 L 1 sunrise (20 zpp) rood blad
- 14 JT 1 vanthielii (20 zpp) Z. Steinkopf

Arg Argemone

- 1 L 1 ochroleuca (20 zpp) RM58 distelachtig; lichtgele klapprozen

AV Avonia (Portulacaceae)

Aparte dwergstruikjes met slanke takjes, wit van kleur doordat schubben de blaadjes bedekken. Bloemen klein, meestal wit.

- 1 JT 1 albissima (20 zpp)
- 2 JT 1 dinteri (20 zpp) Namibië
- 3 JT 1 herreana (20 zpp) Numees, Richtersveld
- 4 L 1 herreana (20 zpp) 70 km Alexanderbay; witte schubjes
- 5 JT 1 papyracea (20 zpp) namaensis Kangnas, O Sprinkbok
- 6 JT 1 papyracea (20 zpp) papyracea Rooivlei, ZW Ladismith
- 7 JT 1 perplexa (20 zpp) O Bloeddrift, Richterveld
- 8 JT 1 prominens (20 zpp) Naroegas, ZO Port Nolloth
- 9 JT 2 quinari (20 zpp) alstonii 15 km Z Pofadder
- 10 JT 2 quinari (20 zpp) quinari Platbakkies
- 11 JT 1 recurvata (20 zpp) minuta Gamsberg, W Pofadder
- 12 JT 2 recurvata (20 zpp) recurvata Kangnas, O Sprinkbok
- 13 JT 1 ruschii (20 zpp) Witkoppies, Z Pofadder
- 14 JT 1 ustulata (20 zpp) 5 km N Seekoegat

BO Bowia (Liliaceae)

Ui-achtige planten met lange vertakte ranken en vrijwel geen blad. De planten zijn eenvoudig te kweken en ze zijn niet kougevoelig. In de winter verdwijnen de bovengrondse delen, waarna in de lente nieuwgroei ontstaat.

- 1 L 1 kilimansharica (20 zpp) zelffertil; gemakkelijk en attractief
- 2 L 1 volubilis (20 zpp) zelffertil; gemakkelijk en attractief

CO Cotyledon (Crassulaceae)

Zie ook bij Tylecodon. De planten vormen dikke stammetjes en bezitten vlezige bladeren. Sommige soorten zijn giftig

- 1 L 1 orbiculata (20 zpp) langwerpige witberijpte blad

CU *Crassula* (CRASSULACEAE)

Groot geslacht van meest succulenta planten, vooral uit Afrika. Bladeren tegenover elkaar geplaatst, vaak in rozetten. Bloemen klein, vaak eindstandig. Niet zeer kougevoelig.

- 1 L 1 setulosa (20 zpp) aff. Setulosa zeer klein behaarde rozetjes
- 2 L 1 setulosa (20 zpp) grijsbehaarde rozetten

DD *Dioscorea* (Dioscoreaceae)

Planten uit Zuid-Afrika die een dikke stamknol vormen. De planten staan in de winter graag warm, omdat ze dan hun groeiperiode hebben.

- 1 L 2 elephantipes (15 zpp) olifantvoet; donker zaaien

EU *Euphorbia* (Euphorbiaceae)

Soortrijk geslacht met vele stamsucculente soorten. Het (melk)sap van deze planten is giftig. Vele soorten zijn tweehuizig. De cultuur is niet moeilijk, hoewel sommige soorten wat vochtgevoelig en warmteminnend zijn.

- 1 L 1 enopla (20 zpp) centrale stam met spruiten; rode tot roodbruine doorns
- 2 L 2 meloformis (10 zpp) bleekgroen met afgetekende strepen
- 3 L 2 obesa (10 zpp) zeer symmetrisch gevormd lichaam
- 4 L 1 schoenlandii (20 zpp) centrale stam zonder spruiten

FE *Fenestraria* (Aizoaceae)

Hoogsucculente planten met dikke bladeren die aan de top een venster bezitten. De planten houden van veel licht. Niet kougevoelig.

- 1 L 2 aurantiaca (15 zpp) dikke bladeren met venster

FT *Frithia* (Aizoaceae)

Hoogsucculente, op *Fenestraria* gelijkende planten. De enige soort is zodenvormend.

- 1 L 2 pulchra (15 zpp) zodevormend

GRA *Grahamia* (Portulacaceae)

Dikke knolwortels.

- 1 L 1 palmeri (20 zpp) RM90 dikke knolwortels

HEC *Hechtia* (Bromeliaceae)

Aardse bromelias, aangepast aan droge omgeving. Langzame groeiers

- 1 L 1 spec. Cuicatlan (10 zpp) tussen Cuicatlan en Oaxaca

KA *Kalanchoe* (Crassulaceae)

Groot geslacht van Afrikaanse en Zuidaziatische bladsucculenten. Sommige soorten vormen aan de bladeren broedknoppen. De planten zijn zeker niet kougevoelig.

- 1 L 1 thyrsoflora (15 zpp) bloedrode bladeren; woestijnroos

LI *Lithops* (Aizoaceae)

Levende steentjes. Deze stamloze bladsucculenten zijn niet kou-, maar wel vochtgevoelig. De meeste soorten bloeien in de late zomer of in de herfst. Soorten afkomstig van HN zijn afkomstig van planten die uit de verz. van Dr. De Boer stammen.

- 1 HN 1 aucampiae (20 zpp) euniceae
- 2 HN 2 aucampiae (10 zpp) f. Danielskuil
- 3 HN 1 aucampiae (20 zpp) Kuruman
- 4 HN 2 aucampiae (10 zpp)
- 5 HN 1 bella (20 zpp) eberlanzii
- 6 HN 2 bella (10 zpp) lericheana
- 7 HN 2 brevis (15 zpp)
- 8 HN 2 bromfieldii (15 zpp)
- 9 HN 1 christinae (20 zpp)
- 10 HN 1 dabneri (20 zpp)
- 11 HN 1 deboerii (20 zpp)
- 12 HN 1 elisae (20 zpp)
- 13 HN 1 erniana (20 zpp)
- 14 HN 2 fulleri (10 zpp) ochracea
- 15 HN 1 fulviceps (20 zpp) lactinea
- 16 HN 2 fulviceps (10 zpp) lydia
- 17 HN 2 fulviceps (15 zpp)
- 18 HN 2 gesinae (10 zpp) annae
- 19 HN 2 gesinae (15 zpp)
- 20 HN 2 glaudinae (10 zpp)
- 21 HN 2 gracilidelineata (15 zpp)
- 22 HN 1 hallii (20 zpp) maculata
- 23 HN 1 hallii (20 zpp)
- 24 HN 1 hookeri (20 zpp)
- 25 HN 1 insularis (20 zpp)
- 26 HN 1 karasmontana (20 zpp) f. Signalberg
- 27 HN 1 karasmontana (20 zpp) laterita
- 28 HN 1 karasmontana (20 zpp) mickbergensis
- 29 HN 2 karasmontana (10 zpp) opalina
- 30 HN 1 karasmontana (20 zpp) summitatum
- 31 HN 1 karasmontana (20 zpp) tischeri
- 32 HN 2 lesliei (10 zpp) albiflora
- 33 HN 1 lesliei (20 zpp) albinica
- 34 HN 1 lesliei (20 zpp) albinigold
- 35 HN 1 lesliei (20 zpp) f. Kimberley
- 36 HN 1 lesliei (20 zpp) f. Warrenton
- 37 HN 1 lesliei (20 zpp) hornii
- 38 HN 1 lesliei (20 zpp) maraisii
- 39 HN 1 lesliei (20 zpp) rubrobrunnea
- 40 HN 1 marginata (20 zpp)
- 41 HN 1 marmorata (20 zpp) diutina
- 42 HN 1 marmorata (20 zpp) umdausensis
- 43 HN 1 marmorata (20 zpp)
- 44 HN 1 mennellii (20 zpp)
- 45 HN 2 meyeri (15 zpp)
- 46 HN 1 olivacea (20 zpp) nebrownii
- 47 HN 1 olivacea (20 zpp)

- 48 HN 1 pseudotruncatella (20 zpp) pulmonuncala
 49 HN 1 salicola (20 zpp) f. Kraankuil
 50 HN 1 salicola (20 zpp)
 51 HN 1 schwantesii (20 zpp) gebseri
 52 HN 1 schwantesii (20 zpp) goais
 53 HN 1 schwantesii (20 zpp) rugosa
 54 HN 2 schwantesii (15 zpp)
 55 HN 1 turbiniformis (20 zpp) brunneo-violacea
 56 HN 2 turbiniformis (15 zpp) elipina
 57 HN 1 turbiniformis (20 zpp) f. Koegrabi
 58 HN 1 turbiniformis (20 zpp) lutea
 59 HN 1 turbiniformis (20 zpp) subfenestrata
 60 HN 1 turbiniformis (20 zpp) susannae
 61 HN 1 turbiniformis (20 zpp) vermiculata
 62 HN 1 turbiniformis (20 zpp)
 63 HN 2 villetii (15 zpp) kennedyi
 64 HN 1 villetii (20 zpp)

PP Peperomia (Piperaceae)

- 1 L 1 anina (20 zpp) knol 2-3 cm; blad 1-2 cm
 2 L 1 asperula (20 zpp) reducta compacte vorm
 3 L 1 asperula (20 zpp) grijs succulent blad
 4 L 1 columella (20 zpp) zeer succulent, dicht opeen staand blad
 5 L 1 dolabriformis (20 zpp) PCO3051.05 groen succulent blad
 6 L 1 gracillima (20 zpp) RM130 kleine knol
 7 L 1 monticola (20 zpp) RM109 knol 4-5 cm, half boven de grond
 8 L 1 nivalis (20 zpp) diminuta compacte vorm
 9 L 1 nivalis (20 zpp) RM225 hangende soort met succulent blad
 10 L 1 rupiceda (20 zpp) P1654 knol 2-3 cm; blad 4-5 cm
 11 L 1 tetraphylla (20 zpp) GP1198 epiphyt met gestreept blad

PH Phemeranthus

- 1 L 1 parvulus (20 zpp) RM53 knol, zeer dik blad; gele bloemen

SE Sedum (Crassulaceae)

Groot geslacht van bladsucculenten verspreid over vrijwel de hele wereld. De meeste soorten zijn niet kougevoelig en sommige zijn winterhard.

- 1 L 1 obtusifolium (20 zpp) rozetjes; roze bloem 1 cm

TA Talinum (Portulacaceae)

Struikjes met knollige wortels. De bloemen verschijnen aan lange stengels en zijn vaak zelffertil. De meeste bloemen openen slechts op één dag. Niet kougevoelig.

- 1 L 1 cafferum (20 zpp) caudex, veel water tijdens groei

TI Titanopsis (Aizoaceae)

Op Aloinopsis gelijkende succulenten. Zodenvormend. De planten groeien in de zomer. Niet erg kougevoelig.

- 1 L 1 calcarea (20 zpp) dikke driehoekig eindigende bladeren; gele bloemen

TR Trichodiadema (Aizoaceae)

Kleine struikjes, die soms verhouten of een knol maken. Ze kunnen de hele zomer bloeien. De soorten zijn niet kougevoelig.

- 1 L 1 bulbosum (15 zpp) verhoutend struikje